DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,

OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT

AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENTAFÉLAGI.

FIMTA BINDI

1330—1476.

KAUPMANNAHÖFN OG REYKJAVÍK.

Í PRENTSMIÐJU S. L. MÖLLERS OG FÉLAGSPRENTSMIÐJU.

1899—1902.

Formáli.

ÞEGAR eg flutti til Íslands sumarið 1898 samdist svo, að Fornbréfasafnið flytti þá og með mér, og yrði framvegis gefið út í Reykjavík. Stóð þá yfir prentun fyrra heptis þessa bindis, og annaðist þá Björn cand. mag. Bjarnason, nú skólastjóri á Ísafirði, algerlega um prófarkalestr á því, sem eptir var heptisins, þegar eg flutti frá Kaupmannahöfn, en það var 20.—27. örk (bls. 305—432). Sami maðr hefir og fyrir mig, ásamt stúdentunum Bjarna Jónssyni og Matthíasi Þórðarsyni, borið saman handrit mitt við frumritin í Kaupmannahöfn að öllum síðara hluta þessa bindis og að öllu VI. bindi, og enda alt fram að 1500, til frekari tryggingar áðr prentað væri, svo að sem mest vissa feingist fyrir því, að reiða mætti sig á, að alt væri nokkurn veginn rétt. En upp þaðan (frá því um 1500, því að fram að því ári var eg búinn að þaulsafna að kalla 1898) hljóp stjórnarnefnd safns Árna Magnússonar svo stint undir baggann, að hún ljær hingað frumritin jafnóðum, svo að eg get sjálfr framvegis geingið frá mestu af handritinu til fullnustu.

Bréf þau, sem út hafa verið gefin í safni þessu og eru í frumritum hér í skjalasafni biskupsdæmisins, hafa fram að 1898 nær undantekningarlaust verið prentuð eptir afskriptum Árna Magnússonar, sem víst nær altaf munu gerðar stafrétt.

Um fyrirsagnirnar í máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar hér í þessu bindi þarf að geta þess, að þær eru nær aldrei ritaðar með fornu hendinni í skinnbókinni, heldur með hendi frá 17. öld. Orðmynd eins og „Vallnir“ (fyrir: Vellir) má því ekki eigna 15. aldar mönnum, heldr er það munnsöfnuðr frá því um 1640—1650. Að öðru leyti má geta þess, að ritháttrinn á frumriti Ólafsmáldaga er í mörgu undarlegr, og margvíða er rangt ritað og stafsett í þeirri bók.

Síðan bindi þetta kom út hefi eg fundið afskript af Torfastaðabréfinu frá 13. Júlí 1456 (Nr. 122) í visitazíubókum Brynjólfs biskups, og er sú afskript nokkru eldri en sú, sem eptir er prentað.

Eins og fyrri hefir Ólafr cand. phil. Davíðsson safnað öllu efni í hluta og orðaregistr þessa bindis, en Jósafat ættfræðingr Jónasson hefir safnað öllu til manna og staðanafnaregistrsins, og ættfært ótæpt og rökvíslega bæði í registrinu sjálfu og neðanmáls við það, svo að sú grein þess er meira á hans ábyrgð en minni, þó að ég hafi stytt mál hans sumstaðar, steypt registrinu öllu í eina heild og geingið frá því undir prentun. Í athugasemdunum aptan við þetta bindi er og mart frá Jósafat runnið, og ættfærslurnar að öllu leyti.

Reykjavík 1. Júní 1902.

Jón Þorkelsson,

Röð og efni bréfanna.

[1]) 1464 er prentvilla yfir fyrirsögn bréfsins hér í bókinni.

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

1. [um 1330—40].

Skuldareikningr ónafngreinds manns í Húnavatnsþingi, (ef til vill, þorsteins Kolbeinssonar).

AM. 334. Fol. bl. 11b (Staðarhólsbók af Grágás), og er þetta ritað með hendi frá c. 1330—40.

Ragnhilldr a j minum garde.
h(alft) .x. hundrad j gripum.
J karnsa .ccc. ok .xx.
j skagapaurtum .xiii. hundrud ok .xiiij. aura.
fiogur kvgilldi.
xx. hundrud voro.
at benedikt brēdr sinum .ccc. j gripum.
[. . . .ij. tiger hundrada ok half Mork[1]).
Eirikr niall. h(alfan) .v. tug hvndrada. eru þat allt vara nema .x. kugilldi.

---

2. [um 1344].

Skrá um fasteigna og lausafjártíund í Breiðabólstaðarþingum í Vestrhópi og gjaldareikningr nokkur.

AM. Fasc. LI, 24, blað aptan af gamalli messubók frá Breiðabólstað í Vestrhópi, og er þessi reikningr með hendi frá 14. öld. Með sömu hendi stendr þar til hægri handar »Haflidæ«. þessi skrá virðist geta verið með hendi séra Einars Hafliðasonar.

. . . vilborgu ku'. þorgæire | asaudar kug(illde) olfof | [2]).

---

[1]) [á spássíu með sömu hendi; [2]) þannig.

þuriðe lakt hunddrad | .
barði kugillði.
jnðri|ða hæst.
kolfinna ku.
þostæinn j^eth^.
. . . . . hæstu . . .
niall .v. hundrada . . .
Magnus . . . c.
tuær kyr oc hæst[1]).
. . . .
Jon kugillde.
Uestan af fiordum tua kugillde.

Sua Myklar tiunder af jordum j breidabolstadar kirkiu sokn.

horgoll þrimtigum c.
boduarsholar fiorum tigum c.
huoll fiorum tigum c..
klo(m)bur .xl. c.
harastader .xl. c.
þuera .xl. c.
þuera fimtigum c.
Mýr fiorum hundrudum oc tuttugu.
borgr xx h(undrud).
[þetta fell j kirkiu (tiund) ed fýrsta ared[2]).

Suo Myked lausagoz j breidabolstadar þingum medan olaur[3]) hellt staden.

ed fýsta ared.
þoste(inn) þrettan c.
einar sio hundrud.
Magnus ei halban þridia taug hundrada.
biarne .lx. c.
ormur .uííí. c.
Magnus þriatige h(undrada).

---

[1]) hingað að stendr á vinstra dálki blaðsins. Þá tekr við hægri dálkr og er skorið ofan af; [2]) [strykað út; [3]) Ekki finst að annar Ólafr hafi haldið Breiðabólstað en Ólafr biskup Rögnvaldsson 1458. En þetta er miklu eldra. 1451 er Loðvík Hallsson á Breiðabólstað.

helge fimtige h(undrada).
bardr .lx. c.
kolbeinn fimtan c.
svartr fim hundrut oc tua hundraud c.

---

3. 2. Júní 1366. í Tölgu í Noregi.

»A xi^ta are rikis vars vyrdulæghs herra Hakonar med guðs naad Noræghs konunghs« »j Tolgho j Ryghia fylki« »managhen ok tyrsdaghen nestæ firir festum de corpore Christi« stendr brúðkaup þeirra Ingimundar Úþyrmissonar og Hólmfríðar Anondardottor (Önundardóttur), og eru þar vottar Jón Þorkelsson, Björn Þóraldarson, Sigurðr Ögmundarson, Þrandr Gillason, Anonder (Önundr) Erlingsson og Svertingr Úspaksson. Er þá gerðr kaupmáli þeirra Ingimundar og Hólmfríðar og fjárskipti í Tólgu, og er Erlendr Philippusson fyrir hönd Hólmfríðar og Gunnars bróður hennar, og er Gunnar þá enn ungr »piltr«. Er þar meðal annars talin »ein loghbok firir halfua þridia mork forngilda . . . jtem sua marghar saughubæker sæm ekki ero mætnar fyrst ein saltæræ ein tidabok. jtem ein bok þen sæm fyrst er vpa Beuers sagha ok marghar adrar godar saughur j þeiri einne bokenne. ok vij adrar sma bøker. sem bede er tida bøker ok saughubøker«. Gaf Ingimundr Hólmfríði »i bekkjargjöf ok morghongjöf« »xx mamata bol« í jörðunni Horni í Rennisey í Rygjafylki, en lagði henni x marka veð gulls í jörðunni Dal í Rennisey í tilgjöf. — Ingimundr og Hólmfríðr munu vera foreldrar Guðríðar konu Vigfúsar Hólms; að öðru kemr þetta bréf ekki Íslandi við.

[Dipl. Norv. IV, 457 eptir hinu norska frumbréfasafni Árna Magnússonar XXXV, 16].

---

4. 15. December 1411. í Vallholti.

Hjálmr bóndi Marteinsson og Ástríðr Jörundardóttir, kona hans, selja Pétri Ormssyni jörðina á Syðra-Vatni í Tungusveit, tilgreina landamerki, og kvitta Pétr fyrir andvirði jarðarinnar.

Afskript á pappír gerð eptir frumritinu og staðfest 1704 af Þórði Magnússyni og Halli Guðmundssyni.

Ollum monnum þeim sem þetta bref siā edur heira. senda Arne Gudbiartson. Biarne Gunnarson. þordur Oddson. kuediu Gudz og sijna. kunnugt giorande ad er lided var fra hingadburd vors herra Jesu Christi þushundrad cccc og ellefu ār þridiudag hinn næsta efter Magnussmessu a Jolafostu. i sidra Vallhollte. vorum vier i hia sāum [og heirdum a [ord og[1]) handaband hialms bonda marteinssonar og Astrijdar Jorundardottur husfreiu hañs. af eirnre alfu. af annare Peturs Ormssonar. ad ādur nefnder menn Hiālmur og Astrijdur kiendust ad þaug hefdu sellt greindum Petre til fullrar eignar Jord sidra vatn i tungusueit. med ollum þeim gognum og giædum sem greindre jord hefur filgt og þaug vrdu framast eigande ad. til þeirra vmmerkia sem adrer menn attu þar i mot. sogdu þaug ad gards stadur riede firer sunnañ. og vr honum riettsyne vpp a fiall og ofañ i marklæk þann sem geingur vtañ efter myrenne mille skijdastada jardar. enn firer vtañ mille vass jardar riede lækur vpp a fiall riettsine firer vtañ þiohnappa. reiknudu þaug tueggia attfedminga torbskurd frā itra vatne. enn ei torbstodu leingre enn bera heim ur hraukum. og spilla huorke todum nie eingium i umferd. Hier med kiendust optnefnder menn hialmur og Astridur ad þaug hefde so marga peninga teked firer jordena sem þeim vel a nægde af pietre. Og þui giordu þaug hann olldungis kuittan og lidugañ af sogdu jardar verde.

Og til sanninda hier um sette þrattnefndur hialmur sitt innsigle med vorum innsiglnm firer þetta brief giort i sagdan stad. dege og ar sem firr seiger.

5. 1419.

Máldagi Maríukirkju í Saurbæ á Rauðasandi.

Landsbókasafn 108. 4to bls, 428 (máldagasafn séra Jóns í Hítardal). Stendr hér meðal Stepháns máldaga; gæti því verið umtalsmál, hvort ekki væri árstalið rangt fyrir 1519; samt mun það ekki vera. Að vísu eru hér taldar miklu fleiri kirkjujarðir en hjá Vilchni, en það er ekki næg sönnun þess, að máldaginn geti ekki verið frá 1419. Máldagi Oddgeirs biskups í Hítardalsbók, sem er

[1]) [dálítil eyða í afskriptinni, þó tæplega sem þessu svari.

eldri en Vilchinsbók, telr fleiri kirkjujarðir en Vilchin, og hefir hann því ekki talið allar fasteignir kirkjunnar.

Saurbær æ Raudasande.

Mariu kirckia og hins heilaga Johannis postula j Saurbæ ā Raudasande eigu(r) þessar Jarder. Fijfustade. lāgagnup. Kirckiuhvamm. [Siðundā. Skor[1]). iij^c j Hlijdum. millum forvadans og Stals. firer innann skor. vj^c j Biarge millum þessara ummerckia. melalækiar og Saxagiār og nordur ad gōtum þeim sem inn liggur[2]) frā giā. firer ofañ diupadal og gelldingarskor[2]).

Jtem ā kirckiañ þesse Jtōk.

hina tijundu hveriu[2]) vætt um̄ oll þijngeñ af hvalreka.

vætt skreidar af hverium skattmanne. jnnann þijnga.

skiædatollur af hveriu Bænhuse og allar smātijunder.

Anno D(omini) m cccc Decimo nono Reiknadest kirkiugotsed annad firer utañ skruda fior(u)tijger hundrada.

Jtem ā kirckiañ ij kaleika. þrenn messuklæde. og glerglugg eirn.

Jtem margar bækur og godar og sumar tvennar.

---

6. 22. Febrúar 1429. í Þrándheimi.

Skrá um »þat godz ok hafwer sem han sielfuer (Áslákr Bolt erkibiskup) med sik hiit til trondeims fōrdhe« »anno domini ꝏ cd xxix ipso die cathedre sancti petri apostoli«. Meðal þess, sem þar er talið, er: »Jtem ein hoop med islænskom ræflom«. Að öðru leyti kemr það bréf ekki Íslandi við.

(Safn Árna Magnússonar af norskum frumbréfum Fasc. XIV, 6a).

---

7. 27. Marts 1431. í Viðey.

Jón biskup í Skálholti skipar hálfkirkju á Skarðshömrum í Norðrárdal, og kallar aptr dóm og gerð um fimm aura gjald frá Skarðshömrum til Hvamms.

Bréf þetta er prentað hér eptir skinnbókarræfli í safni Árna Magnússonar 257. 4to, sem skrifuð er með fleiri en einni hendi c.

---

[1]) [Siðund. är skor, hdr.; [2]) Svo hdr.

1460—1500, og hefir inni að halda máldaga Skálholtsbiskupa á 15. öld, og eru yngstir þar Stephánsmáldagar. Meðal annara máldaga eru þar og þeir einu máldagar, sem nú þekkjast frá dögum Jóns biskups Krabba Stephánssonar (1463—1464). Meðal fornbréfaafskripta Árna Magnússonar 2236 er og afskript af bréfinu beint eptir skinnbókinni. Eptir sömu skinnbók er og afskript af bréfinu í AM. 263. Fol. bls. 70 frá 1598, og í JSig. 143. 4to bls. 335 frá c. 1600. Það sem einkennilegast er við þetta bréf í öllum afskriptunum er það, að ártal þess er þar ritað 1441 („m°. cd°. xl°. primo“) jafnframt því, sem biskupsnafnið er Jón, en því verðr ekki komið saman, því að þá (1441) vita menn með vissu, að Godsvin var biskup í Skálholti; því var það, að þeir Finnr biskup og Hannes biskup ætluðu að ártalið væri misritað fyrir m°. cd°. lx°. primo, og að *x*-ið hefði af vangá afritara orðið fyrir framan *l*-ið í staðinn fyrir á eptir því, og væri því hið rétta ártal bréfsins 1461, og biskupinn, sem gaf það út, væri því Jón Krabbi Stephánsson, og því telr Finnr biskup biskupsdóm hans á Íslandi frá 1460 (F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 482 neðanmáls). Væri það og rétt, að þessi maðr hefði verið biskup í Skálholti í Marts 1461, þá hefði hann orðið að koma út með biskupsdóm ekki síðar en sumarið 1460. Í fljótu bragði sýnist það að vísu liggja alveg beint við, að þessu sé svona varið, en þegar betr er aðgætt, fær það þó ekki staðizt. Frá því 1448 hafði Marcellus verið Skálholtsbiskup að nafninu til, þótt aldrei kæmi hann til Íslands, en eptir 1459 finst hans litt getið, þar til hann drukknaði við Svíþjóð 27. Febrúar 1462[1]), en 1459 er gert ráð fyrir því, að Mattheus, sem kallaði sig Hólabiskup, muni vilja ná í Skálholtsstól (erkibiskupsbréf 28/6 1459, sjá hér síðar í þessu bindi). Í skjali einu frá 1458 (sjá það ár) segir að vísu, að Mattheus Hólabiskup hafi dáið það ár í visitazíu í Teigi í Fljótshlið (sbr. F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 480), og bætir Espólín (Árb. II, 56) því við, að það hafi verið skömmu fyrir Jól, en hvernig hann veit það, verðr ekki séð. Líklegt er samt, að lát hans hafi ekki verið frétt til Noregs í Júní 1459. En hvað sem því líðr, þá er Andrés Garðabiskup umboðsmaðr Skálholtskirkju á miðju sumri 1460 (sjá bréf 25. Aug. 1460), og enginn reglulegr biskup í Skálholti landfastr það ár, og enn á miðju sumri 1461 er alveg eins ástatt (sjá bréf 22. Aug. 1461); sömuleiðis á miðju sumri 1462 er enginn „réttilegr Skálholtsbiskup“ í landinu (sjá og sbr. bréf 6. og 7. Júlí 1462), heldr er Andrés Garðabiskup enn umboðsmaðr Skálholtskirkju. En þá um sumarið er líkast að hann hafi farið utan, og klerkavaldið í Noregi hafi þá sett Jón Krabba á Skálholtsbiskupsstól um haustið[2]), því að varla hefir hann verið kosinn af Íslendingum. En árið eptir kemr hann fyrst við bréfagerðir á Íslandi. Það fær því ekki staðizt, að þetta bréf sé frá hans dögum, heldr

---

[1]) Script. Rerr. Dan. VI, 617; Keyser, Norsk Kirkehist. II, 564; bréf Kristjáns I. frá 14. Okt. 1462. [2]) Sbr. Keyser, Norsk Kirkehist. II, 564.

verðr það að stafa frá Jóni biskupi Gerrekssyni, og mun því ártalið rangritað ϻ°. cd°. xl°. primo, fyrir: ϻ°. cd° xxx°. primo.

Vm skardzhamra. gamall maldage[1]).

Suo latanda bref liggr fyrir halfkirkiunni ꝺ̄ skardzhômrum sem hier seiger.

Vær jon med gudz nad byskup j skalhollti gerum godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi ad vær hofum skipat ad halfkirk(i)a skal vera ꝺ̄ skardzhomrum er liggr j huamskirkiu sokn j nordrardal med allan þann reth ok rentu sem halfkirkiu ber ad hafa. skipum vær ad þar skvlv heima takast hiedan fra obrigduliga aller tollar ok tiunder bonda ok husfreyiu ok allra heimamanna. skal þar syngia annan huern dag helgan ok luka presti tuær merkur kaups j svo mata ad kirkian j huammi skal bihallda ok eiga þau tuau kugilldi sem jon biarnarson hefer kirkiunni adr ut lukt ok afent en gefi halfkirkivnni fimm kvgillde ok hallde kirkiuña sæmilega sem henne tilheyrer. Jtem kaullvm vær aptur þa giord ok dom ok forbiodum ad halldazt skvli wm þꝺ̄ fim aura sem lukazt skylldi fra skardzhomrum til huams kirkiu suo þeir skulu ecki lukazth hiedan frꝺ̄.

Ok til sanninda hier um settum vær vort jnsigli fyrir þetta bref wtgefit j videý þridivdagen næsta epter annunciacionem beate ϻarie virginis anno domini. ϻ°. cd°. xl°.[2]) primo.

---

8. 1432. á Ökrum.

Dómr Þorkels officialis Guðbjartssonar og Einars sýslumanns Sveinssonar um handrán.

AM. 63.8vo bls. 81, skr. c. 1625 af Ólafi Jónssyni lögsagnara í Eyjafjarðarsýslu. Ártalið stendr svo í handritinu (1402), en mun eiga að vera 1432. Þetta er vitanlega ekki annað en ágrip dómsins.

Anno mill(esimo) cccc[xxx[3]) secundo ꝺ̄ Økrum dæmer Þor-

---

[1]) AM. 263. skardzhamar 143; [2]) svo hdr.; [3]) [vantar í handritið af ógáti, og er sett hér að ágizkan. Á bls. 104 í handritinu stendr: »Þorkell Gudbiartsson var officialis Holakirkiu Mill: cccc xxx secundo«. Sbr. og Dipl. Isl. IV, Nr. 543.

kell Gudbiarttsson official(is) H(ola) kirkiu og 6 prestar med honum Sira Einare Jonssyne tuofalldan Riett ꝺ́ þui han var handræntur heste med Reẏdskap. Hälfan dominn hefur vt nefndt Einar Sueynsson Syslumadur.

---

9. 6. Marts 1433. á Ásgeirvöllum.

Vitnisburðarbréf tveggja manna, að Jón Gunnarsson handlagði Birni Þorleifssyni til fullrar eignar alla þá peninga, er Höllu móður sinni hefðu til erfða fallið eptir Þórð Jónsson bróður sinn, sérlega jörðina Vatnsdal í Sandshrepp.

Skjalabók, sem verið hefir í safni Jóns Péturssonar. Eptir transskripti frá 23. Aug. 1479. — Kriegers safn 2. 4to bls. 294—95 (eptir sama transskr.).

Það gerum við Philippus Guttormsson og Jón Sigurðsson góðum mönnum kunnigt með þessu okkru bréfi, að við vorum þar[1]) í hjá, sáum og heyrðum á, að Jón Gunnarsson handlagði Birni Þorleifssyni til fullrar eignar alla þá peninga, sem Höllu Jónsdóttur [móður hans[2]) hefir til erfða fallið eptir Þórð Jónsson bróður sinn. Greindi hann hér til jörðina Vatzdal, er liggur í Sandshrepp og þá fleiri peninga, sem Björn kynni að fá af erfingjum áður greinds Þórðar.

[Og til sanninda hér um settum við fyrnefndir menn okkar innsigli fyrir þetta bréf, er gert var á Ásgeirsvöllum[3]) í Skagafirði föstudaginn næstan fyrir Gregoriusmessu Anno Domini. ꝏ. cd. xxxiij.[4])

---

10. 9. Febrúar 1434. í Danzig.

Eiðsvarinn vitnisburðr fimm manna um það, að Eynwolt Everdes hefði verið sleginn í hel á Íslandi á skipi Pétrs Dambecks skipstjóra átta dögum eptir Gregoriusmessu þá fyrir tveim árum (20. Marts 1432).

---

[1]) sl. Kr. 2; [2]) [b. v. Kr. 2; [3]) réttara mundi: Álfgeirsvöllum; [4]) [Kr. 2; sl. JP.; ártalið er svo skýrt, og er rétt, sbr. vitnisburð Einars Þórðarsonar 3. Aug. 1460.

Eptir afskript Dr. Otto Günther's borgarskjalavarðar í Danzig ($^{18}/_{8}$ 1897) úr þingbók Danzigar fyrir árið 1434, bls. 676. Sbr. Basch: Islandsfahrt der Deutschen, Hamburg 1889, bls. 7.

Item Vrone gissche in vormund Claus smyt. hot vor gerichte gebracht schipper Peter Dambecken, Gerd van Thelchten, Peter Karssche, Peter Vrienstat, Merten Mollner. Desse hebben alle eyndrechtichliken mit uffgerachten vingeren stavedes edes to den hilgen gesworn dat en witlich is dat Eynwolt Everdes dot geslagen wart in schipper Peter Dambecken schepe in Islande VIII daghe na Gregorii nu uff Gregorii negest komende II jare vorgangen, VIII dage dar na, unde en uff densulwen dach levendich unde dot segen.

Actum feria 3ª post Dorothee.

Test. Stargart, Dannenberch, Hagen, Griffenberch, Grese.

---

11. 9. Febrúar 1434. i Danzig.

PÉTR Dambeck lýsir því, að hann hafi tekið þann farm á Einglandi, er hann verzlaði með á Íslandi á skipi sínu, sem Jurien (Jürgen, Georg) heitir, og fær hann nú »reiðurunum« nær helming skipsins til eignar.

Eptir afskript Dr. Otto Günther's borgarskjalavarðar í Danzig ($^{18}/_{8}$ 1897) úr þingbók Danzigar fyrir árið 1434, bls. 685.

Item. Peter Dambecke hot bekant dat he in Engelant entfangen hefft de vracht de he vordenet hefft mit syme schiffe ut Island. Dar vore gifft he synen reders over syne[1]) VII sestendedeil mit takel unde touwe vri unde quid an den sulven schiffe Iurien genomet unde gloubt en dat vorgeschrevene schiff to gewerende in allen waterstromen vor alle manne ansprake. unde desse nageschrevenen perssonen sint de reders Johan Vos de olde, Lambert Iamerlant, Evert Ferwer, Albert Kornemarket, Reynolt Nederhoff, Diderich Oldevelt vnde Hinrik Stenbecke. Desse vorschrevenen perssonen sollen de VII sestendedeil entffangen vnde beholden.

Act. ut supra.

test. Hagen, Hin. Griffenberch.

---

[1]) Á lestri þessa orðs er dálítill vafi. segir Dr. Günther.

12. December 1434—April 1435.

Kæra þjóðversks kaupmanns í Brügge til sendiboða Hansastaðaráðsins ásamt svari sendiboðans, viðvíkjandi verzlun á Íslandi, Orkneyjum og Færeyjum.

Hanserecesse von 1431—1476, Zweite Abtheil. bearb. v. G. Fr. von der Ropp. I, Leipzig 1876, bls. 318 og 319.

A.

[Kæra kaupmannsins].

12. Item so is to anderen tiiden ordineret, dat nement seghelen noch vorsoken schal Vynlande[1]), Orkenoy, Veroe etc., darenboven sind dar schepe henghesegelt; begherd de copman, dat de ordinancie gheholden werde, ofte dat elkerliik sin beste don moghe.

B.

[Svar sendiboða Hansaráðsins].

10. Item van deme puncte, dat nemand in Islande seghelen schal etc., dat wille wii bii de stede bringhen unde in den olden recessen unde [van den] Berghevareren ervaren de leghenheyd, unde wat denne vor dat ghemeene beste vorramed wert, dat deme copmanne to Brugghe, to Lunden unde to Berghen dat vorscreven werde bii penen darup gesat also to holdende.

---

13. Nóvember 1436—Juli 1437.

Kæra enskra kaupmanna yfir Prússum og Hansastaðamönnum með svörum Hansaráðsins, er geta ránskapar Einglendinga á Íslandi.

Hanserecesse von 1431—1476, Zweite Abtheil. II, 66, bearb. v. G. Fr. v. d. Ropp. Leipzig 1878.

18. Item clagen die Engelischen koufflewte, das im jare unsirs Heren 1430 Hanke Horn und andere schipper us der

---

[1]) misskrifað í hdr. fyrir: Islande. Sbr. Basch, Die Islandsfahrt der Deutschen, Hamburg 1889, bls. 7.

hense und van Prussen by Nortbergen ere wopen, bochsen und andere streitgeczewe gelegen haben semelichen obelteteren van der hense, alze das vormittelst erer hulffe 9 Engelsche schiffe mit gutteren und kouffenschatcze dorinne geladen van denselben obilteteren genomen und geteilet wurden, und hetten sie en sulche bistendigkeit und hulffe nicht geton, so hetten de Engelischen ere schiffe und guttere vorwore behalden, und also schaden dovon entfingen summa 20000 ℔ und mer.

Hiruff ist geentwertet: Schipper Johan Horn mit andern unsirn burgeren van Danczike und frunden van der hense segelten mit etczlichen Engelischen schiffen us Prussen und qwomen czu legen in Norwegen, do die gubernyrere des reiches mit andern der koniges zcu Dennemargken obersten kewptlewten czu en qwomen in de havene, die en des heren koniges brieff brochten, wy die Engelischen seyne vynde weren und her die seynen hette gesandt, die czu nemen, wen sie im seyn landt Yslandt hetten beroubet, und begerte, das dye schippere vorgenant sich nicht domete welden bewerren noch de synen doran hinderen, so ferre sie nicht gleich en wolden seyn gehalden, das wurben sie ouch erstlich. Nochdem unsir here mit deme konige in frede und frundschaft stunden und sie in seynen landen weren undir seyner gewalt und en sulche sachen nicht antreten und uff das sie ir leip noch gud nicht vorloren, dorumme so toten sy keynem teile hulffe noch mit volke noch mit eynigerley were, alse sie clagen, das wir mit der worheit wol wellen beczeugen. Und der Engelischen schaden was en leyt van herczen. Umme welchen schaden der here konig van Engelandt seyne erliche botschafft an den hern koning zu Dannemargken har gesandt zu vorfolgen, dorumme sey wir nach allen reden do nicht schuldig uff zu antworten nach manunge dovan zcu leyden. Robbert Schorbryngk, ritter, Willam Sprever, doctor, wurden hirumme gesandt im Dannemargken.

---

14. 8. December 1436.

Johannes Botevúr vottar, að hann hafi tekið við 100 mörkum lybskum af Hermanni langa, er ganga skuli til Nikulásar Olafssonar; en Godsvin biskup hafði kyrrsett þetta fé.

Fornbréfasafn Lybiku (Codex diplomaticus Lubecensis) VII, bls. 704—705, Nr. DCCXXI, Lübeck 1885, eptir Niederstadtbuch 1436, Concept. Marie.

Johannes Botevùr coram libro recognouit, se a Hermanno Langen subleuasse et percepisse c marcas den. lub. ad usum domini Nicolai Oleuesson, canonici in Copenhauen, que tamen c marce alias per reuerendum in Cristo patrem et dominum, dominum Goswinum, episcopum Schalholdensem in Yslanden, super prefatum dominum Nicolaum Oleuessen aput Hermannum Langen fuerunt arrestate, etiam cum condicione tali, si prefatus dominus Goswinus episcopus dictam pecuniam, c marcas arrestatas, super dominum Nicolaum Oleuesson cum iusticia lucrabitur, extunc Johannes Botevùr promisit dictas c marcas Hermanno Langen e conuerso restituere et Hermannum Langen ex hoc indempnem conseruare.

---

15. [um 1440].

SKÝRSLA um Jón biskup Gerreksson eptir fornu biskupatali í Uppsölum í Svíþjóð, og er getið jartegna hans.

Diplomatarium Svecanum, ed. B. E. Hildebrand, V, bls. 302, Holmiæ 1865. Er þetta þar í biskupatali í Uppsölum frá c. 1344, en með síðari viðbótum alt til 1448. Þessi klausa um Jón Gerreksson er eitt af viðbótunum, og er hún líklega frá á að gizka 1440.

. . . .

Decimus nonus fuit dominus Johannes Jerechini nacione dacus. Et ad instancias domini Erici Regis absque eleccione Capituli promotus. Hic edificauit in Thunom domum lapideam vnam et in Arnø tres, qui ad denunciacionem eiusdem Regis Ecclesia Vpsalensi propter crimina priuatus. Et postmodum Ecclesiam Scalholtensem in islandia assequtus, interfectus fuit miserabiliter ab jslandensibus propriis dyocesanis. Qui Anno domini M° CDXX°II[1]) depositus fuit a sede sua Archiepiscopali suis demeritis exigentibus. [Jn islandia fuit interfectus et dicitur coruscare miraculis[2]). . . . .

[1]) II er bætt við með yngri hendi; [2]) [þ. v. með yngri hendinni, sem áðr getr.

16. 20. Mai 1440. á Hólum.

Dómr Godsvins biskups í Skálholti og umboðsmanns Hólakirkju, samþyktr af sex prestum, að Jón ábóti á Þingeyrum sverji fullan bókareið fyrir það rykti, að hann hefði legið með hústrú Helgu Þorleifsdóttur, eiginkonu Skúla Loptssonar, og vann ábóti eiðinn þá þegar.

JSig. 66. 8vo með hendi Grunnavíkr-Jóns 1741 »Ex Originali pergameno«. Sjö innsigli höfðu verið fyrir bréfinu, en þrjú ein af þeim voru fyrir því 1741; var eitt þeirra innsigli Godsvins biskups, og lýsir Grunnavíkr-Jón því.

Ollum monnum þeim sæm þetta bref sea æðr heyra Sendum wíj Godsuin med gudz nadh biskup j skalholtæ forman ok vmbodzmann hæilagrar holakirkiu quediu godz ok vora kunnict giorandi Sakær þess ath sub anno gracie ᴍ⁰ cd⁰ xl⁰ hæima aa holum j hialtadaal faustodagen j hwitasunno viku. hafua saght firer oss opinbærliga sira siugurdr þorlaksson. haflidæ juarsson. þorgyls æinarsson. þorgæir Jonsson oc siugurdr þorstæinsson aller sæm æins munnæ ath þeir haufdu heyrdt opinberliga taladh wpp aa abota Jon af þingh Eyra klaustræ. ath hann skildæ hafua lægit med hustru helgo þorlæifsdottor æighenkono Skula Lopptzsonar. Ok firer þui ath fyrnefndr Jon abotæ war vpp aa þann tidh þar nær oss ok oss þotti æcki vera skielligt ath hann skildæ staa j suoddann ʀykt ok amæli ef hann væri þess ecki skyldugur. Þwi kollaudum wíj hann loghliga firer oss þa þar til forsuars firer græindt ʀyktæ. Ok gafuom honom þar firær fulla skuld ok hann afsakadæ sigh þar firer ok sagdizst her firær ollungis skuldalaus wæra. Nw firær þui ath þat æigi næghir æfter kirkonar logum ath afsaka sigh af suo daan ʀyckti medh æinsaman slætt ordh. Þwi j gudhz nanfnæ amen dæmdum wíj oss j domsæti sittiandæ fyrnefndan Jon abota skyldugan ath swæria her firer fullan bokaræidh ok med honom ellifuo prestar ok kænnemænn en vera sealfur ænn tolftæ. Hær efter swor hann fullan bokaræidh ath hann hefdi aldre a sina lifs dagha lægit likamliga med fyrgræindræ helgo þorlæifsdottor huorckæ fyr næ sidar. Ok þænna æidh saunnodu med honom sex prestar þrir ᴍessodiaknar ok tuæir subdiaknar. þar vpp a staden. Hær efter dæmum wíj j sama domsæti sitiandæ fyrgræindan Jon abota ollungis kvittan ok akærulausan af fyr-

græindu RYckti oc amæli. Firærbiodandi hueriom mannæ vndir bans pino þetta hær æfter ath tala honom til nokorar ofrægdar. Ok þænna worn doom samþycktu med oss worær nær verandi prestar gudmundr þorlaksson kirkioprestr a holum Magnus Jonsson Magnus æinarsson hugæ vilialmsson Siugurdr þorlaksson stæinolfur kalfsson hwerir sin jnsigli settu med varo Jnsigle firer þetta domsbref giortt j sama stadh dæghi ok are sem fyr seghir.

---

17. 27. Maí 1440. á Laugabóli.
21. Janúar 1457. í Æðey.

LOPTR Hálfdanarson handleggr Jón Nikulásson kvittan um þau fimm kúgildi, er hann varð skyldugr Kirkjubólskirkju í Langadal fyrir hálfkirkju skyld, er hann hafði keypt upp í Laugaból.

Landbókasafn 107. 4to, bls. 414—415 með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hítardal c. 1730.

Vitnisburdar Bref um utsuðrun Jons Nicolassonar â þessum .v. kugylldum til kyrkiunnar â Kyrkiubole. Anno 1457.

Þad giörum vid Magnus Þormodsson og Arne Þorhallsson godum monnum viturligt med þessu ockru opnu Brefe. ad vid vorum þar i hiä . säum og heyrdum â ord og handaband Loffts Halfdanarsonar[1]) og Jons Nicolassonar â Laugabole i Jsafijrde fôstudaginn i fardôgum þa lided var fra hingadburd vors (herra) Jesu Christi 1440 är. Þad skildest under handabande þessara fyrrnefndra manna Loffts og Jons. ad âdurnefndur Lofftur handlagde offtnefndann Jon kvittann um þaug .v. kugyllde. er hann var skylld(ug)ur kyrkiunne â Kyrkiubole i Langadal fyrer þa grein. er hann keyffte hälfkyrkiu skylldu i âdurnefnda Jôrd Laugabol. sem liggur i Kyrkiubolsþingum.

Og til sanninda hier um setium vid fyrrnefnder menn ockar Jnnsigle fyrer þetta kvittunar Brief skrifad i Ædey i Jsafijrdi in festo Agnetę virginis seytian ärum sijdar enn fyrr seiger.

---

[1]) Hallssonar, hdr. (sem er rangt)

18. 4. Marts 1442.

Cord Sten lofar Remmert Vlenhot og Diðriki Lampen 100 lybskum mörkum, til þess að Remmert fari til Íslands með bréf til Hennings Stens bróður síns fyrir sig.

Codex diplomaticus Lubecensis VIII, Nr. LXI, bls. 81—82, Lübeck 1889, eptir Niederstadtbuch 1442, oculi. Sbr. Basch, Die Islandsfahrt der Deutschen, Hamb. 1889, bls. 7.

Ik Cord Sten vor my vnde myne eruen bekenne vor dem boke, dat ik gelouet hebbe vnde loue Remmerde Vlenhot vnde Dyderyk Lampen c mark lub. pen. vppe desse vorword, dat de erbenomede Remmert sal vnde wil ten in Yslande vmme Hennynge Stene mynen broder, ene ber to bryngende effte enckede bodeschop, effte te leuendich effte dot sij. Weret sake dat de vorscreuene Remmert storue vp der vtreyse vnde nene vaste bodeschop dede effte don konde an mynen broder Hennynge Stene, so sal ik Cord Sten vnde myne eruen vntslagen syn desser vorscreuenen manynge vnde loffte vp desse c mark sunder alle argelist. Weret ok dat de vorbenomede Remmert in Yslande by mynen broder Henninge Stene qweme vnde em de breue brachte vnde my van Hennynge enckede bodeschop dede, dat he ware breue effte bewys van Hennynge Stene efft vt dem lande wedder brachte herwert vnde Remmert storue vp der wedderreyse, vnde de denne de bodeschop brynget van Remmert, dat he dar weset hefft vnde he zyne bodeschop an Henninge Sten dan hefft, so vorscreuen steyt, so loue ik Cord Sten vnde myne eruen, Dyderik Lampen de vorscreuene c mark to dancke to geuende.[1])

---

19. 6. Juli 1442. í Osló.

Réttarbót Kristophers konungs af Baiern um landsfrið og að allir nái lögum og rétti og illgerðamönnum sé hegnt.

---

[1]) Bréf þetta var strykað út úr bók Ascensio Domini (30.* Mai) eptir ósk Remmerts Vlenhots og Diðriks Lampens.

*) 10. stendr í útgáfu Lybikufornbréfasafns, en það fær ekki staðizt

Ny kgl. Saml. 1642. 4to bls. 318—319, Túnsbergsbók á skinni, og er þetta skjal skr. c. 1470 í bókina eða nokkru síðar. Til samanburðar við þessa skinnbók hefir verið höfð afskript Hannesar ritstjóra Þorsteinssonar í Reykjavík úr skjalabók Biskupsskjalasafnsins á Íslandi Nr. 2. Fol., sem skrifuð er á 17. öld, og er réttarbótin þar tekin eptir transskripti fjögurra Norðmanna og þriggja Íslendinga gerðu í Ósló 1442. Hefir það transskript fyrrum legið við skjalasafn Hólastóls, þótt nú sé frumrit þess glatað; hefir réttarbót þessi því borizt til Íslands þegar í öndverðu í þeirri mynd, sem hún var í þar. Áfskriptin í skjalabók þessari væri nú allra afskripta merkilegust, ef afskrifarinn á 17. öld hefði ekki mislesið hana svo hræmuglega í því einstaka sem hann hefir gert. En margar eru afskriptirnar til af þessu bréfi. Samhljóða réttarbót var gefin fyrir Danmörk »Ludhusiæ anno domini 1442 in crastino sancti Barnabæ« (= 12. Júní), og er hún prentuð hjá Hvitfeldt í 4to útg. IV, 652—54 og Fol. útg. 828—29, og eptir Hvitfeldt í Aarsberetn. fra det kgl. Geheimarkiv V, 59—60.

Vi Cristoffer met gudz nadh Norigis[1]) Danmarks Suerigs Wendis oc gota konnunk. hertog i bæiern oc palatz greffue pa Riín Helsse ether alle oss el(s)chelige herræ Erchebiscop. biscoper. Prelater. Riddare. swennæ. kôpstademen oc all menighe almogen som buggæ oc boo j thetta wort norghes rike oc sÿnderligen alle fogute oc æmbetzmen ware oc allæ aňdre ee hwem the hæltz tilhôre kerligen med gudh oc war nathe.

kære weňir j mwghen wide at wi wel forstandet hauæ at j manghe swo aar foræ war tiith scāll haue wæret thwi wer meghen thrætte kæremall oc thwedræct her ouer all thisse wore rike oc synderligæ mellem fogutteræ[2]) æmbetzmen oc all menighe almoghen. Thesligiste hawe wi oc nw j thenne wor tiith hørt thiwer manghe retthæ kæremall oc dele som giffne haue wæret wt ouer[3]) wor oc andre gode mentz fogutte oc æmbetzmen. swo hawe wi oc hørt manghe rettæ[4]) kæremall. som kærdæ hawe wæret meenlighen[5]) wt ouer war mene almoghen her j riket. som skeet ær for theris stoore wlidhne oc ouerdadicheet. oc æn ther till at the æíj rethelighen wele wigôre wore fogutte oc æmbetzmen oc theris eÿna herrer oc hosbonder thet som the theim aff rette bôr at gôre vpa wore wegne oc theris eijnæ herrirs oc hosbonders wegnæ hwilket som j alle wel wide.

---

[1]) b. v. yfir línunni í skb.; [2]) fogutena, 2. Fol,; [3]) noghre, b. v. 2. Fol.; [4]) þretter, 2. Fol.; [5]) nefneligen, 2. Fol.

at wi enge lund lidhe mwge. oc med gudz hielp enghelund lide wele wten at gôre ther til thet som oss bôr. Thi bedhe wi oc biwde alle forscreffwne vnder wort hôÿste budh oc synderligen alle ether wore oc andre gothe mentz fogütte oc æmbetzmen ee hwo thee hælst ære thet j efther thenne dagh leeffue kærlighen hwor med annen oc at j lade ether allæ nôye med lag reet oc skell som aff æræ oc rettæ tilbôr. Huilken som her efther ther jmot giôr tha skwle j alle wide thet at wi wele lade thet hardelighen rette som wither bôr. ffintz oc nogher war foghut eller oc war embetzman som nogher man gôr wald eller wret fatigh eller riigh oc sônderlighen med wlaghe gestning.[1]) eller wlaghe beskatningh j thette wort rike efther sin lagh oc saghor.[2]) tha scal han wære wiss vpa. at wi wele sætte honom aff sit embede ther fore. oc skal han æy wære wærdh lengher wort slot eller leen j wære at hawe. Thessligeste wele wi oc at ouer ganga scal andre gode mentz fogútte oc æmbetzmenn. Thesslighes bywde wi oc ether wor elskelige mennige almoghe hardelighen oc wnder wort hôÿeste budh thet j oc efter thenne dag swo holdet som forscreffwet staar. oc at j altingis ære wore fogutte oc æmbatzmen wel hôrige. oc lydighe oc ther til ether eijgen herrer oc hosbônder oc at j gôre theim alle gothe rethe vpa woræ wegne oc theris som ether aff lag oc rette bôr at gôræ. Dirfues nw nogher aff almoghen her a mote at gôra tha scal ther wisselighen wt ouer [at rettis hardelighen[3]) som wither bôr. Thi wacte sig nw her efter hwar j sin stadh j thisse forscroffwne ærende swo fræmpt som han will wntfly wor konungligh hæffnd oc wrede. oc sinderlige lide oc wndgiælde efter thi som forscreffwet staar. Jtem biwde wi eder alle oc serdelis wore fogutte oc oc æmbesmen[4]) at engen then anners wartnade eller thiænere holder eller forswarre som met wminne fraa nogher man skilder er vten han forborgher sik at stande til rætte oc sierdelis wdadhismen swo som ære forrædere. mordere. mordbrænnere. tiwfue[5]). rôfuere. k[irke]briteræ[6]) waltaghere oc andre the-

[1]) 2. Fol.; klest nokkuð í 1642; gesterij, dönsku þýðingarnar; [2]) saghaur, 2. Fol.; [3]) [Riett hardligen Rætte, 2. Fol; [4]) embættesmañ 2. Fol.; [5]) þyfer 2. Fol.; [6]) Kyrkiubrenner 2. Fol.

lige[1])jcke scal oc nogher her j riket holde nogurn[2]) then som fretlooss er giord j danmark eller bilthogher j swerige Oc thes[l]igen[3]) holdes scal j danmark oc j swerige wten ee hwar thelige[4]) misde[der][5]) worde met skællighe bewisning vpa kærde tha skule thee hindre oc o[uer] theim scal rettis som hwar theris gerningh er til oc brǫde vtuiser. Oc h[war][6]) theim ther wt ouer holder eller wntskiuder met witscap oc forraad han [scal] swaræ til theris gerninger. Thi wacte sik oc her wti hwor j sin stadh swo fræ[mpt] som han vil wntfly wor konunglich hæffnd oc wrede som forscreffwet staar. O[c] æn ther till lidhe oc wntgelde thet som lag oc retten wtuise.

Jn christo va[lete].

Datum asloie Anno domini ɱcdxlij° jn octaua apostolorum pe(tri) et pau(li) beatorum nostro sub secreto presentibus appenso et cetera.

---

20. 1442. í Ósló.

Transskriptarbréf af réttarbót Kristophers konungs.

Eptir afskript frá Hannesi ritstjóra þorsteinssyni úr skjalabók í Biskupsskjalasafni Íslands 2. Fol. skrifaðri á 17. öld.

Transskriftar Brief utaf (Briefe) Kongs Christophers J Danmörk um ohlydne þegnanna i rijkiunum. Dat. Osslo j Noreg 1442. med aungvo Jncigle.

Þat giorum vær Herre Gunnar Þiostolfsson profastur at Mariukyrkiu i Osslo. Sijra Sigurdur Biornsson Canik i Osslo ok prestur a Ternoni. Sijra Sigurdur Canik thil sama stads og prestur ã Hallveghom a Eiker. Herlaug Mattheusson lögmann i þeim sama stad. Petur Petursson. Vilhialmur Finnsson og Þordur Jonsson Goodum monnum viturlikt med þessu voru Briefe ath vier saum̃ og yferlasum̃ og heyrdum yferlesed oped Brief vors virduglegs herra Christophor med Guds nad og et cetera med hans heijlu og oskôddudu hangande Jncigle so latande ord efter ord sem hier epter skrifad stãr.

---

[1]) svo 1642; þessliger 2. Fol.; [2]) 2. Fol.; no . . . 1642 (rifið); [3]) þessligur 2. Fol; [4]) þesslige 2. Fol.; [5]) misdægre(!) 2. Fol.; [6]) hvo 2. Fol.

[Hér kemr réttarbót Kristophers konungs, útgefin í Ósló 6. Júlí 1442, Nr. 19].

Og til sanninde hier (um) heijngdum vær forder mæn vor incigle fyrir þetta Transkriftar Brief er skrifad var i Osslo manudagenn næstan epter M.[1]) messu a sama are sem firr seiger.

---

21. 7. Júli 1442. í Ósló.

Réttarbót Kristophers konungs af Baiern um vopnaburð í kirkju og um kirkjufrið.

Ny kgl. saml. 1642. 4to bls. 317, skinnbók, þetta skr. c. 1460—70. — Prentuð áðr í Peder Kofod Anchers Danske Lovhistorie II, 563—64, og kvað þar vera tekin eptir Delagards safni í Uppsölum Nr. 61; aptr prentuð eptir Anchersútg. í Aarsberetn. fra d. kgl. Geheimarkiv V, 60—61. Skipun þessi mun vera gefin fyrir öll ríkin, og er þess eðlis, að ekki er ólíklegt, að hún hafi borizt til Íslands í öndverðu, þó að ekki sé hún nú til í íslenzkum handritum. Orðamunr er hér tilfærðr eptir Ankersútgáfu og kallaðr 61.

Christoferus dei gracia Dacie suecie noruegie slauorum gotorumque rex Comes palatinus reni et dux bauarie Reuerendissimis archiepiscopis reuerendisque episcopis et sacerdotibus curatis regnorum prefatorum Salutem et graciam.

Volumus exhortamur[2]) et mandamus quatenus quilibet vestrum in suo episcopatu publice in ecclesiis cathedralibus. placitis atque aliis ecclesiis et locis vbi maiores congregaciones christifidelium affuerint pronuncietis nomine nostro et inhibeatis seu pronunciari et inhiberi faciatis. ne quisquam prelatus. ecclesiasticus miles militaris ciuis[3]) uel rusticus [seu quiuis alius[4]) quicunque arma exceptis cottidianis cultellis extra hospicia in castris ciuitatibus placitacionibus nupciis seu aliis inuitacionibus et congregacionibus aut villis per plateas aut in ecclesiis deferant aut deferri faciant. quicunque contra prefatum nostrum mandatum fecerint. volumus mandamus vt episcopus loci dictos nostri mandati transgressores per excommunicacionem et [censuras ecclesiasticas[5]) corrigat[6]) [vt est iuris[7]) Et si

[1]) Svo, en hvort það á að merkja Michaelsmessu eða annað, er óvíst; [2]) hortamur 61; [3]) burgensis b. v. 61; [4]) [sl. 61; [5]) [censuram ecclesiasticam 61; [6]) corriget 61; [7]) [sl. 61.

opus fuerit brachium sec(u)lare[1]) uobis cuilibet vestrum jmpartiri uolumus in premissis. [Jtem volumus et exhortamur[2]) et mandamus ut quilibet vestrum in suo episcopatu ordinacionem nostram nuper lodosie factam et promulgatam [similiter et hic[3]) juxta [ordinem suum premissum[4]) faciat publicari. Ad cuius ordinacionis execucionem parati esse uolumus cum fuerimus requisiti.

Datum asloie sub[5]) anno domini mcdxl°ij° [sabbato[6]) post festum visitacionis [beate[7]) marie [virginis gloriose[7]) nostro sub secreto [presentibus appenso[7]).

---

22. 13. Juli 1442. í Hornborusundi.

Réttarbót Kristophers konungs af Baiern gegn ránskap og ránsmönnum.

AM. 86. 4to bl. 202b—203a á pappír c. 1530—1540. — AM. 80. 4to bl. 192b—193a á pappír, skr. c. 1550. — Réttarbót þessi er ein af þessum almennu skipunum, sem ekki snerta Ísland sérstaklega, en hafa samt átt að gilda fyrir alt ríki Noregs konungs. Er réttarbótin til í fjölda handrita frá 16. öld. en ekki hafa Íslendingar farið að taka hana upp í söfn sín, svo maðr viti, fyrri en um 1700 (sbr. MSt. 13. 4to bls. 380—81).

Vij Christoffer met guds naade Nories. Danmarcks oc Sweriges konning. Palladsgreffwæ på ryn. Hertug wdi beyern et cetera.

Giðræ witterligt alle met thette wort obne breff. at nw meden gwd met sin naade haffuer skicket oss tiill Nories koning at uera. Tha wille wij at alle Nories yndbyggere. bode rigæ oc fattigæ [ehuo[8]) thæ helst æræ. som widt[9]) ræt liudelsæ ære widt[10]) gud och oss schulle were nidendæ[11]) loug. oc ræt. fredt oc naade. Thij forbiudæ wij strengeligæ widt wor hôgeste bwd och hæffn[12]). alle oc huer serdelis noget at rôffwe eller tagæ tiill landt eller wandt her i rigernæ. End er thet

---

[1]) seclare 1642; seculare 61; [2]) [Volumus eciam, hortamur 61; [3]) [sl. 61; [4]) [ordinacionem premissam 61; [5]) sl. 61; [6]) [feria qvinta 61 = 5. Júlí; [7]) [sl. 61; [8]) [ij heff 80; [9]) wndher 80; [10]) med 80; [11]) nijdendæ 80; [12]) heffndt 80.

saa at nogen fordrister sig tiill sådane gierninger at brugæ[1]). som gudt forbiudæ. Tha biudæ wij allæ woræ embetzmend. fogder. thieneræ. frælsismend[2]). oc allæ menigæ almugæ. at effter søge. gribæ och fðræ for retten. oc lader reffsæ effter lougen. allæ thæ som rðffue eller wffred giðræ i landet.

Forbiudæ wij sameledis[3]) [strengeligæ nogen mand sådan wgierningsmend at hwse eller herberg[4]). eller nogen hielp giðre [theim som saa[5]) rðffwæ oc wffred giðre. om thæ thet wiidæ tha schulle thæ lidæ oc wndgielde sadan straff. som the then gierning sielffuer giort haffuer.

Giffuet i [Hamborg swndt[6]). die beate margarete år et cetera M cd xl ij.

Í skýrslu Lange's skjalavarðar í Kristjaníu um norsk fornbréf í norðrþýzkum söfnum segir, að í borgarskjalasafninu í Lübeck (Miscell. Bergensia 6) sé skjal eitt frá hér um bil 1443, er snerti Ísland, og eru orð hans svo: »Udateret 1444—1445. Efter 12te Januar (14)43. En lös Optegnelse, der synes at være Fortsættelse af en större Documentation. Hans von Borstel har en Gesell Johan Grotvem, der med en Kogge kom fra Island til Havnen Dortmunde i England 12te Januar 43. Her toge Kongen af England og hans Kantsler 9 Heste, indkjöbte for 82 ℔ engelsk, ud af Skibet. Siden toge de 36 andre Heste, alt under Löfte om Betaling. Efter forgjeves Krav opsögte Johan Kantsleren i London, der kastede ham i Fængsel, og endnu ei har betalt«. (Nor III, 3, bls. 48). En þetta skjal hefir nú ekki fundizt þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir og rannsóknir Dr. P. Hasse's skjalavarðar í Lybiku, og lítr því út fyrir, að það sé nú glatað, og verðr því að svo stöddu að sitja við það í safni þessu, sem nú hefir tínt verið um þetta bréfið, og kallar Lange það »Plattydsk Concept«.

---

23. 6. April 1444. i Vatnsfirði.
8. Oktober 1447. á Kirkjubóli.

KAUPBRÉF Björns Þorleifssonar um Hvallátr í Vatnsfjarðarþingum af Þorsteini Jónssyni.

Eptir afskript frá c. 1700, sem segist gerð eptir »sínum original«, staðfest af Steini Þorkelssyni og Jóni Bjarnasyni.

---

[1]) giðre 80; [2]) ffrelse mendt 80; [3]) sl. 80; [4]) [strengeligh bijudhe. alle hoff ther hwsser eller herberger 80; [5]) [saadanne wgierningsmendt som 80; [6]) [homborig sundhe 80.

Þeim Godum monnum sem þetta Bref sia edr heyra senda Loptur Halfdanarson og Magnus Þormodsson. Helgi Þorhallsson kvediu Guds og sijna. kunnigt gerande þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu Christi þusund fiogur hundrud [fioritiger[1]) og fiogur är mänadaginn i Efstu viku i Vatsfirde i Jsafirde vorum vær i hiä. saum og hejrdum ä ord og handaband Biarnar Þorleifssonar og Þorsteins Jonssonar at fyrnefndr Þorsteinn sellde ädrnefndum Birne Þorleifssyne Jördina Hvallätur er liggur i Vatsfiardar kirkiusokn med aullum gögnum og giædum sem greindre jördu fyllger og fyllgt hefer at fornu og nyio og hann vard[2]) fremst eigande at vordinn og þa skilde tittnefndr Þorsteinn ser fulla og alla peninga fyrer ädrgreinda Jörd. Voru þar og aunguer peningar j skillder adrer helldur enn adrer. atte optnefndr Þosteinn ad suara lagariptingum ä Jördunne en Biörn Þorleifsson skillde hallda til laga. Ok[2]) til sannenda her um settum vær fyrrnefnder menn vor Jnnsigle fyrer þetta Jardarkaups bref skrifat ä Kirkiubole i Langa(dal) um hausted sunnudaginn næsta fyrer Dionisiusmessu þrimur arum sijdar enn fyrr seger.

---

24. 17. Januar 1447. i Bólstaðarhlið.

Dómr Einars Þorleifssonar »hirðstjóra fyrir norðan og vestan á Íslandi« um jörðina Bólstaðarhlíð, að hún skyldi erfðaeign Jóns Styrssonar eptir foreldra sína, Styr Snorrason og Þuríði Jónsdóttur.

JSig. 66. 8vo með hendi Grunnavíkr-Jóns 1741 eptir transskripti á skinni frá 2. Nóv. 1474.

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia eda heyra senda sigurdr þorvalsson. biorn karsson. þorgeir jonsson ok hrafn jonsson. aurnolfur þordarson. kare gunnarsson. olafur asbiarnarson. oddr branzson. jon einarsson. klangur olafsson. halldor asbiarnarson. jon olafsson quediu guds ok sina kunnegt gerandi þa er lided var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrat[3])

---

[1]) [vantar í afskriptina, og er hér sett að ágizkun; [2]) svo; [3]) rat, var skafið út i transskriptinu.

fiogur hundrud xl ok víí ar a þridiudaginn næsta epter geisladag i bolstadarhlid j langadal a þingstad rettum vorum vær j dom nefnder af velbornum manne einare þorleifssyne hirdstiora firir nordan ok vestan a islandi at dæma j millum jons styrssonar ok gudmundar þorgilssonar. hvad svarid var af tveimur skilrikum vitnum at einar þorleifsson hafdi feinget nefndum gudmundi sitt fullt ok logligt umbod at suara laugum firir adrgreinda iord bolstadarhlid.

nv saker þess at oss leizt opt nefndur gudmundr logliga firir stefndr ok hins annars at jon styrson syndi þar opit bref med heilum ok oskauddum[1]) insiglum um fiarskipti þeirra sem þau urdu asatt um uerd firir nefnda iurd[2]) bolstadarhlid styr snorrason ok helga þorgilsdotter suo framt sem þuridr jonsdotter kona fyrnefnz styrs samþykti. gaf hun firir adr greinda iord bolstadarhlid fimtan hundrud ok fioretige. ok villde þrattnefnd þvridr eigi samþykia þenna gierning. skylldi tittnefndr styr hafa aptur jord sina bolstadarhlid.

Þui dæmdum vær fyrnefnder menn. jone styrsyne til fullrar eignar iurdena[2]) optnefnda bolstadarhlid er liggr j langadal ok jon styrson kallade ser hafa til erfda fallit epter moder sina at svo þrofutu male kunne þau prof at finnazt at þuridr ionsdotter moder jons styrssonar hefdi samþykt kaup um fyr sagda iurd[2]) skylldi þav leidd vera innan halbs manadar þar a iurdunne[2]) af þeim er leida ætte epter laugum. Ok til sannenda her vm settum vær fyrnefuder menn vor insigli firir þetta domsbref skrifat j glaumbæ j skagafirde þridiudaginn næsta firir palsmessudag[3]) a sama are sem fyr seger.

---

25. 14. Febrúar 1448. Westminster.

Skipan Henriks Einglakonungs, að öllum þeim í Danmörku, Noregi og Svíþjóð, Prússlandi og Hansastöðum, sem fyrir skaða hafa að kæra, svo og þeim, er fiskileyfi hafa feingið við Ísland og Frísland, sé birt með opinberum áskorunum að segja til sín fyrir 7. Apríl, en jafnframt að síðan verði bönnuð öll viðskipti við þessi lönd.

---

[1]) oskaudum. hdr.; [2]) svo; [3]) þ. e. 24. Janúar.

Hanserecesse v. 1431—1476, Zweite Abtheil. bearb. v. G. Fr. v. d. Ropp III, bls. 358—359. Leipzig 1881.

Henrik van der gnade Godes koningk van Ingland unde Vrankrike unde here van Hybernien schrivet den sirgreben van London heyel. Want wii certene ambasiatores van unser weghene tot den lande unde rike van Dennemarken, Sweden unde Norweghen, umme to tracterende unde to sprekende mit den raden derselven rike ofte mit eren vulmechtighen unde ok mid den commissarien des meysters van Prussen unde mit den borghermesteren unde ratluden der ghemenen stede van der Dudesschen hansze van weghen reformacien unde wedderghiffte to hebbende van certenen schaden unde hinderinghe tusschen beyden delen ghedan, denken to senden, unde darumme gebieden unde bevelen juw mit ganser macht dat gy in allen steden, dar des van noden es, bynnen der stede van Londen unde in den vorsteden, van unser weghene openbar don uthropen, dat alle unde idlike undersaten, dewelke by enighen undersaten der rike vorschreven ofte des meysters van Prussen aff ymand van der hansze vorscreven in eniger wise beschedighet es oft gehindert, sovere alse he wes wedder darvan denket to hebben, en gebeden, dat se syn vor uns unde unsen rade bynnen 14 daghen na paschen neghest tokomende, woer dat unse raed denne togadder synde wert, uns unde unsen rade dar tho informerende van denselven schaden unde hynder. Unde dat ok deghenne, de enighe breve van licent [hebben] umme to ghaen in enich deel van den vorscreven riken, noch Islande noch Vrieslande mit generleye coloer van visschinge aff ander behendicheyden to sokende teghen de forme van den statute darup gemaket, up de pene in densulven statute begrepen, noch tot ghenen deelen van Prussen sik en keren noch darhenne en senden. Unde dat gii uns unde unsen rade certificiren upten vorscreven dach, wat unde in wat placen dese proclamacio geschiet es under juwen seghelen upten vorscreven dach unde senden uns ok weder dessen breff darby. My sulven to tughe. Tho Westminster, 14 dage in februario int jar unses regmentz 26.

26. 25. Marts 1448. á Hóli i Bolungarvik.

Einar Þorleifsson selr Bessa Einarssyni jörðina Héraðsdal í Tungusveit, en Bessi leggr í mót Silfrastaði í Blönduhlíð, alt með gögnum og gæðum, er bréfið greinir.

Eptir afskript gerðri 16. Júlí 1704 og staðfestri af Skapta Jósephssyni og Jóni Steingrímssyni, og gerðu þeir afskript sína eptir frumritinu.

Þeim godum monnum sem þetta Bref sia edur heyra. senda sira Jngemundur prestur Borgarson. Hauskulldur Einarsson. Þorgeijr Jonsson. Hallur Þoruallsson. Eyuindur liodzson. Olafur Þordarson kuediu Gudz og sijna. kunnugt giorande. þa er lidid var fra hingadburd vors Herra Jesu Christi þushund fiogur hundrud fioritige og viij ar. a Hole j Bolungarvik manudaginn j paskaviku. vorum (vier) hia ad so firir skilldu kaupe med handabandi. ad Einar Þorleifsson selldi Bessa Einarssyne Jordina Hieradsdal j Tungusueit er liggur j Reikia kirkiu sokn. med ollum þeim gognum og giædum er Jordunne hefur filgt ad fornu og nyu og tilgreindri halfri Jrarfells [Hafrett[1]). tholf fedming j Sydradalz Jord j Tungusveit.

Hier j mot gaf adurnefndur Besse halfa Jordina ā Silfrastaudum j Blonduhlijd med ollum þeim gognum og giædum er þeirre halfre Jordu hefur filgt ad fornu og nyu og hann vard fremst eigande ad. reiknadi Besse Einarsson kirkiunne Jordina Egilsā. kunne Jordeñ [echi[1]) ad verda kirkiunnar. þa lofadi Besse ad luka so marga peninga sem Jordeñ være verd half. eñ firnefndur Einar þorleifsson lofadi ad sækia nefnda Jord Egilzā eptir vorum laugum. skilldi þrattnefndur Einar suara lagarijptingum ā adurgreindri Jordu dal. enn Bessi hallda til laga. skilldi greindur Bessi suara lagarijptingum [nefndrar Jordu Silfrarstaudum[1]). eñ Einar þorleifsson hallda til laga.

Og til sanninda hier vm̄ setium vær fyrnefndir menn vor Jnnsigle firir þetta Jardakaups Bref skrifad ā Moberge J Langadal ā sama āri sem fir seigir.

---

[1]) [þannig.

27. 14. August 1449. á Hólum.

Úrskurðr Gottskálks biskups á Hólum með samþykki tólf klerka um kæru Haldórs Brandssonar til Jóns ábóta á Þingeyrum, að ábóti héldi fyrir honum undir klaustrið jörðunni Ytri-Ey á Skagaströnd, sem Brandr eignaði sér vegna Helgu konu sinnar samkvæmt kaupbréfi og kvittunarbréfi, en af því þessi skilríku þóttu eigi gild, úrskurðast jörðin óbrigðileg eign Þingeyraklaustrs.

AM. Fasc. XII, 14, frumritið á skinni. Ellefu innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru ekki eptir af þeim nema tvö.

Eyiar bref[1]).

Uíj gotskalk med guds nad biskup a holum og visitator ýfer allth jsland j vegnna vors andaligs fodur herra aslacks medur sama nad erkibiskup j nidaroos og pafaligs sætis legatus vidurkennvmzth víj medur þessv worv opnnv brefi at svb anno gracie ꝍ⁰ cd⁰ xl⁰ nono. a miduikudagen næsta epter festum transfigvracionis domini j timbvrstvfvni a holvm j hialltadal. kom a stefnv fyrer oss lavgliga fyrer kalladr. ærligur man herra jon abote a þingeýrum af einni alfv. En halldor branzson af annari alfv. kærdi fýr sagdur haldor vppa greindan jon abota at hann hefdi (at) hallda a klavstursens vegnna jordina ytri eý j havsskavllzstada þingum er hann Reiknadi eignn helgv konv sinnar og hann þottizth eigi med lavgvm mist hafa epter domi biskups gottsvíjns er hann hafdi dæmt klavstrinv adur greinda jord. Syndi halldor þar kavpabref ath einar bessason hafdi keýppt jördina fýr sagda at asbirne abota. var þar fyrer annars abota jnzsigli er heitit hafdi sveinbiorn og þa var lavngv davdur. en ecki fyrnefnnz asbiarnar abota. var þar og fyrer conventvbrædra jnzsigli og fiavgurra leikmana. Savmvleidis syndi þrathnefnndur halldor kvittvnarbref fyrer sagdri jordv. var þar og fyrer abota sveinbiarna(r) jnzsigli en ecki asbiarnar abota. var svo hliodanda kavpabrefit at jorden var selld fyrer halfan þridia tvg hvndrada. En kvittvnarbrefit wottadi þriatigi hvndrada. var hier ecki annat skial til sýnth ath klavstrid hefdi nockura peninga vpp borit fyrer þrattnefnnda jord. Eda hvn hefdi fýrer

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

navckura lavgliga navzsýn klavstursins selld verit. Hier efter beiddi og krafdi tíjth nefnndur halldor oss ath giora sig lavg og riett af klavstrinv vm oppt nefnda jord. Þvi jn nomini domini amen segium víj med fvllvm laga vrskvrdi oss j domsæti sitiandi jordina ytre ey klavstursins eignn vera og verit hafa og einar bessason eigi hana med lavgvm keýpth hafa og eigi asbiorn aboti sælia mætti navzsýnialavst fra klavstrinv. En svo marga peninga sem halldor branzson getur sýnth ath lvckt hefer verit fyrer jordina dæmvm víj abota jon skýlldvgan aptur bitala ath næstvm fardogum opptnefnndvm halldore. Skvlv þessi prof leidd vera fyrer næstu fardaga fyrer vorum officialis. En getur eigi hann sýnth at nockurer peningar hafi lvckzt fýrer sagda jord En jon aboti var bíjkendur ath hann hafdi heýrth sackth at nockurer peningar hafi lvckter verith þvi dæmum víj sogdum halldore hôfa peninga aptur epter þui sem kavpabrefit vottar vm þratt greinda jord. var þesse vor vrskvrdur vpp sagdvr og jn scriptis fram boren j sama stad deigi og ære sem fýr seger þessvm vorum prestum nærvervndvm og oss samþýckivndvm Prior Sigurd af mavdrwavllvm. þorkell gvdbiarzson. hallr finzson. herman jonsson. Olafur rognvallzson. Gvdmvndur þorlacksson. Sigurdr þorlacksson. Gvdmvudur narfason. arnoddur einarson. jon peturson. helgi diackni Magnusson. hverer er síjn jnsigli settv med worv jnzsigli fyrer þetta vrskvrdarbref Skrifat deigi sıjdar en fýr seiger.

---

28. 4. September 1449. á Hólum.

Jón Þorkelsson selr Gottskálki biskupi á Hólum tuttugu og fimm hundruð í jörðunni Ási í Vatnsdal, en biskup gefr í mót jörðina Syðsta-Hvamm á Vatnsnesi og þar til tíu kúgildi.

AM. Fasc. XII, 17, frumritið á skinni. Átta innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en fjögur af þeim eru dottin frá.

bref vm as.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda þorstein jonsson rádzman heilagrar holakirkiu. gudmundr narfason. prestar. skule loptzson. jon olafsson. sniolfur grimsson. þorlleifur þortseinsson. jon steindorsson ok magnus gudbranz-

son kuediu gudz ok sína kunnigt giorande ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusundrut cccc xl. ok ix. a̋r fimtudagin jn festo chutberti episcopi j studium æ holum j hialldadal vorum vær j hia saum ok heyrdum a̋ ord þeirra ok handaband af einni alfuo virduligs herra ok vors andaligs fodurs godskalks med guds nad biskups a̋ holum en af annari jons þorkelssonar at suo fyrer skildu at adrnefndr jon sellde fyrr nefndum verdugum herra biskup godskalk fim hundrut ok xx j iordunni j a̋se j uazdal er liggr j vndanfellz kirkiu soknn ok þar med adra jord er heiter brecka er stendr j grimstungna kirkiu soknn med aullum þeim gognum ok gædum sem greindum iordum hefer fylgt at fornu ok nyiu ok hann vard fremst eigande ath. sagde hann halfkirkiu skylld a jorduni ase ok þar ætti heima at takazt tiunder ok liostollar bonda ok huspreyiu ok allra heima manna. hier j mot gaf uerdugur herra biskup godskalk jord er heiter synzti huamur er stendur j huams kirkiu soknn a̋ vatznesi ok þar til tiu kugillde halft huortt kyr ok asaud. skal huor vm sig þrattnefndr verdugur herra biskup godskalk ok jon þorkelsson suara lagaripttingu æ þeim jordum er huor sellde audrum enn bader hallda til laga. Ok til sanninda hier vm settu vær fyrr nefnder menn vor jnsigli firir þetta jardakaups bref er giortt var a̋ holum j hialltadal j sama stad degi ok ære sem fyrr seger.

---

29. 5. September 1449. á Mel í Miðfirði.
26. Febrúar 1450. á Þingeyrum.

Dómr sex presta og sex leikmanna útnefndr af Jóni ábóta á Þingeyrum prófasti milli Vatnsdalsár og Hrútafjarðarár í máli þeirra feðga Þorvarðs Ólafssonar og Ólafs sonar hans af einni hálfu, en annari Eiríks Marteinssonar, þar sem þeir dæma jörðina Hreiðarstaði óbrigðilega eign kirkjunnar á Reykjum í Miðfirði.

AM. dipl. afskrr. Nr. 508, tvær afskriptir »ex originali Þordar Þorleifssonar«. Er önnur afskriptin staðfest af Árna Magnússyni og Þórði Þórðarsyni, en hin er staðfest í Sept. 1712 af Árna Magnússyni, Þórði Þórðarsyni, Páli Hákonarsyni og Magnúsi Einarssyni.

Vier broder jon med gudz na̋dh aboti a̋ þingeyrum vidur-

kennumz med þesso voro opnu brefi ad sub anno gracie. ꝏ°. cd°. xl°. nono. þann tima er eg var profastur j hunavazþingi j millum vazdalsar ok hrutafiarddarær. æ faustodaginn næsta fyrer mariumesso sidarri æ mel j midfirdi. kom fyrer mic a stefno eirekur martteinsson laugliga fyrer kalladr fyrer þa ækæro er þoruardur olafsson ok olafur sonur hans kærdo til adrgreindz eireks ꝏ̄ vegna kirkionnar at reýkiom j midfirde er þa hafdi at hallda halfa huꝍr þeirra. at eirekr adrnefndur hefdi ok hielldi vlaugliga jordina ꝏ̄ hreidarstaudum er liggr j austurárdal j nupsþingum huer er oss leizt vera ok verit hafa fyrr greindrar kirkio eign fyrer þau bref ok skilrike er þar kuomo fýre mik. medurkendizt eirekr at hann hefdi þessa jord at hallda ok reiknadi sina eign vera. þui nefndom vær til doms medr oss þessa menn lærda ok leika. hall finzson. vigfus nichulasson. kꝍr jonsson. presta. sigurd palsson. gudmund þorgilsson ok þorkel asbiarnarson leikmenn ad dæma med oss huertt afl at þau bref hefdi er greinnder fedgar báru þar fram. taladi eirekr þat medur þoruard at hann hefdi gertt edr latid gera at þesso briefi edr þess insciglom. enn optt nefndr þoruardr sőr þar fyrer fullann fortakseid at hann hefdi huorki aukit ne vanat þat bref ok einge annar at hans rádum. Jtem sýnde olafur medur tueimur vittnom ok sór sialfur. at hann hefdi lesit fyrer eireke fyrrnefndum brefuit adur en hann keýpti jordina æ biargarstaudum. þui at guds nafni tilkolludo seger ek broder jon aboti a þingeyrum ok profastur j adr greindu takmarki medr fullu doms attkuædi mier j doms sæti sitiandi jordina a hreidarstaudum medr þeim ummerckium er brefin til segia ok sex skýnsaumom monnum þeim sem vær tilnefnum medur oss þiker vera eiga at iardar megni ok dýrleik vm suo mikit sem þat ahrærer sem eirekur hafdi at hallda vera ok verit hafa eign kirkionnar a reykiom ok eirek skylldugan at luka uidrlika leigo sem mier ok odrum dándi monnum þiker falla eiga af greindri jordu a huerio ǎri medan hann hiellt þui at hann afbatadi medur eide fullretti kirkionnar þar upp a stadinn fyrer mier.

var þessi minn domr vpp sagdr ok in scriptis fram borinn j sama stad degi ok ꝍre sem fýrr seger ollum fýrrskrifudum monnum nærverandum ok mier samþýckiandum. huerir er

sin jnscigli settu med mino jnscigle fyrer þetta domsbref skrifat a þingeýrum j hunavazþinge miduikodaginn næsta epter mathíasmesso a langafaustu. ꜳre sidarr en fýrr segir.

---

30. 5. Nóvember 1449. á Mýrum.

Kaupmálabréf Þorkels Einarssonar og Ólofar Narfadóttur.

AM. Fasc. XII, 22, frumbréfið á skinni. Níu innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru öll dottin frá, nema eitt.

Jn nomine domine[1]) amen

var suo felldr kaupmali lystur ok gior a brudlau(p)sdegi milli ærligra manna þorkels einarssonar ok olofar narfadottur. skylldi þorkell hafa til kaups med hana fioritigi hundrada iord wm fram þing sin ok hesta ok brudlau(p)s kostnad ꜳ beggia sidu. hier j mot gafu þau narfi ok steinun olofu dottur sinni tuttugu hundrud j suo felldum peningum halft atta hundrad j iordunni tungumula halft atta kugilldi ok fim hundrud j þar(f)ligum peningum. liggur greind jord j haga kirkiu sokn ꜳ bardastraund. kioru þau narfi petursson ok steinun narfadotter olofu dottur sina helmingakonv j gard þorkels j feingnum peningum ok ofeingnum. gafu fýrr nefnd hion þorkell ok olof huort audru fiordungsgiof ok kiorgrip vm fram helming huort annat lifer leingur.

woru þesser brvdlaupsuottar olafur jsleiksson. þorgils oddzson. gudmundr narfason. prestar. jon sigurzson. eýiolfur magnusson. pall marteinsson. brummadr sigurzson. jon narfason. jon þorlagsson. leikmenn. ok marger dande menn adrer.

Ok til sanninda hier wm settum vær fýrnef(n)der menn uor insigli firir þetta kaupmala bref skrifat ꜳ mýrum j dýrafirdi miduikudagin næsta epter allra heilagra messu þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund fiogur hundrud fiorer tiger ok niv ꜳr.

---

31. 3. December 1449. i Króki.

Hjalti Þorsteinsson selr séra Þorsteini Jónssyni hálfa jörðina

---

[1]) Svo.

á Steinnýjarstöðum á Skagaströnd, tíu hundruð að dýrleika, fyrir lausafé.

AM. Fasc. XII, 15, frumritið á skinni. Fyrir bréfinu hafa verið sex innsigli, en nú er eitt af þeim dottið frá.

kaufbref firer halfum steinnyarstodum a skagastrond[1]).

Jn dei nomine amen

þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusshundrat fiogur hundrot fioritiger ok nio ar miduikudaginn nęsta firir barbaru messu uirginis j kroki aa skagastrond Giordizst suo felltt jardar kaup j millum sira þorsteinns jonssonar af einne halfuo ok hialltta þorsteinnssonar af annarri ok fullu hanndabandi adr greindra manna. j fystu ath adr nefndur hiallte sellde sira þorsteine halfua jord er heiter á steinnýiarstodum er lig(g)ur á skagastrond j hofs kirkiu sokn med ollum þeim gaugnum ok gędum sem fremzst hafdi hann eigandi ath vordit ok hann tok j arf epter faudur sinn ok jordunne halfre hefer fýllkt ath fornu ok nýo. sagdi adr greindr hiallte ath half jordin uęre tiu hundrotum sa hlutin sem honum bar til. hier j moti gaf sira þorsteinn fimm malnýtiv kvgilldi ok hundrazs hest ok tvo hundrot j hrossum ok tolf fiordunga smiors ok fiora gelldinga gamla. skýlldu þesser peningar vtlukazst a nęstum fardogum nema sex fiordungar smiors ok gelldingarner skýlldu lukazst ath nęsta hausti komanndi. skýlldi sira þorsteinn hallda jordune til laga en hiallti suara lagariptingum a adrgreindri jordu. voru þesser kaupuottar. ketill þorvarzsson. helgi olafsson. oddur oddsson. biorgolfur þorsteinsson. olafr oddzson ok vigfuss halldorson. Huerer sin jnzsigli settu firir þetta jardarkaups bref giortt j sama stad degi ok ari sem fýr seger.

---

32. 12. December 1449. i Kaupmannahöfn.

Clawes Ronnowe marskálkr og Eggert Frille salmeistari og riddari votta um bréf Kristjáns Danakonungs hins fyrsta og tilfæra það, þar sem hann gefr John Wollfe frá Einglandi einkaverzlunarleyfi á Íslandi um tvö ár með tíu skipum.

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

Rymeri Foedera, ed. Holmes, V, II, 26—27. Þetta bréf sýnist vera heldr bjagað hjá Rymer. Hefir því Dr. Jón Stephánsson borið það saman við frumritið, sem er í Ríkisskjalasafni Eineglendinga (Record Office), og er bréfið hér nú prentað leiðrétt eptir frumritinu.

Wy Clawes Ronnowe Mareschalk, und Eggart Frille Cammer Mestere und Ridder in Done-marken Don kunt und Kenlick Allen und Eneme Jesleken dar desse unse breff to komende; wor dat wy, dos Hoghebornen fursten und Dorluchtigosten Her Konynck Cristiern, van Godes gnaden, to Denemarken, Norwoghen, Derwende, und Goten Konynck, Greve to Oldenborgh und Delmenhorse et cetera. Openen pergament bireff myd sineme anhangende Ingheseghele van buten myd gelome und van bynnen myd Rodome wasse besoghelt in unse hande, Hobben Warachtighen gohath gesten und hord losen de deme vorsichtighen manne John Wolffe van Englant van syner gnadon weghen gegeuen es Welke Vorbemompte breef, van worden to worden Uullenkomeliken hurna vulghet bescreuen, alse

Wy Cristiern, van Godes gnaden to Denemarken, Norwoghen, Dorwende, und Goten Konynck, Greve to Oldenborgh und Delmenhorst et cetera. Don wytliken und open bayer allenden Jennen de dessen breeff zeen of Horen leesen, dat wy van soundorge Gunst und gnade weghen Hobben gegunt und to gelaten den Vorsichtighen manne John Wolfie van England, dat he myd teyn shepen segelen math ute Englant to Yslande und dar to vorende Wair und gudere alse rethuerdighe und erlike Coplude to Vorende pleghen, und deme Erbauer lande untlick, untgust es vaunt' au wente to deme negesten sunt Michiels daghe tokomende ouer twen jaren dar uns de vurbenom John eynen sumen geldes vor geuen shal so de syn opene breeff utwirset den ho uns darup gogouen heuet und Wat de vorbenom teyn shepe gouen sholen uns der en shal sick nemant mede beweren Sunder de Vorbenom Jhon bynnen der tith alse sjin breef ntwirset also vors steet ock shole wy noch unse und der Ryken Reedere to Denemarken und Norweghen nemande loff Office beschelde breve geuen der to segelende bynnen desser vors tith alse wy dome Vorbenom John as gheghunt Hobben war ume bidde uy alle den Jennen velke unsen willen doen of laten wellen und shollen dar he uppe de Reyse tokomende werdgy willen en vordener

myd dem bestem verbeden, wy ock allen den unsen fogeden und ampluden den vorbenompt Jhon hur ouer ta hinden noch hindener laten so lange alse vors steet Jenygherleye wus Gogeuen up unseme slate to Copenhaven des mydwekens noghese unser leuen vrowen dagh Concepciones[1]) under unseme secrete na gades ghobort dusent verhundort dar na in deme neghen undher tichscen Jare et cetera.

und dessen seluen besogelden breeff hebbe wy vy uns to drawer hant inguder Verwaringo so lange dat ven dat de vorbenom John Wolff Hofft utgogeuen dat he uns da vor Ghelanet heuet et cetera des to witlicheyt und merer getnethnisse der warheit Hobben wy Clawes Ronnowe und Eggart Frille vorbenomme unse Ingesegele Drucken horen neddene au dessen apenen breff de gegeuen es to Copenhaven in Denemarken na gades chebort dusent Verhundert dar na in deme neghen buduertichesten Jare des neghesten vrirdaghes na vusen leuen Vrowen daghe concepciones.

---

33. 23. December 1449. undir Hvassafelli.

Tveir menn votta, að Þorkell prestr Guðbjartsson hafi fyrir einu ári selt Ásgrími Jónssyni jörðina Lundarbrekku í Bárðardal fyrir jarðirnar Höskuldstaði og Hól í Helgastaðaþingum og Haga í Grenjaðarstaðaþingum.

AM. Fasc. XII, 10, frumritið á skinni, grautfúið og götugt. Bæði innsiglin eru dottin frá bréfinu. Sbr. Dipl. Isl. IV, Nr. 780B.

Þath gervm vid jon helgasson ok þórvalldvr jónsson godvm monnum kvnnigth med þessv ockrv brefvi ath þa er lidith var fra hinngath bvrd vórs herra jhesv christi þushunndrath fiögvr hvnndrath fiörertiger ok ætta ær. vorv vid j hia .a. þvera j laxærdal midvikvdaginn sidazth j svmri[2]) sam̄ ok heẏrdvm a hanndabannd þessarra manna. þorkels prest[s] gvdbiartzsonar af einne ælfw. enn asgrims jonssonar af annari at suo firir skildv at fẏrrnefndvr þorkell prestvr selldi asgrimi jonssyni jôrdina alla a lvnndarbreckv er liggvr j bærdardal til fvllrar eignar med avllvm

[1]) þ. e. 10. Dec.; [2]) þ. e. 9. Október.

þeim gavgnvm ok gædvm sem greindri jördv fýlgir ok fýlgth hefer at fornv ok nýv ok hann vard fremzt eigandi ath. Reiknadi (sira) þorkell þriatigi hvndrada kirkiv eign j jördvnne. lagdi sira þorkell til kirkivnar j þessv þeirra kavpi fýst þa bót sem hann hafdi gert a kirkivnne. ok þar til lofadi hann at leggia fimm lanngbavnd. tvo þili. biora ok allar sperrvr. messvklædi at avllv. tvav merki. tveggia avra kalek med silfvr. tvær jarnstikvr nýar. olafs likneski ok martínvs likneski. allt þetta g[reindvm] asgrime ok kirkivnne til eignar j sinn reikninng. skýlldi asgrimvr jonsson svara ok borga vpp a sína peninga porcio ok fýrnd k[irkivnnar ok a h]ennar ornamentvm þui sem fallit hefver sidan jon rvnolfsson atti jordina. ok til þess at þa var k[omit]. her j mot gaf asgri[mv]r þriar jarder er svo heita havskvlldzstadir. holl er liggia j helgastada þingvm j Reýkiadal ok hagi er stenndvr j hvavmmvm j greniadarstadar kirkiv sokn med ollvm gavgnvm ok gædvm sem greindvm jordvm fýlger ok fýlgth hefer at fornv ok nýiv ok hann vard fremmst eigandi ath. skýlldv hvorir optnefnder menn. sira þorkell ok asgrimvr svara lagariptingvm a þeim jördvm. sem hvor avdrvm selldi ok hvor hallda til fvllra laga þeim jordvm sem hvor at avdrvm keýpti. lofvdv tittnefnder menn þorkell prestvr ok asgrimvr vppa sinn trvskaph. at hvorartveggiv jarder skylldv stannda felegar. oRaskadar ok orvpladar af hvorstveggia þeirra henndi med öllvm hvsvm ok vide epter þvi sem þær voro þa stanndanndi til er þeir keýptv.

Ok til sannennda her vm settvm vid ockvr jnnzsigli firir þetta jardakavpsbref skrifvath vnndir hvassafelli j eýafirdi. a messvdagh sancte [t]horlaci episcopi firir iol ære sidar enn fýrr seger.

---

34. 1449.

Afhending staðarins í Hólum í Hrunamannaharepp (Hrepphólum) þegar Björn Jónsson slepti, en séra Snorri Einarsson tók við.

AM. 262. 4to bl. 1b, skr. c. 1600; AM. 66A. 8vo bl. 6b—7a skr. c. 1600.

fiordi mældagi kyrck(i)unnar.

Anno Domini 1449 voru suo mykler peningar afenter j Holum þa biorñ sueinsson slepti. Enn sijra snorre Einarsson tok vid.

kyr xv og kuiga mylk.
lx asaudar og v kalfar.
ij hestar og iiij hross.
item lucktar iijˣ merkur j metfie.
item pundare og vefstadur.
J portio nya og gamla. ix voder og ij merkur vax.

---

35. **1449.**

Skrá um kúgildi með jörðum Hólastaðar í Hjaltadal og um eldi á jörðum staðarins.

AM. 276. 4to bl. 23—27, frumrituð skrá á skinni. Skrá þessi er rituð með norrænni hendi, en hvort það sé hönd Gottskálks Kœnikssonar, er þá var biskup á Hólum og var norrænn maðr, eða einhvers skrifara hans, verðr ekki sagt neitt víst um. En hitt er víst, að skráin er svo norskuskotiu, bæði í afbakan nafna og öðru, að hún getr ekki verið rituð af íslenzkum manni. Það er sama hönd á þessu og ýmsu því frá dögum Gottskálks biskups hins fyrra, sem ritað er inn í bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar (AM. 235. 4to).

Anno domini ꝏ° cd° xl nono.

bigdar framvegis jarder holastadar.

Jn primis med skrapatvngo vj kvgylde l. iij hundrat.

Jtem svartardal iiij kvgyllde l. iiij aagylde frid. ok half annor vad.

Jtem med aas vj kugyllde.

Jtem skatastodom iiij kugyllde. bygd wm iij aar. x aurvm hino fyrsta. h(undrat) hino sidasta.

Jtem langamýre .v. kvgyllde l. ijᶜ ok husgiord.

Jtem þorfgarde vj kvgyllde l. ijᶜ.

Jtem skardagile v kvgyllde l. ijᶜ.

Jtem marbæle vj kvgyllde l. ijᶜ ok husgiord.

Jtem steine vj kvgillde l. ijᶜ.

Jtem keldalande viij kvgyllde l. vᶜ.

Jtem vlfstadom viij kvgyllde l. vᶜ.

Jtem barnagrvnd viij kugyllde l. iiij^c.
Jtem hvamme vij kvgyllde kviga a maat l. iij^c.
Jtem biernastadom .ix. kvgillde l. iij^c.
Jtem hialtastadom viij. kugyllde ok ross l. vj^c.
Jtem hvamme viij kvgyllde l. ij^c.
Jtem grvnd viij kvgyllde l. iij^c.
Jtem frostastadom viij kvgyllde l. v^c med ødakote.
Jtem þveraa ix kvgyllde hit x leigolaust l. v^c.
Jtem axlarhaga v kvgyllde l. j^c.
Jtem brekkakote vj kugyllde l. iij marker.
Jtem divrfinnastadom ix kvgyllde l. iij^c.
Jtem svdrvm brekkom viij kygyllde ok ross l. iiij^c.
Jtem ytrom brekkom iiij kvgyllde l. ij^c.
Jtem hofdælenom viij kvgyllde l. iij^c.
Jtem eeg viij kvgyllde l. iiij^c.
Jtem ʀip viij kvgyllde ok ross l. iiij^c.
Jtem aase xij kvgyllde l. x^c ok vaad.
Jtem a vatne ok beingarde xl alnar.
Jtem garde vj kvgyllde l. ij^c.
Jtem keflavik v kvgyllde l. iij^c.
Jtem vtanverdanese x kvgyllde l. iij^c.
Jtem vatnløsa .v. kvgyllde l. ij^c.
Jtem lone vj kvgyllde kviga a maat l. ij^c.
Jtem narvastadom vj kvgyllde kviga a maat l. ij^c.
Jtem brekkom vij kvgyllde l. iij^c ok skipferd.
Jtem enne vj kvgyllde l. ij^c.
Jtem leek vj kvgyllde kviga a maat ok ross l. iij marker.
Jtem bakka vj kvgyllde l. iij^c.
Jtem kyrholte viij kvgyllde l. iiij^c.
Jtem brymnese vij kvgyllde l. iij^c.
Jtem litslahole vj kvgyllde l. j^c.
Jtem myklahole vij kugyllde l. iij^c.
Jtem vidvik x kvgyllde l. ix^c.
Jtem holakote vj kvgyllde l. j^c ok kalf.
Jtem ʀingvære vij kvgyllde l. ij^c ok kalf.
Jtem skvfstadom viij kvgyllde l. iiij^c.
Jtem jngvelstadom viij kvgyllde l. iij^c.
Jtem navtabve vj kvgyllde l. ij^c.

Jtem kalfstadom xij kvgyllde j° j rossom l. v°.
Jtem ramfstadom viij kvgyllde l. iij°.
Jtem Ramfhole vj kvgyllde l. iiij marker.
Jtem hvamme vj kvgyllde l. ij°.
Jtem Røkiom viij kvgyllde l. iij°.
Jtem vidanese viij kvgyllde l. iij°.
Jtem øfraase ix kvgyllde l. iij°.
Jtem nedre aase vj kvgyllde l. iiij°.
Jtem vnastadom vj kvgyllde l. ij°.
Jtem fielle iiij kvgyllde l. j°.
Jtem biernastadom xj kvgyllde l. iij°.
Jtem skridalande xj kvgyllde l. iiij°.
Jtem savrbæ viij kvgyllde l. iij°.
Jtem svitninge ix kvgyllde l. ij° ok husgiord.
Jtem sletastadom viij kvgyllde l. iij°.
Jtem myklabæ ix kvgyllde. vj leigolaus. l. iij°.
Jtem þvfom vij kvgyllde l. ij° ok husgiord.
Jtem krosse vij kvgyllde. l. iij°.
Jtem marbelæ v kvgyllde l. iij°.
Jtem groof vij kvgyllde l. v°.
Jtem nylende vj kvgyllde l. ij° af ødakote xl alna.
Jtem enne vj kvgyllde l. iij°.
Jtem biernastadom vj kvgyllde l. ij°.
Jtem aa vj kvgyllde ok ross l. ij.
Jtem liotstadom vj kvgyllde l. iij°.
Jtem bææ sex kvgyllde l. ij°.
Jtem af þvmlaskala fiska væt.
Jtem vatne iiij kvgyllde l. iij marker.
Jtem hofda xij kvgyllde l. iiij°.
Jtem malø vj kugyllde l. vij vetter fiska.
Jtem hole j svarvadadal vj kvgyllde l. ij°.
Jtem savdanese iiij kvgyllde l. ij°.
Jtem hvamme j axnadal ix kvgyllde l. ij°.
Jtem myklagarde xx malnyta kvgyllde. ix gieldfiar kvgyllde l. vj°.

Jtem j skagavmbodom.

Jtem hvamme ij kvgyllde l. ix vetter fiska.
Jtem hole v kvgyllde ok ero ij davd l. iij vetter fiska.

Jtem selaa ij kvgyllde l(eigd) for iij vett fiska.
Jtem selnese iij kvgyllde l. iiij vetter fiska.
Jtem brokarleek kvgyllde kviga a mat iij vet fiska.
Jtem hvalnese vij kvgyllde l. viij vetter fiska.
Jtem kleif iiij kvgyllde l. iiij vetter fiska.
Jtem lamvla ij kvgyllde l. ij vetter fiska.
Jtem keito vij kvgyllde l. viij vetter fiska.
Jtem mallande iiij kvgyllde oc j davd. l. iiij vetter fiska.
Jtem keldavik iij kvgyllde ij davd. l. iij vetter fiska. leiga skipet firer vij vetter oc vet a hvareo skipe sem þar gengur.
Jtem Ravne iiij kvgillde er j davd. l. iiij vetter fiska.

Jtem fiiota vmbodom.
Jtem jn primis j Olafs firde.
Jtem osbrekka vj kvgyllde oc ross. l. j^c^.
Jtem skeggiabrekko ix kvgyllde. l. ij^c^.
Jtem bavstabrekko iij kvgyllde. l. ij^c^.
Jtem hole ij kvgyllde.
Jtem kalfsaa vij kvgyllde ero ij davd. l. ij^c^.
Jtem hola vj kvgyllde. l. ij^c^.
Jtem vemvndastadom vj kvgyllde ero ij daud. l. ij^c^.
Jtem moafelle vj kvgyllde ero ij daud oc ross. l. j^c^.
Jtem holom vj kvgyllde oc ross. l. ij^c^.
Jtem brekko viij kvgyllde. l. ij^c^.
Jtem sletto v kvgyllde oc fole a þridia vetter l. ij^c^.
Jtem brvnastadom x kvgyllde j leigolaust l. iij^c^.
Jtem Rekiom vj kvgyllde. l. ij^c^.
Jtem lambanese vij kvgyllde j leigolaust. l. iij^c^.
Jtem af fiosom .v. avrar.
Jtem Ravnom vj kvgyllde leigo .v. vetter fiska oc kvgyllde.
Jtem Dalom iij kvgyllde l. iij vetter fiska.
Jtem hvanere v kvgyllde. l. v vetter fiska.
Jtem hamfn xiij kvgyllde ero ix davd l. j^c^.
Jtem siglanese vij kvgyllde l. xvj vetter fiska oc skipstada.
Jtem haganese vj kvgyllde l. v veter fiska oc kvgyllde.
Jtem minne haganese iiij kvgyllde. l. iij vetter fiska oc x vetter salt.
Jtem moe vj kvgyllde ero iij davd l. vj vetter fiska oc x aura.

Jtem moskogom iiij kvgyllde le(i)go[1]) j^c.
Jtem bakka oc helgastadom vj kvgyllde l. iiij veter fiska oc x aura.
Jtem ʀekiarhole vj kvgyllde l. v veter fiska oc xx vetter salt.
Jtem heide iij kugyllde l. ij^e.
Jtem myrom iiij kvgyllde l. iiij vetter fiska.
Jtem ystahole vj kvgyllde leigo[1]) iiij vetter fiska . . . aurar af keldom vaad.
Jtem midhole vij kvgyllde l. iij vet fiska oc vad oc kvgyllde.
Jtem hvamme vj kvgyllde ero ij daud l. ij^c.
Jtem arnastadom vj kvgyllde l. ij^c.
Jtem þveraa vij kvgyllde ero iij daud l. j^c.
Jtem germvndarholom ix kvgyllde ero iiij daud l. j^c.
Jtem krakastadom iij kvgyllde l. j^c.
Jtem bræderaa x kvgyllde hit ellofte leigolaust l. ij^c. oc vaad.
Jtem ʀofhole vij kvgyllde l. j^c.
Jtem þiernom viij kvgyllde oc iij æær l. ij^c vad.

Jtem nordar vmbodom þorsteins þorleifssonar.
Jtem jn primis.
Jtem heide viij kvgyllde l. j^c.
af legnesstadom x aura.
Jtem hardbak ij kvgyllde l. x aurar.
Jtem skinnaloni iij kvgyllde l. xiiij aurar.
Jtem odzstadom vj kvgyllde l. iij marker.
Jtem griotnesse ij kvgyllde oc annat ofrid leigo[1]) x aurar.
Jtem Dadastadom vj kvgyllde l. ij^c.
Jtem nvpe .v. kvgyllde l. x aurar.
Jtem kieldonese vij kvgyllde l. iij^c.
Jtem loni vj kvgyllde l. ij^c.
Jtem fieldom vj kvgyllde l. ij^c.
Jtem valadal iiij kvgyllde l. ij marker.
Jtem sandholom viij kvgyllde l. j^c.
Jtem þvngo vj kvgyllde i. j^c.
Jtem saltvik vj kvgyllde l. ij^c.

---

[1]) ritað hér fullum stöfum.

Jtem laxarmyre viij kvgyllde l. iij^c.
Jtem skogom j kvgyllde l. j^c.
Jtem brekkom ij kvgyllde l. ij marker[1]).

Þetta er af eda jardom.

Jtem akerhofda j mark.
Jtem meidavaldom xx alnar.
Jtem keitilstadom xx alnar.
Jtem ʀingvere xx alnar.
Jtem holakote xx alnar.
Jtem af boot xij alnar.
Jtem af holte oc vikingstadom xij alnar.

[Jtem j nordar vmbodom Dadaa jonssonar.
Jn primis.
Jtem j Dadaa vmbodom[2]).
Jtem bot iij kvgyllde l. j^c.
Jtem holom iij kvgyllde l. j^c.
Jtem garastadom iij kvgyllde l. j^c.
Jtem strand j kvgyllde l. j^c.
Jtem haganese v kvgyllde l. iij marker.
Jtem arnarvatne ij kvgyllde er kirkian aa l. j^c.
Jtem haldorstadom iij kvgyllde l. ij^c.
Jtem garde vij kvgyllde l. ij^c.
Jtem halse iij kvgyllde l. ij^c.
Jtem gudmundarstadom v kvgyllde l. iij marker.
Jtem felle ij kvgyllde l. ij^c.
Jtem finsstadom vj kvgyllde l. j^c.
Jtem liosavatne ix kvgyllde l. ij^c.
Jtem arnstapa ij kvgyllde l. xij aurar.
Jtem fornastadom x kvgyllde l. ij^c.
Jtem lvnde vij kvgyllde l. ij^c.
Jtem steinkirkiu iiij kvgyllde l. x aurar.
Jtem hia haldore smid gamul kyr oc ofrit hundrat oc a þar at vera skip oc net oc hvart þveggia vont.

---

[1]) á spássíu stendr hér með hendi Guðbrands biskups:
Seiger G. ad Herra *olafur hafi feingit* S. S. þar j kirkiu *bot*.
[2]) [þannig.

Jtem a kirkian at liosavatne half(a) .v. vad.
Jtem af barnafelle vj aurar.
Jtem af haldorstadom vj aurar.
af ravne v aurar.
Jtem af brvnne x alnar.
af liotstadom jngen leiga.

Jtem Standa svo vardna skulder vttangardz.
Jn primis hia skvla bonda iiij kyr.
Jtem hia gudmunde þorals mage kvgyllde.
Jtem hia andrisse ormssyni kvgyllde.
Jtem hia þorgeire klauassyni kvgyllde oc hundrat.
Jtem hia olafue groassyni kvgyllde.
Jtem hia gvnnare fialsſſyni kvgyllde.
Jtem hia katsle ʀanasyni kvgyllde.
Jtem hia brande bonda a hofve kvgylde.

Jtem þetta er aureiga skyldir sem ekke bva a stadarens jardom.

Jtem Olafuer bande halft. v kvgyllde. brast honom ij vetter fiska. iij vetter salt. ij fiordungu smørs.
Jtem jon tolleissyni[1]) ij kvgyllde.
Jtem brander kroker hundrat.
Jtem gvdmvnder þorsteinssyni iii hundrat.
Jtem hia jone iiij aagylde annars hundra(d)s.
Jtem hia petre ii^c^.
knvter þorsteinssyni iij kvgyllde oc iij vetter fiska.
Jtem gudleike vj kvgyllde oc xv aurar bæter. þrevet naut soo vr eldom.
Jtem jon stulda[2]) broder xv aura.
Jtem þorbiorn broder sigvaz .v. agylde.
Jtem jon þorleifssyni ij kvgyllde oc x aura.
Jtem hia þorsteine graua ij hundrat.
Jtem hia hafbesse ij hundrat.

Jtem a sama are sem fyrr seger.
Warv svo mykel elde holastadar.

---

[1]) fyrst skr.: þorkelssyni; [2]) = Stulla.

Jn primis.

Jtem a kellalande ij vxar a sette veter.[1]) ein a fimte veter.

Jtem a vlfstadom xviij vxar gamle.

Jtem a sollagrund ij a setta veter. iiij a fiorda veter. ij a þridia veter oc j a fyrsta veter.

Jtem j hvamme ij a fiorda veter. kviga a anan veter. naut a fyrsta veter. kyr oc a haldora hana.

Jtem a biernastadom iij vxar a fimta veter. ij a þridia veter oc a fyrsta veter.

Jtem a hialtastadom .iiij. a þridia veter. ij a fimta veter. vij a fiorda veter. j a fyrsta veter. ij kyr.

Jtem j hvamme ij a fiorda veter. j a fyrsta veter.

Jtem a frostastadom iiij a fimta veter. iij a þridia veter. j a anan veter oc a fyrsta veter.

Jtem a grvnd v a anan veter oc j a fyrsta veter.

Jtem a þveraa iij a setta veter oc iij a fimta veter. ij a þridia veter oc iij a anan veter.

Jtem vnder brekkom. iij vxar gamler. ij a anan veter. kviga a þridia veter.

Jtem vnder minnom brekkom ij a fimta veter. iij a anan veter.

Jtem j axlarhaga kyr oc naut a fyrsta veter.

Jtem a dyrfinnastadom ij kyr. iiij kvigar a anan veter.

Jtem vnder hofdelenom gudmundar naut a þridia veter.

Jtem a rip ij a fimta veter oc ij a þridia veter. ij kyr. annar alin efter eigildaholt halft.

Jtem a Eg ij vxar a fiorda veter oc j anan veter.

Jtem j garde iij a annan veter.

Jtem nese ij kvigor a anan veter j a þridia veter.

Jtem a vatnløsa kyr oc naut a fyrsta veter.

Jtem a lone hia steine iij kyr aldar j leigor.

Jtem a leek kyr.

Jtem a litslahole naut a fyrsta veter. ij kyr. alin anor j leigor.

Jtem a myklahole ij kyr. naut a þridia veter oc a fyrsta veter.

Jtem j brekko ij kyr.

Jtem j enne gudmundar naut a fiorda veter.

[1]) vet^e, hdr. hér og eptirleiðis. en eptir öðrum böndum í skránni mun eiga að leysa það upp í »veter«, en ekki »vetre«.

Jtem vidvik xv vxar gamler. gudmundar naut a þridia veter.

Jtem j holakote kyr.

Jtem a ʀingvere vxa a fiorda veter. ij a þridia veter.

Jtem a skvfstadom kyr. iiij vxar a fiorda veter. gudmundar naut a fimta veter.

Jtem a jngvalderstadom iij kyr. gudmundar naut a þridia veter.

Jtem a ʀamfnstadom kyr.

Jtem a ʀamfnhole kyr. naut a anan veter.

Jtem j hvamme kyr. naut a anan veter.

Jtem a ʀøkiom ij kyr. ij a þridia veter.

Jtem a kalfstadom iiij kvigor a þridia veter oc gradunger a anan veter.

Jtem i vidanese ij kyr. ij naut a þridia veter oc er annat gradunger.

Jtem j øfraase ij kyr. ij naut a þridia veter.

Jtem j nedraase vj vxar a fiorda veter. j a fimta veter. anan a setta veter oc a þridia veter.

Jtem a biernstadom iij kyr. kvigo a þridia veter alin fore høø. gudmundar naut a þridia veter.

Jtem skredalande iij kyr. iij naut a þridia veter.

Jtem j saurbøø vj kyr. gudmundar naut a forsta veter.

Jtem a svidninge iiij a þridia veter iij. kyr.

Jtem a þufom naut a forsta veter oc a anan veter kyr.

Jtem a krosse ij kvigor a þridia veter. anor alin fore høø.

Jtem a marbæle iij vxar a fimta veter. x lamb.

Jtem j Enne iij a þridia veter.

Jtem a nylende a þridia veter oc a anan veter.

Jtem a biernastadom a þridia veter oc a anan veter.

Jtem a liotstadom a þridia veter oc a anan veter.

Jtem aa iij a anan veter.

Jtem hofda ij vxar a fiorda veter. j a anan veter.

Jtem olafs fyrde hia sira þorfinne iij naut a anan veter oc a fiorda veter.

Jtem hia Egle paalssyni naut a anan veter.

Jtem a kalfsaa naut a anan veter.

Jtem a moafelle ij naut a fiorda veter. j a þridia veter oc j a anan veter.

Jtem siovndastadom naut a anan veter.

Jtem a moe kyr.

Jtem a rekerhole ij kyr.

Jtem a midhole naut a þridia veter.

Jtem a þveraa ij a anan veter oc j a þridia veter.

Jtem a krakastadom kviga a þridia veter oc anan veter.

Jtem germundarholom ij a anan veter.

Jtem a brederaa ij kvigor a þridia veter oc þridia a fiorda veter oc j a setta veter.

Jtem rofhole naut a anan veter.

Jtem a hole j svarvadadal kviga a fiorda veter oc naut a þridia veter.

Jtem hvamme naut a fiorda veter.

Jtem hia sira þorkelle naut a fimta veter er ek lanade honom j haust.

Jtem hia solda a skidastadom naut a þridia veter.

---

36. 1449.

Skrá um eignir Skinnastaðakirkju, þegar séra Magnús skilaði af sér, gerð eptir tilsögn séra Jóns Pálssonar.

AM. 235. 4to bls. 1 og 12. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þessar klausur eru báðar með sömu hendi og munu eiga saman; er þetta með sömu hendi og sumt frá tímum Gottskálks biskups hins fyrra.

Nota. dixit dominus johannes pauli cum leuauit dominus magnus ex parte skynastadom.

in primis xi kiir. viij asaudada[1]) kugillde oc xi gieldfiar. vj^c^ j rossom oc vj^c^ innan gatta[2]).

dixit dominus johannes pauli anno domini et cetera nono.

swa myket goz var a skinnastadom vm fastagang ix kiir. vij heima oc ij j aldom[3]). viij oc xx er oc x lamb. j vxe oc .j. gradunger.

jtem iij senger. iii storkerald. ketil oc pottir.

---

[1]) þannig; [2]) hér endar bls. 1; [3]) = eldum.

37. 1449.

SKRÁ um Rómaskatt úr Hólabiskupsdæmi.

AM. 235. 4to bls. 51, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti.

anno domini m⁰ cd⁰ xl⁰ nono.
Jttem sira þordr ccliii romaskatta.
Jttem sira gamle c. l. vi. anno domini m⁰ cd⁰ xl⁰ nono.
Jttem sira besse .cc. oc siotige hins þridia hundrads.
Jttem sira ion ormson. c. xiii. betvr.
Jttem sira jon broddason siotiger nagla.
Jttem sira olauur kirkiuprestr .cc. oc sextiger betr.
Jttem sira gudmvndr narbason .c. oc nivtige betr.
Jttem sira ion petv(r)sson xtige oc vi betr.
Jttem sira magnvs einarson .c. oc .xxv. betr.
Jttem sira jon halddorson .cc. l. betr.
Jttem sira berþor sextige nagla oc fiortan betvr.
Jttem sira annoddr.

---

38. 10. Febrúar 1450. á Hólum.

ÚRSKURÐR Gottskálks Hólabiskups um hjónaband Víðnæms Jónssonar og Helgu Einarsdóttur.

AM. 235. 4to bls. 65, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskrr. 3684. Afskript af þessu bréfi er og í Landsbókasafni 115. 4to I, 171 (bréfasafn séra Jóns í Hítardal); ÍBfél. 126. 4to bls. 42—43.

Domur Gottskalks biskups um Vidnæm Jonsson Anno 1450[1]).

Jn̄ nomine domini amen

Víj gotskalks med gudz nad biscup a holvm j hialltadal oc visitator vm allt island giorvm godum monnum viturligt med þessv uorv brefi at saker þess at vídnæmur ionsson kom fyrer oss j riettan stefnudag beidi oc krafdi doms oc vrskvrdar hvort helga

[1]) 115, 126.

einarsdotter veri hans loglig eigenkona edur eigi. nu saker þess at sira halldorr olafson sor þar æ stefnvne fullan bokareid fyrer oss at hann hafdi verid nær oc heyrt helgv einarsdottur suo segia þa hvn var at spvrd huort henni veri vilivgt at eiga vidnæm jonsson. En hvn svaradi suo til. nv vil eg eiga hann oc efter þat geingu þav til handabandz vidnæmur oc helga. einar baudvarsson fader hennar oc astis gu(d)mundardotter moder hennar oc handlavgdv fyrnefndvm vidnęmi adur greinda helgu.

J annarre grein hefer vidnæmvr svarid fullan bokareid at hann hefdi legit likamliga med helgv einarsdottur sidan handabandit giordiz. þvi in nomine domini amen dæmdvm víj helgv einsdottur logliga fýre kallada oc svo eigi sidur opt nefnda helgv lavgliga eigenkono vidnęms jonssonar vera oc verid hafa alla stvnd sidan lijkamleg samvist vard þeirra j millvm.

var þessi vor domur vpp sagdr oc inskriftis fram boren oss j domssæti sitiande j kirkvne j vidvijk favstvdagen næsta epter sancti [blasij martiris dag[1]) þessum [danndemonnom nærverunndvm[2]) oc þenna vorn dom samþyckiondvm er svo heita sira . . . . . .[3]) ionsson. sira lodvijk hallzson. sira gv(d)mvndr narfason. sira þorstein illugason. sira gvdmundr þorlaksson. sira olafur þorgeirson. sira olafur ʀavgnualldzson. sira ion broddason. sira jon petursson oc geir vigfusson Messodiakn Anno domini M⁰. cd⁰. qvinquagessemo.

Ok til sanninda her vm settvm víj vort insigli fyrer þetta uort doms bref giort æ holvm j hialltadal fiorum nættum sijdar enn fýr seger.

---

39. 12. Febrúar 1450. á Hólum.

Gottskálk biskup á Hólum og visitator yfir alt Ísland tekr aptr þá dispenseran, er hann hafði gert með Páli bróður Olafssyni fyrir barneignir og veitt honum aptr messusaung fyrir bænastað Björns bónda Þorleifssonar, en hann vissi þá ekki að Páll var bannfærðr af Njáli Bárðarsyni ábóta á Helgafelli.

[1]) þ. e. 6. Febr.; 115, 126 les hér [Sebastiani dag (= 20. Janúar); [2]) [Svo; mönnum áheyrandi 115, 126; [3]) nafnið vantar í skb. og 115 og 126 sleppa líka föðurnafninu.

AM. 235. 4to bls. 18—19, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti, en þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskrr. 3618.

Víj g(o)dskalk med gud(z) nad biskup a holvm visitator ýfer allt island giorum þat godum monnum viturlight med vorv opnv brefi at broder pall olafsson kom til oss æ þingvelle ok bad oss avdmivkliga vpp æ uisitatoris makt ok vegna sem uíj havfum af herra erkkibiskupinum ath dispensera med sic ok gefa sig sinn messo savng apptur sem abote niall hafdi af honum teckit sacer sins opinberrs olifnad j þeim barnseignvm sem hann hefer opinberr at ordit j skalhollz biskupsdæmi ok vorv fyrir gvdz skylld ok fyrir bod ok benarstad biornns bonda þorleifssonar þar er stod j hans brefi sem þa þar til oss kom a þinginv enn epter bondans biorns bæn ok brefe ok sinnar avdmýktar skýlld þa dispenservdv víj med honum vm fýr sagdar sacker. ok gafvm honvm aptvr sitt prestligt embætti ok starf. Nu fyrir þan skvlld at broder pall dvlde ok leýnnde fyrir oss at hann ueri forbodadur oc lýstur j bann af sinvm abota sem var aboti niall fyrir sina opinbera olýdni j morgvm lutum. furrst hann var honum motsnvin j ordvm ok verkvm leýniligha ok opinberligha hvort helldur abotinn var jnlendis eda vttlendis ok j þeim otrvskap sem hann fann ok þottizt finna af honum alltidligha moti sinvm eignvm svordnvm eid ok professionem sem hann hafdi giortt sinvm abota ok helgafellz klavstre. Ok nv stár sva skrifat j kirkiunar lavgum j mariv savgv ok vida anars stadar ath eingin hefer þar mackt til eda valld þann af ath leýsa af forbode ok banni nema þann sami er forbodade ok banlyste adr sem víj vilivm ýdr viturlight opinberligha syna þan tid sem j komen til hola med kirkivnnar lavgvm. Nv saker þess broder pall olafsson ath j hafen leýntt ok dvllt fyrir oss hversv ýdvart mal var vordit ok greint oss eigi fvllvligha hversv abotin hafde þat med ýdur giort e(n) víj vidrkennvmzt at víj hofum avnga mackt til epter kirkiunnar lavgvm ýdr ath af leýsa medan uíj havfvm ýdr ecki bvndit. ok þui kavllvm víj aptur vora dispenseran ok fyrre giord sem uíj havfvm med ýdr giort. Ok þvi med þessv vorv brefi færvm víj ýdr opinberliga aptur j sama forbod ok bann. ok lýsvm ydr þar stadfastliga j sama bann epter þvi sem aboti niall bardarson hefer ýdr j sett adr. forbiodvm víj

ydr vnder bannz pinv oc hæsta (forbod) her epter ath [þessv brefit[1]) messor seger eda nockvt starf eda prestlight embæti ath veita hallda eda giora lifande monnum eda davdvm sva framt sem j eda þeir sem heýra Messor ydr hier epter eda þiggia nockvt prestlight starf eda embæti af ýdr vilia fordazt kirkivnar harda refst ok hefnder ok sama forbod ok bann sem j ervn j setter vtan lesa ýdrar tider. Ok biodvm víj ýdr broder sveinbiornn sama klavsturs conventvbroder j helgafelli vnnder hæstv hlýdne ok banz pinv ok afsetning ýdvars prestligs embætis at lesa opinnberliga þetta vort bref godum monnum nærverandvm fyrir brodur pali olafssýne conventvbrodr j helgafelli svo hatt hann megi vel heýra. at þessv brefi lesnv sendit oss brefit aptur insiglat tveggia mana insigle þat sva avdsynandi at þier hafit þenna vorn bodskap vel ok truliga giort.

Ok (til) sannenda her vm settum víj vort insigle fyrir þetta bref vtgefit a holvm j hialltadal fimtvdaginn næsta fýrir festum valentini presbiteri Martiris. anno domini M°. cd°. l.

---

40. 13. Febrúar 1450. á Hólum.

Úrskurðr Gottskálks Hólabiskups um hjónaband Viðnæms Jónssonar og Helgu Einarsdóttur.

AM. 235. 4to bls. 19, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti, en þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskrr. 3619.

Vij gotskalk med gudz nad biscop a holom ok visitator om alt jsland helsom idher wirmunder paalsson kerliga med gud.

Wij gerom idher witerlikt med thesso waaro brefue ok allom dandemannom theim som thette brof see edher høra at widnemir jonsson a fredagen nesta epter festum blasij kom for oss a stempna j widwikarkirkio bidde ok krafde oss dooms ok vrskurdar af oss hwart helga einarsdotter wæri hans eighen kona edher ey ok epter thy profue som ther war swarit ok borit dômdom wij med samtykt ok rade theirra godra lerda

---

[1]) [þannig.

manna som ther ner oss waaro ok vrskurdadom oss j domsete sittiande helga einarsdotter eigenkona widnemps wera ok werit haffua sidhan han hafde likamliga ger(n)ing med hona epter therra giort bandaband ok thy lysom wy jon torgilsson ok helga einarsdotter j fult forbod ok ban til thes ær tho koma hyt a waan fund til hola ok taga scripter ok aflosn som tilbør epter kirkione laghom ok forbiodum honom nokra likamlika samwist hafua med hona her epter. thy bidiom wy idher ok biodum sira wermunder vnder hesta lydne forbod ok banspina ok afset(n)ing idhers presteligx embites yfwer greindom mannom jone ok helga messa sionga edher nokot prestligt embite them at weytha lifuande edher daudum ok jamwel biodom vnder sama lydne allom adbrom lerdom mannom prestom ok mwnkom j jslande ok biodom idher at ther sende brefuit epter them prestom er ther eru er tho laupa j adhra sweytir.

weri gud med idher.

ok til sannind her om settom wy waart jncigle fyrer thetta waart bref giort a holom j bieltadal fymta dagen nesta fyrer festum valentini martiris anno domini ꝏ° cd° quinquagesimo.

---

41. 14 April 1450. á Hólum.

Þorsteinn Jónsson selr Gottskálki Hólabiskupi tuttugu hundruð í jörðunni Ási í Vatnsdal fyrir jörðina Brandsstaði í Blöndudal og sex kúgildi, en af því biskup lét burt jörð, er Hólakirkja átti, fékk biskupinn Hólakirkju tuttugu hundruð upp í greinda jörð Ás í Vatnsdal.

AM. Fasc. XII, 27, frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru þau öll dottin frá, nema hið fyrsta.

vm aass i vatzdal.[1])

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra Senda broder sigurdr prior a maudrwaullum officialis heilagrar hola-kirkiu. sira teitur finzsson radzman a holum. kolle magnusson ok philipus ormsson kuediu guds ok sina kunnigt giorande ath þa er lidet var fra hingat burd vors herra jesv christi þus-

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

hundrat .cccc⁰. xl⁰. oc tíu ar þridiadagenn jn festo tiburti(i) et valeriani j studium a holum j hialltadal vorum vier j hia saum ok heÿrdum a ord þeirra ok handaband af einne halfu virduligs herra ok andaligs faudr gottskalks med gudz nadh biskups aa holum enn af annare þorsteins jonssonar ath suo firir skildu adh adr nefndr þorsteinn sellde fÿr nefndum verdugum heira biskup gothskalk tuttugu hundrud j iaurdune ase er stendr j vazsdal j vndenfellz kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok giedum sem greindre jaurdu fÿlger ok fÿlgt hefer ath fornu ok nÿiu ok hann vard fremzst eigande ath. sagde hann halfkirkiuskÿlld aa jaurdune ase ok þar ette heima ath takaz tiunder ok liostollar bonda ok huspreyiu ok allra heimamanna. hier j mott gaf verdugur herra biskup gottskalk jaurd er heiter brandstader er liggur j blaundudal j blaundudalshola kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok giedum sem greindre jaurdu hefer fÿlgt ath fornu ok nÿiu ok heilaug holakirkia ok hann vrdu fremzst eigande ath ok þar til sex kugillde buleg. skal huor vm sig opptnefndur verdugur herra biskup gothskalk ok þorsteinn jonson suara lagariptingum aa þeirre jaurdu er huor sellde audrum enn bader hallda til laga. Nu saker þess ath þrattnefndr biskup gothskalk lukte titnefndum þorsteine jonssÿne jaurd heilagrar hola kirkiu fyrnefnda brandstade firir optnefnt jardarverd j ase j vazsdal og þui j sama handabandæ lukte ok fieck opt greindur herra biskup gothskalk heilagre holakirkiu til fullrar eignar tuttugu hundrud vpp j jaurdeña optnefndan as. Ok til sannenda hier vm settum ver fyrnefnder menn vor jnscigle firir þetta bref er giort var i sama stad dege ok are sem fyr seger.

---

42. 1. Juni 1450. i Selárdal.

Vitnisbubðr Ljóts prests Helgasonar, að Jón biskup Gerreksson hafi, þegar hann var í visitazíu sinni á Reykhólum (1432), skipað sveinum sínum eptir beiðni Gizurar Runólfssonar, að gera Filippusi Sigurðssyni »eina hveria úlukku«, en þegar þess var getið, að Filippus væri kominn í kirkju, hafi biskup skipað sveinum sínum að taka hann þaðan, því að hann skyldi hreinsa kirkjuna á morgun, þótt hún væri saurguð í kvöld.

AM. Fasc. XII, 25, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá. AM. dípl. afskr. Nr. 1148 (með hendi Árna Magnússonar eptir frumritinu).

Vitnisburdarbref um skipun Biskups Jons Geriksonar ad giora Philippusi einhuoria ohlutvendi[1]).

Þath giorer eg liotur prestur helgason godum monnum viturligt med þessv minu brefi ath eg var æ reykholum þæ er biskup ion gerreksson visiteradi vestfiordu ok gisti æ reykholum ath gizur runolfsson kærdi vpp æ filipus sygurdzson ok bad biskup ion gerreksson hialpa til suo hann mætti giora havnum eina hueria vlucku eñ biskupin skipadi sinum sueinum þeim er hier j landit voru daner kalladir ath giora fyř nefndum filipus hueria vlucku er gizur villdi. var þæ sagt ath filipus væri komiñ j kirkiu eñ biskup ion skipadi til sueinum sinum ath taka hann vt af kirkiuñi firir skulld gizurar ok giora til huat er gizur villdi ok biskup ion sagdi suo þott kirkiañ væri saurgut j kuelld ath hann skylldi giora hana hreina ath morni nema tittnefndur filippvs giordi alla hluti sem gizuri likadi.

Ok til saññinda hier vm̃ setta eg mitt insigli firir þetta bref skrifat j selardal j arnarfirdi manudagiñ næsta firir festum corpus christi þæ er lidit var fra higatburd vors heřa ihesu christi þusund cccc° ok fimtiger ara.

---

43. 12. Júni 1450. í Rómaborg.

Níkulás páfi hinn V. skipar Birgi Magnússon, erkiprófast í Uppsölum, innheimtumann páfastólsins um Norðrlönd, en tekr aptr allar veitingar áðr öðrum gefnar til þeirra hluta, en einkum umboð það, er Marcellus Skálholtsbiskup hefir haft.

Dipl. Norv. VI, Nr. 532, eptir bréfabók Níkulásar páfa hins fimta XLIX, 98b.

Nicolaus episcopus s. s. d. dilecto filio Birgero Magni archipreposito ecclesie Vpsalensis cubiculario nostro nuntio in Dacie Suetie et Norwegie regnis eorumque ciuitatibus et diocesibus fructuum reddituum prouentuum et aliorum iurium ca-

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi c. 1600.

mere apostolice debitorum collectorj salutem et apost. bened. Ex fidelitate prudentia quoque tua et probitate plurimum comprobatis tenemus indubie quod ea que tibi committenda duxerimus solertj et salubri studio gubernabis et fideliter exequeris. Hinc est quod nos de tua industria plurimum in domino confidentes, te in regnis Datie (Suetie) et Norwegie et ciuitatibus ac diocesibus eorundem exemptis et non exemptis nuntium apostolicum ac generalem fructuum reddituum prouentuum censuum et aliorum iurium nobis et Romane ecclesie ac camere apostolice debitorum et debendorum nostrum et sedis apostolice collectorem et receptorem vsque ad nostrum et eiusdem sedis beneplacitum tenore presentium facimus constituimus et etiam deputamus omnes alios et singulos collectores receptores et succollectores jnibi hactenus quaqunque auctoritate deputatos et presertim venerabilem fratrem nostrum Marcellum episcopum Scalorensem omnesque et singulas concessiones super huiusmodi collectorie receptorie et succollectorie officijs alijs quam tibi sub quauis verborum forma per quoscunque etiam predecessores nostros et quauis auctoritate factas seu concessas penitus reuocando ac tibi per te vel alium seu alios clericos dumtaxat fide et facultatibus ydoneos nostro ac dictarum ecclesie et camere nomine a quibuscunque prelatis capitulis collegijs conuentibus ecclesiarum et monasteriorum qnorumlibet aliisque eccesiasticis secularibus et regularibus exemptis et non exemptis ordinum quoruncunque et etiam laicalibus personis necnon a regibus reginis ducibus marchionibus comitibus et principibus alijsque nobilibus et communitatibus ac vniuersitatibus ciuitatum castrorum terrarum villarum et aliorum quorumcunque locorum omnes et singulas tam ex denario sancti Petrj quam pro vnione Grecorum cum occidentali ecclesia ad causam certarum indulgentiarum per Basiliense olim concilium concessarum aliasque quascunque pecuniarum summas et quantitates fructus redditus et prouentus ac jura res census annuos et bona alia in quibuscunque rebus seu juribus consistant etiam si bona huiusmodi fuerint confiscata nobis et eisdem ecclesie et camere in prefatis regnis ciuitatibus et diocesibus quacunque ratione vel causa debitas debitos et debita seu debendas debendos et debenda aut ad nos seu ad easdem ecclesiam et

cameram nunc et jmposterum pertinentes et pertentia seu alias quomodolibet spectantes et spectantia quecunque quotcunque et qualicunque fuerint communibus et minutis seruitijs prelatorum ad quorumque eccelesiarum et monasteriorum regimina promotorum dumtaxat exceptis petendj exigendj leuandj recipiendj recuperandj ac soluendis de receptis et solutis dumtaxat quitandj liberandj et absoluendj rationes quoque et computa a quibuscunque collectoribus succollectoribus receptoribus et jnquisitoribus heretice prauitatis aliisque officialibus pro dictis ecclesia et camera in dictis regnis ciuitatibus et diocesibus seu earum aliquibus hactenus deputatis et deputandis seu personis alijs in quantum vtilitatem et negotium dictarum ecclesie et camere concernant audiendj et examinandj jpsosque ad id si neccesse fuerit et contradictores quoslibet et rebelles cuiuscunque dignitatis status gradus ordinis conditionis et preeminentie etc. fuerint etiam si pontificali vel alia prefulgeant dignitate o. s. frv.[1]) Tu igitur officium predictum iuxta datam tibi a deo prudentiam sic studeas bene fideliter et laudabiliter exercere quod speratj exinde fructus subsequentur tuque apud nos et sedem predictam possis merito commendarj. Et insuper volumus ut dictus Marcellus episcus reddita tibi ratione perceptorum manualiterque tibi satisfactorum et restitutorum ad nos et dictam sedem sine mora debeat proficisci. Datum Rome apud Sanctum Petrum anno jncarnationis dominice m⁰ cccc^mo^ l^mo^ pridie Jdus Junij pontificatus nostri anno quarto.

De curia
Jo. de Spinosis.

---

44. 7. Juli 1450. á Hólum.

Vitnisburðr tólf manna um það, að Hólastaðr eigi osttoll af hverjum skattbónda milli Hrauns á Skaga og Hrauns í Fljótum.

AN. Fasc. XII, 28, frumritið á skinni. Þrjú innsigli eru eptir fyrir bréfinu. AM. Fasc. XII, 13, transskript á skinni frá 17. Júlí 1480.

bref vm osttollen.[2])

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra sennda

[1]) Sjá IV. bindi Nr. 749; [2]) Aptan á frumritinu með fornri hendi.

jon prestur palsson af greniadarstadvm. sigvrdr prestur jonsson. einar magnusson. steindor jonsson. illavgi biorgolsson. þorlakur sigvrdsson bændur j skagafirde. þorgeir olafsson. brandur oddzson. þorgeir illavgason. savlle oddzson. aslakur palsson. bligur havskavlsson. leikmenn. kvediv gvds ok sina kvnnigth giorandi med þesso vorv oppnv brefi ath ver hofum heÿrt þat sagth af ollvm elldrum dandi monnum ath heilavg hola kirkia ok biskups stollinn j hialltadal ætti ok hefdi att til efinligrar eignar ærligha fiortan merkvr smiors eda fiordvngs ost af hverium skættbonda som býr j milli hravns æ skaga ok hravns j fliotvm. ok þessi ost(t)ollvr var lvktur æ vorum dogvm. ok menn til feingner af domkirkivnni saman ath takka ok heim ath færa. ok ver lvktvm þenna sama ost(t)oll þæ epter var komit. Ok til sannenda hier vm settv ver fyrnenfnder menn var jnsigle firir þetta bref skrifat æ holvm j hialltadal þridiadagin næsta epter visitacio sancte[1]) Marie virginis. anno domini [M°. cd°. quinquagessimo[2]).

---

45. 27. Juli 1450. i Vík.

Guðmundr Björgólfsson selr Illuga bróður sínum rekann fyrir Sævarlandi fyrir rekann millum Sauðarár og Gaukstaðaár og »nýjan sexæring«.

AM. Fasc. XII, 24, frumritið á skinni. Brot er eptir af innsiglinu. Aptan á bréfinu stendr með hendi frá 17. öld: »Reynistadarklaustursbref«.

bref vm sævarlandz reka.

Þath giore ek gvdmvndr biorgolfsson godvm monnvm kvnnikt med þessv mínu brefe ath ek hefer selltt illvgha biorgvlfssyñe brodr mínvm rekan fyrer sæuarlande fra landzenda ok vesstur svo lankt at siae bænvset a sævarlande ok skal standa þar sem mætizt gras ok fiara. her j mott gaf hann rekann millvm savdarar ok gavgstadaar ok þar med nyan sexæring. samþýkte þetta kavpp ragneidur koña mín. ok til sann-

---

[1]) tvískr. í transskr.; [2]) [M°. cd°. Lxxx (!) transskriptið, en þó er þrem síðustu x-unum bætt við síðar með morrauðara bleki af misskilningi, því að sjálft transskriptið er gert 1480. Af þessu stafar það að bréf þetta er árfært til 1480 í mörgum pappírsafskriptum.

inda her vm setta ek mitth insigle fyrir þetta bref er giort var j vik manvdagen næsta fyrir olafs messv. anno domini m°. cccc°. xl. decimo.

---

46 1. August 1450. í Niðarósi.

Hið norska ríkisráð vottar, að það ásamt Ásláki erkibiskupi, er nú sé látinn, hafi í Ósló kosið Kristján Danakonung hinn fyrsta til konungs yfir Noregsveldi eptir Kristopher konung dáinn, og hafi unnið honum eið á Marströnd og sé því krýning sú, er Karl Knútsson hafi síðar með ofríki látið veita sér til Noregskonungs, með öllu ógild; geta þeir þess, að þeir hafi nú látið skipaflota sækja Kristján konung, svo að hann yrði krýndr að réttum Noregs lögum. Bréfið byrjar svo: »Nos Marcellus Skalholtensis ..... Mathias Holensis dei gracia ecclesiarum episcopi . . .« En ekki kemr það Íslandi sérstaklega við að öðru en því, að biskuparnir eru nefndir. »Datum in ciuitate Nydrosiensi anno ab incarnacione domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo die mensis Augusti. Nydrosiensi archiepiscopali sede vacante«.

[Frumbr. í Ríkisskjalasafni Dana »Norge« Nr. 50a; Prentað í Dipl. Chistierni I, Kh. 1856 Nr. 18; F. H. Jahns Unionshist. bls. 532—34; Dipl. Norv. VIII, Nr. 342].

---

47. 7. August 1450. í Niðarósi.

Fimm biskupar, og þar á meðal »Marcellus Schalotensis« (fyrstr) og »Matheus Holensis«, ásamt tveim kapelluprófástum, eru nefndir í gjörðardóm milli Kristjáns konungs hins fyrsta og klerkaráðsins (kapitulans) í Niðarósi út af ágreiningi um erkibiskupskosningu, og dæma þeir að sá, sem kosinn sé til erkibiskups, þurfi að hafa samþykki konungs upp á kosninguna, áðr en hún sé staðfest (af páfalegu valdi), og sé því kosning Magister Ólafs kanoka Þrándarsonar ólögleg og að eingu hafandi. Bréfið komr ekki sérstaklega við Íslandi framar en nú hefir greint verið. »Datum Nydrosie anno domini mille-

simo quadringentesimo quinquagesimo jndictione tercia decima die vero septima mensis Augusti . . .«[1])

[Frumbr. í Ríkisskjalasafni Dana »Norge« 46a; Prentað í Dipl. Chr. I, Kh. 1856 Nr. 19; Skand. Litt. Selsk. Skr. XVI, 152—57; Dipl. Norv. VIII, Nr. 343].

---

48. 29. August 1450. í Björgvin.

Tuttugu og sex menn af ríkissráði Noregs og Danmerkr gera eptir krýning Kristjáns konungs hins fyrsta samning milli Noregs og Danmerkr á þann hátt, að bæði ríkin skuli lúta einum og sama konungi með jöfnum réttindum, svo að hvorugt sé öðru æðra, en hvoru um sig sé stjórnað af innlendum mönnum eptir fornum lögum hvors ríkis fyrir sig (»ath bothe righen Danmark oc Norege bliffue vnder en herre oc koning til ewigh tiidh«); ennfremr ákveða þeir um hernað og konungskosning. Fyrstr í samningnum er »Marcellus med gudz nadhe biscop i Skalholt archipostulatus i Nydros oc paweligs sædis legatus«. Að öðru leyti kemr skjalið Íslandi ekki sérstaklega við, en er dagsett: »aar effter gudz burdh thusende fire hundrethe vppa halffuetrydiesynnetywennde løwerdagen næst effter sancti Augustini biscops oc confessoris dagh«[2]).

[1. Frumrit í Ríkisskjalasafni Norðmanna, Münchenersaml. Nr. 2, og eptir því er bréfið prentað í Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. IV, 344—47 og í Dipl. Norv. VIII Nr. 345, þarsem bréfið að auk er borið saman við tvær afskriptir fornar í Ríkisskjalas. Norðm. og þá þriðju í Leyndarskjalasafni Dana, ennfremr við: 2. frumrit, sem er í Ríkisskjalasafni Dana; eptir danska frumritinu er bréfið prentað í Dipl. Chr. I. Kh. 1856 Nr. 21.]

---

[1]) Þess má geta, að konungi mun sérstaklega hafa gengið það til að ónýta kosning Ólafs Þrándarsonar, að hann vildi koma Marcellusi Skálholtsbiskupi í erkibiskupssætið, eins og síðar kemr fram.

[2]) Menn hafa skilið svo, að þetta væri 29. August, sem og er fylgt hér. En eptir orðunum gæti legið eins nærri að skilja það svo sem það væri 30. Maí, og hér væri miðað við dag Augustini Anglorum apostoli.

49. [1450].

Marcellus Skálholtsbiskup og legáti páfans á Norðrlöndum skuldbindr sig, — í þóknunarskyni fyrir það, að Kristján konungr hinn fyrsti hefir stungið upp á honum (»gepresentert«) til erkibiskups í Niðarósi, — til þess að »ríða« til Róms að fá páfalega staðfesting upp á rétt Noregskonungs til þess að skipa (»presenteren«) erkibiskupa og biskupa þar í landi og upp á rétt Dana og Svíakonungs til slíks hins sama í þeirra löndum, ennfremr upp á eilíft samband allra Norðrlanda undir einum konungi, og svo að konungr megi taka þá menn út úr klaustrum eða öðrum vígðum stöðum, er vega mann í návist konungs.

Frumritið er í Ríkisskjalasafni Dana, Norge 49, með heilu innsigli. Prentað í Dipl. Norv. II, Nr. 789. Norðmenn setja spurnarmerki við ár 1450, en þess mun naumast þurfa. Það getr varla hjá því farið, að bréfið sé gert í Agúst eða September 1450, því að 7. August 1450 er ónýtt kosning Ólafs Þrándarsonar til erkibiskups í Niðarósi (DN. VIII, 343) og 29. Aug. 1450 er gerðr sameiningarsáttmálinn milli Noregs og Danmerkr (DN VIII, 345), og er á honum auðséð, að Kristján konungr hefir ekki látið leingi bíða að koma Marcellusi í erkibiskupstignina, því þar kallar hann sig: »archipostulatus i Nydros« og hið sama gerir hann og í bréfum frá 3., 4. og 11. Sept. 1450; fékk konungr því og áorkað, að klerkaráðið í Þrándheimi samþykti Marcellus fyrir erkibiskup; það sem því var eptir, var að fá páfann til þess að staðfesta alt saman; er því líklegt, að Marcellus hafi ekki látið það bíða leingi, að fara þess á leit, en eptir þessu bréfi hefir honum þótt kænlegra að beiðast þess í almennum orðum, að páfinn veitti konungi vald til að skipa biskupa, því að það var sama og staðfesta erkibiskupsdóm hans. Þessi staðfesting fékst þó aldrei og varð Marcellus að víkja, en páfinn skipaði Heinrik Kalteison til erkibiskups, en hann vildu Norðmenn ekki hafa, og komst svo Ólafr Þrándarson aptr að 1457.

En bescheed och handellung giordt imellom konning Christiern I. och Marcello biscop aff Schalholtt. om adtschillige frijheder hand schulle tilhandle koningen och hans efftherkomere hossz paffuen. paa ffrijhedt paa stichtene wdj Norge och Danmarck och j andre maader inden en wisz tiide. sine dato[1]).

Wij Marcellus van gotz gnaden Byscop to Scha(l)holt jn Denmarken Norwegen vnd Sweden Rijken des helligen stoils van Romen legait Bekennen vnd in stede eyns edes ernstliken gelouen Oft queme vnd gevelle dat wij ouermitz dem hogeboren forsten ind heren heren Cristiern Denmarkes Norwegens

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 16. öld.

Wendis vnd God(i)s koninck etcetera to dem arsbisdomme van Dronthem gepresentert vnd voirt als gewontlick is gekoren vnd volmechtich dair yn worden. Dat wij sullen vmb myns gnedigen heren des koninges vnd siner gnaden rijken vurß recht vnd priuilegien to bestedigen vnd vermerderen van vnsem hilligen vader dem pawes verweruen vnd verkrigen jndem irsten to bestedigen der koninge priuilegien van Norwegen dat se sullen hebben macht den arsbiscop vnd die Byscop des rijchs van Norwegen to presenteren vnd nummont anders.

Jtem dat in Denmarken nummont vor artzbyscop eder byscop gekoren off van dem stoill van Romen bestedicht en sall werden sonder volkomen will vnd volbort des koninges van Denmarken. Also dat alle ander rechte vnd priuilegien die de koninge van Denmarken vnd Norwegen ouer die gestlicheit nutertijt hebben vngekrenket bliuen sullen.

Jtem oick sullen vij van vnsem hilligen vnder dem pawes verweruen dat desse drij rijck Denmark Norwegen vnd Sweden her namails sullen to samen verbonden vnd vereinget bliuen vnder eynem koninck vnd forsten ten ewigen tijden.

Jtem voirt sullen wij van vnsem hilligen vader den pawes verkrigen dat sine gnade macht vnd orlofl hebbe alle die in siner gnaden tgegenwort lude doit slayn off anders yemant lemen vnd wonden beyde geestlick vnd werlick sonder breckynge der vrijheit vrij vyt allen closteren vnd gewijden steden to nemen. Vnde vmb desse vurß punten to weruen willen wij sulue op to Romen rijden. Jnd sullen wij alle semontliken verwullen tuschen dit vnd vnss heren dach natiuitatis nestkomende ouer eyn jair ten wersake dat wij dair tuschen dat got verbiede gefangen off myt kranckeyt beladen wurden so dat wy des van noitz wegen nicht volbrengen en kunden. vnd off queme dat got verbiede dat wij versumeden eder so nicht en scheghe desse vurß punten to weruen so belieuen wij vnd geuen volkomen consent ouermitz dessem brieue dat vnse gnedige here koninck Cristiern etcetera macht hebbe als dan eynen anderen arthiscop van Dronthem to presenteren vnd tosetten vnd wij en willen vnss als dan to dem artzbisdom vurß voirtmeer ouer all geyns rechts eder to seggens vermeten. Vnd villen oick truwelick vnd vlijtlick arbeyden dat vnse hillige vader die pawes verlene vnsem gnedigen heren dem koninck sente peters penninck eyn tijt van

jaren den die stoill van Romen jarlinx heuet jndem rijck van Norwegen. Datum.

Et quia Ego Daniel kepken De Nulant Clericus Leodiensis diocesis publicus apostolica et imperiali auctoritatibus notarius premissis promissioni pollicitacioni obligacioni omnibusque alijs et singulis dum sic vt premittitur fierent et agerentur vnacum strenuo milite domino Eggardo frille presens interfui eaque sic fieri vidi et audiui. jdeo hoc presens publicum instrumentum in materna lingua manu mea propria scriptum exinde confeci subscripsi et in hanc publicam formam redigi signoque et nomine meis solitis et consuetis signaui sigillique ʀotundi ipsius ʀeuerendi patris domini marcelli Episcopi et legati appensione communiui in fidem et testimonium omnium premissorum.

---

50. 3. September 1450. i Björgvin.

»Marcellus dei gracia episcopus Schalotensis sancte Nydrosiensis ecclesie postulatus per regna Dacie Swecie et Norwegie fructuum prouentuum reddituum camere apostolice et denarij sancti Petri collector generalis per sedem apostolicam specialiter deputatus« kvittar Stafangrskirkju í Noregi fyrir 175 gyllinum í átta ára Rómaskatt til hinnar postullegu fjárhirðslu. Undir fald bréfsins ritar »Petrus Vnger«, en á faldinn »Daniel Kepkenn secretarius«.

[Dipl. Norv. IV, 922 eptir hinu norska frumbréfasafni Árna Magnússonar XLIII, 19].

---

51. 4. September 1450. i Björgvin.

»Marcellus dei gracia episcopus Schalotensis sancte Nidrosiensis ecclesie metropolitensis postulatus per Noruegie Dacie et Swecie regna ipsorumque metropoles dyoceses apostolice sedis legatus . . . . Gregorius Gardensis, Hemingus Farensis et Mathias Holensis eadem gracia (episcopi)« og tveir biskupar aðrir gefa út aflátsbréf fyrir þá, sem heimsækja með guðrækni eða

hjálpa sánkti Ólafskirkju í Vormster í Rygjafylki. Að öðru kemr bréf þetta Íslandi ekki við.

[Dipl. Norv. IV, 923 eptir hinu norska frumbréfasafni Árna Magnússonar XLIII, 20. Sbr. Grönl. hist. Mindesmærker III, 179—183].

52. 11. September 1450. í Björgvin.

»Marcellus dei gracia epscopus Schalotensis sancte Nydrosiensis ecclesie metropolitane postulatus per Norwegie Dacie et Swecie regna fructuum prouentuum et reddituum camere apostolice et denarii sancti Petri collector generalis per sedem apostolicam specialiter disputatus« kvittar meistara Ólaf Þrándarson konoka í Niðarósi fyrir 70 gyllina, er hann hafði greitt í Pétrspeninga. Daniel Kepken secretarius.

[Dipl. Norv. V, 768 eptir frumbréfasafni Árna Magnússonar af norskum bréfum XVI, 7].

53. 25. September
30. Nóvember 1450. á Skarði.

Vitnisburðr Jóns Jónssonar og tveggja manna annara um landamerkjalýsing Halls Sveinssonar milli Húsaness og Kambs í Breiðuvík og þeirra jarða, sem þar liggja sunnan að.

AMagn. 264. 4to bls. 12. papp. skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 29—31 skr. skr. c. 1660. AM. dipl. afskrr. 1576 (eptir 252).

Kambs Landamerke[1]).

Þad giaurum vær Jon Jonsson. Halldor Snorrason oc Ormur Jonsson godum maunnum kunnigtt med þessu voru opnu Breffe. ad þā er lidid var frā hingadburd vors herra Jesu Christi cio cd oc l° āra aa faustudagienn næstann epter mattheus[2]) messo ridu vær aa landamerkie millum Husaness oc Kambs. oc þeirra jarda sem þar ganga sunnañ ad. Reid oc Hallur Sveinsson med oss oc sagde oss þesse landamerke j millum fyrrnefndra jarda. Ad rædur sionhending ur Backalækiarose j mañstein oc er mañsteine j hest. þā rædur egg su er geingur nordur j skard.

[1]) Landamerke a mille Husaness og Kambs 252; [2]) matthias 252.

Sagde oc fyr nefndur Hallur. ad hann hefde heyrtt sagtt ad skilrijker menn hefde suarid þad Rekamark j millum Grafar Reka oc Kambsreka. ad lambhusid aa efra Kambe liggur j þar sem krokar gilid uppi. þad sem fellur ofann fyrer sunnan bæinn aa Kambe. Sagdi oc ädurgreindur Hallur ad efri kambur ætte allan Reka sudur þangad thil ad stofan j Midhusum lægie i kirkiuna æ knerre. Efri kambur aa tueggia manada beit j hestbringur j annad mäl. edur mänadar beit j bæde mäl oc trodhris j Hraun jaurd. Hraun aa einge j kambz jaurd. j vatznese. Geingur ein kiellda fyrer ofan. oc sionhending ur holltzfætenum ytra oc fram̃ æ melba(c)ka. Suo oc eij sijdur reid Olafur [stade Sveinsson[1]) aa þesse saumu landamerke med oss. Oc liet sier anægia þesse landamerke j millum fyrgreindra jarda. Säum vær oc fyrgreinder menn. ad þesse aull aurnefne bäru saman j millum fyrrgreindra jarda. Oc til sanninda. Skrifad aa Skarde aa Skardzstraund Andriesmesso dag aa sama are sem fyrr seiger.

---

54. 24. Nóvember 1450. i Kaupmannahöfn.

Kvittunarbréf Marcellusar Skálholtsbiskups til Gottskálks Hólabiskups fyrir 119 lóðum silfrs, er Gottskálk biskup átti að greiða féhirzlu páfans í þóknun fyrir það, að hann fékk biskupsembættið á Hólum.

Crymogæa Arngríms Jónssonar, Hamb. 1610, Lib. III, 138—39.

Marcellus Dei gratia Episcopus Scalh. S. Nidrosiensis Ecclesiæ postulatus, fructuum, redituum & proventuum cameræ Apostolicæ, per Regna Daniæ, Sveciæ & Norvegiæ collector generalis, per sedem Apostolicam specialiter deputatus universis & singulis præsentes literas nostras inspecturis sive legi audituris & quorum interest sive interesse poterit, quamlibet infuturum, ad notitiam deducimus & deduci voluimus per pręsentes ac recognoscimus, quod nos Anno Domini 1450. die 24. Mensis Novemb. in oppido Hafniensi Roscildensis recepimus centum, decem & novem Lothones argenti, ponderis Coloniensis & Lu-

---

1) [fader Sueins(!) 252.

bicensis. Quorum unus Loth valet solidos Lubicenses duodecim monetæ Hafniensis. Datos per Rever. in C(hristo) Patrem Dominum Gottscalcum, eadem gracia Episcopum Holensem, ratione N. suæ primariæ introductionis ad Ecclesiam Holensem, pro qua tenebatur cameræ Apostolicę in triginta nobilibus aureis. Super quibus præfatum Dominum Gotscalcum Episcopum & suos hæredes ac successores, nomine dictæ cameræ Apostolicæ, quittamus & quittos facimus, per præsentes &c.

In quorum omnium fidem & testimonium, præsentes literas nostras fieri fecimus & sigilli nostri rotundi appensione ac superscriptione notarii nostri fecimus communiri.

Dat. Anno Domini mense, die & loco quibus supra.

---

55. 26. Nóvember 1450. í Kaupmannahöfn.

Réttarbót Kristjáns konungs hins fyrsta til Íslands um ýmisleg málefni, alment kölluð Langaréttarbót.

Bréf þetta er prentað hér eptir transskripti Jóns biskups Arasonar, Ara lögmanns Jónssonar og Þormóðar Arasonar, sem ritað er á skinn og gert á Hólum í Hjaltadal 25. Október 1543; er það nú í safni Árna Magnússonar Nr. 187A. 4to. Segjast þeir rita »ord efter ord« eptir frumritinu sjálfu »med heilu og holldnu herra kongs kristierns insigle«; er því svo að sjá, að bréfið hafi í öndverðu einungis verið útgefið á þeirri íslenzku, sem á því er hér, enda hefir og aldrei, svo menn viti, verið til neinn danskr frumtexti að bréfinu. Er þessi afskript bezt allra, og er einsætt að fylgja henni einni, úr því hún er gerð beint eptir frumriti og staðfest af hinum skilríkustu mönnum. En til er bréf þetta í hinum mesta aragrúa af afskriptum, sumum allgóðum, en í mörgum er hún líka brjáluð á ýmsa vegu, kubbuð í sundr og niðrskipun öll á reiki. Hefir mart af þeim verið borið saman við þenna texta og safnað miklum orðamun, en eg hefi þó afráðið að sleppa honum, því að hann virtist að jafnaði vera alveg þýðingarlaus, og opt til hins lakara. Á skinni hefi eg séð réttarbót þessa í þessum handritum, auk þess, sem hún er prentuð eptir: AM. 345. Fol. bls. 154—160, skr. c. 1570; AM. 147. 4to bls. 209—213 skr. c. 1598; AM. 173D, 4to C7, brot, skr. c. 1570; AM. 174A. 4to bls. 8—14, brot, skr. c. 1500; AM. 176. 4to bls. 60—61, brot, skr. c. 1570; Thott. 2099. 4to skr. c. 1581; Thott. 595. 4to skr. 1570; Stockhólmssafn íslenzkra lagahandrita C8 bl. 222b—230a skr. c. 1608. Elzt pappírsafskript er í syrpu séra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ í Add. British Museum 11,242. 4to bl. 57—59 (skr. 1543—93) og önnur í Bessastaðabók

AM. 238. bl. 137—40, 4to frá c. 1570. Þriðja er í syrpu Guðbrands biskups AM. 242. 4to bl. 33b—35a frá c. 1570. Frá 17. og 18. öld rue til óteljandi pappírsafskriptir af bréfi þessu, bæði í handritasöfnum á Íslandi og í Kaupmannasöfn og eins á Bretlandi. Í pappírsafskriptunnm er þess víða getið, að Torfi riddari Arason hafi útvegað þessa réttarbót og komið út með hana 1451[1]); hið sama segir og Jón prófastr Haldórsson (Safn II. 651), og síðan eptir honum margir. Réttarbótin er með danskri þýðingu prentnð í lagasafni Magnúsar Ketilssonar I, 10—34 eptir afskript af transskripti Jóns bisknps Arasonar, og ágrip af henni er prentað í Kirkjusögu Finns biskups Jónssonar II, 236—240 með latínskri þýðingu[2]). Greinatöluna hér hefi eg sett, svo að hægra væri að vitna í réttarbótina.

J nafne guds amen.

Giorum vier kristiern med gudz nad Norgis oc Danmarks kongr et cetera. ydur ollum olnum oc obornum veraundum oc efterkomendum a jslande kunnigt at af þui at almattigur gvd vm̄ fram vora forskulldan hefer skipad oss til rijkisstiornar j noregi oc vier hofum nu logliga medtekid[3]) krunovigslu oc kongs nafn j þrandheime a Sancte Olafs deige anno m°. cd°. l°. sem a sama tima efter fullkomliga samþykt var efter beidzlu oc vilia allra biskupa prelata Riddara oc sueina kaupstada manna oc allz almuga yfer allann endilangan noreg. þui aminer oss ast oc goduile sem vorer forelldrar goder noregs kongar hafa haft oc vier sialfer hofum til jslandz oc iaf(n)uel krefur oss vor skyllda krununnar vegna sem þar eiga med logum vnder at vera at huxa oc vita jslandz velferd gagn oc nytte so at goder nytsamliger sider megi þar halldazt. enn skadliger osider megi aullungis afleggiazt. Þui hofum vier med rade oc samþykt vors elskuligs rads af noregi sem hier nu hia oss vorv. veitt. vnt oc gefid ydur slijk priuilegia. friheit oc Rettarbætur sem hier efter fylgia.

1. Fyrst biodum vær hirdstiorum logmonnum oc syslu-

---

[1]) »Riettarbot kongz Christians er Torfe Arason sockti« (Landsbókasafn 67. 4to bl. 26, skr. c. 1620). »Kong Christiani Primi Riettarbot kollud su Laanga inngiefiñ Anno 1450 med Torva Arasyne Riddara og Hirdstiora« (Landsb. 493. 4to); [2]) Þó að það hafi opt verið dæmt fyrrum eptir réttarbót þessari, má geta þess, að Grunnavikr-Jón segir á einum stað í ritum sínum (AM. 995—97. 4to), að Markús sýslum. Bergsson hafi dæmt Snæbjörn Pálsson (Mála-Snæbjörn) eptir henni útlægan ofrikismann 1729; [3]) annamat C8.

monnum at giora oc skipa rett log oc riettinde huerium mane æ jslandi sem þeir vita oc kunna rettazt fyrir gude millum rikra oc fatækra so at eingenn blife rettlaus sem sig kiærer fyrir ydur oc sparid þar aunguann mann til huorki fyrir giafer. mutur. vinattu. frændsemi edur sifskap. kann þat so at skie at nockur fer rettlaus fra ydur sem sig hefur kiært fyrir ydur oc beider rettar sins af ydur oc ecki er man edur megtugur til sialfur at sækia sin rett oc kemur hann fyrir oss oc kiærer oc sannprofazt þat. þa skulu þeir vera sialfskilder fra þeim heidre. starfe oc vmbode sem þeir hafa af oss oc luka hinum kostnad sinn sem at þa kiærer oc oss .xiij. merkur fyrir huert sinn sem þad skier ef hann hefer att retta mala kiærv.

2. Hier med afleggium vier med þessv vorv opnv brefi alla osidn oc vpphlaup. missætti. ospekt. gripdeilld. ræn oc reyfaraskap oc vidrlikt ofuruellde sem hier til vm̄ brid hia ydur hefur verid haft oc idkad oc sierdeilis nidur leggium vier oc forbiodum omoguliga yfirreid oc omak sem̄ nu hefur plagazt æ jslandi huer ad omoguliga hefer þuingat. vtarmat oc fordiarfad vora þegna oc almuga allz landzens.

3. Jafnuel forbiodum vier at taka nockurs manz fe edur odul odæmd oc otold fyrir lærdum eda leikum vtan huer sæki sina sok oc rett med logligum domum. Enn huer sem odrvvis giorer oc verdur hann sannur oc kunnr at þui eda nockrum odrum þuilikum osidum þa hafi hann fyrirgiort fe sinu þar med frelsi oc fride vid oss oc fare vtlægur.

4. Jtem forbiodum vier hirdstiorum. logmonnum oc syslumonnum vorum at rida med fleire menn vppa vorn almuga enn logbok giorer rad fyrir naudsynialaust.

5. Jtem forbiodum vier vnder fulla landrada sok huerium rikismanni æ islandi at rida meir enn vid attunda man þeir rikazter erv oc bezt burduger. nema hann eige at veria sitt goz oc peninga fyrir gripe oc ræne oc ma eigi niotandi laga verda oc ríjde þo so vpp a sinn eiginn kost at aungum verdi þungi at. enn þeir bændur sem þar næst erv mektuger ride vit fimta man. enn aller adrer vit þridia man. Enn kotungar sem þeim ber. enn huer sem dirfizt hier i moti þessare vorre skipan oc forbodi ad giora oc ridur med fleire menn þa se oss til handa vpptækt af ollum þeim sem fleire erv enn vor

skipan er hestar. sodlar. reidskapur oc oll þeirra þing sem þeir þa hafa æ sier oc þar med huer þeirra sakadur vid oss .xiij. morkum i brefabrot. enn husbondinn suare fyrir sig a vorra vegna sem fyrr skrifad stendur. enn huer sem þa hyser oc greidskap giorer med fleirum monnum enn vier hofum nu skipad þa er huer þeirra sakadur vid oss .xiij. morkum.

6. Jtem Biskupar ride med so morgum monnum sem kirkiunnar log votta og vtuisa. enn abotum. abbadisum oc Rikisprestum fyrirbiodum vier at rijda med fleire menn enn med fimta mann vtan sveitar enn med þridia man insueitis. Enn ef þeir dirfazt at rida med fleire menn þa se þad allt biskupe vpptækt efter þui sem fyrr skrifad stendur. enn fullretti hafi biskup af hofudsmane enn halfretti af huerium hinna.

7. Jtem forbiodum vier ollum rikismonnum æ islande vnder fvlla landrada sok at taka sier til busueina fleire menn enn æ þeirra iordum bua. frateknum biskupum oc hirdstiorum.

8. So fÿrirbiodum vier ollum monnum vnder sama forbodi at safna eda saman draga flock edur manfiolda edur motstodu giora biskupum oc hirdstiorum. logmonnum oc syslumonnum oc profostum viliandi so vndan skiota sier oc fordazt log oc rett oc doma at standa fÿrir sin afbrot kirkiu. kongi oc karli oc vilia eigi lata ne tilstanda at stefna sier vnder rett log oc rett giora j so mata at hindra stefnuvotta. sla. hoggua edur draga þa so langt i burt med ofuruallde at þeir mega eigi vitne vm bera at stefnt verdur eda rifa i sundur stefnubref edur felazt oc geyma sig inne i husom oc vilia eigi so stefnuna heyra oc hindra so login at þau mega eigi ganga. skulu hofudsmenn sakader vera sem fyrr skrifad stendur. enn aller þeir sem med honum þar til hialpa skal huer þeirra sakadur vid oss .xiij. morkum oc skal þo giora rett fyrir sig iafnuel sidan sem adur.

9. So oc biodum vier fastliga at allir þeir sem logliga stefnder verda til logmanz oc vnder dandi manna dom oc vilia eigi koma ad heyra logsamdañ dom eda þann vrskurd sem vpp a þa verdur sagdur. oc opinberliga lystur oc lesinn oc se domurenn eda vrskvrdurenn lesinn a hans logheimile opinberlega vitnum hiaverundum eda ad hans soknarkirkiu vppa nockurn sunodag prestinum oc þingunautunum æ heyrundum.

biodum vier fastliga ad sa domr oc vrskurdur skal fullkomlega halldazt af huerium manne med ollum sinum greinum oc articulis oc luki sa sem domrenn var vpp a dæmdur alla peninga oc sakeyre sem vpp a hann var dæmt efter þui sem sa domur hlyder þott hann villde ecki sialfur hann heyra.

10. Jtem forbiodum vier vnder fulla landrada sok huerium manni æ islande so lærdum sem leikum at hylla eda hallda edur nockrum manni truskap at seigia edur mandom edur eida at vinna edur nockurn fyrir rettañ Noregs kong at hallda vtan oss oc vorn kiæra einka son olaf. Enn huer sem giorer slika efasemd edur mistrvnad j bland almugan vm oss sem gior var æ[1]) dogum kristoforus af ymsum monnum a islande þa skulu þeir hafa fyrirgiort fe og fride lande oc lausum eyri oc vera alldre botamenn oc þar med vera boluader oc i banne æ heilagrar kirkiu vegna af vorum helga fodur pafanum i rom oc ollum biskupum i noregi oc dañmork.

11. Jtem forbiodum vier ollum monnum æ islande so lærdum sem leikum at hafa oc hallda vtlæga menn sem erv þeir er forrada sina husbændur eda drepa þa. Manndrapara. biskupsdrapara. prestadrapara. kirknabriota. kirknaþiofa eda hafa þa sier til sueina fyrr enn þeir hafa verid til Noregs oc feingit þar sina landzuist af vorre nad oc huer sem giorer i moti þessare vorre skipan skal vera sakadur vid oss. xiij morkum æ huerium xij manndum medan þeir erv nær þeim oc skal husbondi þeirra abyrgiazt oll þeirra verk.

12. Jtem forbiodum vier hirdstiorum vorum oc logmonnum oc syslumonnum vorum æ islande at tilstedia at vtlæger menn fare oc gange sem frialseʀ menn i landit oc at þeir blife ecki stodugt æ kirk(i)unne til þess þeir erv skipraduer til Noregs. Enn ef þeir finnazt vtan kirkiu þa fari þeir sem logbok vottar.

14. Jtem forbiodum vier vnder hæsta forbod ollum monnum æ islandi at hallda oc hafa þa gipta menn sier til dagligra sueina heima nær sier oc lata þa rida med sier sem vel mega blifa heima hia sinum kuinnum oc hallda buskap oc vinna fyrir sinum peningum oc goze þui þat er ecki suarligt huorki fyrir gude ne monnum edur þolanda at gipter menn skulð eigi vera

[1]) af kr., skinnbr. hér, en því er ofaukið, og mun það misskript af því, sem á eptir fer.

heima nær sinum kuinnum oc rækia sinn buskap sem til ber oc þar fyrir leggia(z)t margar iarder i eyde þuiat marger vilia fara slenta eda sueinar vera helldur enn rækia sinn buskap. þar fyrir missum vær skatta oc skylldur af þeim oc so adrer dande menn sina peninga sem þeim hafa greidt oc feingit til lans.

14. Jtem forbiodum vier ollum vtlendzkum monnum at færa eda flytia nockud folk vngt eda gamallt af islandi vtan þa menn sem vilia fara sina pilagrimsferd til heilagra stada eda til Noregs enn huer sem odruvis burt flytur eda kauper folk af landenu i huert skip sem þat finnzt þa hefur skipherrann fyrirgiort skip oc goz oc allt þat sem þar er i oc aller þeir vtlæger sem þar eru oc i þui skipe sigla fyrir oss. Og bidium vier oc biodum hirdstiorum. logmonnum oc syslumonnum vorum at hindra sama skip oc so ollum vorum almuga vnder skylldugа hlydne þar til at hialpa at þat skip komizt ecki fyrr burt enn þar er rettur domur a fallinn. enn þeir islendzker menn sem burt gefa sin born eda selia vtlendzkum suare þar fyrir sem islendzk logbok vottar oc lysum vier alla eingelska menn oc irska sem til islandz sigla vtlæga oc fridlausa oc þeirra skip oc goz fyrirgiort sem ecki hafa vort bref oc insigle fyrir sier oc i ollum stodum rett tekna.

15. Jtem fyrirbiodum vier vnder fulla landrada sok hueri-um manne æ islande so lærdum sem leikum at inntaka nockurn biskup æ islande edur hann fyrir nockurn biskup þar hallda eda i nockurn biskupsstol inn setia fyrr enn hann hefur feingit þar til vora fulla samþykt Erkibiskupsens oc Rikessens ræds med vorv opnu innsigludu brefi.

16. Jtem forbiodum vier vnder fulla landrada sok ollum leikmonnum æ islandi at taka klaustrafolk. presta oc klerka i sitt valld oc vernd oc veriu oc forsuara þa moti biskupi med ofurvalld þa sem biskupenn finur at þeirra olifnad. ohlydne oc þeir fara eigi so rettiliga med sinu prestligu embætti sem til ber oc hialpa þeim til at hallda klaustra oc benefitia oc inngiolld i suiuirding oc hugmod moti biskupum i fulla ohlydne oc forþrot oc ma eigi biskupenn sinum rett fram koma. huer sem hier efter verdur at þui kunnur oc vitnisfastur oc verdur þat satt giortt vpp a hann skal hofudsman suara oss fullre landrada sok oc aller þeir sem hann þar til styrkia oc þar med

skal huer þeirra suara biskupenum fullretti. enn med lærda menn giore biskup sem hann vill fyrir þat þeir gafu oc logdu sig i leikmanna valld.

17. Jtem forbiodum vier ollum monnum æ islandi under fulla landrada sok at upp bera skatt eda skylldur. sakferli eda landskyllder edur sig nockud biuara med vorum vmbodum. kongs iordum eda peningum nema þeim sem vær hofum þat bifalat med vorv opnv brefi.

18. Jtem biodum vier aullum æ islande vnder fulla landrada sok þeir sem kongs vmbod hafa haft hier til oc hafa vpp borit skatta oc skullder vorra vegna. seckiagiolld. landskyllder. sakferli. þegn eda adrar skullder at innan manadar sem þeir verda krafder þess æ vorra vegna at þeir antuarde oc fullnad afhendi þeim i hendur sem vær hofum þar til skipad med vorv brefi oc insigli oc huad þeir þat leingur hafa enn nu er sagt þa giora þeir þat i fullu forbodi oc giore oss þar fylliliga rett fyrir efter logum.

19. Jtem biodum vier hægiliga hirdstiorum oc logmonnum æ islande grandliga ad rannsaka þeirra mal sem fyrir skada koma oc i mannslag. þuiat þat sæter stormæli oc skulu þar skiallig vitne vm leidazt oc insiglazt af suornum logrettumonnum oc eigi af ynglingum edur vanuitingum sem opt dirfazt insigle þar med ydur at hafa huad er vier aftokum med þessu voru brefi oc forbiodum at nockur hafe insigli hiedan af vtan hann sie prestman. velburdugur man edur suarenn logrettuman oc þeir menn sem med godu eru kiender. enn huer sem odruuis insiglar enn nu er sagt. veri ogilltt oc fanytt fyrir huerium manni.

20. Jtem forbiodum vier fastliga at einginn æ islande dirfizt hier efter at bioda odrum kamp oc einuige þa þeir sitia i dryckiuskap oc verdur þar af oft mandrap. fellur sa sem kamp oc einuige bydur þa skal þat ogillt vera huort hann fær þar af bana eda sær oc þar med fyrirgiort ollum sinum peningum vid oss.

21. Jtem forbiodum vier huerium manni æ islande vnder fulla landrada sok at þeir menn sem nefnder verda i dom af hirdstiorum. logmanni eda syslumanne at þeir skulu i dom ganga so opt þeir verda þar til nefnder oc dæma sem þeir vita sannazt fyrir gude oc eigi draga dom eda forfella fyrir nockurra

hluta skulld huort þat ahrærer skyllda, eda oskyllda. huer sem verdur at þui fundinn oc sannur at domur verdur nidur felldur bæti sem skrifat stendur.

Biodum vier hirdstiorum oc logmonnum æ islande hægiliga at sækia oc dæma log manna i millum efter þessu vorv brefi oc rita þat i logbok þui vier vilium þat stodugt oc obrigdiligt hallda hiedan af vmm alldur oc æfe.

Var þetta bref giortt i kaupmannahafn næsta dag efter Sancte katerinardag virginis oc martiris æ sama ær sem fyrr skrifad stær. innsiglat med voru insigle oss sialfum hia verandi.

---

56. 28. Nóvember 1450. i Kaupmannahöfn.

Kristján Danakonungr hinn fyrsti gefr Gottskálk Hólabiskupi verndarbréf og leyfi til að láta skip sitt ganga til Björgynjar og annara staða í Noregs ríki.

AM. dipl. afskrr. Nr. 3567, með hendi séra Snorra Jónssonar, og er afskriptin gerð 1721 fyrir Árna Magnússon eptir frumritinu, sem þá hefir verið til í bréfasafni Hólastóls, en er nú glatað. Önnur afskript af bréfinu finst í skjalabók Þorláks biskups Skúlasonar Bisk. Nr. 3. Fol. bl. 53, skr. 1641—42. Þriðja afskript í Biskupsskjalas. Nr. 2. Fol. bls. 252. Fjórða afskriptin er í skjalabók séra Jóns Haldórssonar í Landsb. 115. 4to I, 419. Fimta afskriptin er í IBfél. 126. 4to bls. 43—44. En þær standa allar að baki afskript séra Snorra, og er tæplega nokkur þeirra gerð eptir frumritinu, nema afskript Þorláks biskups. Bréfið er prentað í Crymogæa Arngríms Jónssonar. Hamb. 1610, lib. III, 137, og segist hann prenta það eptir frumritinu (»ex autographo«). Því næst er það prentað í P. Claussens Norges Beskrivelse (1727) bls. 207—208; þá í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 240—41 (án efa eptir afskript séra Jóns Haldórssonar), og síðan hjá Magnúsi Ketilssyni í Forordninger og aabne Breve I, 35—36. Hér er ekki hirt um neinn orðamun, nema frá Arngrími, af því að hann segist skýlaust fara eptir frumritinu. Þó er hann hinsvegar hæpinn, af því að Crymogæa er full af prentvillum; ekki er þess hér getið, sem eru augljósar villur.

Wij Christiern meth gutz nathe Danmarks. norges. wændis ok godis koningh. greffue j Oldemborgh[1]) ok Delmenhorst. gøre witherligit[2]) alle men at wy aff særdelis nathe ok goduilie

[1]) Oldenborg, Arngr.; [2]) vitterligt, Arngr.

hafue[1]) taghet oc wntfangit ok [nu taghe[2]) oc wntfange medir thesso woro opno breffue wærdigh fadhir meth guth biscop gotzskalk aff jjslandh wardhnethe hans oc tienere oc alt hans gotz laust oc fast som han nw æighir ællir æigande[3]) wærdir j mynne[4]) luth oc meiræ j wore konunglighe werie ok wærndh oc beschærmelse at fordechtingha[5]) oc forswara till allæ rettæ malæ fore huariom Manne.

Jtem haua wy oc aff wor sønderlighe gønst[6]) wnt oc tilladhit fornemde werdigh fadir biscop gotzscalk at hans schib maa siglæ till bergwin oc [annerstadz[7]) j wort Righe norge meth hans goz huar[8]) han will oc honom behof gørs[9]) fri oc friels oc allungis quit for nogon tholl. seckiegelld ellir nogr(e)[10]) andre scatta wt ath giue[11]). Thy forbiude wy alle ehwo the helzst ære ællir wære kunne sønderlighe wore[12]) foghete oc æmbitzmen [13]) fornemde werdig fadir biscop gotzscalk. schip hans gotz. wortnethe oc tieneræ. her j mothe at hindre ellir hindre lathe. talmæ ællir j [nogre mathe[14]) vfforrette wndir war konglighe hæfnd oc wreidhe.

Datum[15]) castro nostro hafnensi[16]) sabbato proximo ante festum [beati Andrei[17]) apostoli [et martiris[18]) nostro sub secreto. anno domini[19]) M° cd quinquagesimo.

[ad Regis d.

eggert frill[20]).

---

57. 29. Nóvember 1450. í Kaupmannahöfn.

Aðalskaparbréf Torfa Arasonar, er Kristjáns Danakonungr hinn fyrsti gaf honum.

IBfél. 55. 4to, afskript, að því er virðist, með hendi Erlends Ólafssonar eða Grunnavíkr-Jóns (= *a*); afskript frá c. 1682 í elzta

---

1) haffvir, Arngr.: 2) [undirpunktað í afskr.: nu, sl. Arngr.; 3) ægendis, Arngr.; 4) minne, Arngr.; 5) fordachtinge, Arngr.; 6) gunst, Arngr.; 7) [andre steds, Arngr.; 8) huor, Arngr.; 9) gioris, Arngr.; 10) nogr, afskr.; 11) &c., b. v. Arngr. og mun þó ekki vanta í; 12) voris, Arngr.; 13) embuzmen, Arngr.; 14) [nogen mode, Arngr.; 15) ex, b. v. Arngr.; 16) Hafniensi, Arngr.; 17) [Benedicti(!) Arngr ; 18) [sl. Arngr.; 19) sl. Arngr.; 20) [sl. Arngr.

registrantinum í Ríkisskjalasafni Dana 1480—1545, og önnur frá c. 1650 (tvær afskriptir þar af í IBfél. 55. 4to), og er þessu bréfi bætt aptan við í bókina og kallast þar: »Adelsbrefs Copie som Tormod Torfvesen har indleferet den 25. October Anno 1682, hvis Original en hands forfædre hafer været gifvet 1450«. (= b); orðamunr ritaðr á spássíur við *a* (= *c*). Prentað í Magn. Ketilssonar Forordninger I, 37—38 eptir afskript, sem Árni Magnússon hafði ritað á »Ex apographo satis vetusto« (= *d*), og borið saman þar við aðra afskript og þaðan tekinn orðamunr (= *e*). Afskript sú, sem Magnús Ketilsson hefir farið eptir, er nú ekki meðal afskripta Árna; *a* er fornast að máli og stafsetning.

Thorffe arresônns frij-Breff.

Vii Christiern medt Gudtz naade Danmarkes. Norrigis. Venndis och Gottiss konning. et cetera. Greffue vdj Oldennborg och Delmenhorst. Giôre witterligt [alle menn[1]). at saker[2]) Troeschab och willige Thieniste skyld. som denne dannemandt Thorffue[3]) arresônn. vdi[4]) wartt[5]) Riige Norrige giôrt haffer oc her effter [throligenn giôre och[6]) beuise skall. saa lennge som hannd leffuer. Tha haffue wij wnndt och giffuet. sammelediss[7]) wnde och giffue medt thette wortt opnne[8]) Brieff hannom och hanns [Ectebôrn oc slegt effter hannom[9]) friheedt och frelse som andre wore Riddere och Suenne haffue vdj wortt Riige Norrige. medt skiolld och hielm thil æfen(l)ig tiidt. som er en huid Biôrnn vdj en blaa[10]) fielldt vdj skiolldin. och en halff huid Biôrnn offuenne paa Hielmenn.[11]) Thii forbiude wii alle wore fougder och Emmbitzmennd och alle andre hvo[12]) the hellst ere eller were kunde forneffnte Thorffue[13]) arresôn. hanns Ecte bôrn[14]) och slectt[15]) her vdj ath hindre eller hindre lade. talme. meine eller wforrette vdi nogene maade. wnder worris kongelige heffn och vrede.

Datum castro nostro Hafniensi[16]) vigilia beati Andreæ

---

[1]) [sl. *c*; [2]) for, *c*; [3]) Thorff *a*; [4]) sl. *b*, *d*; [5]) vor. *b*; [6]) [giore oc trolige *b*, *d*; [7]) oc *b*, *d*; [8]) sl. *b*, *d*; [9]) [oc hans skielgietten bôrn oc slechte efter hannem *b*, *c*, *d*, *e*, sem þó og hefir: Efterkommere; [10]) blaatt *b*, *d*; [11]) myndin af aðalsmerkinu, sem er í *b*, á ekkert skylt við merki Torfa, heldr er það aðalsmerki Barfods. Aðalsmerki Torfa er prentað á mynd í Dansk Adelslexicon I, Tab. II Nr 69; [12]) hvor *b*. *d*; [13]) Thorff, *a*; [14]) skielgieten börn *b*, *d*; [15]) Afkomme, *e*; [16]) in b. v. *c*.

Apostoli. Anno Domini. ꝏ. CD. quinquagesimo. nostro sub secreto.

---

58. 16. December 1450. i Westminster.

Henrik Einglakonungr hinn sjötti leyfir Vilhjálmi Canynges verzlun um Finnmörk og Ísland um tvö ár á tveim skipum.

Rymeri Foedera ed. Holmes V, II, 28. Henrik VI. 29. ár.

Super intercursu Daciæ.

Rex omnibus ad quos et cetera salutem.

Monstravit nobis dilectus nobis Willielmus Canynges, mercator villæ nostræ Bristolliæ, quod

licet in statuto, in parliamento nostro, apud Westmonasterium, anno regno nostri octavo tento, edito, prohibitum sit et ordinatum ne quis ligeorum seu subditorum nostrorum regni nostri Angliæ propriæ temeritatis ausu aliqua regna, terras, dominia, districtus, territoria, jurisdictiones et loca regis Daciæ Norwegiæ et Swesiæ, causa optinendi vel habendi pisces aut alia quæcunque bona seu mercandisas præterquam ad stapulam suam de Norbern, adire, ingredi, seu intrare præsumat sub poena forisfacturæ omnium bonorum suorum mobilium et imprisonamenti personæ suæ ad voluntatem nostram, prout in statuto prædicto plenius continetur.

Tamen, carissimus consanguineus noster Christiernus rex Daciæ licentiam suam præfato Willielmo per literas suas patentes dedit et concessit, quod ipse pro eo quod diversæ pecuniarum summæ per diversos ligeos et subditos ipsius regis Daciæ de partibus Islandiæ et Fynnemarchiæ, eidem Willielmo debentur, quod idem Willielmus pro recuperatione eorumdem debitorum, certas naves, diversis marcandisis licitis regni nostri Angliæ, ad stapulam Calesii non pertinentibus, carcatas, usque easdem partes seu earum alteram totiens quotiens sibi placuerit, durante certo termino in eisdem literis contento. absque impetitione seu perturbatione ejusdem regis Daciæ, aut officiariorum seu ministrorum suorum quorumcunque et pisces ac alia bona et marcandisas in eisdem partibus emere et in eisdem navibus carcare, ad ea in regnum nostrum Angliæ cariandum

mittere possit et destinare, ut dicitur, sicut Johannes Beek miles, nuper unus ambassiatorum nostrorum ad dictum consanguineum nostrum nuper de mandato nostro destinatorum, et prædictus Willielmus coram nobis in Cancellaria nostra certitudinaliter affirmavit,

Unde idem Willielmus nobis humiliter supplicavit ut sibi, occasionibus præmissis, licentiam nostram gratiose concedere dignaremur.

Nos,

notabile et fidele servitium nobis per eundem Willielmum et præsertim dum ipse major dictæ villæ nostræ Bristolliæ nuper extitit, ad suos grandes custus, labores et expensas multipliciter impensum considerantes nec non supplicationi prædictæ favorabiliter inclinati,

de gratia nostra speciali, et ex certa scientia nostra concessimus et licentiam dedimus, et per præsentes concedimus et licentiam damus eidem Willielmo quod ipse pro termino duorum annorum proximo jam futurorum, duas naves cujuscunque portagii existant seu quibuscunque nominibus censeantur, ad mercandisas quascunque ad stapulam nostram Calesii non pertinentes, in eisdem navibus carcandas, usque dictas partes de Islandia et Fynmarckia pro piscibus et aliis mercandisis ibidem perquirendis transmittere et traducere easdemque naves ac earum alteram de piscibus et aliis mercandisis in eisdem partibus carcare et illas naves sic recarcatas in regnum nostrum Angliæ adducere possit licite et impune, absque impetitione, poena, seu deperdito ejusdem Willielmi aut aliquorum magistrorum marinariorum seu mercatorum in navibus prædictis pro tempore existentium, et absque aliqua forisfactura navium, piscium et mercandisorum prædictorum aut alicujus parcellæ eorumdem aut aliquorum aliorum bonorum aut catallorum dicti Willielmi Canynges, magistrorum marinariorum aut mercatorum prædictorum seu alicujus eorum, colore seu vigore alicujus statuti ante hæc tempora quovis modo editi, seu alia de causa quacumque; eo, quod expressa mentio de aliquo valore præmissorum, aut de aliis donis et consessionibus per nos eidem Willielmo ante hæc tempora factis in præsentibus facta non exstitit,

aut aliquo statuto, actu, ordinatione seu restrictione in contrarium factis, non obstantibus;

proviso semper quod nobis de custumis, subsidiis et aliis deveriis, nobis in hac parte debitis, bene et fideliter respondeatur.

In cujus et cetera.

Teste rege apud Westmonasterium, decimo sexto die Decembris.

---

59. 18. December 1450. i Æðey.

Ólafr Jónsson kvittar Bjarna Sigurðsson fyrir andvirði þess hluta í Krossadal í Tálknafirði, er Ólafi bar til erfðar eptir Jón Haldórsson föður sinn.

AM. Fasc. XII, 26, frumritið á skinni. Brot er enn fyrir bréfinu af innsiglinu. AM. dipl. afskr. 1341 (eptir frumritinu).

Quittantzia firer Erfdahluta j Krossadal j Talknafirde 1450[1]).

Þat giorer eg olafur jonsson godum monnum witurligt med þessu minu opnu brefi at suo mikit sem mig bar til erfdar j krossadal j talknafirdi epter jon heitinn halldorsson faudur minn. gud hans sal hafi. þa hefur eg fulla ok alla peninga vpp borit af sira biarna sigurdzsýni suo mig wel anæger huort sem mig berr þar wt j meira edr minna. þui giorer eg hann kuittann ok akærulausann fyrir mer ok aullum minum rettum epterkomindum wm greinda jord krossadal. Ok til sanninda her wm setta eg mitt jnsigli fýrir þetta bref er skrifat war j ædeý j jsafirdi faustudaginn næsta fýrir þorlaksmessu. anno domini ɱ° cd° quinquagessimo.

---

60. [um 1450]. á Hólum.

Bréf Gottskálks biskups á Hólum til séra Þorkels Guðbjartssonar um mál prests og Ólafs bónda Loptssonar, er tekið hafði Lundarbrekku af Þorkeli presti, og átti prestr jörðina.

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

AM. 235. 4to bls. 14. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þetta er ritað með hendinni frá dögum Gottskálks biskups Kænekssonar. AM. dipl. afskrr. 3613.

bref sira torkiel.

gothsca(l)cus dei gracia episcopvs holensis.

Dominus cvstodiat vos ab omni malo. et cetera.

gud þakke ẏdr sira þorkiel allan tíjd firir oss. vilium vj giarna med aullo godv forsku(l)da med ẏdr. feingum vj ẏdvart bref ath olafur bonde lofszson hefer tekit til sin ẏdar jord lvndarbrekkv ok alla þa peningha sem þar stodo saman. jafnvel j kirkiv sem annars stadar. Messoklæde. kalik ok bækur ok j hafden ridet til motz vith bonndan ok kraft aftvr alla ẏdar peninga en hann sagde nei firir ok sidan gafvt j honom fvllar saker æ ok lyster ræn ok grip ok bondan j bann ok hans men sem ath vorv med honom. ok sva ei sidur j lasen firir honom vart bref ok þat giorde ẏdr ei stora hialp. kunnom vj hier ecke til svara fẏrr en vj tavlvm med ẏdr ok sẏnit oss ẏduart skial. radvm vj ẏdr ath j veren ẏdr vm fvlla uisso ok skilrike vm j vilen med bondanvm til stefno halda firir oss edr prestastefno oc vittet sanligha ath vj ættlvm med gvds hialp ath halda prestastefno æ videvollvm. sem er fimtadaginn næsta firir philippi et iacobi. svo hofum vj giort prestonum bod ath þeir skolv þa koma. giarna vilivm vj ẏdr hialpa til rett epter vorre makt en hvat j vilen ath vj skolvm hier til giora æ ẏdar veghna. þa senden oss ẏdvart oppit bref med hanganda insigle ath j bidet rettar af oss. upp æ bondan sem þer kæret til hans. þetta er stort mal sem þier kærit til bondans. verit ydr hier vm ath j hafen suo gott skial sem ydr henntar.

vere gud med ẏdr alltid ok asgrimi hann er trwr.

scriptum hola nostro sub secreto.

---

61. [um 1450].

Vegabréf [útgefið af Gottskálki Kœnekssyni biskupi á Hólum] handa sendimanni sínum.

AM. 235. 4to bls. 15. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar

í frumriti, en þetta er yngra, og mun vegabréf þetta vera frá dögum Gottskálks biskups Kœnekssonar.

Vniuersis christifidelibus presens scriptum visuris seu audituris Nos et cetera. salutem in omnium saluatore. pro latore presencium. N. dilecto qui versus. N. pro meis certis et justis negocijs ibidem expediendis pergere nunc proponit. laudabilis vite et conuersacionis testimonium perhibeo. supplicans humiliter pro eodem. quatenus ad quoscunque christifideles ipsum in via declinare contigerit hij eum amore dei mearumque precum interuentu tam in reditu quam ingressu benigne foueant humaniter et pertractent. non sinentes eundem in rebus vel persona a quoquam indebite perturbari a tocius bonitatis actore premia eterna recepturi.

Scriptum.

---

62. [um 1450].

Vegabréf [útgefið af Gottskálki Kœnekssyni biskupi á Hólum] handa pílagrími.

AM. 235. 4to bls. 15. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þetta er ritað með hendinni frá dögum Gottskálks biskups.

Justum et deificum est personis non suspectis exhibere testimonium veritatis. exhibitori presencium. N. famulo nostro fideli et honesto qui versus limina beati N. in tali loco quiescentis ob suorum criminum remissionem optinendam[1]). omnium igitur et singulorum ad quos casu[2]) vel proposito diuertere contigerit vel diuerterit in domino subnixus petimus caritatem quatenus ipsum propter deum nostrarumque precum instanciam in vie ac vite necessariis reuelant colligant humaniter et pertractent non sinentes eundem rebus vel persona a quoquam indebite molestari. ab illo premia recepturi qui omnium bonorum est indeficiens retributor.

Scriptum. N.

---

[1]) hér mun eitthvað hafa gleymzt úr af ógáti; [2]) caū. skb.

63. [um 1450].

Bréf Gottskálks biskups á Hólum til Ólafs Loptssonar um ágreining milli Ólafs og séra Þorkels Guðbjartssonar um Lundarbrekku í Bárðardal og það fé, er þar stóð.

AM. 235. 4to bls. 17, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti, en þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskrr. 3617.

olafuer loftson.

Premisso nostro fauore.

vitit olafur bondi loptzson at vj feingum ydart bref j hueriu star ath ydr var sagt ath sira þorkell hefdi sent oss bref suo latandi ath j hefdit gripit ok ꝛænt hans jordu lundarbrecku j bardardal oc alla hans peninga þa þar stodu saman oc hier upp æ hefde hann lyst ẏdr j forbod oc ban oc ẏdra hustru fyrir þenna giorning oc þier villdut þenna hans abyrd ecki suo buin hafa ef þier kynit þar ꝛett af fa oc þeim fleirum saukum oc ordum sem milli ykkar hefer farit oc þier segizt vilia honum saker a gefa. þui suarar egh ẏdur hier suo til ath vj villdum ef þess veri kostur ath þith sættizt sialfer med dandi mana ꝛade ac voru enn ef þat kann ecki suo af stad ath komazt þa vilium vj ath ꝛetturin gange ẏdar j mille huort sem þier vilit j prestastefnu eda einhuern annan dag. en bezt þætti oss þat geingi j prestastefnu til oc vj kaulludum sem flesta vitra menn til oss en þier skulut vita ath vj vilium hallda vora presta stefnu fimta dagin næsta fyrir philipi et jacobi nu j vor næst er kemur a uidiuuollum oc vilium vj ath þier skrifit oss til ydarn vilia þar vm þat snarazta þier megit huort helldur þier vilit koma þar stefnder eda vili þier leggia ydr oc ẏdart mal sattsamliga til laga oc suo snart sem vj faum fulla vissu af ydur hier vm huerssu at þier vilit vera lata þa vilium vj skrifa til sira þorkels huort oc hann vill helldur lata stefna sic fyrir ẏdar sakagipter eda leggia sig sattsamliga til laga med ẏdr j þan dag sem þar verdur til settur. ꝛadum vj ẏdur eppter þui sem þier badut oss ath þier hafit sem mesta vissu fyrir ẏdur oc takit ydr skilriki aull uel til uara.

Jtem skulu þier oc hafa heima stadin helgastad þessu næstu tolf manadi eppter þui sem vj haufum adr sagt ydr.
hier med bjfaulum vj ydr giarna gud.

---

64. [um 1450].

Brytaeiðr á Hólum um daga Gottskálks biskups hins fyrra.

AM. 235. 4to bls. 20, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskrr. 3621.

bryta eidur er hier firir ofan[1]).

Til þess legg eg hônd a helga bok og so skyt eg minu male til guds ad síjdan eg kom j heilagrar holakirkiu þionustu og bryta starf hefi eg alldri leyniliga nie opinberliga vnnder mic dregid mier til vinnings x alna virdi j einu atviki og eigi helldur audrum burtt feingit huorki sellt nie gefid mier til þarfinda eda peningadrattar. og ei helldur hefi eg nockrum hola kirkiu peningum ýtt nie skipt nema so sem ec hefi hugat hagligazt oc ei hefi eg hýllt nie samþyckt nie vitad ad nockur kona edur karllmadur sem eg hefi verid yfir skipadur j þionvstu hafi audruvis giortt enn ec hefi nu sagt og og svarid nema þat sem eg (hefi) holakirkiv formonnum sagt og Reikningsskap af stadit og so vil eg giarnan giora medan eg hefi sagt starf og ad so stofudum eidi sie mier gud hollur sem ec satt seigi. gramur ef eg lyg. gud sie þier hollr.

---

65. [um 1450].

Prestaeiðr um daga Gottskálks [Kœnekssonar] biskups á Hólum.

AM. 235. 4to bls. 35, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar. Þetta er ritað inn í bókina með hendi frá dögum Gottskálks biskups Kœnekssonar.

Ego N. presbiter ordinatus voueo et promitto deo et beate marie virgini atque sancto johanni quod amodo ero vobis vestrisque successoribus canonice jntrantibus fideliter obediens et nullam ducam in vxorem nec cum æqua pactum faciam neque æquam concubinam in expensis ecclesie tenebo et bona

[1]) Þetta er skrifað neðan við eiðstafinn.

ecclesie mihi tradita non aliquando alienabo domino meo Episcopo inconsulto.

sic me deus adiuuet et omnia sancta ewangelia dei.

---

66. [um 1450].

Form Gottskálks biskups Kænekssonar fyrir staðarbréfi handa presti.

AM. 235. 4to bls. 40, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þetta er með hendinni frá dögum Gottskálks biskups Kœnekssonar. Samskonar bréf og það, sem hér er kallað *a*, er prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 628—29, og er þar heimfært til daga Ólafs biskups Rögnvaldssonar (c. 1480), en rökin fyrir því eru mér óljós að svo stöddu.

Collacionis bref.

a) Vniversis christifidelibus presentes[1]) literas jnspecturis seu audituris [nos gotscalcus[2]) dei gracia episcopus [holensis[2]) salutem jn domino sempiternam.

Noueritis nos ecclesiam sancti N. apud N. [in vatzdal[3]) dilecto nobis in christo filio domino N.[4]) sacerdoti nostre dyocesis cum omnibus suis juribus[5]) libertatibus pertinenciis[6]) habitis et in [futuris temporibus[7]) habendis preter porcionem ecclesie rite et canonice contulisse[8]) perpetuis temporibus juste etlibere possidendam dummodo caste deuote et sacerdotaliter vixerit[5]) bona ecclesie [sibi pronunc credite[9]) non quouis modo alienauerit[10]) neque ecclesiam vel curiam presbiteralem[11]) desolauerit nobis nostrisque successoribus canonice intrantibus debitam exhibuerit filialem obedienciam reverenciam pariter ac honorem. [[jstis non tentis [et completis[12]). hec nostra collacio est irrita et inanis[13]).

Jn cuius collacionis testimonium sigillum[14]) nostrum presentibus est appensum.

Datum apud [ecclesiam nostram cathedralem holensem[15]).

b) Dummodo nobis nostrisque successoribus canonice intrantibus debitam exhibuerit. et cetera. ac de bonis dicte ecclesie per suam negligenciam aut culpam minime minorandis

[1]) patentes, HE; [2]) [N., HE; [3]) [sl. HE; [4]) N.N., HE; [5]) et, b. v. HE; [6]) pertinentibus HE; [7]) [futurum HE; [8]) cumqve debita cura duorum sacerdotum b. v. HE; [9]) [qvi pro nunc creditur HE; [10]) abalienaverit HE; [11]) sacerdotalem HE; [12]) [et rite servatis HE; [13]) [[stendr á spássíu; [14]) secretum HE; [15]) [Sedem *nostram* Episcopalem, Hola &c. HE.

per patentes literas fidedignorum sufficientem antequam ipsam acceptauit posuit caucionem. Jn cuius collacionis testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum.

Datum hola in hialltadal.

jnsuper et si[1]) nobis uel sedi nostre holensi ex parte eiusdem beneficij hofda. quam possidet ecclesia ... prefata holensis [tria talenta de pensione[2]) annuari(a)m pensionem trium prosol . . . talentarum.[3])

67. [um 1450].

Sendibréf Kristínar Guðnadóttur til Jóns Ásgeirssonar bónda síns.

AM. Fasc. LXIV, 17, frumrit á skinni. Jón Ásgeirsson dó fjörgamall nær 1478.

Ærligum manni jone asgeirssyni er brefit senth[4]).

Minn godann uinn jon asgeirsson ýdr heilsar eg kristin gudnadotter kærliga med gud ok uora fru.

bidur eg ýdr um at þier beidit sira jonn at hann sie firir hennar hond stulkunnar þeirrar sem eg tok at mier j fardaganna ef þier erut eigi sialfer uid suo at hun hlioti þat er ockur uære þarfligt j fridum peningum annat huort j saudunum eda hrossit. hlytur hun ok nockut upp j jordina þa stendr þat firir sig. uillda eg at þier letud illuga hafa kuiguna þa hina tuæuetru ok afentut hana j fardaga. siait nu til uinnumanana at þeir fae klædin nog. uillda eg at jonn gudmundzson fengi .x. alnar uadmals. ef sira are gelldur ockur nockut uadmal þa skal hann fa nockrra skatta þar af enn profasturinn þat sem meira er j tiundernar.

siait nu til allz sem þier þeinckit at bezt gegni.

hier med bifala eg ýdr gudi j ualld ok hans modur marie ok sancte petre.

---

68. [um 1450].

Dómságrip tólfmanna um jarðar áverka.

AMagn. 133. 4to bls. 181 skinnb. c. 1360, en þetta er skr. c. 1450; IBfél. 309. 8vo (Öxnafellsbók) c. 1620. Add. British

---

[1]) Svo; [2]) [útstrykað; [3]) öll þessi klausa er rituð neðst á spássíu; [4]) utanáskript bréfsins.

Museum 11,242. 4to bl. 50a Dægradvöl séra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ 1543—1593.

Dæmdur æverki jardar. af xij[1]) monnum [fyrir uestan[2]). torfa huer vpp [skorin edur[3]) stungin þuerfota[4]) ꝍ huern ueg. niu [aura hueria[5]) torfu uidd. stiga j kross fyrst. oc[6]) atta uegna sidan edr stiga flagit. þar sem[7]) torfan hefur uerit upp skorin. [skal einskis manz landnam leingra framm ganga[8]).

---

69. [um 1450].

Skrá um fjármörk á Höllustöðum.

AM. 127. 4to aptast; skinnbók af Jónsbók frá c. 1320. Þetta er skrifað c. 1450. Bókin er komin úr Austfjörðum. Það er óvíst hvort þetta eru Höllustaðir í Reykhólasveit eða Húnavatnsþingi.

Þessi eru mork æ fenadi a hællvstodvm.

Jtem æ ion magnusson tuis[týft] jd hægra framan. en aptan m . . . . .

Sýgñi æ hvatt hægra ok annat stufrifat.

gunuor æ midhlvtat [hægra] ok bita under aptan en hvatt jd v[instra].

pall æ syllt oc bita under framan. stýft aptan vinstra.

---

70. 5. Febrúar 1451. á Reynistað.

Tveir prestar og tveir leikmenn transskríbera bréf um Helluland, Ásgrímsstaði og Skíðastaði frá 13. Marts 1388.

AMagn. Fasc. IV, 9. Frumtransskriptið frá 1451 (= A); Fasc. IV, 10. Transskript Gunnars Gíslasonar og Magnúsar Jónssonar frá 1558 af transskriptinu 1451 ásamt bréfinu frá 1388 (= B). Hér er prentað eptir Fasc. IV, 9.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda hallur finnzson og gudmundur narbason prestar jllhugi hiorg-

---

[1]) skialligum 11242, skiæligum 309; [2]) [sl. 11242, 309; [3]) [sl. 11242, 309; [4]) þverz fotar, 11242; [5]) [avrar aa hverre, 11242; [6]) svo b. v. 11242; [7]) sl. 11242; [8]) [sl. 11242, 309.

olbsson jon sygurdsson leikmenn kuediu guds og sina kunnegt giorande þæ er lidet uar fra hingat burd uors herra ihesu christi. ꝏ. cccc hundrud fimmtiger og eitt ar æ faustudagin næsta epter purificacio sancte marie æ stad j reynes nese j skagafirde saum ver og yfer lasum opet[1]) bref med hanganda jnzsiglum og oskauddum suo latanda ord efter ord sem hier seigier[2]) [Hér kemr jarðakaupabréf þeirra Bjarnar Brynjólfssonar og Gizurar Þorbjarnarsonar um Helluland, Ásgrímsstaði og Skíðastaði 13. Marts 1388, Dipl. Isl. III Nr. 360]. Og til sannenda hier vm settvm vær fyrnefnder menn wor jnsigli firir þetta transkripta bref giort j sama stad[3]) degi og æri sem fyr seger.

Öll innsiglin eru dottin frá bréfinu.

---

71. 10. Marts 1451. í Æðey.

Kristín Björnsdóttir (Vatnsfjarðar-Kristín) gefr Ólafi Jónssyni jörðina alla Reykjarfjörð í Arnarfirði í þjónustulaun hans um tíu ár.

AM. Fasc. XIII, 4, frumritið á skinni, og er innsigli Kristínar heilt fyrir bréfinu.

Þat giorer eg kristin biornsdotter godum monnum viturligt med þessu minu opnu brefi ath eg gefur olafi jonssyni j sin þionustulaun er hann hefur mig þeint[4]) uel ok dygiliga vpp ũ .x. vetur. jordina alla reykiarfiord er ligur j arnarfirdi j ottradals þingum. med aullum þeim gögnum ok gædum. hlutum ok hlunnindum. ʀekum ok aullum þeim nytium sem jordunne hefur fylgt at fornu ok nyiu ok eg vard fremst eigandi ath. kan þat ad verda at fyr nefndr olafur eigi aunguan skilgetinn erfingia epter sinn dag. þa skil eg fyrr nefnda jord aptr vnder mina erfingia. epter hans dag. hefur eg full laun ok aull vpp borit fyrir fyrrnefnda jord suo mig vel anæger. þui skal þesse fyr nefnd jord æfinlig eign olafs jonssonar ok hans erfingia kuitt ok ækærulaus fyrir mer ok aullum minum ʀettum epterkomindum. bidr eg vm min börn ath þau[5]) se fyrr nefndum olafi til hialp ok goda vm huat er kann med þurfa sierliga

---

[1]) opit B; [2]) seiger B; [3]) »fad«, misskr. B; [4]) Svo; [5]) þua, frbr.

biorn ok einar. war eg þa heil at samuite enn vsiuk j buk er eg giordi þenna giorning. Ok til sanninda her vm setta eg mitt jnsigle fẏrir þetta bref er skrifat war j ædeẏ j jsafirdi. miduikudaginn næsta fyrir gudmundardag biskup(s). þa lidit war fra hingatburd vors herra ihesu christi þushund cccc ok fimtiger ok eitt ar.

---

72. 11. Juni 1451. á Uppsölum í Skagafirði.

Þrír menn votta, að Skúli Loptsson hafi uppboðið, reiknað og sýnt það fé, að upphæð sextíu hundruð, er hann lét meta í fardögum og bauð erfingjum Gunnlaugs Guðmundssonar fyrir Uppsali í Skagafirði, og kallaði þá jörðina sína eign.

AM. Fasc. XIII, 3, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

bref firir vppsaulum j skagafirde[1]).

þath gerum vær þolleifur þosteinsson. ion fabiansson ok are bauduarsson godum monnum viturligt med þessu voru brefi ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogur hundrud fimtiger ok eitt ar a vppsaulum j skagafirdi j hlaunduhlid j silfrastada kirkiu sokn faustudag er halfr manadr var fra fardaugum vorum uær j hia saum ok heyrdum a ath skule loptzson vpp baud. reiknade ok þar synde oss ok fleirum audrum godum monnum þa sextige hundrada er hann liett[2]) metta j fardaugum med þessum fridleika. tolf kyr. þriu asaudar kugillde. fim kugilde ok tuttugu j geldum nautum. tiu hundrads hesta ok tiu hundrad j vadmalum. baud fyr nefndr skule þessa peninga vpp fyrir adr nefnda jord vppsale erfingium gunlaugs gudmundzsonar eda þeirra laugligum vmbodsmanne en lyste jordina eign sina þadan fra. ok til sanenda her vm settum vær fyr nefnder menn vor jnsigle fyrir þetta bref skrifad j sama stadh a dege ok are sem fyr seger.

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 16. öld; [2]) hett(!), frbr.

73. 17. August 1451. á Skarði á Skarðsströnd.

Björn Sæmundsson gefr Sigurði syni sínum til fullrar eignar jörðina Tungu á Svalbarðsströnd, og skyldi Sigurðr svara kirkjunni á Svalbarði tuttugu hundruðum, en vildi hann ekki leysa til sín, skyldi kirkjan eiga jörðina.

AM. dipl. afskrr. 202, eptir frumritinu, staðfest afskript: »þetta Riett koperad effter sijnum Original vitnum vier vnderskrifader ā Svalbarde a Svalbardsstrønd Anno 1703 d. 6 Maij. — Gudmundur Gudmundsson E. H. — Arne Olafsson med E. H. — Hallur Oddsson m. e. h. — þorsteirn Eijryksson handsalade«. þar með liggr önnur afskript (= b).

þad giorum vid Biörn Thorleifsson og Gunnar Jonsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefe ad þar vorum vid j hia säum og heyrdum ā at Biörn Sæmundsson gaf Sigurde Biörnssyne syne sijnum jördina tungu er liggur ā Svalbardsstrønd til fullrar eignar j suo mata at adur nefndur Sigurdur skillde suara kyrkiunne ā Sualbarde .xx^{c}. nema offtnefudur Sigurdur villde ecki leysa[1]) til sin[2]) adur greinda jörd tungu. þa skilldi hun vera æfiñlig eign kyrkiunnar ā Sualbarde.

Og til sanninda hier vm setium vier firr nefnder menn ockar jnzigli firir þetta bref skrifad ā Skarde ā Skardzstrond þridiudæginn næstann effter vor fru messo firre. þa er lidid var fra hingadburd vors herra Jesu christi þushundrud fiögur hundrud fimmtiger og eitt ār.

---

74. 18. August 1451. á Breiðabólstað i Vestrhópi.

Vottorð tveggja manna um vitnisburð Daða Oddssonar um Sigríðarstaðasand.

AM. dipl. afskrr. 3754 »Ex orig. Breidabolstad. Vesturhopens.« (AM.). Innsigli Magnúsar Bjarna(r)sonar var þá fyrir bréfinu, þegar afskriptin var gerð.

þath giorvm vit Magnus biarnarson ogh bergþor þorvalldz-

---

[1]) lausa, *a*; [2]) sijn, *a*.

son godvm monnum viturlichth med þessu ockru brefi ath þar vorum vith j hia saum ogh heӯrdum æ ath dadi odzson handfesti sira Lodvıjk hallzson[1]) sinn vittnisbvrd svo latanda ath hann vissi fyrer sannendi ath þa hann var vpp vaxandi pilltur j asbiarnarnesi vm daga Gunsteins abota ogh[2]) Sveinbiarnar æbota æ þingeӯrum ath hann heӯrdi þa ogh síjdar sier ellre men segia Sira arngrim prest snorrason sem bædi var æ breidabolstad j vesturhoop(i) þa hann var diaknn ogh prestur epter þath ogh Sveinbiorn hrafnnsson sagdi sem þa atte æsbiarnarnes ath kirkian æ breidabolstad j vesturhoopi ætti allan sand ogh reka vestur fra biargalæk ogh sionhending j stavrin ogh mith j gelldingafell æ skagastravnd ogh j midian sigríjdarstadaroos ogh síjdan allar veidar j vattninv ok hvat reka kvnne. Ogh hier epter sagdithz hann sveria ef þvrfa þætti.

Ogh til sannenda hier vm settum vit fӯr nefnnder men ockur jnzsigli fyrer þetta bref skrifat æ breidaboolstad j vesturhoopi æ midvikudagen næsta fӯrer bartholomeus messv anno domini m⁰. cd⁰. qvinquagessimo primo.

---

75. [um 1451].

Máldagi kirkjunnar á Breiðabólstað í Vestrhópi.

AM. Fasc. LI, 24, skinnblað úr fornri kórbók frá Breiðabólstað í Vestrhópi, og virðist þetta ritað nær 1500. Afskript er í AM. 912. 4to (ekki góð). Sbr. Þjóðólf XX, 1867, bls. 17.

Brief og maldage Breydabolstadar kyrkiu j Vesturhope hliodar sem effterfilger[3]).

Kirkian æ breidabolstad j westurhopi hun er helgud Gudi oc hinum heilaga Olafi. hun æ alltt heimaland med fosse i nedre kyrlag oc efri a motz wid huol. oc j miganda uestur. þar med grund sidu hurdarbak almenning oc allan sand oc reka med sigridastodum fyrer westan biargalæk sem hann rennur j branzlon oc j midian sigridastada uass os med ollum fiorugiædum oc weidiskap þar med þria weididrætti j watn fyrer

---

[1]) »ita exaratum est« (AM.); [2]) t' (= til), afskr.; [3]) AM. 912. 4to; sl. LXI, 23.

nordan faxalæk og halfs manadar teig j þor(e)iarnups eingiar enn staggard j audunarstada landi.

jtem allañ widar reka þessara takmarka j milli j ofeigsfirdi fra hesthamri j hruteyar kleif oc fra hruteyar kleif j wotuhellu[1]).

---

76. 23. August 1451. á Núpi undir Eyjafjöllum.

Ingibjörg Ólafsdóttir gefr með samþykki skilgetinna sona sinna þann tíu hundraða part, er hún átti í Núpi undir Eyjafjöllum og alt laust og fast, er hún þá átti, í vald Gottskálks Hólabiskups, honum til fullrar eignar.

AM. Fasc. XIII, 2, frumritið á skinni. Innsiglin eru öll dottin frá.

bref vm nup vnder fiellum[2]).

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda Broder steinmodr abote j uid€yiar klaustur ordinis canonicorum regularium sancti agustini scalholltz biskupsdæmis. þostein prestr jonsson. stein finbogason. þordr amundason leikmenn quediu Guds og sina kunnigt giorande ath sub anno gracie ꝏ°. cd°. quinquagesimo primo[3]) jn vigilia beati bartolomei apostoli j kirkiunne a nupe vnndir €yiafiollum vorum wer hia og heyrdum a handaband virduligs herra og anndaligs faudrs herra Godskalks med Guds nadh biskups a holum og vmbodsmanz skalholltz kirkiu af einne allfu og jngibiargar olafsdottur af annare halfu ath suo fyrir skildu ath fyr nefnd jngibiorg gaf j hans vald til fullrar eignar og frials for(r)ædis þann tiu hundra(da) partt sem hun atte j jordune a nupe undir €yiafiollum og alla adra peninga fasta og lausa. frida og ofrida sem hun atte a þeirre tid med samþycke sona hennar skilgettinna. Og til sanninda hier vm settum wer fyrnefndir menn vor jnsigle fyrir þetta vittnisburdarbref skrifat j sama stad degi og are sem fyr seger.

---

[1]) Ofan við máldagann stendr med gamalli hendi: »Ḣ° ec særi þic i namni faþur ok sonar ok anda heilax«; [2]) Aptan á bréfinu með samtíða hendi; [3]) prima, frbr.

77. 13. Nóvember 1451. á Myrká i Hörgárdal.

Kaupmálabréf Guðmundar Sigurðssonar og Guðnýjar Þorsteinsdóttur.

AM. Fasc. XIII, 1, frumritið á skinni. Öll innsiglin eru dottin frá. AM. dipl. afskrr. Nr. 628 (eptir frbr.). Frumritið kom frá séra Skúla Þorlákssyni á Grenjaðarstað.

Jn nomine domini amen

þæ er lidet war fra hingatburd wars herra jhesu christi þusund fiogur hundrut fimtigir ok eitt ær. æ drottinsdaginn næsta fyrir marteins messo[1]). a myrka j hôrgardal. lystizt ok stadfestizt suo felldr kaupmale j millum þorsteins hauskaulldzsonar ok gudnyar dottur hans af einni hælfu. ok gudmundar sigurdzsonar af annari.

j fyrstu hafdi gudmundr sigurdzson til kaups wit gudnyiu þorsteinsdottur. xx. tige hundrada ok þar j reiknud (iordin) bessastader j fliozzdal ok þar til tiu hundrada jord fyrir lx. hundrada. dysastader. skrida. fagradalr ok æsunnæstader fyrir halfann setta tug hundrada. ok þar til halfan niunda tug j lausagozze hundrada. hier j moti hafdi ædrnefnd gudny tuær jarder j eyiafirde kropp ok grisaræ fyrir. lx. hundrada ok þar til fiorertiger hundrada j lausagozze. skyllde j þessum tiutigum hundrada vera modurarfr gudnyiar. sagdizt gudmundr eiga tuo hundrud hundrada. ok gaf gudnyiu þar af. lx. hundrada j tilgiof ok. xx. hundrud j beckiargiof ok morgingiof. kiore þorsteinn hauskaulldzson gudnyiu dottur sina malakonu j gard gudmuudar sigurdzsonar. reiknadizt mælinn hælft annat hundrad hundrada. lagdi hann malann upp j bezztu eign þa hann a eda eigandi uerdr at.

woru þerssir brullhlaups vottar ok festingarvottar. einar abote jsleifsson. sigurdr priur jonsson. eyiolfur arnfinnzson. einar arnason. þorsteinn magnusson. jon sigmundzson. halfdan biornsson. sueinn þorkelsson.

Ok til sanninnda her vm settu wer fyrr nefnder menn wor jnnsgle fyrir þetta kaupmalabref. skrifat a myrkæ j horgar-

---

[1]) = 7. Nóv.

dal laugardaginn næsta epter marteins messo. a sama are sem fyrr seger.

78. 9. December 1451. í Hvammi.

Tveir menn transskribera máldaga Ögrskirkju eptir »registrum Skálholtskirkju« frá c. 1377.

AM. dipl. afskrr. Nr. 962 »ex orig. Communicat. a Paulo Jonæ Vidal. [er fra Ögri]«, með hendi Páls Hákonarsonar; AM. dipl. afskr. 1417.

Þat giorum vid gunnar ionsson. oc eyiolfur gudmundsson godum monnum kunnigt med þessu ockru brefe at vid hofum yferleset maldaga kirkiunnar i augri. j registrum skalholz kirkiu svo latande ord epter ord sem hier segir. [Hér kemr máldaginn frá c. 1377, Dipl. Isl. III. Nr. 270].

Oc til sannenda hier um settu vid fyr nefnder menn ockurr insigli firir þetta maldaga bref skrifat i hvami i hvams sveit a fimtudaginn næsta epter mariu messu a iolafostu. þa er lidit var fra hingat burd vors herra ihesu christe þushund fiogur hundrrud fimtiger oc eitt arr.

79. 1451.

Skrá um þá peninga, er Úlfrún Þorsteinsdóttir lukti kirkjunni undir Staðarfelli á Fellsströnd.

AM. 260. Fol. skr. c. 1640 (Vilchinsbók, Staðarfell, cxc, að niðrlagi, Dipl. Isl. IV, bls. 159). AM. 259. Fol. skr. c. 1640; Landsb. 350. 4to, skr. 1643; JSig. 147. 4to, skr. 1655.

So micla penninga luktte Wlfrun þorsteinsdotter kirkiunni vnder Stadarfelli.

Lambey fyrer. x^{c}.

Steindofaeyar [oc Aulfessker[1]) fyrer. x^{c}.

Landeyar. Hardsteinasker. Midlandaholm oc Sinuholm. þoresholm fyrer. x^{c}.

[1]) Ølversskier 147; [sl. 260.

Deilldarey fyrer. vij^c.
x. kugillde frijd.
iij^c. j hrossum.
v^c. j þarfligum hlutum.
oc enn hier til luckti. iiij^c. oc. xl. adur nefnd Wlfrun Anno Domini ꝏ^o. cd^o. l^o. primo.

---

80. 22. Febrúar 1452. á Hólum.

Gottskálk biskup á Hólum leyfir að Einar ábóti á Munkaþverá seli Sigurði príor og klaustrinu á Möðruvöllum jörðina Gásir í Glæsibæjarþingum og þar til tíu kúgildi fyrir jarðirnar Gil og Vaglir í Hrafnagilsþingum.

AM. Fasc. XIII, 7, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá. Munkaþverárklaustrsbréf. AM. dipl. afskrr. Nr. 2995.

samþýktar (bref) vm va(g)le og gil[1]).

Wíj ghotskalk med guds nad biskup ꝺ holum giorum godum maunnum uiturligt med þessu voru brefui ad uíj gefum til blit orlof at suo fellt iardakaup fare fram mille einars abota ꝺ munkaþuera og prior sigurdar ꝺ maudruuollum ad aboten sele priurnum og klaustrinu ꝺ modruvollum iordina gaser er ligur j glæsebæiar kirkiusoknn og þar til tiu kugillde. En her j moti gefi prior sigurdur abotanum og klaustrinu ꝺ munckaþuera ij jarder er heita gil og uagler sem ligia j hrafnagils þingum. samþiukkum uíj þetta og staudugt haulldum firir oss og alla uora epterkomendr. Og til sanninnda hier um settum uíj uort jnsigli firir þetta bref skrifat ꝺ holum j hialltadall jn festo cathedra sencte petri apostoli. anno domini ꝏillessimo cd^o quinquagessimo secundo.

---

81. 20. April 1452. á Borg.

Runólfr Guttormsson selr Birni bónda Þorleifssyni alla jörð-

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og með hendi frá 17. öld: »Um jarder j Eyafirde.«

ina Krossanes á Vatnsnesi fyrir tuttugu og fjögur hundruð í lausafé.

AM. dipl. afskrr. Nr. 5597, »Ex originali«, með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »fyrer brefenu, sem er ä kälfskinn, hafa vered. 3. Jnsigle. eru epter. 2. lasenn, og þridie þveingur laus«.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heÿra senda helgi gudmunzson. ion magnusson. oddr biornsson kuediu guds ok sina kunn(i)gt gerandi þæ lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi þushundrut cccc fioritigi ok xii ær æ borg i vestropi fimtudagin næsta fyrir ions messo holabiskups vm vorit vorum ver i hia sæm ok heÿrdum æ ord ok handaband þessara manna biarnar bonda þorleifssonar af einne alfu ok ʀunolfs guttormssonar af annari alfu at suo fyrir skildu at fyrr greindr ʀunolfr seldi adrgreindum birne til fullrar eignar jordina alla i krossanesi er liggur æ vaznesi i hola kirkiusokn med aullum þeim gognum ok gædum sem þeirre greindre iordu fylger ok fylgt hefuer at fornu ok nÿio ok hann vard fremst eigandi ath. hier j mot gaf adrgreindr biorn fÿrrgreindum ʀunolfi fiogur hundrut ok xx med þessum fridleika sem her seger. sextan mælnÿtu kugilldi ok ætta hundrud i smiore ok i slatrum. skÿlldi ʀunolfr suara laga ʀiptingum æ greindre iordu en biorn hallda til laga. lÿsti þrattnefndur ʀunolfur fyrir oss fÿrrgreindum monnum ath hann hefdi vpp borit ok vttekit fulla peninga ok alla fyrir þrattgreinda iord suo sem þeir vrdu asatter ok fremst var skilit i kaupi þeirra. j þridiu grein sæm ver ok heÿrdum fÿrnefnder menn at optnefudr ʀunolfr guttormsson gaf kuittan med handabandi ok ækærolausan tittnefndan biorn bonda þorleifsson fyrir sier ok ollum sinum erfing(i)um ok efterkomendum vm þrattgreint iardarverd ok aull þeirra peningaskipte. Ok til sanninda hier vm settum ver fÿrrnefnder men vor inzsigli fyrir þetta bref skrifat i sama stad degi ok ære sem (fyrr) seger.

---

25. April 1452 á Möðruvöllum.

82. 3. Mai 1460. á Munkaþverá.

Sex menn votta, að Sigurðr príor á Möðruvöllum hafi selt Einari ábóta á Munkaþverá jarðirnar Gil og Vagli í Hrafna-

gilsþingum fyrir jörðina Gásir í Glæsibæjarþingum og þar til tíu kúgildi.

AM. Fasc. XIII, 8, frumritið á skinni. Fjögur innsigli eru enn fyrir bréfinu. Hin eru dottin frá. Munkaþverárklaustrsbréf. AM. dipl. afskrr. Nr. 2996.

kavpbref vm gil og uagle[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda Gvnnar eẏiolfsson. ketill grimolfsson ok gudolfur magnuss son prestar. eirekur loptzson. jon sigmundzson ok þosteinn þosteinsson leikmenn kuediu guds ok sina kunnigt gerandi ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesv christi þusvndrvt fiogur hundrut fimtiger ok .ij. ær æ maudruuaullum i haurgardal jn festo sancte Marci euangeliste vorum vær i hia saum ok heyrdum a kaup ok handaband einars abota a munckaþveræ af einni alfu ok priors sigurdar æ maudruvollum af annarri ath suo fyrer skildu ath greindr priur sigurdr seldi stadnum æ munckaþveræ tuær iarder er suo heita Gil ok vagla er liggia j hrafnagilsþingum med ollum þeim gognum ok giædum sem greindum iordum fẏlger ok fylgt hefer ath fornu (ok) nyio ok maudruvalla klaustur fremst vard eiganda ath. hier i mote gaf abotinn iordina gaser er liggur i glæsibæiar kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok giædum sem þeirri iordu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyio ok abotinn ok stadrinn æ munckaþveræ vard fremst eigandi ath. hier til lagdi abote einar klaustrino æ maudruuaullum tiu kugillde fyrer misdyrleika æ iordunum. ok til sanninda hier vm settum vær fyʀ greinder menn vor innsigli fyrer þetta bref skrifat æ munkaþveræ i eyiafirdi manudaginn næsta fyrer festum sancti johannis ante portam latinam. anno domini Millesimo cd° sexagessimo.

---

83. 29. April 1452. á Hreiðarstöðum.

Úrskurðr Jóns ábóta á Þingeyrum og officialis heilagrar Hólakirkju, með ráði tveggja presta og tveggja leikmanna, um landamerki millum Hreiðarstaða og Bjargastaða í Austrárdal.

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

AM. dipl. afskrr. Nr. 509, tvær afskriptir »Ex originali Þordar Þorleifssonar« og er önnur þeirra staðfest af Árna Magnússyni og Þórði Þórðarsyni, en hin af þeim sömu og Páli Hákonarsyni og Magnúsi Einarssyni í September 1712. Árni lýsir innsiglinu. Afskript af bréfinu í transskripti frá 1644 er í bréfabók séra Jóns Gizurarsonar í Múla IBfél. 222. 4to bl. 9b. Sbr. Nr. 29.

Ver broder jon med guds nadh aboti a þingeyrum ok officialis heilagrar holakirkio giorum godum monnum viturligt med þesso voru opnu brefi at þann tima sem vier ridum til iardaskipptis i millum hreidarstada sem dæmd hafdi verit eign kirkionar ath reykiom j midfirdde ok biargastada er liggia j austurárdal er eirekur marteinsson hafdi at hallda er fyrir hafdi verit stefndr fyrr greinda kirkio jord hreidarstade nefnda ek til med mier at setia landamerki j mille adurgreindra jarda þessa goda menn hall finzson. jon gudmundzson. presta. þostein jonsson. gunlaugur hallzson. nicholas biarnnason. leikmenn. Jn primis gerdum vær jordunne a hreidarstodum ok kirkionne a reykiom til eignar jord ut at diupagile þui er kallat er hreidarstadagil ok sionhending vpp or gile þui til moz vid efra nup ok suo langt fram sem þetta domsbref sem hier er vid fest vtvisar. Jtem giordum vær tolf alna abata vpp a huertt ar þeirra fiogurra er eirekur medkendiz at hann hefdi halldit framan til þess er domr fiell a j vórovirdum penningum at næstum fardaugum at heyrdri þessari giord ok luke heima a biargastaudum þoruardi olafssyni ok olafi þoruardzsyni eda þeirra laugligum vmbodsmanni j hond. Ok til sanninda hier vm settum vær officialis inscigli ok þesser fyrskrifader menn. lærder ok leiker. sin jnscigli fyrir þetta bref. giort a hreidarstaudum j austurárdal laugardagin næsta fyrir festum filippi et iacobi. anno domini m°. cd°. l°. secundo.

---

84. 12. Maí 1452. á Sólheimum.

Sigurðr prestr Jónsson, prófastr í Skagafirði, tekr fullan bókareið af Einari Magnússyni um skóg þann, er kallaðr hefir verið Maríuhrís, í Ássjörðu í Hörgárdal milli Auðbrekku skógs og Vindheimaskógs, og sver Einar, að hann hafi aldrei heyrt annað en Möðruvallaklaustr ætti skóginn.

AM. XIII, 9, frumritið á skinni. Innsiglið er fyrir bréfinu. AM. dipl. afskrr. Nr. 2981.

Vmm mariuhris[1]).

Þat giorer eg sigurdr prestur jonsson profastur j skagafirde godum monnum kunigt med þessu minu opnu brefe ath einar magnusson suor fullan bokareid fyrir mier maurgum godum monnum nerverandum ok aheÿrandum. a faustudagen nesta epter vppstigningardag j solheimum j sæmundarhlid j skagafirde þa er lidet var fra hingatburd vors herra jesv christi þushund fiaugur hundrut fimtiger ok tuó ar. suo latanda ord epter ord sem hier seger.

til þess legg eg haund a helga bok ok suó skÿtt eg minu male til guds at eg heyrde fyrir full sannende at skogur sa er kaullud uoru mariuhris ok standa a as jaurdu j haurgardal j begisarþingum millum audbrecku skogs ok vindheimaskogs uar hallden gaumul klaustursens eign a maudrwaullum j haurgardal. redur vtt vid audbreck(u) skog jardkross lagdur af steinum ok suó langt sudr sem er reettsÿne ofan a asgerde ok suo vtt af gerdinu ed nedra til mozs vid audbrecku skog. enn vpp suo langt sem skogur vex. vissa eg at sueinn prestur magnusson er var radzmadur a maudrwaullum let vinna j fyrnefndum skoge ok adrer stadarins radsmenn vm nestu xx ar framan til mannplagunar bede haugget timbur ok wnet til kola klaustursens vegna. uissa eg aunguan sier eigna edur kalla adra en klaustursens formenn a maudrwaullum vm allan adrgreindan tima ok suo heÿrda eg þetta marga dandemenn mier segia. ath suo staufudum eide see mier gud hollur.

Ok til sannenda hier wm sette eg mi(tt) jnscigli fyrir þetta vittnisburdarbref scrifat j sama stad dege ok are sem fyr seger.

---

85. 27. August 1452. i Vatnsfirði.

Gottskálk biskup á Hólum og administrator heilagrar Skál-

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld. Þar stendr og með sömu hendi: »Modruvallaklausturs bref i Horgärdal«. Árni ritar aptan bréfið: »Um Ás skóg i Haurgárdal, kalladan Mariuhrïs«.

holtskirkju veitir hverjum þeim fjörutíu daga aflát, er með góðfýsi sækja til kirkju heilags Ólafs kongs í Vatnsfirði á tilgreindum helgidögum eða leggi kirkjunni lið, og svo fyrir ýmsa aðra guðrækni.

AM. Fasc. XIII, 5, frumritið á skinni, og er innsiglið fyrir því, en nokkuð brákað.

aflatzbref vatñzfiardarkirkiu.[1])

Uíj godzskålk med guds nåd biskup å holum ok amministrator heilagrar skalholltz kirkiu giörum godum monnum uiturligt med þessu vorv opnu brefi at af þui at trulyndra manna hiörtu eru uppvekiandi med mildum aminningum ok afgipta tenadi til auka gudligrar þionustu ok til hialpar ok heilsu þeirra sålna enn oss berr fyrir at sia at kristindomurin aukizt ok þar med heidr ok sæmd heilagra kirkna enn j aunguan stad minkizt. þui j upphafi treÿstandi å næd ok miskunn almættigs guds ok heilagra postola petri ok pauli veitum uer aullum monnum þeim sem sannliga eru jdrandi af syndum sinum ok rettliga jatader hverer er med godfýsi sækia til kirkiu sancti olafi j watzfirdi a þeim hatidum er hier greiner. joladag. atta dag. þrettanda dag. paskadag. wppstigningardag. huitasunnu. trinitatis dag. kristz dag. ok a aullum hatidum jungfrv marie. krossmesso hvorartueggiu. jonsmesso baptiste. petursmessa ok pals. olafsmesso hvorartueggiu. þorlaksmesso huorartueggiv. laurencius messo. nikulasmesso. allra heilagra messo. marteins messo. mariu Messo magdalene. margretar messo. cecilio messo. katrinar messo. gregoriusmesso. mikaelsmesso. allar postolamessor ok aull dupplicia. kirkiudag. alltarisdag. hvern faustudag ok laugardag. xl. daga j aflat fyrir sierhvern þessarra daga. þeim ok er sitt starf edur þionustu edr godz leggia til vppehelldis þessarrar kirkiu eda henni giora nauckur hlunnendi suo sem er vax edur aunnr ornamenta. vnder saumu grein. xl. daga þeim ok þria tima lesa pater noster ok suo optt versit aue maria. vid furstu hringing vm morna ok siduztu vm kuelld. ok þeir sem liosta a briost sier j mess-

---

[1]) Aptan á bréfinu með henda frá 17. öld. Upphaflega hefir staðið »Vijgslubref«, en Árni hefir leiðrétt það.

unne. þa er presturinn seger nobis quoque peccatoribus .xl. daga huersdagliga fyrir sierhueria þessa grein sua ok fyrir predican ok messu huern tima huerium er heyrer enn .xl. daga fyrir huort þeim ok sem ganga umhuerfis kirkiuna bidiandi fyrir þeim sem iardader eru j kirkiunne edur kirkiugardinum ok fyrir aullum kristnum sꜳlum ok þeir sem fylgia uors herra likama þann tima sem hann berst til siukra manna ok til siduztu smurningar .xl. daga fyrir sierhueria þessa grein. skal þessi uor skipan standa um alldur ok æfi upp hedan. ok til sannenda hier um settum víj uort jnsigli fyrir þetta bref skrifat j uatzfirde sunnudaginn næsta efter bartholomeus messo j vorri uisitacione anno domini ꝏ°. cd°. quinquagessimo secundo.

Þetta aflat feck biörn bondi þorleifsson fyrir kirkiuna j uatzfirde sem brefit utuisar.[1])

---

86. 30. August 1452. i Kaupmannahöfn.

Kristján Danakonungr hinn fyrsti ritar klerkaráðinu í Niðarósi og lýsir því, að hann vilji hafa meistara Henrik Kaldison fyrir erkibiskup í Noregi, en ekki Marcellus (Skálholtsbiskup), sem hafi farið sviksamlega með erindi krúnunnar og heilagrar kirkju í Þrándheimi.

Nye Danske Magazin 2den Række VI, 48—51 (eptir afskript Langebecks af frumritinu); Jahns Unionshistorie, Khavn 1835 bls. 536—37. Allr fyrri hluti bréfsins snertir ekki Marcellus né Ísland sérstaklega.

Sincere nobis dilectis Dominis Decano ceterisqve Capitularibus ecclesie Nidrosiensis.[2])

Christiernus Dei gratia Dacie Norvegie Slauorum Gotorumque Rex, Comes de Oldenborgh ot Delmenhorst.

. . . .

Wy haue thet oc owerweyt met forneffnde wort ælskelighe Radh. at engen kan worde Erchibiscop i Trondhem i hans

---

[1]) Þetta er ritað neðan við bréfið til vinstri handar með sömu hende og bréfið sjálft; [2]) utanáskript á bréfinu.

Tiid. vthen han[1]). modh swodan Bewiisning oc Stadfæstingh. som han ther vpa hauer. och at sættæ wy ther omodh. oc hulde framdelis meth Marcello. som swo swiigelighe hauer omgangyt meth wor. Riighens och then helge Kirkens i Trondhiem Ærende. sem wy dagelighe nw kunne forfare. tha matte ther affkomme en stoor Fordærff och besønderlighe then Helghe kyrke i Trondhiem. Thy kære Væner. effter swodan leghlighet. som foreschreffuit staar. haue wy meth forneffnde wort elskelige Radh. som nw nærwerendis ware. keest thet for thet bestæ. at wy haue forneffnde Mester Hinrik annamet och tilladit for en Erchibiscop at hliffue i Norighe . . . . Wy wele och meth Gudhs Hielp thet swo thencke och besinne. at swodane fræmmede och vdlendesche Personer skulæ effter thenne Dagh ey swo fram komme at worde Erchibiscope eller Biscope i wore Righe. som nw skeet ær for swodane Swigelighet. som forneffnde Marcellus hauer met faret. och dagelige nw forfares. som forscreuit staar. Thy kære wener. bethe wy ether kærlighe. at i hanum[1]) for ether rættæ Erchibiscop anname . . . .

Jn Christo valete. Scriptum Castro nostro Haffnensi. crastino beati Johannis Decollationis. nostro sub secreto. Anno Domini MCDL secundo.

---

87 31. August 1452. i Holti.

Gottskálk biskup á Hólum og administrator heilagrar Skálholtskirkju veitir hverjum þeim manni fjörutíu daga syndalausn, er með góðfýsi sækja til Holtskirkju í Önundarfirði á tilteknum helgidögum eða sé henni til gagns á nokkurn hátt, og svo þeim, er sýna nokkra aðra guðrækni, er bréfið nánar skýrir frá.

AM. dipl. afskrr. Nr. 2333, »Epter original fra Holltzkirkiu i Önundarfirdi. accuratissime« (AM.). »Sigillum abest«. (AM).

Víj godzskælk med guds næd biskup ꝺ holum ok amministrator heilagrar skalholltzkirkiu giorum godum monnum viturligt med þessu uoro opnu hrefi at af þui at trulyndra

---

[1]) þ. e. Henrik Kaldison (Kaltesen).

manna hiortu eru uppuekiande med ‚milldum aminningum ok afgipta tenade til auka gudligrar þionustu ok til hialpar ok heilsu þeirra sœlna enn oss berr fyrir at sia at kristindomrin aukizt ok þar med heidr ok sæmd heilagra kirkna enn j aunguan stad minkizt þui j upphafi treẏstandi œ næd ok miskunn almattigs guds ok uerdleika ok bæner heilagra guds postola petri ok pauli veitum ver aullum monnum þeim sem sannliga eru idrandi af sinum syndum ok rettliga jatader huerir er med godfẏsi sækia til kirkiu sáncti laurencíj j hollti j aunundarfirde ꜳ þeim hatidum er hier greiner. joladag. attadag. þrettanda dag. paskadag. vppstigningardag. huitasunnu. trinitatisdag. kristzdag ok a aullum hatidum jungfru sancte marie. kross Messo huoratueggiu. jons Messo baptiste. peturs Messo ok pals. olafs Messo huoratueggiu. thorlaks Messo huoratueggiu. laurencius Messo. Nichulas Messo. allra heilagra Messo. Marteins Messo. Mariu Messo Magdalene. Margretar Messo. ceciliu Messo. katrinar Messo. gregorius Messo. Michaels Messo. allar postola messur [huern faustudag ok laugardag[1]) ok aull dupplicia ok kirkiudag. [alltaris dag.[1]) xl daga j aflat fyrir sierhuern þessarra daga þeim ok er sitt starf edr þionustu edr godz leggia til uppheldis þessarre kirkiu eda henne giôra nauckur hlunnende sua sem er uax edr aunnr ornamenta vnder saumo grein xl daga þeim ok sem þria tima lessa pater noster ok suo opt versit aue maria uid fyrstu hringing um morna ok siduztu um kuelld ok þeir sem liosta ꜳ briosta sier j messunne þa er prestvrin seger nobis quoque peccatoribus[2]) xl daga huersdagliga fyrir sierhuert þetta fyrir predican huern tima huerium er heẏrer. enn xl daga þeim ok sem ganga vmhuerfis kirkiuna bidiandi fyrir þeim sem jardader eru j kirkiunne edr kirkiugardinum ok fyrir aullum kristnum sælum. þeir ok sem fẏlgia vors herra likama þann tima sem hann berst til siukra manna ok sua til siduztu smurningar. xl daga fyrir sierhueria

[1]) [»Þetta sem hier er in parenthesibus stendr ecki i linunni, heldr uppi yfir, sitt i hverium stad yfir sômu linu, med smærre skrift enn hitt annad i brefenu, þo med sômu hendi, hefur þvi i fyrstu ovarlega gleymt vered, og synist til ætlad ad þad innsetiast skyllde þar þad nu stendr. Er annars ecki eiginlega innbodad neinstadar« (AM.);

[2]) pctoribus, hdr. og getr verið umtalsmál, hvort það eigi heldr að vera peccatoribus eða pectoribus.

þessa grein. skal þessi uor skipan standa um alldr ok æfi upp hedan.

Ok til sannenda hier um settum uíj uort jnsigli fyrir þetta aflatzbref skrifat j hollti j aunundarfirde fimtudagin næsta epter decollacionem johannis baptiste j uorre visitacione anno domini ꝏ⁰. cd⁰. quinquagesimo secundo.

---

88. 31. August 1452. í Holti í Önundarfirði.

Gottskálk biskup á Hólum og administrator heilagrar Skálholtskirkju samþykkir Dipl. Isl. II, Nr. 446 og 447 og Dipl. Isl. III, Nr. 168, og veitir aflát þeim, er sæki með góðfýsi Kirkjubólskirkju í Skutilsfirði.

AM. Fasc. I, 5, skrá á skinni frá c. 1500. AM. Apogr. 824. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 479—480.

Víí gothskalk med gvds myskvn biskup a holvm og amministrator heilagrar skalholtz kirkiv giorvm godvm monnum viturlegt med þessv voru opnu brefi. at víí skyrkivm og stadfestvm þav þriv bref sem hier erv vid fest vm aflat og maldaga kirkivnar ꝍ̃ kirkivboli j skvtilsfirde med avllvm þeirra greinvm og articvlis sem þav vt visa. og en sierdeilis hier ad avk gefvm víí af vorri biskuplegri magt. og nad xx daga aflat hverivm þeim manne sem sækia[1]) med godfysi til kirkiv ꝍ kirkivboli ꝍ þeim hatidvm sem þat aflatzbref vt visar sem hier er vid fest xx daga firir sierhvern þeirra daga. skal þessi vor skipan standa vm aldur og efi vpp hedan og til sanninda hier vm settvm víí uort jnsigli firir þetta bref skrifad j uorre visitacione j holti j aunvndarfirde fimtv dagen næsta epter decollacione(m) johannis baptiste anno domini ꝏ⁰. cd⁰. quinquagesimo secvndo.

---

89. 18. Oktober 1452. í Tungu í Önundarfirði.

Kaupmálabréf Indriða Hákonarsonar og Guðrúnar Gísladóttur.

AM. Fasc. XIII, 6, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

[1]) Svo

Jn nomine domini amen

suo felldr kaupmale lystizt og stadfestezt mille jndrida hakonarsonar og gvdrunar gisladottur a þeirra brullaupsdege j tvngv j aunundarfirde.

j fystv grein ad jndride fyrnefndr hafde og reiknade sier til kaups med gvdrunu gisladottur jordina halfa haufda j dyrafirde firir fimtan hvndraud er hakon fadir hans og helga modir hans gafv honum og þar til fim hundraud j þarfligum peningvm. hier j mot hafde gvdrvn gisladotter til kaups med nefndum indrida tiv qvgillde er herdis modir hennar gaf henne og lukte j sinn faudurarf. gaf optt nefndr jndride gvdrvnv gisladottur konv sinne fim hvndraud j tilgiauf og þriv hvndraud j beckiargiöf og morgengiöf. reicknadezt þvi peningar og male fyrsagdrar gvdrvnar gisladottur j gard þrattnefndz jndrida hakonarsonar atian hvndraud. lagde títt nefndr jndride hakonarson allan þenna mala og peninga gvdrunar gisladottur. konu sinnar. vpp j bu eda beztv eign er hann ætte eda eigande yrde. samþyckte hakon jndridason fadir hans allan þenna hans giörning og giafer. voru þessir brullaupsvottar. Olafr jslecksson. snorre biarnason. prestar. brandr jonsson laugmadr. sueinn brandzson. olafur jonsson og ketill jonsson. og til sanninda hier um̄ settum vær fyrnefndir menn vor jnsigle firir þetta kaupmalabref. skrifad j tvngv j avnvndarfirde. jn festo luce evangeliste. þa er lidet var fra hingadburdi vors herra jesu christi þvshvndraud fiögur hvndraud fimtiger og t(u)au ar.

---

90. [1452].

Virðingargerð á Melakirkju í Melasveit, þegar Gottskálk biskup Kœneksson vísiteraði.

AM. 260. Fol. (Vilchinsb. ccxxiv, Dipl. Isl. IV, bls. 193, aptan við Melamáldaga í Borgarfirði); AM. 259. Fol. skr. c. 1640; Landsb. 350. 4to skr. 1643; JSig. 147. 4to skr. 1655.

Jtem var[1]) tilnefnder þa biskup Gottskalk reid j sijna

[1]) voru 147.

visitatio af .v. prestum oc .ij. leikmonnum ad skoda bot a kirkiunni ad Melum̄ þa sira Jannes hiellt. var su bot sem kirkiunni tilheyrdi med hennar bilętum oc Ornamentis var giortt fyrer .xxxc.

---

91. [1452].

Máldagi Þorlákskirkju í Langholti hinu neðra í Árnessýslu, er Gottskálk biskup Kœneksson setti.

AM. 260. Fol. bls. 8 (Vilchinsb. aptan við Hrepphólamáldaga x, Dipl. Isl. IV, bls. 46); AM. 259. Fol. skr. c. 1640; AM. 256. 4to skb. 1640; Landsb. 350. 4to skr. 1643; JSig. 147. 4to skr. 1655.

Þollaks kirkia j Langhollti nedre eigur nv. v. kugilidi. ij. lagde til biskup Gottskalk. þat þridia kom fra Runa[1]) og sira Jon Jonsson afhendi. og .ij. kugilldi atti kirkiañ ádur.

---

92. [1452].

Máldagí Maríukirkju í Sælingsdalstungu, er Gottskálk biskup á Hólum setti Kœneksson.

Landsb. 268. 4to bl. 83a—b. skr. 1601; Landsbókasafn 107. 4to bls. 394 (ágrip). Sbr. máldagann 27. Sept. 1327 (Jóns biskups Haldórssonar), Dipl. Isl. II, 383.

Sælijngs Dals Tunnga[2]).

Mariu kirkia oc hinns blezada johannis baptista j sælijnngs dalztunngu. þanngad liggia tijundir af tuennumm skogum oc leyzijnngiastodum. holum. logum[3]). sælijnngsdal. oc liostollar. þanngad gafzt þann dag er kirkian var vijgd eyrirs tollur af þeim .iiij. bæium. leyzijnngiastodum. holum. logum oc sælijnngsdal. jtem ä kirkian saura lannd jtolulaust. v. kẏr. xij. ær. oc

---

[1]) 147; hin: Runo(!); [2]) Gottskalks Holabyskups mäldage kirkiunnar i Sælingsdalstungu 107; [3]) Laugum etc. (allt samhliodande næst firir farande mäldaga Jons Byskups) 107.

hunndradz hest. vidreke og hualreke j stikuvijk. xij manna jferd i saurbæiarfioru. þar ā ad vera heimilisprestur oc syngia thil ãsgardz huernn dag helgann. ymbru daga alla oc ij daga vmm lanngafostu. midvikudaga og fostudaga. vtann fostudaginn lannga. skal prestur sa er sẏngur j tunngu taka cc j tijda offur af þeim er byr j asgardi oc fæda mann med presti a vetur. byskups gistijng ā huerri tueggiu kirkiu. prestur i tungu skal taka iiij merkur heima. jon bonndi jsvaldzson[1]) lagdi þar til kirkiu eyrirztoll æfinliga af huoru sijnu lanndi er skogar heita a þann hätt ad j tunngu skulu skrifast artijdir fodur hans oc modur oc sialfs hans oc ij husfreyiur hannz æfinliga og seigiazt salumessa ärtijdar dag huers þeirra. jtem a kirkian smelltann kross. johannis baptiste likneski. marie likneski. glerglugg. elldbera. lijka kräk. ein messuklædi. tiolld vmm kirkiu. kerttistikur ij. munnlogar ij. oc glodarker oc ottusaunngua sloppur. artijdar dag huernn fodur oc modur jsleifs bonnda vr asgardi. skal seigiast salumessa j tungu oc suo hans[2]).

kirkian ā ẏfir þad framm sem þessi maldagi vottar. j annari visitacione herra vilkins. xiij kẏr oc kaleik oc .v. bækur er gaf ormur snorrason oc ketill[3]).

[jtem xx vod.

porcio xij hundrud oc mork vmm .xij. är oc xx.[4])

Jtem a kirkian þammbarvollu [xvj hundrudum[5]).

Jtem lagdi gunnar jonsson (til) messoklædi nẏ alfær[6]) oc nẏiann slopp til annara. johannis[7]) likneski. nẏiann alltaraduk. ij kopar stikur. hier fyrir gaf herra gotskälk gunnar jonson kuittann vmm porcionem kirkiunnar slijkt sem fallid hafdi þad sem þa var komid med fullu hanndabanndi.

---

93. 20. Marts 1453. i Kaupmannahöfn.

Marcellus Skálholtsbiskup og »postúleraðr« erkibiskup í Niðarósi afhendir Ólafi Rögnvaldssyni, síðar biskupi á Hólum, kirkju hins heilaga Nicolai í Odda á Rangárvöllum, sem Áslákr

---

1) »NB. vide supra hvar hann kallast Jon Sveinsson« (sr. Vigfús í Hítardal á spássíu); 2) Hér byrjar aptr 107; 3) ketil 107; 4) [sl. 107; 5) [xvjc, 107; 6) sl. 107; 7) jhc 268; johannis 107.

Bolt erkibiskup hafði veitt séra Jóni Sigmundssyni, er nú var fús á að sleppa vegna þess, að hann gat ekki náð staðnum með góðu.

Eptir frumritinu, sem nú er í Danske Selskabs Samlinger í Ríkisskjalasafni Dana, en hefir áðr verið í hinu íslenzka frumbréfasafni Árna Magnússonar Fasc. XIII, 12. Áðr prentað í Dipl. Norv. X, 211 og Skandinav. Litt. Selsk. Skr. XVI, 170—171. Nokkrar afskriptir af bréfi þessu eru til í íslenzkum pappírshandritum.

bref vm oddastad[1]).

Marcellus dej gracia episcopus skalholtensis sancte nidrosiensis ecclesie postulatus per regna Dacie Swecie et noruegie apostolice sedis legatus Dilecto nobis in christo olauo ragwaldi presbitero skalholtensis dyocesis Salutem in domino sempiternam.

Dudum bone memorie dominus aslacus archiepiscopus nidrosiensis noster predecessor johanni sigmundi presbitero skalholtensis dyocesis ecclesiam sancti Nicolaj aput odda in rangarwalla skalholtensis dyocesis ex longa et obseruata consuetudine ad archiepiscopi nidrosiensis dumtaxat collacionem spectantem certo modo vacantem duxerat conferendam et pure contulit propter deum. quamquidem collacionem per nostras demum litteras ratam habentes et gratam duximus confirmandam. Verum quod sicud accepimus prefatus dominus johannes citra tamen prelibate ecclesie possessionem quod nondum fuerat vi cuiusdam intrusi pacifice assequtus dictam ecclesiam resignare desideret et ipso facto dicitur resignasse. ne ipsa ecclesia longe vacacionis subiciatur incommodis de tuorum vite et morum honestate ac sufficiencia pleniformiter informati dictam parochialem ecclesiam sancti nicolaj in odda jn rangarwalla sic vacantem uel qualitercunque vacauerit seu vacet cuius collacio et prouisio siue queuis alia disposicio ad nos spectare dinoscitur tibi pure conferimus propter deum. te per birreti nostri tradicionem inuestientes de eadem. Mandantes et omnibus et singulis presbiteris et clericis nostre skalholtensis dyocesis in virtute sancte obediencie in specie et genere quatinus dum pro parte tua fuerint requisiti te ad ipsius ecclesie realem

---

[1]) Utan á bréfinu.

et actualem ac corporalem possessionem inducant seu induci faciant amoto exinde quolibet illicito detentore tibique de fructibus et prouentibus ipsius ecclesie jntegraliter responderi faciant temporibus oportunis.

Datum haffnis Roskildensis dyocesis anno domini ꝏ° cd° quinquagesimo tercio fferia tercia post dominicam Judica nostro sub sigillo presentibus appenso.

Daniel kepken secretarius.

---

94. 21. Marts 1453. í Kaupmannahöfn.

Marcellus Skálholtsbiskup vottar, að Ólafr Rögnvaldsson, prestr Skálholtsbiskups dæmis, hafi feingið sér fyrir hönd Gottskálks Hólabiskups og umboðsmanns Skálholtskirkju tíu nobila í ensku gulli eða fjögur mörk í dönskum peningum.

AM. Fasc. XIII, 11, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 589, en mjög ónákvæmt.

Bref Marcelli Episcopi Scalholtensis til Biskupanna Herra Olafs Rögvalldssonar og Gottscalcs Hola Stiptes[1]).

Nos marcellus dei gracia Episcopus skalholtensis sancte[2]) nidrosiensis ecclesie postulatus Notum facimus per presentes[3]) et recognoscimus quod nos anno domini ꝏ° cd quinquagesimo tercio fferia tercia post dominicam judica[4]) recipmus manualiter[5]) a dilecto nobis in christo domino olauo ragwaldi presbitero skalholtensis dyocesis pro parte Reuerindi patris domini gotskalchi episcopi holensis et administratoris ecclesie nostre skalholtensis nobilia anglicana aurea [numero decem[6]) ad computum quatuor marcharum monete haffnensis quodlibet. Jn quorum testimonium et fidem dictis domino episcopo gotskalko et olauo presencium tenore quittanciam et testimonium recognicionis damus et impartimur. Datum haffnis roskildensis dyocesis jn die sancti benedicti anno domini ꝏ° cd° quinquagesimo tercio nostro sub sigillo presentibus appenso.

Daniel kepken secretarius.

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [2]) item, les Hist. Eccl. (rangt); [3]) patentes, Hist. Eccl. (rangt); [4]) = 20. Marts: [5]) manuale, Hist. Eccl. (rangt); [6]) [sl. Hist. Eccl. (!)

95. 19. April 1453. á Silfrastöðum.

Skúli Loptsson selr Sigmundi Einarssyni jörðina Silfrastaði í Skagafirði fyrir Álfgeirsvelli, Gegnishól og Yzta-Gil í Langadal.

AM. Fasc. XIII, 13, frumritið á skinni. Fjögur fyrstu innsiglin eru fyrir bréfinu, en tvö hin síðustu eru dottin frá.

Þetta er silfrastadabref[1]).

Þeim godvm monnum sem þetta bref sia edr heyra senda sæmundr þorleifsson. andres ormsson. þorgeir jonsson ok einar þorsteinsson [kvediu guds ok sina[2]) godvm monnum kvnigt [giorandi[2]) med þessu voru opnu brefe at þa er lidit var fra hingat burd uors herra jhesv christi þvshundrud fiogur hundrut fimtiger ok þriu ar a silfrastodum j skagafirde manudagin næsta fyrir jonsmesso holabiskups a vorit[3]) vorum ver j hia sam ok heyrdum a ord þeirra ok handaband af einne alfw skula loptzsonar en af annarre sigmundar einarssonar at þat falst ok skilditz vnder þeirra handaband at adrnefndur skule loptzson sellde sigmunde einarssyne jordina silfrastade j skagafirde med ollum þeim gognum ok gædum sem greindre jordu hefer fylkt at fornu ok nyiu ok hann vard fremst eigande at. hier j mot gaf adrnefndr sigmundr einarsson þrattnefndum skula loptzsyne þessar jarder er suo heita. alfgærsvellir er stendr j skagafirde j Reykia kirkiu sokn ok gegneshol er stendr j saumu sueit j uidemyrarkirkiusokn ok yzstagil er stendr j langadal j hunavazþinge j holltastada kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok gædum sem adr greindum jördum hefir fylkt at fornv ok nyiu ok sigmundr einarsson vard fremst eigande at ok þar til gaf hann skula loptzsyne niu malnytu kugillde. geck sigmundr einarsson j borgan at luka kirkiunne a silfrastaudum tolf kugillde er bessi einarsson var skylldugur kirkivne a silfrastaudum ok skule medkendezt at hann hefde bessa kuittan gefit vm þessi adr greind kugillde. lofade skule loptzson at luka kirkiunne a silfrastaudum messuserk. slopp ok nýtt aklædi engilstz ok at þessu lvktu þa gaf sigmundr einarsson skvla loptzson olldungis kuittan ok akærulausan vm fyrnd ok porcionem um suo langan tima sem

[1]) Aptan á bréfinu með gamalli hendi; [2]) [hefir óvart gleymzt úr frumritinu; [3]) = 16. Apr. (= Magnúsmessa).

hann atte jordina silfrastadi. skyllde huor vm sik suara laga ripptingum a þeim jordum sem huor sellde audrum at vndan teknum gegneshole. þa skyllde sigmundr einarsson þar ongua peninga firir luka þo hun kynne med lavgvm af at ganga af skula loptzsyni en huor vm sik hallda til laga sinvm jordum audrum sem huor hafde sellt audrum. suo ok ei sidr gaf sigmundr einarsson skula loptzson kuittan vm þau tolf kugillde sem hann medkendizt at hann være skylldugur kirkiunne a silfrastaudum vegna þessa einarssonar. kynne halfer silfrastader af at ganga af sigmunde med logum þa skal hann hafa aptur gil i langadal an kæru. kynne ok gil eda alfgeirsveller af at ganga af skula med logum þa skilde hann ser aptur attatige hundrata j silfrastaudum an kæru. skilde huor ser aptur fystur til kaups þær jarder er huor hafde audrum feingit ef þeir selia villde.

Ok til saninda hier vm settum vit skule loptzson ok sigmundr einars(son) ockur innsigle med fýr nefndra manna jnsiglum firir þetta jardakaupsbref er giort var a silfrastaudum j skagafirde a sama are þremur daugum sidar en fyr seger.

---

96. 28. April 1453. í Vík í Sæmundarhlið.

Illugi Björgólfsson vottar, að hann hafi vitað, að Reynistaðarklaustr hafi óátalið um hálfan fimta tug ára eða leingr tekið landskyldir af Hofi á Skagaströnd.

AM. Fasc. XIII, 15, frumritið á skinni. Hálft innsiglið er fyrir bréfinu.

Rônestadtz Breffue[1]).

Þath giorer egh jllughi biaurgolfsson godvm monnvm viturlickth med þessv míjnv oppnu brefi. ath egh wissa fyrir fwll sannendi ath reynisnes klavstur tok alla lanzskýlld af hofi æ skagastraund wpp æ halfan fimta tvg vetra edr leingur. Ogh heýrda avngvan akæra edur tilkall veita vm fýr greinda lanzskýlld vpp æ allan þann tíjma. Ogh hier epter vil egh sveria ef þvrfa þiker. Ogh til sannenda hier vm setta egh mith jnz-

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

sigli fyrir þetta vittnisbvrdar bref er giorth var j víjk j sæmvndarhlyd æ lavgardagen næsta fyrir tueggia postula Messv philippi et jacobi anno domini M° cd° 1° tercio.

---

97. 31. Mai 1453. á Sjóarborg.

Guðmundr Björgólfsson og Ragneiðr Þorvarðsdóttir kona hans selja Birni bónda Þorleifssyni jörðina Skarð í Fagranesþingum með teigi í Veðramóts jörð fyrir tuttugu hundraða jörð og þar til tíu hundruð.

AM. Fasc. XIII, 16, frumritið á skinni. Fyrsta innsiglið er dottið frá, en þrjú eru fyrir bréfinu.

kaupbref biarnar bonda firir skardi j skagafirdi[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda steindor ionsson. brandr sigurdsson. hallr sigurdsson. arne oddason [kuediu guds ok sina[2]) godum monnum kunnigtt [giorandi[2]) med þesso voro opnnu brefui ath þar vorum ver j hia sæm ok heyrdum æ [a siofuarborg j skagafirde[3]) þæ er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi þushundrut cccc fimtiger ok iii ær "fostodagin næsta efter vppstigningardag[4]) [a siafuarborg j skagafirde[3]) vm vorit heyrdum vær æ ord ok handaband þessara manna af einne alfu biarnar þorleifssonar en af annare gudmundar biorgolfssonar ok Ragneidar þoruardzdottur kono hans at suo fyrir skildu at fyrr nefndr gudmundr fieck adr nefndum birne þorleifssyni til fullrar eignar iordina skard er liggur i fagraness kirkiu sokn ok sierliga [til teigin[3]) er liggur j vedramoz jordu med aullum þeim gaugnum ok giædum sem greindre iordu fylger ok fylgt hefuer at forno ok nyiu ok hann vard fremst eigandi at. hier j mott gaf optt nefndr biorn þorleifsson títtnefndum gudmundi biorgolfssyni tuttugu hundra(da) iord ok þar til tiu hundrut. skylldi huor adr greindra manna b(i)orn ok gudmundr hallda sin(n)e iördu til læga. lofadi ok tittnefndr gudmundr j sinu handabandi adrgreindum birne at selia honum fyrstum aptur iordina þæ somu

---

[1]) Aptan á bréfinu með gamalli hendi; [2]) [hefir óvart gleymzt úr í frumritinu; [3]) [þannig; [4]) = 11. Maí.

sem biðrn feingi honum fyrir iordina ef hann villde selia. Ok til sanninda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor inzsigli fyrir þetta bref skrifat æ dyradag degi ok ære en[1]) fyrr seger.

98.	31. Mai 1453.	á Bægisá.
	12. Marts 1454.	i Launguhlið.

Samningr þeirra Jóns Sigmundssonar og Runólfs Höskuldssonar um Ásskóg, er Jón eignaði jörðunni Vindheimum á Þelamörk.

AM. Fasc. XIII, 14, frumritið á skinni með öllum innsiglum.

bref firir skogarpartinum æ vindheimum ok landi ok kirkiu bref[2]).

Þad gerum uær sira jon̄ prestr snorrason. jon̄ stýrbiarnarson. gudmundr biarnarson. gudne nichulasson. jon̄ runolfsson. leikmenn. godum monnum kunnigt med þessu uoru brefi. ath þar uoru uær j hia ok heyrdum ꝍ tal þeirra jon̄s sigmundzsonar ok runolfs hauskulldzsonar. at adr nefndr jon̄ reicknadi sier ok jordunni æ uindheimum. skog ut j ass jord. arliga sua sem jordunni þarfadiz at hafa. enn fyrr nefndr Runolfr sagdi. at vindheimar ætti ôngan skog. ut j ass jord. ok væ̃ndiz brefi ok jnnsigli tueggia manna. at hauskulldr fader hans hefdi af skilid at gunar gudnason ok jordin̄ uin̄(d)heimar hefdi ôngan skog lein̄gr enn hann ætti hana. ut j ass jord. kom̄ þeim þad saman adrgreindum monnum joni ok Run̄olfi at jon̄ skýlldi hôggua skoginn þar til er Runolfr leti sueria. at vin̄dheimar ætti ecki adrgreindan skog. þa skildi jon̄ sier skoginn med hans minni. upp fra þui at hann leti sueria ok þacka honum þa skoginn. for þessi giorningur fram med handabandi æ ýtri bægissæ j hôrgardal. festum corporis christi þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrot fiogur hundrot fimtiger ok þriu ær. Ok til sanninnda hier um settum uær fyr nefnder menn vor jnnsigli firir

---

[1]) Svo; [2]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

(þetta) bref. er gert uar j launguhlid nedri j hörgardal. Gregorius Messo æri sidar enn fyrr segir.

---

99. [1453].

Vitnisburðr tveggja manna um landamerki Vindheima á Þelamörk.

AM. Fasc. LXIV, 29, frumrit á skinni, og eru bæði innsiglin fyrir bréfinu. »Fra Bödvar Poulsen 1722« (AM.).

Vindheimabref[1]).

Þat giorum vid gudmūndr biarnarson. hallr gislason godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefe at vid hofum hañdfest jone sigmuñdzsyne so felldan vitnesburd at jordunne æ uiñdheimum var eignud jardar eign sudr j marklag firir sunañ brytialæk ok sudr ok ofan æ snid ur lagenne firir sunnañ viñdheima stekk er stendr firir utan Raudalækiarnes. keypta ek fyrr nefndr gudmuñdr hey af þessare jardar eign at jone þorleifssyñe þa hann bio æ vindheimum en ek æ efra Raudalæk. uar þesse jardar eign hofd ok hallden af þeim sem biuggu æ vindheimum so vid uissum upp æ þriatigi uetra eda leingr ætaululaust.

uiliu uid hier epter sueria ef þurfa þiker.

---

100. 22. Juni 1453. i Ögri.

Vitnisburðr þriggja manna um helmingafélag Guðmundar Arasonar og Helgu Þorleifsdóttur.

Kriegers safn 2. 4to bls. 325—327 með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700. Sbr. Dipl. Isl. IV, Nr. 370.

Um̄ Helmingafielag Gudmundar Arasonar og Helgu.

Þad giörum vær Jon Sveinsson. Þorarinn Aronsson. Halldor Sigmundsson. og Þorleifur Gudmundsson godum monnum kunn-

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

igt med þessu voru opnu brefe ad þar vorum vær i hiä. säum og yfirläsum. og heyrdum yfirlesid opid bref med heilum og osköddum hangandi Jnnsiglum. svo lätanda ord eptir ord sem sem hier seigir:

Þad giorum vier Loptur Halldanarsson. Þordur Knarason. Sveirn Magnusson godum monnum kunnigt med þessu voru brefi ad þar vorum vær i hia. ad Hustru Kristijn Biörnsdottir kiöri Helgu Þorleifzdottur. dottur sijna. Helmingarkonu i Gard Gudmundar Arasonaar med hans samþÿcki og Jaÿrdi. ä þeirra Brudkaupsdeigi allz fiär. feingins og ofeinginz og svo eij sijdur samþyckti Hrafn Gudmundsson Lögmann þetta þeirra Helmingafelag adurgreindz Gudmundar og Helgu. þui hann var þä skylldastur til arfs eptir Gudmund Arason frænda sinn. Og til sanninda hier um̄ et cetera.

Skrifad i Ögri i Jsafyrdi. föstudaginn næsta fyrir Jonsmesso Anno Domini. ꝍ. cccc. L. og iij är[1]).

---

101. 25. September 1453. á Skarði i Langadal.

Arviðr Mattheusson og Þorleifr Böðvarsson votta um kaup þeirra Einars Þorleifssonar og Jóns Geirssonar á Eyvindarstöðum og Guðlaugsstöðum í Blöndudal.

AM. Apogr. 747, með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti á skinni frá 9. Marts 1492.

Þat giorum vid aruidr mattheusson og þorleifur bauduarsson godum monnum kunnigt med þessu ockru brefi æ skardi i lanngadal þridiudaginn næsta fyrir micaels ꝍessu. þa er lidit var fra hingatburd uors herra þusunnd fiogur hunndrut fimtiger og þriu ar saum uid og yferlasum kaupbref þeirra Einars þorleifssonar og jons geirssonar med heilum og oskauddum godra manna innsiglum er þeir höfdu jordunum keypt eÿuinndarstödum og gudlaugsstödum er liggia j blaunndudal med þui fleira er þar hafdi j milli gengit. stod þar suo utj at huor um sig fyrrnefndra manna þa iörd er adr hafdi átta skylldi fystur kaupa

[1]) Þetta mun vera hið rétta ártal bréfsins sjálfs, en í handritinu hefir gleymzt niðrlag transskriptsins og ártal. Það mun vera frá c. 1470—80.

ef þeir uilldi selia eda j burtu lata. einar gudlaugsstadi enn jon eÿuinndarstadi. hafdi einar og lagt til gudlaugsstada gilsvatn. Og til sanninnda hier um settu vid fyrnefnnder menn ockar innsigli fyrir þetta bref giört i sama stad deigi og ari sem fyrr seiger.

---

102. 25. September 1453. á Skarði i Langadal.

Jón Geirsson fær Egli Grímssyni ákall það, er hann átti á Eyvindarstöðum í Blöndudal samkvæmt kaupbréfi Jóns við Einar Þorleifsson.

AM. Apogr. 747, með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti á skinni frá 9. Marts 1492.

Þat giorum uær arfidur matteusson. þorleifur Bauduarsson og jon snorrason godum monnum kunnigt med þessu uoru brefi at þar uoru uær i hia. æ skardi j lanngadal þridiudaginn næsta fyrir micaelsmessu þa lidit uar fra hingatburd uors herra þusund fiogr hundrut fimtiger og iij ær at jon geirson feck egle grimssyni med hanndabanndi til fullrar eignar þat ækall er hann ätte æ eyuindarstaudum j Blaundudal efter þui sem kaupbref þeirra einars þorleifssonar uar latannda at jon skylldi fyst aptur kaupa jördena af einari. Og til sanninnda hier um settum uær fyrrnefnder menn uor innsigli fyrir þetta bref giort j sama stad deigi og ari sem fyrr seiger.

---

103. 5. Oktober 1453. á Viðivöllum.

Oddr Ásmundsson selr Þorgilsi Finnbogasyni jörðina Ljótsstaði í Vopnafirði, með tilgreindum landamerkjum, fyrir Presthvamm í Reykjadal, að tilgreindu kristfé og þar að auki tvö hundruð í sméri.

AM. Apogr. 4466 »Ex originali Biörns Peturssonar ā Bustarfelle« (AM.). Afskriptin er staðfest: »Concordat cum originali Hafn. 7. Junij 1709. Arnas Magnæus. Snorro Jonæus. »Sigilla 1. 2. 4. absunt: 3ium S. ORMVR HALL«.

Þat gerum vær halldor steinþorsson. egill bessason. ormr halla[son] ok sueinunge haugnason godum monnum uiturligt

med þessu voru opnu brefi ath þar uorum vær j hia saum ok heyrdum aa faustudag næsta efter michaelsmessu a uidiuaullum j skagafirde anno domini ꝏ⁰. cd⁰. l⁰. tercio[1]) ath oddr asmundzson selde þorgilse finbogasyne med handabandi til fullrar eignar iord alla er heiter liozstader j vopnafirde j hofsþingum med aullum þeim gaugnum ok giædum sem greindre jordu fylger ok fylkt hefer ath fornu ok nyiu ok hann vard fremst eigandi ath. reiknade oddr landamerke millum torfastadum ok liozstaudum vth ath ytra læk ok rettsyne vpp j vaurdu er stendur a nupinum ok vth at ytrvm reidgautum firir austan ana ok fram ath stackholslæk. ok fram ath læk i merkehvame firir avttan[2]) vakursstade j selardal fram ath diupagile ok vth ath gilium til moz vid breidamýre ok reika[2]) j kroki huals ok vidar firir hamundarstaudum. her j moth gaf fyrnefndr þorgils adr nefndum odde jordina halfa j presthuame j reykiadal j greniadarstada þingum med aullum þeim gaugnum ok giædum sem greindri jordu fylger ok fylkt hefer ath fornu ok nyiu ok hann vard fremst eigande ath ok þar til atta kugilde ok tue[2]) hundrud j smiore. sagde þorgils til[2]) kristfe være j jordune presthuame. skyllde huor suara[3]) lagariptingum a þeire jordu er selde en hallda til laga þeire er keýpte.

samþykte ok gudlaug finbogadotter eiginkona oddz þetta þeirra kaup.

Ok til sanenda her vm settum vær fyrnefnder menn uor jnsigle firir þetta jardarkaupsbref skrifat j sama stad a dege ok are sem fyr seger.

---

104. 10. Oktober 1453. i Björgvin.

RÉTTARBÓT Kristjáns konungs hins fyrsta um ólöglegar álögur andlegra og veraldlegra valdsmanna á þegnana.

---

[1]) »ärstaled er nu i brefinu ꝏ⁰. d⁰. l⁰. tertio. Enn þad er misskrifad, eda og, ad c er burtraderad, þo er þad eigi audsynelegt. Qvicqvid sit, þä er þad audsied ä pergamentenu, og allra liosast ä skriftarformenu og innsiglenu þvi eina, ad brefed er elldra enn 1553. Er þad so omni dubio carens, ad arstalid ä ad vera 1453« (AM.); [2]) þannig; [3]) saurra, afskr.

Rettarbót þessi hefir ekki verið gefin fyrir Ísland sérstaklega í upphafi, heldr hefir hún verið ætluð Noregsríki í heild sinni, eins og stendr hér í *B*-textanum og nær öllum afskriptum af bréfi þessu, sé ekki mælt enn óákveðnara. Að réttarbótin er í *A* stýlnð til þrænda, hefir varla annað að merkja en að afskriptin í þessari skinnbók er tekin eptir því frumriti bréfsins, er sent hefir verið í þrændalög í öndverðu. Rök eru samt til þess, að menn hafa snemma farið að styðja sig við þessa réttarbót á Íslandi, og vita menn það fyrst af henni þar að segja, að hún er tekin upp í skrá leikmanna þá, sem gerð var á Leiðarhólmi í Dölum 1513, og er sá texti prentaðr hér sem *B*. Er hann og einn sá bezti, að því fráskildu, að dagsetning vantar, og ártal er þar rangt. En til er réttarbótin í fjölda norskra afskripta frá 16. öld. Elzt allra er afskript sú, sem *A* er prentað hér eptir. Í Lagasafni Magnúsar Ketilssonar I, 40—44 er réttarbót þessi prentuð í tvennu lagi, á dönsku og íslenzku, en mjög stytt, og á báðum stöðunum ódagsett og ártalslaus.

A.

Gl. kgl. saml. 1154. Fol. bl. 59b—60a, skinnbók, þetta skr. c. 1470. — Prentað eptir þessu handriti í Skandinaviske Literatur-Selsk. Skrifter Kh. 1819, XVI, 161—165. Sbr. Paus Norske Forordninger bls. 268—269.

Wy Cristiern meth gudz naadh Danmarks. Norgis. Wendis ok Gothes konu(n)g. Greüe i Oldenborgh ok Delmenhorst Sendher ollom warom elscheligbe almogha ok vndirsata som byggia ok boo j trondheim laghsogn Q. g. ok sina.

kære almoghe ok wener. weer hafwom vndherstandet af raadhe waro ok androm warom godom monnum tha stora missemio. oeindragh. ok oskæligha regiment som her j waro rike noreghe lenge waret hafwer. Ok af thy at weer viliom gerne som war skylla tilbör. ok eidher war tilstander at halla idhir. ok alla andra vara vndersata som i rette lagha lydhno era vidher gudh ok oss. widh fridh. lagh ok ret ok nyttelighet regiment €n olagh. oskelighet regiment ok skadeligh sidhvenio matte afleggiast oc nidhertrykkiast ok thes heller matte stadhügh eindracht ok kerligheit bliwe i riket. Thy hawom wy eindraghtelika swa ower eins varet meth waro elskelighe radz radh som nw her ward i hia oss i berghen. at helagh kirkia skal frelslika niota tiündar oc rentor sina ok alt thet hon meth retto aghir oskort seer til wppehellis æ huat her til hawer varit. Swa viliom veer oc biodhom fulkomlika at biscopar. profastar

ok thera vmbudzmen at nokor dyrfwist her eptir at sôkia tegna wara oc vndersata framarmer en som forn cristen rettir watter meth rettom profasta tingom. thogh swa at their se profasta oc armen. som gam̃el lagh watter

Jtem swa viliom veer oc biodhom allom warom foghettom oc thera vmbudzmannom oc ollom androm wmbudzmannom oc armannom. badhe i andeliko walde oc swo verdsliko. at beskatte. trwgha edher meth nokrom velom at koma nokrom warom almogha sektir edher sakarøre framarmeire en som laghboken oc kristin rettir vatter. oc samoledis stemfnist oc sôkist. to med vegdh oc miskun ther som thet hôuer. Єn huilken som her amote gører af wore vmbudzmannom eller thera lenzmannom tha sôkiæ allungis ther vm som lagh wattar oc se skilder vidh vmbodhet til wara nadher. Єn fehyrde wor i there fehyrdslo sôke tha syslo oss til hande ther til at weer gôrom thera andra skipan aa. Єn profastar ok armen j andeliko walde som her amote gôra skola eingan war almogha sôkia adhir er their hawa theim ret giort som mishalne ero oc so ther thil sektir viij ørtugar oc xiij mark i brefuabrot.

Jtem Swa forbiodhom weer ollom warom mannom badhe lerdhom oc lekmannom nokot agrip edher nokra olaghlika fear vptøkther edher røwerij at bedriwa i norghe til land edher vatn. nema hwar saa er thet gôrer skal ther fore swara som lagh vattar. Ok biodhom veer ollom warom mannom badhe vmbudzmannom oc ollom androm warom mannom fvlkomlika epter sea. at thet vardhir ret oc refsat ower epther thy som tilhôrer. Єn huilken som nokra ilgerni(n)gismen hyser. haller. vntskioter edher forswarer sidhan thet er oppenbarleka akerth. swari han ther swa fore som hin er ilgerningena giorde eptir laghen.

Swa meghi oc weta at wi stadhfestom idhir alla thau rettarbôther som ware foreldre konu(n)gar i norege godhra aminningar idhir af alder gifwit hafue oc gerna vmbôta ner gudh gifuer oss her efther igeen komma. eptir wore godhra manna radhe. Hwar fore bidhiom vẹer idhir oc swo biodhom oc raadhom. at their sethir idhart sin oc traüst til gudh oc oss til alla retta laghalydno oc troschap. at eingan willa komber ower idhir æ hwat her til hafwer varit. oc thes meirr at wy

finnom nw her eptir troschap oc troust af idhir. thes ythermeirr skule i wenta af oss winatto meth sannan godhwilia. Ok saker thes at wy ey kunnom nw at sinne her lengir dueliast fore sakar war stora forfall. som wy hugxat hafdhom at almoghen matte fore oss koma med thera erandom. tha hawe wy swa foreseet at her magnus green Riddare oc wor fehyrde i berghen oc flere andre af wort radh skulo i war fullo makt. jdir til retta styrkia oc hielpa aa wara weghna j hwariom theim erandom som i kunne theim til seya a lagha weghna. ther til gudh gifuer oss jn j wort rike norghe igeen koma.

Datum jn Curia nostra bergensi. Die beatorum gereonis et sociorum eius martirum nostro sub secreto anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tercio.

B.

AM. 240. 4to bls. 24—26 með hendi Jóns lögmanns Jónssonar c. 1592, eins og bréf þetta er tekið upp í Leiðarhólmsská frá 1513.

Víj kristiern med gudz nád danmark(s). noregis. vendis. gottis konung. hertugi j slesuik. greifi j oldenborg og delmenhorst sender aullum vorum elskuliga almuga og vndersat sem byggia og bua j noregz Rijki kuediu guds og sijna.

kiæri almugi og viner. vier hofum vnderstadid af rædi voro og audrum monnum þa storu missemiu og vnderdrag og oskickilig giorning sem ad hier til j voro Rike j noreigi nu leingi verid haufd(u). nu af þui ad vier uilium giora epter þui sem vor skyllda til ber og ydur ma til standi ad hallda ydur og alla andra vora vndersat sem i Riettri laga hlydni ero vid oss og sierliga skapara vorn og vid frid. laug og Riett og Riettiligri riegiment enn olaug og oskiæleg riegiment og skadligar sidveniur mætti nidur leggiast og þess helldur mætti stodugt eindragt oc kiærleik ad blijfa j Rijkid. og þui hofum vij einkanliga suo yfer einz ordid med vort elskuliga Rád sem nu hia oss voro j biorguin ad heilog kirkia skal frialsliga niota tiundar og rentu suo og allt þad er hun med Riettu eigur oskiert sier til vppheldis. og huad hier til hafr verid. Suo oc vilium vier og fyrerbiodum biskupum og profostum og þeirra vmbodzmonnum ad nock(u)r af þeim dirfiz ad sækia þegna vora og vndersat framar

meiʀ en suo sem forn kristinʀiettur vottar med ʀiettum profostum til settum þo suo ad þeir sie profastar og armenn sem gomul log votta. Jtem suo vilium vier og biodum ollum vorum fouitum og þeirra vmbodzmonnum og ollum odrum badi j andligu valldi og veralldligu ad biskatta. truga edur med nockrum uielum ad koma ꝺ̄ vorn almuga sem eru sekter edur sakeyrer framar meiʀ enn suo sem forn kristinʀiettur og laugbok vottar og somuleidis stefnaz og sækiaz þo med vægd og myskun þar sem þad til heyrer. og huilkin sem hier æ moti giorer af vorum vmbodzmonnnm eda þeirra liensmonnum þa sekiz aller þeir vm sem log votta og sie skilder vid vmbodid til vorra nada. enn fiehirder vor j þeirri fehirdslu sæki þꝺ̄ syslu oss til handa þar til sem vier giorum adra skipun en profastar og aʀmenn j an(d)legu valldi sem hier æ moti giora skulu onguan ʀiett sækia fyr en þeir hafa þeim riett giort er þeir misgiordu vid og sie hier til seker atta ortugum og xiij merkur j briefabrot. Jtem suo forbiodum vier ollum vorum monnum bædi leikum og lærdum nockur drifelsi. grip edur fiær vpptekter ad hafa eda nockud reifarij ad bedrijfa j voro ʀike til vatn edur land vtan huer sem þad giorer skal slijku fyrer suara sem laug votta. biodum vier ollum vorum monnum fyllilega epter ad sia ad þeir verdi refster epter þui sem tilheyrer. en huilken sem nockra fyrer verndismenn helldur. hyser eda vndan skytur eda forsuarar sijdan þeir ero opinberliga ꝺ̄kiærder suari hann suo fyrer sem hinn er illgiorninginn giordi epter laugum. Suo og megid vita ad nu stadfestum ydur allar þær ʀiettarbætur sem veralldliger kongar j noreigi og uorer forelldrar godrar minningar gafu ydur um alldur og æfi og gefid hafa og giarna vmbæta aptur nær gud gefur jgien hier ad koma epter vorra godra manna ʀædi huar fyrer biodum vier ydur og suo bidium og fullkomliga ʀꝺ̄d til giefum ad þier setied ydart sinni og traust til gudz og oss til allra riettra laga hlydni og truskap ad eingin uilla komi yfer ydur og huad ad hier til hefur verid og þess meir ad vij finum nu af ydur truskap og traust og þui vilium vij at þier skulid vita af oss vinattu med sannañ goduilia og sakier þess ad vij kunnum nu ad sinni ei leingur ad dueliast [fyrer saker vor[1]) stor forfaull sem vij huxad

[1]) [vij, hdr.

hofum almuginn mætti fyrer oss koma med þeirra erindum þcā hofum vij forsied. ad herra magnus riddari og vor fiehirder vm vort ʀáád skal j vori fullri mact ydur til ʀietta styrkia og hialpa vora vegna j huerium þeim erindum þier kunid honum til ad seigia laganna vegnna þar til sem gud gefur oss koma med þeirra erindum jnn j vort ʀike noreg. anno domini ml° [1]) cd° quadragessimo[2]) tertio.

---

105. 11. Oktober 1453. á þingeyrum.

Björn bóndi Þorleifsson selr Egli Grímssyni jörðina á Eyvindarstöðum í Blöndudal og hálfa Reyki í Hrútafirði, en Egill gefr í móti Sólheima á Ásum, Grilli í Fljótum og Skuggabjörg í Deildardal.

AM. Fasc. XIII, 10, frumritið á skinni. Öll innsiglin eru fyrir bréfinu, nema hið fyrsta, sem er dottið frá. AM. Apogr. Nr. 3162 og Nr. 747 eptir transskr. 9. Marts 1492.

vm Eivindastade 1453[3]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heÿra senda skule lopzson. oddr brandzson. gisle þorgilsson. einar þorsteinsson. gudmundr þorbiarnarson ok are bauduarsson q(uediu) g(uds) ok sina kunnigt giorande at þa er lidit var fra hingat burd vors herra ihesu christi þusund fiogur hundrut fimtiger ok þriu ꝏr. fimtudagin næsta epter festum dionisíj martiris. a þingeÿrum j vadzdal j hunauadzþingi vorum vær j hia saum ok heÿrdum a ord þeirra ok handaband af einne alfu biarnar bonda þorleifssonar. enn af annare eigils grimssonar at suo firir skildu at fÿrr nefndr biörn sellde fÿrr nefndum eigle grimssyne jaurdina eÿuinndastade firir atta tige hunndrada er stenndr j blaundudal j hola kirkiu sokn med ollum þeim gaugnum ok giædum er henne hefer fÿlgt at fornu ok nÿio ok hann vard fremzt eigande at med til reiknadre selfaur a skinanda. skilde biaurn fra jardar eign er breckr heita firir ofan þuergil med

---

[1]) ml°, hdr.; [2]) svo hdr.; [3]) aptan á bréfinu með hendi frá c. 1600.

þeim vmmerkium sem þar til heÿra. hier til sellde hann halfa jaurd er heita ʀeÿker er liggr j hrutafirde j stadar kirkiu sokn firir tolf hunndrut med ollum þeim ʀekum ok hlunnendum sem henne hefer fÿlgt at fornu ok nÿio ok hann vard fremzt eigande at. hier j mote gaf adr nefndr eigill grimsson fÿrr nefndum birni þorleifssÿne þessar jarder er suo heita solheima a asum er liggr j suinauadz kirkiu sokn firir sextige hunndrada ok jaurdina grille er stenndr j fliotum er liggr j bardz kirkiu sokn firir þriatigi hunndrada. ok hier til eina jaurd er heita skuggabiaurg er stenndr j deildardal j mÿklubæiar kirkiu sokn firir tuttugu hundrut med ollum þeim gaugnum ok giædum sem þessum jaurdum hefer fÿlgt at fornu ok nÿio ok hann vard frem(z)t eigande at. sagde huor vm sig biaurn ok eigill halfkirkiu skÿlld være a huorre jaurdunne eyuinndastaudum ok solheimum ok at huor skÿllde þa suara firir þa kirkiu sem huor hefde keypt at audrum. sagde eigill bænhus skylld a jaurdunne a grille ok skylde af sier fÿnd a bænhusinu. skÿllde huor vm sig opt nefndr biaurn ok titt nefndr eigill hallda til laga þeim jaurdum er keÿpte. enn suara lagariptingum a þeim er sellde. firir vtan þau tuttugu hundrut er eigill lagde ÿfer j dÿrleika j adr greindum jardakaupum ef þau kunnu af at ganga med laugum af birne þorleifssyne. þa skal eigill leÿsa þad j lausagodze j þridiunga peningum. skyllde huorr fr(i)alsliga mega afenda sier þær jarder sem keÿpte. Ok til sannenda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jncsigli firir þetta jardakaupsbref giort j sama stad are ok degi sem fÿrr seger.

---

106. 15. Oktober 1453. i Björgvin.

Ríkisráðið í Noregi skýrir Nikulási páfa hinum fimta frá því, hvernig það hafi gefizt, að hann skipaði Henrik Kaldison, útlendan mann, erkibiskup í Niðarósi, og hafi menn nú feingið hann til þess að leggja niðr erkibiskupsdóminn af frjálsum vilja, því að alþýða manna hafi ekki viljað við honum taka, heldr segja sig inn í grísku kirkjuna, en vitna það jafnframt, að ákærurnar og óhróðrinn, er Marcellus Skálholtsbiskup hafi borinn verið, sé tilhæfuleysa ein.

Dipl. Norv. III, Nr. 824 eptir sködduðu frumriti í Danske Selskabs Samlinger. Prentað áðr í Skand. Litt. Selsk. Skrifter XVI, 165—169.

Sanctissimo in Christo patri et domino domino Nicholao diuina prouidencia sancte Romane et vniuersalis ecclesie summo pontifici[1].

. . . . [Allr fyrri hluti bréfsins kemr Íslandi ekki sérstaklega við]. Preterea beatissime pater testimonium ferimus veritati quod calumpnie et infamie contra rever(endum) patrem dominum Marcellum episcopum Scalotensem olim in regnis istis apostolicum nunc[ium] quibusdam abusibus et excessibus aut quod se legatum de latere fecerit etc. contra deum iusticiam et veritatem odio et invidia ad impediendam prosecucionem sue postulacionis in ma[lum et] grauamen ecclesie conficte fuerunt. latores enim presencium honorabiles domini Daniel Kepken canonicus Nydrosiensis secretarius et Magnus Kraffse capellanus domini nostri [regis] b. v. lacius de premissis informabunt [quibus] dignemini in dicendis nostro nomine [dare] credencie plenam fidem. Datum in ciuitate Bergensi regni Noruegie in nostra . . . . ali die quintadecima mensis Octobris anno etc. quinquagesimo tercio sub sigillis vero reuerendorum patrum domini Mathei episcopi Holensis Sywardi electi Stau[angrensis Hart]wici Krommedijck magistri [curie] et Magni Greyn capitanei Bergensis militum.

---

107. 2. Janúar 1454. á Helgafelli.

Vitnisburðr fjögurra manna um landamerki milli Berserkseyrar og Þórustaða.

AMagn. 264. 4to bls. 12 papp. skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 28 skr. c. 1660; AM. Apogr. Nr. 1577.

Landamerki millum Berserkzeyrar oc þorustada[2]).

Þad giaurum wær Jon Jonsson. Gudmundur Einarsson Jon Olafsson oc þorsteirñ Palsson godum monnum kunnigtt med

---

[1]) Utanáskript bréfsins; [2]) þorerstada 252.

þessu voru[1]) Brefe. ad þad haufum wær heÿrtt oss elldri menn seigia. ad þesse[2]) wære landamerkie j mille BerserksEÿrar oc þorustada. ad þad[3]) skal wera sionhending ur gaungukonugrof oc j Arnarstein. Og til sanninda hier umm [settum vier vor jncigle firer þetta brieff[4]). skrifad aa Helgafelle in octava sancti stephani prothomartiris Anno Domini cıɔ⁰ cd⁰ l⁰ quarto.

---

108. 23. April 1454. á Grenjaðarstöðum.

Jón prestr Pálsson selr Þorvaldi Jónssyni jörðina Reyki í Ólafsfirði með tilgreindum landamerkjum fyrir jörðina Skóga í Hnjóskadal, einnig með tilgreindum landamerkjum.

AM. Fasc. XIII, 18, frumritið á skinni. Eitt innsigli er eptir af fjórum.

Kaupbrief firer Reikium j olafsfirde[5]).

Ollvm monnum sem þetta bref sia eda heÿre senda vigfvs þorsteinsson. arnor biornsson. þorgils gvnlaugsson. einar skegiason q(uediu) gvd(s) ok sina kunnigt giorande ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra ihesv christi þusund .cccc. l. ok fiogvr ar a greniadarstodum i reÿkiardal þridia dag paska vorvm ver i hia sam ok heyrdvm a ath sira ion palsson selldi þorvalldi ionssÿne iordina reÿki i olafsfirdi. er liggr i kviabeckiarþingvm med handabandi med ollum þeim gognvm ok giædum sem greindri iordv hefir fÿlgt ath fornv ok nÿv ok hann vard fremz ath eigandi. erv þessi landamerki i mille kallzstada ok reÿkia. eit liækiargil er geingr or fiallinu ofan ath hol þe(i)m er stendur hia heygardinum a reÿkium ok retsÿne ofan med skurdi þeim er geingr i ana savdadalsa. tvngvna alla vt ath armottvm ok halfa lagheide ok saudadal allan ok hiallan allan vt ath læk þeim er fÿr var nefndr ok allan ilifsdal. hier i mote gaf greindr þorvalldr adr nefndum sira ione iordina skoga er liggr i halsþingum i hnioskadal med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem fyr greindri iordv hefir fÿlgt ath fornv ok

---

[1]) opnu, b. v. 252; [2]) þad 252; [3]) þar 252; [4]) [et cetera 264;
[5]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17 öld.

nýv ok hann vard fremz eigandi ath. erv þessi landamerki i mille hroastada ok skoga svdvr ath gili þvi sem er fyrir sunan geithvs ok geingr ofan or fiallinv hnioska ok vpp a midia heidi en j milli ness ok skoga annat gil þat ok standa. ii. 'steinar ok heita brædrasteinar sinv meigin gilsins huor ofan i hnioska ok or gilinu rettsýni ok vpp a heidi. skylldi titt nefndr sira ion hallda til laga iordune skogvm en þorvalldr svara laga ripting ok sligt it sama skýlldi þorvalldr til laga hallda iordine reýkivm en sira ion skýlldi suara laga ripting.

til sanninda hier vm setu ver fýr nefnder menn vor innsigli fyrir þetta iardakaups bref skrifat i sama stad deigi ok are sem fýr seiger.

---

109. 13. Mai 1454. á Horni í Hornafirði.

Jón prestr Pálsson selr Teiti Gunnlaugssyni jörðina Horn í Hornafirði fyrir jörðina Miðskytju í Blönduhlíð í Skagafirði, og telr séra Jón landamerki og ítök Horns.

Bisk. Isl. Skálh. Fasc. III, 7, transskript á skinni frá 10. Okt. 1526; AM. Apogr. Nr. 2531, með hendi Árna Magnússonar eptir transskriptinu. Við höndina hefir og verið höfð afskript stafrétt rituð í Bjarnanesi 19. Febrúar 1839 af séra Þórarni Erlendssyni, og sendi mér hana Jón prófastr Jónsson $^{14}/_{11}$. 1889.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sender sira jon palsson quedio guds og sina. kunnegt giorandi med þessu minu opnu brefi at eg hefi fengit teite gunnlaugssyne laugmanne a jslanndi til fullrar eignar iordina a horni i hornafirdi. med aullum gaugnum og gædum sem fyrgreindri iordu hefur fylgt at fornu og nyu og fylger. at til skildum skogi i hvams iord fram at Reynistungum og so langt ut sem profazt kann at laugum. tveggia manada beit i annat mal i skardzdal. iord alla innan fra merkileiti og sudur at hornafiardarosi þar sem hann hefur ad fornu fallit. og austur yfir hornsskridur at sandgile þvi enu litla er næst er hauklnenu[1]) fyrer sunnan flatasand. eyar tuær i skardzfirdi er so heita. mikeley og borg-

---

[1]) þannig báðar afskrr. = hölkninu.

arey. og selveidar þær sem þar fylgia. Skal eg suara lagariptingum a optnefndri iordu horne. en teitur hallda til laga. skildi sira jon af sier tiundar part so mikit sem honum til bar. Skal hann tittnefnda iord eignaz sem fyr skrifat stendur at holldnum skildaga og godra manna giord. Hier j mot gefur teitur logman iordina i midskytiu sira jone palssyne er liggur i blonduhlid i skagafirdi med ollum þeim gognum og gædum sem henni hefur fylgt at fornu og nyu og hans bref þar um giort utvisar. Skildi sira jon sier skalastædi fyrer austur[1]) kamba og skipsat i naustavik og biargleigur af sinum vistarmonnum so lengi sem hann lifdi. Og til sanninda hier um setta eg mitt mitt innsigli fyrer þetta bref er giort var i þratt nefndum stad horni i hornafirdi manadag næsta fyrer halluardzmessu anno domini ꝏ°. cd°. qvinqvagessimo quarto.

---

110. 12. Júni 1454. á Borg i Vestrhópi.

Sex menn transskríbera þrjú forn bréf um Bólstaðahlíð.

AMagn. Apopr. 3925 »ex transcripto. Brefed er ā kalfskinn med goda hønd. hafa vered fyrer sex jnnsigle. Eitt þeirra er j burt og þveingrenn. Enn fimm eru eptir bräkud og mäd, so ei verda lesenn, nema stôku stafer, og eckert merki hægt ā þeim ad siā«. Með hendi Jóns bróðnr Árna.

Þat giðrum vær stephan þorarinsson egill magnusson þormodr steinþorsson halldor snorrason þordr jonsson ok asgeir jonsson godum monnum kunnigt med þessu vorv opnu brefi at vær sævm og yfirlæsum ok heyrdum yfirlesin opin bref med skiliandi ok lesande hangande jnsiglum svo lætande ord eptir ord sem hier seger. [Hér kemr:

1) Kaupbréf fyrir Bólstaðahlið frá 15. Febr. 1388, DI III, Nr. 357.

2) Vitnisburðr um Svartárfarveg frá 25. Nóv. 1391, DI III, Nr. 390.

3) Vitnisburðr Andrésar prests Finnbjarnarsonar um Svartá frá 29. Dec. 1389 DI III, Nr. 370].

---

[1]) Svo; Árni vill leiðrétta í: austan,

Og til sanninda hier vm settu vær fyrrnefndir menn vor jnsigli firir þetta transkriptar bref skrifat a borg i vestrhope midvikudaginn næsta eptir hvitasvnnu. þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrut fiôgur hundrut fimtiger og fiogur ar.

---

111. 18. Juli 1454. á Torfastöðum.

Tveir menn votta, að Sæmundr Hallsson kvittaði Gottskálk biskup á Hólum fyrir andvirði hálfrar jarðarinnar Núps undir Eyjafjöllum, sem hann hafði selt biskupi.

AM. Fasc. XIII, 17, frumritið á skinni. Fyrra innsiglið er dottið frá.

vm nup vnder eyia fialdom[1].

Þath giorum vit þosteinn biarnason ok gudmundr atlason godum monnum kunekt med þesso ockro brefi at þar vorum vit j hia ok heyrdum a ath sæmundr hallzson medkendezt ath hann hefdi fulla ok alla peninga upp borit. fyrir halfa jordina a nupi er liggr under eyiafiollum er hann selldi virdolegum herra herra gottskalk byskupi a holum med sodan fridleika sem lofat var ok þar med haudlagdi fyrnefndr sæmundr adr greindan herra gottskalk kuittann ok akærulausan fyrir sier ok sinum erfingum fyrer adr greint jardar verd ok hier eppter vilium vit sueria ef þurfa þiker. Ok til sannenda hier vm settum vit ockr jnnsigle fyrir þetta bref skrifat a torfastodum j biskupstungum fimtodagen næsta fyrir translacio sancte thorlace episcopi anno domini ɱ°. cd°. l°. iiij.

---

112. 26. Juli 1454. i Kaupmannahöfn.

Kristján Danakonungr, hinn fyrsti með því nafni, ritar Nikulási páfa hinum fimta, og biðr hann ásjár fyrir Marcellus Skálholtsbiskup, sem orðið hafi saklaus fyrir rógi og illmælum.

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

AM. Fasc. LXVI, 9, frumritið á skinni. Innsiglið er týnt frá. Prentað í Diplomat. Christierni primi útg. af C. F. Wegener, Khöfn 1856 bls. 58.

Sanctissimo In christo Patri Domino Nicolao Diuina Prouidencia sancte Romane et Vniuersalis ecclesie summo Pontifici[1]).

Sanctissime In christo pater.

Singulari cum mesticia plurimorum fama referente percepi qualiter s. v. falsis detractorum sinistre informata commentis contra Reuerendum jn christo patrem dominum Marcellum Episcopum Schalotensem Consiliarium meum quasi obiectorum criminum conscium graciam vestre sanctitudinis auertebat vt propterea ipsius canonicam postulacionem ad ecclesiam Nydrosiensem distulit et cetera.

Pater sanctissime prelibatus episcopus in Regnis meis constitutus nichil in facultatibus sibi per s. v. commissis reprehensione dignum patrauit siue per se legatum de latere fecit aut alias quicquam exhorbitanter presumpsit sed cum honore apostolice sedis et v. s. maturo cum moderamine singula gessit sibi commissa vnde jnnocencie sue ego prelatique Regnorum meorum compacientes ex intimis humilitatem toleranciam et ipsius equanimem in aduersis patienciam plurimum commendemus. Et quia p. s. cum sicuti sperandum est quod testimonium meum pontificum et prelatorum meorum verum et certum jn premissis vestre s. conspectui et apostolice sedi acceptabile fiet personam prelibati domini Marcelli episcopi tamquam insontem, et ab illatis sibi infamiis et calumpnijs que ipsius puritatem labetofacere possent expertem regia asseueracione duxi excusandum Et ideo super premissis cum hoc sit vestre beatitudinis proprium subleuare oppressos et paterne amplitudinis gracia confouere eandem filialiter duxi exorandum quatenus pro dei reuerencia cuius est vlcisci iniurias qui erigis elisos qui pupillos oculis suscipit pietatis et pro mei singulari intuitu et accuratissima complacencia prefatum dominum Marcellum episcopum reiecto a vestre sanctitatis pectore liuoris et indignacionis reatu quorumque in sue benignitatis et

---

[1]) Utanáskript bréfsins.

clemencie gremium graciose suscipiat oppido commendatum ipsius enim diuturne patiencie jn gravissimis tribulacionibus et dampnis quas est interea passus inconcussam constanciam presidij apostolici largifluaque benediccio subsequatur.

Valeat beatitudo vestra votiue et longeue ad felicem statum ecclesie sancte dei.

Datum jn Castro nostro haffnensi Regni mei Dacie jn crastino beati Jacobi apostoli anno domini et cetera quinquagesimo quarto meo sub secreto.

E. V. S. deuotus filius

Cristiernus dei gracia Dacie Norwegie Slauorum Gottorumque Rex et cetera. Comes Jn Oldenborch et Delmenhorst.

---

113. 26. August 1454. á Hólum.

Skipan Gottskálks biskups Kœnekssonar um ljóstoll á Márstöðum í Skíðadal.

IBfél. 315B. 4to bls. 140—41, skr. c. 1680; IBfél. 67. 4to bl. 43b. með hendi séra Eyjólfs á Völlum; MSteph. 60. 4to bls. 12 einnig með hendi séra Eyjólfs.

Vm liostolla 1454[1]).

Vier Gottschalk med Guds nād Biskup ā Holum. og Administrator heilagrar skalholltz kirkiu. giorum godum monnum kunnugt med þessu voru opnu Breffi. ad saker þess so stendr j [vorum kirkiu[2])logum. Eingiñ [utkirkia[3]) skal taca fleyre liostolla. Enn Bonda oc hwsfreyu. oc þeirra manna sem þau hallda a sinn kost þa[4]) xij. manudi. þui skipum vier ad a Märstodum j Skıȷdadal ad sancti Thorlakz kirkiu er liggr j Vrda kyrkiu sokn. skulu heima tacast liostollar Bonda. oc hwzfreẏu arliga. oc so allra þeirra manna er[5]) þaug hallda a sinn kost. Enn þeir menn sem þar eru Bwfaster[6]) oc hafa þo ecki af jordunne nie svara neinum logskilum firir hana. adrer enn fyrr seigir. leggist þeirra liostollur til socknar kirkiunnar. eff þeir eiga so micla peninga. ad þeir eigi liostoll ad giallda. oc til

[1]) (Utskript) af brefi Gottskalks biskups Kenikssonar um liostoll 67; [2]) [kirkiunnar 67; [3]) [utkirkia 67; vor kirkia(!) 315; [4]) um 67; [5]) sem 67; [6]) husfaster 67.

sanninda hier vm setium vier vort[1]) jnsigli firir þetta Brieff skrifad ā Holum̄ j Hialltadal. manudaginn næstann epter festum Sancti Bartholomei [apostoli Anno Domini ꝏ⁰. cd⁰. l^c. qvarto[2]).

---

114. 21. Oktober 1454. á Völlum í Svarfaðardal.

Dómr níu klerkmanna og tveggja leikmanna útnefndr af Jóni presti Snorrasyni, prófasti milli Glerár og Úlfsdalafjalla, um lambseldi til kirkju hins blessaða Ólafs kongs á Völlum í Svarfaðardal.

AM. Fasc. XIII, 19, frumritið á skinni komið frá Völlum. Öll innsiglin, nema hið síðasta, eru dottin frá. Dómr þessi var staðfestr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni 23. Febr. 1473. AM. Apogr. 173.

Vallna kirkiu (bref) i Svarfadardal[3]).

Þat geri ek ion prestr snorrason profastr millj gleræar ok ulfsdalafialla godum monnum kunikt med þessu minv opno brefi þa er lidit uar fra hingatburd vars herra ihesu christi ꝏ⁰. cd⁰. fimtigir ok fiogvr ar favstudagin fystan i vetri[4]) æ vollvm j svarbadardal kom fyrir mig magnus prestr jonson er þa hafdi kollacionem fyrir valla stad beiddi mig ok krafdi doms a hvort kirkia ens blezada olafs kongs a uollum j suarbadardal skal eiga lamba eldi vm allan suarbadardal ok in til haga a straund. Sua ei sidr beiddi hann mig gera ser rett af herman hakonarsyni kerandi þat til hans at han hefdi ecki viliad vpphallda þeirri skylldv sem gamallt registrum heilagrar holakirkiu[5]) ok kirkivnar a vollvm vhtvisa sem er lambseldi vm allan suarbadardal jn til haga a straund. var þat ok suarit af tve(i)mur prestum med bokareidvm at þeir hefdi heyrt yferlesin jardakaupsbref vm þriar jarder j savgdv takmarki at þeir saugdu til er selldv at kirkian a vollum ætti lambseldi a þessum jordum. sua ok sa ek opit bref med hangandum insiglum heilum ok oskavddvm gvdmvndar birtingssonar. ions arnfinssonar ok ions avgmvndssonar j hverir sua

---

[1]) vor 315; [2]) [67; 1454, 315; [3]) Árni Magnússon á lausum miða; [4]) = 18. Okt.; [5]) sbr. Auðunarmáldagi 1318, Dipl. Isl. II, 455—456.

stod eptir savgn sina forelldra ok ser elldri manna vissv þeir at kirkia ens blezada olafs kongs a vollum i suarbadardal ætti lamba eldi vm allan suarbadardal ok in til haga a stravnd. sua eigi sidr vissv þeir at haft hafdi verit meir en tuttvgu vetur i greindv takmarki sakt lamba eldi ok sua leingi sem þeir myndi leingst fram her. Nv saker þess at min andaligur fader gotskalk med guds nad biskup a holum hefer mer umbod til feingit Eptir akæru ok beid(s)lu sira magnus jonsonar yfer at dæma hvort kirkian a vollum skal eiga þetta lamba eldi j greindu takmarki edr eigi. þvi at heilax anda nad til kalladri in nomini[1]) domini amen. Seger ek jon prestr snorason profastur i greindv takmarki mer j domsæti sitiandi. Sakt lambseldi ævenliga eign kirkiunar sancti olafs a uollum j svarbadardal ok þig herman hakonarson her lavgliga fyrirkalladan j dag vm adr greinda savk ok skylldugan at ala lamb kirkiunar ok sancte olafs a fyr greindvm vollum ok sua alla adra men sem bva j tit nefndu takmarki j suarbadardals hrepp ævenliga hedan j fra ok þig herman skylldvgan at luka sira magnvsi heima a vollvm j sekt fyrir sagda akærv tolf avra at nerstum fardavgvm ok tvigillda lambseldit. Var þessi min domr jn skriptis fram borin mer j domsæti sitiandi. Mavrgum godvm monnvm nerveravndvm ok samþykkendvm þena min dom. Serliga hveria ek kallada til doms med mer ok fvllrar samþykktar. prior sygvrd jonsson af mavdruvollvm. seming magnusson. jon broddason. þorgrim jonson. odd þorkelson. ketil grimolfsson. þosstein arnason. presta. grim rvnvlfsson. þorvard semingsson. diaknar. jon sigmvndsson. þosstein þosteinsson. leikmen. hverir settu sin jnsigli med minv jnsigli fyrir þet(t)a domsbref gert a sama stad ok are sem fyr seger manvdagin nersta fyrir simonsMessv.

---

115. 29. Nóvember 1454. í Kaupmannahöfn.

Kristján Danakonungr hinn fyrsti tekr íbúa Hollands, Zeelands og Vestr-Fríslands í sína konunglega vernd og veitir þeim gegn venjulegu afgjaldi verzlunarleyfi í ríki sínu, en fráskilr Ísland, Hjaltland og Færeyjar í Noregsveldi.

---

[1]) Svo.

Dipl. Norv. V, Nr. 788 eptir frumritinu, sem er í Amsterdam við Nikulásskirkju kapellu. Hér er að eins tekinn kafli úr bréfinu.

Wy Cristiern van godes gnaden to Dennemarcken Norweghen der Wende vnde Goten koningk greue to Oldenborgh vnde Delmenhorst doen witlik vnde openbare alle den de dessen ieghenwordighen breff seen horen offte lesen . . . .

hebbe wi na vnsem ghemeynen rades rad gheystlich vnde wertzslich der ergenañ. jnwoner der lande Hollant Zelant vnde Westfreslant genomen vnde entfangen jn vnde myd krafft dessen breues jn vnse koningxlikes vrede. bescherminge. leyde. zekerheyt vnde velicheyt. so dat se vnse lande vnde rike myd eren schepen gudere schipkindere vnde deneren moghen vrigh velich vnde zeker soken vnde dar durch wanderen vnde varen to lande vnde to watere vnde ere kopenschop vorhandelen vnde vorkeren na ereme ghenutte vnde besten. vnze tollen vnde wanlich gherechticheyt vnuorsumet. doch vtgenomen vnze schatlande Jjslant Hietlant. Feroeoe etc. in vnze rike Norweeghen . . . .

gegheuen vnde schreuen is vp vnseme slote Kopenhauen an deme auende des hilghen apostole sunte Andree na godes ghebort dusent veerhundert vnde der na jn deme vere vnde veffligsten jare.

---

116. 1454.

MÁLDAGI Maríukirkju í Hofteigi á Jökuldal.

AM. Apogr. Nr. 1989, afskript gerð í Skálholti 28. Júlí 1712, og staðfest af Árna, Páli Vídalín, Þórði Þórðarsyni og Páli Hákonarsyni eptir vidimus frá 23. Maí 1622, sem gert var eptir »lijtille kirkiubók« í Hofteigi.

Hofteigs kirkia er helgud Mariu Gudz modur.

hun æ heimaland alltt. itölulaust. mille Teigarär. og j vatnzgröfina. sem er vpp af strakavade. sem kǫllud er markgröf. og vpp þadann riettsýnis j ös þriggia lækia oc so þadan til votnum hallar. oc so fram̄ j Sandfell. oc j Teigaræ. og so j Jokulsä. Selför ä Gröfarsel. allann skog millum brvarkelldu. og j lækinn fyrer vtann Geithvs.

Jtem allann skóg mille atlalækiar og Teýgarár. Nautalim oc legg vndann. fra Holgerdislæk oc j hvsá.

Jtem alla Arnorstada iǫrd. mille þessara vmmerkia. fra hnuksæ. oc j Gilsá. oc vr siǫunda Gýlsárbug. oc i Skialldklofa. og so j ósinn. sem lǫnguhlijdar lækur kemur i ǫnnur vǫtn. oc so i Eyktarnipa. oc þadan til vǫtnum hallar. oc framm i Sandvpsernar fýrer nordan Arnorzstada sel. oc so i lǫnguhlijdar enda. alltt hnvkzvatn j hnuksæ og so j Jokulsá.

Jtem land fyrer austann æ. fra valagile oc i lækinn fyrer vtann asgeirsmerke.

Jtem allann reka fyrer þurkufelle a vopnafiardarstrǫnd. mille fvluvijkur kambs. oc j Strandhafnaræ.

Jtem þridiung i vidum og hual fyrer hamundarstǫdum. fra tangahorne vtann. oc til framm koma huamms hvs.

Jtem iiij kluckur. Tuenn messoklæde. kaleik lijtinn brakadann. ij merke. mariu lýkneske.

Anno 1454.

---

117. 22. Janúar 1455. á Möðruvöllum.

Sigurðr príor á Möðruvöllum krefr af Jóni Finnbogasyni alla þá viðu, sem hann hafi tekið af Böggustaða reka, gefr séra Katli Grímólfssyni umboð til þess að taka við þeim og kvitta fyrir þá, en gefr Jóni fullar sakir, ef hann leggr þá eigi aptr.

AM. Apogr. 226 eptir frumritinu. »Orginallenn fylger Mödruvallaklaustri i Hörgárdal, og hefi eg hann til läns haft af Lauritz Skefving klausturhalldara ad nefndu klaustri« (AM.). Árni kallar bréfið »Bref um Bauggustada Reka«. Afskript bréfsins er staðfest: »þetta fyrer framan og ofanskrifad bref er ordriett og stafriett ritad epter originalbrefe skrifudu ä kalfskinn, osköfnu, oskornu, heilu og læselegu. under hveriu originalbrefe hanger priorsens innsigle brakad, enn vel læselegt ad þeim hluta sem þad heillt er. Um þetta allt vitnum vær underskrifader, sem nefnt originalbref med athuga hier vid samanbärum, i Hvamme i Hvammssveit þann 5. Junii Anno 1710. Arue Magnusson, Kongl. Majest. Archiv-Secroterer. — þordur þordarson. — Ormur Dadason«. Þá lýsir Árni innsiglinu: »Jnnsigled hänger under brefenu, enn er nærri halft afbroted. þar i stendur sidklæddur madr halldaude i vinstre hende ä einhveriu hnöttottu, so sem reykelses kiere eda skäl. enn ä bagal (sem mier synest: þvi þar er broted af) i hægre hende. Jnnsigled er oval, og er inscriptionen þesse: S. PRIORIS ꝒOD . . . . . þetta ä fyrre sidu innsiglessens enn su sidare eda vinstre er afbroten«.

Vmm boggustadi[1]).

Eg broder sigurdr prior a maudrwavllum beider ok krefur hier i dag af þier jon finbogason alla þa uidu vegna klaustursens a maudrwaullum sem þu hefer bvrt flutt edr lated burt flýtia af bauggustada reka fra þui fyrsta er þu atter jaurdina a bauggustaudum ok til þess er nu er komed. reiknar eg ok eignar klavstrinv a maudrwaullum þria hlvte j vidreka ok hualreka a bauggustada sande rettsýne vr vxar ose þar hun hefer at fornu fallet ok vestur at steine þeim er stendr firir sunañ diupudeld[2]). hefer eg feinget sira katle grimolfssyne fullt ok lauglegt vmbod til at skipta ok med at taka a klaustursens uegna ok minna aullum þeim vidum sem jon finbogason vill fram leggia ok hann kuittan gefa vm suo miketh sem hann med tekur. enn ef þu vill gripa edr hallda leingur klaustursens vidum jon finbogason. þa gefur eg þier fullar saker a bede hola kirkiu uegna ok suo maudrwallaklausturs. hier med hefer ek feinget adr nefndvm sira kattle fullt vmbod til at lesa þetta bref firir nefndvm jone finbogasyne.

Ok til sanninda hier vm setta eg mitt jnscigle firir þetta bref scrifat a maudrwaullum j haurgardal jn festo sancti vincencii martiris. anno domini ꝏ⁰ cd⁰ l⁰ qvinto.

---

118. 10. Febrúar 1455. i Launguhlið.

Brandr lögmaðr Jónsson úrskurðar löglega þá ættleiðing, er Sigurðr príor Jónsson ættleiddi Jón son sinn.

AM. Fasc. X, ad 12, frumritið á skinni. Bréf þetta er með innsigli Brands lögmanns læst saman við ættleiðslubréf séra Sigurðar príors frá 3. Febr. 1439 (Dipl. Isl. IV, Nr. 622). Bréfið er prentað í Tímariti Jóns Pétrssonar IV, 73—74.

Aullum monnum þeim sem þetta bref siæ edr heýra. Sendhir. brandur. jonsson. Laugmann fyrir Nordan ok uestan æ jslandhi. Quedio. Guds. Ok sina kunnigth giorandhe. ath þæ eth lidith war fræ hingath burdh uors herra jhesu christi. þusundh fiögur huñdruth fimtiger ok fim ær. jn festo sancte

---

[1]) Aptan á bréfinu stóð þetta; [2]) þannig.

skolastice. virginis. j nedre laungu hlíjdh j haurgærdal. æ þingstadh riettum æ almenneligu[m] þingi er ek hafde þar setth. Kom fyrir mik jon olafsson. ok tiede fyrir mier ættleidingsbref Sira sigurdar jonssonar. sonar sins. Er þæ war priaur æ maudruuaullum. ath hann hafde ættleidth jon sigurdarson. son sinn. j hueriu at birtizth ath jon olafsson fadir ok laugarfe fy[r]r nefndz sira sigurdar jonssonar. hefdi wpp jatadh arfe þeim sem hann stodh til eptir Sira sigurdh ædr nefndan. Ok suo eige síjdur ath ættleidhingin fy[r]r saugdh for fram eptir aullum bokarinnar ordhum þeim sem j ættleidhingu eiga ath vera epter laughum. Ok þrættnefndur jon olæfsson hafde samþyckt þessa ættleidingh ok giauf med handabandhi. sem j ættleidingar brefe stendur. Ok nu sakir þess ath jon olæfsson. tidth nefndur. beidde ok krafde migh lagha vrskurdar hier vpp æ huorth þesse ættleidhingh være laugligh edur eige. Ok þui ath tilkaulludhum þeim hinum beztum maunnum er hiæ mier voru ok mier samþyckiaundum. Sagdha ek j gudhs nafne amen. Medh fullum lagha vrskurdhe. Greinda ættleidingh stauduga ok laugliga. Ok suo ættleidings brefit staudugth ok oobrigduliga halldazt eiga Medh aullum sinum greinum ok arthiculis. Huerth edh hier er medh fest þessu minv brefe ok jon sigurdarson niothande eiga ath vera allz þess Riettar sem laugin lofa fremst. ath ættleidhingur æ ath hafa ath laughum.

Ok til sanníndha hier vm. Settha egh mitth jnnscigle fyrir þetta vrskurdar brefh sem skrifadh war j sama stadh dagh ok ære sem fy[r]r seghir.

---

119. 16. April 1455. í Reykjarfirði.

Helmingarfélags kaupmáli Jóns Alexissonar og Bergljótar Jónsdóttur.

AM. Fasc. XIII, 20, frumritið á skinni. Öll innsiglin, fjögur að tölu, eru dottin frá bréfinu.

Jn nomine domini amen

lystizt ok stadfestizt svo felldur kaupmale j millum jons alexissonar ok bergliotar jonsdottr ath þau laugdu med seir(!) helmingarfelags kaup af feingnum peningum ok ofeingnum.

attu þau þa skilgetinn erfingia. er þau laugdu þetta felag sin a millum. gaf huort audrv fiordungsgiof þui sem leingur lifdi. af feingnum peningum ok ofeingnum. ath þessum vottum hia verondum. sira sigurdi jonssyni. olafi jonssyni. joni steindorssyni. pali nichulassyni. Ok til sanninda hier vm settum wær fyrnefnder menn vor jnsigli firir þetta kaupmalabref er skrifat war j Reykiarfirdi j isafirdi vpp a magnusmesso sialfa vm vorit þa war lidit fra hingatburd vors drottins jhesu christi þushund fiogr hundrut fimtiger ok fim ar.

---

120. 30. Juni 1455. á alþingi.
17. Juli 1456. á Hofi.

Brandr lögmaðr Jónsson úrskurðar Óla Bjarnarson, er ófyrirsynju í hel sló Hallstein Þorbjarnarson, flytjanda til Noregs á félegum degi, að fá landsvist sína af konungi.

IBfél. 67. 4to bl. 43—44 með hendi séra Eyjólfs Jónssonar á Völlum (d. 1745); MSteph. 60. 4to bls. 12—13 einnig með hendi séra Eyjólfs.

(Utskript) af orskurdi Brands lögmanns Jonssonar um utanferd.

Øllum monnum sem þetta bref sia edr heyra sendir Brandr Jonsson lögman nordan og vestan a Islandi kvedio guds og sina.

kunnigt giörandi at þa lidit var fra hingatburdi vors herra Jesu Christi M cd l ok v ar. manadagin næstan eptir Petrs Messo ok Pals i logrettu a Alþingi. kom fyrir mic Snori Biarnarson. beiddi mic og krafdi laga orskurdar uppa. hvort Oli Biarnarson brodir hans. er j hel slo Hallstein Þorbiarnarson ofyrirsynio veri feriandi fram til Noregs. edr ecki. Svo og eigi sidr byrti hann fyrir mier bref undir godra manna innsiglum. at viglysing var löglig dęmd. og dęmdar bętr. og goldit hit fyrsta sal og annat eptir domi. en þęr bętr sem eptir voro standi j fullri borgun. so og ei sidr gridin voro seld fyrir öllum frendum hins vegna. og konginum luktr sinn þegn.

Nu sacir þess. at rettarbot Haconar kongs hliodar sva. at alla þa vandreda menn sem comaz a kirkiunnar nadir.

skal sektalaz flytia til Noregs. eptir rædi lôgmanns. og þessi madr Oli Biarnarson er i sætt vid heilaga kirkiu um fyrgreint mannslag.

þui at tilkôlludum þeim betstu monnum sem hiæ mier voro. og mier samþykkendum. sagda eg j Guds Nafni Amen. med fullum laga orskurdi. Ola Biarnarson flytianda og frialsliga feria mega æ feligum degi. bedi kongsins og erfingianna hins dauda vegna. þar j Ricino. og dagþingi sic þadan æ mins nædigarsta herra kongsins næd. at fæ sina landsvist fyrir ædr greint vigsmæl Hallsteins Þorbiarnarsonar. hveria vegd og myskun hann vill þar æ giôra um ædr greint mæl. og fari þad hradarsta sem honum kann môguligt at vera.

Og til sanninda hier um setta eg mitt inn innsigli fyrir þetta orskurdar bref. skrifat æ Hofi æ Hofdastrônd laugardaginn næstan fyrir Þorlæksmesso æri sidar en fyr segir.

---

121. 9. Juli 1455. i Kálfsundi.

Réttarbót Kristjáns konungs hins fyrsta um verzlunarfrelsi Hansakaupmanna og Hollendinga, um ránskap á sjó og landi, um álögur umboðsmanna og fangelsan án dóms og laga.

Réttarbót þessi kemr eiginlega Íslandi ekki sérstaklega við að öðru en því, að Marcellns Skálholtsbiskup er einn þeirra, er samþykkja hana, en hún er ein af þessum almennu skipunum handa öllu Noregs ríki. Hvenær Íslendingar hafa farið að taka hana upp í söfn sín er óvíst, þar til Magnús Ketilsson lætr prenta hana í lagasafni sínu I, 47—50, og hefir hann þá eingan góðan texta haft af henni. Prentar hann hana í tvennu lagi, en á báðum stöðnm ódagsetta og ártalslausa, og ekki er að sjá, að hann hafi haft fyrir sér neina gamla íslenzka þýðingu af bréfi þessu. Hér er nú réttarbótin prentuð eptir Túnsbergsbók Ny kgl. saml. 1642. 4to, bls. 322—323, skinnbók, og er þetta ritað c. 1470—1500, en til samanburðar er höfð skinnbókin 1154. Fol. í Gl. kgl. saml., bl. 61b, og er þessi kafli hennar frá hér um bil sama tíma (c. 1470—1500). Eptir þessum bókum er bréf þetta áðr prentað 1819 í Skandinaviske Literatur-Selskabs Skrifter XVI, 172—174, en með raungu ártali, því að það er skakt í báðum skinnbókunum (í Túnsbergsbók 1451, og í hinni 1460), og í flestum handritunum er bréfið ártalslaust með öllu. Hér er ártalið leiðrétt eptir Ny kgl. saml. 1644. 4to, Ny kgl. saml. 1073. Fol., Thott. 1273. Fol., AM. 333. Fol. og AM.

80 4to, sem öll eru rituð á pappír á 16. öld, en í fjölda afskripta er bréfið til.

Wy Cristiarn med gudz nadh danmark(is) norigis wendis oc gotes konungh greffwe j oldenborg oc delmenhorsth willia allæ j waar rike norighe byggiandhe witherlicth giðre ath aff þui ad wy spurdhe aþ her j wart rike Norighe war wprisen missemia twedræcth hat oc niid mellom ware wndersate ynbyrdis oc swa the som sek vildhe berghe med siglingh kunno ey sit eghet[1]) til sios niothe fore roof offwerwaldh oc[2]) wræt her giordis vndher landhit.

Thi[3]) haffwa wy warit til motz med stædernæ och[4]) bundhet en fast stadug friid med them. Theslikæs[5]) haffwa wy oc giort med hollendherne som holdes skal med theris køpmen oc allæ theris siglingismen som wilia søkia til waræ rikæ Norighe oc danmark oc haffwa wy nw med worth ælskælighæ raad aff danmark oc norighe lysth[6]) kynnat oc kriat ein[7]) ewinnelighen fridh at holdes bade til land oc watn med riik oc fatik j wart rikæ danmark oc norighe. Oc [forbiudhæ wid[8]) liif oc godz oc al welferdh nokor thenne wor frid ad brythæ med roof raan ædher offwerwald hædhan aff. Giðr thet nw[9]) nokor[10]) her effther anthigia[11]) leek eller lerdher ther skal offwer honom rettes som offwer en fridbrytaræ[12]) oc raansman[13]). brythæ oc nokor mantz swenæ ædher tiænæræ wor frid wpa fatik edher riik lærdher eller leik oc retther hans ædher theiris herra ædher husbondhe ey strax offwer honom ædher them som then sak kæristh[14]) eller beuisth wordher. tha skal herræn ædher husbondhen suara hans ædher theris brot oc ma han forgiðra liiff oc gotz swa for sina thienera gerningh som han samtykker oc wil ey retthe som fore sin eighen oc fforbiutha wy nw hoghelighæ ware foguthe oc vmbotzmen ædher nokon annen nokon fatik edher riik [olagheligha eller omogheligha bescatte[15]) grype ædher j fengselstoorn ædher jarn sættiæ[16]) wthan doom ædher

---

[1]) 1154; eyt 1642; [2]) sl. 1154; [3]) Tui 1154; [4]) sl. 1642; b. v. 1154; [5]) tækkæss 1154; [6]) sl. 1154; [7]) om 1154; [8]) [forbyudhandhe med 1154; [9]) sl. 1154; [10]) nokon 1154; [11]) antuigga med 1154; [12]) fridbryteræ 1642; [13]) —men 1642; [14]) kærd 1154; [15]) [olaglega skatta eder omðglega beskatta 1154; [15]) ath sætia 1154.

laghin ær[1]) foreganghen wthæn the mæn see[2]) som ey vilia laghom swara ey[3]) stefnor søkia ædher ey broth sin bøthæ ædher oc [at the se hiner men[4]) som laghbok waar lofuar[5]) ath gripast[6]) saklausth.

Thetta[7]) skal mackt haffwæ wm aldher oc ewæ thy ath thet æær giorth oc geffwet med radhe oc samtykt radhanøythe wara badhe aff danmark oc norighe. Skal thetta[8]) breff kynnas offwer alt landit hwar søkiær annan med laghom oc med fridh oc at ændracht bliffwer j wart rike manne mellom hædhan aff oc skulu[9]) log[men thetta ritha j logbôker oc dôma her lagh[10]) efter eff naudhsyn kreffwer oc widher kan torffwas.

Datum in passagio nostro kalfsundh octaua visitacionis sancte marie virginis[11]) gloriosæ[12]) anno domini [M. cd. lv.[13]) nostro sub secreto. presentibus venerabilibus[14]) patribus dominis[15]).

Torlauo bergensi.
Marcello skalotensi[16]).
Gunaro asloensi. episcopis. et honorabilibus viris.
Magistro Olauo electo nidrosiensi.
Juaro preposito[17]) ecclesie beate Marie virginis asloie[18]).
Olauo nicolai.
Harthviko[19]) krummedik.
Colbirno[20]) gest.
[Petro nicolai.
Matia iacobi[21]).
Erico beronis[22]) et
henrico johannis militibus.
Engelberto stephani.
herlaco[23]) petri armigeris consiliariis nostris noruigis[24]).

---

[1]) æræ 1154; [2]) sl. 1154; [3]) ædær 1154; [4]) [thet at hinir men see 1154; [5]) 1154; laffwær 1642; [6]) 1154; gripas 1642; [7]) 1154; Thette 1642; [8]) 1154; thette 1642; [9]) 1154; skule 1642; [10]) [1154; hefir upphaflega gleymzt í 1642 og síðan verið ritað á spássíu með öðru bleki, en spássían síðan verið skorin og skemdir stafirnir; [11]) b. v. 1154; [12]) b. v. 1644; [13]) [1644, 1073, 1273, 333, 80 (sbr. inngang að bréfinu); M cd lj 1642; Mcdlx 1154; [14]) honorabilibus 1154; [15]) sl. 1154; [16]) Skalholtensi 1154; [17]) Asloie 1154 (hér); [18]) sl. 1154 (hér); [19]) Henrico, Uldall 34. Fol.; [20]) kolberno 1154; [21]) Nicolai, Uld. 34; [22]) [sl. 1642; b. v. 1154, Uld. 34; [23]) Herlao 1154, Uld. 34; [24]) noruegis 1154.

122 24. Januar 1456. á Sveinstöðum.

Dómr tólf manna útnefndr af Egli Grímssyni um vígsmál eptir Haldór Snorrason og Arvið Mattheusson.

AM. Apogr. 716 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna »ex originali« »á kálfskinn«. Tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þrjú af þeim voru dottin frá, þegar Jón hafði það í höndum. Hann lýsir innsiglunum.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda gunlaugur þorkelsson. gisli þorgilsson. einar hallfridarson[1]). ketill þoruardzson. arni jonsson. haflide iuarsson. benedict jonsson. oddr magnusson. ðrn helgason. brandr magnusson. jon einarsson ok are bauduarsson kuediu guds ok sina kunnigt giorande at þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi m. cccc. l. ok sex är fostudaginn næstan fyrir conuersio sancte pauli apostoli æ sueinstodum j hunavazþinge æ þingstad rettum vorum vær j dom nefnder af ærligum mane egli grimssyni er þa hafdi kongs syslu j hunauazþinge at dæma huerra suara edr seckta at olafur einarsson yrde skylldugur ok finboge asbiarnarson ok berggur jorundzson yrde skyllduger vm þa attuist er egill grimsson bar til þeirra kongdomsins uegna eppter ordrømi ok annara manna lysing at þeir hefde nær verit med rad ok styrk æ audkulustodum i suinadal þa er aruidr matheusson ok haldor suorrason voru oforsyniu j hel slegner. nu saker þess at fyrr greinder menn olafur. finnbogi ok berggur lagdu sig þar sem logliga stefnda med handabande huorra suara edr seckta þeir yrde kongdominum skyllduger vm adr greint mal ok þui dæmdum vær fyrr nefnder domsmenn adrgreindum monnum olafui einarssyni. finboga asbiarnarsyni ok berggi jorundzsyni tylftareid þar vppa stadinn æ þinginu at þeir hefde eigi ridit med þann hug til kulu at halldor snorrason ok arfuidr matheusson skylldu vera life sinu ath firr edr nockure skomm ath nærr ok huorke hefde þeir slegit þa ne stungit ne rad edr dad til gefit ath þeir skylldu fæ sær edr bana þann dag er þeir voru j hel slegner ok egil grimsson skylldugan ath taka

---

[1]) Á innsiglinu stóð: S. EINARI HALLFREDI. þ. e. Sigillum Einars Hallfreðarsonar.

af þeim suo uordinn eid. enn ath eidinum unnum dæmdum vær tittnefnda menn olaf. finnboga ok bergg aullungis kuitta ok akærulausa vm adrgreint vigsmal ok attuist bæde fyrir kongi ok frændum hinna uegnu. suo ok eigi sidr uoru vær fyrr sagder domsmenn nærre at egill grimsson tok suo uordna eida af adr greindum monnum sem þeim voru dæmder þar vpp a stadin sama dag þar a þinginu.

ok til sanninda hier vm sættu vær fyrr nefnder domsmenn vor insigli fyrir þetta bref giort j sama stad deigi ok are sem fyrr seger.

---

123. 17. Marts 1456. á Hólum.

Gottskálk biskup á Hólum selr Einari ábóta á Munkaþverá jörðina Kaldbak á Melrakkasléttu, er Hólastaðr á, að fráteknum reka, en ábóti gefr í mót jörðina að Dýjum í Grenjaðarstaðaþingum.

AM. Fasc. XIV, 5, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá. AM. Apogr. 2997 (eptir frumritinu).

kavp vm hardbak[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heÿra senda þorsteinn ionsson ok ion broddason. prestar. kolli magnusson ok þorgeir olafsson. leikmenn. kuediu guds ok sina kunnigt giorandi at þa er lidit uar fra hingatburd uors herra ihesu christi þushundrud fiogr hundrud fimtiger ok sex ar a holum j hialltadal miduikudaginn næsta fyrir festum sancti chutberti episcopi uorum uer j hia saum ok heÿrdum a kaup ok handaband uirduligs herra gothskalks med guds nad biskups a holum af einne alfu ok brodr einars abota a munkaþuera af annari at suo fyrir skildu at greindr herra biskup gothskalk selldi nefndum einare abota iördina hardbak er liggur a melracka slettv j hola stadar kirkiu sokn med ollum þeim gaugnum ok gædum sem greindri iordu fylger ok fÿlkt hefer at fornu ok nÿiu ok heilug holakirkia uard fremst eigandi at epter lögum. fyrir utan þat ef hun ætti þar nöckut af rekum fyrir greindri

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

iördu. þat skilldi herra biskupinn fra iördunni sier ok heilagri hola kirkiu. Her i moti gaf abotenn iördiña at dyium er liggr i greniadarstadarþingum med ollum þeim gögnum ok gædum sem greindri iördu fÿlger ok fÿlkt hefer at fornu ok nÿiu ok einar aboti uard fremst eigandi at epter lögum. skilldi huor þeirra hallda til laga þeirri iördu er keÿpti. ok huor svara lagariptingum a þeirri iördu er selldi.

ok til sanninda her um settum uer uor incigli fyrir þetta bref skrifat j sama stad degi ok ari sem fÿrr segir.

---

124. 19. Marts 1456. á Hólum.

Hústrú Solveig Þorleifsdóttir selr Gottskálki biskupi á Hólum jörðina Núpdalstungu í Núpsdal fyrir gangandi fé og lausafé.

AM. Fasc. XIV, 2, frumritið á skinni. Þrjú innsigli bráknð eru fyrir bréfinu. Hin eru dottið frá.

Bref vm nvpsdalstvngv[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heÿra senda sira þorstein jonsson radzmann heilagrar hola kirkiu. jon broddason. þormodr olafsson. prestar. [hakon einarsson. kolli magnusson ok þorgeir olafsson. leikmenn. kuediu guds ok sina kunnigt giorandi ad sub anno gracie ꝏ. cd°. l°. sexto friadaghin næsta fyrir palmadagh a holum j hialltadal uorum uer j hia saum ok heyrdum a ord ok handaband. af eine alfu herra gothskalks med guds nad biskups a holum. En af annare alfu hustru solueigar þorleifsdottur. ath suo fyrir skildu ath greind solueig seldi herra gothskalk til fullrar eignar halfa jordina nvpdalstvngv er liggr j nupsdal j nups kirkiu sokn med ollum þeim gögnvm ok gædum sem greindri halfri jordu fÿlger ok fÿlgt hefer ath fornu ok nyiu ok fyr nefnd solueig uard fremzt eigande ath. Her imot gaf herra gothskalk titt greindre solueigu .xuij. malnÿtv kugilldi ok .uiij. hundrud j smiori. xiij. fiordunga fyrir huert hundrat. skÿlldu oll kugilldin lvkazt ath næstum fardogum ok .u. hundrut j smiori. En .iij. hundrud j smiori ath næsta hausti. Skÿlldi þrattgreind solueig suara laga-

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

ripting æ greindri halfri jordu. En herra gothskalk hallda henne til lagha.

Ok til sanninda her settum uer fýrnefnder menn uor incigle fyrir þetta bref skrifa(t) j sama stad deghi ok ári sem fýr seger.

---

125. 4 April 1456. i Kaupmannahöfn.

Kristján konungr hinn fyrsti fær Marcellusi Skálholtsbiskupi Vestmannaeyjar að léni með öllum rétti og rentu, tekjum og tíundum.

Bartholins safn B. Fol. bls. 167—168, skr. c. 1690. Prentað í Scriptores rerum Danicarum VIII, 390.

Littera Regalis super insula Westmanoer in terra Islandie situata.

Nos Cristiernus dei gratia et cetera. ad omnium et singulorum notitiam deducimus, et deduci volumus per presentes, qvod nos proprio motu et ex certa scientia, Reverendo in Christo patri domino Marcello Episcopo Scalholtensi consiliario nostro et predilecto in aliqvalem recompensam suorum fidelium obseqviorum qve nobis et corone nostre Norvegie fideliter exhibuit, dedimus et ad vitam suam donavimus et infeudavimus insulam nostram Westmanoer in terra nostra Islandie situatam cum omnibus suis iuribus, redditibus, et pertinentiis suis cuiuscunqve conditionis existant, qvos volumus et decernimus tantummodo per ipsum vel suos deputatos colligi levari et optineri, ac in usum suum absqve aliqva conditione converti. Concedentes nichilominus dicto Episcopo plenarium arbitrium et liberam potestatem de dictis redditibus cuiuscunqve generis sint, pro sue libito disponere voluntatis, et liberam licentiam habeat (ad) vendendum infra Yslandiam et extra eciam mercatoribus secum pacisci volentibus, undecunqve extiterint seu pervenerint, ut valeat dictos redditus vel partem ipsorum, in qvantum eis a prefato Episcopo vel suis deputatis et a nullo alio promissum et concordatum extiterit; salva cum libertate patrie nostre et terre nostre Yslandie ac indigenarum eiusdem: qvod propterea in aliis nulla hominibus nostris per dictos mercatores violencia

inferatur. Qvo propterea mandamus omnibus et singulis officialibus, advocatis, legiferis nostris, et cunctis habitatoribus terre nostre Yslandie prefate, et omnibus adventantibus, sub pena gratie nostre et aliis penis in eorum bonis infligendis, qvatenus de dicte insule Westmanoer bonis, decimis, et redditibus inde provenientibus deinceps nemo preter prenominatum Episcopum vel deputatos per ipsum, se audeat pacto aliqvo intromittere, seu aliqvam inferre iniuriam vel gravamen. Jn qvorum testimonium sigillum nostrum Regale secretum presentihus est appensum.

Datum in castro nostro Hafnensi Dacie anno domini millesimo qvadringentesimo qvinqvagesimo sexto, dominica Qvasimodogeniti octava dominica refectionis.

---

126. 6. April 1456. á Syðrum Ökrum.

Bréf fjögurra manna, sem votta, að Oddr Ásmundarson fékk Torfa hirðstjóra Arasyni part úr Þorleiksstöðum í Skagafirði, fyrir það, að hann hafði útvegað Odda lögmannsbréf frá konungi.

AM. Fasc. XIV, 6, transskript á skinni frá 18. Maí 1470.
Prentað í Safni II, 176.

Ollum monnum þeim sem (þetta) bref sia edr heyra senda. olafur grimsson. eigill bessason. jon gudinason ok þorgeir jonson. kuediu gudz ok sina kunnigth giorandi. ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogr hundrut fimtiger ok sex ar. þridiudagen næsta epter pascha vika ꝏ sydrum aukrum j skagafirde. vorum vær j hia. saum ok heẏrdum ꝏ ord þeirra ok handaband af einne alfuo torfua arasonar af vopn. hirdstiori nordan ok vestan ꝏ jslandi. enn oddz asmundzsonar af annare ath suo fẏrir skildu. ath oddr fieck torfua arasyni til fullrar eignar tuttugu hundrut j jordunni þorlleikstaudum er liggur j mẏklabæiar kirkiusokn. med aullum þeim gognum ok gædum sem greindum jardar parte fẏlger ok fẏlgt hefer ath fornu ok nẏiu ok hann vard fremzst eigandi ath. fyrir þann sama kostnad ok armædu er greindr torfe hafde sott ok uth leẏst logmanz bref fyrir adr greindan odd asmundsson med vors nadugs herra

kongs kristierns hanganda jncigli. kenndizt ok oddr j sama handabandi at hann hafdi fulla peninga vpp borit fyrir adr greindan jardar part suo honum vel æ nægde af opt nefndum torfua arasyni.

skýlldi oddr asmundzson suara lagaripttingu æ greindum jardar parte enn torfue hallda til laga.

samþýckte eiginkuinna oddz asmundzsonar gvdlaug finbogadotter. allann þennan þeirra fyr scrifuadan giorning med handabandi.

Ok til sanninda hier vm sette oddr asmundzson sitt jncigli med vorum jnciglum fyrir þetta bref sem giort var j sama stad deigi ok ari sem fyr seiger.

---

127. 25. April 1456. á Hólum.

Prófentubréf Ásgríms Jónssonar, þar sem Gottskálk biskup tekr hann til prófentumanns á Hólum með jörðunni Tjörn í Aðaldal sem gjöf til Hólastaðar.

Biskupsskjalasafn 3. Fol. bls. 97, bréfabók skr. 1641—42 fyrir þorlák biskup Skúlason; afskript þar eptir er meðal fornbréfaafskripta Árna 38. Er bréfið tekið eptir transskripti sex presta gerðu á Hólum 4. Júní 1491.

Víj gotskalk med guds nad biskup a holum j hialltadal giorum godum monnum uiturligt med þessu uoru opnu brefe ath uí haufum tekit asgrim jonsson til profentumanz vpp a holastad suo leinge sem han lifer j suo mata ath han gefur med samþýcke gudrunar magnusdottur eiginkoñu sinnar jordena tiornn j adaldal er liggr j nesþingum med aullum þeim gaugnum ok giædum sem adr greindre jordu fýlger ok fýlgt hefer ath forñu ok nýo ok hann uard fremzt eigannde ath. stadnum æ holum til æuinnligrar eignnar unndann sier ok sinum erfingium. skýllde fýrnefndur asgrimur koma a profenntuna ath lidnum þrennum tolf manudum fyrer utan þria mañade. skal hann sitia mega æ stadnum j þessum adrgreindum tima. skal hann hafa hus a stadnum sidan hann kemur j fulla setu j adr greinda profentu þau sem kaullud eru jonshus. Skal hann hafa sænng ok kistu til stadarens en stadrenn eignnazt huort

tueggia epter hann fram lidenn. Skilde asgrimur sier tuituga uod æ hueriu are sidan hann kemur a titt nefnda profentu ok skiæde epter gaumlum uaña. Suo ok ei sidur skal hann hafa hest ok ku med heimrekstre j stadarens haugum ok þionustukonu j sinum husum ok legge sialfur kost fyrer hana. enn sialfur skal hann hafa sæmeligt bordhalld sem dandemanne ber a stadnum.

Ok til sannennda hier um settum uí uort jnncigle fyrer þetta bref er skrifat uar a holum j hialtadal jn festo marci ewangeliste anno domini ꝏ⁰ cd⁰ l⁰ sexto.

---

128. 24. Mai 1456. á Möðruvöllum.

Einar Árnason sýslumaðr í þingeyjarþingi vottar, að Þorsteinn Oddsson hafi fyrir tveim árum svarið fyrir sér fullan bókareið, að hann hefði verið hjá í Reykjahlíð fyrir tíu vetrum (1444), að Þorsteinn Einarsson festi Björgu Guðmundsdóttur sér til eiginkonu eptir guðs lögum.

AM. Fasc. XIV, 1, frumritið á skinni. Brot af fyrsta innsiglinu er fyrir bréfinu. Hin eru dottin frá. AM. Apogr. 3165 (eptir frumritinu). Bréf þetta er árfært ýmislega í bréfabókum: 1446, 1454, 1456 eða 1476. Sbr. Sýslumæf. I, 29.

Þat gerer ek einar arnason godum monnum kunnigt med þessu minu brefi æ faustudagen næsta fyrir fardagaviku nu fyrir tueimur arum a greniadarstaudum j þeianndadal sor þosteinn oddzson fullan bockareid fyrir mier at hann hefdi verit j hia ok heyrt æ j stofunne j ʀeykiahlid nu fyrir .x. vetrum at þosteinn einarsson ęd sagdur er feste biorgu gudmundardottur sier til loglegrar eigenkonu at guds laugum Ok til sannennda hier um setta ek mitt jnsigle fyrir þetta bref med þeirra godra mana jnsiglum hier er med fest vigfuss þosteinssonar ok amunda ionsonar ok vid vissum at greindur einar hafdi þa mins herra kongsens syslu ok vmbod j þingeyarþinge. Var þetta bref gert æ ꝏaudruvaullum j eyiafirde manvdagen næsta efter Jnpennthekoste þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi þusund .cccc. fimtiger at ok .vi. ær.

---

129. 27. Mai 1456. í Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN konungr hinn fyrsti ritar Alfons konungi í Aragoníu bréf um ýmsa hluti, en kveðst búast við nýjum skærum milli sín og Englakonungs: »Expectamus cum rege Anglorum nova dissidia propter terram nostram Yslandie, unde incitari timemus ad sibi dissidentiales litteras destinandum.« Að öðru leyti snertir þetta bréf ekki Ísland.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 267—269 eptir handriti í Bartholins safni B. Fol.].

130. 1456.

KRISTJÁN konungr hinn fyrsti ritar Johannesi kardinála við sancti Angeli kirkju bréf, einkum viðvíkjandi Henriki Kaldisyni, og um styr þann, sem af honum stóð með klerkdóminum í Noregi; að lyktum getr hann Íslands á þenna hátt: »Nam Rome per qvendam Ericum Swecum hospitalis S(ancte) Brigide rectorem, in regnis nostris, precipue in Yslandia multe novitates presumentur, sicut in informatione presentibus introclusa videre poteritis . . . . . . Anno domini MCCCCLV(I) nostro sub regali secreto.«

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 369—370 eptir handritasafni Bartholins B. Fol.].

131. 30. Mai 1456. á Mel í Miðfirði.

SKÚLI Loptsson gefr Guðna Jónssyni »systursyni sínum« sextigi hundraða til kvonarmundar og skilr þar í hálfan Ásgarð í Hvammssveit.

Kriegers safn 2. 4to bls. 187—188 með hendi Styrs Þorvaldssonar, c. 1700.

Bref ad Äsgardur hälfur var gefinn Gudna Jonssyni.

Þad giöre eg Skuli Loptsson godum monnum kunnigt med þessu mijnu brefi ad eg hefi gefid Gudna Jonssyni systursyni mijnum .lxc. nær hann giptir sig. [af mijnum peningum. skal

þar j skilin̄ xxiiij͡c j Jðrdu j Hvams kirkiusokn i Hvams sveit. eda hālfur Āsgardur. er þad svo ad hann giptir sig i þann stad sem eg vil. þa skal eg giarnan̄ betur tilleg(g)ia. Og til sanninda hier um̄. setta eg mitt Jnnsigli fyrer þetta bref er skrifad var ā Mel j midfijrdi. sunnudaginn næstan̄ eptir Dyradag Anno Domini ꝏ. cd°. L. sexto.

---

132. 13. Juli 1456. á Galtarlæk.

Vitnisburðr Jóns prests Oddssonar um landamerki Torfastaða í Biskupstungum.

Landsbókasafn 108. 4to bls. 403—405 með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hítardal eptir afskript staðfestri 10. Marts 1646 í Skálholti af séra Salomoni Jónssyni og séra Böðvari Sturlusyni. Sbr. bréf Ögmundar biskups frá 7. Apr. 1539, Gizurar biskup frá 10. Júlí 1543, Gísla biskups Oddssonar frá 5. Marts 1635. Ennfremr vitnisburð frá 12. Nóv. 1615 og 12. Febr. 1616.

Vitnisburdur Sira Jons Oddssonar Anno 1456.

Þad giðre eg Jon prestur Oddsson godum monnum viturlegt med þessu mijnu opnu Brefe. þa er lidid var fra hingadburd vors Herra Jesu Christi 1456 ār ā þridiudagenn næstann effter Translationem sancti Benedicti ā Galltarlæk i Byskupstungum. ad Magnus Gislason handfeste mier so fallenn vitnisburd. sem hier seiger.

ad lækur sa er fellur ur Flokatiorn. og kalladur er Fliotslækur. riede landamerkium i millum Torfastada og ytra fliots og gardur sa er liggur fyrer nedan fliotsgðtv og vestur ad Steckiagilenu. og lækur sa er fellur austur ur gilenu i adurgreindan fliotslæk. riede landamerkium i mille Torfastada og Reykiavalla. sijdan riede landamerkium gata su er liggur ad Klofningum fyrer ofan Torfastadaholm. og Torfastader ætte alla veide i læknum ofan fra gðtunne. og so allar eingiar og landsleg ofan fra Klofningum og so vestur med vijkenne ad garde þeim er geingur fyrer austan Tuned i Hrosshaga. So og hefdu þeir sem ā Torfastodum hðfdu bued. lated rista lena Torf austur med vijkenne.

Jtem sagde ādurnefndur Magnus ad kot þad. er liggur i

mille Reykiavalla og Hrosshaga. hiete mulatun. og hefdi þad eignad verid kyrkiunne ã Torfastôdum.

Jtem sagde offtnefndur Magnus. ad gardur sa er geingur fyrer austan Hrosshaga. og upp ad Klofnalækiar botnum. þess er fellur fyrer austan Miklahollt. være landamerkisgardur i millum Skälhollts og Torfastada. og þesse landamerke hôfdu honum sôgd vered af Þorlake preste Gijsurarsyne og Einare preste Halldorssyne. er bued hôfdu ã Torfastôdum. og af Bijrne Þorsteinssyne. er bued hafde i Hrosshaga og ã Eystra Fliote.

Jtem sagde tijttnefndur Magnus. ad ãdurnefndur Biôrn hefde sagt. ad Torfastader ætte stodhrossa beit inn ad nedra Reykhollte ã vetur. Eystra Fliot ætte tvijtuga grôf til Torfskurdar hia Einbua i Torfastada jôrd.

Jtem sagde tijttnefndur Magnus. ad þetta være jskyllda. ad þeir ættu ad veria allar eingiar med vijkinne stadarins ã Torfastôdum. er bygge ã Reykiavôllum. og Torfastader ættu heystôdu ã Reykiavallargarde. Hier i mot skule Reykiaveller hafa hälfft stackeinge. er liggur i millum Fliotslækiar og Hveralæksins ytra og manadar beit i annad mãl nordur vid flokatiôrn. og hrijsrif ã. x. hesta. Sagdest offtnefndur Magnus hafa verid vistum ã Reykiavôllum og alldrei leiked hafa hier ã nockur tvijmæle. og hier effter sagdest hann sveria vilia ef þurfa þætte. Bad eg Jon prest Jonsson godrar minningar þess sama. er upp var fæddur og lærdur i Skälhollte. og sijdan leinge kyrkiuprestur. enn þa officialis h(eilagrar) Skälhollts kyrkiu. ad rijda ã fyrrskrifud landamerke. og hann kom og offtsagdur Magnus. urdu þeir ã alla hlute samþicker. effter þvi sem offtskrifadur Magnus hafde ãdur og þa fram sagt. um offtskrifud landamerke.

Sagde ãdurnefndur Jon prestur og officialis. ad þa er Erlendur sveinaformadur bio ã Torfastodum hefde hann hafft net i fliotslækiar ose. og alldrei ad vered funded.

Og hier effter vil eg sveria ef þurfa þicker.

Og til sanninda hier um sette eg mitt Jnnsigle fyrer þetta vitnisburdar Bref. er skrifad var ã Þingvelle in festo Sancti Urbani et Martyris Anno Domini ꝏ[. . . .[1])

---

[1]) [hér hefir ekki verið skrifað meira af ártalinu. Urbansmessa er 25. Maí.

133. 7. August 1456. á Skarði.

Björn Þorleifsson handleggr Jóni Þorlákssyni til fullrar eignar jörðina Vogatungu í Leirárkirkjusókn og kvittar Jón um andvirði jarðarinnar.

Bisk. Isl. Skalh. Fasc. XVI, 1, frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. AM. Apogr. Nr. 2479, með hendi Árna Magnússonar »accurate« eptir frumbréfinu.

Þat giörvm vær oddr prestr sveinsson. jon sveinsson. einar þordarson. ormur jonsson godvm monnum kvnnigt med þessv voru brefi at vær vorum j hia sævm og heyrdum æ vid navstit j gagnstöd fyrir nedan skard æ skardströnd olafsmessv fyrri þa er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi þvsund fiögur hundrvt fimtigir og sex ær at biörn þorleifsson handlagdi joni þorlakssyni til fullrar eignar jordina vogatungu er liggr j leiræar kirkiusokn med ollvm þeim gögnvm og gædvm er greindre iördu fylgir og fylgt hefir at fornv og nyv og hann vard fremst eigande at. og j þessu sama handabandi medkendizt nefndr biörn þorleifsson at hann hefdi fulla peninga og alla vppborit fyrir nefnda iörd vogatungu. þvi handlagdi adrgreindr biörn jone þorlakssyni fyrr greinda iörd ollungis kuitta og ækærulausa fyrir sier og ollum sinvm lögligvm epterkomendum. og til sanninda hier vm settum vær fyrr nefnder menn vor jnsigli fyrir þetta bref skrifat æ skardi æ skardströnd lavgardag næsta fyrir lorenciusmessv æ sama æri sem fyrr seger.

---

134. 10. August 1456. á Hólum.

Asgrímr Þorkelsson selr Gottskálki Hólabiskupi á staðarins vegna á Hólum jörðina Steinnýjarstaði fyrir jörðina í Haganesi við Mývatn.

AM. Fasc. XIV, 3, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema tvö. Bréfið er með sömu hendi og Fasc. XIV, 4. AM. Apogr. 3166 (eptir frumritinu).

Vm ste(i)nnyiastader[1]).

Þat giorum uier sira þorkell gudbiardsson. þorsteinn jons-

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

son radzmann heilagrar holakirkiu. sueinbiorn þordar(son) prestar. torfe arason af uopn hirdstiore nordan ok vestan æ jslande. dade arason. sigmundur einarsson leikmenn godum monnum viturligt med þessu voru bref(i) ath þar vorum vier j hia saum ok heyrdum æ ord þeirra ok handaba(nd) vors nadugs herra biskup(s) gottskalkz ok asgrims þorkellssonar ath suo firir skilldu at asgrimur þorkelsson sellde biskupenum æ stadarens vegna æ holum jaurdena æ ste(i)nnyiarstaudum er liggur æ skagastraund j hofs kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok giædum er greindre jordu fyllger ok fyllgt hefer at fornu ok nyiu ok asgrimur vard fremst eigande ath. en hier j mote gaf vor naduge herra biskup gottskalk jord stadarens æ holum er haganes heiter er lig(g)ur vid myuatn j skutustada kirkiusokn med aullum þeim gaugnum ok giædum er greindre jordu fyllger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu. skyllde vor nadug(i) herra biskup gottskalk hallda til laga jordenne ste(i)nnyiarstaudum en asgrimur þorkelsson suara lagariptingum a greindre jaurdu.

Ok til sannenda hier um settum vier fyr greinder menn. vor jnsigle firir þetta jardakaupabref er skrifat var æ holum j hialtadal jn festo sancti laurencii martiris anno domini m° cd° l° sexto.

---

135. 10. August 1456. á Hólum.

Gottskálk biskup á Hólum selr Ásgrími Þorkelssyni jörð staðarins á Hólum, er heitir í Haganesi við Mývatn, fyrir Steinnýjarstaði á Skagaströnd.

AM. Fasc. XIV, 4, frumritið á skinni með sömu hendi og Fasc. XVI, 3. Fimm innsigli eru fyrir bréfinu. Tvö eru dottin frá.

Kavpbref vm haganes[1]).

Ui gottskalk med guds nad biskup a holum giorum godum monnum viturligt med þessu voru brefe ath vi haufum sellt asgrime þorkelssyne jord stadarens æ holum er haganes heiter er liggur vid myvatn j skutustada kirkiusokn med aullum þeim gaugnum ok giædum er greindri jaurdu fyllger ok fylgt

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

hefer at fornu ok nyiu ok hola stadur vard fremst eigande ath. hier j mote gaf adr nefndur asgrimur jordena a steinnyiarstaudum er liggur æ skagastraund j hofs kirkiu þingum med aullum þeim gaugnum ok giædum er fyrr greindre jord hefer fyllgt a(t) fornu ok nyiu ok asgrimur vard fremst eigande ath. skyllde adrnefndur asgrimur hallda til laga jordenne æ haganese en biskupen ok stadarens formenn suara lagariptingum a greindre jordu.

Ok til sannenda hier vm settu þesser dande menn sin insigle med voru insigle sira þorkell gudbiartzson. sira þosteinn jonsson radzman heilagrar holakirkiu. sira sueinbiorn þordarson prestar. torfe arason af uopn hirdstiore nordan ok vestan æ jslande. dade 'arason. sigmundur einarsson leickmenn firir þetta jardakaupa bref er skrifat var æ holum j hialtadal jn festo sancti laurencii martiris anno domini m° cd° l° sexto.

---

136. 10. April 1457. i Kaupmannahöfn.

Bréf Kristjáns Danakonungs hins fyrsta til Karls Frakkakonungs hins VII., meðal annars um Björn Þorleifsson hirðstjóra á Íslandi, sem síðasta vetr hélt frá Íslandi á konungs fund eptir boði konungs, en hrepti ofviðri og leitaði til hafnar í Orkneyjum og beið þar byrjar og vék eingu illu af sér, en þegar hann lagði aptr upp, var hann eptir harða orustu tekinn af Skotum, — er réðust á hann, — húsfreyja hans, ágæta kona, fólk og fylgdarmenn allir, gripir þeirra og fárangr, skattar konungs og kirkna gjöld af Íslandi, og þau flutt bundin upp í Skotland og fram fyrir Skotakonung.

Acherii Specilegium, Paris 1669 (4to) IX, 302—305. Leibnitz, Codex juris gentium diplomaticus, Guelferbyti 1747, Fol. I, 414—415.

Serenissimo et christianissimo principi Carolo, dei gratia regi Francorum, fratri nostro carissimo, Christiernus eadem gratia Daciæ[1]), Norvegiæ, Slavorum Gotorumque rex, dux Estoniæ, comis in Oldenborkh et Delmenhorst, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

Operæ precium est, princeps serenissime et christianissime rex, frater confidentissime, quamquam anhelantius optari libet

[1]) Daniæ, Leibnitz.

vestram regiam celsistudinem jocundis blandiri potius ac demulcere novitatibus, ad[1]) infaustam tamen rem nuper in nos et nostros per gentem Scotorum præsumptam exarandam compellimur, ingratam quidem ac geminato et horrendo congestam facinore, non minus in offensam vestram quam nostram, satagente illa inter nos necessitudine mutua, quæ in duobus corporibus unicam vigere animam aspiravit; magis quoque pertæsum est quod regiis[2]) auribus id nos invitos querulari et referre expediat, quam[3]) sit offensæ magnitudo illatæ.

Itaque cum ante tempora, post dira guerrarum certamina, quibus Norvegiæ et Scotiæ regna mutuis se agressibus[4]) confligebant, lassatis utriusque miliciæ marique terraque viribus, populis igne et gladio lacessitis, et anxiis singultibus pacem flagitantibus, post crebros et varios inter regem et regna prædicta interjectos tractatus, tandem in finali appulsu conclusos foederum nexus pragmatica et juratoria cautione firmatos, perpetuo stabiliere decursu, poenis gravissimis contra ipsorum infractores adjectis, quos licet prædecessores nostri et nos intemeratos servavimus et sub comminatione gravissimæ ultionis a subditis regnorum nostrorum servari mandavimus, quod nulla hinc inde illata[5]) offensa illos inficeret.

Novissime quoque exorta super debitis et obligatoriis pecuniarum summis, et aliis ex causis inter nos serenissimumque fratrem nostrum regem Scotorum questione, nos ut fraternæ sinceritatis moderantiam servaremus, et ne propterea noxiales inter nos differentiæ orirentur, vestræ[6]) serenitatis arbitrali judicio nos subegimus, reminiscentes quam formidabile et christiano exitiale nomini, si hoc periculoso ævo inter se reges et principes dissentiant, et inde succrescant fomenta bellorum, quorum impulsibus regna pestiferis jaculis quatiuntur, et totus fere orbis dilabitur, unde paganorum convalescit atrocitas et christianorum vires tabescunt.

Verum cum oratores nostros ad præsentiam regiæ magnitudinis paratos desitinare vellemus, in tempore romores ad nos certi delati sunt, quod proximo hiemali tempore Baronem Torlevi capitaneum, et locum nostrum tenentem in terra nostra

---

[1]) at, Leibnitz; [2]) regis, Leibnitz; [3]) qvanta, Leibnitz; [4]) ingressibus, Leibnitz; [5]) illa, Leibnitz; [6]) vestra, Leibnitz.

Yslandiæ, jussione regia ad nostram præsentiam navigantem cum carinis sulcantibus validus aquilo intumesceret carbasa, et ponti in altum freta[1]) spirarent, se ut vindicaret salutem in portum regni nostri Norwegiæ apud Orkadiam contulisset, fixaque anchora auram præstolaretur tranquillam, nibilque[2]) titubaret adversi, quidam ex finitimis latebris Scotiæ prodeuntes naves Beronis aggressi, post durum certamen Beronem prælibatum, uxorem ipsius, mulierem spectabilem, familiam et cunctos concomitantes captos cum bonis, jocalibus et clenodiis, ac suppellectilibus suis, tributisque[3]) nostris et ecclesiarum Yslandiæ reditibus, manumissos et captos vinctos ad interiora Scotiæ et præsentiam regiam adeo notorie produxere, quod de ignorantia excusari non possit.

Et quamquam replicatis epistolis cuncta restitui postulavimus, usque quod factum sit nullam certam notitiam obtinemus, et in præmisso facinore compungimur, graviusque dolemus, quod stantibus strictissimis foederum nexibus, ut supra prælibavimus, in vadis æquoris nostri et regni nostri frankesiis nephas tale patratum sit, et multo magis angimur, quod impune sordescat. Quod si talia prænominatus illustris frater noster, ut difficulter credere possumus, tolerando dissimulat, hæsitare merito possumus, quod ad diem statutum apud vestram majestatem oratores suos pleno saltem mandato suffultos destinabit, unde otiosum foret et frivolum nostros supervacue destinare. Quocirca supersedere decrevimus donec de dicti regis intentione finali, et an amicum prosequi, vel inimicum insequi debeamus, liquido cognoverimus. Et nihilominus ne videamur a prioribus votis secedere, nos paratos, sicut et prius offerimus ad mittendum oratores nostros pleno mandato suffultos, et r̃egale vestrum subire arbitrium, his conditionibus stantibus, pro quibus dictus rex Scotorum idem cum effectu facturus sit, et nostros ac nostra proprius liberos et libera in integrum relaxabit.

Et quia inpræsentiarum occupationibus permaximis detinemur, quod ferocissimum hostem nostrum Carolum tyrannum Sweciæ, qui regium titulum indigne occupabat, a regno, supremo præsidio, gladio et potentia expugnavimus, et ab ipso Sweciæ regno fecimus fugitivum, et ad dictum regnum nostræ

[1]) freti, Leibnitz; [2]) nihiloqve, Leibnitz; [3]) -que, sl. Leibnitz.

subdendum ditioni omnium baronum et magnatorum applausu vocati in brevi iter arrepturi sumus, quod magno desiderio affectamus, quatinus dietam, quam inter nos et fratrem nostrum regem Scotorum indicere statueritis, non ad proximum tempus, sed post festum sancti Martini et ultra indicatur: et tam de dieta tenenda, quam de tempore ac aliis circumstantiis velit fraternitas vestra tempore opportuno nos per vestras litteras reddere certiores.

Insuper ut vota nostra votis vestræ excellentiæ conformemus, affectamus nobis per vestram celsitudinem pragmaticæ sanctionis sub sigillo regis copiam transmitti, quod per regnum vestrum servari didicimus, cum copiis approbationis sacri concilii et apostolicæ sedis: in quo habebimus complacentiam singularem. Offerimus nos toto ex cordis affectu ad beneplacita regia præparatos.

Datum in castro nostro Kopenhaven regni nostri Daciæ[1]), dominica in ramis palmarum, anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, nostro sub regali secreto.

---

137. 6. Mai 1457. i Bjarnanesi.

Transskriptarbréf.

AM. 273. Fol., bréfabók Brynjólfs biskups XII, 100 með hendi Odds skólamestara Eyjólfssonar.

Öllum mönnum þeim, sem þetta bréf sjá eður heyra senda Teitur Gunnlaugsson lögmann um alt Ísland, Eyólfur Teitsson, Guðmundur Valentinusson, Andrés Einarsson og Brandur Ólafsson kveðju guðs og sína, kunnugt gerandi með þessu voru opnu bréfi, að þá er liðit var frá hingatburð vors herra Jesu Christi 1457 ár föstudaginn næsta eptir krossmessu á vorið í Bjarnanesi í Hornafirði, sáum vér og heyrðum yfirlesið opið bréf undir góðra manna innsiglum svo látanda orð eptir orð sem hér segir.

[Hér kemr bréf um Torfastaði og Skálanes í Vopnafirði frá 6, Júní 1417, Dipl. Isl. IV, Nr. 317].

Og til sanninda hér um settum vér fyrrnefndir menn vor innsigli fyrir þetta transcriptarbréf skrifað í stað, degi og ári sem fyrr segir.

---

[1]) Daniæ, Leibnitz.

138. 16. Mai 1457. í Kaupmannahöfn.

Aðalskaparbréf Bjarnar ríka Þorleifssonar, er hann fékk af Kristjáni Danakonungi hinum fyrsta.

AM. Fasc. XXIX, 21, transskript þriggja manna á skinni gert í Flatey 6. Júlí 1490. Transskriptið fékk Árni að láni frá Hlíðarenda í Fljótshlíð, en hefir gleymt að skila því aptr. Það er auðséð að transskriptið er ekki nákvæmt eptir frumritinu, heldr hafa transscriptores þýtt bréfið um leið á íslenzku, enda farast Árna svo orð um transskriptið: »Id præterea heic notandum: transscriptores istos legitimam et verbo tenus factam diplomatis descriptionem præ se ferre, cum nihil minus fecerint. Et enim Transscriptum istud ineptæ translationis nomen magis meretur, in qvâ Danicæ voces per totum diploma â genuinis suis terminationibus in Islandicas detorqventur, atqve in fine passim eo modo mutantur, ut magis Islandicæ videri possent, licet non raro ita exeant, ut nec verè Danicæ nec Islandicæ dici mereantur. Scriptio etiam vocum per totum diploma nihil Danicum sapit, sed literatura illa (Bogstaveringen) magis longè ad Islandicam accedit, in iis præcipuè vocibus, qvæ in idiomate Islandico similes sunt Danicis. Uno etiam loco pro Lensmænd ponnnt hirdstiora, qvod verbalis transscriptionis assertioni è diametro adversatur« (afskript með hendi Grunnavíkr-Jóns í ÍBfél. 55. 4to). Sbr. Lagasafn M. Ketilss. I, 38—39.

Riddara Brieff Biörns Þorleifssonar.

Víj cristiern med guds nađ danmarks norigs uendis ok gota konung. Greifi j oldinborg ok delminhorst. giorum aullum monnum uiturligt at fyrir truskap ok uillelege þenesta sem þenne brefuisar biorn þorleifsson oss ok vorum[1]) rike hier til giort hafur ok hann ok hans ecktaborn ok[1]) afkuæme oss ok[1]) uorđ Rike erfinga ok epterkomner konunger j norige hier epter trvliga giora ok beuisa skulu suo leinge þeir lifa þđ hofum víj unnt ok gefit ok unne gefa med þessu uoru opnu brefe fornefnde biorn þorleifsson og[1]) hans rette ecktabarni og[1]) afkuæme fríjheith ok frelse sem andrđ riddara ok sueina hafa j uorth Rike norige med skiolld og[1]) hialm til æuennlig tíjd sem er einn huit biorn j eitt blatt felld j skiolldinn ok einn huit biorn upp ađ hialminn epter þui sem hier for nedan malath star uor ok krununar rettug heit oforkreinkith j allann matđ. Þui forbiodum uíj alle hue hellzt þeir eru ok einkannliga uora hirdstiora ok umbodsmenn fýrnefndan biorn þorleifsson ok hans ecktabarne ok afkuæme hier ut j ath hindra edur hindra

[1]) Svo.

lata mæda kuelia ellur oforretta j nockurn matta under uora konungligꝍ hefnd ok reide.

Datum jn castro nostro hafniensi[1]) feria secunda proxima post dominica qua cantatur cantate nostro sub cecreto. anno domini mil(l)esimo quadringentesimo quinquagesimo septimo[2]).

---

139. 18. Juni 1457. í Klofa.

Prófentubréf Böðvars Eiríkssonar við Jón Ólafsson (mág sinn?), þar sem hann gefr Þrándarholt í Núpshrepp sér til framfæris.

Biskupsskjalasafn, Skalh. Fasc. V, 5, frumrit á skinni; AM. Apogr. 2563, eptir frumritinu »accuratè«.

Þat giorum vier gunnar prestur andresson. þorgeir þosteins-

---

[1]) hafnencis, transskr.; [2]) Bréf þetta þekkist nú ekki frumritað á öðruvísi máli en hér, nema hvað Magnús Ketilsson hefir látið prenta það á dönsku í Lagasafni sínu I, 38—39, en hvort sú danska er annað en þýðing hans með hliðsjón af samtíða bréfum, er vafasamt. Hjá Magnúsi er bréfið svona: »Vi Christiern medt Gudz Naade Danmarchis, Norgis, Vendis och Gottis Konningh, Greffue udi Oldenborg och Delmenhorst, Giøre alle Mannd vidterligt, at for Troeschab och villige Thienniste, som denne Breffuissere Biørnn Thollessenn Oss och voris Riger her til giort haffuer, och hannd och hannds Egtebørnn och Affkomme Oss och vore rette Arfuinge och Efterkommere, Konge i Norge her efter trolligenn giore och bevisse schulde, saa lenge de leffue. Tha haffue Vi undtt och giffuit och unde och giffue medt dette vort obne Breff fornemte Biørnn Thollessenn och hanns rette Egtebørnn och Afkomme, Frihed och Frelse, som andre Riddere och Svenne haffue i vort Rige Norge, en Schiolde och Hielm thil Ævigtiid; som er en Hvid Biørn i it blaat Felt i Schioldenn, och en hvid Biørnn paa Hielmenn eftersom her for neden malet staar Vor och Kronens Rettighed vforkrenncket i alle Maade. Thi forbiude Vii alle ihuor de helst ehre, och besynderlige Voris Lehns-Mend och Ombedis-Mend fornemte Biørnn Thollesonn och hanns rette Egtebørnn och Afkomme herudi at hindre eller hindre lade, møde eller vforrette i nogen Maade, vnder Kongel. Heffn och Vrede.

Datum in castro nostro Haffniensi, feria secunda proxima post Dominicam qva cantatur Cantate. Nostro sub secreto. Anno Domini Millesimo, qvadringentesimo, qvinqvagesimo septimo«.

son. arnbiorn gudmunzson godum monnum kunnigt med þessu uoru opnu brefe at þar vorum vier i hia saum ok heÿrdum æ ord ok hanndabannd ions olafssonar ok bauduars eirexsonar at suo fyrir skildu at fÿrr nefndr bauduar hannlagdi ione olafsÿne halfa iordina þrandarhollt sem liggur i arnes(þingi) i nupshrepp med aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindre iordu fÿlger ok fÿlkt hefer at fornu ok nÿu ok hann uard fremzt eigandi at til æuenlegrar eignar. en hier i mote skildi adr nefndur bauduar sier æfuenlegt framfære ok bordhalld sæmelegt heima j klofa ok þionuztv sem dandi manne ber at hafa j sinne profvenntv ok þar til uadmal honum til uosklæda ok þar til skiædi sem honum þarfazt ok skÿrtulerept upp æ huert ar. skildi bavduar af sier alla þionvstu. skylldi fÿrnefndr bauduar fa sier sialfur sæng ok kistu en ion olafson skÿlldi hallda sænginne vp til uadmala en fallen sængin ok kistan ione til erfdar epter bauduar latin.

uar þesse giorningr giordr med upplagi ok samþÿkki ingebiargar eirexdottur kvinnu ions olafsonar en ef ions olafssonar misser vid ok æ hann ecki skilgetet barn epter med ingebiorgu kuinnu sinne þa skÿldi hun eiga adrgreinda iord til æfuenlegrar eignar ok bauduar eirexson hia henne til framfæress epter aullum þeim skildaga sem þetta brefit utuisar.

ok til meire sannenda hier um þa sette ion olafson sitt insiglle med uorvm insigllum fÿrir þetta kaupbref sem skrifat uar j klofa a landi i lannmannahrepp laugardagin næsta epter dÿradag anno domini m° cd° l° septimo.

---

140. 24. Júlí 1457. á Valþjófsstöðum.

Sæmundr Erlendsson handabandar Magnúsi bróður sínum tuttugu hundruð í Bustarfelli í Vopnafirði, ef hann feingi það í hlutskipti sitt (eptir foreldra þeirra), annars hverja þá jörð, er hann hlyti.

AM. Apogr. 4468 »Ex originali Biörne Petursonar ä Bustarfelle« (AM.). Afskriptin er með hendi Árna. Árni gaf Birni frumritið aptr.

Þath gerum vit Finnbiorn Jonsson ok Sêbiorn Semundzson godum monnum kunnikt med þessu ockru brefi at þar vorum

vit i hia ok heyrdum æ i Mula i Skriddal crossmessu um vorit at Sêmundr Erlendzson handabandadi Magnusi brodr sinum til fullrar eignar tuttugu hundrut i Bustarfelli svo framallega sem hann mêtti fremzst med lôgum ok þeirra kaup utviisar ad[r. E]n ef eigi ÿrdi eign Sêmundar i sitt hlutskipti þessi tuttugu hundrut þa skÿlldi Magnus Erlendzson eignazt hveria þa iörd sem Sêmundi brodr hans hlotnadizt til erfdar epter fôdr sin ok modr.

Ok til sannenda her um settum uer fyrskrifadir menn ockur inzsigli fyrir þetta bref skrifat æ Valþiofsstôdum i Fliozdal sunudagin nêstan fyrir Jacobsmessu þa er lidit var fra hingatburd vors herra Jhesu christi þushundrut fiôgur hundrut fimtiger ok siau ær.

---

141. 20. August 1457. i Vattarnesi.

Jón prestr Pálsson selr Guðmundi Magnússyni jörðina á Höskuldsstöðum í Breiðdal með tilgreindum landamerkjum og ítökum, fyrir jörðina Tungu í Faskrúðsfirði og lausafé að auk.

Afskript gerð 25. Apr. 1703 í Bernfirði og staðfest af Hallgrími Jónssyni Thorlacius og Guðmundi Árnasyni eptir vidisse Páls Björnssonar, Gísla Finnssonar og Einars Eiríkssonar 1633, en það var gert eptir frumritinu á kálfskinni.

Ollum mønnum sem þetta Brief sia edur heira sender Guttormur prestur Arnorsson. Oddur Jsleifsson. Þorsteirn Jonsson og Arnor Andresson kuediu Guds og sijna kunnugt giörande ad þa er lided var fra hijngadburd vors Herra Jesu Christi þushundrud fiogur Hundrud fim̃tyger og Siau ar laugardagenn næstañ epter Assumtio Sancte Marie ã Vattarnese i Reidarfirde vorum vier i hiã sãum og heirdum ã Ord og Handaband greindra[1]) manna i millum Jons prestz Palssonar og Gudmundar Magnussonar. ad so firer skilldu. ad Jon prestur Palsson sellde Gudmunde Magnussine Jordena Hoskulldzstade i Breiddal er liggur i Heidalaþijngum̃ med ôllum þeim gôgnum og giædum er greindre Jordu filger og Jtôkum er filgt hefur

---

[1]) Svo.

ad fornu og nyu og firr nefndur Jon sagde Hoskulldstader ætte Skogarteig firer suñañ Vatnzfotiñ. og þrætutungur firer suñañ āna i breiddal. eñ Half(!) firer nordañ Tungurnar og land allt i Raudatinds gyl. er hann vard eigande ad. Hier i mot gaf Gudmundur Magnusson Jordena Tungu i faskrudsfirde er liggur i Kolfrejustadar þijngum firer xij. hundrud med ollum þeim gögnum og giædum sem greindre Jordu filger og filgt hefur ad fornu og nyu og Gudmundur vard fremst eigande ad og þar til x. mālnitu kugillde. og eiga ad lukast ā næstu fardögum og v. hundrud frijdvirdt. og eiga ad lukast þa tom være til. Var þad skildage. ad huor skillde suara lagsiptingum ā nefndum Jördum er sellde og [sa[1]) hallda til laga [er kéypte[1]). Og til sanninda hier um setium vier firrskrifader menn vor Jnsigle firer þetta bref. skrifad ā Kolfrejustad i faskrudsfirde jn festo Thimothei Martyris ā sama aare[2]). tueimur dögum sijdar enn firr seiger.

---

142. 29. August 1457. i Reykjahlíð.

Jón Ólafsson kvittar Ólaf Loptsson föður sinn og Guðrúnu Rafnsdóttur móður sína fyrir föður- og móðurarfi sínum.

AM. Fasc. XIV, 8, frumritið á skinni. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu; en þrjú af þeim eru frá dottin.

Qvittantia Jon Olafssonar vm arffven effter forelldra sijna[3]).

Þat gervm vær Sigurdur prestur jonson. andres prestur steinþorsson. ꝳagnus jonsson. petur petursson. stefan hallzson. sigurdur ellingsson. leikmenn. godum monnum uitvrligt med þessv uorv brefi. þa er lidit uar fra hingatburd vors herra ihesv christi þvsvnd. cccc. fimtiger og sio ar. a uidimyre i skagafirdi fimmtodaginn næsta epter jonsmessodag ante portam latinam[4]) nærverandi þordi prest hrodbiarttsyne er þa uar profastur og forsagnaruottur. uorum uær j hia og h(e)yrdum æ. ath ion olafsson gaf olaf loptson favdur sinn og gudrunu rafnsdottur

---

[1]) [b. v.; vantar í afskr.; [2]) þ. e. 22. Aug.; [3]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17 öld; [4]) þ. e. 12. Maí.

modur sina med handabandi kvitt og akærulavs vm þann favdur arf og mordurarf sem adur nefndvr ion olafsson til stod epter fyrgreinda menn olaf og gvdrvnv fyrir sier og avllum sinum erfingium og epter komendvm. heyrdum vær optnefnda menn olaf og gvdrvnv lysa þvi þar fyrir oss og morgum dandi monnum avdrum at þau mætti ecke[1]) med logvm gefa so mickl(a) peninga jone syne sinvm nema hann villdi leggia aptur til jafnadar seirna meir og gera sinum syskinvm heidur þa at þeira gipting lægi vid. og þui lofadi jon olafsson þa upp æ stadin og hier vilivm vær sveria epter ef þvrfa þikir.

Og til sannennda hier vm settum uær fyr nefndir prestar og leikmenn vor innsigli fyrir þetta vittnesburdar bref er skrifat var i reikiahlid vid myuattnn hia verannde jone olafssyne. manvdagin næsta fyrir festvm translacio(nis) sancti cutberti episcopi æ sama ari sem fyr seigir.

---

143. 8. September 1457. í Skálholti.

Bróðir Steinmóðr ábóti í Viðey vottar, að hann hafi verið við á Núpi undir Eyjafjöllum, þegar Sæmundr Hallsson og Ingibjörg Ólafsdóttir, móðir hans, seldu Gottskálki biskupi »góðrar minningar« tuttugu hundruð í Núpi og kot, er þau áttu þar nærri, upp í próventu Ingibiargar ofl.

AM. Fasc. XIV, 7, frumritið á skinni. Innsigli ábóta er fyrir bréfinu.

bref vm nupen firir austan vnder eyiafioldum[2]).

Þadh giorum vær brodhir steinmodr med guds miskunn aboti j vidheý ok almenniligur vicarius ýfer allt skálholltzbiskupsdæmi godum monnum viturligth med þessu voru brefi. adh vær vorum þar j hiã ã nupe vndir eýiafiollum j holltzkirkiusokn ath sæmundr halltzson. ok ingibiörg olafsdotter modher hans selldu virduleghum herra godrar minningar biskup Gothskalk þau tuttughu hundruth sem þau ættu j fyrgreindre jördhu nupe ok þui koti sem þau ãttu þar nærri. j svodan mata ath nefnd ingibiörgh skylldi hafa ævenlega prouentu.

---

[1]) Svo, yfir línu; [2]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

Jtem gaf fyrgreindr herra Gothskalk quittar þær fimtan merkr sem sýner hennar voru skyllduger fyrir þat ath þeir sloguzt þar j kirkiunne. enn greindr sæmundr skýlldi hafa fulla penninga fyrir sinn part. for þessi giörningr fram med fullu handabandi. ok konu sæmundar ok öllum sonum fyrgreindrar ingibiargar samþýckiundum.

Ok til sanninda hier vmm settum vær vort inzsigle fyrir þetta bref skrifath j skálhollti jnatiuitate[1]) beate marie virginis anno domini ᴍ⁰. cd⁰. l. septimo.

---

144. 16. Nóvember 1457. í Stokkhólmi.

Kristján konungr hinn fyrsti ritar kardinálanum við sancti Georgs kirkju (de Columpna) og minnir þar meðal annars á »causæ reverendi patris domini Marcelli episcopi Scalholtensis et Nidrosiensis ecclesie«, en ekki kemr það bréf Íslandi við að öðru leyti.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 385—386 eptir handritasafni Bartholins B. Fol.].

---

145. 25. Nóvember 1457. i Stokkhólmi.

»Marcellus dei gratia episcopus Schaloltensis etiam insularum dominus et Islandie locum tenens« ritar bréf »pro torqve regia data Edvardo Justiniano Januensi«, en það bréf kemr Íslandi ekki við að öðru leyti.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 387—388 eptir Bartholins safni B. Fol.].

---

146. 29. Nóvember 1457. i Stokkhólmi.

»Epistola ad dominum Eneam cardinalem Senensem, iam Papam Pium secundum, Marcelli Scalholtensis« kemr ekki Íslandi við að efni..

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 388—389 eptir Batholins safni B. Fol.].

---

[1]) þannig.

147. 21. Janúar 1458. í Skörum.

Réttarbót Kristjáns Danakonungs hins fyrsta um sættargerðina í Túnsbergi 1277 milli Magnúsar konungs lagabætis og Jóns erkibiskups hins rauða um takmörk hins andlega og veraldlega valds (Dipl. Isl. II, Nr. 65).

Gl. kgl. saml. 1154. Fol. bl. 61a, skinnbók, og er þetta ritað nálægt 1470 á að gizka; er hér prentað eptir því handriti einu, því það virðist eitt bezt og fylst allra; er og langelzt þeirra, er nú hafa þessa réttarbót, og er hún þó til í mörgum handritum norskum frá 16. öld (t. a. m, Gl. kgl. s. 1155B. Fol.; 1156. Fol.; 3262. 4to; Ny kgl. s. 1082. Fol.; 1644. 4to bl. 249—50; Uldall. 34. Fol. bl. 116b—117a; AM. 80. 4to bl. 205b—206b; AM. 86. 4to bl. 206b—207b), og á ennþá bjagaðra máli en hér. En til íslenzkra handrita af henni vita menn lítt eða ekki, en Magnús Ketilsson hefir prentað hana í Lagasafni sínu I, 45—46[1]), árfærða en ódagsetta, eptir einu af hinum venjulegu lakari handritum. Réttarbót þessi kemr Íslandi við á sama hátt sem Túnsbergssættargerðin frá 1277 og samningrinn frá 1337 (Dipl. Isl. II, Nr. 458).

Wy Cristiern Met Gudz Nadh Danmarks Swerigis Norigis Wendis ok Gotis koning Greffue j oldenborgh oc Delmenhorst kungøra met thetta wort opna bref. at fore oss j skara vndher wars herra aar Thusanda firahwndradha halftridiesindz tiwghu oppa thet aattwnda Sanctorum ffabiani et Sebastiani dagh komo wørdelike fædher met güdh. biscopa af hamar. Oslo oc Stafwonger. kyrkioña forstandara. Electus i trondeem. oc flere andre prelati oc klærka af Norige. affwer varande werdelikaste fadher herr Erchebiscop i vpsala oc mange flere af wort ærleka raadh. lærdh oc leeke af allom try riken. ok frambaaro Setthergerdha bref som kallas composicio mellom kyrkioña oc kronona. ok kærdho sik i mangho maatho vara mishalna ther vthi. at vore embetzmen i Norye gøra a mot thet bref som wore forfædher hafwa erlika vtgifwit. oc biscopa prelata oc kyrkiorna i Norye hafwa rolika for wor tidh nwtith oc fwlgt. oc som the klagha at them nw giørs hinder oppa the saker. som biscopa oc helgha kyrkios domara bôr ofwer at dôma. oc theras eghen sakôre erw. oc koningzdomin enghen ræt wthi faller som ær om hordôme. frendsæmiospield. Mensværare. frillolifwerne.

---

[1]) Sbr. Safn Paus's bls. 271.

fadderscap. dôma ofwer kyrkio. edher klærka. theras oc kyrkiona eghnor oc i manghom flerom articulis som standa j for[da] composicione. oc annor widherliken. som hwar domkyrkia i Norye hafwer eith edher thü somwledhis lüdhande oc klærkom gøres ther hinder vti huilkit wy enghaledhis lidha moghom. oc med enghe matho lidha viliom hædhan af medhan wí hafwom stadfest biscopom. prelatom. helghom kyrkiom oc klerkom alla the priuilegia oc frihether. som wore føfædher them fore oss vnt oc gifwit hafdhe. Samüledis stadfesom vy en a ny med thesso voro opna hrefwe then dæktinghan oc saatmaal fordhom war giordh mellan the helgha kirkio oc koningzdomenom i norye. som kallast sættagerdh. som foresigher. hwilkin haldas scal whrytelika oc iamfran hædhan af badhe om aller oc ærfwe. ofwer alt wort rike norye som hwn ær menligha wtgifwin. Thy förhiwdhom vi höghelica worom æmbitzmannom. hwat the hafwa heller wor slot. land. edher læn at the einkte befware sik met swa dana sakir som før ærw rørdha. ok the helgha kirkio tilhøra oc biscopom bør ofwer at rætta. Haar thet gør hædhan af. skal hafwa wort ohyllist oc konwngzlica hembd øfwer sigh fangha. oc mista thet han af oss hafwer j vproblem. ok huilke laghmen ther ofwer døma. falla i kyrkiona dom som then helgha kyrkio beskrewin lagh wtwisa. ok skulo laghmen thetta i laghbøker scrifwa at the vitha at rætta sik her efter oc befwarer sigh enkte med the helgha kyrkio malempnom.

Datum in ciuitate nostra scarensi die beate agnetis virginis nostro sub regali secreto presentibus appenso anno vt supra et cetera.

---

148. 21. Febrúar 1458. í Haga.

Þórðr Sigurðsson og Ingibjörg Haldórsdóttir kona hans gefa Haldóri Hákonarsyni alla þá tiltölu og eign, hvort það er meira eða minna, er þau þóttust eiga í Kirkjubóli í Valþjófsdal, til æfinlegrar eignar.

AM. Fasc. XIV, 10, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda filipus sigurdzson. ion narfason. þosteinn sueinsson. þordr gud-

mundsson kuediv guds ok sina kvnnickt giorandi þa er lidit var fra hingat burd vors herra ihesu cristi. ꝏ°. cccc°. l. ok viij. ár. þridiudagin næsta[1]) firir petursmessu ꝍ langa faustu uoru uær i hia i haga ꝍ bardastraund saum ok heyrdum ꝍ ord ok handaband þessara manna af einni alfu þordar sigurdzsonar ok ingibiargar halldorsdottur eiginkonv hans enn af annari alfu halldors hakunarsonar (ad) suo firir skildu ad fyr nefnd hion þordr ok ingibiorg gafu adr nefndum haldori slika tiltavlu ok eign sem þau attu. huort þat er minna edr meira er þau þottuzt eiga j iordunni kirkiuboli i valþiofsdal til æfinligrar eignar ok þau urdu fremzt eigandi ad. suo ok saugduzt títtnefnd hion þordr ok ingibiorg uilldu samþyckia þott oddfrídr aradotter moder títt nefndrar ingibiargar uilldi gefa halldori syni sinum fyr greinda iord kirkivbol. kann ok suo verda ad títt nefndz halldors missi vid suo ad hann eigi ecki barn skilgetid epter sig. þa skildu optt nefnd hion þordr ok ingibiorg þessa giof ok samþyckt sem fyr skrifat stendr aptur vnder sig ok sina erfingia.

Ok til sanninda hier vm settum uær fyrnefnder menn uor insigli firir þetta bref skrifat i sama stad degi ok are sem fyr seger.

---

149. [3. Mai 1458. i Vatnsfirði].

Skrá um jarðir Kristínar Björnsdóttur í umboði Markúss, um porcio kirkjunnar í Aðalvík meðan Markús tók og um skipti á jörðum eptir Kristínu Björnsdóttur.

AM. Apogr. Nr. 732, »Ex membrana« með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »þetta er effter gamallre kalfskinnsleingiu sem synest ad hafa vered einasta minnisblad enn ecki lagaskial, er so oskirt, ad sumstadar verdur varla lesed«. Vatnsfjarðar-Kristín mun hafa dáið um 1458, og af bréfi frá 4. Maí 1458 (Nr. 150) er svo að sjá sem skipti eptir Kristínu hafi farið fram 3. Maí 1458 í Vatnsfirði.

Svo dyrar eru jarder kristinar biornsdottur j umbodi markvs sem hier seiger.

arngerdareyr xx hundrv(dv)m oc med iiij kugilldi.

Backi atta c oc lukt v aurar fyrir fram i landskylld oc iij kugilldi med.

[1]) Tvískrifað.

lagadalur xij c oc iiij kugilldi.
raudamyr x (c) oc iiij kugilldi.
na(u)teyr xvj hundrud oc iiij kyr[1]).
hafnardalr xij hundrud oc ij kyr[1]).
hamar xvj c oc v kvgilldi.
amuli xij c.

lonseyr xvj c oc iiij kvgilldi. oc þar til kalldalon vij c eydijord.

bær iiij hundrad oc xx oc markardalur iiij c oc xx.
myr vj c oc j kugilldi.

ædey lx c xiiij kyr oc lxxxx asavdar oc siavtigi vidvreldis. halbor vti[2]) togr gelldra savda. iiij c oc xx oc j kugilldi oc luktust xıı avrar fyrir fram i landzskylld.

dy(n)iandi xvj c oc ij kvgilldi.
firufiordr[3]) xv hvndrud oc v kvgilldi.
steinolfstader vj c oc iij kugilldi.
mardareyr vj hvndrud oc eig[3]) vj c.
kallzstadir eydekot vj hundrud.
hesteyr iiij c oc xx og vj kugilldi.
Sæbol oc[3]) vj h(undrud) oc ij kugilldi.
gardar viij (hundrud) eydikot.
þuerdalr xvj (hundrud) oc ij kugilldi.
miduik atian c oc iiij kugilldi.

nedri midvik viij hundrud oc ij kugilldi oc luktar fiorartigi alner fyrir fram j landskylld.

stackadalur atta hvndrud oc ij kugilldi lukt mork fyrir fram i landskylld.

rekavik vj hundrud oc lukt fiorartigi alnar fyrir fram i landskylld oc[4]) halft kuildi med jordunni.

atlastadir viij hundru(du)m oc ij kugilldi.
tvnga viij hvndrudvm oc ecki kugilldi med.
glvmstadir iiij hundrudum oc ecki kugilldi med.
kinnastadir[5]).

stadr i adalvik viij hundrud oc halfur fimti tvgur asaudar oc vij kyrr.

skaladalr xij hundrud oc ij kugilldi.

---

[1]) kr, afskr.; [2]) = fimti; [3]) þannig; [4]) z z, afskr.; [5]) hvorki getið dýrleika né landskuldar.

svansvik sextan hundrud oc iij kugilldi.
ʀeikiarfiordr xxx (hundrada) oc v. kugilldi.
vogar viij. hundrud oc ij kugilldi oc lukt fyrir fram oll landzskulld.
kellda vj hundrud.
fotr iiij hundrud oc xx. oc iiij kugilldi.
hattardalr hinn minni xij hvndrud oc ij kugilldi.
selialand xij. hundrud oc iij kvgilldi.
svarfholl iiij. hundrud oc xx oc . . . kugilldi.
svarthamar xij. hundrud oc vij kugilldi.
dvergasteiɴ xvj hundrud oc iij kvgilldi.
Eyrardalr xij hundrud oc iiij kugilldi.
Sudavik xxx hundrada oc med vj kvgilldi.

Suo mikit fell j porcionem kirkiunni j adalvik medan markkus tok xiij alnar oc vij hundrud. oc er ecki af lukt.

Þetta er(u) uor skipti millum þeirra dandemanna sem oss nefndi[1]) til at skipta jordum oc peningum epter cristinu biornsdottur.

J fyrstu grein jordin flatatunga fyrir niutigi hundrada oc hamrar fyrir þriatigi hundrada. þui reiknazt þessi hlutr. c. hundrada.

Burfell æ asum fyrir fioritigi hundrada oc æs xx. hundrudum. tungunes tuttugu hundrudum. Gilhagi fyrir þriatigi hundrada. mosfell xij hundrudum. ʀeiknazt þessi hlutur. c. hundrada oc t(u)au hundrud bettur.

J hinn þridia hlut. Slettardalr fyrir fioritigi hundrada. langamyr fyrir fimtan hundrud. lækiamot fyrir fimtigi hundrada. Geitafell oc rekin fra crossanesi fyrir tolf hundrud. ʀeiknaz sia hlutr þrimur hundrudum fatt j .c. hundrada.

Jardernar i svinadal j hiɴ fiorda hlut fyrir. j. (c) hundrada. auduna(r)stadir fyrir. vj. tigi hundrada. melrackadalr fyrir þriatigi hundrad(a). Braɴgil fyrir fimtan hundrud. þorisstadir fyrir xv hundrud. þui reiknaz þessi hlutr. c. hundrada.

Jtem Sudavik þriatigi hundrada. Eyrardalr. xij. hundrudum. duergasteiɴ. xviij hundrudum. Suarthamar. xij. hundrudum. suartbol. iiij. hundrum oc xx. selialand. xij. hundrudum.

[1]) Svo.

hattardalur. xij. hundrudum. fotr fiorum hundrudum oc. xx. reiknaz sia hlutr. xx. hundrud. oc. c. hundrada.

Jtem j aꝉꝉan hlut. reẏkiarfiordr i uatzfiardarþingum þrir tigir hundrada. vogur. viij. hundrudum. skalavik. iiij. hundrudum oc xx. jokulskellda. vj. hundrudum. heydalr. iiij. hundrudum oc xx. hlid. iiij. hundrudum oc xx. Botn j sugandafirdi fiorum hundrudum oc tuttugu. reiknazt sia hlutr. xx. hundrud oc hundrad hundrada.

Jtem j þridia hlut arngerdareyr. xx. hundrudum. backi viij hundrudum. lagadalr tolf hundr(ud)um. Raudamyr. x. hundrudum. nauteyr. xvj. hundrudum. hafnardalr. xij. hundrudum. hamar xvj. hundrudum. Gilsfiardarmuli. iiij. hundrud oc .xx. saurbæiarfiara. xx. hundrud. sigluuik. v. hundrudum. Reiknazt sia hlutr iij hundrud oc xx. aꝉꝉars hundrad(s) hundrada.

Jtem j fiorda hlut. ædeẏ fyrir. vj. tigi hundrada. sandeyr. iiij hundrudum oc. xx. dalr. iiij. hundrudum oc. xx. lonseyr. xvj hundrud. lon. viij. hundrud. myr. vj. hundrud. hauardzstadir. iij. hundrud. reiknazt sia hlutr .c. oc tuttugu aꝉꝉars hundrad(s) hundrada.

Jtem. v. hlutr. bær iiij hundrud oc xx. æmuli. xij. hundrud. dyniandi. xvj. hundrud. fwrufiordr. xl. hundrada. veidilaus. iiij hundrud oc xx. hesteyr. fiorum hundrudum oc .xx. Reiknaz sia hlutr. xx. hundrud aꝉꝉars hundrad(s) hundrada.

Jtem j. vj. hlut. stadr j adalvik .iiij. hundrud oc .xx. þuerdalr. xvj. hundrud. sæbol. iiij. hundrud oc xx. skaladalr. xij. hundrud. efri midvik. xviij. hundrud. auꝉꝉr miduik ætta hundrudum. stackadalr. viij. hundrud. rekavik. vj. hundrud. fliot. xx. hundrud. Reiknaz sia hlutr. xx. hundrud aꝉꝉars hundrads hundrada med. iiij. hundrudum j fæte.

J þridiu grein breidavik. vj. hundrud oc. xx. geitagil xx. hundrud. fiogur hundrud j selætrum. j tuo hlutina. hualætr. xxx. (hundrada). hniotr. xx. hundrada j adra tuo hlutina. saudlogsdalr xvj hundrud oc xx. kelfla[uik] xij. hundrudvm. oc ij hluter j selætrum j þridiu tuo hluti.

Suo morg k(ugilldi) hofum uær skipt hueriu þeirra sem hier seger.

iiij. k(ugilldi) oc xl. huerr þeirra j sinn hlut. æ þorleifur biornsson at taka halft xvj. kugilldi hia biarna juarssyne af

jnstædu kum. oc eit(t) hia jone stranda oc anat hiæ jone gudmunzsyne. eit(t) k(ugilldi) lopti j reykiarfirdi af gelldum saudum Skulla. vij. k(ugilldi) hiæ eireki af jnstædu kvm. En biarna bonda iij hvndrut jardar part at hann brast j lækiamotz part.

---

150. 4. Mai 1458. i Vatnsfirði.

Vottorð fjögurra manna, að Jón Nikulásson hafi lýst eign sinni á nokkrum ánefndum jörðum í Ísafjarðarsýslu og fyrirboðið hverjum manni hald á þeim »eða nökkur skipti á þær láta ganga, þá féskipti var gert eptir Kristínu Björnsdóttur«.

AM. Fasc. XIV, 13, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Lysingarbref jons nikulasarsonar[1]).

Þat giorum uær einar geirmundsson. einar þordarson. magnus halldorsson. þosteinn jonson godum monnum kunnegt med þessu woro brefi ath uær worum hia ok heyrdum æ j breidastofvnne j uazfirde krossmesso um uaret þa lidet uar fra hingatburd wors hera jhesu christi. m. cccc. fimtiger ok atta ar ath jon nichulasson lyste sine eign yfer þessum jordum heydal. botn. haurslid. kellda. biarnarstader. suansuik. er liggur j uazfiardar kirkiusokn. ok myr er liggur j snæfialla kirkiusokn ok firirbaud huerium mane halld ok medferd æ greindum jordum eda nauckur skipti æ þær lata ganga þa feskipte uar giortt eppter kristinu biornsdottur.

Ok til sanninda hier um settu uær fyr nefnder menn uor jnsigle firir þetta bref skrifat j sama stad ok ari nat sidar en fyr seger.

---

151. fyrir 1458.

Reikningr milli Odds Bjarnarsonar og Bjarnar Jónssonar.

AM. Fasc. LXXIII, 8 »þetta eru innsigla þveinger fra einu original brefe. sem liggr hia mier. og er dat. 1458[2]). Er um lysing Jons Nikulassonar, ad hann ætti Heydal, Botn, Haurslid, Kelldu,

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi; [2]) þ. e. Fasc. XIV, 13, frá 4. Maí 1458, Nr. 150.

Biarnarstade, Suansvik og Myr. þetta document, sem þueingerner eru ur skorner, hefur vered elldra enn brefed 1458«. AM.

Suo ordnir peningar woro giordir j mille oddz·biarnarsonar ok biarnar jonsonar.

iiij hundrvd inan manadar. eitt i bost;[1]) en þriu i vadmalum eda audrum peningum ok þriv ath havste af skildum varninge atta kugillde ath wore a . . . .

---

152. 30. Mai 1458. á Grenjaðarstöðum.

Vitnisburðr þriggja manna um selstöðu frá Grenjaðarstöðum á Þegjandadal.

AM. Apogr. 120 »Ex orig. Greniadarstad. accuratè. 6 innsigle hafa vered under brefinu, sem nu eru öll burtu« (AM.).

Þat giorvm vier broder einar med gvds nad abote a munckaþveræ. berþor halldorsson. olafur þorgeirsson. svarthavfdi olafsson. prestar. þorgils gvnlav(g)sson ok jon jonsson leikmenn godvm monnum viturligt med þessv vorv opnv brefe. ad sub anno gracie ꝏ°. cd°. l°. viij°. a manadagen næsta epter jonsmesso holabyskvps um vored[2]) a selinv framm uid læken a þeigiandadal. uorv vier i hia. savm ok heyrdvm a ad sira jon palsson er þa hiellt greniadarstad beidde ok krafdi sira sveinbiorn þordarson er þa var profastur æ milli mýrarkvislar ok uargiar ad taka þa votta ok vittnesbvrd(i) er hann þar framleide vegna kirkiu sinnar a greniadarstavdvm. Uar þar í fystu avdvn bergsson til krafdvr af sira sveinbirne. annar magnus arnason ok en þridi bergvr þorsteinsson. ad bera sira jone palssyne ok kirkivnne a greniadarstavdvm riett vitne ok satt vm þat er sira jon vændezt þessvm avllvm monnum ad vottvm ad þeir vissv ad i þessvm savmvm takmavrkvm sem nv standa selhusen uar havfd selfavr fra greniadarstavdvm ok hallden stadarens eign.

Sor audvn bergsson j þessvm sama stad fullan bokareid firir adur greindvm sira sueinbirni ad hann vissi firir full sannende ad hrafn gvdmvnzson lavgmadur þa hann hielltt

---

[1]) = kosti? [2]) þ. e. 24. April.

greniadarstad epter manplagvna env mẏklv[1]) hafdi hann selfavr fra greniadarstavdum i þeim savmvm takmavrkvm sem þa stod hann ok nv standa selhvsen ok þat var þa reiknud eign greniadarstadar ok alldre heyrdi hann avdrvm eignada þessa sellstavdv en greniadarstad meir en vpp a þriatigi uetra þar til hann heyrdi sagt ad sira þorkell eignadi sier.

Item sor magnus arnason fvllan bokareid i sama stad ok vettfange ad hann vissi firir fvll sanende ad advr greindur hrafn gudmvnzson laugmadur hafdi selfaur fra greniadarstavdvm i þeim saumum takmavrkvm sem þa stod hann ok nu standa selhusen vm þriv sumur so ed hann vissi ok þat uar þa reiknvd eign greniadarstadar ok aungvan heyrdi hann akæra ok alldre[2]) avdrvm eignad en greniadarstad þessa selstavdu meir en upp a þria tigi vetra þar til hann heyrdi sagt ad sira þorkell eignadi sier.

I þridiu grein sama stad ok uettfange sem fyr seiger sor bergur þosteinsson fullan bokareid at hann uissi firir full sannende ad þa er fyrsagdvr hrafn logmadur þa hann hiellt greniadarstad epter manplaagvna env myklu hafdi hann selfavr fra greniadarstaudvm j þeim savmvm takmavrkvm sem þa stod hann ok nv standa selhusen ok alldre heyrdi hann þessa selstavdu audrvm eignada en greniadarstad meir en vpp a þriatigi vetra þar til hann heyrdi sagt ad siera þorkell eignadi sier ok hann heyrdi þostein asbiarnarson kalla þat stadarsel so sem adra menn þa hann bio a halldorsstaudum j laxardal.

Ok til sannenda hier vm settu vier vor incigli firir þetta bref er giort var æ greniadarstaudvm j reykiadal þridiudagen næstan firir festvm petronille virginis. anno domini. ₥°. cd°. l°. viij°.

---

153. **12. Juni 1458.** **á Víðivöllum.**

Klerkar fyrir norðan land kjósa Ólaf prest Rögnvaldsson til biskups á Hólum.

---

[1]) þ. e. Svartadauða 1402—1404. Rafn tók við staðnum 19. Maí 1406 (Dipl. Isl. III, Nr. 587); [2]) Hér var skafið út orð. Árni heldr að alldre hafi verið tvískrifað og svo skafið út á síðara staðnum.

AM. Fasc. XIV, 9, frumritið á skinni. Þrjátín innsigli hafa verið fyrir bréfinn. Nú eru þrettán af þeim dottin frá, en 17 ern enn fyrir því.

kiorsbref biskups olafs[1])

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra Senda þorstein jonsson. semingr magnusson officiales heilagrar holakirkiu. jon paalsson. sweinbiorn þordarson. sigmundr steinþorsson. sigurdr þorlaksson. sigurdr jonsson. hallur finsson. jon broddason. þorgrimer jonsson. hallur arnason. gamle biornsson. olafuer þorgeirsson. stigr jngemundarson. magnus einarsson. þorleifuer magnusson. jon gudmundsson. jon haldorsson. arnoddr einarsson. andres jonsson. symon jngimundarson. magnus illugason. ragwalldr asgrimsson. einar haldorsson. haldor olafsson. halkel gudmundzsson. þorstein gudmundzsson. swarthofde olafsson. þorwalldr magnusson ok þorkell þordarson prestar sama biskupsdømis kwediu gudz ok sina kwnikt giorande ad sub anno domini ꝳ° cd° l° octauo manadaghin nesta efter barnabe apostoli a almennilegri prestastefnu a wideuollom j skagafirde kwomw wer saman med morgum odrum monnum lerdom ok leikom jnwyrdiliga skodande ok wmhugsande naudsyn worar andeligrar modr heilagrar hola kirkiu huat oss leizt farliga standa a eefter frafal wors andaligx faders biskup gotskalkx godrar minningar. þui hafuom wer omhugsat ok efterleitat heilagx anda tilwisan postulerat ok samptykt heidarligan man sira olaf ragwaldssonar prest sama biskupsdømis til worn forman ok forswarara heilagrar holakirkiu til andligra lvta ok weraligra luta ok werda war biskup ef gud wil swa skipa at wernda ok forswara kirkiona for ollum þeim lutum sem olagliga kwnna til koma wppa heilaga kirkio saker þes at heilog kirkia hefuer oft komit j storan skada ok mykin kwant af þeirra biskupum sem til kirkionar hafua warit skipader swmer med eing en swmer med wmbode. wilium wer ecke þan skada hafua leingur for heilaga kirkiu ef wer megum mote standa. hefuer þat ok werit gamal wani landzins at samþykkia forman wt af landet fore kirkiona ok biskupsdæmit. finzt þat ok j allom greinom at þeir hafua nytteligaster werit heilagra[2])

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi; [2]) þannig.

kirkio sem af waro lande hafua samþykter werit. wiliom wer þessi warre samþykt til standa ok adr greindan sira olaf til styrkia ok heilaga holakirkiu til allra rettra mala þui oss lizt han nytteligastur firir heilaga kirkiu efter warre samwizskw. swo bidium wer ok alla dandemenn bade lærda ok leika at þeir styrke þessa wara samþykt ok giorning med sinom brefuom ok godom tillawgum j heidr med gud sancti johannis goda gudmund ok heilaga kirkiu.

Ok til sanninde her om hengiom wy wor jnsigle for þetta bref er giort war j sama stad dag ok aar sem for seger.

---

154. 2. August 1458. í Kaupmannahöfn.

Kristján Danakonungr hinn fyrsti ritar Calixtusi páfa hinum þriðja um biskupskosning á Hólum, því að stóllinn væri auðr, og biðr hann páfa að trúa ekki í fyrsta bragði Páli Björgynjarbiskupi um Pál förumunk, er ná vill í embættið, eða öðrum um það eða svipuð efni, nema sín bréf komi til.

Bartholinssafn B. Fol. bls. 193—194, skr. c. 1690. Prentað í Scriptores rerum Danicarum VIII, 404—405.

Ad Papam Calistum in causa Holensis Ecclesie, anno 1458, 2. Augusti.

Sanctissimo in Christo patri et cetera. Christiernus dei gratia et cetera.

Priore tempore cum se Reverendus Paulus Episcopus Bergensis regali apostolicis fultus apicibus presentasset conspectui,' audiente et intelligente universo regnorum meorum consilio, pro parte et nomine sanctitatis vestre inter alia firmissima pollicitatione promisit, qvod de cetero in regnis meis et dominiis de nullo intenderet beneficio providere, nisi regiis desideriis post electiones canonicas literaliter expectatis. Verum posteaqvam cum gratiarum actione mens mea qviete leta decumberet, in eo qvod videre videbar excuberantem ad ecclesiarum profectum V. B. vigilantiam, rumoribus novissime ex Roma delatis innotuit sinistra subreptione qvorundam S. V. preventam, ad Hollensem Ecclesiam Jslandie in regno meo Norvegie, cuidam fratri Paulo ordinis Predicatorum providisse, rem qvi-

dem P. B. formidabilem et pericula gravissima parituram, tum qvia patria Islandia amplissima et referta populis tellus ab initio mero et mixto imperio pacifice subdita fuit semper et est regno meo Norwegie, privilegiisqve et libertatibus Ecclesiarum dicti regni innititur, qvod ibi nisi liberis electionibus et consensu regio salvis Ecclesiarum cathedralibus provideatur ecclesiis. Neqve hic, ut cum supportacione dicatur, incumbebat rationabilis reservacionis causa qvoad personam provisam, cum ad Episcopalem arcem ex eo minime munitus sit, qvod extra obedienciam suorum prelatorum annis plurimis evagaverit, prophanis et ludibriosis se ingesserit exercitiis, qvod de ipsius irregularitate verisimiliter timeatur, aut qvod sacris adeo sit litteris eruditus, qvod non solum pontifici qvinymmo persimplici clerico sufficere qveat, nec tantum religionis apparenter saltem ornatum pretendat, qvod dignus pontificio valeat indicari. Neqve Bergensis Episcopus ipsum apostolico auditorio meo nomine presentandi fuerat commissione vel autoritate suffultus, licet ipsum ,bona intentione egisse non dubitemus, qvi nihil in Corone et Ecclesiarum Norvegie preiudicium generale vel speciale in commissis acceperat. Ideo potuit et debuit ante omnia re integra examinari eius procurationis mandatum, an ad ea erat presentandi sufficiens. Qvamobrem qvia talis provisio contra honorem apostolice sedis gesta est, qve solet in rebus similibus gravissima eqvitate in accuritate procedere, et libertatibus et privilegiis corone mee Norvegie expresse preiudicat, et in malum exemplum vertitur omnium, qvi hominem imparilia ad talem dignitatem habentem merita norunt; et qvod gravius est, qvia in solo hostibus circumsepto decet habere antistites omni suspicione carentes, filialibus precibus V. S. duxi obnixius exorandam, qvatenus non egre ferat, sed paterne moderationis eqvitate sustineat, qvod nulla possibili via ipsum fratrem Paulum sperandum sit ad Holensem Ecclesiam ad qvam dicitur esse provisus, posse admitti: in eo et super precipue, qvod ipsius ecclesie vacantie nulla certitudo efficax habeatur. Eandem P. V. suppliciter obsecrando, qvatenus dicto Episcopo Paulo seu cuiqve alteri in similibus de cetero, precipue in beneficialibus, nisi litterarum mearum cum asscriptionibus, non statim fidem seu credenciam adhibere velitis. Valeat V. S. P.

ad salutare regimen Ecclesie sancte Dei feliciter et longeve, cui me et regna mea filialiter commendo.

Datum Hafnis et cetera.

---

155. 23. August 1458. í Kaupmannahöfn.

Kristján konungr hinn fyrsti ritar kardinálanum de Columpna um Pál förumunk, er vilji komast að biskupsdómi á Hólum. telr hann þar til óhæfan, og biðr hann að koma í veg fyrir það.

Bartholins safn B. Fol. bls. 194—195, skr. c. 1690. Prentað í Scriptores rerum Danicarum VIII, 405.

Ad Cardinalem de Columpna in causa Holensis Ecclesie anno (ↀ cd) lviii. 2(3). Aug.

Christiernus et cetera Reverendissimo in Christo patri et cetera.

Clausis pridem nostris apicibus capellauum nostrum Joachim Trolle P(aternitati) V(estre) obnixius commendavimus. Postea presbiter qvidam attulit Rome die xvii. junii datas P. V. qvas gratanter perlegimus, cum nobis incolumitatis vestre nuncie extiterint. Meminimus P(ater) R(everendissime) alias vobis scripsisse, qvod Reverendo patri Paulo Episcopo Bergensi, qvanqvam varia diversa et contraria Parliamentum regni nostri Norvegie consultaret, tamen pro illis, qvibus ad R. v. p. sinceris necessitudinis nexibus astringimur, precibus vestris duntaxat devicti, favorabiles gratiam et favores impendimus cum effectu; et V. R. P. intuitu ad maiora erimus semper parati. Verum qvod in eo non modicam recepimus displicentiam et res illa animum nostrum acerrime perurgebat, qvod intelleximus prefatum Episcopum qvendam fratrem Predicatorem nostro nomine ad Holensem Ecclesiam in terra nostra Islandie presentasse, et propterea qvod res iniusta gesta sit et periculum gravissimum paritura, tum qvod idem frater qvasi publicanus ab indigenis Regnorum nostrorum ex eo notorie habeatur, qvod per multos annos extra prelatorum et ordinis obedientiam evagando, prophanis et turpibus se piratarum commerciis et exercitiis ingesserit, tum qvia nobis inde apud satrapas nostros et cunctum vulgum reatus infamie et suspicionis accescit, tum qvod

regio nostra illa Islandia cum vadis circumferatur maritimis ex opposito Britannie maioris scilicet Anglie situetur, unde aggressus et impetus ac invasiones sustinet diuturnos, qvare expediat ibidem religiose vite et morum ac exemplarem preesse antistitem, qvi propter continuam regis absentiam insuper patriam ordinet et disponat, ad qvod munus ipse frater neqvit sufficere. Non dubitamus tamen ipsum Episcopum Bergensem licet incaute, bona tamen intentione fecisse, sed egisset consultius contra Anglicum, qvi illam Ecclesiam ambiebat, excepisse, qvia terra illa nostra est mero imperio, nec non a regno Norwegie unqvam secessit. Et qvia nichil nobis est commune cum anglicis, aut qvod Anglico ad Islandicas ecclesias aditus sperari qveat; et summo Pontifici svasisse, qvod superinde litteras et desiderium nostrum et Ecclesie expectasset, sicut idem summus Pontifex nobis per ipsius Episcopi organum publica pollicitatione promisit. Qvamobrem V. R. P. obnixius obsecramus qvatenus per vestram debitam suggestionem avocati illorum religiosorum ambitione, qvi omnes pro libertate angulos qverunt, liberi efficiamus; qvodqve ipse Episcopo Bergensi iniungere velitis, ut de cetero caveat absqve speciali nostro mandato huiusmodi et similia attentare, ac qvod, sicut domino summo Pontifici scribimus, dictum fratrem Paulum a tali promotione retardet et toleret patienter, qvod talem hominem nullatenus aliqvam regni nostri ecclesiam admittere velimus.

Datum in Hafnensi castro die xxiii. mensis Augusti anno et cetera qvinqvagesimo octavo.

---

156. 10. Nóvember 1458. i Gufudal.

Kaupmálabréf Eindriða Jónssonar og Ingibjargar Pálsdóttur.

AM. Fasc. XIV, 12, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru þau öll dottin frá nema tvö, og eru bæði brákuð.

Jn nomine domini amen

Var suo felldur kaupmale gior ok stadfestur millum eindrida jonssonar ok ingibiargar palsdottur sem hier segir.

hafde adur nefndur eindride til kaups ok kuonarmundar vid fyr nefnda ingibiorgu palsdottur fioretigi hundruth suo greind ok til skilin sem hier segir ath sira olafur isleiksson gaf opt nefndum eindrida brodursýne sinum tuttugu kugillde frid. lyste ok adur nefndr sira olafur ath hann mætte þessa peninga med rett gefa. hier til gaf sira jon snorrason eindrida brodur sinum tuttugu hundruth j friduirdwm peningum med samþycke faudur sins ok modur. Hier j mot gaf sira helge þorkelsson ingibiorgu palsdottur brodur dottur sinne tuttugu hundruth j jordunne j botne j talknafirde er liggur j laugardals kirkiusokn. gaf þrattnefndur eindride ingibiorgu konu sinne fiordungsgiof ur þeim peningum sem adur greinduzth. hafdi adur greind ingibiorg ath auk þeirra peninga þing sin er uird uoru fyrir xij hundruth. gaf adr greindur eindride j beckiargiof ok morgungiof þau þing sem uirt uoru fyrir atta hundrath. kiore greindur sira helgi ingibiorgu frændkonu (sina) malakonu j garde opt nefndz eindrida. reiknadizth malenn allur med þessum giofunum fimtiger hundrada. ath þessum hiauerundum brullaupsvottum. sira helga þorkelssyne. sira olafe isleikssýne. sira jone snorrasýne. jone bonda asgeirssýne. ellinge þordarsyne. einare geirmundzsyne.

Ok til sannenda hier vm settum uær fyrr nefndir menn vor insigle fyrir þetta kaupmalabref skrifath j gufudal fostudagen næsta fyrir marteinsmesso anno domini ꝏ° cd° quinquagessimo viij.

---

157. 16. Nóvember 1458. í Ási í Hegranesi.

GJÖRNINGR þeirra Bjarnar bónda Þorleifssonar og séra Jóns Pálssonar um biskupsdæmi Mattheusar, er kallaði sig biskup á Hólum og krafðist stólsins.

AM. 235. 4to bls. 19. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Virðist þetta skjal vera með hendi Björns Þorleifssonar sjálfs. AM. Apogr. 3620. Prentaðr í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 610—611.

anno domini. ꝏ°. cd°. l°. uiii.

Suo felldr giorningur for fram j asi j hegranesi fimtudagin næsta fyrir sesceliu messu ath mattheus er sig kallade biscup a holum lofadi med handabande birni bonda lorleifs-

syni[1]) ath hallda allan þan giorning stodugan sem adrgreindr biorn giorde hans uegna vtt af med sira jon palsson officialem heilagrar holakirkiu vm stadin a holum og alt biscupsdæmit. upp a þena sama giorning toku þeir hondum saman fyrnefnder menn biorn og sira jon a(t) so fyrir skildu ath heilug holakirkia og allt holabiscups dæmi þat sem heilaga kirkiu ahrærir skyllde med fri og feligheitum fyrir sier og ollum sinum radum. hier j mot lofade sira jon palsson med samþyki allra dandemanna þeirra er þar voru med honum bade lærdra manna og leikmanna ath ef þat kynni til ath koma at sira olafur ʀognualzson kæmi aptur til jslandz og uæri uigdr biscup til adr greindrar holakirkiu ed(a) hitt ath anar biscup kynni vtt ath koma og kallade sig enn biscup holakirkiu þa lofadi fyr nefndr sira jon suo framt sem hann hefde þar fulla uissu af ath nokur biscup kallade til stadarins a holum ath hann skyllde giora bod birni bonda og settia þar feligan dag i skagafirde med þessu(m) ollum adrgreindum dandimonnum suo ath þeir mætti þa skoda begia biscupana bref og sk(ilr)iki huor þeirra þeim synizt þa betra skial hafa. kynni þat og til ath bera j þessv(m) sama degi ath þeim biscupunum komi eigi saman og uill biscup matteus eigi yfirgefa sin bref og uill þa boda eda stefna biscup olafi eda þeim odrum biscupi sem til kynni ath koma burt af landit og uill sa biscup eigi fara enn biscup matteus vill þa en þa eigi[2]) brutt fara af landinu þa skyllde biscup olafr sitia ad stadnum a holum sem ʀettum biscup bæri og uisitera biscupsdęmit. Єn ef biscup olafr hefdi omogulegra kosnad a stadnum og framar en til ber þa lofade eirek bonde loptzson ath bitala þath stadnum vpp a sina peninga vm næstu tolfmanude vpp fra þessari dagþingan. suo framt sem biscup matteus kynni til ath koma og yrde hans biscupsstollin med rettum logum. kann og suo uerda ath sira olafur fai onguan framgang um kirkiuna en biscup matteus fai enn ny bref upp a hola biscups dęmi af uorum helga fodr pafanum erkibiscupin(um) j nidarosi og samþyki uors naduga herra kongsins þa lofade sira jon palsson med samþycki allra dandemanna þeirra

---

[1]) Svo(!); r.: torleifssyni = Þorleifssyni; [2]) en, hdr.

er þar uoru saman komner ath ueita biscup matteus onga mottstodu suo hann megi eigi na sinum biscups stoli fyrir þeim.

---

158. 24. Nóvember 1458. í Kaupmannahöfn.

»Marcellus episcopus Schalotensis« ritar Píusi páfa II. bréf, einkum um kosning Píusar til páfa og fregnina um það á Norðrlönd, en ekki kemr bréfið að efni Íslandi við.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 408—409 eptir Bartholins safni B. Fol.].

---

159. 1. December 1458. í Kaupmannahöfn.

»Marcellus episcopus Scalotensis« ritar bréf kardinálanum »de Columpna«, er þá var nývalinn til páfa, en ekki kemr efni þess Íslandi við.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 407 eptir Bartholins safni B. Fol.].

---

160. 28. December 1458. á Borg í Vestrhópi.

Hafliði Ívarsson fær Birni Þorleifssyni til fullrar sóknar og eptirkæru alla þá peninga, sem Hafliða höfðu fallið eptir Ívar föður sinn, og Einar Bessason hafði að sér tekið; var þar í jörðin Auðólfsstaðir; skildi Björn sér þessa peninga hálfa til eignar, en hálfa Auðólfsstaði til lausnar.

AM. Fasc. XIV, 11, frumrit á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda brandr sigurdzson. þormodr steindorson. jon þorkelsson. jon einarsson. þorsteinn halldorsson (ok) jon þollagsson quediu guds ok sina kunnigth giorande æ borg j uestrhope fimmtudagin næsta eptir magnvsmessu[1]) þæ lidith uar fra hingat burd uors herra jhesu christi þusund. cccc. fimmtiger ok ætta ær uorum uær j hia sæm ok heyrdum æ ord ok handaband

---

[1]) þ. e. 24. December.

þessara manna biarnar þorlleifsonar af einne allfu enn haflida juarssonar af annare ad suo firir skildu ædr greindr haflide feck fýr nefndum birnne þorlleifssyne til fullrar soknar ok eptirkæru alla þa peninga sem haflida juarssyne hafa fallit til erfdar eptir juar fôdur sinn ok einar bessason tok at sier ok hans erfingiar hafa halldit sidan suo framarliga sem hann matte þat fremzt med laugum giora. Er þar fýst jordin audolfsstader j langadal med odrum þeim peningum sem adr greindr einar bessason tok at sier huar sem þat hefer uerith med þessum skildaga ath opt nefndr biornn skýllde eiga alla peningana halfa huorth sem hann kann at fa med laugum eda sama med sampýcke haflida. skilde biornn sier hallfa jordena audolfsstade til eignar enn halfa til lausnar firir jordena sýdra backa j hoskullzstada kirkiu sokn. Suo ok ei sidr feck haflide juarsson þratt nefndum birne þorlleifsýne allar ælôgur ok ækærur enn halfar til eignar af fyr greindum peningum.

Ok til sanninda hier wm settum vær fýr nefnder menn uor jnnsigli firir þetta bref skrifath fiorda dag jola j sama stad ok ære sem fýr seigir.

---

161. 1458. i Teigi.

Virðingargerð á Teigskirkju í Fljótshlíð, er Mattheus Hólabiskup lét framfara.

JSig. 143. 4to bls. 181, skr. 1607 eptir Hítardalsbók. Sbr. F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 480. Sbr. ennfremr JEsp. Árb. II, 56 og segir hann þar, að Mattheus biskup hafi látizt skömmu fyrir jól. Sbr. Grönl. Hist. Mindesm. III, 182.

Teigur.

Anno domini ꝏ°. cd°.[1]) lviij°.

Virduligur herra og andligur fader mattheus med gudz nád Biskup ad holum og almenneligur vicarius allz Skalholltz Biskupsdæmis do[2]) j sinne riettre visitatione j Teige. var kirkian gior af hanns naverondum prestum fyrir xx^c^. enn bækur fyrir xvj^c^. enn onnur ornamenta kirkiunnar fyrir. iiij^c^.

---

[1]) cc°.(!); [2]) þannig mjög ljóst.

þotte oss su bot sem Erlendur Narfason hafde giort fyrir x^c. a kirkiunne.

---

162. 29. Marts 1459. i Vatnsfirði.

Ólöf hústrú Loptsdóttir selr séra Ólafi Ísleikssyni jörðina Læk í Mýraþingum í Dýrafirði og kvittar fyrir andvirði.

AM. Apogr. 2334 »Epter original fra Holltzkirkiu i Önundarfirde, accuratissimè« (AM.). Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Árni lýsir þeim.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda skule bonde loptzson. jon bondi asgeirsson. önolfr einarsson. halldor hakonarson. magnus arousson. jon kodransson kuediu guds og sina kunnigt giörandi at þar vorum vær j hia saum ok heyrdum æ þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi ᴍ. cd. fimm tiger og niv ær j uatzfirdi j isafirdi fimtudagin j paskauiku at hustru olof loptzdotter feck sira olafi isleikssyni med fullu handabandi iörd er heitir lækr er stendr j myra kirkiu sokn j dyrafirdi med ollum þeim gögnum og gædum sem greindri iördu fylger og fylgt hefer at fornv og nyv og hun var fremz eigandi at ordin. ᴍedkendiz adr nefnd hustru olof firir oss at hun hefdi fulla peninga vppborit firir adr greinda iörd suo henne vel æ nægdi af adr greindum sira olafi isleikssyni. Lofadi opt nefnd hustru olof loptzdotter at suara lagariptingum á adr greindri iördu læk. enn tittnefndr sira olafr isleiksson at hallda til laga.

Og til sanninda hier vm settvm vær fyrr nefnder menn vor jnnsigli firir þetta bref skrifat j sama stad degi ok æri sem fyrr seger.

---

163. 23. April 1459. i Hjarðardal neðra.

Haldór Sveinsson handleggr Þórkatli Einarssyni þann part úr jörðunni fremra Hjarðardal í Dýrafirði, er Páll bróðir hans handlagði honum, og þar til málnytukúgilldi og hundrað ófrítt, gegn hálfu átta hundraði í jörðunni Tungumúla á Barðaströnd.

AM. Fasc. XIV, 18, frumritið á skinni. Innsiglin eru öll dottin frá.

Þath giorum vær jon sigmundzson. hromundur magnusson. jndride hakonarson godvm monnum kunnigt med þesso worv opnu brefi ath wær worum hia savm ok heÿrdum æ ord ok handaband. af einne halfu þorkels einarssonar. af annare halldors sveinssonar. ath svo firir skildv. at fÿrnefndur halldor handlagde adr nefndvm þorkatli jordena halfañ fremra hiardardal j dÿrafirde er liggur j mÿra kirkiusokn. þann sama jardar part er pall broder hans handlagdi honum til fullrar eignar med aullvm þeim gaugnum ok gædum er greindri jȯrdu fÿlger ok fÿlgt hefer ath fornu ok nÿv ok tíjttnefndr halldor vard fremzt eigande ath. tilgreindum landamerkium fram ath skolladalsœ ok heim ath hiardardalslæk. ok þar til lagde þrattnefndr halldor malnÿtu kugillde ok hundrad ofritt. skyllde opt nefndr halldor svara lagaʀiptingum a greindri iordv en fÿrgreindr þorkell hallda til laga. hier j mot handlagde opt nefndr þorkell þratt nefndum halldori halft atta hundrad j iordunne tungumula a bardastraund.

Ok til sanninda hier vm settvm vær fÿrgreinder menn vor incigli firir þetta kaupbref er giort war j nedra hiardardal j dÿrafirde jonsmesso hola byskups. þa er lidid var fra hingadburd vors herra ihesu christi þusund cccc l ok niu ar.

---

164. **14. Mai 1459.** **á Þverá.**

Kaupbréf Þorkels prests Guðbjartssonar um jörðina í Hólum í Reykjadal, og eru landamerki jarðarinnar tilgreind.

MSteph. 27. 4to bls. 63, Svartskinna, með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar c. 1730 eptir transskripti Haldórs Guðmundssonar, Þorgríms Ólafssonar og Jóns Pétrssonar gerðu eptir frumritinu, á Staðarhóli í Saurbæjarsveit 7. Aug. 1637.

Copia af landamerkiabrefe Hola i Rejkiadal.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur hejra senda Jon Ormsson. Magnus Gudbrandsson. Arnþor Biornsson og Hallur Runolfsson kuediu gudz og sijna kunnugt giorande ad uier vorum þar i hia saum̃ og hejrdum a handaband þorkels gudbiartssonar og Jons þorkelssonar med so firir skilldu ad Jon sellde s(ira) þorkele gudbiartssyne jordena j Holum i Rejkia-

dal er stendur i Einarstada kirkiusokn med samþicke konu sinnar gudrunar Biornsdottur med ollum þeim gognum og giædum er grejndre jordu hefur filgt ad fornu og nyu og hann uard fremst eigande ad. til grejnd þesse jardareign. millum gardz þess er geingur firir sunnann Karagröf og annars gardz sem geingur firir utan Holagerde er bader ganga uestur i Kuijndissdalsä. og austur i Rejkiadalsä og alla landeign millum þessara um̄merkia.

Hier i mot gaf s(ira) þorkell xv malnitu kugillde. vc frijduird og v uxa gamla og suare a ij ärum og leggia xij alner a huort hundrad medann jord stendur.

Skillde s(ira) þorkell hallda greindre jordu til laga. enn nefndur Jon suara lagarifftingum.

Og til sannenda hier um̄ setium uier firrnefnder menn vor innsigle firir þetta bref skrifad a þuerä i laxardal þann annan dag i huijtadogum Anno ꝏ. cccc. qvinqvagesimo nono.

---

165. 14. Mai 1459. á Þverá.

Jón Þorkelsson vottar, að hann hafi selt Þorkeli presti Guðbjartssyni jörðina í Hólum í Reykjadal, og telr hann landamerki.

MSteph. 27. 4to bls. 63—64, Svartskinna, með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar c. 1730 eptir transskripti þriggja manna gerðu á Staðarhóli í Saurbæjarsveit 7. Aug. 1637.

Eg Jon Þorkelsson medkennest med þessu minu opnu brefe ad eg hefe sellt til fullrar eignar s(ira) þorkele gudbiartssyne jordena i Holum i Rejkiadal med ollum gognum og giædum sem greindre jordu hefur filgt ad fornu og nyu og eg vard fremst eigande ad med fullu upplage og samþicke gudrunar Biornsdottur konu minnar med þessum um̄merkium. ad garde þeim er geingur ur Rejkiadalzä firir sannann Karagrof og uestur i Kuijndissdalzä og ad odrum̄ garde ut fra Holum er geingur ur Rejkiadalsä firir utan Holagerde og uestur i Kuijndissdalsä. liggur þesse firrnefnd jord i Einarsstadaþingum.

Og til sannenda hier um set eg firrnefndur Jon mitt innsigle firir þetta bref. skrifad a þuera i laxardal Manudagenn

næstann effter huijtasunnu Anno domini m. cccc. qvinqvagesimo nono.

---

166. 30. Mai 1459. á Eyri í Tálknafirði.

Greipr prestr Sigurðsson handleggr Þórði Sigurðssyni bróður sínum til fullrar eignar sinn þriðjung í jörðunni Haga á Barðaströnd, en skildi sér að ráða lausafé sínu.

AM. Apogr. 1109 eptir frumriti frá Haga. Árni lýsir innsiglum, en fjögur hin síðustu voru dottin frá bréfinu.

Þath giorum vær þorsteinn þorarinsson. snorri biarnason. ion marteinsson. prestar. grimur guttormsson. sygurdr halfdanarson. ion þordarson leikmenn godum monnum viturligt med þessu voru opnu brefi ath vær vorum j hia sam ok heyrdum á ord og handaband sira greips sygurdzsonar ok þordar sygurdzsonar brodr hans ad adr nefndr sira greipur handlagdi fyrrnefndum þordi brodr sinum halfann sitt þridiung j iordunni haga á bardastraund til fullrar eignar vndan sier ok sinum erfingium ett haunum til ævenligrar eignar ok hans erfingium med aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindri iordu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyiu ok hann vard freimz eigandi ath epter fodr sitt sygurd þordarson ett opt nefndr sira greipr skildi sier ath hann skylldi mega rada þui lausagozi sem hann ætti eda yrdi eigandi ath huort hann villdi gefa kirkium eda sinum frændum eda fatækum monnum haunum ad skadlausu.

Ok til sannjinda hier vm settum vær fyrr nefnder menn vor insigli fyrir þetta bref skrifat á eyri j talknafirdi j laugardals kirkiusokn midvikudaginn fyrir messudag petronille ok[1]) virginis þa er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi þusund cccc fimtiger ok niu ær.

---

167. 19. Juni 1459. á Seylu.

Brandr Jónsson lögmaðr og umboðsmaðr Torfa hirðstjóra Arasonar kvittar Guðna Jónsson kongdómsins vegna fyrir þrettán mörkum í þegngildi eptir Guðmund Magnússon, er Guðni hafði vegið.

[1]) Svo.

Kriegers safn 2. 4to bls. 205—206 með hendi Styrs þorvaldssonar c. 1700.

Þad giöri eg Brandur Jonsson lögmadur nordan og vestan á Jslandi og um̃bodzman Torfa Arasonar hirdstiora i sögdu takmarki godum monnum viturlegt med þessu mijnu opnu brefi. ad eg hefi uppborid og uttekid svo mier vel nægir kongdomsins vegna. þær þrettan merkur j þegngilldi. sem Gudni Jonsson vard skylldugur kongdominum og hans Hirdstiora fyrir þa sök er hann helslo Gudmund magnusson oforsyniu. og þvi giörer eg greindañ Gudna Jonsson ölldungis kvittañ og ákiærulausan um̃ ádurnefndar þrettan merkur og þegngilldi kongdomsins vegna og hans Hyrdstiora Torfa Arasonar. Og til sanninda hier um setti eg mitt Jnnsigli fyrir þetta bref. Skrifad á Seylu j Skagafijrde þridiudaginn næsta fyrir Jonsmesso baptistæ Anno Domini ꝏ. cd. L. nono.

---

168. 22. Juni 1459. á Helgafelli.

Kvittunarbréf um vígsbætr eptir Guðmund Magnússon, er Guðni Jónsson hafði vegið, og griðasölubréf Guðna til handa af hendi Jóns bróður Guðmundar fyrir sig og alla frændur, vini og venzlamenn hins vegna, alda og óborna.

Kriegers safn 2. 4to bls. 212—216 með hendi Styrs þorvaldssonar c. 1700.

Um̃ Bætur eptir Gudmund Magnusson.

Þeim godum monnum sem þetta bref siá edur heyra senda Einar Ormsson. Narfi Þorvalldsson. Jon Audunarson. Hallvardur Hallvardsson. Sigurdur Þordarson. Gudmundur Einarsson. kvediu Guds og sijna kunnigt giörandi. þa er lidid var frá hingadburd vors Herra Jesu christi ꝏ. cccc. L. og ix. ár. á föstudaginn næstan fyrir Jonsmesso Baptiste á Helgafelli i Helgafellzsveit. vorum vær i hiá. säum og heyrdum á ord þeirra og Handaband Lopts Ormssonar af eirni álfu. enn Jons Magnussonar af annari. ath svo fyrir skildu. ad ádurnefndur Loptur luckti fyrnefndum Joni Magnussyni j um̃bodi Jons Asgeijrssonar svo miclar vijgsbætur eptir Gudmund Magnusson brodur ádur-

nefnds Jons. er Gudni Jonsson hefur ofyrirsyniu i hel sleigid. sem hier seiger.

J fyrstu iiij. mãlnytu kviilldi og þar til vj^c. frijdvird. sijdañ ad næstum tveimur tolf manudum̃ hier eptir skylldu gialldast iiij. mãlnytu kviilldi. ij^c. i varningi. ij^c. j vadmãlum og ij. kugilldi frijdvird. og j þvi sama handabandi gaf tijttnefndur Jon Magnusson fyrnefndañ Gudna Jonsson ȯlldungis kvittañ og ãkiærulausañ um̃ ãdurgreindar vijgsbætur og manslag fyrir sier og ȯllum Erfingium Gudmundar brodur sijns og eptirkomendum.

J annare grein i sama stad og deigi toku þeir hȯndum saman Loptur Ormsson og Jon Magnusson oz fyrnefndum monnum nærverundum. var þad skilid þã undir þeirra handabandi. ad Jon Magnusson selldi Gudna Jonssyni er ofyrirsyniu hafdi i hel sleigid Gudmund Magnusson brodur Jons Magnussonar. riettar trygdir. grid og fullañ frid fyrir sier og sijnum. Erfingium Gudmundar Magnussonar og frændum. vinum og venslamonnum. ȯldum og obornum. svo ad Gudni Jonsson skylldi hiedañ af vera j fullum fridi og trygdum vid alla fyrnefnda menn. hvar hann kynne þã ad finna. Enn þeir fullir gridnijdingar sem ã geingi ãdurgreind grid fyrir ãdurnefndt mannslag. Tok Loptur Ormsson þessa gridasȯlu af Joni Magnussyni eptir ȯllum þeim ordum sem Lȯgbok vottar. ad j gridasȯlu ã ad koma eptir lȯgum. ad ȯllu tilskildu enn ȯngvo frã. Og til sanninda hier um̃ settum vær fyrnefndir menn vor Jnsigli fyrir þetta vijgsbotar bref. gridasȯlu og kvittunar. er skrifad var ã Helgafelli fȯstudaginn næsta fyrir festum s(ancti) Johannis baptiste[1]) ã sama ãri sem fyr seigir.

---

169. **26. Juni 1459.** **á Helgafelli.**

Dómr Daða Arasonar sýslumanns milli Hítarár og Skraumu og tólf manna um víglýsing Guðna Jónssonar, er vegið hafði Guðmund Magnússon.

Kriegers safn 2. 4to bls. 210—212 með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

---

[1]) biskupi(!) hdr.

Domur um̄ vijgsmäl Gudna Jonssonar.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sendir Einar Ormsson. Jon Jonzson. Jon Audunarson. Magnus Þorolfzson. Þordur Þorleifsson. Gam̄li Þorleifsson. Hallur Kietilsson. Gudmundur Einarsson. Snorri Halldorsson. Jon Þorleifsson. Gissur Halldorsson og Jon Jsleifsson. kvediu Guds og sijna kunnigt giörandi. þä er lidid var frä hingadburd vors Herra Jesu Christi ꝏ. cccc. L. og ix. är. vorum vær j dom nefndir af ærligum manni Dada Arasyni syslumanni j millum Hijtarär og Skraumu. ad dæma um þä vijglysing er Gudni Jonsson lysti fyrir þad mannslag er hann ofyrirsyniu j helslo Gudmund Magnusson. Var svarid fyrir ädurgreindum kongs um̄bodzmanne og fyrgreindum domsmönnum (vm) nättstad og vijglysing. Þvi dæmdum vær fyrnefndir menn ädurgreinda vijglysing rietta og logliga. eptir þvi sem lögbok utvijsar. Sampyckti og þrättnefndur Dadi Arason kongs um̄bodzmadur þennan̄ dom logligan̄ med oss. Og til sanninda hier um̄. settum vær fyrnefndir menn vor Jnsigli fyrir þetta domsbref. skrifad å Helgafelli i Helgafellzsveit þridiudaginn næstan̄ fyrir Pietursmesso og Päls.

---

170. 28. Juni 1459. i Björgvin.

Olafr Þrándarson erkibiskup í Þrándheimi býðr kennidómінum, höfðingjum og öllum almúga á Íslandi að viðrkenna Matthæus hvorki sem biskup í Skálholti né á Hólum, því að hann hafi ekki verið kosinn að lögum, en sé meinsærismaðr — lét sverja Gottskálk biskup dauðan laungu fyrri en hann lézt — og bannsunginn guðníðingr; hinsvegar býðr erkibiskup mönnum að styðja að því, að Ólafr Rögnvaldsson nái Hólastól sem réttmætr biskup.

Frumrit þessa bréfs var fyrrum í hinu íslenzka frumbréfasafni Árna Magnússonar XIV, 16, en er nú komið þaðan og hefir verið flutt í hið norska frumritasafn hans XVII, 1b, og eptir því hafa Norðmenn prentað bréfið í Fornbréfasafni sínu IV, Nr. 821. Áðr er bréfið prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. IV, 175—176.

bref vm biskup matthevs.

Wy olaf med guds miskund erkebiscop i Nideroos ok paweligx setis legatus Helsom allom prelatom. prestom. wel-

bornom monnom. Rikismonnom ok meniga almoga sem byggia ok boo j islande kerliga med gud ok waara andeliga bletzan. kungørom med tesso waaro brefue at saker tess at oss bør wita ok ranzaka naudsyn ok keromaal alla biscopdemana i norge ta wiliom wi ok wita islande Bezsta epter ty sem makt aligger ok wi witom ok hørt hafwom at biscop matteus wil med ofweruald ok makt weera biscop j hola eder skalholtz biscopsdemom vm han kunne tat afstad koma sem wi witom med retta at tat ma engaledis wera fyri tan skuld at han hefuer ey waara samtykt eder waara kanika i niderooss sem hafua rettogheit friheit ok jus eligendi episcopos til doomkirkiar i islande ok swa fyri te sak at han er ein meineidare ty han loth sweria biscop gotskalk a holom gud hans saal hafue daudan margom aarom aader en han døde i mote kirkionis lagom ok rette. ok tar til er han ein apostata i mote sinne reglo ok i forbode ok banne. fyr tat ok annat er han ey werdoger nokot wald eder jngeld hafua i waaro ok helgre kirkio forbodi fyr sinne olydna ok vndirhyggio wid sina formen ok helgre kirkio. Hwar fyri raadom wi ider ok biodom beede lerdom ok leikom vnder heste lydno ok serdelis waars nadugx herra konung Cristierns vmbodzmen fyrnempdom biscop matteo at seeta eder i mote helgre kirkio rette ok waaro forbodi til at styrkia. ok er tat sua wordit sem gud forbiode at fyrnempder biscop matteus hefwer gripit eder takit holastad eder nokro adro peninga sem helgre kirkio tilhøra ok hennis forman. ta skulin j tilhielpa med idre makt idan forman ok electum herre olaf ragwaldzsson tat apter taka sem han hefuer med eingan reet ofwerueliga gripit ok reent ee hwar han ok j kunnen tat vp at spøria. Er ok nokor swo dierfwir leiker eder lerder sem wilia fyrnempdan biscop matteum styrkia ok hielpa jmote tesso waaro skipan ok bode ta skulo te hafua vwenata af oss ok lagligar aminningiar til retledingar. ok forbod ok ban med tesso waaro brefue fyri sina triozsko ok olydne epter ty sem kirkione lag vtuisa. n te sem kirkionis reet ok waaro skipan godwilleliga gøra ok fulfylgia styrkiande ok hielpande fyrnempdan electum herre olaf i sinom erindom skulo hafua tak ok ofwsa af oss vm idur erinde kunna fyri oss at koma. ok til saninde her vm latom wi hengia waart jncigle fyr tetta bref er giort war a

waar gard i bergen in vigilia sanctorum apostolorum petri et pauli anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono.

---

171. 30. Juni 1459. á Öxarárþingi.

Úrskurðr Brands lögmanns Jónssonar, að Guðni Jónsson, er ófyrirsynju hafði í hel slegið Guðmund Magnússon, sé ferjandi til Noregs, og skuli sem bráðast fara á konungs fund að fá landsvist sína.

Kriegers safn 2. 4to bls. 206—210 með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref siä edur heyra. sendir[1]) Brandur Jonsson lôgman nordañ og vestañ a Jslandi kvediu Guds ok sijna. kunnigt giôrandi ad þä er lidid var frä hingadburd vors Herra Jesu Christi M. cccc. L. og ix. är laugardaginn næstañ eptir Pietursmesso i lôgriettu. ä almennilegu Öxarärþingi. kom fyrir mic Lofftur Ormsson j um̄bodi Jons Asgeirssonar er þä ätti Lögsvar ad veita vegna Gudnasonar sijns. krafdi mic og beiddi laga urskurdar uppä. hvert Gudni Jonsson. sem ofyrirsyniu j helslo Gudmund Magnusson væri feriandi fram̄ til Norex edur eij. Nu af þvi ad greindur Loptur bijrti fyrir mier og odrum godum monnom opin bref undir godra manna Jnsiglum̄ svo latandi. ad su vijglysing sem Gudni Jonsson hafdi lyst sier ä hendur. um vijg Gudmundar Magnussonar var lôgleg dæmd[2]) og bætur golldnar og i Borgan geingid af fullvedia manni. ad þær skylldu gialldast eptir skilmälum. og konginum lucktur[3]) sinn þegn og Grid fyrir Erfingium og ôllum frændum hins vegna. Og nu sakir þess ad Riettarbot Hakonar kongs er svo latandi. ad alla þä vandrædamenn sem ä kyrkiunnar naadir komast skal sektalaust flytia[4]) mega fram̄ til norex. eptir Rädi Lôgmans. Þvi ad tilkôlludum þeim bestu monnum er hier nu voru og mier samþyckiundum sagda eg i Gudz nafni Amen. med fullum laga urskurdi ädurnefndañ Gudna Jonsson feriandi fram̄ til norex j fielegum deijgi bædi kongsins vegna. og Erfingia hins dauda.

---

[1]) senda, hdr.; [2]) dæmdt, hdr.; [3]) lucktar, hdr.; [4]) flytiast, hdr.

og þar i kirkiu og dagþingi sig þadañ ā mijns herra kongsins nād. ad fā sijna landsvist fyrir adurgreindt vijgsmāl Gudmundar magnussonar. hveria vægd edur myskun. sem minn herra kongurinn vill þar um̄ ā hans māli giōra. og fari þad hradasta sem honum kann þad mōgulegt vera. Og til sannінda hier um̄. setta eg mitt Jnsigli fyrir þetta urskurdarbref. Skrifad i sama stad. dag og āri sem fyr seigir.

---

172. 2. Juli 1459. á þingvelli.

Alþingisdómr tólf manna útnefndr af Birni Þorleifssyni hirðstjóra sunnan og austan á Íslandi, að Teitr Gunnlaugsson sé skylldr að hylla Kristján konung hinn fyrsta, en laus við Eirík konung (af Pommern).

AM. Fasc. XIV, 23, transsskript á skinni frá 2. Marts 1479. Prentað í Safni II, 177—178.

Domur teitz gunlaugssonar[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heÿra senda jon asgeirsson. þorleikvr þorkelsson. oli oddzson. ellendr brandzson. bergur oddzson. brandr sygvrdzson. þordr audunarson. [filipvs sygurdzson[2]) jon narfason. biorgolfr oddz(son). arnor steeinþorson ok aurnolfur eÿiolfsson [godum monnum uiturligt med þessu voro brefi[3]) þa lidit uar fra hingathburd vors herra ihesu christi. ꝺ. cccc fimtigir ok niv ār æ þinguelle æ þingstad rettvm manadagin næsta epter petvrs ꝺesso ok pals vm sumarit vorum vær til nefndir af ærligum manne birne þorleifsyne hirdstiora sunnan ok austan æ jslandi yfer at lita ok invirdvliga at skoda wm þann ꝺ̄skilnad er teitr gvnlavgson hafdi haft moti kong cristiern ok fÿr nefndr biorn sagdizt heÿrt hafa kongin sialfan ser suo sagt hafa ath fyr greindr teitur hefdi halldit j mote sig langan tima ath anara manna sogn ok halldit annan kong en sig.

Nu sakir þes ath þrat nefndr teitur lyste þvi fyrir oss fÿr-

---

[1]) stendr aptan á transsscripto með gamalli hendi; [2]) frá [nafnið á efstu spássíu með tilvísunarmerki; [3]) þannig. Að réttu lagi ætti hér að standa: »kveðju guðs ok sína«.

greindum monnum ok sagdizt optsinnis lyst hafa bæde j log-rettu ok annarsstadar ath hann villdi þan kong hallda ok alla hlydni veita sem rettur noregs kongr uære med hveriv nafne sem hann uæri hiñs ok anars ath vær savm handaband fyr nefndra manna biarnar ok teiz ath teitur lofadi hafa þat ok hallda sem uær fyrnefndir menn giordvm logliga ok ɑ̃sattir yrd-um þui giordum vær fyrnefndir menn ok samþykkir vrdum med fullum laga giorninge teit gvnlavgsson skylldvgan ath hallda kong kristiern fyrir sinn rettan noregx kong ok alla hlydne ath ueita ok honum hollr ok trur uera j allri sinne þionostu en ovittan þo hann geingi fra kong eirek.

ok ath þesare vorre giord upp sagdre lofadi teitur birnne þorleifssyne med handabandi (ath) hafa ok hallda stodvga þesa uora giord.

Ok til saninda hier vm settum uær fyr nefndir menn uorr innsigli fyrir þetta bref skrifat j sama stad deigi ok are sem fyr seiger.

---

173. 9. Juli 1459 á Húsafelli.

Kvittunarbréf Bjǫrns Þorleifssonar hirðstjóra til Teits Gunnlaugssonar, um sakir hans við Kristján konung hinn fyrsta.

AM. Fasc. XIV, 23, transskript á skinni frá 2. Marts 1479. Prentað í Safni II, 178.

Þath giore eg biorn þorleifson hirdstiore sunan ok austan ɑ̃ jslandi godvm monnum kvnnigt med þessv minv brefe ath wid teitvr gunlavgsson haufvm nv yfer eins oʀdith logrettu-monnum nær verondvm ok morgvm avdrum godvm monnum ɑ̃ alþingi at hann lofadi mic med handabandi ath hallda ok hafa ok hylla worn nadvg herra kong kristiern fyrir sinn rettan kong ok honum hollvr ok trur uera eptir þui sem rett-um þegni ber ath uera sinvm rettvm kongi bædi leyniliga ok oppinberliga j allri sinne hlydni ok þionozttv.

Sva ei sidr lysti fyr nefndr teitur fyrir mier ok audrvm dandi monnum ath hann hefdi alldre sagt þes nei ath hallda ei þann sinn retan kong sem hann væri rett komin til rikis j norege med hveriv nafne sem hann væri. þvi gefur eg adur

greindur biorn þorleifssoñ fẏr greindañ teitt gvnnlaugssoñ aulldungis kvittañ ok ækærulausañ fẏrir mer ok aullum minnvm logligum epterkomenndum af aullvm þeim sektum stærum ok smærum sem hann uard brottligur[1]) uid kongin epter þui brefi sem minn nadvg herra kong kristiern gaf mig uth hans vegña þath fysta hann uilldi til hans nada snuazt. En hverr avdru visi uill giora ath briota bod edr bref mins herra kongsins suari þui vm liku fẏrir sem login landzins ut visa.

Ok til saninda hier um setta eg mitt insigli fẏrir þetta bref skrifad aᷓ hvsafelli i borgarfirde manadagin næsta epter translacio. Sancte martini. Anno domini ↀ° cd°. l°. nono.

---

174. 23. Juli 1459. i Hraungerði.
14. Nóvember 1459. i Ási.

Dómr tólf manna útnefndr af Erlendi Brandssyni, í löglegu umboði Bjarnar Þorleifssonar sýslumanns í Árnessþingi, um ákæru Erlends til Nikulásar Jónssonar, að hann hafi slegið og sært sig í þingreið (Hraungerðisdómr).

Gl. kgl. saml. 1159. Fol. bls. 727—728, skr. c. 1640. IBfél. 315B. 4to bls. 35—36, skr. c. 1670. IBfél. 125B. 4to nr. 222 skr. c. 1680 (brot). IBfél. 205. 4to nýleg afskript. Af þessum dómi eru til fjölmargar pappírskriptir, en eingar eldri en frá 17. öld.

Domur vm Hauffudhøgg. Lemstrarsār og aunnur Hôgg j þijngreid[2]) 1459.

Aullum mônnum sem þetta breff siā edur heyra. senda Jon Kolbeinsson. Sigurdur[3]) Jonsson. Arnor[4]) Steinþorsson. Jon Asbiarnarson. Magnus Asbiarnarson[5]). [Bryniolffur Olāffsson[6]). Jon Hauskulldsson[7]). Asbiôrn Siguatsson. Halluardur Sigfusson[8]). Gunnar Erlendsson. Gijsle Einarsson[9]) og Pāll Andresson kuediu Guds og sina[10]). kunnugt giôrandi. ad[11]) Anno domini[12]) 1459.

---

[1]) þetta orð er utanmáls; [2]) þingferð 315; [3]) Sugurdur 315, 125; [4]) Arni(!) 315; [5]) 1159; hin: Þorláksson; [6]) [Brynjólfr Jónsson 315; Ingimundur Brynjólfsson 125; [7]) Hauksson 315; [8]) 125; hin: Fúsason; [9]) 205, 1159; hin: Ingjaldsson; [10]) vora 1159; [11]) sl. 1159; [12]) sl. 1159.

mänudaginn næstann epter þorläksmessu ä[1]) Hraungerdi [i Aarnesþijnge[2]) ä[3]) þijngstad riettum. vorum vier i dom neffnder aff [Erligum manni[4]) Ellendi Brandssyni. er þä haffdi [fullt og[5]) lögligt vmbod aff birne þolleifssyni er þä var [Lögmann fyrer sunnan og austan ä[6]) Jslande. [og syslumadur yffer Arnessyslu[7]). ad dæma i millum Ellends Brandssonar og Nikuläsar Jonssonar.

J fyrstu grein kiærdi Erlendur thil Nikuläsar. ad hann heffdi sleigid hann v. höffudhögg[8]) med vopni sijnu suo hann fieck [lemstrar saar[9]) aff hueriu höggi. þui dæmdum vier Erlendi .ij. merkur ä hueriu höggi þui. er Nikuläs afbatar ecki med Eidi. og .ix. merkur i tuenn fullrietti. er[10]) hann var sleginn i þijngreid. Enn kongi .xiij. merkur.

J annari grein kiærde Erlendur thil ädurgreinds Nikulasar. ad hann heffdi særtt hann .iij. saarum. þui dæmdum vier ädurgreindum Erlendi hundrad ä hueriu saare. og .ix. merkur i tuau fullrietti. er hann var [sleginn og[11]) særdur i þijngreid. og kongi .xiij. merckur. eff ädur greindur Nichuläs afbatar ecki [sitt mäl[12]) med Eidi.

J þridiu grein kiærdi tijttneffndur Ellendur thil ädur greinds Nicholäsar. ad hann heffdi ridid eptter honum. og sleigid sig þä [enn ad nyiu[13]) .xv. högg med vopni sijnu. suo hann [vard[14]) þar aff blaar og blodugur.

var og nikuläs þä logliga steffndur[15]) og kom ecki.

þui dæmum vier tuær merckur ä hueriu höggi. er hann slo hann [med vopni sijnu[16]) i [riettri þijngreid[17]) og ei er afbatad innan Mänadar ad heyrdum domenum og .ix. merckur i tuau fullrietti og kongi .xiij. merkur.

Skal þrättneffndur Nichuläs giallda og greida þessa haalffa peninga heima ad Hraungierdi [innan mänadar[18]) ad heyrdum dominum. Enn alla ad næstum fardögum.

Og thil sannenda hier um setium vier fyrrneffnder Doms-

1-3) [b. v. 1159; 4) [sl. 315; 5) [sl. 1159; 6) [hirðstjóri fyrir s. og a. á 315; hirðstjóri yfir 125; 7) [1159; hin: og sm. yfir sýslunni í Árnesi; 8) högg 315, 125; 9) [1159; hin: lemstur; 10) en 315; 11) [sl. 1159; 12) [1159, 205; sl. 315; 13) [sl. 315; 14) var 1159; [væri 315; 15) fyrir stefndur, sum hdrr.; 16) [sl. 1159; 17) [þijngreid rettre 1159; 18) [sl. 1159.

menn vor Jnncigle fyrer þetta domsbreff skriffad i Ase i Holltamannahrepp Miduikudaginn næstan epter Marteinsmessu Anno ut supra.

---

175. 26. August 1459. i Björgvin.

TESTAMENTISBRÉF Torfa riddara Arasonar.

IBfél. 67. 4to, Iclis, með hendi séra Eyjólfs Jónssonar á Völlum í Svarfaðardal (d. 1745), og er hér tvívegis: *a*, bl. 100, og *b*, bl. 44—45. Bréfið er prentað í Sýslumannaæfum I, 38—41 með orðamun; textinn þar er hér kallaðr neðanmáls *c*, en orðamunrinn *d*. Í safni Magnúsar konferenzráðs Stephensens 60. 4to bls. 13 er svo látandi »grein or Testamenti Torfa Arasonar« einnig með hendi séra Eyjólfs á Völlum: »1459. sunnudag nestan epter Bartholomæi Messo giordi Torfi Arason Testament sitt i Beorgvin i Noregi. þar segiz hann gefa domkirkiunni (i Biorgvin) hælfan spýting vadmæls og vor fru kirkio (þar i sama stad) hælfan spýting vadmæls (en spýtingr er v vodir, ait glossator in margine. — Eigi er vist hvert Torfi do þat sama ar edr eigi)«. Torfi mun einmitt hafa dáið þetta ár.

Testamentisbref Torfa Arasonar.

In nomine Domini Amen.

Sacir þess at engi daudligr madur ma sier nockurn øruggleik setia um leingd sinna lifdaga. þui[1]) þui giori ec Torfi Arason. heill at samvitsco en nockut krankr i likama. so fallit mitt Testamentum fyrir minni sal sem hier epter scrifat star.

In primis at ec gef mic allan oc mina sal gudi i valld oc hans blezadri modr jomfru sanctæ Mariæ oc ollum guds heilogum monnum.

hier med kys ec minum molldligum[2]) likama legstad frammi fyrir Sancte Olæfi[3]) i kirkiunni [ut til bręddra[4]) j Biorgvin. gefandi þui sama clastri mier til bęnahallds fyrir minni sal eina hleckiafesti oc pansara. hatt oc kraga. skiolld oc jukko. oc einn raudan stakk[5]) med skinn. oc .ij. tunnor þyskt øl. stykki mallt[6]). stycki miol[7]). øllum[8]) Messobręddrum einn[9]) blaan stakk ok bruna kæpo med silfrspennum[10]). ok leikbręddrum .xx. alnir vadmals. [en smæbredrum .vj. alnir vadmæls[11]).

---

[1]) *b*; þá, hin; [2]) molldugligum, *b*; [3]) olaaf *b*; [4]) [utbredra, *b*; [5]) stút, *c*; [6]) mallts, *a*, *c*; [7]) miðls, *c*; [8]) minum, b. v., *c*; [9]) sl. *c*; [10]) silfrspennu, *c*; [11]) [sl. *a*, *c*.

item til domkirkiunnar hælfan spyting vadmæls.
[item til vor fru kirkiu hælfan spyting vadmæls[1]).
item til Sancte Olafs kirkio stykki mallts.
item til Sancte Katrinar kirkio tunno þyskt ol.
item stykki mallts til Nunnosetrs oc eina tunno miðþ.
item til Krosskirkio eina tunno þyskt ôl.
item eitt par brunar hosor þeim sem grofina grefr[2]).
[item brodr Marteini eina blæ treyu[3]).
item reidusveinar eina rauda hetto.
item Stephani eina grena hetto.
item yngiridi vij alner [blackt lerept[4]).
item ollum kanukum stycki mallts ok eina tunno þydskt ol.
item Apostola kirkio stycki mallts[5]).
item þeim sem [mier giorir[6]) mina reidu[7]) eina silfrskal.
item steikaranum i klaustrit. xij. alnir vadmals.
item hans dreng eina rauda hetto.

item Evert Surker eina tunno malvasi[8]). oc eina silfrskeider[9]) vegr .vj.[10]) lod.

item [Erich Olæfsson[11]) seng med akledi oc linlôcum oc þar med eitt armbrysti nitt oc pansara oc hatt.

item Jon Biornsson[12]) stakk oc hetto oc eitt armbrysti.

item Gottskalc eitt nitt armbrysti oc eina rauda kapo med spennum.

item er eg skylldigr Meistara Gert[13]) oc hans stallbrodr. ij. alner lerepts.

item er ec skylldigr til bruggunar[14]) fyrir. ij. pund humla ok eitt tog.

item [Eyulfr oc Jon Hallason[15]) stykki miol oc eina tunno þydskt ôl.

item biskup[16]) Andreas eitt stykki. eigr hann sialfr eina tunno þydskt ôl i scipit.

item Vermundi. xx. gyllini j vôro. ef hann verdr heill af[17]) sinum krankleika[18]).

---

[1]) [sl. *a*, *c*; [2]) rífr *a*, *c*; [3]) [sl. *a*, *c*; [4]) [blaklerept, *a*; [5]) mallt, *a*; [6]) [grôf, *a*, *d*; [7]) reida, *b*, *d*; [8]) malvase, *c*; malvisi, *a*; [9]) sem, *b*; [10]) sex, *b*, *c*; [11]) [Eyrik Olaafss., *b*; Eirik Ólafsson, *c*; Eiríki Ólafssyni, *d*; [12]) Jóni Björnssyni, *b*, *d*; [13]) Gel, *a*(!); [14]) bryggiunnar, *a*, *c*; [15]) [Eyulfi ok Jon Hallasyni *b*, *d*; Hallsson, *c*; [16]) biskupi, *c*; [17]) þessum, b. v. *d*; [18]) kraankleik, *b*.

item sira þormodi[1]) eitt[2]) armbrysti med øllum reidscap. item er ec scylldigr herra Olæf Røgnvaldsson[3]) .ij. tunnor þydsct øl.

item kunngiøri ec. at ec þykiunst eingis[4]) [med ollu[5]) scylldigr vera minum herra konungi fyrir þann kostnat skulld[6]) er ec [hefur haft fyrir[7]) hans Nad.

item scal Gottskalk oc [Erich Olæfsson[8]) afhenda ok ut gefa minna vegna alla þessa fyrskrifada[9]) peninga fyrir mina sculld. en Evert Surker[10]) og þeir kaupmenn sem ec hefir keypt scipit ut af taci þat halft igien. þui þat hef eg eigi betalat. en vilie þeir hafa þat allt igien þa gefi þeir mic[11]) mina peninga igien. sem er .ij$_c$. gyllini.

item er Henrik Grot[12]) mier scylldigr .xix. gyllini [at kaupstefno[13]) at ari.

item gefr[14]) ek Aris einn duk.

item yngibiorgo .vj.[15]) alnir med vorolerept.

Segir ec Christino þorsteinsdottur oc ollum minum frendum oc vinum æ Islandi [marga goda natt[16]). oc giorir[17]) vel oc bidr[18]) gott fyrir mic[19]) oc minni sal.

Oc til sanninda hier um setr eg mitt innsigli fyrir þetta mitt Testamentisbref sem scrifat var ut til brędra i Biorgvin sunnodaginn næstan eptir sancti Bartholomæi dag Anno Domini ꝏ⁰ cd⁰ l⁰ nono.

---

176. 10. September 1459. á Reynistað.

Þorvaldr Finnsson samþykkir gjöf Teits prests bróður síns, þar sem hann gefr klaustrinu á Stað í Reynisnesi í testamenti sínu hálfar jarðirnar Eingihlíð og Gil í Holtastaða kirkjusókn.

AM. 280. 4to bls. 43—44 með hendi Hákonar Ormssonar c. 1640; AM. 277. 4to bls. 38—39 með hendi Guðmundar Andréssonar 1640.

---

1) þormóðr, *c*; 2) nitt, *b*; 3) Ól. Kl . . lsyn(!) *c*; 4) einkis, *b*; einskis, *c*; 5) [sl. *c*; 6) *b*; sl. hin; 7) [hef fur, *a*; hefir fyrir. *c*; 8) [Eyrikr Olaafsson, *b*, *d*; Erich Ol. son(!) *c*; 9) sl. *c*; 10) Surber(!) *c*; 11) mier, *a*, *c*; 12) Grjot(!) *c*; sl. *b*; 13) [sl. *b*; 14) gef, *a*, *c*; 15) sex, *c*; 16) [kvediu guds og mina, *c*; 17) *b*; giorit, *a*, *c*; 18) bidiet, *a*, *c*; 19) mier, *a*; mier oc, sl. *c*.

Breff wm̄ Eingehlijd [og Gil[1]).

Þad giörum vær Sigurdur Prestur Þorlaksson. Þorualldur Prestur Magnusson. Olaffur Þorsteinsson. Wigfus Hilldebrannds-son godum mönnum kunnugt med þessu voru opnu[2]) breffe ad þar vorum vier i hia a Stad i Reynisnese. saum og heirdum a ord og hanndabannd þess(a)ra manna aff eirne alffu systur Barbaru fru abbadisar ad[3]) Stad i Reynisnese Enn aff annare Þorualds Finnssonar. Skildest þad wnder þeirra hanndabande ad aadurneffndur þorualldur samþyckte þä sömu giöff löglega frij og frialsa er[4]) Sira Teitur Finnsson broder hanns haffde gieffed klaustrenu i sijnu testamentum wm̄ Jördena hälffa Eingehlijd og Gil hälfft. er liggia[5]) i Holltastadakirkiusokn so framarlega sem hann maatte þad fremst giöra. og i hans hlutskipte maatte koma[6]) fremst epter lögum. Suo og [ei sijdur[7]) samþyckte aadur neffndur[8]) Þorualldur. ad klaustursins wmbodsmann skylde frialslega mega ad sier taka aadur neffndar Jarder hanns vegnna huenar[9]) hann vill.

Og til sannenda hier umm settu[10]) vier fyrrneffnder menn vor Jnsigle fyrer þetta breff. er giört war ä Stad j Reynisnese tueim[11]) nottum epter Mariumessu ṡijdare Anno Domini [M°. CD. L°. nono[12]).

---

177. 11. September 1459. á Reynistað.

Barbara abbadís á Stað í Reyninesi selr Ólafi bónda Grímssyni jörðina Brúarland hálft í Deildardal fyrir Syðra-Vatn í Tungusveit.

AM. Fasc. XIV, 14, frumritið á skinni. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema eitt. Við þetta bréf er læst samþyktarbréf Ólafs biskups Rögnvaldssonar frá 24. Apríl 1461 og er innsigli biskups heilt. Um innsiglin segir Árni: »fyrsta innsigled var kapitulainnsigled fra Stad i Reynesnese. brotnade burt«. AM. Fasc. XIV, 15, annað frumrit innsiglalaust, en hefir þó verið innsiglað í upphafi. Hvorttveggja frumritið með sömu hendi.

---

1) [b. v. 277; 2) sl. 280; 3) a 277; 4) sem 277; 5) liggur 277; 6) komast 277; 7) [sl. 277; 8) sagdur 277; 9) huonær 277; 10) settum 277; 11) xij, 277; 12) [1459, 277.

brvarlands bref 1459[1]).

Aullum monnum þeim sem þetta brief sia edr heyra senda sigurdr þorlákzson. þorualldr magnusson. prestar. þorgeir ionsson. magnus oddason. ion gudmundzson oc vigfws hilldibrandzson leikmenn. Q(uediu) G(udz). oc sina kunnigt giorandi ad þa er lidit var fra hingatburd várs herra ihesu christi þushundrut fiogr hundrut fimtigir oc nio ár. á mánodagin næstan efter Mariomesso sidarri[2]) vorum vær j hia á stad j Reynisnesi sáum oc heyrdum á ord oc handaband þeirra frv barbaro abbadisar á stad er þa var formann klaustrsins af einne álfuo En olafs bonda grimssonar af annari ad suo firir skildu ad fyrrnefnd frv abbadis selldi áðrnefndum olafui grimssyni iordina klaustursins bruarland halftt j deilldardal er liggur j hofsþingum med allra conuentu systra samþycki med ollum þeim gognum oc gædum sem greinndri halfri iordu hefuer fylgtt ad fornu oc nyio oc klausturid vard fremst eiganda ad. honum til æfuinligrar eignar oc hans erfuingiom. En hier j mot gaf þratnefndr olafur klaustrino á stad iordina sýdra vatn j tungusueit er liggr j Reykia kirkiu sokn med ollum þeim gaugnum oc gædum sem greinndri iordu hefer fýlgtt ad forrnu oc nyiu oc hann hefer eigandi ad ordit klaustrinu til æfuinligrar eignar vndan sier oc sinum erfuingiom. skylldi huortt hallda til laga þeirre iordunni sem keypti. En huor iordin sem af kann at ganga med laugum þa skýldi su frialsliga mega aftur takazt sem efter væri vtan doms eda logligra sokna.

Oc til sanninnda her vm settum vær fyrrnefndir men vor inscigli firir þetta iardakaupsbref med kapitula inscigli er giortt var j sama stad oc ári. degi sidar en fyrr segir.

---

178. 18. Október 1459. á Reynistað.

Prófentubréf Helgu Finnsdóttur við frú Barbaru abbadís og klaustrið á Stað í Reynisnesi.

AM. Fasc. XIV, 17, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Þad gierum uær syster barbara abbadis at stad j Reynis-

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi, frá 16. öld; [2]) þ. e. 10. Sept.

nese godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi at vær hofum tekit helgu finzdottur til æuenligrar profentu vpp a stadinn j Reynisnesi med samþycki sigurdar prestz þorlakssonar Radzmañ(s) klaustursins ok allra minna conuentu systra at suo fyrir skildu at fyrnefnd helga skylldi luka stadnum j sina profentu. xx. kugillde ok .x. hundrud j ofridum peningum. hier j mot skilde optnefnd helga ser sæmiligt bordhalld. smior ok skreid. huitu einn Rett ok heita miolk. kiot þa þat væri haft. tuituga vod a huerium tolf manudum ok þar til ermaklædi edr stiku lereptz. skædi sem henni þarfazt. skilde þrattnefnd helga sier hreinliga þionustu af stadnum ok litla stofuna. Suo ok ei sidr skilde tittnefnd helga sier sæng af stadnum enn kistu skylldi hun sialf til leggia enn stadrinn eignazt epter hennar dag.

ok til sanninda hier vm settum vær vort kapitula jnnsigli ok sigurdr prestur þorlaksson fyrir þetta profentubref er gert var a stad j Reynisnese jn festo luce evængeliste. anno domini. ᴍ°. cd°. l°. nono.

---

179. [10. Nóvember 1459. i Hagal.

Vitnisburðr Greips prests Sigurðssonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1111 »Ex pagina pergamenâ affixa literis præcedentibus« [þ. e. úrskurðinum frá 12. Nóv. 1459 Nr. 184].

Jn primis er þetta uitnisburdur greipz prestz sigurdzsonar adh hann sagdizt uerit hafa atta ara þa er fader minn kom til haga a bardastrond epter hans saugñ ok modur minar ok anar(a) manna þeirra er alldur minn uissu ok ox þar upp þar til eg var fulltida madur ok pall þorkelsson bio j tungumula ok þorkell son hans epter hann ok uoro uit sagder jafngamler ok heyrda eg alldri annad sagt en kirkian j haga a bardastrond ætti allan skog j morudal fra aulldugili ok fram adh hagagardi. liet fader minn uinna i þessum sama skogi bædi kol ok elldiuit uetur ok sumar epter þui sem honum heñtadi. heyrda eg pál alldri adh finna né sier eigna þenna skog. uann eg ok opt j fyrrgreindum skogi med monnum fôdur mins ok

pall liedi sonu sina þorkel ok tumas adh uinna j þessum sama skogi med mier ok monnum fôdr mins. uar tumas palsson hia fodr minum uinnumadur þa er pall fader hans uar andadur ok uann j tiitt nefndum skogi adh skipan fodur mins bædi til kola ok til elldiuidar ok eignadi huorki sier né syskinum sinum. suo uar eg heima j haga þa er sira biarne sigurdszon atti tungumula ok hafdi þar buskap. ok heyrdi eg hann alldri sier eigna edr adh finna uit fôdr minn edur hans menn þa er þeir foru j þenna skog. suo uissa eg ok aunguan af þessum monnum sem nu hefer eg greint j þessum skogi uinna utan j leyfi fodur mins ok nu brædra minna epter hann. heyrda eg aungan annan[1]) adh tala enn kirkian j haga ætti allan skog j morudal fra aulldugili ok fram adh hagagardi. uar eg heimilisfastur j haga hia fodr minum ok nu bio eg þar sidan þar til er eg uar fertugur so ad eg uar alldri alla tolf mánudu j burt en nu hefer eg uerit þar þingaprestr upp æ xj ær. ok hier epter uil eg sueria ef þurfa þiker.

180.

[10. Nóvember 1459. i Haga].

VITNISBURÐR Arons Jónssonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1112 »Ex pagina pergamenâ affixa literis præcedentibus« [þ. e. úrskurðr frá 12. Nóv. 1459] (= *a*); AM. Apogr. 1116c með hendi Árna Magnússonar »accuratè« »epter pergamentsskrä fra Haga ä Bardastrǒnd« og var það uppkast að 1112 (= *b*); AM. Apogr. 1133c »Aptan af storu Transscripto frä Haga ä Bardaströnd giordu 1586« [(AM.) = *c*].

Jtem er þetta uitnisburdr ærons jonssonar adh hann[2]) sagdizt alldri heyrt hafa tuimæli æ leika adh kirkian j haga æ bardastrond ætti allan skog j morudal fra ôlldugili ok fram ad hagagardi. uissa eg ad sigurdr þordarson liet uinna j þessum sama skogi ok syner hans epter hann ok heyrda ek aungan upp æ kæra edur ad finna þann sem tungumula atti ok auñguan anan ok er eg hier barnfæddur æ bardastrond ok hier uerit optazt allan minn alldr. hefer eg nu xvij uetur ok xx adh þui er[3]) moder min hefer sagt mier ok adrer

[1]) Svo (rétt: annad); [2]) sl *a*; [3]) sem *b*, *c*.

menn þeir sem minn alldr uita. ok hier epter uil eg sueria þegar eg er med lõgum til beiddr.

---

181. [10. Nóvember 1459. í Haga].

Vitnisburðr Guðlaugs Magnússonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1113 »Ex pagina pergamena affixa literis præcentibus« (þ. e. úrskurðr frá 12. Nóv. 1459) = *a*; AM. Apogr. 1116a, með hendi Árna Magnússonar »accuratè« »epter pergamentsskrä frä Haga ä Bardaströnd« og var það uppkast að 1113 (= *b*); AM. Apogr. 1133a »Aptan af storu Transscripto frä Haga ä Bardaströnd, giordu 1586« (= *c*).

Jtem[1]) er þetta uitnisburdr gudlaugs[2]) magnussonar. hann sagdizt hafa uerit j haga a bardastrond hia sigurdi þordarsyni uinnumadur hans ok hia sira biarna sigurdzsyni epter þat bædi j haga ok suo j midhlid ok heyrda eg alldri tuimæli a þui adh kirkian j haga ætti allañ skog fra aulldugili ok fram adh hagagardi j morudal[3]) ok liet sigurdr þordarson uinna j þessum sama skogi huert ær bædi til elldiuidar ok kola ok bio þa pall þorkelsson j tungumula ok taladi ecki upp a huorki a sigurd ne menn hans. uann eg opt j þessum sama skogi ad skipan sigurdar þordarsonar med audrum hans uinnumonnum. uann eg ok j þessum sama skogi adh skipan sira biarna sigurdzsonar þa er hann bio j haga. uar eg sagdur atian uetra þa er eg uar hia sigurdi fyrst er hann kom til haga en nu hefer eg fiora uetur um sextugt[4]). uar eg ok hia sira biarna sigurdzsyni þa er hann atti ok hafdi buskap j tungumula ok heyrda eg hann alldri eigna sier skog fra aulldugili ok fram adh hagagardi j morudal. og hier epter uil eg sueria þegar eg er med laugum til beiddr.

---

[1]) Jn primis *b*, *c* (þar stendr þessi vitnisburðr fyrst á skránni); [2]) Gudlauks *b*, *c*; [3]) Mórudal *b*; [4]) »Epter þessum reikninge er Sigurdr kominn til Haga 1413. þad er ärenu epter ad hann vann Haga ä alþinge af Jõrunde þordarsyne. og þetta mun so vera« (AM.)

182. [10. Nóvember 1459. i Haga].

VITNISBURÐR Halls Alexanderssonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1114 »Ex pagina pergamenâ affixa literis præcedentibus [þ. e. úrskurðr frá 12. Nóv. 1459] = *a*; AM. Apogr. 1116b, með hendi Árna Magnússonar »accuratè« »epter pergamentsskä fra Haga ä Bardaströnd«, og var það uppkast að 1114 (= *b*); AM. 1133b »Aptan af storu Transscripto fra Haga ä Bardaströnd, giordu 1586« (= *c*).

Jtem[1]) er þetta uitnisburdr hallz alexsanzsonar[2]) ad fader minn ok moder saugdu mic atian uetra gamlan þa er eg kom[3]) til sigurdar þordarsonar er hann bio j haga æ bardastrond ok uar eg hia honum ok j hans uernd .xx. uetur edr leingr ok nu sidan hia sonum hans sira greip ok philipus ok þordi tiu .xij. manudi ok heyrda eg aungan anad[4]) seigia en kirkian j haga æ bardastrond ætti allan skog fra aulldugili[5]) ok fram adh hagagardi j morudal[6]). liet sigurdr þordarson uinna j þessum sama skogi bædi uetur ok sumar ok hans syner epter hann bædi til kola ok elldiuidar huort sem þeim hentadi. suo uann eg ok opt ok margan dag med audrum þeirra uinnumonnum. suo uar eg ok hia sigurdi þordarsyni þa er hann bygdi sira biarna sigurdzsyni jördina haga æ bardastrond ok sira biarne liet uinna þenna skog hinn sama uegna kirkiunnar j haga. heyrda eg aungan upp æ tala edr ækæra þann sem tungumula atti edur bio ok auñgan fyrr en nu j sumar. Ok hier epter uil eg sueria ef til efnis kemur ok eg er med logum tilkuaddr.

---

183. [10. Nóvember 1459. i Haga].

VITNISBURÐR Jóns Markússonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1115 »Ex pagina pergamenâ affixa literis præcedentibus« (þ. e. úrskurðr frá 12. Nóv. 1459) = *a*; AM. Apogr. 1116c með hendi Árna Magnússonar »accuratè« »epter pergaments-

---

[1]) Jn primis *b*, *c*; [2]) Alexanderzsonar, *c*; [3]) sl. *a*; [4]) anan *a*
[5]) aulldigili *a*; [6]) Mórudal *b*.

skrá fra Haga ă Bardaströnd«, og er það uppkast að 1115 (= *b*); AM. Apogr. 1133d »Aptan af storu Transscripto fra Haga ă Bardaströnd, giordu 1586« (= *c*).

Jtem¹) er þetta uitnisburdr jons markussonar ad hann sagdizt aungan hafa heyrt anad segia en kirkian j haga a bardastrond ætti allan skog fra aulldugili j morudal ok fram ad brennuskridu²) ok þar heyrdi eg aungan adh finna edr upp a kæra ok bio eg j tungumula ferna .xij. manudu uegna sira biarna sigurdzsonar. lét sigurdr þordarson uinna j þessum sama skogi bædi til kola ok elldiuidar ok fann sira biarne sigurdzson ecki ad ok ecki eignadi sira biarne sier þenna skog suo eg heyrda. uar eg j haga kirkiu sokn upp a þriatigi uetra edr leingur. suo heyrdi eg ok sagth af sumum monnum ad kirkian j haga ætti allan skog fra aulldugili ok fram ad hagagardi j morudal. veit eg þar eingi meiri sanindi til. Ok hier epter uil eg sueria ef þurfa þiker ok eg er med lögum til beiddr

---

184. 12. Nóvember 1459. 16. Nóvember 1460. í Haga.

Urskurðr Þorsteins prests Þórarinssonar, prófasts milli Auðna í Kjálkafirði og Langaness í Arnarfirði, að kirkjan í Haga á Barðaströnd eigi allan skóg í Morudal frá Öldugili og fram að Hagagarði, en þeir bræðr Filippus og Þórðr Sigurðssynir höfðu kært til Guðmundar Pétrssonar, að hann hafi höggvið skóginn.

AM. Apogr. 1110 »Ex origin. fra Haga a Bardaströnd, accuratissimè« (AM.).

Þat giaurer eg þorsteinn prestr þorarinsson profastur millum audna j kialkafirdi ok langanes j arnarfirdi godum monnum uiturligt med þessu minu opnu brefe þa er lidit uar fra hingadburdi uors herra iesu christi. ꝺ⁰. cccc⁰. l⁰. ok ix ar uar stefndr firir mic gudmundr petursson til haga a bardastrond laugardaginn næsta firir marteins ꝺesso³) firir þa akæru er þeir brædr philipus sigurdzson ok þordur sigurdzson baru

---

¹) Jn primis *b*, *c*; ²) brenneskridu *b* (orðamunr eptir afskript, sem ekki var fullger); ³) þ. e. 10. Nóv.

ath honum ath hann hefdi hauggit ok j ort skog kirkiunar j haga æ bardastrond j morudal j fullu þeirra ofrelsi ath lôgfestum skoginum firir framañ aulldugil. nu saker þess adh gudmundr petursson uar ecki kominn ad lidnu hádegi ok einginn sa er hans umbod sagdizt hafa j greindañ stefnudag. uar stefnan suarin af tueimur uottum ok hann dæmdur lôgliga firirkalladur um fyrrgreint skogarhaugg. beiddu mig ok krofdu adr nefnder brædr philipus ok þordur sigurdzsyner ath taka þau uitni sem þeir budu fram uegna kirkiunar j haga æ bardastrond um eign æ[1]) greindum skogi j morudal ok æbyrdu mier allan þann skada sem kirkian fiengi af minni forsomañ ef uitnin kynni adh hindrazt edur talmazt j nôckurn mæta suo adh þau kæmi eigi fram ok misti kirkian þar firir sina eign ok riett. ok þui suoru firir mier fullan bokareid suo heitandi menn greipur prestur sigurdzson. aron jonsson. gudlaugur magnusson. hallr alexanzson. jon markusson suo latanda ord epter ord sem þessi sedula er liodandi sem hier er med bundin þessu minu brefe[2]). ok nu saker þess adh þar stendr suo uth j fyrnefndra manna uitnisburdi adh kirkian j haga hefer haft fyrgreindan skog. xx. uetur ok leingur ætôlulaust af þeim er attu ok biuggu j tungumula uit þa sem skogin hôfdu j haga ok hafa létu kirkiunar uegna. komu firir mic titt nefnder menn þordr ok philipus sigurdzsyner manadaginn næsta epter marteins messo beiddo mic ok krôfdu laga urskurdar um þenna sama skog sem þeir hôfdu adr uitni um leitt uegna kirkiunar j haga. ok þui j guds nafni amen. seger eg þorsteinn prestur þorarinsson profastur med fullu doms atkuædi ok lagá urskurdi allan skog fra aulldugili j morudal ok fram adh hagagardi kirkiunni j haga æ bardastrond til æfuenligrar eignar suo framt sem eigi leidazt þau uitni edur prof adh þat se þeirra eign ef þeir skulu urænter uera ef nauckurer kalla upp æ.

uar þessi minn domur sagdr ok giaur j haga æ bardastrônd manadaginn næsta epter marteins messo. mier j domssæti sitianda ok môrgum godum monnum hia ueraundum lærdum ok leikum ok samþyckiôndum.

Ok til saninda hier um setta eg þorsteinn prestur þor-

---

[1]) z (= ok) stóð í frumbr. Árni leiðrétti; [2]) þ. e. Nr. 179—183.

arinsson profastur mitt inzsigli firir þetta mitt urskurdarbref skrifat j haga æ bardaströnd sunudagin næsta epter marteins messo. æri sidar en fyr seger.

---

185. 21. Nóvember 1459. á Helgafelli.

Vitnisburðr tveggja manna, að Jón Ásgeirsson gaf Lopti Ormssyni löglegt umboð til að bjóða og bæta þegn og vígsbætr fyrir Guðna son Jóns, er vegið hafði Guðmund Magnússon.

Kriegers safn 2. 4to bls. 203—205 með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Þad giörum vær Gunnar Jonsson. Jon Þorlaksson. Hallur Kietilsson godum monnum kunnigt med þessu voru brefi. ad vær vorum þar i hiä. säum og heyrdum ä ord og handaband Lopts Ormssonar af eirni älfu og Jons Äsgeijrssonar af annari. ad svo fyrir skildu. ad fyrnefndur Jon Äsgeirzson feck og (gaf) lögligt um̄bod ädurnefndum Lopti Ormssyni. ad bioda og bæta þegn og vijgsbætur fyrir Gudna son sinn fyrir þad mannslag er hann oforsyniu j helslo Gudmund Magnusson. Lysti tijttnefndur Jon Asgeirsson fyrir oss. ad hann skylldi þad stödugt hafa og hallda sem þrattnefndur Loptur Ormsson giordi i þessu hañs um̄bodi. eda hvad hann hefir brotligur ordid a kongdomsinz vegna hier um̄ ad jafnfullu sem hann sialfur. Og til sanninda hier um̄ settum̄ vær fyrnefndir menn vor Jnsigli fyrir þetta bref. skrifad ä Helgafelli in festo sancte [Cholumbani Abbatis[1]) Anno Domini M. cccc. L. IX.

---

186. 24. Nóvember 1459. í Skarði á Landi.

Margrét Ólafsdóttir (Loptssonar) gefr Jón Ólafsson bróður sinn kvittan um allan föðurarf sinn og umboð allra sinna peninga.

AM. Fasc. XIV, 24, frumritið á skinni. Tvö fyrstu innsiglin eru enn fyrir bréfinu, en hið síðasta er dottið frá.

---

[1]) [Cholumbe Abbatis, hdr.

kuittvnarbref systur minar[1]).

Þat giorvm vier arnbiorn gudmundzson. hvge oddzson ok helge olafson godum monnum kunnegt med þessu uorv brefe at þar vorum vier j hia savm ok heýrdvm æ j reýkiahlid uid mýuatn ord ok hanndabannd ions olafsonar ok margretar olafsdottur sýstur hanns at svo fýrir skildv at fýrrnefnd margret gaf adur nefndan ion kuittañ ok akiærvlavsañ vm allan sinn favdurarf ok vmbod allra sinna penninga sem advr greindum ione bar til vmbods.

ok til sannenda hier vm þa settum uier fýrrnefnder menn uor innsiglle fýrir þetta bref sem skrifat var j skarde j lan(d)mannahrepp lavgardagen næsta fyrir andresmessv anno domini ꝏ° cd° l° nono.

---

187. 29. Nóvember 1459. í Kaupmannahöfn.

Sýslubréf Ólafs biskups Rögnvaldssonar fyrir Skagafjarðarsýslu um tíu ár, útgefið af Kristjáni Danakonungi hinum fyrsta.

AM. Fasc. XIV, 20, eptir transskripti á skinni frá 12. Okt. 1460 gerðu á Hólum í Hjaltadal. Af bréfi þessu eru til nokkrar pappírsafskriptir sem allar stafa frá þessu transskripti. Merkust er sú afskript, sem nú er í Advocates Library í Eiðinaborg 21, 8, 6. 8vo (FM. 18. 8vo) og gerð er fyrir Árna Magnússon; er hún stafrétt. Það sem tekið er upp í Sýslumannaæfir I, 315—316 er orðrétt sama ágrip þessa bréfs sem í bréfaskrá Jóns frá Grunnavík. Sbr. lögmannsúrskurð 10. Nóv. 1463.

Kong Christians briefs inntak um jarder[2]).

Vi cristiern med gvds nad danmarkx. sviarikis. noregis. vendis ok gota konvng greifve j oldenborg oc delmenhorst sendum ollvm sem býggia ꝏ vaart land jsland heilsu med gvd ok warra konvnglega nade kvnnigt giorande at vi af vaar serdelis gvnst ok nꝏde svo ok firir truskap ok vilioga þenustv sem þenne brefvisare herra olaf plizus[3]) til hola kirkiv j island oss ok vort rike norege hier til giort hefer ok hier efter troliga bevisa

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi Jóns Ólafssonar sjálfs; [2]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [3]) pliz', transskr. og svo les Eiðinaborgarafskriptin.

skal ok maa þa havfvm vi vnt ok forlent ok med þetta bref vnnom ok fýrlenom honom vaart ok krununnar leen skagafiord liggianda j fýr nefnt holabiskupsdæme nordan vpp a island med alla sina tillavgur ok konvngligra rento rettogheit ok huat þat helzst er edur vera kan til nytte ok býhallda þat j tio samfelden aar j svo maata at han skal arliga gifa oss þar af til vaart fatabvr hvndrada letta gýllena svo leinge han þat i verio hafer ok antvarda oss edur vaarom vmbozman j biorgen vpp a vaara vegna. ok skal han giora oss goda reido ok reikningskap af strandrak sem þar falla kan. þvi bidiom vi ok biodom ýdr vaara ok kronanne skatskýlldoga bændur ok megin almuga sem býggia ok bua j fyrnefnt skagafiord at j hier efter veri honom hæroge ok hlýdoger ok giorin ok gefuin honom til goda reida ýduarn arligan skat landskýlld sakeýre ok allt annat sem j oss upp a krvnvnnar vegna pliktavger eravd ok eingvm adrvm svo leingi han þat af oss j verio hefer sem fyrskvifat star ok latit þat eingalvnd svo framt j vilin flý uaara konungligra hefnd ok reide.

Ok til saninda hier vm latom vi heingia vaart secretvm firir þetta bref sem skrifat er appa vart slot kavpmannahafnn jn vigilia sancti andree apostoli anno domini ᴍ° cd° qvinqvagessimo nono.

---

188. 1459. i Kaupmannahöfn.

Kristján Danakonungr hinn fyrsti ritar Davíð biskupi í Utrecht um refst yfir Kölnarmönnum fyrir það, að þeir réðust á, tóku fastan og rændu Marcellus Skálholtsbiskup, þá »postulatum« erkibiskup í Niðarósi, þegar hann var á heimleið úr sendiför, er konungr hafði gert hann í, bæði til páfa og annara þjóðhöfðingja.

Bartholins safn B. Fol. bls. 187—189, skr. c. 1690. Prentað í Scriptores rerum Danicarum VIII, 400—401.

Copia ad Episcopum Trajectensem in causa Coloniensium.

Christiernus dei gratia Regnorum Dacie Svecie Norvegie et cetera reverendo et orthodoxo in Christo patri David eadem

gratia Episcopo Traiectensi, Salutem et sincere dilectionis affectum.

Subiit animum, Reverende et amantissime pater in Christo, amice carissime, ea presentibus recensere, qve famatis rumoribus ad vestram pervenisse notitiam minime hesitamus; ingens qvidam flagitium et pestiferum ausum implacabili animadversione dignum per Burgimagistros et Consulatum Coloniensem sacrilega temeritate presumptum. Nam dudum cum Nos reverendum in christo patrem Marcellum Episcopum Scalolthensem consiliarium nostrum, tunc in Nidrosiensem Archiepiscopum postulatum, ex regnis nostris pro arduis nostris et regnorum nostrorum negotiis imminentibus, Oratorem et Ambasiatorem nostrum ad sedem Apostolicam et diversos Reges ac Principes legassemus; cum ad Nos ipsum summus Pontifex expeditum cum responsis remitteret, per civitatem Coloniensem transitum facientem, dicti Colonienses perperam satagentes inanibus confictis coloribus, ipsum Episcopum in propriis laribus, infra Ecclesiasticam emunitatem, sub salvo conductu existentem, demissis ipsorum violentiarum magistris cum famulis civitatis, irreverenter et contumeliose, per tecta et domos vicinas cum impetu subintrantes apprehenderunt, percusserunt, solo prostraverunt et captivarunt, annulis preciosis ex digito violenter extractis, per vicos et plateas ad carceres maxima cum ignominia traducentes. Et statim familia sua repulsa, curiam Episcopi in potestatem et arbitrium receperunt, et nocturnis squallentibus latebris, vasa aurea et argentea in notabili pondere pecunie, clenodia tam nostra qvam sua, privilegia, litteras nostras clausas et apertas et omnem Episcopalem supellectilem asportarunt; qvod lucescente die curia prefata rebus contactis excussis evacuata remansit. Ac qvoqve posteaqvam domino favente, eis invitis, bonorum presidio immunis evasit, se ad tutelam illustris Principis, Juliacensis et Montensis Ducis, nepotis nostri carissimi, qvi sibi illatam iniuriam noverat, contulit, hortatibus crebris tam dux prefatus qvam ipse Episcopus literaliter et per oratores, Colonienses commonitos habuere, qvatenus per suos competenti comparerent in loco, et super captivitate Episcopi et spolio darent et reciperent, qvod foret iustitie et honoris. At per semestrem sepe reqvisiti et expec-

tati turpi silentio recusarunt. Interea cum ad presentiam nostram gravi cum qverela se contulit, nos accuratis apicibus et per oratores nostros super hiis, ut predicitur, obnixius et amicabiliter reqvisivimus, qvatenus rem per ipsos flagitiose in vilipendium nostrum, et ecclesiastice ac episcopalis dignitatis noxam patratam, condigna satisfactione et emenda conponerent; a qvibus responsa plena blasphemiis et subterfugiis reportavimus. Qvocirca, reverende in Christo pater, qvia tam ingentem offensam nostra modestia regia qvam pluribus sustulit, ulteriori mora torpere non valet, qvam decet acriori vindicta ulcisci, eandem P. V. per amicitiam singularem attentius obsecramus, qvatenus sicut nos vobis in negotiis vestris favorabiliter semper faciemus, ita velitis contemplatione nostra ipsos Colonienses commonitos facere, ut Maiestati nostre et Episcopo prelibato iuxta indaginem suprascripte narrationis integraliter satisfaciant. Qvod si contempserint vestros audire hortatus, velitis cum vestris subditis et amicis nobis favoribus adesse et assistentia exercitus. Donec redeuntes ad cor, iniustam iniuriam digno emendationis impendio complanaverint.

Valete, Reverende in Christo pater, et amice optatissime, cuius beneplacitis et gratuitis nos offerimus corde preparatos.

Datum in castro nostro Coppenhaven Dacie, anno et cetera LIX. Regali nostro sub secreto.

---

189. 2. Januar 1460. Ósló.

Kristján konungr hinn fyrsti veitir Guðina Jónssyni landsvist fyrir víg Guðmundar Magnússonar, er hann hafði ófyrirsynju drepið.

AM. Fasc. LXVI, 11, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. Afskr. (brot) í Kriegers safni 2. 4to bls. 217—18.

Kvittunar Bref Gudna Jonssonar fyrir mannslægi utgefit af kong Christiern[1]).

Christiærn med gudz nadh Norgis Suerikis Danmarks Wendis oc gothe kungh grefue i Oldenborgh oc delmenhorst

[1]) Krieger 2.

sender ollum monnum þeim er þetta bref sea ædher høyrer Q(uediu) g(uds) oc sine.

Wer wiliom at þer vider at wer hafuum i heydher vider gudh oc saker godre manne bønestadher oc æfther þuj profue er her fylgher gifuith gudhine jonssyni er gudmundi magnussyni [wart at skathe vforsynie[1]) landzuist med þeim hættæ ath han see ledugh quit oc frij oc allþingis akærolows for oss oc hworio manne. thy forbyudum wer hwario manne fullkomelighe wandrædhe at aucke [æder aucke lathe vider han hædhen af om þetta moll nema hwar som þet gører vili hafue forgort fee oc fridi oc werde siden aldrij bodemadher[2]).

War þetta bref gort i oslo aa ællipthe are rikis wort norghe her jfuer vikinghson profast at marie kirkio i oslo cantzelær wor jncigledhe dægin nest æfter nyarsdagh.

anno domini 1 8 9 decimo[3]).

---

190. 7. Febrúar 1460. á Hóli i Bildudal.

Kaupmálabréf Gísla Filippussonar og Ingibjargar Eyjólfsdóttur.

AM. Apogr. 1117 eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd. »6 innsigle hafa fyrer brefenu vered. eru nu øll burtu« (AM.).

Jn nomine domini amen.

uar svo felldr kaupmali giorr ok lystur a brullaupsdegi gisla philippussonar ok ingebiargar eyiolfsdottur þa lidet var fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund. cccc. lx. ær a holi j billdudal j arnarfiardardolum fimtudagenn næsta epter purificacionem sancte marie at philippus sigurztson ok groa ketilsdotter gafu gisla syni sinum til kaups ok konarmundar vid ingebiorgu eyiolfsdottr halfa iordena haga a bardastravnd firir .lx. hundrada ok þar med. xx. kuilldi edr kuillda uirt ok hier med samþykti ok gaf loptur philippusson þessa giof ok giord faudr sins ok modr uid gisla brodr sinn. hier j moti gafu þau eyiolfur magnusson ok helga þordardotter ingebiorgu

---

1) [vard att skadi paa sin, Krieger 2; 2) [paa hannem mend hvem ded giðr giorgiortt(!)frid og . . . Krieger 2. 4to (og þrýtr)); 3) þ. e. 145 decimo.

dottur sinne til kaups uid ædr nefndann gisla .xx. hundrut upp j iardernar j billdudal. eyri ok hol. hier til gaf magnus eyiolfsson diakni ingebiorgu systur sinne. xx. hundrut upp j somu iarder hol ok eyri er fader hans ok moder gafu honum. samþyktu þau fader hans ok moder þessa hans giof vid ingebiorgu systur sina. kiori eyiolfur magnusson dottur sina ingebiorgu helmingakonu j gard gisla philippussonar at feingnu fie ok ofeingnu. j faustu ok lausu.

uoru þessir brullaupsuottar þosteirn þorarinsson. snorri biarnarson. kodran jonsson prestar. þorbiorn biarnarson. arni bavdvarsson. ormur ionsson. leikmenn.

Ok til sannenda hier umm settvmm vær fyrr nefnder menn vor inzcigli firir þetta bref sem giort uar a holi j billdudal a sama ari ok degi sem fyrr seger.

---

191. 22. Februar 1460. í Vatnsfirði.

Björn Þorleifsson kaupir Bæ í Súgandafirði af Grími Þorleifssyni fyrir þrjátigi hundraða í lausafé, og eru landamerki tilgreind.

Afskript, staðfest í Haga á Barðasrönd 25. Júní 1704 af Einari Einarssyni og Magnúsi Arasyni, og var frumritið þá »miög Roted«.

Kaupbref firir Bæ i Sugondafirde[1]).

Þad giörum vær Are Sumarlidason. þorsteirn Sigurdsson. Einar Pâlsson. Jon Jonsson. Vincentius Nicolasson Godum monnum kunnugt med þessu voru opnu brefe ad, vær vorum i hia i Breidastofunne i stofunne i Vatnsfirde þa lided var fra hingadburd vors herra Jesu Christi 1460 aa Peturs Messu dag um veturinn. sâum og heirdum aa ord og handaband Biörns bonda þorleifssonar og Grijms Þorleifssonar og skildest þad under þeirra handabande ad nefndur Grijmur sellde Bijrne þorleifssine Jôrd þa er Bær heiter i Sugandafirde. og liggur i stadar kirkiusokn. med øllum þeim gögnum og giædum. sem greindre Jôrdu aa ad filgia og filgt hefur. ad fornu og nyu og firrgreindur Grijmur vard framast eigande ad.

Hier i mot gaf âdurgreindur Biörn Þorleifsson þria tyge

[1]) Svo.

hundrada. med so felldum frijdlejka. 12 kugillde bulæg og 8 hundrud i gielldfie. 10 hundrud j þarflegum peningum. þeim sem þeim vel samañ kiæme. og skillde lukast aa þrem aarum enum næstu. utañ Biörn villde firr mejra luka. sellde Grijmur þessa firr greinda Jôrd ādurnefndum Birne til fullrar eignar undañ sier og sijnum Erfingium. skilldo offtnefndur Grijmur svara laga rifftingum aa firrgreindre Jôrdu. enn tijttneffndur biörn hallda greindre Jôrdu til laga. ad þessum landamerkium. ad Sunddalsaa so langt sem hun fellur til ur Vatne og til gards þess er giordur er mille Vatnadals og bæar. bādu meigenn aar sem gardurenn syner. þridiung beitar i Vatnadals afriett. Enn Vatnadalur aa i mote haustbeit og vorbeit krossmessna i millum ofan med bæarhlijd. Bær aa xxx sauda beit aa saudanese fra krossmessu aa haust og (til) krossmessu aa vor. enn kirkiañ aa stad ā i mote naustgiord og skipstôdu vid aar os i Bæar lande. Og til sannenda hier um settum vær firr nefnder menn vor Jnnsigle firer þetta bref skrifad i sama stad. deige og aare sem firr seiger.

---

192. 28. Februar 1460. i Vatnsfirði.

Olafr Ísleiksson prófastr milli Geirólfs(gnúps) og Langaness úrskurðar jörðina í Vogum Vatnsfjarðarkirkju til æfinlegrar eignar samkvæmt testamentisbréfi Einars Eiríkssonar, er Björn bóndi Þorleifsson bar fram.

AM. Apogr. 899 »Ex origin. Vatzfiord. accuratè«. »6 innsigle eru under brefinu, og alldri hafa fleiri vered« (AM.). Kriegers safn 2. 4to bls. 141—144 með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Þat giorum uær olafur isleiksson profastr milli geirolbs[1]) og langanes. petur þordarson. eirekr arnason. sigurdr jonsson. jon jonsson. biarne oddzson prestar godum monnum kunnigt med þessu uoru brefi ad sub anno gracie milliss(im)o quadringintissimo sexagessimo j uatzfirde j jsafirde fimtudagin næsta eptir matheas messo sæm uær ok ýferlæsum testamentum bref

[1]) »I orginalnum hefur fyrst skrifad vered geiroms sidan corrigerad: olbs eins og hier er ritad. Geirolfsgnupr heiter þad i landnamu« (AM.).

einars bonda eirekssonar med. ij. hænganda jnnsiglum skeggia prestz elldiarnssonar ok þoruardz gudmundzsonar ok þar med skrifadir helgi prestr einarsson ok þorualldr snartarson ok stod þar suo skrifat j mille annara orda at fyr nefndr einar eireksson gaf j sitt testamentum kirkiune j uatznfirde[1]) þessar jardir er suo heita halshus ok uogar ok midhus ok halfa eyre j miofafirde er liggia i vatnzfiardar kirkiusokn med þeim giofum odrum sem greint testamentum bref utuisar. lagde biornn bondi þorlleifson þetta bref fram firir mic fyrr nefndann olaf isleiksson ok beidde mic ok krafde laga urskurdar huort kirkian j uatnzfirde mætti med rettu eiga jordina j uogum er fyʀ greindr einar hafde kirkiune gefit sem hans bref utuisar. Enn med þui at eg uar med laugum krafdr ok beiddr ok guds laug suo utuisa at hinn sidazte uile manzens skal standa obrigdeliga þui at tilkölludum med mier adr nefndum prestum ok odrum godum monnum. þeim sem þar voru nær staddir þui seigir eg þratt nefndr olafr isleiksson profastr ok kirkiunar umbodsmadr. j domsæti sitiande. jn nomine domini amen med fullum laga urskurde kirkiune j uatnzfirdi greinda jord uoga til æfinligrar eignar ok ei ueit eg annat rettara firir gude at suo profudu sem nu er firir mic under flutt.

ok til sanninda hier um setta eg titt nefndr olafr mitt innsigle med þessara fyrr nefndra presta innsiglum firir þetta mitt urskurdarbref skrifat j sama stad degi ok ære sem fyrr seigir.

---

193. 20. Marts 1460. i Bjarnanesi.

Kristín Teitsdóttir handleggr Teiti Gunnlaugssyni föður sínum jörðina Horn í Hornafirði, svo að hann megi gefa hana Gunnlaugi syni sínum, en Kristín skilr sér hana aptr, ef hún lifir Gunnlaug bróður sinn.

Bisk. Isl. Skalh. Fasc. III, 2, transskript á skinni gert af Guðmundi Guðmundssyni og Einari Jónssyni á Ásgeirsá í Víðidal fimtudaginn næsta fyrir messudag Simonis et Jude Apostolorum (= 22. Okt.) 1523. Afskript af bréfinu er í AM. Apogr. Nr. 2523 með hendi Arna Magnússonar, og var bréfið þá »miög so meirt og fued orded, so ad þad med tidenne forgeingur«.

Þat giorum vær hermundur arnason. sigvatur halldorsson

[1]) Svo.

ok þorvalldur þorvardzson godum monnum kunnigth med þessu voru opnu brefi. þa lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christe þushund fiogur hundrud ok sextigi ar. fimtadagin næsta epter gudmundardag. vorum ver i hia sam ok heyrdum á i Biarnanessi i Hornafirdi at Kristin Teitzdottir leyfde Teite gunnlaugssyni fodur [sinum] med handabandi ok upp[lag]di iordina Horn i Hornafirdi i suodan mata at Teitur gunnlaugsson skylldi vel mega gefa þessa saumu iord Horn gunnlauge syne sinum ef gunnlaugur Teitzson lifdi Kristinu Teitzdottur systur sina edur hennar barn edur baurn. ef gud gæfi henne þau at eiga. En ef opptnefnd Kristin Teitzdotter lifir edur hennar baurn skilgetin gunnlaug Teitzson brodur sinn. þa skildi þrattnefnd Kristin Teitzdotter þessa saumu jord Horn i Hornafirdi apptur under sig edur sin baurn skilgetin. ok hier epter vilium ver sveria ef þurfa þickir. Ok til saninda hier um settum ver fyrnefnder menn vor innsigli fyrir þetta giorningsbref. skrifad i sama stad ok dag. ære sem fyr seigir.

---

194. 5. Mai 1460. á Auðkúlu.

Transskript af Flatatungu og Bægisárbréfi frá 20. Janúar 1428.

AM. Fasc. VIII, 25, transskriptið innsiglalaust á skinni, mjög blakt og máð. AM. Apogr. Nr. 303. Öll innsiglin voru dottin frá transscripto 1712.

Ollvm monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda jon jonsson. hrafn jonsson. bergþor jonsson. eyvindur thomasson kvediv gvds ok sina kvnnigt gerandi ath þa er lidit var fra hingatbvrd vors herra jhesv christi þvsvndrvt cccc ok sextiger æ ædkvlv j svinadal vorvm vær j hia ok heyrdvm æ svo latanda bref med heilvm ok oskoddvm hanganda jnsiglvm svo latanda ord fyrir ord sem hier segir.

[Hér kemr bréf frá 20. Janúar 1428, Dipl. Isl. IV, Nr. 401].

Ok til sanninda hier wm settvm wier fyrr nefnder menn wor jnsigli fyrir þetta transkriptarbref skrifvat (æ) ædkvlv j svinadal manvdagin næsta eptir kross messo wm vorit æ sama ari sem fyrr seger.

195. 18. Mai 1460. á Laugabóli í Laugardal.

Einar Markússon selr Jóni Erlingssyni sex hundruð í jörðunni Arnardal enum neðra í Skutilsfirði fyrir tólf hundruð í ganganda fé og lausafé, og lýsir Einar landamerkjum.

AM. Fasc. XIV, 22, frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö hin fyrstu eru enn þá fyrir því. Hin eru dottin frá. AM. Apogr. 5706.

Kaupbref firir Arnardal[1]).

Þath giorum wier þordr hnarrarson. Eigel þorleifsson. jon hakonarson. jon bergþorsson. godum monnum kunnigt med þessu woru opnu brefe ath wier worum j hia saum ok heyrdum á ord ok handaband þessara manna af eirne alfu einars markussonar ok gro konu hans enn af annare alfu jons erlingssonar ok jngebiargar konu hans.

Þui [j nomini[2]) domini amen

war þessi kaupmale gior adr greindra manna j mille oss nær weranda at suo firir skildu ath adr greindr einar markusson selldi fyr nefndum jone ellingssyne sex hnndrut j jordnnne arnardal enum nedra er liggr j eyrar kirkiu sokn j skutilsfirde med þeim landamerkium sem hier seiger.

Jnn yfer merarbás at ofæru þeirre er þar er næst ok fram ad langa hrygg firir nedan dalenn minna ok at þuerá þeirre at næst er arnardalnum minna j mille ok murtaselia ok jnn at brudarhamre j mille sudawikr ok arnardals. sagdizst fyr nefndr einar markusson huorke hafa sellt ne gefid nockorum manne j þessu greindu takmarke nema adr greindum jone ellingssyne fyr greind sex hundrut j þesse jordu arnardal.

Jtem sellde opt nefndr einar [med samþycke gro jonsdottr konu sinnar[3]) tittnefndum jone þratt nefndan jardar part wndan sier ok sinum erfingium enn under jon ok hans erfingia med ollum þeim gognum ok giædum. rekum ok hlunendum bædi til fiallz ok fioru jafnwel ok þæ peninga sem finnazst kann j jordu edr æ sem jordunne hefur fylgt at fornu ok nyigio ok hann hefur fremszt ordit at eigandi j millum fyr greindra tak-

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; [2]) [svo; [3]) [milli línanna með sömu hendi.

marka. Skyllde þratt nefndr jon hafa tueggia manna jferd j saulfafioru enn einar sex manna jferd ok þeir at auke sem saul færa wndan sio eitt skip j arnarnese ok skal jon taka alla tolla af þui huerso marger sem æ roa ok þar med navst ok kro ok hiall. hier j mote skal einar hafa þriu skip ok taka alla tolla af þeim ok þar med þria hialla ok þriu naust ok þriar krær. Hafde jon j sinn hlut j taudum partenn nordr fra fioslæk jnnan gardz allan wpp ok ofan fios [med haugstad[1]) ok gard nordr fra med ollum wnderstaudum. badstofu ok forbadstofu þar wm þuert sudr ýfer hus þat sem næst er heimelikt[2]) med þeim grund[uoll[3]) sem þar til heýrer enn einar allar ædrar[2]) taudr ok hus. skal þat hafa huor af selum sem drepid geta ok skal jon hafa wte eitt neth enn einar þriv neth ok þar leggia sem will af huors hendi. skal jon hafa enn fiorda part af ollum Reka ok suo af flutningshuaulum. Hier j mote gaf opt nefndr jon ellingsson med samþýcke jngebiargar hakonardottur konu sinnar. xij. c. wid adr greindum jardar part. war þar golldit j. v. kyr og þriu asaudar kugillde ok. ij. naut tueuetur til hundras. sexæringr nýr med ræ ok Reida. wad ok jfærsla firir þriu kugillde. skyllde opt nefndr einar Markusson suara laga Riptingu m adr greindum jardar part enn titt nefndr jon ellingsson hallda til laga.

Ok til sannenda hier wm settum wier fýr nefnder menn wor jnzsigle firir þetta kaupsbref er giort (var) m laugabole j laugardal j augursþingum sunnodagenn næsta firir gagndagwiku. anno domini M° cccc° lx°.

---

196. 18. Juni 1460. á Hofi i Vatnsdal.

VITNISBURÐR um torfskurð frá Hofi í Vatnsdal í Brúsastaða og Gilsstaða jörð.

AM. Apogr. 756 »Ex originali« með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna. »Brefed er ā kalfskinn, hafa vered fyrer tvö hangande Jnnsigle, er annad j burt, enn þveingurenn epter«.

Þeim godum maunnum sem þetta bref sia edr heyra

---

[1]) [milli línanna með sömu hendi; [2]) svo; [3]) [yfir línunni.

sennda þorstein magnusson. einar þorsteinsson kuediu guds ok sina kunnegt giaurande þa er lidett uar fra hingatburd uors herra ihesu cristi ꝏ cccc lx ara þridiudagenn nęsta epter dyradag[1]) uoru uid hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband ad gestur petursson handfeste gisla þorgilssyne suo felldan̄ vitnesburd ad hann uisse ad biaurn audunarsonar bio a hofe i vazdal meir enn fyrir fioretige uetra ok hafde torfskurd j brusastad(a) jaurd ok gilstada jaurd sem hann þurfte ok atalde einge suo ek heyrde. ok hier epter kuest hann sueria ef þurfa þætti[2]). ok til sanninda hier um settu uid fyrskrifader menn okur insigle fyrir þetta bref skrifat æ hofe a sama are deg(e) sidar en fyr seger.

---

197. 26. Júní 1460. á Möðrufelli.

Sex menn votta, að Magnús Benediktsson hafi lukt Benedikt syni sínum fjórtán tigi hundraða í arf eptir Þrúði móður hans og tilgreinir þar í nokkrar jarðir, en Benedikt kvittar föður sinn fyrir.

AM. Apogr. Nr. 5656, »Ex originali«, með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna. »Brefed er ä kalfskinn, med 5. Jnsiglum enn þad siötta er burt, ä Jnsiglunum siest eckert notatu dignum, fyrer utan nöfnen̄«.

Þat giorum vær. eirekur loptzson. einar arnason. þorkell þorkellsson. helgi sigurdsson. jsleifur gudmundzson. gudmundr jvarsson godum monnum kunnickt med þessu voru opnu brefi. at þa er lidit (var) fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund cccc ok sextigir ár. midvikndagin næsta fyrir huitasunnu[3]). vid samkvomugerdi j eyiafirdi. vorum vær i hia saum ok heyrdum æ. ord ok handaband þessara manna. magnus bonda benedictzsonar af einne alfu ok benedictz sonar hans at suo fyrir skilldu at greindur magnus luckti benedicti syne sinum j sinn modrarf. fiortantigi hundrada. var þar tilgreind jordin skialldarvik i kræklingahlid. er liggr i glæsibæiar kirkiv sokn fyrir fioritigi hundrada ok þar til tivtigi hundrada j lausagoze j fridum penningum ok ofridum. sidan lofadi fyrrgreindr magnus

---

[1]) þ. e. 17. Júní; [2]) þættu, hdr.; [3]) = 28. Maí.

benedict syne sinvm jordina[1]) vik i skagafirdi er liggr i kirkiusokn Reynenes stadar til giptvmala ef hans heidur lægi vid. skylldi fyr greindur benedict magnusson eignaz jordina til jafnadar erfda vid syskin sin epter þvi sem login vtvisa. sidan gaf tittnefndur magnus benedict syne sinum jordina hol ut ed næsta vik an allz Reikningsskapar. sidan gaf opptnefndur benedict þrattgreindan magnus faudur sinn aurlungis kvittan ok akærulausan vm allan sinn modurarf ok medferd a greindum arfi þeim er honum fiell til logligrar erfdar epter þrudi modr sina fyrir sier ok ollum sinum logligvm epterkomendum. skylldi fioritigi hundrada af greindum arfi standa hia magnuse benedictzsyne leigulauser þar til benedict giptiz. Ok til sannenda hier um settvm ver fyrnefnder menn vor insigle fyrir þetta bref er skrifat var j maudrufelle j eyiafirdi. fimttudaginn næsta epter ionsmesso baptista. sama are sem fyr seger.

---

198. 1. Juli 1460. á þingvelli.

Jón Þórðarson selr Birni bónda Þorleifssyni jörðina Norðtungu í Borgarfirði fyrir sex tigi hundraða, og geldr Björn í mót jörðina Skuggabjörg í Deildardal fyrir tuttugu hundruð og fjörutíu hundruð í vel virðu gózi.

AM. Fasc. XIV, 21, frumritið á skinni. Innsiglin hafa verið sex, en eru nú öll dottin frá.

Þat giorum wær oddr asmundzson laugmadur. skuli lopzson. gunnar ionsson. stephan þorarensson. brandvr sigurzson. þorarin arnnsson godum monnum kunnegt med þessv vorv opnv brefi anno domini ꝏ°. cccc°. lx°. vorvm vær j hia savm ok heyrdvm a j laugriettv æ alþingi manvdagin næsta epter petvrsmessu[2]) ord ok handaband biarnar bonda þolleifssonar af eirni halfu. ions þordarsonar af annari. falst þat under ok skildizt þeirra handabandi ath þeir stadfestv þar firer aullvm dandimanni[3]) þau iardarkaup sem fyr hafdi framm farit j milli þessara fyrgreindra manna. at fyrr nefndr ion þordarson selldi adr nefndum birni jordina nordtungu j borgarfiardar heradi firer

---

[1]) Svo; [2]) þ. e. 30. Júní; [3]) svo.

lx. hundrvt med aullvm gaugnvm ok gædum sem greindri iordu a at fylgia ok fylgt hefer at fornu ok nyu. ok hann matti fremst eigandi at uerda med aullvm þeim rentvm ok inntektum sem til liggia þessara(r) fyrgreindrar iardar. hier j moti gaf þratt nefndr biorn opt nefndum ioni skuggabiorg j deildardal j hofs kirkiv sokn firer. xx. hvndrvt med aullum gaugnvm ok gædvm sem þessi greindri iordv æ at fylgia ok fylgt hefer at fornu ok nyu ok hann uard fremst eigandi at. ok þar til. xl. hundrada j uel uirdu gozi. skylldi titt nefndr biorn þolleifsson suara laga ripttting a greindri iordv enn titt nefndr ion hallda til laga. skylldi ok titt nefndr ion suara laga ripting a nor(d)tungv enn biorn þolleifsson hallda til laga riettra.

Ok til sanninda hier um settum uær fýrnefnder menn vor inzigli firer þetta bref vmm (nefnt) iarda kavp. skrifat vid avxaræ a þinguelli. æ sama ari enn degi sidar enn fyr seger.

---

199. 8. Juli 1460. i Skálholti.

Mattheus biskup á Hólum og umboðsmaðr heilagrar Skálholtskirkju, eins og hann sjálfr nefnir sig, bannar Andrési Grænlendingabiskupi að fremja nokkur biskups eða prests verk í sínu umdæmi, undir banns pínu, fyrr en hann hafi hreinsað sig af þeim sökum, sem hann hafi stefnt honum fyrir á fund Ólafs erkibiskups í Niðarósi.

AM. 22B. Fol. bls. 91 á pappír skr. c. 1605 (»Adversaria Huitfeldiana«). Bréfið er prentað í Grønlands hist. Mindesm. III, 184—85. Ártal þessa bréfs er athugavert, því að áðr (Nr. 161) er talið, að Mattheus dæi 1458. Ætti því bréfið að vera frá 1456, 1457 eða 1458.

Om Biscop Anders aff Grønland anno 1460[1]).

Vij Mattheus med gudz naade Biscop a holum och vmbodzmader helleger Schalholdz kirkiu. gerum godum monnum kunnigt med tessum vorum breff. ad os och godum monnum os nerverende list och saa heffuer lyttist ad hellog Skalholdz kirkiu heffuer mikin och uvmagulegom skada nu fýr langen tima fengit aff then imislegom vmbodum sem nu lange tima heffuir

[1]) 1406(!), hdr. á báðum stöðum; á síðari staðnum er ártalið mjög skorið, en er þó nokkurn veginn víst (1406).

iffuer henne veret. och nu Biscop anders aff Gardum aa Gronland fôrst biriede. Thi forbiodum vij ther adurnefnder Biscop anders vnder fuld forbud. band och bandzpine ad fremme nokot bischopligt eda prestelig starff fôrend du heffuer dig rensit eda ret stadit fýri their sakar sem vij haffuom ther fýri steffnt fýre verdulekan fouder ok herre. her olaff med gudz naade Erkebiscop j Niderosi. hermed forbiudom ver ollum oc seerhuerium bede lerdum ok lekum vnder samme forbaud. band och bandzpinu ad theirra Embete ad stande eda ther nokore lýdni eda fýlgie ad vette til nokors bischoplicks starff eda Embete thartill sem endulegur veggur ganger a um aull thau malle felli fýri adur neffndur verduge foudur Eriki biscopen j Nidrossi er vij hǫffum ther fýrri steffnet. eda fýrri vor nodoga herra konunginn eff thes med tarff.

Ok til sande herum settum vij vort Jndsigli fyrri thetta breff skreffuit j Skalabolti den 6 dag epter Mariæ besôgilsiz[1]) deigi [anno domini] 1460[2]).

---

200. 3. August 1460. á Skarði.

TVENNIR vitnisburðir um yfirgang Guðmundar Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to bls. 285—291, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700. — Skjalabók, sem átt hefir Jón háyfirdómari Pétrsson; báðar þessar afskriptir eru gerðar eptir transskripti frá 23. Aug. 1479. — Landbókasafn 115. 4to, I, 142—144 með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hitardal c. 1730, og afskript þar af í ÍBfél. 126. 4to bls. 51—53; þessar afskriptir eru og gerðar eptir sama transskr., en ártal þess er hér misskrifað 1460 (fyrir 1479).

Meðkenningarbréf um ranglegt hald Guðmundar Arasonar á annara manna jarðagózi. Anno 1460[3]).

Það geri eg Einar Þórðarsou góðum monnum kunnugt með þessu mínu opnu bréfi, að eg var með Guðmundi bónda Arasyni, þá hann hafði [tekið við[4]) sínum réttum erfðapeningum, og hann hafði mestan yfirgang í Vestfirðinga fjórðungi; hafði eg þá[5]) hans bréfagerðir og vissa eg mikinn part um hans fear[5]) afla; en með því að[5]) lögin skylda mig til satt vitni að bera og eg[6]) heyri þá menn marga, sem [kalla á[7]) hans

[1]) Finnr Magnússon getr upp á: »bodun?«, en: besôgiliz, er víst, þótt skorið sé; [2]) 1406, hdr.; [3]) 115, 126; [4]) [meðtekið Kr.; [5]) þ. v. Kr.; sl. hin; [6]) sl. Kr.; þ. v. hin; [7]) [ákalla Kr.

peninga og þykjast orðið hafa fyrir hans ofríki, þá vissa eg hann meðtaka[1]) þessa peninga[2]), svo að[3]) eg vissa hann ei peninga fyrir lúka:[4])

Fell í Kollafirði. lx^c. eign; þar til þrjár[5]) jarðir, er heita Fjarðarhorn, hvortveggi[3]) Þrúðardalur og Ljúfustaðir, eptir því sem hver er lagin á[6]).

Hólm í Steingrímsfirði.

Bæ og Drangsnes á Selströnd í Kaldaðarness kirkjusókn.

[Reykjarfjörð og Kjós í Árness kirkjusókn[7]).

Borg og Ingunarstaði í Króksfirði og Gautsdalur, fyrir iiij og lx hundruð allar saman.

Miðjanes og Hamarland á Reykjanesi, tvö hundruð og fimmtigir hundraða.

Vissa eg og að[8]) Guðmundur Arason veðsetti kirkjunni á Reykhólum jörðina á Skerðingstöðum fyrir xxx^c, þá hann lá í miklum krankleika, er bólusótt var kölluð[9]), og lýsti [greindur Guðmundur[10]) fyrir mér [áðurgreindum Einari[11]), að porcio væri ólukt að fleirum hans kirkjum, þó hann hefði sumar skemur haldið en sumar.

En þessar jarðir fékk hann í Tálknafirði[12]) svo að ript stendur á: Botn og Eysteinseyri xl[13]) c. Tunga xxx^c.

Í Arnarfirði Dufansdalur[14]) tveim hundruðum fátt í fimtigir hundraða. Hvesta og Hrísdalur xl[13]) c. Kirkjuból í Feitsdal[15]) og önnur jörð til fyrir xl[13]). c. Höll xij^c. Austmannsdalur xij^c.

Haukadalur í Dýrafirði. lx^c.

Kirkjuból og Eyri í Önundarfirði þóttist hann að erfðum taka[16]), og þó heyrða eg ákærur veittar á þær jarðir. Svo og á fimm jarðir í Króksfirði, þær sem hann hafði að halda, heyrða eg ákærðar, og stóð sú ákæra á þá menn, sem hann tók arf eptir, og honum bar til laga að halda.

Var eg[17]) þráttnefndur Einar [og þar[18]) hjá[19]), að Þor-

---

[1]) sl. Kr.; b. v. hin; [2]) fá, b. v. Kr. hér; [3]) b. v. Kr.; sl. hin; [4]) Hér ritar séra Jón í 115 á spássiu: ›Opt má satt kyrt liggja. Óheill handskrifari við húsbónda sinn‹; [5]) ij(!), Kr.; [6]) til Kr.; [7]) [b. v. Kr.; [8]) sl. Kr.; [9]) það hefir verið 1431; [10]) [Kr.; sl. hin; [11]) [Kr.; hann, hin; [12]) Tólknafirði Kr.; [13]) Kr.; lx, hin; [14]) Kr.; Dugansdal-, hin; [15]) Kr.; Hvijssdal, hin; [16]) að b. v. Kr.; [17]) eg hjá, b. v. hér Kr.; [18]) b. v. JP.; [19]) [sl. Kr.

gerður Ólafsdóttir fékk títtnefndum Guðmundi Arasyni lagaumboð yfir. iiij[c]. c. í jörðum og[1]) kúgildum, og fékk aldrei aptur síðan og ei hennar erfingjar, og aungvan reikningskap [þar af upp[2]) á svo langan tíma, sem greindur Guðmundur hélt þetta umboð, og svo leingi sem hann hélt þessa peninga í aungu leyfi fyrnefndrar Þorgerðar og hennar erfingja. Voru þessir peningar þó heimtir af honum með vitnum, og vildi hann ei lúka heldur en áður. Heyrða eg [optnefndur Einar[3]), að Guðmundur Arason hefði keypt Fell að Jóni Sigurðssyni, það sem hann átti í[4]), en sumt hefði selt honum Skúli Loptsson.

Hér til segjum við okkarn vitnisburð Stephán Þórarinsson og Brandur[5]) Sigurðsson, að við vorum með Guðmundi Arasyni samtíða sem Einar Þórðarson, og vorum [nokkrum árum yngri[6]) en hann, og vissum við að sönnu, að þær margar jarðir, sem hér eru uppskrifaðar, hélt Guðmundur með aungvan rétt, en þær sumar, að við vissum[7]) almennings róm á[8]), að hann hefði ei rétt til, og heyrðum við okkur eldri menn segja, að Guðmundur hefði þá marga peninga að halda, sem vér[9]) vissum aungvan rétt til standa, og því kærir margur á. Vissum við og [fyrr nefndir menn Brandur og Stephán[10]) um peninga Þorgerðar Ólafsdóttur, hversu þeir eru inn komnir, og þeir hafa beitt[11]) og krafið, sem heimta áttu, og feingu ekki. Leggur[12]) eg Brandur Sigurðsson það til, að eg vissa að Guðmundur Arason fékk með ofríki og aungvan rétt Botn í Patreksfirði og Kollsvík í Sandshrepp[13]) [iiij[c] og xx hvor fyrir sig[14]).

Og til sanninda hér um settu vær [fyrrnefndir menn[15]) vor innsigli fyrir þetta vitnisburðarbréf, skrifað [á Skarði[16]) á Skarðströnd Ólafsmessu síðari um sumarið Anno domini ꝏ. cd. lx.

---

[1]) b. v. í 115; [2]) [b. v. Kr.; [3]) [og, 115; [4]) b. v. Kr.; [5]) Bjarn(!) Kr. hér; [6]) [115; nokkru yngri miklu Kr.; árum nokkrum yngri miklu JP.; [7]) Kr.; heyrðum, hin; [8]) b. v. Kr.; [9]) svo, hdr.; [10]) [b. v. JP., Kr.; [11]) Kr.; heimt, hin; [12]) Kr.; Legg, hin; [13]) Sandhrepp Kr.; [14]) [hvor fyrir sig xxiiij[c] et cetera 115 og lætr það, sem eptir fer eiga við transskriptarbréfið, en hefir þetta bréf ártalslaust; á spássíu ritar séra Jón hér: »Óheilindavitni sínum húsbónda«; [15]) [b. v. JP., Kr.; [16]) [sl. JP.

201. 25. August 1460. á Skarði á Skarðsströnd.

ANDRÉS biskup í Görðum á Grænlandi og umboðsmaðr heilagrar Skálholtskirkju afleysir Jón Jónsson fyrir mannslag, er hann hafði ófyrirsynju í fallið.

AM. 22B. Fol. bls. 92 á pappír skr. c. 1605 (»Adversaria Huitfeldiana«). — AM. 777c. 4to á pappír skr. c. 1600. — Prentað í Grönl. hist. Mindesmærker III, 185—186.

it andet breff om biscop anders aff Grônland.

Vij andreas med gudz naade Biscop i Gordum paa Gronland oc ombodsmand for[1]) hellage[2]) Skaleholls[3]) kirke. giôrre gode mend vitterligt med thette vort[1]) obne[4]) breff. ad[5]) vij haffue afflost [Jone Jonssyni[6]) for mandslett[7]). som hand wforsiunlig [haffuer ij fallet[8]). och schrift sat[9]). och for segt[10]) oppebored[11]) saa os vel nôyes. Huorfaare [vij giôre[12]) handt[13]) herom[14]) quit och karelôs[15]) paa den hellige Skalholte[16]) kirkis vegne for os och alle vore eptherkommere.

Och til Sandhed herom sette vij [vore indsigler[17]) for thette breff schreffit paa [Æaskerde Skad[18])strand[19]) neste dag epther festum S(ancti) Bartholomei apostoli anno Domini M CD LX.

---

202. 5. September 1460. i Flatey.

VITNISBURÐR Helga prests Þorkelssonar og Erlings Þórðarsonar um þær jarðir, er Björn Þorleifsson hefði aptr lagt af eignum Guðmundar Arasonar.

---

[1]) sl. 777; [2]) helige 777; [3]) Skalholde 777; [4]) obet 777; [5]) at 777; [6]) [Jhonn Jonsson aff 777; [7]) mandslag 777; [8]) [haffde vdj falden 777; [9]) settet 777; [10]) sagk 777; [11]) opbaared 777; [12]) [giôre wi 777; [13]) hannem 777; [14]) sl. 777; [15]) kæreløss 777; [16]) Skalholtes 777; [17]) vor Jndsegel 777; [18]) á spássíu í 777 (þó dálítið óglögt) = Skard-; [19]) [777 = aa skarde (aa) Ska(r)dstrônd; Aaskersstrand 22, og hefir Finnr Magnússon — sem les Asbersstrand — ætlað, að það væri afbökun úr Árskógarströnd, sem ekki er mjög líklegt, en Finnr notaði ekki afskriptina í 777. Bréf þetta hefir verið frumritað á íslenzku, og því hefir þýðandinn, sem ókunnugr hefir verið á Íslandi, gert hér: paa Æaskerde, úr: Aa skarde.

Landsbókasafn 115. 4to I, 141—142 með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hítardal c. 1730 (afskr. í IBfél. 126. 4to). — Skjalabók, sem átt hefir Jón háyfirdómari Pétrsson, eptir transskr. frá 23. Aug. 1479. — Kriegers safn 2. 4to bls. 292—294 með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Annað[1]) vitnisburðarbréf um þessa peninga. Anno 1460.

Það gerum við síra Helgi Þorkelsson og Erlingur Þórðarson góðum mönnum kunnugt[2]) með þessu okkru opnu bréfi, að við vissum Björn bónda Þorleifsson þessar jarðir aptur leggja, er Guðmundur Arason hafði áður haldið: Botn og Eysteinseyri [xlviij^c.[3]) Jtem[4]) Hvestu og[4]) Hrísdal og[4]) Hólabrekku og[4]) Ingunarstaði, Gautsdal, Miðjanes, Hamarland[5]), Fjarðarhorn, Hafnar[6])hólm, Kjós, Drangsnes og[4]) Bæ, Eyri og[4]) Tungu. Lagði hann[8]) aptur örfum Ólofar Aradóttur. iiij^c. c. í jarðargózi og .jc.^{c} í lausagózi. Þeinkjum[9]) við hann héldi þessa greinda peninga með aungvan rétt, og hafði til þess, er hann slepti öðrum peningum.

Jtem hafa þessar jarðir ákærðar verið, svo við vitum: Kirkjuból og[10]) Illugastaðir, Forsá[11]) og[12]) Kirkjuból og Bakki, Austmannsdalur, Hraun og[12]) Eyri og[12]) Haukadalur, Reykjarfjörður, Dynjandi, fimm jarðir í Króksfirði.

Og til sanninda hér um settum við [fyrrnefndir menn[13]) okkar innsigli fyrir þetta bréf er[14]) skrifað var[14]) í Flatey á Breiðafirði föstudaginn næstan fyrir Maríumessu síðari [þá er liðið var frá hingaðburð vors herra Jesu Christi ꝏ. cccc. hundruð og lx. ára[15]).

---

203. **21. September 1460.** **á Móbergi.**

Þorvaldr (búland) Jónsson kaupir Strúg í Langadal af Jóni Bergssyni fyrir þrjátigi hundraða.

---

[1]) Hitt er bréf frá 3. Aug. 1460 (Nr. 199); [2]) viturligt Kr. 2; [3]) [ij^c minni en L^c, JP, Kr. 2; [4]) b. v. Kr. 2; [5]) Kr. 2; Hamraland, hin; [6]) Kr. 2; Hjarðar, hin; [7]) b. v. JP; [8]) sl. Kr. 2; [9]) þeinktum Kr. 2; [10]) b. v. JP, Kr. 2; [11]) Fors, á JP(!); [12]) b. v. Kr. 2; [13]) [b. v. JP, Kr. 2; [14]) b. v. JP, Kr. 2; [15] [Kr. 2; Anno 1460, 115, 126; Anno m. cd og Lx ár, JP.

AM. Fasc. LXVI, 10, frumritið á skinni. Öll innsiglin, nema hið síðasta, eru dottin frá.

strugsbref[1]).

Striugur kominn j ættina[2]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia eda heÿra senda þorsteinn prestur ionson. halldor brandzson. þormodr helgason. haflide juarsson. besse gudmundzson ok jngimundr steiñson kuediu guds ok sina kunnigt giorandi. ath þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu kristi þushundrut fiogr hundrut sextiger ara a natiuitas dag sancte Marie[3]) a hauskaulldzstaudum a skagastraund vorum uier j hia saum ok heÿrdum æ ord ok handaband þessara Manna þorualldz ionsonar af einne halfu en ions bergssonar af annare ath fyr nefndr ion bergsoñ selldi adr nefndum þorualldi jonsÿne iordina alla a strugi j langadal er liggr j gunnsteiñstada kirkiu sockñ vndan sier ok sinum erfingium med ollum þeim gognum ok giædum er fÿr greindri iordu hefer fÿlkt ath forno ok nÿo ok han uard fremtz eigandi ath. hier j mott gaf fÿr nefndr þorualldr ionson þriatige hundrada j ollum peñingum þeim sem adr nefndum þorualldi jonsÿne heñtadi betr ath luka en fÿr greindum ione bergsÿne hentadi ath taka. skylldi fÿr nefndr þorualldr ionson hafa luckt alla peñinga ath næstum fardogum firir adr greinda iord strug. skÿlldi fÿr nefndr þorualldr ionson hallda fÿr greindri iordu til laga en adr nefndr ion bergson suara lagariptingo a fyr greindri iordu.

ok til sannenda hier vm settum uier fÿr nefndir menn uor jnsigli firir þetta iardakaups bref skrifat var æ Moberge j langadal. sunnodagen næsta epter[3]) exaltacio sancte crucis æ sama æri ok fyrr segir.

---

204. 12. Október 1460. á Hólum.

Transskriptarbréf fjögurra manna.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi; [2]) utan á bréfinu með hendi Guðbrands biskups; [3]) þ. e. 8. Sept.; [4]) Hér stendr f' (= fyrir) í frumritinu, en það fær ekki staðizt, því að það er 7. Sept.; hér mun því hafa misritazt f' í stað epter (= 21. Sept.).

AM. Fasc. XIV, 20, frumtransskriptið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Þat giorvm vier sveinbiorn þorda(r)son. andres jonsson. prestar. benedict asgrimsson ok kolle magnusson. leikmenn. godum monnum viturligt med þessv woro brefe ath vær savm ok ýfer lasvm opit bref vorrs nadvgs herra kongs kristierns med hans heilv ok óskavddv hanganda insigle svo latanda ord epter ord sem hier seger.

[Hér kemr sýslubréf Ólafs biskups Rögnvaldssonar fyrir Skagafjarðarsýslu útg. af Chr. I. í Kaupmh. 29. Nóv. 1459, Nr. 187 að framan].

Ok til sanninda hier vm settvm vær fyrr nefnder menn vor jnsigle fyrir þetta bref skrifat a holvm j hialltadal a svnnudagin næsta firir festvm reliqviarvm anno domini m° cd° sexagessimo.

---

205. 16. Október 1460. á Hólum.

Guðríðr Oddsdóttir handabandar með samþykki Ketils Þórðarsonar bónda síns Ólafi biskupi Rögnvaldssyni alla þá peninga, er henni hafa til erfða fallið eptir Blíg Höskuldsson föðurbróður sinn, hvar sem þeir uppspyrjast, fyrir sextán kúgildi, einn ketil og eitt hross.

AM. Fasc. XIV, 19, frumrit á skinni. Öll innsiglin eru fyrir bréfinu. AM. Apogr. 3170.

vm blig[1]).

Þat giorvm vær þorkell þorgeirsson kirkiuprestur a holvm. geir vigfusson. prestar. asgrimvr jonsson. snorre odzson ok svein gvdmunzson profentumenn a holvm godvm monnum vitvrligt med þessu vorv opnv brefe ath þar vorvm vær j hia saum ok heýrdum a j biskupsbadstofvne a holvm ath gvdridur odzdotter handabandade med fullo samþvke ok handsale sins bonda ketels þorda(r)sonar vorvm nadvga herra ok andalegvm favdur herra olafve biskupe á holvm til fvllrar eignar honum ok heilagre hola kirkiv alla þa peninga sem henne hafdi til erfda fallit efter blig havskvldzson favdurbrodvr sinn ok hvar sem han

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

kynne þeim vpp ath spýria. hier efter gaf vor nadvge herra greindre gvdride tiv kugillde med leigubvrde af þessvm peningvm sem bligur hafde adr œt ok vtan gardz stodo. skýllde fyr sagdvr ketill þa sialfur vt taka ok vor herra biskupin skulldalaus hvort þeir peñingar feingizt edr ei.

Jtem gaf biskupin fyr nefndre gudride þav sex kugillde er stodv vnder þratt nefndum katli bonda hennar ok hann var holakirkiv skýlldugur ok þar til ein ketil ok eit hross.

Ok til sanninda hier vm settvm vær fýr nefnder menn vorr jnsigle fyrir þetta bref skrifat œ hollvm j hialltadal œ fimtudagin næstá fyrir festvm luce ewangeliste anno domini ꝳ° cd° sexagessimo.

---

206. 29. December 1460. í Hjarðardal.

Vitnisburðr fjögurra manna, að Indriði Hákonarson hefði selt Herdísi Einarsdóttur hálfa jörðina Höfða í Dýrafirði.

AM. Fasc. XXXVII, 7, transskript á skinni frá 1504.

Þath giorvm wer olafur prestur teizson og þesser leikmenn þordur gudmundzt(son). olafur magnusson. jon einarsson godum monnum kunnigth med þessu woru brefi ath þar worum ver j hia saum og heyrdvm a ord og bañdaband ath jndridi hakonarson medkendizt ath hann hefdi selt herdisi einarsdottur jordina hôfda halfan er lig(g)ur j dyrafirdi j myraþingum med vp(p)lagi ok[1]) samþýki gudrunar gisladottur konv sinar. Ok[1]) til saninda hier wm settum ver wor jncigle fyrir þetta bref skrifat j hiardardal j aunundarfirdi fimta dag jola arum eptter gudz burd- ꝳ° cccc lx (a)ra[2]).

---

207. 1460.

Máldagi Pétrskirkju á Eyri í Seyðisfirði.

Landshókasafn 108. 4to bls. 568 með hendi frá 19. öld »eptir bók skrifaðri 1606«.

---

[1]) Svo hér; [2]) ártalið er nú ekki full-ljóst í skinnbréfinu, en frumbréfaskrá Grunnavíkr-Jóns les úr því 1460.

Anno Domini 1460.

Peturskirkia a Eyre i Seidisfirdi á þridiung i heimalande. Land a Eyde fyrer €c. Uppsale 12c Jörd. liggia þær badar innann þíngár. 8c jörd á Ströndum er heiter Höfn med öllum vidreka. fiórdung i hvalreka i Bardsvík fyrer nordann Rekamark. enn áttúng fyrer austann. afriett á Vesturheidum med Hestfirde so mörgu gieldfie sem þeir eiga er á Eyre búa. og hertil 13c og 20 i frídu gótse og ófrídu.

Þetta innann kyrkiu: kaleikur og tvenn messuklæde. grallare og sequentiubók. sumarhlute ottusaungsbókar og psalltare. Klukkur 2 og 2 biöllur. 3 Ródukrossar. Maríuskrift. Péturs líkneske. Andres og Blasius líkneske. 2 altaresklæde. fontklæde. Tiölld um framkirkiu dúkalaus. Koparstikur 3. 2 steinspiölld. brík og Paxblad.

Þángad liggia Tiunder og Lýsetallar af 14 bæum.

---

208. [um 1460].

Dómr um Kross í Landeyjum, að jörðin skuli vera æfinleg eign Teits Helgasonar, en ekki Ásgeirs né hans erfingja, og eru tilgreindir rekar og landamerki jarðarinnar.

Landsbókasafn 108. 4to bls. 555—556, með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hítardal »Efter rotinne B(refa) Bok Herra Gisla Biskups Jonssonar«. — Arnór Steindórsson, sem hér er nefndr, kemr og fyrir í Teitsdómi 2. Júlí 1459 (Nr. 172) og Hraungerðisdómi 23. Júlí 1459 (Nr. 174); mun því þetta bréf vera frá hér um bil 1460.

Sijdare hlute af urskurde um Jördena Kross og hennar Landamerke.

· · · · · · · gefa fyrer adurskrif(ada) Jörd x. tijge hundrada i öllum godum peningum. sagde hann Jördena eiga svoddan Reka og landamerke. ad þar læge xvjc fiöru fyrer landenu er Jörden sialf ætte. enn landeign ætte hun sionhending i openn Krossos. og i þufuna i Bläberiabreckum og þadan sionhending i þufuna er i flodenu stendur. og so midt i þufuna fyrer ofan Þorkelstade. sijdan ut i Asgeirsholt. þa rædur gardur ut i fliot. skyllde þad kaup sem eige. ef helmingakaup fyndest med þeim Helga og Sigrijde og hvört eiga þad sem ädur ätte.

Kom þar og fram̃ Bref Jlluga Biörgolfssonar og Jons Øgmundssonar. ad þeir voru i hia ã Vijdemyre i Skagafijrdi. ad Helge Styrsson fastnade Sigrijde Þorsteinsdottur. og var þa helmingafielag lagt med þeim og samþyckt af Pãle brodur hennar.

Nu ad skodudum ỏllum þeirra Brefum og skilrijkium leitst oss ỏll þaug Bref skiallegre og meir fylgia lỏgunum. sem Teitur þar fram bar. þvi ad so profudu. sem fyrr skrifad stendur og tilkỏlludum hinum bestum monnum er hier med mier voru og mier samþickiande i doms sæte sitianda og logliga tilkrafdur laganna vegna sagda eg i guds nafne Amen med fullu doms atkvæde og laganna urskurde Jỏrdena ã Krosse i Landeyium Teite Helgasyne til fullrar eignar og friãls forrædis undan asgeire og hans erfingium enn under Teit og hañs Erfingia med ollum þeim hlutum og hlunnendum. rekum og landamerkium. sem fyrr seiger og svaren voru af skilrijkum vottum fyrer Odde Þordarsyne lỏgmanne og jỏrdunne eiga ad fylgia ad fornu og nyu. Skal þesse vor domur og urskurdur standa og obrygdelega halldast um alldur og æfe þeirra i millum.

Og til sanninda hier um sette

Pall Magnusson.
Gudmundur Jonsson.
Eigell Bessason.
Gudmundur Ormsson.
Arngrijmur Haflidason.
Arnor Steindorsson. logrettumenn.
Haflide Palsson.
Þorsteinn Arnorsson.
Hallsteinn Þorsteinsson.

[sin innsigle fyrer þetta bref[1]).

---

[1]) [vantar í hdr. Á spássíu á handritinu stendr: »NB mun þetta ei Teitur sem sellde Bijrne Þorleifssyni Kroz sem siest af solubrefe Olufar loptsdottur til Magnusar Jonssonar 1471. Enn Biorn do 1467 og er þetta Bref giort firre«.

209. 11. April 1461. í Möðrufelli.

Björn Þorsteinsson selr Einari Árnasyni jörðina Kristnes í Eyjafirði, að tilgreindum landamerkjum og ítökum.

Frumbréfasafn Jóns Sigurðssonar Nr. 4. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru dottin frá. Þveingirnir eru enn við.

Kristnes Bref.
vm itolu hinu meigin ā[1]).

Þat giorvm vier olafr helgason augmundr gudleiksson magnus starkadarson Godvm monnvm kunnikt med þessu voro brefi þa er lidit var fra hingadbvrd vors herra jesu christi þusund c. c. c. c. ok sextiger ok eitt ær j modrufelli j eygiafirdi laugardaginn j paskaviku voru vier j hia saum ok heyrdum æ handabaud þessara manna einars arnasonar af einne half(u) ok biarnar þorsteinssonar systrsonar hans. at svo fyrir skildu at nefndr biörn selldi greindum einari jordina j kristnesi j eygiafirdi til fullrar eignar svo mikid sem hann atti j jordunni ok honum fell til rettra erfda epter þorstein fodr sinn ok helga brodr sinn med öllum þeim gögnum ok giædum (sem) jordunni fylger ok fylgt hefdi at fornu ok nygiu ok hann vard fremz eigandi at. sagdi greindr biörn kristfe vpp j jordina æfinliga kvengilldum omaga ok selfaur j kuigendesdal fram fra þremi öllu bvi ok hrossum. torfskvrd j aungulstada jord sem jordunni þarfaz. teiga fyrir handan æ. kirkiu teigr halfs manadar verk. kirkiu holmr. jjjj. daga slatta. skalar teigr viku verk. er halfkirkiu skylld æ jordunni ok lambseldi fra munkaþueræ. ok vetrarbeit vpp yfir faxakelldu.

Hier j mot gaf fyrr nefndr einar fimtige hundrada ok eitt hundrad ok fimm aura. skylldi[2]) þetta jardar verd rett lukt j öllum peningvm. eyri silfurs j krossu(m) edr ödrum godum þingum fyrir hundrad. tuær voder fyrir hundrad.

j sama handabandi selldi þrattnefndr biörn optnefndum einari jordina hialmstadi þar vpp fra jd næsta til fullrar eignar med öllvm þeim giædum ok gögnum sem þeirri jördu hefer fylgt at fornu ok nygiu.

---

[1]) Aptan á bréfin með hendi frá 17. öld; [2]) skylldu, frbr.

hier j moti gaf þratt nefndr einar þriatigi hundrada rett lukt j øllum peningum sem fyr var skilid.

Skylldi einars eign jardernar at næstvm fardavgvm ok hans eignar vmbod standa næsta þrenna tolf manudi yfer þessvm peningum øllum sem kom(u) fyrir greindar iarder.

ok til sanninda hier vm settvm vier fyrr nefnder menn vor jnnzsigli fyrir þetta bref skrifad j modrufelli logardagin næsta fyrir vppstigni(n)gardag æ sama ari sem fyr seger.

---

210. 19. April 1461. á Söndum í Dýrafirði

VITNISBURÐR Snorra prests Bjarnasonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1118, eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd. »Innsigled er burtu« (AM.).

Þath giorer ek snorri prestr biarnason godum monnum viturligt med þessu minu opnu brefi ath ek hefi verit ok vpp uaxit j haga a bardastraund ok þar j sueitum daulum talknafirdi ok rau[d]asandi þriatigi vetra eda leingur ok þa er ek var j haga for ek j skog med hagamonnum fram j mørudal til elldiuidar j milli aulldugils ok hagagardz. ok var þessi sami skogur eignadr kirkiunni j haga akallzlaust. Ok minn fader keypti iørdina tungumula ok atti marga vetr ok selldi audrum epter ok eignade sier alldri þenna skog suo eg heyrda.

Ok til sanninda hier vm setta ek mitt insigli fyrir þetta vitnisburdarbref skrifat a saundum j dyrafirdi sunnudaginn næsta fyrir jonsmessu holabiskups vm vorit þa er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi þusund cccc° lx° ok eitt ær.

---

211. 19. April 1461. á Reynistað.

AGNES priorissa á Stað í Reyninesi og allar konventusystr á Stað lofa Ólafi biskupi Rögnvaldssyni hlýðni og fullum trúskap sem þeirra formanni, og lýsa því, að Þorleifr Árnason hafi hvorki feingið umboð á þeirra né klaustrsins peningum.

AM. Fasc. XV, 2, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. AM. Apogr. 3171.

bref systrana a stad[1]).

þath giorum uær sýstur agnes priurýssa ath stad j Reynenesi ok allar conuentusystur sagdz klausturs godum monnum niturlight med þessu uoru brefui ath ver haufum lofat vorum uirduligum herra ok andaligum faudur herra olafi med gudz nad biskup ꝏ holum uore hlýdne ok fullum truskap epter þui fremsta sem oss ber vorum Rettum formanni ath giora. vpp a vors klausturs[2]) uegna. skulum uær aunguan radzsman firir uort klaustur settia ne nockra speniñgh ne kosnad vpp ꝏ þat tacka ne nockrum storkaupum kaupa edr kaupa lata nema med uors naudughs[3]) herra Rad ok samþýki. Suo ok eigi sidr haufum uær ecki vmbod feingit þorleifi arnnasyni ꝏ uaru klaustri eda klaustur(s)ins peninga.

Ok til sannenda hier um settum vær vort capitula jncigli firir þetta bref skrifat ꝏ stad j Reýnenesi sunuddaghinn[3]) næsta firir jons messo hola biskups vm uorit. anno domini ꝏ⁰. cd⁰. lx⁰. primo.

212.. 24. April 1461 á Reynistað.

Ólafr Rögnvaldsson biskup á *Hólum* samþykkir skipti þeirra frú Barbaru abbadísar á Stað og Ólafs bónda Grímssonar á jörðunum Brúarlandi í Deildardal og Syðra-Vatni í Tungusveit.

AM. Fasc. XIV, ad 14, frumritið á skinni og er stungið saman við kaupbréfið frá 11. Sept. 1459 með innsigli biskups. AM. Apogr. 2973, 3169.

Vi olaf med guds nad biskvp ꝏ holum giorum ollum godum monnum uiturligt med þessv vorv opnv brefi at uær hofum samþýkt þessi somv jardakavp vid olaf grimsson sem hann keýpte med frv barbaru abbadisi ꝏ stad j reynesnesi ok þeira kavpbref her med fesst vottar ok holldum þat j allañ mata fullt ok logligt vpp ꝏ heilagrar kirkiu uegna ok uorra ok suo klaustursins.

Ok til sanninda her um settv vi vort jncigli fyrir þetta samþyktar bref er skrifad var ꝏ stad i reynesnesi fostudagin

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi; [2]) kluasturs, frbr.; [3]) þannig.

næsta epter jonsmessv holabyskvps a uorit anno domini Millisimo quadragintissimo sexagesimo primo.

---

213. 28. April 1461. á Reynistað.

Olafr Rögnvaldsson biskup á Hólum samþykkir prófentu Helgu Finnsdóttur á klaustrið á Stað í Reynisnesi.

AM. Fasc. XV, 8, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá. AM. Apogr. 2976.

Ví olaf med guds nad byskup a holum giorvm ollvm godvm monnum viturligt med þessu uoru opnu brefi at vær hofvm samþykt þa somv profenntv sem helga finnzdotter gaf til klavstursins a stad j reynissnesi ok bref hier med fest vottar ok holldum þat j allan mata fullt ok logligt vpp a heilagrar kirkiu vegna ok uorra ok svo klavstursins.

Ok til sannennda her vm settv ví uort jncigli firir þetta samþygtarbref er skrifat uar a stad j reynessnese þridiudaginn næsta epter jons Messv hola byskvps a vorid anno domini M° cd° lx° primo.

---

214. 30. April 1461. á Reynistað.

Þorleifr Árnason lofar Agnesi priorissu og öllum systrunum á Stað í Reynisnesi að taka hvorki klaustrið né þessa peninga og veita þar eingan styrk og eingi ráð til að það sé gert.

AM. Fasc. XV, 1, frumritið á skinni. Öll innsiglin (sjö) dottin frá. Bréfið er skemt af fúa. AM. Apogr. 2975.

Ollum monnum þeim sem þetta [bref s]ia edr heýra senda sigurdr þorlaksson. þorkell þorgeirsson. raugnualdr asgrimsson. prestar. brandr jonsson logmadr. olafr grimsson ok [benedi]ct asgrimsson. leikmenn. kvediu guds ok sina kvnnikt gerandi ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrut .cccc. hundrut. lx. ok eitt ær fimtudagen næsta fyrir tueggia postola Messu filipi et iacobi a stad j reýninesi uoru uær j hia saum ok heýrdum a ord ok hanndaband þeirra sýstur agnesar priorissu a stad ok þorleifs arnasonar ath suo

fyrir skilldu ath hann lofadi henni ok ollum sýstrunum þar j klaustrinu ath hann skylldi huorki taka ne taka lata klaustrit a stad j reynesnesi ok aungua þæ penninga sem þat ætti fasta edr lausa frida edr ofrida ok onguan stýrk skylldi hann þar ueitta ok eingi rad þar til gefa leýniliga edr opinberliga ath þath væri giort ok eingi rad hefdi hann þar adr um giort ath nockur annar skýlldi þat giora.

Ok til sanninda hier um setti þorleifr arnason sitt jnsigli med uorum jnsiglum fýrir þetta sitt lofunarbref skrifat j sama stad dag ok ar sem fyr seger.

---

215. 2. Mai 1461. á Sveinsstöðum.

Dómr sex manna útnefndr af Egli Grímssyni sýslumanni í Húnavatnsþingi um högg, blök, hnéskot og jarðvörp, er Guðfinna Jónsdóttir kærði til Þorsteins Guðleikssonar.

IBfél. 309. 8vo bl. 117, Öxnafellsbók, með hendi Ara Magnússonar í Ögri c. 1620. Til samanburðar er hafðr »Iclis« séra Eyjólfs Jónssonar á Völlum (d. 1745) í IBfél. 67. 4to (bl. 45b—46), en til er dómr þessi í fjölda pappírsafskripta.

Domur vmm blauk knieskot og jarduðrp.

Þad giorum vier Oddur Brandsson. þosteinn Ormsson. Sigurdr þorsteinsson. yuar Steinsson. Orn[1]) Helgason og Gudmundur Helgason Godum monnum kunnugtt [med þessu opnu briefe[2]) ad þa lıjdit uar fra [hingadburde vorz herra Jesu christi 1461[3]) œr laugardaginn næstann firir krossmesso vm̃ vorit ä Sueinstodum j Vassdal vorum vier j dom nefnder af Eigle Grijmssýne er þa hafdi sýslu j Hunavass þinge at dæma [j millum[4]) þeirra þorsteinz Gudleikssonar og Gudfinnu Jonzdottir. kiærdi Gudfinna til þorsteinz. ad hann hefdi sleigit sig x haufuthaugg med hnefanum[5]) og xv ä bukinn og j[6]) jarduarp. iiij knieskot og sleigit eitt sinn firir briozit sier med fætinum. þar firir dæmdum vier hann laugliga[7]) firir kalladan firir þessa hennar ækiæru og skylldugann at luka[8]) gudfinnu v

---

[1]) Sveinn 67; [2]) [sl. 67; [3]) [fraa Lavsnarans fędingo M. CDLX og eitt, 67; [4]) [aa midli 67; [5]) hnefum 67; [6]) eitt 67; [7]) riettiliga 67; [8]) fyʀgreindri b. v. 67.

aura æ huoriu hnefahauggi þui er j hofut hennar[1]) kom og suo mikit æ iiij knieskotum sem æ iiij[2]) hnefahauggum. Enn æ jarduarpe og a þui hann slo fæti[3]) firir briost henne og a þeim hauggum er a bukinn komu xv.[4]) dæmdum vier xv. alnir æ huoriu þessu atuike. enn koñgi halfua mork ꝍ huoriu þui meira blakinu. enn xij alner æ þui minna huoriu[5]) firir sig. Skulu þesser peningar lukaz jnnann manadar ad heirdum dominum þar æ þingstadnum [kongs umbodsmanni i hõnd[6]). vtan firrnefndur þosteinn afbati med lirittar eide hinum minna epter bok firir sýslumanne j hunavass þingi jnnann halfz manadar ad heirdum dominum [þa skal hann kuittur vmm so mikit sem hann suer firir j hvori grein þessari[7]). og til sanninda hier vmm [setium vier firnefnder menn vor jncigle firir nedan þetta domzbref. skrifat æ þingEýrum j Hunauass þinge et cetera.[8])

---

216. 25. Mai 1461. i Vatnsfirði.

Þrír menn transskribera bréf um reka Vatnsfjarðarkirkju á Almenningum.

AMagn. Apogr. Nr. 896 »ex transscripto Vatzfiord.« með hendi Arna Magnússonar; »3 innsigle eru under brefinu«; um transskriptið segir Arni: »þetta transscriptum er i nockrum stöðum misskrifad, og dialecto allstadar umbreytt. eda stöfuninne«. Frumrit er nú í Landsb. XXXIX, 4.

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda þeir sira sigurdr jonsson. sigmundr arnnason og jon jonsson leikmenn kuediu gudz og sina kunight giorandi ath wær saum og yfer lasum bref brodur jons æbota j widey med hans heilu og oskoddu hanganda insigli suo latanda ord eppter ord sem hier seiger. [Hér stóð bréf Jóns abóta frá 13. Júní 1377 um hvalreka Vatnsfjarðarkirkju á Almenningum, Dipl. Isl. III, Nr. 265; sbr. Nr. 266]. Suo og ei sidr saum wær samþykktar bref otgeirs biskups þar med fest war þetta bref med hans heilu og oskoddu hanganda jnsigli. Og til saninda hier wm siettu(!) wær fyʀnefnder men woʀ jnzsigli fyʀer þetta transkrippt-

---

[1]) b. v. 67; [2]) sl. 67; [3]) fetinum 67; [4]) [sl. 67; [5]) vantar i 67; [6]) [b. v. 67; [7]) [sl. 67; [8]) [et cetera 67.

um bref er giortth war j wadzfirdi manudaginn næsta eppter de sancta trinitate. anno. domini. ꝏ°. cd°. lx°. primo.

---

217. 1. Juni 1461. i Vatnsfirði.

Transskript þriggja manna af úrskurði séra Snorra kyngis $^{31}/_{8}$ 1366 um lambatolla Vatnsfjarðarkirkju.

AMagn. Apogr. Nr. 895 (eptir frumtransskriptinu).

Þeim godum mönnum sem þetta bref sia edur heyra senda þeir s(ira) Sigurdur Jonsson. Sigmundur Arnason og Jon Jonsson kuediu Gudz og sijna. kunnigtt giorande. ad vær säum og yferlœsum urskurdar bref Snorra prestz þorleifssonar officialis i Skꝍlholti med heilu og oskauddu hangandi Jnnsigli suo lætanda ord eptir ord sem hier segir. [Hér kemr bréfið frá 31. Aug. 1366 um lambatolla Vatnsfjarðarkirkju, Dipl. Isl. III, Nr. 179]. Og til sanninda hier um settum vær fyr nefndir menn vor Jnnsigli fyrer þetta Trañskriptarbref. er giortt var i Wattzfirdi mãnudagin næsta eptir De Sancta Trinitate Anno Domini ꝏ. cd°. lx. primo.

---

218. 9. Juni 1461 á Hóli i Bolungarvík.

Einar Markússon og Gró Jónsdóttir kona hans selja hústrú Ólofu Loptsdóttur og Birni Þorleifssyni jörðina Arnardal hinn meira að frá teknum sex hundruðum, er seld voru áðr Jóni Erlingssyni, fyrir jörðina Hanhól í Bolungarvík og þar til átta kúgildi.

AM. Fasc. XV, 9 frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Þrjú af þeim eru dottin frá. AM. Apogr. 5707 eptir frumritinu.

Bref firir arnnardalnum meira[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heyra sendum uær þordur avdvnarson ok jonn þost(e)insson. jon ionsson

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og með hendi frá 17. öld: »Arnardalur. Landamerki medal arnardals og annara jarda«.

ok sigmvndur arnason kvediv guds ok vora kvnigt giorande. ad þa er lidit var fra hingatburde vors herra jesv christi þvshvndrut fiogur hvndrvt sextiger ok eitt ar æ hole j bolungarvik þridivdaginn nesta firer festvm barnabe apostvle uorvm uær[1]) þar j hia savm ok heyrdum ꝏ ord ok handaband þessara manna einars markvssonar ok grou jonsdottur konu hans af einne alfu enn olofar lofzdottur af anare. enn þat skildizt ok faldizt vnder þeira handabande ad þesse fyr skrifut hion einar ok groa selldu birne þollifsseyne[2]) til æfenlegrar eignar jord sina arnardal j skutulsfirde er ligur j eyrar kirkiv soknn med avllvm þeim gavgnum ok gædum sem greindre jordv feylger[2]) ok fylt hefer ad fornu ok nyu ok þau urdu fremz eigande ad ad fra skildum sex hundrada parte þeim er þau saugduzst sellt hafa jone ellinxseyne[2]) upp j adur greinda jord arnardal. saugdu þau bænusskylld [a jordune[3]) ok jordena jtakalausa ad frateknum þessum sex hundrada parte. enn oppt nefndur einar sagde þesse landamerke æ jordune ad brvdarhamre j mille sudavikur ok arnardals enn j mille kirkiubols ok arnardals jnn ad steinenum firer jnañ sialfan merarbas. en æ mille arnardalana nedan fra sionvm skilur langahryg(g)ur. þa æ enn minne arnardaluren fram þadan ad þvera firer nedan mvrtasel. hier j mote gaf adur greind olof lofzdotter tittnefndum hionum einare ok grou a uegna adur greinz biarnar þollifssonar[2]) jordena hanhol j bolvngarvik j hols kirkiusokn til fvllrar eignar med avllvm þeim gavgnvm ok gædum sem greindre jordu fylger ok fylt hefer ad fornv ok nyu ok fyrskrifadur biorn vard fremz eigande ad. skyllde fÿr saugd jord hanholl vera jtakalaus enda skÿllde hvn eingen jtavk eiga j adrar jarder. ok hier til atta kvgillde. skyllde þesser þratt nefnder menn biorn ok einar svara lagariptingum huor vm sig æ þeire jordv er sellde en huor þeira hallda til laga þeire er keypt hafde. svo ok eigi sidvr medkendizt þrattnefndur einar markvsson ok groa jonsdotter ad þav hefde fvlla ok alla peninga vpp borit firer adur greinda jord arnardal epter þvi sem þeim var adur lofat ok þvi gafv þes(s)e adurgreind hioñ einar ok groa þrat nefndañ biorn avllvngis kvittan ok akæru-

---

[1]) j, stendr hér í frbr., en því er ofaukið; [2]) þannig; [3]) [efst á spássíu og boðað hér inn.

lausan firer sier ok allvm sinvm erfingivm ok rettvm epterkomindvm vm adur greintt jardar verd. lofvdv ok oftnefnd hioñ einar ok groa j sama handabande ad selia þratt nefndvm birne þolleifssyne greinda jord hanholl þegar faul være fyr enn neinvm avdrvm.

Ok til saninda hier vm settum vær fyrnefnder menn vor jnsigle firer þetta jarda k(a)upa bref og kvitvvnar[1]) ok til meire sanninnda hier vm setta ek fyr greindr einar markvsson mitt jnnsigle med þessara godra mana jnsiglum firer þetta bref skrifat j sama stad deige ok are sem fyr seiger.

---

219. 9. Juni 1461. á Kirkjubóli.

Kvittunarbréf Indriða Hákonarsonar til Herdísar Einarsdóttur um tólf hundruð fyrir jörðina Höfða í Dýrafirði.

AM. Fasc. XXXVII, 7, transskript á skinni frá 1504.

Þath giori eg jndridi hakonarson godum monnum kunnigt med þessv minu opnv brefi at eg medkenunzt ath eg hefi vt tecit xij hundrud af herdise einarsdottur fyrir jordina höfda j dyrafirdi. þui giore eg adr nefndr jndridi fyrnefnda herdisi aullungis kuitta og akiærulausa fyrir mier og öllum minum eptterkomendvm af adurgreindvm peningvm. Og til saninda hier vm setta eg mitt jncigli fyrir þetta kuittunarBref er giort war a kirkivboli j avnundarfirdi þridiudagin næsta eptter ffestvm corpus christi þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi ꝏ° cccc sextier og eitt ar.

---

220. 16. Juni 1461. i Skriðu i Hörgárdal.

Jón Jónsson selr Jóni Sigmundssyni hálfa jörðina Lundarbrekku í Bárðardal fyrir hálfa jörðina Reistará á syðri Galmarsströnd og þar til sextán kúgildi og hest.

AM. Fasc. XV, 3, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru fjögur af þeim dottin frá.

Þat giörum vier magnus prestr asgrimsson. hallr einarsson. þordr ketilsson. magnus olafsson ok jon jonsson godum

[1]) Svo.

monnum kunnigt med þessu voru brefe æ vindheimum j hôrgardal æ jonsmesso holabiskups vm vorit[1]) vorum vier j hia saaum ok heÿrdum æ ord ok handaband þeirra jons sigmundzsonar ok jons jonssonar. þa er lidit var fra burd cristz þusund iiij hundrut sextiger ok eitt ær at suo firir skildu at adr nefndr jon jonsson sellde nefndum jone sigmundzsÿne til fullrar eignar jôrdina halfa lundarbrecku j bærdardal. med ôllum þeim gôgnum ok giædum sem ædr nefndre jôrdu halfri hefer fylgt at fornu ok nÿiu ok hann vard fremzt eigande at ok eigi er med lôgum vndan geingit. hier j mote gaf jon sigmundzson jone jonssÿne halfa jôrdina ʀeistaræ hina sydre æ galmarsstrônd er liggur j môdruvalla kirkiu sokn til fullrar eignar firir tuttugu hundrut med ôllum þeim gôgnum ok giædum sem henne hefer fÿlgt at fornu ok nÿiu halfri ok hann vard fremzt eigande at ok þar til sextan kugillde ok hest med þessum fridleika. vij. kyr. fiôgr gelldfiar kugillde at næstum fardôgum. kv og fiôgr kugillde at ôdru ære. skÿllde jon jonsson selia aptur þratt nefndum jone sigmundzsÿne fyrstum manna jôrdina halfa ʀeistaræ firir. xx. hundrut edr. xx. hundrada jôrd þa hann villde selia. kÿnne jons vid at missa þa skyllde eign jons sigmundzsonar jôrdin ʀeistaræ enn erfingium jons jonssonar adr greinder peningar edr. xx. c. jôrd. skÿllde jôrdin lundarbrecka afhent ok eign jons sigmundzssonar þar sem hun stædi þa er þesse giôrningr for fram. skÿllde huor suara lagariptingu æ þeirre jôrdu er huor þeirra sellde ôdrum. enn hallda þeirre til laga er huor keÿpti.

Ok til sannda hier vm settu vier fÿrr nefnder menn vor jncsigle firir þetta iarda kaups bref er giôrt var j skridu j hôrgardal þridiadaginn næsta firir botolfsvôku æ sama ære sem fÿrr seger.

---

221. 7. Juli 1461. á Möðruvöllum.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. I, 1, transskriptið á skinni og eru bæði innsiglin fyrir.

Þath giorum wit þorkell þorkelsson (ok) olafur ofeigsson

---

[1]) þ. e. 23 Apr.

godum monnum witurligt med þessu ockru briefi þa lidit war fra hingath burd wors herra jhesu christi ꝏ. cccc. lx. og eitt æʀ ath uit sawm ok yfir laswm suo latanda brief arna einarssonar[1]) med hans heilu og oskauddu hanganda jnnsigli suo latanda ord eptir ord sem hier segir. [Hér kemur Grísarárbréf frá 7. Sept. 1400, Dipl. Isl. III Nr. 549]. Ok til sannenda hier um settum uit fyr nefndir menn ockur jnsigli fyrir þetta transkripta bref er gert war a maudruvaullum j eÿiafirde fimtadagin næsta fyrir translacio benedicti abbatis confessoris æ sama aʀi sem fyr segir.

---

222. 7. Juli 1461. á Möðruvöllum.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. VI, 23, transskriptið á skinni. Þrjú innsigli fyrir. AM. Apogr. 135.

Þath giorum wier jon narfason. þorkell þorkelsson. olafur ofeigsson godum monnum witurligth med þessu woru opnu brefe. þæ er lidit var fra hingatburd wars herra jhesu christi. ꝏ. cccc. lx. ok eitt ær. at wier sawm ok yfir laswm suo latannda bref arna einarssonar med hans heilu ok oskauddo hanganda jnnsigli suo latanda ord eptir ord sem hier segir. [Hér kemr Grísarárbréf frá 26. Maí 1407, Dipl. Isl. III, Nr. 592].

Ok til sanninda hier wm settum uier fyrr nefndir menn wor jnnsigli fyrir þetta transkriptabref skrifath æ maudʀuwaullum j eyiafirdi fimtudagin næsta fyrir translacionem benedicti abbatis confessoris æ sama aʀe sem fyr segir.

---

223. 24. Juli 1461. á Breiðabólstað i Vestrhópi.

Vitnisburðr Þorkels Ásbjarnarsonar um Sigríðarstaðasand.

AM. Apogr. Nr. 3755 »Ex orig. Breidabolstad. Vesturhopens«. (AM.). »Ex originali, cuius integrum apographum habeo« (AM.). Innsigli Þorkels var fyrir bréfinu, þegar Árni lét afskrifa það.

Þat giorer eg þorkell asbiarnarson godvm monnum vitur-

[1]) þannig; á að vera Jóns prests Þórðarson.

lickt med míjnv opnv brefi at eg heyrda asbiorn abota alldri eigna sier nie stadnum æ þingeyrum leingra vestur yfer hoopsoos en j branzloon og j stavrgýgi og svo sionhending j gelldingafell æ skagastravnd. En alldri leingra svo at eg heýrda og var eg vistvm hia asbirni abota atta vetur j samt. hafa síjdan verit fimtiger vetra at eg for fra honum[1]). heýrda eg og alldrei tvimæli æ j þan tíjma at annar ætti sannden vestur fra fýr greindvm avrnefnvm En breidabolstadar kirkiv j vesturhoopi og sigríjdarstadi og j midian sigríjdarstadar vattz oos. vil eg hier epter sveria ef þurfa þikir.

Og til sannenda hier vm setta eg mitt jnzsigli fyrir þetta vitnisbvrdar bref. skrifat æ breidabolstad j vesturhoopi favstvdagen næsta epter Olafsmessv fýrri anno domini ꝏ⁰. cd⁰. lx⁰. primo.

---

224. 26. Juli 1461. í Flatey á Breiðafirði.

Ragna Auðunardóttir selr Birni bónda Þorleifssyni fjóra tigi hundraða í jörðunni Álptanesi á Mýrum fyrir þrjátigi hundraða jörð eða tuttugu og fjögurra hundraða jörð og sex kúgildi; skyldi kaupið óbrigðilegt, ef »minn herra kong Kristiern« vill láta það kaup haldast, er Vermundr Kolbeinsson kallaðist hafa keypt við hann.

AM. Fasc. XV, 4, frumrit á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

kaupbref biarnar firir altanesit[2]).

Þat giorum wær narfe þorwalldzson. þorlakur þorkelsson. biðrgolfur oddzson. magnus jonsson. aurnolfur eyolfsson ogh helgi jllugason godum monnum kunnigt med þessu woru brefui þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesu christi þusund fiogur hundrut sextiger ogh eitt ær. Sunnudaginn næsta efter wisi-

---

[1]) »N. seiger 1461. ad hann hafi vered atta vetur i samt hia Asbirne abota (ä þingeyrum) og seiger sidan sieu 50. vetur ad hann for frä hônum. Ergo sedebat 1411 et octo annis præcedentibus, et forte pluribus utrinque«. (AM.); [2]) Aptan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og með hendi frá 17. öld: »kaupbref firir xlc j Alftanese a Myrum«.

tacio sancte marie[1]) æ mula j lundarreykiardal worum wær j hia sæum ogh heyrdum œ ord ogh handaband biornz bonda þorleifssonar af annari alfu. en raugnu audunardottur af anarri alfu ogh skildizt þat wnder þetta þeirra handabœnd at fÿrrgreind ragna selldi adr greindum birne til æwinlegrar eignar ogh frials forrædis fioritige hundrada j jordunne œlftanese a myrum med aullum þeim gaugnum ogh gædum sem greindri jordu fylger ogh fylgth hefer at fornu ogh nyiu ogh fyrrgreind ragna ward fremstz eigandi at. hier j mote gaf tittnefndur biornn þriatige hundrada jord eda fiogurra hundrada jord ogh tuttugu ef hann kynne ecki at fœ dyrre jord j borgarfirde ogh þar til sex kugilldi ef jordiñ feingizt ecki dyrri. hier til skylldi biornn gefa tuttugu hundrut ogh skylldi þar j wera. x. kugilldi ogh. x. hundrut j þarfligum peningum ogh skylldi þetta kaup obrigdilega halldazt suo framt sem minn nadig herra koug cristiern will læta staudugt stannda þat sœma kaup sem wermundr kolbeinsson kalladizt wid hann keypt hafa ogh hans bref þar wm wtwisa. skylldi fyrrgreind ragna suara lagariptingu a greindri jordu. enn þrattnefndur biorn hallda til laga. lofadi fyrr greind ragna fyrr nefndum birne ef hennar yrdi aull jordiñ med laugum at selia bondanum birne med jofnu werdi efter þui sem þeim kæmi saman wm hina partana j alftanesi.

Ogh til sanninda hier wm sættu wær fyrrnefnder menn wor jnzsigle firir bref skrifat j flateÿ a breidafirdi sunnudaginn næsta efter jacobsmessu œ sæma are sem fyrr segir.

---

225. 22. August 1461. i Skálholti.

Dómr tólf presta útnefndr. af Andrési Grændlendingabiskupi og umboðsmanni heilagrar Skálholtskirkju um síra Jón Jónsson í Hruna, er hafði sett sig ólöglega í kirkjunnar vald og gerst officialis; dæma þeir hann frá stað og embætti og fé hans alt í biskups vald.

AM. 768. 4to bls. 76—77 á pappír, skr. c. 1650. Sbr. Gr. h. M. III, 186—187.

---

[1]) þ. e. 5. Júlí.

Domur Andriesar Biskups er sig skrifar Biskup yfer Garda ã Grænlandi. Enn Vmbodzmann Skälholltz kyrkiu. Anno 1461.

Þad giorum vær Brandur Hognason. Helgi Jngialldsson. Oddur Petursson. Arni Biornsson. Steinmodr audunarson. Snorri Jonsson. arnor Halldorsson. Sveijrn Jonsson. Oddur Jonsson. Salomon Magnusson. Jon þorsteinsson. Jon Marteinzson. prestar Skälaholltz Biskupzdæmis. godum monnum kunnugt med þessu voru opnu Brefi. þa lidid var fra hingadburdi vorz herra Jesu Christi M cccc lx og j är. Laugardægin næstann fyrer Bartholomei apostoli vorum vier j dom nefnder af virdugligum Herra andreas med Gudz nãd Biskupi af Gordum ã Grænlandi og vmbodzmanne H(eilagrar) skalholltz kyrkiu. ad dæma vm þau mãl sem fyrr nefndur Biskup andres kiærdi til S(ira) Jons Jonssonar. ad hann hefdi sett sig ologliga j kyrkiunnar valld og halld fyrer officialem. giorandi so motblästur opinnberliga moti Erchibiskupsinz skipann og Capitulans af Nidarosi og fullu Biskupsins forbodi. Nu med þui ad þad var svarid af ij^ur skilrijkum vottum. ad stefna var lesiñ heima j Hruna. þar fyrer kyrkiudyrunum ã sialfz hans heimili og Biskupinn vrskurdadi logliga stefnuna. Og sakir þess. ad vær hofum fundid j kyrkiunnar logum. bædi j latinu og norrænu ad huðr klerkur edur klaustramadur sem ad þui verdur logliga profadur. ad hann syner sig med rongum motblæstri vidur sinn formann. sie af settur sijnum heÿdri epter kyrkiunnar logum. og fordist af ollum so sem frægdarlaus. epter fyrsogdum setningum kyrkiunnar. Suo og var þar suarid. ad fyrrnefndur Biskup Andres fyrerbaud adurnefndum sijra Joni Jonssÿni vnder banspijnu. ad bÿvara sig nockud vid kyrkiunnar valld edur starf j fyrra sumar ã þorlakzmessodag sialfann j domkyrkiunne a skälaholltti. þui dæmum vier fyrrnefnder prestar optnefndann sijra Jon Jonsson afsettann officio et beneficio. oc alltt hanz godz j kyrkiunnar valld. og Biskupsinz vernd og vardveytslu. þar til sem hann kemur til hlydni og giorer kyrkiunne fullann og riettann Reykningskap.

Og til sanninda hier vm settum vier fyrr nefnder prestar vor Jnsigli fyrer þetta doms Bref. huort skrifath var j Skälaholltti. ã sama degi og ari sem fyrr seigir.

226. **31. August 1461.** **i Haga.**

Hjálmar Snartarson lýsir því, að hann hafi eingin bréf útgefið um skóginn í Morudal og aldrei hafi hann innsigli átt og lofar Filippusi Sigurðssyni að staðfesta þessa lýsing með bókareiði.

AM. Apogr. 1119, eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd. »6. innsigle hafa fyrer brefenu vered. eru nu øll burtu« (AM.).

Þadh giorum uær þorsteinn prestr þorarinsson. eyiolfur magnusson. þorleifur ormsson. olafur magnusson. augmundr eyiolfsson. oddr magnusson godum monnum uiturligt med þessu uoro opnu brefi uorum uær j hia sáum ok heyrdum æ upp æ bartholomeus messo dag[1]) j otradal j arnarfirdi þa er lidit uar fra hingadburdi uors herra iesu christi þusund cccc sextiger ok eitt ad philippus sigurdzson spurdi hialmar snartarson huort hann hefdi nöckut bref utgefit med sinu inzsigli um sinn uitnisburd um þann sama skog j moradal[2]) fra ölldugili ok fram ad hagagardi sem æ greiner vegna kirkiunar j haga æ bardaströnd ok iardarinnar j tungumula enn hialmar snartarson lysti þui firir oss fyrnefndum monnum ad þadh hefdi hann alldri giört ok alldri inzsigli átt ok aunguan umbedit ad giora sier inzsigli ok alldri hefdi honum inzsigli giört uerit ad sinu uiti edr uilia ok eingi bref ut gefit æ sina daga huorki um þenna uitnisburd ne annan. lofadi hialmar snartarson philippus sigurdzsyni med iæ ok handabandi at sueria epter þessi sinni lysing sem hier er skrifud fullan bokareid þegar hann uæri med logum til beiddur.

Ok til saninda hier um settum uær fyrnefnder menn uor inzsigli firir þetta bref skrifat j haga æ bardaströnd manudaginn næsta epter decollacio sancte Johannes baptista æ sama ari sem fyr segir.

---

227. **4. September 1461.** **á Skammbeinsstöðum.**

Andrés Grænlendingabiskup og umboðsmaðr heilagrar Skálholts-

[1]) þ. e. 24. Aug.; [2]) svo.

kirkju, veitir junkæra Þorleifi Björnssyni Hruna í Hrunamannahrepp, og gefr honum alt fé Jóns prests Jónssonar í þjónustulaun.

AM. 768. 4to bls. 78 á pappír skr. c. 1650. Finnr Magnússon sýnist ekki hafa þekt þessi bréf (þetta og Nr. 225), þó undarlegt megi virðast, þar sem þau eru í einu helzta handritinu af Grænlandsannálum. (Sbr.Grh. M. III, 186—87).

Brief Andries Garda Biskups 1461.

Wij andreas med Gudz nād Biskup af Gordum ā Grænlandi. og vmbodzmann heilagrar Skālholltzkirkiu. giorum godum monnum vitanligt med þessu voru opnu Brefi. ad vij hofum vnt og veytt vorum kiæra syni Junkiæra þorleyfi Biornssýni stadinn j Hruna til næstu fardaga med ollum sijnum (peningum) fostum oc lausum frijdum og ofrijdum. præter portionem Ecclesiæ. og hier til hofum vier vnt og gefid honum alla peninga fasta og lausa frijda og ofrijda. sem sijra Jon Jonsson hefur att. til fullrar eignar j sijn þionustu laun. þa sem affram ganga stadarins Jnnstædu j Hruna. huort þeir[1]) eru helldur a leigustodum edur annarstadar þar sem hann kann þa vpp ad spýria. oc (fyrer)biodum vier huerium manne ad hallda ologliga fyrrgreindum peningum fyrer honum edur hindra hann j nockurn mata hier vm vnder banz pijnu. Og til sannenda hier vm setium wij mitt Jnsigli fyrer þetta Bref. skrifad ā Skammbeinzstodum j holltamanna hrepp. fostudæginn næstann fýrer Mariumessu sijdari. þa er lidid var fra hingadburd vors herra Jesu Christi 1461 ar.

---

228. 26. September 1461. á Eyri í Bitru.
18. Júlí 1462. á Skarði.

Olafr prestr Tumason lofar Jóni Sveinssyni fyrstum kaupi á Eyri í Bitru, ef Björn bóndi Þorleifsson lofi og samþykki það.

AM. Fasc. XV, 5, frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

Þat giörum vær loptur jonsson. sueinbiörn aronsson. helgi gudmundzson og brandr ionsson godum monnum kunnigt med þessu uoru brefi at vær vorum j hia. saum og heyrdum æ ord

[1]) þar, hdr.

og handaband sira olafs tvmasonar og jons sueinssonar at suo firir skildu at sira olafur tumason lofadi joni sueinssyni jordunni eyri er liggur j bitru fyrstum til kaups. suo framt sem bondinn biörn þorleifsson villdi nockut til leggia þeirra j millum. Lysti og fyrr nefndr sira olafr tumason firir oss at hann mætti sinar iarder aungum manni selia edr brutt fæ vtan bondinn biorn þorleifsson villdi þar lof til gefa edr samþycki. Suo og ei sidr lofadi sira olafur tumason fyr nefndum joni sueinssyni j þessu þeirra handabandi at koma sudr til skardz þad fyrsta som biörn þorleifsson heim kæmi og jon sueinsson giordi sira olafi tumasyni bod at koma. Lofadi og þratt nefndr sira olafr tumason joni sueinssyni firir oss at hallda þad allt stödugt sem bondinn biorn þorleifsson villdi vt af giora þeirra j millum. For þesse giörningur fram a fyrrnefndri jordu eyri j bitru laugardaginn næsta epter michaelsmessu þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi. þusund fiogur hundrut sextiger og eitt ar.

Og til sanninda hier vm settum vær fyrr nefnder menn vor jnzsigli firir þetta bref skrifat a skardi a skardzströnd tueim nottum firir þorlaksmessu a sumarit. æri sidar en fyrr seger.

---

229. 13. Oktober 1461. i Asi i Holtum.

Haukr bóndi Einarsson selr Birni bónda Þorleifssyni jarðirnar Hvassafell í Norðrárdal, Grjót í Þverárhlíð og Háfafell í Dölum fyrir það, sem Björn bóndi átti í Tungufelli í Hreppum, jörðina Minni-Brú í Grímsnesi og enn tuttugu hundraða jörð.

AM. Fasc. XV, 7, frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru öll dottin frá.

bref firer þessum jordum er haukr selldi bonda birni huassafell ok griot ok hafafell.[1])

Þath giorum wær narfe þorvallzson. hallr jonson. bardr steinmodson. branndr sygurdzson ok gizur biarnarson godvm monnum kunnigth med þessv vorv brefe ath þæ er lideth war

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

fra hingathburd wors herra jhesv christi þusundrat cccc sextiger og eitt ar j skalhollte j biskupstungum sunnudagin næsta firer sancte crucis[1]) worvm wær j hiæ saum ok heyrdum ord ok hanndaband þessara man(n)a biarnar bonda þorleifssonar af einne alfv enn haugs einarsonar af annare ath suo firer skildv ath fyrr greindr haukr sellde adr nefnum birne til fvllrar eignar ok frials for(r)ædis jarder þriar er suo heita hvassafell j nordrardal er liggr j huamz kirkiu sokn ok griot j þverarhlid j nordtungv kirkiu sokn ok hafvafell j daulum er liggr j saudafellz kirkiu sokn med ollvm þeim gognvm ok gædvm sem greindvm jordvm fylger ok fylgth hefer at fornu ok nyv ok hann ward fremz eigande ath. lyste ok adr greindr haukur þvi ath hann sellde fyrgreindar jarder med vpplage ok samþycki gunhilldar konu sinnar. Hier j mote sellde fyrgreindr biorn adr nefndvm hauke suo mikith sem hann atte j iordunne tungufelle j hreppum eppter þvi fremzta sem[2]) jon narfason og jon einarson selldv honum. ok þar til jordina minne brv er liggr j grimsnese. hier til lagde bondenn biorn. xx. hundrada jord eins hueria þar sem bondanum hauke þætte sier bezth henntta ok hin(n) kynne ath fæ. skyllde titt nefndr haukur hafa til medferdar jordina stvfhollth j holltamannahrepp ok taka af leigu þar til er jordin feingizt. skyllde þetta jardakaup standa ok obrigdelega halldaz fyrr greindra manna j mille. skyllde huor suara laga riptingvm æ þeim iordvm er huor sellde avdrvm e(nn) h(vor) hallda þeim til laga er keyptte.

Ok til sanninda hier wm settvm wær fyr greinder menn wor jnnsigli firer þetta jardakaups bref skrifad j ase j holltamannahrepp þridiudagin næsta firer kalixtus messo a sama are sem fyr seger.

---

230. 3. Nóvember 1461. í Hjarðarholti.

Dómr tólf manna útnefndr af Guðina Jónssyni kongs umboðsmanni milli Skraumu og Gilsfjarðar um arf eptir séra Pál Ásbjarnarson, er Loptr Ormsson kærði til og hafði umboð á tekið,

---

[1]) þ. e. annaðhvort 26. Apr. eða 13. Sept., en líklega þó 13. Sept.;
[2]) tvískrifað í frbr.

og Gunnar bróðir séra Páls reiknaði að sér hefði fallið, en Kálfr Pálsson hélt arfinn eign Ara sonar síns, er honum hefði fallið í erfð eptir séra Pál föðurföður sinn.

Dómabók í 4to, sem eg á, og rituð er fyrir 1608 og þar um bil (= *a*); virðist muni stafa frá Þórði lögmanni Guðmundssyni eða Guðmundi syni hans; er þessi dómr á bls. 64—66. Á dögum Árna Magnússonar var bók þessi í eigu Jóns Hákonarsonar á Vatnshorni (d. 1748). Bók þessi er hin sama, sem prentað er eptir Dipl. Isl. IV, Nr. 360, 361 og 363, og er komin í mína eigu frá Hannesi ritstjóra Þorsteinssyni. — AM. 211c. 4to bls. 122—125, skr. c. 1700.

Domur vm halld a arfi rangligt.

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda Gunnar Jonsson. Stephan Þorarinsson. Oddur pietursson. pietur finsson. finnur pietursson. Magnus þorlaksson. Eigill Magnusson. Jon Þorleifsson. Ottar Vermundzson. Skuli Þordarson. Þorgeir Þorgeirsson[1]) og Pall Þorsteinsson. kuediu Gudz og sina kunnigt giorandi at þa lidit uar fra hingadburd vors herra Jhesu christi. m. cccc. lx. og. j. ar a þridiudæginn næstann epter allra heilagra messo j hiardarhollti i laxardal. a þingstad riettum. vorum vær i dom nefndir af ærlegum manni Gudina Jonssyni. er þa hafdi syslu og kongs vmbod a millum Skraumu og Gilsfiardar. Ad dæma a millum Loptz Ormssonar og kalfs palssonar. huorra suara eda seckta at kalfur jrdi skylldugur firir þa akiæru sem Loptur kiærdi til hans. ad hann hefdi ad hallda þann arf og peninga sem fiell eptir pal prest asbiarnarson. Enn Gunnar Asbiarnarson[2]) reiknadi sier fallit hafa til arfs og eignar eptir sinn skilgetinn Brodur Pal prest. Enn kalfur palsson hiellt vera[3]) eign sonar sins ara kalfssonar og honum fallit hafa til arfs og eignar eptir sira pal heitinn faudurfaudur sinn.

Nv sakir þess ad Gvnnar Asbiarnarson[2]) leiddi tuo vitni er suo heita [. . . . . .[4]) Þormodardottir og Valgerdvr Olafsdottir[5]). suoru þessar fyrrgreindar konur[6]) suo felldan bokareid. ad þær væri fiormenningar ad frændsemi Steinunn Steinþors-

---

[1]) þordarson 211; [2]) Asbiarnarson 211; Biarna(r)son, *a*; [3]) b. v. 211; [4]) eyða fyrir nafninu í *a*; [5]) [Þormodur og Valgierdur 211; [6]) personur 211.

dottir er uar eiginkona kalfs palssonar og kristin Jonsdottir er adur uar Barnamodir kalfs enn hann fieck Steinvnnar.

Jtem j annari grein heyrdum vær fyrrgreindir domsmenn yfirlesin og yfir lasum Brief kirkiunnar formanna er suo heita Brandur prestur hognason og sira Snorra Jngimundzsonar suo latandi ad þeir vrskurdudu med laga vrskurdi huor vm sig þad sama hionaband olauglegt og ecki halldast meiga sem þrattgreindur kalfur hafdi samañ Bundit med Steinunni Steinþorsdottir konu sijna.

Jtem j þridiu grein gaf Gudridur Biarnardottir[1]) Sesceliu dottir sinni med samþycki dada sonar sins alla þa peninga sem henni hafdi til arfs fallit eptir Gunnar heitinn Asbiarnarson[2]) brodur sinn. [Enn þrattnefndum Gunnari eptir Pal (As)Biarnarson brodur sinn[3]). Enn fyrnefnd Sescelia Aradottir fieck Lopti Ormssyni[4]) sitt fullt og laugligt Eignarvmbod æ aullum þessum peningum til allrar ækiæru og laugligrar soknar.

Þui dæmdum vær fyrrnefndir domsmenn kalf palsson þar laugliga firirkalladañ og þad sama vmbod sem loptur hafdi af Sesceliu Aradottur laugligt i alla stadi og hann laugligañ soknara æ aullum þessum tiltnefndum peningvm.

Lysti kalfur þui firir oss ad hann hefdi feingit Birni þorleifssyni sitt fullkomligt laga[5]) vmbod. Enn vær dæmdum þad ecki afl hafa. eptir þui sem laugin vtuijsa. Enn vær dæmdum kalfi Palssyni fullañ Bokareid ad hann hefdi ecki vitad þessi mein og alldri hefdi honum saugd verid huorki af karli nie konu. og aunguañ heirdi hann seigia adur enn hann Batt sinn hiuskap med optgreinda Steinunni. Skylldi þrattnefndur kalfur þennan Eýd sueria ef hann være til fær jnnann manadar særra daga j hiardarhollti firir kongs vmbodzmanni Gudina Jonssyni suo fram̄t sem Eingin vitni kiæmi þau fram̄ er honum bæri eigi ad sueria med laugum. Skylldu tueir skilvijsir menn sueria med honum þennann eyd sem kunnugust være þessi malaferli. og jafnir ad Rietti uid hann og ef hann suer þennann eid eptir þui sem hann er skrifadur i þessu domsbrefi voru. þa dæmdvm vier ecki afl hafa þa akiæru.

---

[1]) Biarnadottir 211; [2]) 211; Biarnarson *a*; [3]) [sl. 211; [4]) 211; Oddzsyni *a*; [5]) b. v. 211.

Suo og eigi sijdur i annari Grein ef hann suæri eigi þennann bokareid eptir þui sem fyrrskrifadt stendur dæmdum vær allann þann arf og peninga sem fallid hafdi eptir sira pal heitinn asbiarnarson[1]). Sesceliu Aradottur og Lopti Ormssyni[2]) hennar vmbodzmanni til hallz og eignar kuika peninga og dauda jardir og kugilldi og syra pall heitinn hafdi eigi adur laugliga Burt gefid og kalf skylldugan ad afhenda Lopti Ormssyni þessa alla peninga ad næstum fardaugum auaxtarlausa. Ad suo profudu sem þa kom firir oss vndir sinn svarinn Bokareyd. huorsu micla peninga hann tok eptir sira pal heitinn. Skylldi þennann eyd sueria med honum tueir skilvisir menn. Skylldi loptur og lata sueria ad titt nefnd Sescelia hefdi honum suo ordit vmbod feingit sem hans bref vtvisadi. og Gvdridvr biarnardottur[3]) hafdi gefit Sesceliu Aradottur þessa peninga. Skylldi Loptur leitt hafa þessi saumu vitni firir næstu fardaga firir kongs vmbodzmanni þeim sem honum jrdi minst firir.

Og til sanninda hier vm setium vier fyrrnefndir domsmenn vor Jnnsigli firir þetta domsmenn skrýfad j hiardarhollti a sama deigi og ari sem fyrr seigir.

---

231. 18. December 1461. á Skjallandafossi.

Haldór Sveinsson selr Þórkatli Einarssyni Hjarðardal enn fremra í Dýrafirði hálfan »milli Skolladalsár og Hjarðardalslækjar«, og kvittar fyrir andvirðið.

AM. Fasc. XV, 6. frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

Þath giore ek halldor sueinsson godum monnum viturligt med þessu minu brefe at ek hefe sellt þorkatle einarssene[3]) til æfinligrar eignar halfan hiardardal eñ fremra j dyrafirde at lig(g)ur j myra kirkiu sokn mille skolladalsar ok hiardardalslækiar ok miñ fader fieck mer hana med þessum landamerkium ok hann hugde hana suo at ek vissa med þessum landamerkium. hefer ek fulla ok alla peninga upp bored fyrir fyr greinda jord halfan hiardardal af þorkatle einarssene[4]) suo mic j allañ stad vel ænæger.

---

[1]) 211; biarnarson, *a*; [2]) 211; Brandzsyni. *a*(!); [3]) biarnad. 211; [4]) Svo.

skal ok halldor suara lagariptingum a greindre jordu en þorkell hallda til laga ok þui giorer ek hann kuittan ok akærulausan fyrir mer ok ollum minum epterkomendum um fyr greinda jord.

Ok til sanninda her vm setta ek mitt insigli fyrir þetta kuittunarbref giort a skiallandafosse faust(u)dag næsta fyrir tomasmessu postula þa er lidet var fra hingatburd vors hera jhesv cristi þusund cccc sextiger ok eitt ar.

---

232. 1461. 4. Marts 1470. á Lýtingsstöðum. —

Vottorð þriggja manna um prófentugjörning Haldóru Runólfsdóttur við Jón Magnússon.

AM. Apogr. 4213, afskript eptir frumbréfinu á kálfskinni frá Hallgrími Sigurðssyni á Svalbarði, gerð af séra Magnúsi Markússyni á Grenjaðarstað og staðfest af honum 19. Sept. 1726 og þorleifi Skaptasyni presti í Múla.

Þat giorum ver þoruardur prestur biornsson. Olafur grimsson. gudmundur hrafnsson godum monnum viturligt med þessu voru opnu brefi þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund. cccc. lx. ok eitt ar a lytingstodum i tungusueit voru vier i hiā saum ok heyrdum a ord ok handaband halldoru runolfsdottur af einni alfu enn Jon(s) magnusson(ar) af annare. skildizt þat under þeirra handaband at adur nefnd halldora gaf fyrrnefndum joni til fullrar eignar fiordungsgiof vr ollvm þeim peningum sem hon atti edur eigandi at yrdi ok svo allar þær lauggiafer sem hon matti fremzst med logum gefa en þa peninga sem hon atti meiri[1]) edr eiganda at yrdi selldi hon adur nefndum joni til fullrar eignar med fullu og logligu arfs sals kaupi skiliandi sier mot æfinligt framfæri ok profentu. mat og klædi epter þui. sem henne þarfadizt. suo ok eigi sidr ef ion giptizt ok kynne þeim eigi saman at koma þa skilli [hann fā henni[2]) ku sier til indælis. en ef jons kynne vit

[1]) krullað og óljóst; [2]) [þetta stendr svo í afskr.: hñ ꝼā hm̄, og ætti því að vera: »hann fá honum«, sem ekki er vit í; verðr því annaðhvort að lesa svo sem hér er gert eða: hun fá honum.

at missa suo hann ætti eigi skilgetit barn þa skylldi þrattnefnd halldora eiga. xx. hundrod med þeim skilmāla sem þeim kom þā saman sin i millum.

Ok til sanninda hier vm settum ver fyr nefnder men vor jncsigli firir þetta vitnisburdarbref er skrifa(t) var i sama stad lytingstodum sunnudagin j faustugang ix arum sidar en fyr seger.

233—314. 1461 og síðar.

Máldagar Ólafs biskups Rögnvaldssonar um Hólabiskupsdæmi.

Máldagabók þessi er hér prentuð eptir frumritinu á skinni, sem nú er í safni Árna Magnússonar 274. 4to (Rauðskinna), alls 36 blöð, en til hliðsjónar eru hafðar afskriptir Árna sjálfs af máldögum þessum, og finnast þær nú meðal Apogr. 3481—3561. Skinnbókin sjálf er víða máð og afarill aflestrar; er og þétt skrifuð víða og smátt, og á mörgnm stöðum á spássíur skrifað. Víða eru og eyður milli máldaga, sem ætlaðar hafa verið fyrir viðbótum, er til kynnu að falla. Eru og margar viðbætr í bókinni frá því sem upphaflega hefir verið ritað, og nær það nm alla tíð Ólafs biskups; nokkrar eru og yngri, þó eingar gerðar síðar en um daga Gottskálks biskups Nikulássonar. Hins vegar er stofn margra af máldögunum forn, og miklu eldri en frá dögnm Ólafs biskups; en ógjörningr var að fara að slíta það úr bókinni hér, sem fornt er, því ekki liggr það á lausu, og hitt þótti heldr ekki vert, að taka út þær greinar, sem yngri eru en frá dögnm Ólafs biskups, heldr þótti réttast að láta máldagabókina halda sér eins og hún er. Elzta ártalið, sem í bókinni stendr, er 1461 og þá er hún hafin, en síðasta ártalið er 1510. Þar sem ártalið ꟾꟾꟾ cd stendr, er það ekki svo að skilja, að það eigi að merkja 1400, heldr er því svo varið, að ártalið hefir ekki verið ritað fult út, heldr að eins npphaf þess. Þessi eru að minsta kosti þau ártöl, er í bókinni standa:

1461. Fyrirsögn, VI, XVI, XXXII, LII, LIII.
1463. VIII, IX, XV.
1464. VI.
1470. LXII.
1471. II, IV, V, VI, VIII, X, XI, XV, XVII, XVIII, XIX, XX, XXII, XXIV, XXXVI, XXXIX, XLIV, XLVb, XLVI, XL VII, L, LII, LIV.
1472. LVIII, LX, LXIV, LXVIII, LXIX, LXXI, LXXII, LXXIII, LXXIV.
1473. X, XXVII, XXXVII, XLII, XLVa, LI.
1475. L, LIX.
1477. X.
1478. III, V, VII, VIII, XI, XIII, XXII, XXXIII, XXXIV, XXXV, XL, XLII, XLVII, XLIX, L, LI, LIV.
1479. XXXVIII, LIX, LX, LXIII, LXVII, LXVIII, LXIX, LXXI, LXXII, LXXIII, LXXIV.
1480. IV, V, X, XI, XII, XIX, XX,

XXI, XXV, XXVII, XXXIX, XL, L, LII.
1485. VIII, XII, XXI, XXII, XLVI.
1486. LX, LXV, LXVI, LXX, LXXII, LXXIII, LXXVIII.
1487. IX, XXIV, XXX, XXXI, XLI, LII, LXXIX.
1488. LXXI, LXXII, LXXIII.
1489. LVIII.
1491. III, VI, XVII, XIX, XXV, XXVII, XXXIX, XLII, XLVII.
1492. XVI, LVIII, LIX, LX, LXII, LXXII.
1493. VII, XVI.
1494. XXXIV.
1498. LXIX.
1499. LXV, LXVIII.
1500. VI, XV, XXVI, XLIV, XLIX.
1510. XXII.

Ekki er því að gegna, að máldagabók þessi sé nú heil til, heldr er nú glatað úr henni, en óvíst hvað mikið. Ekkert er samt týnt úr bókinni síðan um daga Þorláks biskups Skúlasonar, að hann lét afskrifa hana 1639 (Biskupsskjalasafn 3. 4to) og 1645 (AM. 275. 4to afskr. c. 1700 gerð eptir afskriptinni frá 1645), því að í afskriptir hans vantar einmitt hið sama og nú vantar í frumritið, svo að það eitt gagn má nú af þeim hafa að nota þær til stuðnings, þar sem frumritið nú er orðið máðara en það var 1639. Á síðari hluta 16. aldar vitum vér það hins vegar, að ekki hefir verið týnt sumt það úr bókinni, sem nú er glatað þaðan. Í »Sópdyngju« séra Gottskálks í Glaumbæ: Add. Brit. Mus. 11,242. 4to finnast afskriptir af Bergstaðamáldaga, Hvammskirkjumáldaga í Laxárdal, upphafið á Mælifellsmáldaga og skýrsla um stærð Hólakirkju í Hjaltadal; ennfremr alkirknatal nyrðra. Af þessum máldögum er Hvamms- og Mælifellsmáldagi hér í bókinni og kemr alveg heim við afskript séra Gottskálks og hefir hann því ritað þá eptir Ólafsmáldagabók; en hinir máldagarnir og kirknatalið er nú týnt úr skinnbókinni, og má því fylla máldagabókina að þessu eptir »Sópdyngju«. Eru þessar uppfyllingar prentaðar hér sem LXXX—LXXXII að niðrlagi máldagabókarinnar.

Skinnbók sú, sem inniheldr frumritið að Ólafs máldagabók Rögnvaldssonar, og nú hefir verið frá sagt, að sé 274. 4to í safni Árna Magnússonar, er eins og fjöldi annara handrita, sem nú eru þar, ekki eign safns Árna, heldr Biskupsskjalasafnsins á Íslandi, því að Árni hefir feingið máldagabókina alla smám saman að láni frá Steini biskupi, og ætlað að skila henni aptr 1725, en það hefir fyrir farizt, og því er bókin nú í Árnasafni[1]). Á miðum, sem festir eru inn í skinnbókina, má ganga úr skugga um þetta. Á miða milli 1. og 2. bl. með hendi Árna sjálfs stendr: »fra Hr. Steine Jonssyne, biskupe, med Hofsoss skipe 1724. Eru 20 blöd. — Hier fyrer utan Rekaskraen ä $7^1/_2$ blade sem fylgdest med þessum Mal-

[1]) Auk bréfabókar Jóns biskups Vilhjálmssonar (AM. 235. 4to) og rekaskránna (AM. 276. 4to) skipta þau frumbréf mörgum hundruðum, sem nú eru í Árnasafni, en eru eign Biskupsskjalasafns Íslands, komin úr skjalasafni Hólastóls.

daga 1724. hana sendi eg til baka innbundna 1725. — 15 blöd verda þad sem eg til bokarinnar legg«. Á miða milli 13. og 14. blaðs: »Hier vantar oefad i bokena«. Er það einmitt þar sem nú vantar i Möðruvallaklaustrsmáldaga, en þó vill svo vel til, að bókatalið merkilega er í þeim hluta máldagans, sem eptir er. Á miða milli 17. og 18. blaðs hefir Árni látið rita: »þetta er ur Mäldagabok Olafs biskups Rögvalldzsonar. Vantar hier mikid framan vid, sem til hefur verid þä Copiurnar eru giördar j Herra Thorläks tid.« Og ennfremr með hendi Árna sjálfs: »þad mun enn liggia ä Holum og vera ringlad hier ur. Vide Registur M. Biörns og Oddz Sigurdzsonar in 4to membrana N. 3. þetta skal eg läta fylgia bokinne til baka 1725«. Á miða milli 22. og 23. bls.: »maldaga Bókar Slitur nockra kirkna i þijng Eyarþingi. og flestra i Vodlaþijngi med rekaskrá mukaþuerar Clausturs a Slettu[1]). og so af dato eptir ad taka ad verid haffi i tijd Olafs rogualldssonar Biskups. hann vard Biskup 1458. lijka gottskals sem fyrer hann uar. a atta pergamenttis Blödum«. Á miða milli 29. og 30. blaðs: »þetta skal og fylgia Maldagabokinne tilbaka 1725. Er allt skrifad, eñ vantar ad conferera«. Á miða milli 34. og 35. (sama hönd og á miða milli 22. og 23. bl.): »Vr Biskups Olaffs Rogualldssonar maldaga Bok. Vm Hunavatns þijng, þar lijka vp taldar halfkirkiur og Bænhus olæselegt. a Sio Blödum«. Að lyktum er þess getið á öðrum miða, er liggr á sama stað í bókinni, að Illugastaðamáldagi, Lögmannshlíðarmáldagi, Glæsibæjarmáldagi og kirknatalið hafi ekki orðið lesið, þegar Árni lét bera afskriptir sínar saman við frumritið.

Til skamms tíma var máldagabókin innbundin í fornt skinn, órakað og hárið rautt og sneri hárhamr út, og var það annaðhvort útselaskinn eða nautskinn (sbr. Fornbréfasafn II, 424), og þegar prentaðr var sá kafli af handritaskrá Árna safns í Nóv. 1888 (Katalog o. d. AMske Saml. I, 527), sem lýsir handriti þessu, var bókin enn í forna bandinu. En nú er búið að fletta hana því, og er forna bandið glatað. Er það illa farið, því að fyrir band þetta mun bók þessi í þjóðsögnunum hafa orðið Rauðskinna sú, er mestr galdr var í, og var í höndum Hólabiskupa. Það er virðingarverðr áhugi á því, að láta binda handrit inn, þegar þess er þörf, en sá áhugi kemr óheppilega niðr í því að fletta mörg hundruð ára gömlum frumböndum af skinnbókum, enda forðast öll þau söfn, er kunna með handrit að fara, það eins og heitan eld. Að glata slíkum böndum er sama og að glata forngripum, og má ekki eiga sér stað. Rómversku tölurnar við hvern máldaga hefi eg sett, eins og gert er fyrri í máldagabókum biskupanna.

Allvíða eru töluverðar misskriptir í skinnbókinni, og er það af þeim, sem helzt þótti horfa til baga, optast leiðrétt, og þess þá jafnframt getið neðanmáls, að svo sé.

---

[1]) nú AM. 276. 4to.

þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesv christi. þushundrut. cccc. hundraut oc lx. oc eitt ær (æ) audru are biskupsdæmes virduligs herra olafs med guds nad biskups æ holum liet hann invirduliga skoda ok reikna goz allra kirkna j sinu biskupsdæme. oc þat a þessa bok skra sem hann fann sanligazst oc riettligast huad huer kirkia ætte at fornu oc nyiu j lausu oc fostu.

I.

Kirk(i)an a myklabæ j oslandzhlid er helgut hinum heilaga petri[1]).

II.

Kirkian a hofi a hofdastrond er helgu(t) hinum heilaga petro postula.

þetta innan kirkiu. þren messoklædi uantar þar til eina stolu oc handlin. laus hokul. iij. altarisklædi. ij. altarisdukar. iij. corporalar. ij. kalekar. j. dukur rendur.

þetta i bokum. messobok per anni circulum. gradlari gamal. seque(n)ciubok. istoriabok fra de trinitate oc til aduentu. de sanctis de tempore med commune. aunnur jstoriabok tekur epter de trinitate til aduentu. þridia fra aduentu oc til pascha de tempore. de sanctis bok æ ueturin oc nokut af pascha tima. de tempore bok vm pascha tima. capitularius. lesbok de sanctis per anni circvlum. lesbok de tempore epter de trinitate til aduentu. onnur lesbok fra paschum til de trinitate. saltari. annar vondr. kuer af kirkiudeiginum oc margar skrar adrar. ein kross. mariv likneski. peturs likneski. ij. paxspiolld ny. glodarker. el(d)bere. vanznskal. jarnkal. fonzs vmbunadr vondur. iiij. jarnstikur. baxturjarn. iiij. klukvr. ein bialla. nyr sloppur. iiij. alltarissteinar. bokakista.

Þar skal prestr vera. tekur heima j leigu. iiij. merkr. vtan gardz. viij. heytollur oc lysistollur af. viij. bæum oc. xx.

þetta j lausa gozi. j fyrstu i instædu. li. hundrata med þessum fridleika. xiij. kyr. v. asaudar kugilldi. j. gel(d)fiar kugilldi.

---

[1]) »Hier er oskrifud eyda ä bokfellenu, so stor sem svara hann 7. linum skriftarennar. hefur þar ätt ä ad skrifazt eitthvad frekara um Miklabæiarkirkiu. enn sidan eigi af ordid« (AM.).

ij. hross. hvndrat oc. xx. voru. oc þar til tuær kyr oc. ccc. j vadmalum er gafzst medan biorn var.

Jtem giorduzst oc luktuzst af birne. xiij. hundrut voruvird j kirkiuspioll oc. xx. c. voruvird j porcionem ecclesie. sex aurar. Tiund kirkiuhluti ꝗ þui æri hundrat.

Reignadizst i porcionem medan brandur bondi laugmadur hiellt vm. xxx. ar. xxx. hundrata. lagdi hann til kirkiunar sæmelig messoklædi. kantarakapu kostuliga. tiolld vm alla framkirkiu. bior yfer kordyrum. alltarisklædi. alltarisdukur. steintialld litid. ij. spiold ny. er(u) þesser penningar ovirter oc su bot er hann hefer ath kirkiune giort oc skerder þat þa þessa. xxx. c. sem regnadizst (j) porcionem.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ primo. Tiund kirkiu hluti ꝗ þui ꝗre hundrat. reiknadizst upp ꝗ. vj. ꝗr. vj. hundrut medan pall bonde hiellt oc iiij hundrut oreiknut er brandr bondi a ath svara vpp æ. iiij. ær.

III.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ viij⁰.

Kirkian a vpsum er helgut gudi oc bartholomeus.

hun ꝗ allt heimaland oc wpsateigh allan ꝗ sockubockum. gelldfiar rekstur allan firir vtan svin vt fra torfva.

þetta jnnan kirkiu. krossar. ij. mariv likneski. olafs likneski. oc¹ bartholomeus likneski. alltarisklædi. ꝏessubok de tempore fra aduentu oc til paska med pislum oc gudspiollum. lesbok de sanctis ꝗ sumarit. klvcka stor rifen oc litil bialla.

Þetta i kuicfie. vij. kyr. ix. ær. halft þridia hundrad j fridvm peningum. eitt hundrat fritt j mortalia epter eyiolf arnfinzson.

þar er prestskylld. tekur hann j leigu heima. iiij. merkur. enn vtangardz. xij. aura.

Tiund kirkivhlute ꝗ þui ære. vij. aurar.

Reiknadist i porcionem ecclesie vpp æ. v. ær medan sira biorn hiellt halft annat hundrat oc. ij. avrar betur.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ octogesimo lucti sira biorn kirkiuni ꝏessobok de sanctis vm ꝗrit med savng. salltari. capitularium. kirial. canonem. alltarisstein. Brun oc vigsluduka. ij. firir. ijᶜ. vpp a .vij. ꝗr. standa efter. v. aurar.

¹) Hér stendr i skb. ranglega seinna rituð klausa um porcio í Felli 1480.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxxx⁰ v. þridiudagen næstan firir laurenciusmesso þa er uirduligur herra biskup olaf var j sinne visitacione a uppsum i suarfadardal uar þar kirkian giord firir. x. hundrut. er sira niculas þormodsson hafdi latit giora upp. uar kirkian a uppsum þa skull(d)ug sira niculasi. vij. hundrud.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ xc⁰ primo fiell suo micit j porcio a uppsum þa biskup olafur tok reinskap[1]) af sira niculase þormodssyne. vj. aurar þat arit.

IV.

Kirk(i)an j felli er helgut med gude hinum heilaga petro. hun a allt heimaland oc kappastade.

ꝏessoklædi oc uantar til stoluna. oc kalek. kluckur. iiij. likabroddr. glodarker. kertistikur. iij. krossar. iij. ꝏarivlikneski. Petrslikneski.

þar er prestz skyld. tekr prestr heima j leigu fiorar merkr. oc fiorar vtan gardz.

heytollr oc liostollr af. xviij bæium.

Ecclesia dedicata in translacione olaui regis.

Reiknadez kirkiv tivnd a þui ære half mork.

Þetta j lausa godze. tvær kyr oc xviij ær. eitt hross.

Jtem reiknadizst j porcionem ecclesie vm. ij. ær oc. xx. er sira þordr hrodbiartzson hiellt staden. halft fiorda hundrat.

Jtem lagde sira þordr til kirkivnar j felli gradvale per anni circulum. de sanctis lesbok. tekr til a jolvm fram til jacobs ꝏesso.

Jtem lagde hann til alltarisklæde. ij. alltarisduka. er annar nyr enn annar forn. sakrarivm scrir oc handklæde. litil stol læstr oc merki.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ primo.

fiell suo micil tiund a þui ari. ij. aurar. Reignadizst vppa sex ar þa sira þorkell þorgeirsson hiellt fellz stad j porcionem kirkiunar. mork. virtist þat sem sira þordr hafdi til lagt oc fyrr scrifuat stenndr. firir hundrat enn halft þridia hundrat bar sira þorlkel[1]) þorgeirsson vpp epter sira þord voruvirt af fyr scrifuad porcio.

brazst vid sira þord ij. merkur vppa seinaustu. iiij. ꝏr.

---

[1]) þannig.

Jtem lagdizst til kirkiunar. iij. bækur epter sira þorkel daudañ. paskabok syngiande tekur til de trinitate. brutsongua bok oc commun syngiande.

Anno domini m° cd lxxx° fiell svo micid j porcio j felli medan sira geir hellt vppa fimm c̃ur. x. alner vadmals. tvær hier af lofadi hann j subsidium pallij[1]).

V.

Anno domini ⅿ° cd° lxx° primo.

Kirkian æ barde a halft heimaland oc langhuss oc kallzstadi. eguersholm. dælarland halft. votateig halfuan. laxveidi j osi. fiordung allz ʀeka j mosuik. halfuan vidʀeka oc hualʀeka j laugalandz ʀeka vt or midre holavik oc vt til skeria aa lambhaga vik.

Þetta jnnan kirkiu. aspiciens bok med saung fra aduentu oc til pascha. lesbok fra aduentu oc til pascha. aunnaur[2]) lesbok fra kertamesso til pasca. missale fra aduentu til pascha med de tempore oc de sanctis. paschabok med de tempore allt sumarit til aduentu. de sanctis bok a sumarit vond. lesbok fra jonsmesso baptiste oc fram yfuer krossmesso vm haustid vond. missale fra paschum oc til aduentu. psaltare vondr. oc aunnr skræda. graduale oc sekuenciubok. vj. skrædr vondar. laga saunga bok. þren messoklædi uond. oc brestur hofutlin til einna. iij kalekar. eit corporale. iij. dukar yfer alltare. oc ero tueir vond(e)r. ij. altarisklædi. ij. sloppar. formadukur. ein brig[3]) gaumul yfer alltare. ij. kistur olæstar. stor spiolld. ij. krossar litler oc einn stor kross. mariulikneske. olafslikneske. þorlakslikneski. jonshaufut baptiste. kirkiukula[4]) uond. iij. jarnstikur. eiñ koparstika. olafs saga. oc eit gamalt paxblad. kluckur. iij. oc er ein stor. ij smabiollur. sacrarium munlaug. vanzskall[5]) brotin. oc elldbere brotin. oc glodarker.

Þetta j kuikfee. iij. malnytu kugilldi. oc. ij. gell(d)fiar kugilldi. er jon grimsson galt til kirkiunar c̃a barde. firir þa halfkirkiu skylld er hann fieck a jordune j nesi j bardzþingum. jtem hest oc malnytu kugilldi j mortalia.

ʀeiknadizst j porcio vppa. iij. ar oc fimtigi sidan brandr

---

[1]) Þessi klausa stendr ranglega í skb. inni í Upsamáldaga; [2]) svo; [3]) = brík; [4]) = kola; [5]) = vatnskall.

bondi halldorsson fieck jordina. fimtigi hundrata oc þriu hundrut betur. oreiknad. l. ar ok. vj. ar betur adr enn brandr bondi fieck jordina.

þar er prestzskylld oc diakns. tekzt j leigu heima. iiij. merkur. enn utan gardz halfua siondu mork.

heytollur oc lysistollur af. iiij. bæium oc. xx.

kirkiu tivnd a þui are hundrat er halldor bondi brandzsson bio.

dedicacio ecclesie sancte crucis et sancti olaui regis et martiris æ bardi j fliotum in die felicis et adaucti martirum.

Anno domini m° cd° lxx° viij°. Giordi halldor bonde brandzsson þenna reikning j porcionem ecclesie. tiund kirkiuhlute æ þui ære hundrat. Reiknadizst epter fyrra reikning vpp á vij ær. vij. hundrut.

Anno domini m° cd° octogesimo jn octauo olafi uar þessi reikningur giorr er hrafn halldorzsson tok uid um vorid. fiell j porcio a þui æri hundrat oc ij aurar betur. Stendr oreiknadr fyrri reikningur.

Anno domini m cd (. . . . .)

VI.

þessi er maldage kirkiv j holte j fliotvm. at hun er vigd jone baptista oc petro postola.

hun a fiordung j heimalandi.

þetta jnnan kirkiv. kalekr. Messoklæde at ollu oc haukul at æuk. ij. krossar. marivlikneske. peturslikneske. jonslikneske baptista. iij. klukur oc eñ fiorda lest. ij. smæbio(l)lur. alltarisdukar. glodarker oc elldbere oc messingarstika. ij. jarnstikur. ij. paxblaud.

þetta j bokum. de sanctis bok oc tekr til a andresMesso med les. aunur de sanctis bok a sumarit. istoria af kirkivdegi. aduentvbok. de tempore bok tekr til at paskvm til aduentv med gudspiol(l) pisla oc oracior. gral(l)are oc annar vondr per annvm. missale de sanctis. lesbok tekr til at aduentv til paska ij. salltarar.

skrvdakista vond.

af. ij. oc. xx bæivm liostollr oc heytollr.

þar skal vera prestur. tekr han heima fiorar merkr. vtan gardz. iiij merkr.

reiknadiz svo mikel kirkiv tivnd a einv are. ij. merkr. medkendezst þorstein bonde magnusson at hann ætte bitala kirkivnne j hollte. viij. kugillde j porcionem. reiknadiz j porcio a. xij. ærvm oc. xx. þa þorstein bonde gerde reikning j hollti j fliotvm. fim hundrvt oc. xx. vorvvirt oc half onnvr vod betur. var þa lidet fra hingatbvrd vors herra jhesu christi þushund fiogur hundrut lx. oc eitt ær.

Ecclesia non dedicata.

Jtem anno domini ꝏ° cd lx iiij in 2a visitacione fel(l) sua mykit i porcio vppa þuo aar. iiij. merkr jtem ith kugillde j mortalia. Jtem j þrid(i)u visitacione reiknadizst j porcionem vppa atta ar. xvj. merkur medan hallzstein þorsteinsson bio oc fader hans þorstein anno domini ꝏ° cd° lxx° primo.

Til minnis ath jngun ărnar dotter gaf þorsteine magnussyni stiupsyni sinom. þessv somu jord hollt j fliotum med þeim skilmæla. ath kirkian j hollti skylldi eiga jordena eyrarland j eyiafirdi. ef henne yrdi ecki lukt niutiger hundrada j sitt porcione. jtem jorden saurbær þar j þingunum er reiknud gaumul eign kirkiunnar.

Anno domini ꝏ°. cd°. xc°. primo feill[1]) suo micit j holldz þingum þat arit. hundrad ok. ij. aurar betur. porcio oreiknud upp a. xviij. ar næst firir. þui hallsteinn uar ecki nær þa uij biskup olaf reid um.

Anno domini ꝏ v^c vppa eit ar oc xx medan halstein bonde hiellt holt j fliotum. oreiknud porcio ad auk hinss[2]) fyrra reiknings. en uppa atta ar sidan medan jon þorsteinsson hielt fiell i porcionem ecclesie. v^c. tiund kirkiu hlute a þui are xij. eyrer. jtem. ij. kugillde i mortalia i sottinne. var þessi reikningur gior i fyrst(r)i vorre[3]) visitacione nordur.

VII.

Anno domini ꝏ° cd° lxx° viij.
kirkia a hnapstodum er peturskirkia.
hun ꝏ̄ halft heimaland. land ath hunstodum.

[1]) = fiell; [2]) tvískr.; [3]) þ. e. Gottskálks biskups Nikulássonar.

þetta i lausa gozi. ij. wxa gamla oc. ij. naut tuævetur firir. v. hvndrut. er luktizst firir halfkirkiu skylld j tungu.

er þar prestskylld. tekur heima i leigv. iiij. merkur. vtan gardz merkur þriar.

er bænhv(s) skylld æ nefstôdum oc gautastodum.

Tiund kirkiu hlute æ þui ære mork. xx^{c}. jord tungu. ath auk oreiknvt aull kirkiu goz vpp æ . . . ær. xxx. oc. iij^{c}. betur.

þetta jnnan kirkiu. ein Messoklædi ath aullu oc erv gomul. kalekur med corporal.

þetta j bokum. grallare per anni circulum. psalltari. Messubok de tempore fra huitasunno oc til aduentu. onnur fra lxx^{ma} oc fram yfer paska. de tempore kuer syngiande vm langafostv. oc onnur bok samaleides oc margar adrar skrar.

tueir krossar. altarisklædi vont oc altarissteinn. mariolikneski oc peturs likneski oc morg onnur sma likneski. iij. jarnstikur. eitt merki. kluckur. iij. oc ein bialla litil. fonzt[1]) vmbunadur vondr. glodarker oc vaztzkall[1]).

dedicacio ecclesie æ hnappstodum j fliotum er tercio nonas septembris. þat er fim nottum firir mariu messu sidare.

Anno domini M^{0} cd^{0} xc tercio Reiknadizt upp æ. vj. ar medan sira halluardur hiellt napstadi. v. uoder. oc ij. alner betur. uar þa dæmd oc fallin iordin epter biskupsins skipan firir kirkiugoz af prestum oc prelatum.

VIII.

Kirk(i)an æ kuiabek er helgut med gude hinum heilaga olafe konge.

hun æ allt heimaland. hringuer oc þuerarland. tuo hlute j hualrekum oc vidrekvm austr fra osse. enn fiordungr j flutningu. En vestr fra ose þridiungr j uidrekum til marks vid gunnolfsær land.

þetta jnnan kirkiv. Messoklæde vond. kalekr oc corporal. ij. alltarissteinar. ij. allarisdukar. j. kros.mariv likneski oc olafs likneske. eldbere med kopar. glodarker. iiij. klukur. keingirner vr þrimr.

Þetta j kuikfie. iiij. kyr. þriv asaudar kugillde. fiogur naut

[1]) þannig.

tuæuetr. ij. naut veturgomul. xij. sauder vetrgamler. fiogra uetra gamal uxe. hest oc hross firir. ij. hundrut.

Reiknadiz kirkivtiund a þuiære mork.

reiknadiz j porcio a ix arum oc. xx. þa sira þorfinr gerde reikning. eina halfua vod minur en. xij. hundrut.

þar skal vera prestr oc. ij. olmusuprestar. elligar. iij. olmvsvprestar. oc þa er diakn. oc skulv þeir eigi fara bader vr firdenvm naudsynialaust. þadan skal sungia æ þorodzstade oc til bænhusa. tekz j kaup. viij. merkur. þar skal syngia alla loghellga daga oc þa. ix. l. ero j ottvsong. alla þa daga er messa er til gior annan huern dag it sialldnadzta. huern aptan vigilio. ix. l. vm langafostu. vm jolafostv annan huern aptan. enn annan huern. iij. l. lysa hueria not fra crucis Messo oc til annarar crucis Messo. Syngia uilgilio æ huerre viku ix. l.[1])

lysistol(l)ur oc heytollur af iiij. oc. xx. bæium. fiskatollr af þessvm.

Anno domini M° cd° lxiij° re(i)knadizst sua mykyt j porcio vppa þuo aar xj aura.

Anno domini m° cd° lxx° primo. Reiknadizst suo mikit goz kirkiunnar ā kuiabeck medan sira ketill heillt[2]). alltz med porcio. v. hundrut. wppa fim ār. þetta jnnan kirkiu ath auk þess sem fýr skrifat stendur. lesbok de sanctis fra jons messo baptiste oc til adventu. aunnur syngiande tekur þat sama. aspiciens bok syngiande oc lesbok de tempore fra aduentu oc framan til paska. grallare uondr. de sanctis bok a veturin med song oc lesi. einn psalltare oc sequenciobok oc ecki full.

Anno domini M° cd° lxx° viij°. luktizst. x. alner vadmals j subsidium pallij. jtem fiell j mortalia kýr oc þreuett naut firir ij^c. vpp æ vij ār.

Anno domini M cd lxxx quinto Reiknadizt j porcio vppa ij aar medan sira magnus heillt[2]). hundrat.

Voru ath sier teknar. iij. kyr a brattavollum biskupsens vegna med suo uordnum lit oc marki. ein raud hornott. huatt eth uinstra af eth hægra. aunnur græ. huat eth hægra oc af eth uinstra. þridia suort hornott. huat eth hægra oc fiodr

---

[1]) Þessi kafli máldagans er forn (frá c. 1220—30?); [2]) = hiellt;

framan under. oc af eth vinstra. var en rauda giord firir. v. agillde. en huor hinna. xv. alner minnu(r) en gialldzkyr.

Jtem tok biskup olaf ath sier þriar kyr a hornbrecku oc leit[1]) scx dandemenn meta. iij. presta oc. iij. leikmenn med suo uordnu marki oc lith. kolmulott . . . . aunnur skioldott. huatt oc bladrifr. þridia huit. huatt . . . . uoro þessar. iij. kyr metnar firir. vj. aura minnur en þriu hundrut.

IX.

tiorn.

Kirkia sancti iohannis baptiste at tiorn. hon æ heimaland halft at aullu. med tueimr holmum. mariuholm oc brennusiks holm. ynguarastadi alla oc holminn aurgunleida. tueggia manada rekstr annat dægur aulla bufie wt j holldzdal. ella manadar beit bædi dægr. hris j kallzardal millum grænalæks oc þess nærsta griotgils er þar er fram fra.

þetta jnnan kirkiv. ij. krossar med vnderstodum. mariv likneski. jons likneski. ij. klukur oc er onnur broten. koparstika. paxblad. glodarker brotit. songbok tekur til at jolum oc til paska de sanctis et de tempore. songbok i svortvm skinvm tekr til at aduentv fram vm huitasunnv. de sanctis bok fra jonsꝏesso baptiste oc til aduentu. lesbok tekr til at aduentv til paska de tempore. de sanctis bok oc tekur til (fra) jonsꝏesso tıl aduentu. lesbok de tempore fra aduentu til fostu. salltarar iij. oc tveir uonder. grallarar ij oc bader uonder ij. sekuenciubækr godar. ꝏessobok oc tekr til at aduentu oc til midfostu med pislum oc gudspiol(l)um. ꝏessobok oc tekr til at paskum til adventu med pislvm oc gudspiol(l)um. iiiij. skrar. læst kista. vadzkal brotin. ij. ꝏessoklædi at ollu. lestr kalekvr. ij. alltarisklædi.

þar skal prestvr vera. oc syngia huern dag hel(g)an til grundar. oc fylgia madur til tueggia postolaꝏesso. tolf messvr til holtz. tekr j leigu heima. iiij. merkr. vtan gardz halfva fiordu mork.

hier er kristzfie j aullv lande. oc lukazst af. cc. j slatrvm oc hafnarvod.

hedan æ oc af kirkiv hluta at hallda bru a læk oc arferiv.

---

[1]) = liet.

Ecclesia dedicata.

heytollr oc liostollr af. vij. bæivm.

Tivnd kirkiv hlute a þui ære. vij. aurar.

þetta j lausagodze. v. malnytv kugillde oc. v. gel(d)fiar kugillde.

Reiknadiz i porcio vm. x. ær þa er sira oddr hiellt staden halft fiorda hundrat voruvirt.

Anno domini ϖ° cd lxiij°. fel sua mykyt i porcio vppa þuo aar. vij. aura. stender epter olukt kirkio tiund af hafua þiorn oc af meyri holte vppa xij aar.

Anno domini m° cd° lxx septimo fiell suo mikit j porcionem vpp a tolf ær þa sira þorbiorn hiellt stadinn tiorn. þriu hundrud oc tueir avrar[1]).

X.

Anno domini ϖ° cd' lxx° primo. Vrder.

Kirkia ꝍ wrdum er helgut med gudi heilagre marie oc heilogum andree postola.

hon ꝍ land ꝍ skraflastodum oc annat ꝍ hole. oc. vij. hundrut i audna lande.

Tiund a þui ære hundrat oc. vij. aurar betur. Reiknadist þa j porcionem upp æ. xxx. æra medan eÿiolfur bonde hiellt wrder. xl. hundrada oc. xij. aurar betur.

þetta j kuikfie. fim kugillde er uilhialmur lukti firir halfkirkiu skylld.

þar er prestskÿlld. tekur heima j leigu. ij. hundrut. en utan gardz halfu settu mork.

heytollr oc liostollr af. xv. bæium.

kirkiudagur er þar tueim nottum firir seliumannamessv.

þetta jnnan kirkiu. iij. messuklædi ath aullu. kalekur. kantarakapa. ij. corporalia. stola laus. dukur yfer andream. merki. iij. krossar. ij. mariu likneski oc þridia a spialdi. andreas likneski. vors herra likneski med alibastur. magnus likneski. olafs likneski. brik yfer altare. ij kertastikur med iarn. oc. iij. kopar stikr. j. lektare. glodarker. eldbere. hompul. vij. klukur smar oc storar. kista olæst. brÿtel. baxturjarn.

[1]) þessi grein er efst á spássíu; á spássíu stendr og við þenna máldaga nokkuð, sem afskriptirnar sleppa, enda fæst ekki samstætt út úr því ». . . ath auk þetta(?) . . . feill hundrad oc fiorar . . .«

þetta j boknm. iiij. psaltarar. er ein godr af þeim. messobok fra aduentu oc til paska. ottusaungsbok de tempore oc de sanctis fra paskum oc til aduentu. ij. gradlarar. ij. sequenciubækur. lagasaungua kuer. andres saga. messobok a sumar de tempore oc de sanctis fra paskum oc til aduentu. ottusaungs bok fra aduentv oc til paska. ij. lesbækr fra aduentu oc til paska. messubok med ottusaungum fra aduentu oc til paska. ij. aspiciens bækur. tekur aunnur til paska. capitularius. oc tidabok. de sanctis bok med pislum oc gudspiollum per anni[1]) circulum. ymnarius. kiriall. kuer proprium af andreas. oc margar skrar adrar.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ iij⁰ fiell suo mikit j porcio fyrsta arit þa gvdmundur eyiolfsson hiellt vrda. iij. merkur oc. ij. aurar betur.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ vij⁰ giorde arnfinnur bonde þenna reikningsskap af kirkiu gozum aa urdum i suarfadardal nyian oc gamlan. af [ollum kirkiunnar[2]) peningum. fostum oc lausum. j fystu eigur kirkian a urdum iarder er suo heita. skræflastader oc holt. [hier med[3]) lagdi arnfinnur til mela oc kaungustade firir fim hundrut oc sextigi. eigur kirkian. vij. hundrut i audnum. Hier til eigur kirkian niutigi hundrata j lausagozi oc atta hundrut betur. oc. ix. aura. var þessi reikningur giordur firir biskup olafui faustudagin næsta epter jonsmesso holabiskups vm vorit[4]) j skrudhusenu heima æ holum. þessum monnum hiaverondum. þorleifui presti magnussyni. sira katli grimolfssyni. sira nichulasi þormodzsyni. sira þorgils sveinbiarnarsyni. æ sama ære sem fyr seger.

eodem anno var kirkian ꝏ̃ vrdvm giord firir halft þridia hundrat.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxxx reiknadizt svo mikit vpp ꝏ̃ ii ꝏr j porcio tuo hvndrud oc þrir aurar betvr.

XI.

Vallner.

Kirkia hins heilaga olafs a vollvm ꝏ allt heimaland. vppsale. kongsstadi. stafn. huerrahol. hanefsstadi. huarf. glivfra.

---

[1]) annum, hdr.; [2]) frijdum, afskr. 1639; [3]) [b. v. 1639; [4]) þ. e. 25. April.

selm. hirñvnes. m stadrenn allan skidadal oc vestrar dal fram fra holarmarke til sueinsstada marks. oc trionvbaka firir handan a. oc tvo teiga firir nedan socku æ bökunvm er heita naustateikr oc breidateikr. oc einn holma j anne er lambhage heiter. oc annar er heiter hrutholmr þar vpp fra. þride eyio(l)fs holmur.

þetta j rekum j þorgeirsfirde firir vestan mros. þat er attungr i hval fra mrose til torfdælar. enn fiordung vestr þadan til sulna.

þetta j kuikfie. ij. kyr oc. xx. xj asaudar kugillde. oc. vij. hundrut j gelldvm nautvm. vj. hundrut j gelldfie. var luk(t) firir mat. ij. huxar[1]). annar gamal en annar v. vetra. eit vgxa fal(l) at storlimvm. x. hundrut j virdingagodze oc eitt skip. iij. huder. ij. hundrut j vadmalvm. v. hundrut j hrossvm oc. xv. aurvm betur.

þetta jnnan kirkiv. stor kross med understodvm. mariulikneske. olafslikneske. vj. Messoklæde oc uantar til hofudlin. iiij. kapur. dalmaticka. v. alltarisklædi. iij. kalekar. v. alltarissteinar. texti med kodda. ij. hirter med kopar. ij. hringar med kopar. ij. stikur med kopar. paskablad. skrin med helgvm domvm. brik litel. vatzketel. sacrarivm mvnlaug. elldbere med kopar. bækvr oc likneske sem at fornv hefer verit. oc epter þui sem vtvisar registrvm godzskaltz godrar minningar. aspiciensbækr. iij. v. lesbækr. ij. Messobækr fornar. gradvale j tueimr bokvm oc einn grallare er jon hiskup gaf. sequencivbok oc onnvr vond. processional. capitularivs. commune suffragivm. ij. salltarar. ij. baxtvrjarn. v. klukvr. oc. ij. litlar. ij. glergulg(g)ar.

Tiund kirkiv hlute m þui mre half þridia mork.

þar er ij presta skylld oc diakns.

heytollr oc liostollr af xxx. bæivm. lams elldi vm allan svarfadardal jnn til haga æ straund.

Reiknadiz i porcio vm. ij. ær oc. xx. þa er sira magnus jonsson hiellt staden. ij. hundrut oc. xx. jtem gaftz j mortualia viij hundrut medan sira magnus hiellt staden.

Anno domini M⁰ cd⁰ lxx⁰ primo. Reiknadizt suo mikit porcionem uppa tiu ær. x. hundrut. lagdi sira magnus til kirkiunnar messuklædi utan hokul. alltarisklædi. iij. brun. iij. dukar. einn lecktaradukur. fontur med buninge. forn sloppur. merki tuo. psalltare. sacrarium handklædi oc einn refill firir v. hundruth. þar til kirkiubot firir onuur fim hundrut.

[1]) þ. e. uxar.

Jtem anno domini ɱ° cd° lxx° viij° lukti sira magnus kirkiunne a vollum j porcionem ecclesie jordena hol j skidadæl firir xxxᵉ. messuklædi ath ollu oc alltarisklædi. vard kirkian honum skylldug. xuij. hundrut. oc þar med kuittur fyrri reikningsskapur.

anno domini ɱ° cd° lxxx reiknadizt uppa. ij. ar. xv. aurar annars hundrads oc half alin vadmals betur.

XII.

Kirk(i)a hins heilaga johannis baptiste j arskoghi a allt heimaland. þetta j rekum. alla reka ath helminge vidr selæ oc flutningar oc aull aunnur fiorugaugn ath helminghe oc tolf fedmings skvrd i somu jord ærliga. ok naustzgiord æfinliga a hauganesi ef vill med fiskveri. xx. kugillda gellfiar rekstr j foghrvhlid oc at æuk svinvm oc stodrossvm. grasalestr oc hvanna skurdr. fuglveidr oc fiska.

þetta jnnan kirkiv. ij. krossar. mariv likneske. ij. jons likneske. ij. klukvr tvær. ein ɱessvklæde vond. kalekvr oc corpurall. alltarisklæde. dukur med brun.

þetfa j bokum. lesgrallare fra aduentv til paska med pistlum oc gudspiollum oc oraciom. ij. grallarar vfuller. ottvsaungua bok fra paskum til adventv. brefer syngiande fra adventv til paska de tempore. capitularivs. collectarius. einn salltare oc. iij. vonder. gudspiallabok per annum[1]) de tempore. avnnvr gudspialla bok de tempore oc de sanctis. oc er eigi aull. oc margar skrar adrar. glodarker vont. eldbere. paxspialld. stika firir sancti johannis. skrudastokur læstur.

þetta j fridum peningum. v. kyr oc. v. hundrut j gelldfie. iij. asaudar kugilldi. skip med ollum reida firir hundrat. iij. hundrut j virdinga goze. ij. sængur med tueimur reckuodum tok sira nicholas hier med.

Anno domini ɱ° cd° lxxx°. brast fÿnd[2]) a stadnum vith sira jon helgason vpp ꝍ̄ atta ær medan hann hiellt staden ok porcio.

anno domini m° cd° lxxx° quinto feill[3]) j porcio medan sira þoruardr heillt[4]). uppa. iiij. ar. iiij[5]) hundruth ok mork betur[6]).

---

[1]) anne(!), hdr.; [2]) svo; [3]) = fiell; [4]) = hiellt; [5]) eptir afskr. 1645; [6]) þessi grein er efst á spássiu fyrir ofan máldagann.

XIII[1]).
hofde.

Kirkia j hofda er helgut nicholao oc ambrosio.

hun æ allt heimaland. fratekit. xxx. hundrada er holastadr æ þar j þesse heimalond. kolsgerdi. sundbreckv. tundrastade. þuerarland. skoghar fleka halfuan j fnioskadal.

Þenna reka a hofdakirkia.

allan halfvan bædi huals vida oc flutningha jnnan fra hualvatzosi ok vestr til motz vidr þonglabakamenn. ok avll half siofvargaugn fra hualvatzosi oc vt til kellingar.

enn fra torfdælarlæk ok vestr til sulna a hofde halfvan vidreka. enn vallastadur fiordung j hvalreka. enn þa ath helmingi loptr oc havfdamenn suo þo at fluttur se.

enn vestr fra sulvm oc til gallta æ nu kirkian j haufda allan reka huals oc vida. oc sua flutninghar.

enn fra gallta oc til hrapadargiar eiga haufdamenn allan halfvan reka huals oc flutninga oc suo vida.

En j aullvm latra rekvm eiga hofdamenn fiordung j hualreka. enn siettvngh j þeim fiordungi er lavfass stadr æ sua þo at flut(t)r se.

Enn fra fossdal ok jnn til skerdvlækiar eigha haufdamenn allan halfvan vidreka.

a þernvskeri a hofdakirkia ein vidr sik þridivng j hualreka. oc suo þo fluttur se.

a særisvelli a kirkian j hofda allan halfan reka bædi huals oc vida. ok svo þo flvttur se.

allan heimareka bæde huals oc vida oc flutninga. ok suo j svndi.

Þetta jnnan kirkiv. Messoklædi at aullv. aunnvr vond. kalekr. ein messingarstika oc ein jarnstika. ij. krossar med understodum. annar jrskvr. marivlikneske. nicholaslikneske. ambrosiuslikneske. oc. iiij. sma likneske. glodarker hrotit. ij. merke. iiij. klukur oc ein broten.

Þetta i bokvm. les grallare. sequenciubok. songbok tekr til at Mickellsmesso fram yfer andresMesso. lesbok de sanctis. tekr

[1]) Afskript af þessum máldaga að nokkru leyti, frá c. 1700, gerð eptir afskript Ólafs biskups Hjaltasonar frá 8. Febr. 1565, er í AM. Fasc. LXXV, 21 (er að litlu haldi).

til at jonsMesso oc fra(m) yfer tom̃as Messo. capitularius. Messobok de sanctis a sumar. eigi epter ordu. nichulas saga. þetta j kvikfio. iiij. malnytu kugillde oc. ij. gelldfiar kugillde er stadren æ.

Jtem gaf þorgerdur þorsteinsdotter kirkiunne j hofda malnytv kugillde.

Anno domini M° cd° lxx° viij° reiknadizst j porcionem ecclesie vppa . . . . . . ar medan sira rogualldùr hiellt staden. xiij. aurar.

XIV.

þonglabacke.

Kirk(i)a æ þaunglabakka er helgut med gude petro oc andrea postulvm. olafi oc magnvsi oc nicholao. ok heiter olafs kirkia.

hun a allt heimaland oc fiardarbotzland oc tua hluti j rekum.

Sueitarmenn skulu leg(g)ia til tiund af flutningvm oc af hualskurd oc aullu þui fange er þeir hliota af davdum huolum millum siglones vestrs oc austr tiorness oc allt þar j milli bædi æ megiñlandi oc j vteyium.

af rekum ogmundar sueinssonar. þeim sem erv milli reynisnes oc seminggarvikr[1]). vætt spiks af tuitogum hual oc meira.

af rekhuolum þordar or laufasi j eno sama takmarki vætt spiks af ollum huolum. en. ij. af reka orms ogmundarsonar j þui sama takmarki. onnur spiks enn onnur reingis.

af holslandi vætt.

af fiardarbotzlandi vætt.

af kadalstadalandi vætt.

Tiunder oc matgiafer or allri sueit firir þa menn alla er til logfaustu eru skyllder oc eru. xij. manade. edr fra fardogum til vetrar.

þar skal gialda. ij. fiordunga skreidar firir. iij. menn. en halfur fiordungr ef madr er a sumarit til seliaMannamesso. edr fra vetrnottum til fardaga firir alla frioua[1]) menn.

Golldner skulv vera fiskatollar at marteinsMesso. ef madur er leingr en til seliamannaMesso. En golldit adr madur fari

[1]) Svo. Sbr. Dipl. Isl. II, 444.

brot elligar Eindagi a hinn fimta dag viku er iiij vikur erv af sumri. xij. alner firir hinn minna fiskatoll. En half mork firir hin meira.

Vondul af. uj. satum heys af hverivm vm alla sueit.

su er afvinna medur þessum tillagum. at prestr skal vera at heimilishusi oc syngia allar heimilistider. ok huern dag helgan. oc faustutider at meinalausu. ok skal prestur skylldur j allar naudsyniar vm guds þionustu. Sa madr er kirkiufie vardueiter skal gefa þurfamonnum enn tiunda hlut af hualtiund. Enn ef þetta fie vintz eigi til prestzskylldar. þa skal sa vit bæta er land a sua at vinnitz til ok eigi þvere kirkiufie.

Þetta innañ kirkiv. ein kross. marivlikneske gamallt. olafs likneske. kalekr oc corpural. 'alltarisstein.

Tiund kirkiuhlute a þui ære half mork oc iij alner betur.

þar er prestskylld oc tekr heima iiij merkr. oc tekr af. viij. bæivm liostol(l) oc heytoll.

þetta j kuikfie. ij. hundrut frid. oc. ij. hundrut ofrid. oc xiiij. aurar frider at auk.

luktiz i mortalia medan sira olafur magnusson hielt staden. iij. kugillde. reiknadiz j porcio vm vij. ar half mork oc. iij. merkr oc. xx. alner þar til.

XV.

grytubacke.

Anno domini ɱ° cd° lxx° primo.

Kirkian a grytubacka er helgud hinvm heilaga þorlake biskupe.

hon a þridiung j heimalandi. oc þui sem þar[1]) liggur j rekum. xv. vætta afreizsla nordur[2]) fra sandzhorne til senningarvikur.

þetta jnnan kirkiu. þrenn messoklædi. ein sæmiligh af þeim. tueir kalekar oc einn corporall. ij. alltarissteinar. iij. altarisklædi með fiorum lausum dreglum. ij. altarisbruner med dukum oc einn vigzsludukur. ein kantarakapa oc sloppur. formadukur gamall. steintialld yfer alltare. likaaklædi eingelstz. ij. dukar yfer likneskium. fontur med buninge. eitt merki. krossar tueir. annar med silfr lagdr. thorlaks likneske. olafs likneske.

---

[1]) Svo AM.; til, afskr. 1645; [2]) AM.; ut fra, afskr. 1645.

mario likneske. stefani likneske. bartlams[1]) (likneske). kirkiu[2]) ketill. glodarker. elldberi. jarnstikur. ij. messingarstikur. ij. oc ein jarnkista læst. iij. paxblod. litit tabula forgyllt. ij. græn vax [kertti yfer alltari. kluckur iiij[3]). . . . . [kirkiu kalekur. patina[4]). kertisblad. altarisbrijk oc klædi. ein lecktare.

þetta j bokum. grallare med sequenciis. psalltarar. iij. de sanctis. songbok fra jonsmesso oc fram yfer andresᴍesso. messubok med pislum oc gudspiollum oc collectum fra aduentu oc framan til paska. messobok de sanctis j suortum skinnom. kapitularius. ymnaria. ij. omeliobok fra paskum oc fram yfer huitasunno. legendarium fra aduentu oc til paska med de sanctis bædi uetur oc sumar. aspiciensbok syngiande til niu vikna fostu. omeliobok de commune. ij. laga songua kuer gomol oc nockurar skrar.

Þar er prestskýlld. tekur heima j leigu. iiij. merkur. en utangardz. ij. hundrut.

liostollr oc heytollr af xvij bæium.

dedicacio ecclesie. ij. nottum firir laurenciusᴍesso.

tiund a þui ári xv aurar.

ʀeiknadizst j porcio medan eyiolfur bonde bio. vj. hundrut vpp a atta ær. eigur oddvr bonde þorkelson ath suara kirkiunne a grytubacka porcionem upp a ellifu ár er hiellduzt vit.

anno m⁰ quingentesimo. tiund kirkiu hlute a þui are. xv aurar.

anno domini. ᴍ⁰. cd⁰. lx⁰ tercio. ʀeiknadist so mikit j porcio æ þui are æ grytubaka sex merkur.

XVI.

Anno domini. ᴍ⁰. cd⁰. lx⁰ primo.

Kirkian j laufasi er helgut petri postola.

hun a heimaland allt. lomatiorn. þorsteinsstade. noll. smalond aull millum gasagils oc vpp til grafar ofan til siks hia neslandi. land æ kursueinsstodum med riettum endimorkum. selfaur æ flateyiardalsheide fiorum kum oc tueim hrossum. ok suo morgum æm oc geitum sem sa uill er æ stad byr vm vj wikur.

---

[1]) Bartholome, afskr. 1639; [2]) eða: vatz, AM.; forn 1639 & 1645; [3]) [afskr. 1639 & 1645; [4]) [sl. afskr. 1639 & 1645.

Þetta i rekum fiordungr j fim hlutum j huallatra laundum med ollum gognum oc gædum nema vidrekvm.

a eyrar stuf j hualuatzfirde þridivngr allz reka oc flutningar.

j keflavijk tiv uætta afreidzla af tuittugum hual. edr ef æ er hundrad vætta oc meira.

suo mikil afreidzla er oc af þaunglabacka.

jtem æ kirkian afriett æ flæteyiardalsheide er heiter laufasshaghi j millum eyuindarær oc mogils ytra. en jtala er þar sauda rekstr fra sualbardi.

Þetta innan kirkiv. krossar. v. marivskript. einglar. ij. peturs likneske ok andreas likneske. skrin. tabula ok brik. gler-gluggr ein. klukur iiij. oc bialla. forn tiolld vm kor. merki. ij. fontur med vmbunadi. elldbere. glodarker. ij. Messoklædi. v. einn haukull laus. hanlin oc stola laus.ij. alltarisklæde. ij. brikarklædi. einn alltarisdukr med brun. lektaradukr blamerktr vondr. sprangdukur vondur. ij. kapur vondar. dalmadika ermalaus. faustvtialld. einn slopur. ij. kalekar. v. corporalia j husum. baxturbudkur. sacrarivm munlaug vond. eitt handklædi. kirkivketil vondur. ij. lektarar. framestodu forme. paxblad oc paskaspialld. jarñstika stor oc. vj. smære firir likneskium. koparstikur. ij. kambr. stokull. steintialld litid. skarklofar. ij. reykell(s)es stokur oc spon oc speigil litil. Messuhorn. salltkall. paskastaung. skrudakista olæst. vaxstokr. dýmbíjl oc grafartre. oc vpphalz stika. alltarissteinar. iij. haumpulsbrot.

Þetta j bokum. laga saungua kuer. festvm corporis christi. prociscional. kiriall. ij. grallarar. ij. sequenciv bækr. misales vm. xij. manade. fratekit pistlvm oc gudspiollum. pistlabok oc gudspialla vm. xij. manade. pistlabok med gudspiollum. laga saungum oc oracivm. fra aduentu til paska. ymnarius. ein capitularivs. eit kommon. ein handbok. ij. salltarar. orda oc peturs saga. aspiciens bok oc tekr til de trinitate med ymnvm oc oraciones oc de sanctis. de tempore bok fra paskum til aduentu. aspiciensbok fra aduentu til paska med saung oc les. de tempore et de sanctis bok fra paskvm til adventv. misalis bok de tempore et de sanctis. at pistlum oc gudspiollum fra paskauiku oc til aduentu. pistla bok oc gudspialla fra aduentv til paska. lesbok de sanctis fra jolum til aduentu. oc. x. bækr

at auk. biorklædi yfer kordyrum. likabrod(d)ar. ij. baxturjarn-reflar. ij. fiorar alner oc. xx. bader saman.

j virdingagozi. ix. hundrut.

j fridvm penningum. xv. kyr. x asaudar kugilldi. v. kugillde j gelldum nautvm. ij. kugillde j gelldum saudum. iij. hundrut j hrossvm oc. v. aurum betur.

þar er. ij. presta skylld oc diakns.

lysistollr oc heytollr. af. ix. bæivm.

[[tiund kirkiuhlute æ þui ære [.x. aurar[1]).

Reiknadizt j porcio kirkiunnar uppa [xij[1]) ær medan sira þorkell gudbiartzson hiellt staden. [vj. hundrut[1]) . . . . betur[2]).

gaftz eitt kugillde j mortalia.

jtem a kirkian grundarland sem sira jon lukti epter giord þeirra manna sem biskup nefnde til firir halft tolfta hundrat voro oc halft tolfta kugilldi.

tiund a þui ære. x. aurar. reiknadizst upp æ ix. ær oc. xx. medan sira þorkel heillt staden. halft. xv.da hundrad j porcionem. anno domini ɱ⁰ cd⁰ lxx⁰ viij.

Anno domini ɱ⁰ cd⁰ lxxx fiell suo mikit j tiund j laufase. halfur fiortande eyrer.

Anno domini m⁰ cd⁰ nonogesimo secundo.

Voru suo vorden utlat æ peningum j laufasi j eyiafirdi. epter sira ketel heiten andadan. er sira þordr ingemundarson tok uid.

in primis ix hundrut j virdingargozi.

fimtan hundrut j iordum.

iij. auxar. ij. konnur. iij. liaspikur. einn pall. lindukur. hardsteinn. rekiarn. snidill. iij. nafrar oc hud oc reka firir fritt hundrut. en j anat fritt hundrat. munlaug oc uazkall. v. tinfaut oc. v. steind faut. ccc. j smiore. xiiij. fiordun(g)ar firir huert hundrat oc þar til xl. iarns. viij. hundrut oc. xx. j kuum. vj hundrut oc xx j asaud. skip firir. ccc. v. hundrut j gelld-

---

[1]) þessar eyður hefir Árni fylt svo út, og reiknar svo:

»1478	1461
29	1449
1449	12 ár«.

[2]) [[sl. afskr. 1639 & 1645; er skafið út í skinnbókinni.

um nautum. ix. hundrut j gelldum saudum. half(t) atta hundrat j kauplum oc eitt naut tuæuett. þar til flatbytna oc net. smidia oc tuæuett naut firir. cc. frid.

uar þetta allt saman ellefu tiger hundrada.

Stendur epter a bidangur firir kirkiufyrnd oc stadarspell. ef verdr þa skodat er. standa. iij. kistur j kirkivni er alldre hafa j reikning komit. v. oc. xx. fialer. stockur utlenzkur vlæstur. iiij erkur oc ein vond. refell xi alna vondr. ij fadmar heys. tuener ullkambar. v lasar. þiki mier þessir peniñgar hlaupa up a til fiogra hundrada ad minne yfersyn.

Þessir peningar hlupu af. ix naut gelld. eitt sio uetra. anat. vj uetra. þridia fim uetra. ij þreuetur. iij tuæuetur oc eitt uetur-gamaltt. ij klarar fullroskner. oc eitt hros veturgamallt. v. oc xx. ær. oc eingi j gialldi af þeim. xvj. sauder gamler oc viij veturgamler. x malnytu kugilldi ut j huerbi. vj hundrut j landskyllder.

standa til skulldar xij fiordungar smiors hia sira nikulasi.

hia sira bua j haufda eitt hundrat.

xij fiordungar smiors a halldorsstaudum j laxardal.

er þetta allt saman xv hundrut oc xx.

heima j laufasi var til lifs ætlat. asaudar xx annars hundrats. gelldingur xij oc lx med hrutum. laumb. iij. oc. xl.

Þetta j uanhaulldum. xxx asaudar. ij gelldingar. oc ix. gemlingar. heillduzt bædi naut oc kaplar.

Anno domini ϖ° cd° xc° tercio. feill suo mikit j porcio j laufase. þa sira þordur heillt jt fyrsta arit. xj aurar oc alin uadmals betur.

gaf gudmundr magnusson kirkiunne einn kopar hialm med vj pipum.

XVII.

Kirkia a draflastodvm er helgut med gudi hinum heilaga petr postola.

hun a. xxx. hundrata j heimalandi. enn vegeirsstadi medr þeim skilmala ath lysa skal firir mariu oc petri þa messa syngst helga daga vm alla messo. en ʀumhelga daga fra vpp-halldi.

þar er heimelisprestur oc tekur heima j leigu. iiij. merkr. en vtan gardz halfua fimtu mork. liostollur oc heytollur af. xij. bæium.

Þetta i lausagodzi. j. kyr. vj. asaudar kugilldi. vij. gelldfiar kugilldi. j. hross. xij. hundrat voruvirt godz.

vard benedict skÿlldugr at auk þessa kirkiune j porcionem medan haun hafdi buit. xiiij. hundrut voru oc half mork betur.

Tiund kirkiuhluti a þui ari. xij. aurar.

Reignadizst j porcionem vm. lxxx. ar oc. ij. ar betur. medan magnusi bonda benedictsyne bar ath suara. xl. hundrut niu hundrut oc half mork betr. hleypur þetta allz j nyia oc gamla kirkiunnar penninga. niutigi hundrata oc half[1]) mork betur.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ primo tiund a þui are. xij. aurar. Reiknadizst uppa atta ar. sidan fyrre reikningur uar gior. iiij. hundrut oc. ij. merkr betur.

eigur magnus magnusson ath suara hier af uppa tuo ær.

lukti magnus benedictsson kirkiuue a draflastodum jordena eyri er liggur j flateyiardæl med ollum rekum firir vtan land þeim sem henne fylgia firir. xxx. hundrada oc þar til. x. kugillde malnytu. v. gelldfiar kugilldi. oc. v. huudrut i koplum. oc. x. hundrut j voruuirdum peningum. stendur epter allz xxx. c. oc. v. hundrut betur olukt.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxxx⁰ feill j porcio upp a niv ær a draflastodum fim huudrut oc sex aurar betur. var þa afreiknad pallium.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ primo. þetta jnnan kirkiu a draflastodum. iij. krossar. mariolikneski. peturs likneski. iij. blod steind. iij. jarnstikur. ij. koparstikur oc eitt skrin. ij. merki uond. dukur yfer petre. ein trestika. paxblad litit. iij. tiolld. ein kola. klockur fim. ein kolflaus. messoklædi ath ollu. vond. oc einn hokull [gr . . . fodurlauss[2]) einn kalekur oc er broten. patina. eitt alltarisklædi. sloppur oc kapa oc. j. lika gullt. ij. alltarisdukar. oc er anuar uondur. sottdrift. glodarker. elldberi uondur. ij. altarissteinar oc þride broten.

---

[1]) [hafl(!), skb.; [2]) [sl. afskr. 1639.

Þetta j bokum. grallare. sequencio bok. psalltarar. ij. de sanctis bækur a veturen. ij. Messobok fra paskum de tempore de sanctis. aspiciens bækr tuær. laga songua bok. Messobok tekur til ath ix vikna fostu oc fram yfer huitasunno. de tempore bok a sumarit med ymnum. ij. lesbækur a sumarit. oc ein de tempore. a vetren ofull. de sanctis bækur a sumarit. ij. paskabok syngiande. capitularius. oc ymnarius. commune. syngiande. margar skrar adrar ofollar epter þui sem þar skrifat stendur.

Anno domin M° cd° cx° primo Reiknadizt uppæ xi ar medan magnus magnusson hellt vj hundrud oc xij aurar betur.

XVIII.

Kirk(i)a a stad j kinn er helgut marie oc nichulao.

hun a allt heimaland ok ofeigsstadi. torfuones oc tiarnhuerfi eystra oc hid uestra.

halfs hundrads skogr j manafelli.

Reki j vik vt þridiungr af tolftungi allz huals. sidan skal þridivngr allz huals til þessar kirkiu. aull tre skemre en. xx. feta. tueir hluter hins stæra vidar.

vt fra ofeigshelli til miosyndis halfr attungr hualreka oc vidar ok j flutningum.

millum osa halfr attungr huals oc vidar huort sem er fluttr eda reken.

vestr fra biarnaræ til semingarvikr halfr attungr huals oc vidar huort sem er flut(t)r edr rekin.

torfskurd j bergstadaland. fiorer tolffedmingar. widur j stadarhollt.

Þetta jnnan kirkiu. krossar. ij. med understodum. marivlikneske oc nicholas likneske. klukur. ij. oc hin þridia broten. alltarissteinar. ij. glodarker. ij. elldbere sliten. jarnstikur. iij. Messoklæde at aullu. oc aunur vtslitin. oc kom aptur haukulen. kalekur. [kiriall med venite[1]). ein aduentubok. missale de tempore til paska. aunur fra paskum til aduentu de tempore. de sanctis bok per anni circulum. missale. j. salltare. aduentvbok med

---

[1]) [sl. 1639.

saung til paska. onnur aduentvbok med saung oc les fram yfer jol. sequenciubok. likakrakur. pundare. þetta j frijdvm penningum. xiij kyr oc ix asaudar kugillde. oc vj c j virdingagoze. oc hundrat j hrossum.

þar er prestzskylld oc diakns. tekr hann vtan gardz halfa fiordu mork. en heima fiorar merkr.

heytollr oc liostollr af xj bæium.

Tiund kirkivhluti a þui ære hundrat.

Reiknadiz j porcio vm. ix. vetur. viij. hundrut oc. v. aurar betur. þa er sira þorleifr hiellt staden. tok sira nichulas kollason med adur. luckti sira þorleifr kalek fyrir þriu hundrut. iij. steintiolld fyrir. v. aura. stod epter hia sira þorleife. iij. hundrut j porcio oc mortalia.

Anno domini ᗰ° cd° lxx° primo. tiund a þui æri. xv. aurar. reiknadiszt i porcio uppa. iiij. ær. medan sira suarthofdi hiellt staden. iij. hundrut.

Anno domini m° cd° lxxx° fiell suo mikith j porcio medan sira nichulas hiellt stadinn upp æ sio ær fiogur hundrvth[1]).

XIX.

Kirkian j nesi er helgut hine heilogu ceciliv.

hun æ allt heimaland jtolulaust med þessvm vmmerkium. milli hrutalækiar oc selgardz hins efra vestr at kolgrafarholi firir avstan laxa til kuislar j milli gardzstada oc þorbiargarbrecku til heidargotv. geitthelliseyar. alptarholmr oc straumeyiar. vidarhollt firir vttan brok. eckivfell. torfskvrdr j brvaland hit eystra. þria tolffedminga huert sumar. þriv hollt til vidunar j knvtstadaland. a eingibacka hornteigr oc mykla teighur. nautanes oc j einginesi. vij. daga slatta. kirkian æ oc jarlstade er hiallte prestr gaf med hrutholmum. tolf fedmingi torfs oc brualand. jarlstada hollt. jarlstadateig j ualahrisvm.

Þetta jnnan kirkiv. iij. krossar. mariuskript. cecilivlikneske. ein ᗰessvklæde sliten. kalekr. altarisklædi oc. ij. alltarisdukar. ij. merke. slopur. glodarker.

Þetta j bokum. lagasaungua bok. missale de sanctis tekur vm. xij. manade. firir vtan sequenciur. de tempore missale tekur vm. xij. (manade). lesbok de sanctis fra jolvm oc fram

---

[1]) Á spássíu við þenna máldaga stendr nokkuð, sem eingin afskriptanna les og ekkert samstætt fæst úr.

til olafs Messo fýrri. j. salltare. iij. klukur oc bialla litel. fontz vmbunadr.

svo miket j kuikfie. v. kyr. ij. asaudar kugillde. x. hundrut j gelldfie. hundrat j vadmalum. iij. hundrut j kauplum. xv. aurar j porcio er asgrimr luckti.

þar er prestz skylld oc tekur heima j leigu. iiij: merkr en vtan gardz. iiij. merkr.

liostollr oc heytollr af xiij bæium.

hefer fallit j porcio vppæ ix ar hundrat oc. vij. aurar betvr þa er sira berþor halldorsson hiellt staden.

Tiund kirkivhluti a þui are. iij. aurar.

ecclesia non dedicata.

Anno domini M° cd° lxx° primo Tiund cũ þui æri. vj. aurar. Reiknadizst vppa. x. ær. iij hundrut oc half mork medan sira berþor hiellt. var hann hier med kuittur um allt fyrskrifat porcio firir kirkiubot oc bækurnar.

Anno domini M° cd° lxxx° var sira berdor skylldur. ij$_{c}$. oc mork betur vppa viij aar . . . . . .[1])

lukti sira eirikur steffansson kirkiunne j nesi. v. hundrud er biskupen gaf j þessum peningum. ij. malnytu kuillde oc iiij gelldfiar kuuillde.

Anno domini M° cd° xc° primo feill j tiunt[2]) þa sira oddr ionsson hellt stadin nes j adaldal. x. aurar oc fimtan alnum betur. oreiknat porcio uppa iij ar þa sira eirikur hellt. ok allur anar reikningskapur er hann atti (at) giora kirkiunne j nese j adaldal.

lagdi sira berþor til kirkiunnar þessar bækur. de sanctis bok a sumarit. sequenciobok. lesbok de sanctis fra paskum oc til jola oc capitularivm.

XX.

Kirkia j husavik er helgud[3]) med gudi hinum heilaga magnuse. hun a allt heimaland oc þorualldzstader.

xu lamba eldi.

jtem flutning halfa a hringvere.

lamba elde liggr hier til. skolo þeir bændur ala ok æbýrgiazt er sa vill er a stad býr. j millum biarnarær oc billdzlækiar. en þeir adrer bændur er þingfararkaupi eighu ath

[1]) Hér stendr nokkuð á spássíu, sem afskriptirnar sleppa og ekkert fæst samstætt úr; [2]) Svo; [3]) helgug, skb.

gegna. þa skolo giallda presti fiordungh vættar fiska huert haust. þeir bændr er minna fie eigha fai presti fiordung.

kirkian a oc siettung hualreka oc flutningar firir kallbaks landi j milli suarthamars oc foruada.

þridiungr i backareka oc suo flutningar milli backagardz oc reydaraar j hualreka.

skal eigi minna til kirkiu skrautz vera af þessum hual hve(r)ium tueggia enn hinn fimti hlutur.

þetta jnnan kirkiu. krossar. iij. oc erv. ij. smellter. Mariu likneske. ij. Magnus likneske. peturs likneske. nicholai likneske. olafs likneske. ij. kalekar. oc. iij. corporalia oc hus med tveimur. tueir alltarissteinar. jtem. iij. Messoklædi at aullu. ij. slopaslitre. oc. ij. kapur. ij. alltarisklædi uond. iij. bruner slitnar. j. dukr nyr. ij. saurdukar uonder. paxblad. kola hangande. Messingarstika ein lest. oc. ij. jarnstikur. elldbere broten. j. glodarker. j. skrin. ij. dukar yfer sancte magnvso. j. merki, jtem. j. loklaus kista. ij. lektarar bader brotner.

þetta j bokum. einn grallare oc sequenciubok. antifonarius fra aduentu oc til paska. j. Messobok per anni circulum oc eigi epter ordu. magnus saga oc. j. salltare vondr. lesbok um sumarit de sanctis. oc enn nockurar adrar skrar fornar oc aungu neytar. iiij. kluckur oc ein bialla litill.

dedicacio ecclesie sancti magni martiris j husavik jn die sancti lanberti episcopi martiris[1]).

jtem j fridum peningum. vij. kyr oc. ij. asaudar kugillde. oc atta kugillde j gelldfie. oc halft fimta hundrat j porcio. jtem. ij. kapla. hest. oc hros. ok hundrat jnnan ueggia.

þar er tueggia presta skylld. tekr j leigv heima oc utangardz tolf merkur.

lysistollr oc heytollr af. xviij. bæium.

[ecclesia non dedicata[2]).

Tiund kirkiu hlute a þui ære mork.

Reiknadiz j porcio vm. ix. vetur. ix. merkr. þa er sira olafur þorgeirsson hiellt staden. lucktiz firir kirkiv bot. Messo serk. hofudlin oc munlaug er sira olafur lagdi til. x. merkr er hann vard kirkiunne skylldugur. suo framt sem hann giorde þilid vnder korren oc golfit j kirkiuna.

[1]) Svo; [2] [útstrykað.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ primo. Tiund ꝏ þui ære mork. Reiknadist upp ꝏ. vj. ꝏr j porcionem medan sira magnus hiellt. vj. merkur. jtem ath auk. iiij. merkur er sira olafur ætti ath suara medan hann bio.

lu(k)ti sira olafur. ij. hross sira halle j husauik firir fyrrskrifadar. iiij. merkur.

tok sira magnus[1]) asgrimsson med husauik. vij. hundrut oc. xx. fritt oc ofritt.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxxx⁰ Reiknadizt j porcionem j husavik uppæ. vj. ar medan sira hallur bio ij. hundrud oc iij eyrer betur. oreiknad vid sira magnus uppæ. iij. ær.

XXI.

Kirkian i garde er helgut gude oc hinum heilaga þorlake biskupe.

hun a allt heimaland med aullum gognum oc reka þeim sem gardzlande fylgia. gardzmenn eigu beit j byrgisland alltz fiar a sand wt.

þar er(v) æfinliga omagavister er bergr gaf. oc skal a vera hinn skýlldazsti kuengilldr or hans ætt.

þetta jnnan kirkiv. ꝏessoklædi oc haukull lauss. alltarisklædi. ij. glodarker krotid[2]). eitt merki vont. jarnstikur. ij. litlar. kluka ein oc bialla. krossar. ij. ꝏariulikneske. jons likneske. þorlaks likneske. olafs likneske. stolar. ij. paxblad.

þetta j bokvm. de sanctis bok vm aret. sequenciobok. bok er tekur til at aduentv oc (fram) yfer geisladag med song. lesbok oc saungbok. oc taka til at. ix. vikna fostu. oc til paska. oc erv vondar. paskabok at saung oc lesi. sumarbok med saung de sanctis. oc onur med les. dominicubok at song oc lesi. ij. gudzspial(l)a bækur. tekur onnur til ad aduentv oc til paska. enn onnur fra faustv oc til paska. vondr grallaratautur.

þetta j fridvm penningum. iiij. kyr oc. iij asaudar kugilldi. hundrat j gielldfie. vj. aurar ofrider.

þar er prestzskýlld. oc tekr heima. iiij. merkr. vttan gardz iij ef lukt er af kelldunesi.

liostollr oc heytollr af vij bæivm.

Tiund kirkivhluti a þui are. v. aurar.

[1]) Svo afskr. 1645 og það sýnist rétt vera; hallur, afskr. AM.; [2]) Svo.

reiknadiz j porcio um. xx. uetur er sira jon heillt v hundrut. anno domini ꟿ° cd° lxxj°. oc eitt kugilldi j ꟿortalia.

Ecclesia non dedicata.

Anno domini ꟿ° cd° lxxx° Reiknadizt j porcionem uppa nio ꜳr half fimta mork ath auk fyrra reiknings.

Anno domini ꟿ cd lxxx quinto reiknadizt uppa xx. ar. oc xij ij medan sira jon̄ heillt med ollum f(yr)ra reikningi atta hundrvt.

Anno domini ꟿ° cd° . . . fell j porcio kirkiunnar uppa iiij (ar) j garde þa sira jon skeggia[son . . . .]

XXII.

Kirkia at skinnastodum er helgut med gudi Petro oc paulo. hon a allt heimaland oc reka allan milli skogareka oc ærlækiar reka. j vellankotlu eystri fiordung j hual ef rekr oc suo uidreka. j ravfarhofn hinn xvj. hlut j hval ef rekr oc egg uer. fiordung[1]) j vidreka j milli deilldarar oc holsar. kirkia a oc iij. væt(t)er af ollum Rekum ketils helgasonar i huerium hual er kemr. ef hann a xij vætter edr meira austr fra gia til oddzstada osa a kirkian. iij. væt(t)er er brandr gaf. kirkiv fylger at rada firir skotmannz hual at [helmingi a giotnesreka].

v. merkr j ofridum penningum innan vegia.

Tivnd kirkivhlute a þui are. v. aurar.

reiknadiz j porcio vm. xv. ar er sira oddr gudmundzson hiellt staden halft fiorda hundrat.

ecclesia dedicata.

þar er prestzskylld. tekr heima j leigu. iiij. merkr. en vtan gardz af fiorum bænhusvm. vj. aura af hueriv. en af hin̄v fimta mork.

heytollr oc liostollr af. xij. bæium.

Anno domini ꟿ° cd° lxx° primo Tiund a þui ære. v. aurar. Reiknadizst j porcio upp æ. iiij. ær hundrat medan sira jon ormson bio.

Anno domini ꟿ° cd° lxx° viij°. Reiknadist j porcio ecclesie vpp æ. vj. ꜳr. halft annat hundrat oc. v. aurar betur.

fæll i porcio suo mykit vppa fiogur aar medan sira steingrimur hiellt. eitt hundrat oc ein(n) eyrir betur. anno domini ꟿ cd lxxx quinto.

---

[1]) fiordund, skb.

jtem fiell en uppa tuo ar. x. aurar efter fyrra reikning.

Anno domini m d decimo galt hoskulldur sigurdzson messuserk. hofutlin oc fiorar stikur lerepz vm koren. er hann nu kuittur vm þa nyu porcio. en standa hia honum. ijc. af hine gomlu porcione.

XXIII.

Kirkian a saudanesi er helgut med gude hinum heilaga olafi.

hun a allt heimaland med gognvm oc gædvm. lonsland allt med ollum gognum oc giædvm. oc elldiarnsstada land med ollum gædvm.

þetta j rekum. j dritvik skipsatr oc skalagiord oc halfan vidreka. fuglberg. selfor hia balafelli oc fiskilækr. settungr i hvalreka firir halgeirsstodum. j millum toptar oc oss þridiungr i hualreka. halft brimnes med vidreka oc landgognvm. kirkian æ oc lambselldi vm aull saudanes þing.

kirkian æ oc saudanes[1]) hit sydra oc eggvers holma j holmavatni. steindor bonde gaf oc j salugiof epter sig reka fra vordu æ bockum oc (til) sandkroks hinn xvj. hlut. fra kirkiuskerivm oc til oss hin. xvj. hlutr.

þetta jnnan kirkiu. ij. krossar. Marivlikneske. olafslikneske. jonslikneske holabiskups. steffanuslikneske. ij. Messoklæde. cantarakapa. vondr slopur. ij. alltarisklædi. ij. alltarisdukar. ij. corpuralar. glodarker. vondr fontr. jtem kalekr sæmeligr. So margar bækr. Messubækr tuær. taka fra aduæntu til paska badar saman. lagasongua bok med komon ad messum. kapitulareus oc ymnarius æ einne bok. messobok lesande fra advæntu til paska. nya halz kuer. einn salltare oc annar hia sira orme. en þridia brestr. Sermons bok. olafssaga. Mariusaga. nicholaus saga. siluester saga. þriar a einne bok. de sanctis bækr. ij. æ sumarit til mariumesso. paskabok litil. v. skrar.

XXIV.

Kirkian j holum er helgut med gudi hiñvm heilaga þorlake. hon a allt heimaland.

Þetta j rekum. allan reka j millum valþiofsstadaar oc

[1]) saudenes, skb.

griotgardz a salltnesi bædi huala oc vidar oc allar flutningar. wt fra griotgarde til hamars vt fra klapparossi halfr allr reki oc flutningar firir aullu holalande. vt fra hamre til vordu a backa a kirkian halfan vidreka.

kirkian a landgogn fra steiñe j hardbaksmaul oc til oss firir uestan eyri er fylgt hefer skalalandi er þorbiorn arnors[1])-son gaf. hlasshual. skotmannzhual oc starfhual oc skurd oc allan smareka sela oc fiska oc hnisna. þriggia alna vid oc allan smæra. rætr allar oc selivr. rostunga oc haskerdinga.

hola kirkia a skurd allan millvm ormarsar oc tungureka[2]) af huerivm hval er kemur. en tuo vm snartastadareka. oc suo vm hafnarreka alla oc vm vellankotlu eystri til stromlons oss.

Þetta jnnan kirkiv. j. kross. ꝳariulikneske. þorlakslikneske. ij. ꝳessoklædi vond. kalekvr. ij. alltarisklædi. j. alltarissteinn stor oc. iij. smaer. vigsludukr med brun oc saurdukur. fontur med uondum bunade. j. slopur uondur. j. stol.

Þetta j bokum. grallarar tueir oc salltare. sequencivbok. missale de sanctis et de tempore. pislar oc gudspiol(l) oc or(a)-ciorvm. xij. manadi. songbok de sanctis a sumar fra jonsꝲesso baptista oc onnvr lesbok oc tekur lika. aspiciensbok oc eigi epter ordv. oc margar skrar adrar vondar. klukur. ij. oc hin þridia lest.

Þetta j fridvm peningvm. viij. malnytu kugillde. halft vj. hundrat j gelldfie. t(u)au hundrut ofrid

þar tekr prestr heima. iiij. merkur.

þar liggur vnder halfkirkia oc bænhvss fim. tekr vj aura af þrim̄r. enn half mork af tueimr.

Ecclesia non dedicata.

Tiund kirkiv hluti a þui are. v. aurar. reiknadiz j porcio vm ij ar þa er sira ketil grimolfsson hielt staden. x. aurar.

liostollr oc heytollr af xvj bæivm.

þar tekr prestr fiskatoll vm alla slettv.

Anno domini ꝳ° cd° lxx° primo. Tiund kirkiu hluti a þui are. x. alner oc half alin betur. Reiknadizst j porcio upp ꝍ̄. v. ꝍ̄r medan sira andres bio. halfur ellefti eyrer. Tok sira andres hvndrad af sira katli j porcionem.

---

[1]) arna- hdr.; [2]) tungareka, skb.

[Anno domini m⁰ cd⁰ lxxx⁰ septimo fiell svo mikit j porcionem þa sira andres hiellt prestholastad. half mavrk oreiknat vppa sextan ær.

Anno domini ɱ⁰ cd⁰ xc⁰ primo. feill j porcionem medan sira andres hellt fiogur ar oc. xx. fim ar ok. xx. cccc. oc mork betur[1]).

XXV.

Kirkian j ase er helgut med gudi hinum heilaga thomase erkibiskupi.

hun æ þridiung j heimalandi. þridiung j vidreka a hardbak. fiordung j vellankotlv ef rekr. ella ecki. skipan at þeim hluta. hinn tiundi hlutr j hualreka j vermzlareka oc skipan at þeim hlvta oc allan reka æ sanndi vt þuilikan sem at fornum landzmer(k)ivm hefer fylgt. her fylger botna teigr oc skafrofv. oc half alftveidr er fylgt hefer byrgislandi.

kirkian j ase a lamba eldi vm allt huerfui ofan under fioll.

Þetta jnnan kirkiv. ij. krossar. ɱarivlikneske med duk. Jons likneske postola. tomass likneske erkibiskups med duk. ɱessoklæde ein oc haukul at auk. eingill. kalekur oc corporall med huse. alltarisklædi. brun vond. ij. alltarissteinar. iij. paxblod.

Þetta j bokum. grallare. common. songbok de tempore fra. ix. uikna fosto oc til paska. thomas saga god bok. paskabok litil. hystoria kuer af sancte thomase. kiriall. irsk skra. ɱessobok de tempore vm langafosto. psalltare oc skrar totrar nokurar.

ein jarnstika stor. oc. iiij. smar. eitt merki. glodarker. v. kluckur.

þar er prestskylld. tekur heima j leigu. iiij. merkur. en utan gardz. xij. aura. liostollur oc heytollur af vij bæium.

þetta j lausagoze. xiij. kugilldi. tiu hundrut j uadmalum.

jtem gaf malfridur kirkiunne sæmeliga koparstiku med viij. pipum.

dedicacio ecclesie jn octava assumpcionis.

Anno domini ɱ⁰ cd⁰ lxxx reiknadizt j porcionem atta hundrut oc. iij. aurar betur. ok ath auk fyra reikningskapar var þa afreiknad. xij. hundrut j kirkubot oc aunnur ornamenta.

---

[1]) [Á spássíu; þar stendr og meira, sem ekki fæst samstætt úr.

Anno domini ꝏ° cd° xc° primo reiknadizt j porcio uppa xj. ar halfa fimtu mork betur.

XXVI.

Kirkian æ greniadarstad er helgut gudi oc martino biskupi. hun a allt heimaland med aullum vmmerkium. brunaland. asgeirsstadi. birnustadi. hrisaland. klambrarland. silalæk. eÿiarland. geitafell. breidavik med aullvm gognvm. langauatn. holl. holmavad. liotstade. brecka. hraun. midhuamr. ytzsta huamr oc rauf. oc tueir hluter j sigurdarstodum. aueg oc underueg j kellduhuerfi er sira jon biarnarson luckti kirkiu fyr nefndre firir porcionem oc mortalia. wotey. knapey. arngerdarey. odeiluholmr. torfkroksholmar. graslaugsholmar oc smæholmar aller. lækiar teikr. dessiar teigr. gardhuerfa. grakuvollr. breidavol(l)ur. soleyiarteigr. ketilsteikr. finzteigur. þorunarey. holmr enn mykli. husabacki. eingimyr. eskey. selfaur til kringluvatnz. selfaur half j skardi vppi. sex hrossvm hagi a efri mela. enn fiorum a nedre mela. afriett j nattfaravijk halfv fiorda hundrade sauda. helmingur j þingey vidur einarstade oc backaland.

fiordung or hualreka firir alla nattfaravijk. oc aull flutning firir ytzsta bol. enn firir midbol half. oc suo vidvn oc fiskver at helminge þar oc suo firir skala. reke a sande tolf hundrut fadma med ollum fridendum. halfr tungureke med ollum fridendum. þridiung ur hualreka a hiallanesi. fiordungr ur langareka. attungur hualreka a kalbak med flutningum. laxveidr j ose tueir hluter undz. v. hundrut erv. þadan fra oll. halft eggver j ose. selueidur aull j fliote. reke med ollum gognum a sande er gudmundur gaf. uidreke æ sandi er fylgt hefer gardzlandi. fior(d)ungr j hualreka. enn fluttning halfu minne j litlu fioru oc vtt til suinar. ʀekar þesser hafa fylgt klifshaga. enn nv eigu staderner bader saman. greniadarstadr tuo hlute þeirra allra. enn mvlastadr þridiunginn. sex vætter j kleifar reka. ef a ero. xx. vætter. þriar ef minna er. ecki ef minna er enn. x. vætter af hluta þeim er att hafdi einar prestr hauskulldzson. gyiarhorn skal lig(g)ia uidr gnupen. þat er rekamark. sia afreidzla er þar. huort sem fluttur er edr rekr. vj. vætter ef æ ero. xx. vætter. þriar vætter ef minna er. ecki ef minna er enn. x. vætter. huort sem rekr eda er flut(t)r. j leirhofn attunge minna en halfr hualr ef rekr. ecki ef

flut(t)r er. j griotnes reka halfr hualr huart sem fluttr er edr rekr. afreidzla tolf vætta vtt fra haufdaskala af oskiptvm ef rekr. ella ecki. sia reke geingur vtt j gia j raudagnvp. j vellankautlu westri halfur hvalr ef flut(t)ur er. en ef rekr fiordungen oc. vj. vætter. enn j eystri vellankautlv halfr hualr. huort sem rekr eda er fluttr. af skiptvm hual skal reida. xij. vætter a hestanesi. vj. vætter ef adr hefer mulastadur helming sin. oc sie þa epter. xx. vætter eda meira. enn þriar vætter ef minna er[1]. ecki ef minna er enn. x. vætter. j straumloni reka oc flutningh med ollum gaugnum. oc suo firir sigurdarstodum. þui at staderner eighu laundin bædi oc suo þorbiarnarstadi. Þesse reke er austr fra straumslonsosi oc til oss hins forna. hier fylger oc egguer. half flutning medal osa. a rifsreka sex vætter ef æ ero. xx. wætter. iiij. ef minna er. suo j skinaloni. sua at tiornum. huort sem rekur edur er fluttur. æ hardbak. xx. vætter ef fluttur er. ok se a hundrad vætta hinum fyrsta en sex vætter þadan fra. þriar vætter ef rekr. skotmanzhlutr er ath helmingi medr þeim reka. æ asmundarstodvm fiordungr huals ef rekr. j aurfyriseyio fimtunghr huart sem rekr edur er fluttr af vskiptum þeim fiordungi siettvng. enn giallda af sextanda hlut ef rekr af vskiptum hual. j raufarhaufn helmingur ef rekr. oc giallda af attung af ollum saman oc fiorar vætter oc. xx. a hundznesi tolfti hlutur ef rekr. j krossavijk sex vætter ef æ ero. xx. vætter. iij. ef minna er. ecki ef minna er enn. x. vætter. huart sem rekr edur er fluttr. j kollavíjk slikt hit sama. slikt oc j flautafellz reka. slikt j heriolfsvijk ef rekr. af þeim hlut er einar prestr atti.

Þetta jnnan kirkiu. iiij. krossar oc hin fimti med vnderstodum. Ɱarivlikneske. marteinslikneske. nicholass likneske. oc. vj. sma likneske. ij. blaud med vppkast. [iij] paxblaud. iiij. jarnstikur oc hin fimta stor. iiij. coparstikur oc margar smastikur brotnar. ij. textar oc hin þride uondur. j. skrin. coparkross litil(l). propiciatorivm. v. kallekar oc einn patinulaus. iij. kluckur jnne. enn. vj. vtte. kirkiukola. ij. merke uond. iiij. lektarar. ij. glodarker. elldbere. textadukr. iiij. vænger med teinum. iij. burdarstikur. j. almarium. j. stol. Ɱessoklæda kista.

---

[1]) Hér stendr neðst á spássíu með samtíða hendi: »Oddur steinsson. niculaus«.

ein brik oc tabulum. ij. lektaradukar. dukur yfer ɱariv oc annar yfer martinus. alltarissteinar. u. oc sette brotten. vj. kapur. j. kaugur. vj. all(t)arisklædi oc et seunda uond(t). v. brikarklædi. ij. subtilar oc ij. dalmadikur. vj. corporalia med husum. vj. brvner. v. slopar. vigxludukr vondr oc annar godr. ix. manna ɱessoklædi oc brestur til stolv. oc haukul vondr at auk. j. alltarisklædi vttslitid med hlodvm. kapuslitur. ij. paskablaud. ij. bagx(t)urjarn.

þetta j bokum. ɱessobok god. onnur liettare. collektarivs godr. annar vere. orda dandemanzlig. onnur lettari. grallare med sequencium. annar grallare til. kirial. artidakuer. capitularius godur. ymnarius vondur. lesbok god de sanctis per anni circulum oc de tempore. aspiciensbækur. iiij. de sanctis de tempore til paska. lesbok fra aduentu til geisladags oc er uond. lesbok de sanctis fra aduentu til paska. lesbok de tempore tekr til ad niv vikna fostu til paska. ij. processionalar. saungbækr. ij. fra paskum oc til aduentu de tempore et de sanctis. lesbok fra paskum til aduentu de tempore et de sanctis j paskatiɱa. lesbok de sanctis tekr til jn translacione sancti martini oc til aduentu. iiij. salltarar goder. gudspial(l)abok oc pistla vm kring um ared. songbok de tempore. tekr til at iolum til aduentu oc er oskiallig. lesbok tekr til epter iol de sanctis til aduentu. songbok tekr til viku firir jol oc fram yfer benedictusɱesso. lesbok de tempore fra jolum oc fram yfer corporis christi enu stæstu holld. lesbok fra paskum til aduentu. bok de sanctis med saung per anni circulum. sequenciubok. common syngianda samsett. laust kuer syngianda af martino. grallare vondr. missale bækr. ij. ofullar. salltaraskrædur. ij. v. bokaskrædur. ɱartinussaga j norrænu. iij. latinubækr.

krismaker stort. fontur med uondum bunade. kirkiuketil. sacrarium munlaug. oc. ij. handklædi vond. oc hit þridia betra. glerglug(g)ur godur oc. iij. brotner. saurduckar. ij. annar med rondum.

þar skulu vera prestar. ij. oc hinn þridi ef þing fylgia til reykia. diakn oc subdiakn oc. ij. klerkar adrer. þeir er lesa mega j tidum. taka prestar heima oc vttan gardz j leigu. cccc.

hier skal oc vera þriggia marka kristfiar omage oc stendr firir geittafel(l). adaldęlar skulu oc sua omaga fæ kuengilldan

vm jol en reyckhuerfingar vm langafostu. hier a oc at vera ueitzlumadr kuengilldr hallda biargabru[1]).

heilagt er hier at fornu ad vincula petri. teodori Messo. vincencij Messo. agathu Messo.

liostol(l)r oc heytollr at fornu af xix. bæium.

Dedicacio ecclesie jn festo egedij.

þetta j fridvm peñingum. xl. kua. xxx. kugillda j asaud. lxx. hundrut j gelldfie. halfr sette tugr hundrada j virdinga godzi.

Tiund kirkiuhlute æ þui ære. vj. aurar.

Reiknadiz j porcio vm. v. ær oc. xx. þa er sira jon palsson hiellt greniadarstad hallft. viiij. hundruat vorvvirt.

anno domini M quingentesimo tiund kirkiuhluti a þui are fim aurar.

XXVII.

Kirkian j mvla er helgud gude oc vore fru sancte marie oc hinnum h(eilaga) nicholao.

kirkian æ allt heimaland millum saurlækia oc Eyuindarlækiar. laxar oc kalfalækiar. stadnum fylger hafurey oc skaley. hrisey oc mioey med aullum vesturholmum oc austurholmum. oc. ix. holmar firir nedan eingey. oc veide aull j laxæ fra kalfalæk oc ofan vm eingey. þar fylgia einarsstader. ingeridarstader. skärastader. biarkastader. skeidzland. kraunastader. fotaskinn. fiælzland med aullum valahrisum. teiga eiga menn j valahrisum en aungua beit. þeistareykialand. viñbelg oc hnustzstade. oc mælifell. barkarhris j kellduhuerfi. lambaʀekstur a huamsheidi gaumlu fe. j nattfaravik. c. oc lxxx. veidr vestr i vattne med slyium oc holmum. Reka skal smala þann til skiola j vatnzhlid jafnan er vil(l) þar fylger bryggiu teigur oc karateigr. stadnum fylger allr reki a fliozsandi. j millum greniadarstadar ʀeka oc myrarʀeka. halfur eyiar ʀeki med flutning tueim megin laxar oss. fiordungr j langaʀeka. attungr j kelldunesʀeka. oc allr vidʀeki oc oll flutning oc. xvj. vætter af oskiptu. halfur hardbaks ʀeki oc halfr hestaness ʀeki. halfr hualreki oc vidreki oc flutning j hauskaulldznesi. a hundznesi allr vidreki oc flutningh nema tolftungr. tueir hluter j kollavik oc flutning oc suo j krossa vik. halfr sæuarlandz ʀeki oc flutningh j millum æ. fiordungr hualreka oc flutningh firir breckna lond bædi. fiordungr hualʀeka oc flutningh firir gud-

[1]) Svo.

mundarloni. millum steins oc staurs halfer þrir hluter hualreka. en þadan fra halfuer hualrekar oc flutningr til marks vit saudanesmenn. firir hrossavollum tolftungr oc flutningar. mulastadr æ oc þridiung j aullum klifshagha rekum vidr greniadarstad. jtem æ kirkian þridiung j eingey med. viij. holmum.

Þetta jnnan kirkiu. Mariulikneski med einu gullnistu. ij. krossar. annar med vnderstodum. nicholas likneski. thomas likneski. ij. koparkrossar lester. ij. koparrskrin lest. oc ein textistei(n)d brik. paxspiolld tuo. ij. koparstikur. iij. jarnstikr. ein stan(d)stika stor med jarnn. merki oc glodarker. iiij. klukur oc er ein lest af þeim. ein bialla. vj. alltarissteinar. v. kalekar med patenum. vj. messuklædi at ollu. oc þo oll vond. iiij. hoklar lauser oc vonder. ij. subtilar oc ein dalmatika. vj. altarisbruner. iiij. alltarisklædi. vigsludukar tueir oc ein saurdukur. iij. corporalar j hussum. cantarakapa oc sloppur laus. brun oc kapu slitri.

Þetta j bokum. orda. capitularius. oc ymnarium. paschabok syngiande samsett de tempore fram yfer de trinitate. gradlari oc sequenciubok. messobok j suortum skinnum. messobok de sanctis fra andresmesso. sau(n)gbok de tempore oc lesbok med fra aduentu oc til pascha. lesbok de tempore fra paschum oc til adventu. de sanctis saungbok a sumarit oc lesbok med til aduentu. ij. salltarar. ij. messobækr syngiandi vm langafaustu smar og samsettar. oc ein a sumarit. dominicobok. missale a sumarit. omelie augustine. mariusaga oc margar skrar adrar[1].

Þetta j kuikfe. viij. oc. xx. kyr. lx. asaudar. vij. hundrut j gellfie. vj. hundrut j hrossum. vij. hundrut j virdingagozi. gafst j mortalia. ij. jarder. vindbelgur oc hnusstader. oc þar til. v. hundrut medan sira sueinbiorn þordarson hiellt stadinn.

tiund kirkiuhluti a þui ari mork.

Reignadizst j porcionem vm. xxx. ær medan sira sueinbiorn hiellt. xij. hundrut.

Þar er þriggia presta skylld oc tueggia diakna. tekzt heima j leigu. iiij. merkr. en vtan gardz adrar. iiij. ef lykzt af þeistareyk(i)um.

liostollr oc heytollur af. xj. bæium.

ecclesia non dedicata.

Anno domini M° cd° lxx° iij reiknadizst j porcio ecclesie

[1]) Hér sett með yngri hendi klausan frá 1473 í skb., sem er færð niðr hér í útg.

vppa. x. ær. x. merkr. j. kugilldi i mortalia. at auk þess reikningx sem hier epter skrifat stendr medan sira sueinbiorn hiellt staden.

Anno domini m. cdº. lxxx. ʀeiknadizt i porcionem. vij. merkur upp æ. vij. ær. ath auk fyrra reiknings. hleypur þetta allz uppa halft. xix. hundrad. oc half mork betur. oc. j. hundrad i mortalia er kolbeinn gaf.

Anno domini ꝏº cdº xcº primo uoro suo marger peningar allz reiknader a mulastad. þa jon diakne finbogason tok med. bar hann upp allz halft fiortanda hundrad oc tut(t)ugu j aullum peningum. en uantar uid erfingia sira sueinbiarnar fimtige hundrud ok halft fiorda hundrad betur. med porcio er ad auk[1]) xl. hundrud. stadarspell fra þui staduren uar sem beztur. uar stadurin þa uirdur firir. xx. hundrud af fiorum prestum er suo heita. gudmundr jonsson. [niculas uilhialmsson[2]). ion þorkelsson oc eirecur sigmundzson. med tueimur leikmonnum er suo heita. þorstein þorleifsson oc jon arngrimsson. biskup olafe oc finboga logmanne hiauerundum oc samþyckiande. lagdi oc a sama are jon diakne til kirkiunar korkapu. merke. koparstigka. corporale oc kirkiubioʀ firir. cc. tiund um. ij. ar tuær merkur er j porcio feill bæde aren.

[tercio nonas octobris. þat er deiginum firir fidis virginis oc martiris[3]). þa er kirkiudagurin j mula[4]).

XXVIII[5]).

Sua ma(u)rg ero christfe firir nordan yxnadaalsheide epter þy sem sakt er.

jn primis a þiorn.
j fagra skoge.
j kleif.
j þeigi.
j cristnesi.
a grund. ij. cristfe.
a mørafelle.
j saurbæ.
biork alcristfe.
j þorestadum.

[1]) aud, skb.; [2]) [andresson. nichulas uilhialmsson 274; andries nichulasson, afskr. 1639 & 1645, en hvorttveggja mun afbakað; [3]) þ. e. 5. Okt.; [4]) [sl. afskr. 1639 & 1645; [5]) þessum kristfjármáldaga sleppir afskr. 1639.

j fagrabee.
j vpsalum. ij. cristfe.
hool all cristfe.
j presthvamme.
a greniastadum.
æ backa æ tiornnesi.
a grænavatne oc kroppe. xv. hundrut.
j audbrecku kristfie xv. hundrut[1]).

XXIX.

»Môdruvalla klaustrs Maldage, vantar mikit framan vid«[2]).
Þetta j bokum.
ij. grallarar at ollu oc. ij. ofuller.
ij. sequenciubækur fullar oc adrar. ij. ofullar.
þrir kanar med nockurum messum.
tuær bækr epistolarum et euangeliorum per annvm.
collectarius missalis per annum.

messobækur. ij. at pistlvm oc gudspiol(l)um fra aduentu til paska. oc hin þridia fra aduentu til passionem domini.

ij. messobækur de tempore at ollu med saung fra aduentu til paska.

messobok de tempore fra paskum til aduentu.

ij. processionalia.

paskabok de sanctis oc de tempore med messum oc syngiande.

brefere de sanctis med messum syngiande j tueim hlutvm fra jonsmesso baptiste til aduentu.

kirial godr med venite.

messobok de tempore et (de) sanctis fra paskvm til de trinitatem[3]).

iij. brefer nockut fram a sumar de sanctis et de tempore med saung.

ij. adventu brefer med saung oc messur. oc þridia vm jol til lxx.

---

[1]) »hier vantar i kalfskinns bokina mikid, sem er burt tynt ur henne« (AM.); [2]) AM. í afskript sinni, og bætir við á miða: »allt þetta boka Registur er ritad med þeirre elldstu hendinne de anno 1461«; [3]) þannig.

t(u)au legendaria de sanctis per annum. oc þridia fra olafsmessu til paska.

ij. legendaria de tempore fra aduentu til paska oc þridia fra paskum til aduentv.

jtem antephonarius de tempore et de sanctis per annum sæmiligur.

jtem. v. bækur de tempore et sanctis syngiande fra aduentu til paska.

añtefonabok de tempore et de sanctis fra paskum yfer trinitatem.

jtem antefonabok fra paskum til aduentu de sanctis et de tempore sæmilig.

añtefonarium de tempore fra paska(!) til aduentu.

vtlenzsk jstoriabok vm sumarit.

antefonarius fra trinitatem til aduentv de tempore et de sanctis.

antefonarium de tempore fra pask(um) til adven(tu).

antefonarivm de sanctis fra jonsmesso baptiste til aduentu.

anti(fonariu)m fra. lxxam til paska de tempore. oc sidan de tempore et sanctis yfer trinitatem.

anti(fonariu)m fra jonsmesso til adven(tu) de sanctis.

lesbok de dominicis fra augustus manad til aduentu.

anti(fonariu)m de sanctis fra jonsmesso baptiste til aduentu.

ij. ymnaria.

ij. capitularius.

ij. ordur.

v. salltarar goder oc ij let(t)ari.

v. suffragia sanctorum in commune[1]).

handbok god.

martir(i)logium.

ij. jstoria kuer.

anti(fonariu)m fra jonsmesso baptiste de sanctis til adventv oc onur til[2]).

---

[1]) 9m°, skb.; [2]) »hier epter er skalle ä bokfellenu, oskrifadur, sem svarar 4 eda 5 linum þeirrar skriftar« (AM.). Í þenna skalla er ritað með annari hendi »mdxx«.

Þetta j latinvbokum.

jnstitutiones ordinis canonicorum regularium j þrimur bokum.

augustinus de consensu iiijor ewangelistarum.

Grecissimus.

Racionale divinorum officiorum.

Textvs quinque librorum decretalivm.

Glosa decretalivm magistri godfridi.

Casus quinque librorum decretalivm.

Sumula reymundi. ij. bækur.

Sermones augustini per annum.

Omelie gregorij ab aduentv ad dominicam primam post pentecostem.

quatuor libri dialogorum j tueim bokum.

Pars dextre partis.

Brito.

Vite et passiones plurimorum sanctorum.

Vitas patrum.

Ysodorus de summo bono.

Minus volumen prisciani.

Vita thobie.

Pastorale gregorij.

Ewangelia matehi.

Vita sancti martini.

Enchiridion augustini.

Sedulius.

Sinonima jsidorij.

Omelie qvedam gregorij.

Expositio super cantica canticorum. oc margar skrar adrar miog gamlar.

Þessar norrænv bækur.

miraculum bok vorar frv.

augustinus saga.

postula saugur.

martinus saga.

vincencius saga.

fabiani oc sebastiani.

ceciliv saga.

agnes saga.
gregorius saga oc andres saga a eine bok.
benedictus saga.
siluésturs saga.
þorlaks saga a eine bok.
kross saga.
stefanus saga.
tomas saga erkibiskups.
antonius saga. allar a einne bok.
þetta a einne bok.
laurencius saga.
teodorij saga.
johanes oc pauli.
mag(n)us.
halvardz.
Marie magdalene oc marte.
gesta saluatoris.
septem dormiencivm.
jterata passio christi.
barbare.
luce.
s(ancta) agnes.
sancte juliane.
sancte eusstake.
martinus saga a einne bok.
þessar a eine bok.
lanbertus saga.
leodgarius saga.
catrinar saga.
lucie saga.
þessar a eine bok.
dialogus.
basilius saga.
jons saga holabiskups.
þessar a eine bok.
brighitar saga.
vrsule saga.
Eufemia saga.

justinv saga.
Eugenia saga.
basilla saga.
kallamagnus saga med ollum þattum.
Olafs saga trýguasonar agæt.
Olafs saga haralldzsonar.
kongabok tekur til af magnuse olafssyni hinum goda framan til suerris.
liber genesis et liber macabeorum.
þessar a eine bok.
hrolfs saga kraka.
Skioldungha saga.
volsaunga saga.
lais saga.
geiralldz saga.
damvsta saga.
hrolfs saga gautrekssonar.
jslendinga saga uond.
annall godur oc gamal.
vita patrum.
Tivnd kirkiu hlute a þui ære tuær merkur.
heytollur oc liostollur af. xvj. bæium. lig(g)ur til arnanes. af þessum bæium fiorer liostollar oc. ij. heytollar.

þar er prestzskylld oc tekur heima. iiij. merkur. en auttan gardz halfa. vj. mork af tveimur halfkirkivm oc iij bænhusum.

Dedicacio Ecclesie a modrvuollum j horgardal næsta dag epter assumcionem beate marie uirginis[1]).

Jtem a modruuallaklaustur skogarpart er heiter marivhris. oc stendur j as jordu j horgardal millum audbreckv skogs oc vindheima skogs. nædr vtt vid audbrecku skog jardkross lagdur af steinum. oc sua langt sudr sem er rettsyne ofan a asgerde. oc suo ut af gerdinu ed nedra til motzs vid audbreckuskog enn upp suo langt sem skogur vex.

Jtem skogarparta a vagla jordu er runulfur sturluson oc

---

1) »Hier er aptur Skalle sem svarar 5. linum skriftarennar, sem er ä þvi gamla bokfellenu« (AM.).

þorstein þorsteinsson feingu prior sigurde til klaustursins. sudr fra fornhagaskoge oc til kidialækiar fra dynhaga skoge oc suo ofan þadan[1]).

Þetta j fridvm peningum.

stendur med jordum modruuallaklausturs halft annat hundrat kugillda.

Heima a stadnum oc oxnhole. lxx. kughillda.

xl. augxa þreuetrer oc ellre.

x. (naut) veturgomul oc tuæuetur.

hundrads[2]) gelldings.

veturgamalt fie halfur atte tugur.

Þetta j hrossum.

viij. gomul oc. ij. veturgomul.

Halfur þridi tugur hesta þreuetrer oc ellri oc. vj. veturgamler.

XXX.

Kirkian æ laugalande er helgud med gude hinum heilaga johanne baptiste.

hun æ jordena æ griotgarde oc daudatiorn j modruualla landeign.

Þetta jnnan kirkiu. ʀeflar vm alla kirkiu. oc einge tiolld vnder. klukur fim. jons likneske baptiste oc mariu likneske. nicholass likneske oc jons holabiskups. olafs likneske oc þorlaks likneske. ij. kros(s)ar. messoklædi tuen. kalekur. einn altarisbuningur ad ollu. dukur yfer jons likneske. glodarker oc elldbere. kirkiukola. ein kista oc einn stoll.

þetta j bocum. alltarisbækur tuær. grallare oc saltare. j. matetinale bok æ sumarid. messobok de tempore per an(n)um. lesbok fra aduentu til uppstigningardags. tegstus euuangeliorum. faer lestrar æ einu kuere. sequenciubok. collectarius missalis de tempore per annum. jons saga baptiste. oc en margar skrar.

pungur med helgum domum. glerglug(g)ur. kertestigur ij.

---

[1]) »Hier er enn aptur skalle, sem svarar 5. eda 6. linum ä bokfellenu« (AM.); [2]) Svo.

med messing oc. ij. af jarne. merke. ij. vond. ein kertestika fyrir jone baptiste. paxblad.

þar æ ad vera prestur adra hueria tolf manade. tekur heima. iiij. merkr j leigu.

lysistollr oc heytollr af vj. bæium.

tiund kirkiuhlute æ þui are sex aurar.

Reiknadist j porcio atian ar er magnus bonde Runulfsson heillt¹) fim hundrud oc mork. stendr epter oreiknad vppæ vj tige ar oc fim ar. er Runulfr fader hans heillt¹) oc adrer fyrir honum.

anno domini m° cd° lxxx° septimo fiell j porcionem a fyrsta ari er arnfinnr bondi hiellt sio aurar. oreiknadur en fyrri reikningsskapur.

XXXI.

anno domini m° cd° lxxx septimo.

kirkian j flatatvngv er helgut gudi oc heilaga petro.

hun a vidreka a skaga millvm fornu'uarar oc deilldarhamars.

XXXII.

Kirkian a auxnhole er helgvt med gudi hinum h(eilaga) jachobe postola. oc æ klaustrid a modruuollvm alla jordina auxnhol.

hon æ þetta jn(n)an kirkiv. j. kross. Mariv likneske. jachobs likneske. skrin med helgum domum. texti. paxspiald. skrudakista læst. jarnstikur. iij. ein med kopar. glodarker. kirkivkola. klukur ij. jtem þren Messoklæde at ollv. oc at auk hofudlin. slopur einn. alltarisklæde fiogur vond. bruner þriar. vigdr dvkur. ij. dukar yfer likneskium. alltarissteinar. iij. kalekur. fontklæde. missalia iij.

þetta j bokum. jstorialis sancte jachobi apostoli. festum corpus christi cum missale. Graduale. paskabrefer med missale til trinitatis dags. de sanctis bok fra jonsMesso baptiste til adventu. aspiciensbækur. ij. aunur til. ix. vik(n)a fostu. enn onnur til paska. processionalem. kiriall. Sequenciubok. collectarivs. med pistlum oc gudspiol(l)um oc ordv de sanctis. les

---

¹) = hiellt.

grallare fra aduentu til paska. med pistlum oc gudspiol(l)um. legenda de sanctis fra jonsmesso baptiste fram yfer mattheusmesso. commvnem sanctorum ath aullu med commemoraciones sancte trinitatis oc sancte crucis oc sancte marie. laga saungua-bok med salumessvm. jachobs saga. Hockut af logbok. þrir salltarar uonder.

þar skal vera prestur oc diakn. tekur prestur heima j leigu. iiij. merkur en uttan gardz xij. aurar.

Tiund kirkiu hlute a þui are. vj. aurar.

Reiknadiz i porcio um. ij. ar oc xx. medan prior sigurdr hiellt. viij. c. oc half mork betur. lagde prioren til kirkiunar godan salltara oc. ij. alltarisdvka. fiell þetta porcio allt saman kuit(t) firir uppbyg(g)ingh kirkiunar oc salltaran oc duckana. Anno domini mº cdº. lxº. primo et cetera.

XXXIII.

Kirkian a myrka er helgut gudi oc hinum h(eilaga) nicholao.

hon æ. xxx. kugillda.

Þetta jnnan kirkiv. ij. krossar. annar med vnderstodum. mariulikneske. nicholas likneske. olafs likneske. brik steind yfer alltare. alltarisstein. fontur med bunade. skrudakista uond. lecktare. stol. glodarker. reflar. iiij. uonder. messoklæde. ij. slopur oc kapa. alltarisklæde. ij. bruner. ij. vigsludukur oc saurdukur. kalekur. klukur. ij. oc. j. merke.

Þetta j bokum. messobok. grallare. sequenciubok per annum. collectarius de tempore. ymnarius. kirial uondur. lesbok de tempore fra jolvm til paska. de sanctis lesbok fra jonsmesso baptiste til aduentu. paxspiald. ottusaunguabok de sanctis fra jolum til paska. lesbok de tempore fra aduentu oc fram vm jol. ottusaunguabok fra paskum til huitasunnv. lesbok de tempore fra paskum til vppstigningardags.

Þar er prestzskylld. tekur prestur heima. iiij. merkur. enn vttan gardz. v. merkur ef tvnga fylger. heytollr oc liostollr af. v. bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tiund kirkiu hlute a þui are. xij. aurar.

Anno domini mº cdº lxxº primo. Reiknadizst upp æ siotige

ær ok. ij. ær betur obithalat. xx. hundrvt oc viij. hundrvt ok half mork betur. atte biorn sæmundsson ath suara hier af. vij. hundrudum oc half mork betur oc. xv. kugillde af fyrra reikningsskap.

Anno domini ᴍ⁰ cd⁰ lxx⁰ viij⁰ Tiund kirkiuhlute æ þui ære halfur tiunde eyrer.

XXXIV.

Kirkian a bægisæ er helgut med gudi hinum h(eilaga) johanne baptiste.

hon æ allt heimaland.

Þetta jnan kirkiu. iiij. krossar. ᴍariu likneske. jons likneske baptiste. tuen ᴍessoklædi at ollu. kapa oc slopur. ij. alltarisklæde. iij. bruner. glitadur dukur yfer sancte johannes. baksturjarn. elldbere. kalekur med patinu. ij. paxblaud. oc onur. iij. blod. kirkiukola. iiij klukur oc. j. bialla. allmarium læst. j. glerglug(g)ur. skrin med hellgum domum. brod(d)ur stor. tiolld um alla kirkiu. ij. alltarissteinar. j merke. oc lektare. glodarker brotet. iiij jarnstikur oc ein koparstika. brik yfer alltare.

Þetta j bokum. lesbok per annum de tempore et de sanctis. er hon eigi epter ordv. avnur de tempore lesbok per annum. gudspial(l)a bok oc pistla de tempore per annum. graduale. sequenciubok. matutinale de sanctis fra jonsᴍesso baptiste til aduentu. ij. salltarar uonder. lagasaungua skra. common syngianda. collectarius per annum. artidaskra. jons saga baptiste. j. saungbok tekur til (at) aduentu til. ix. vikna faustu med fierium[1]). lesbok samset(t). matutinale oc missale med pistlvm oc gudspiol(l)um oc oracium. kuer festum corpus cristi. ottusaunguabok tekur til ath. ix. vikna fosto til paska de tempore. pistlabok med gudspiollum oc oracium. tekur til at jonsᴍesso baptiste til anndresᴍesso. xx. skrar adrar.

Þetta j fridum penningum. xij. kyr. iij. asaudar kugillde. v. hundrut j gelldfie. ij. hundrut j koplum. eitt bord æ hapal(l)en.

Þar er prestzskylld. tekur heima. iiij merkur. en vttan gardz half seunda mork. heytollr oc liostollr af ix. bæivm.

Tiund kirkiuhlute a þui are. x. aurar.

[1]) Svo.

Reiknadiz j porcio um. x. ar er sira jon hiellt stadin. v. c. til reikningsskapar. en. v. aurar hia sira magnuse assgrimssyne vm eit(t) ar. enn. v. aurar fiel(l) nidr j subsidium palli(j) firir erkibiskupen.

Ecclesia dedicata jn die decollacioneis[1]) sancti johannis baptiste.

afret j auxnadal. fra folaldarreit[1]) oc at griotgordvm. tueggia hrossa beit j tunguland a vetturen.

Tok sira olafur þorgeirsson med bægissá þa sira magnus asgrimsson slepti. x. kyr. ij. asaudar kugillde. iij. gelldfiar hundrut. oc viij. hundrut j ofridvm peningvm. jtem ein ku[1]) j mortalia medan sira jon snorrason heillt. oc. ij. kyr medan sira magnus asgrimsson bio. oc eitt hundrat j fridvm peningum ath auk. er marteinn runolfsson gaf oc jon sigmundzsson. oc runolfur hauskaulldzsson. stendur epter olukt j porcio hia sira magnuse asgrimssyni. ij. hundrut oc. v. aurar betur.

Anno domini m° cd° lxx° viij°. Tiund a þvi are. ix. aurar.

Reiknadist j porcionem ecclesie vpp ã. xiij. ar. medan sira olafur þorgeirsson bio. vij. hundrut. afreiknad j subsidium pallij. xi. alner vadmals.

Jtem gaf jon skiafali hest i mortalia medan sira magnus hiellt. oc anno domini m° cd° lxxx° nono Reiknaditz j porcio um. xi. ar. v. hundrud medan sira olafur bio. auk fyrra reikningtz.

Anno domini m° cd° xc° quarto Reiknadizst i porcio vppa. v. ar halft þridia hundrat. luckti sira olafur þorgeirsson kirkiune a bægisa iordina fagranes er liggur i backaþingum til æfinglirar eignar firer. xxc. Var sira olafur kuittur firir allan fyrskrifadan reikning sinna vegna.

XXXV.

[»Maldage Backakirkiu i auxnadal hefr hier alldri skrifadur vered. Er fyrer honum ætladur stor oskrifadur skalle ä bokfellenu. og nedan fyrer skallanum stendur þetta epter skrifad«. (AM.)]:

Anno domini m° cd° lxx° viij°. Tiund kirkiuhluti æ backa j auxnadæl æ þui ære. xiiij. aurar.

Reiknadist j porcionem ecclesie vppæ. iiij ær. medan arnfinnur jonsson bio. halft þridia hundrat oc vj aurar betur.

---

[1]) Svo.

XXXVI.

Anno domini ꝳ⁰ cd⁰ lxx⁰ primo.

Kirkia a silfrastodum er helgut med gudi hinom heilaga johanne baptista. oc hinom heilaga krossi[1]).

Þetta j lausagooze. xij. kugillde er hustru margret lofade ath luka vegna sigmundar einarssonar.

Tiund kirkiuhlute ꝏ þui ære x. aurar.

Reiknadizst uppꝏ. ix. ꝏr. ꝏ medan hustru margret hiellt halft fimta hundrat. oReiknad af uppsolum uppa fim ꝏr.

XXXVII.

Anno domini ꝳ⁰ cd⁰ lxx⁰ iij⁰.

Kirkia j nvpufelli er helgut med gudi oc vorri frv michaeli oc olafuo.

hvn a allan þridiungh j heimalandi. hrisaland oc þormodsstade.

Þetta j bokvm. grallarar. ij. bader goder. pislabok tekur til ath aduentv oc fram til paska. onnur pislabok fra trinitatis degi oc til jolafostu de sanctis et de tempore. ꝳessobok per vsum. eigi allþingis epter ordv. tekur til ath aduentu oc framan yfer paskaviku. onnur tekur þar til oc framan til adventu lika badar. lagasongua skrar tuær. onnvr eigi fvll. processionall. orduskra. lesbok de tempore. tekur til ath jolafostv oc framan til paska. onn(u)r lesbok de sanctis ofull fra siluestrimesso oc til thomasꝳesso firir jol. songbok tekur til ath adventv oc framan til paska de sanctis et de tempore. psalltare godur oc ij. psalltarar vonder. ymnaskra. songbok tekur til ath dominicum framan til jolafostv de sanctis et de tempore. songbokaskra a veturenn eigi epter ordv. songbok de sanctis et de tempore eigi epter ordv. seqvencivbok. kiriall med uenite. kapitularius. commvnis ꝳessobok oc michaels saga. artidarskra.

Þetta j skruda. þrenn ꝳessoklædi ath ollv oc eth fiorda. brestur þar til stolv oc hofudlin oc onytur messoserkur ath auk. tuęr kantarakapur oc einn sloppur. v. alltarisklædi. iiij.

---

[1]) »Hier er stor audur skalli ä bokfellenu, hvar ä til hefr verit ætlat, at skrifast skyllde meira um Silfrastade. nedan fyrer skallanum stendr« (AM.) þ. e. það, sem eptir fer; í eyðuna er skrifað, en út dregið: »Anno domini ꝳ⁰ cd⁰ xc⁰ primo«.

bruner. ij. vigsludvkar. oc. ij. saurdukar glitader. iij. brikarklædi yfer haalt(a)re. blamerktur dukur yfer sancte michael godur. brvner tuær vm kor med dukum. tiolld vond vm framkirkiv. merki tvo. kambur broten bialla oc reykelsesstockur. iij korporalar med hvsum. glodarker oc eldberi. kalekar. ij. med patinvm. almarivm. lecktarar. ij. vonder. altarissteinar. ij. lausir oc einn fastur. iij paxblod. iij. glergluggar. sacrarium munl(a)ug med handklædi oc einn vatzketill. fonzt vmbunadur. kross sæmiligur med vnderstodvm. tueir krossar forner med vnderstodvm. kross lestur irskur. marivlikneski. tuenn mickaels likneski. olafslikneski. jons hofud. iiij jarnstikur oc en v^ta stor. ij koparstikur oc en þridia broten. kirkivkola med lampi af jarne. iiij. kluckur. skrudakista læst god. ij. stolar. pungur med helgum domum[1]).

Þetta j lausagozvm. ix kugilldi oc vj hundrvt voruvird. gaf arne bonde hauskaullzson kirkiunne j nvpufelli j sitt testamentvm. x. hvndrvt j seliahlíjd. eiga erfingiar arna bonda ath leysa til sin jnan þrenna. xij. manade. enn ef þa er eý leyst. þa skyllde kirkian eiga jordena.

þar er prestzskylld oc diakns. tekur prestur heima j leigu iiij. merkur.

heytollur oc liostollur af einum bæ.

dedicacio ecclesie jn decollacione johannis baptiste.

Tiund a þui ari. x. aurar. er oreiknad uppæ. viij. vetur oc lxx. sidan sira steinmodur tok reikningenn.

XXXVIII.

Anno domini ꝏ⁰ cd' lxx⁰ nono.

Kirkia æ storahole er helgut med gude oc vorre fru. hinum heilaga iohanne postola.

hun æ þetta jnnann kirkiu. messuklæde at aullu. kalekur med patenam oc corporalia. altarisklæde oc altarisbrun. brik sæmilig ifer altari med krosse oc understodum oc. ij. krossar adrer. mariulikneski oc annat med alabastrum lest. ions likneske postola. fim sma likneski ath auk. iij dukar ifer likneski-

---

[1]) »Hier epter er a bokfellenu oskrifud eyda sem svarar 2. linum þeirrar skriftar enn 9. linum þessarar« (AM.).

um. iij. spiolld med uppkast. iij. tiolld vond. ij. kluckur oc. ij. biollur. glergluggur broten. biarnfelldur. æ altari. koparstika oc iarnstika. iarnstika oc triestika j framkirkiu.

þetta j bokum. grallari. sequenciubok. lagasonguabok. kiriall. glodarker.

er hier alkirkia til songs. tekur prestur heima fiorar merkur kaups oc syngi huern dag helgann.

Anno domini ϖ° cd° lxx° nono.

Reiknaditz j porcionem ecclesie uppæ. xl. aar medan magnus bonde benedictzson bio. þriatigi hundrada oc. x. aurar betur.

Kirkiutiund æ þuiære fimtan aurar.

XXXIX.

Kirkia petri postola a halsi j fnioskadal. hun a allt heimaland. birningsstadi. kambsstadi. sandh(a)uga. lambeldi um allan fnioskadal. oc oll torfua millum þuerar oc fnioskar. þingmannalækiar oc margdælar. reka a fliotssandi settungr bæde hualreka oc vidreka firir fliotzosi nær til mids sandz. settungur vidr liosvetninga j nattfaravijk millum huandala oc suinar. teigr fylger j kin nordr ut fra finzstodum oc þyfuiteigr innan garda. afriett a heide wt halsmanatungur.

þetta jnnan kirkiu. kross med understodum. ϖariulikneske. peturslikneske. olafs likneske. ϖessoklæ(d)i. v. oc uantar til ij hofudlin. ij. kalekar med lestum patenum. j. kapa vond. skrin broted. elldbere oc glodarker oc huortueggia vont. jarnstika stor oc lij smære. j. paxblad. merke uont. skrudakista vond. ij. kistur godar. ij alltarisklæ(d)e. j. dukr yfer petri. tuær klukur oc adrar ij. brotnar. ein bialla.

þetta j bokum. ij. grallarar. ein sequenciubok oc eigi aull. ϖessubok tekur til (at) aduentu oc fram yfer allra heilag(r)a ϖesso de sanctis et de tempore med pistlum oc gudspiollum oc oracionem oc missale. lesbok de sanctis tekr til at jons-ϖesso baptiste oc fram til jola. lesbok de tempore tekur til epter jol oc til aduentu. lesbok de tempore tekur til firir jol oc til passionem. oc ein bok jrsk. lagasaungua bok med oracium. jrsk saungbok. saungbok tekur til at paskum oc fram yfer huitadaga de sanctis et de tempore. oc aunnur lika. þar til pistlabok oc gudspialla tekr til at jolum oc fram til paska oc

sequenciubok. þar til lestrabok. grallare tekr til at paskum oc fram til aduentu med pistlum oc gudspiollum oc oracium de tempore oc enn grallare de sanctis tekr til (at) andresmesso. oc til aduentu. ij. salltarar oc annar vondur hatidagrallare. ymnarius oc capitularius. commons lesbok. orda. ottusaunguabok tekr til (at) jonsmesso baptiste oc til jola. capitularius.

Þar er tueggia presta skylld oc diakns. þangat liggia tuær halfkirkiur oc viij bænhus.

Þetta j kuikfie. x. hundrut j malnytu kugilldum. ij. hundrut j gelldfie. iij hundrut j þarfligum peningum.

Tiund kirkiuhlute a þui ari mork.

Reiknadiz j porcio um ix vetr þa er sira kolbein jngimundarson hiellt staden. xij aurar hins fiorda hundrads. lagde sira kolbein til kirkiunar slop oc. iij. blod. likakrak oc paxblad.

Anno domini m° cd° lxx primo. Tivnd ꝗ þuiære ix aurar.

Reiknadizst j porcio uppæ vj ær medan sira jon hiellt. halft þridia hundrat oc half mork betur. oc eitt kugillde j mortalia.

oreiknad porcio medan sira jon ormsson bio.

Anno domini m° cd° lxxx. Reiknadizt porcio vppꝗ ix ꝗr medan fyrr nefndr sira jon bio iiij[c]. lukti sira kolbein sira joni halft þridia hundrad j gamalt porcio oc uij aura betur. stendr efter fimtan aurar. jtem oc. ii. kugilldi hia sumarlida. bar sira jon vpp iij kugildi firir leg asmundar.

Anno domini m° cd° xc° primo. Reiknadiz upp æ xj. ar er feill j porcio fim hundrud ok vj aurar betur er sira jon jonsson bioo[1]).

XL.

Kirkian a sualbardi[2]) er helgud med gudi hinum heilaga johanni postola.

hun a þetta jnnan kirkiu. iij. messoklæde oc skortir til einna stola oc handlin. ij. hoklar lauser at auk oc ein messoserkur. ein kantarakapa oc nýr slopr er sigurdr bondi lagdi til. alltarisklædi oc ein brun. lektaradukr med raundum. glitadur dukr

[1]) Hér aptan við kemr í skb. klausa mjög máð, sem allar afskrr. sleppa. en lesa má þó úr orð á stangli, og er um peninga er »kolbein luckti oc af þeim þremur«; talin »Tiund kirkiuhluti a þui are fim aurar(?). . . . . . oc half mork betur«; [2]) saulbardi(!), skb.

fodradur yfer sancti johannes oc annar smari[1]) yfer gudmundar
likneski. ij. kalekar oc ij. corporalia. ij. alltarissteinar. fons
vmbunadr. glodarker. vj. jarnstikur. iij. paxspiold oc eitt pascha
blad. ij. lektarar oc. ij. stolar. iij. krossar. mariulikneski. jons
likneski postola. gudmundar likneski. oc þorlaks likneski.
magnus likneski. maria magdalena likneski. iij klukur oc ein
bial(la). kista læst.

Þetta j bokum. ij. salltarar. jons saga postola. ij. sequenciv-
bækr. jolabok samsett. messubok de tempore fra jolafostu oc til
pascha. aunnur per anni circulum nema vm jolafostu. vond vorbok.
lesskra vond. dominicale a sumarit. ymnabok vond. ordo ofull.
lesbok de sanctis (et) de tempore fra jolafostu oc til pascha. burt-
saungabok. saungskra vond oc omerkileg. de sanctis bok fra
andres messu oc til pascha at saung. de sanctis bok fra jons-
messo baptista oc (til) decollacio johannis baptista. messobok vm
langafostu. messobok de tempore fra paschum oc til jolafostu.
ottusaungabok de tempore fra aduentu oc til pascha. lesbok
fra vitusmesso oc til jola. messokok de sanctis per annum
lesandi oc messocommun sýngiandi j somu bok. processionale.
gradlari. ein sequenciobok full. ij. merki.

Tiund kirkiuhluti a þui ari. iij merkur oc xviij alner betur.

Reignadizst j porcio vm xij. ar medan sigurdr bondi biorns-
son hielt sualbard. xvj. hundrut oc half mork betur. jtem
medan biorn bondi sæmunsson hielt vm. viij. ar oc. xx.
Reignadizst j porcio. xv. hundrut oc. xx. oc. ij. voder betur.
sett(i) fyr nefndr biorn kirkiunne j pant jordina tungu firir. xx.
hundrut. jtem Reignadizst j gamalt porcio oc kirkiunnar pen-
inga ath biorn atti ath suara epter sæmund fôdr sinn. lxx.
hundrata oc. vj. hundrut betur. stendr þetta olukt.

þar er prestskylld. tekur heima j leigu. iiij merkr. af siglv-
vik. iiij. merkr. af bænhussum. v. hundrut. ef til liggia vth
bænhuss þau. iiij. sem herra petur hafdi til lagt.

heytollur oc lysistollur af x bæium.

lagdi sigurdr bondi til kirkiunnar alltarisklædi. slop(p) oc
duk. mariulikneski firir. x aura.

Anno domini ᴍ⁰ cd⁰ lxx primo. Reiknadizst ath auk vppam
atta ar j fyr nefnt porcionem medan sygurdr bonde bio. x

[1]) Svo.

hundrut oc ij merkur betur. lukti. sygurdr bondi jordina tungu kirkiunne a sualbardi firir. xx hundrvt j fyrskrifadan reikninghskap. lukti hann kirkiunne æ sualbarde jordena breidabolstad firir xx hundrut er næst stendr fyrr skrifad. er sigurdur bonde nu skylldugur kirkiunne xij hundrut allz sidan hann bio æ sualbarde. enn hauskaulldr arnason ij hundrut firir halfa jordena uppœ iiij ær. anno domini m° cd° lxx° viij° var þa afreiknad subsidium pallij.

Jtem Anno domini ꝏ° cd° lxxx° fiellu a þui œri þriar merkur oc xij alner.

XLI.

Kirkian a jllugastodvm er helgut gudi oc sancto nichulao. hvn a þetta innan kirkiv tven messoklædi ad ollu. messukalikr lytell. tua(u) alltarisklædi oc ein brvn a haalltari. tvo alltarisklædi oc ein brvn firir sancte nichulam. tuo sma vigsluduka. tvo korporalia med husum. tveir saurdukar tveir alltarissteinar. kantara kapa forn. einn sloppur. skrin med helgum domum. þrir krossar. fiordi likakross. mariulikneski. oc nichulas likneski. brik. paxblad. annat med uppkast . . .[1]) bakstrjarn spillt. jarnstikur iiij oc ij messingarstikur. skrudakista [forn hufa vond. dukur yfir nichulam. kluckr fiorar. formi ok lektari[2]).

þetta j bokum. textvs euuangeliorum. missale per anni circulum de tempore et de sanctis. legendubækr. ij. per annvm de tempore (et) de sanctis. lagasaungvabok. kapitularius oc ymnarius a einnj bok. kommone suffragium syngianda. de sanctis bok. matutinale fra ionsmesso baptiste oc til pascha. jolabækr tuær. brefer. grallare oc annar ofvllr. seqvencivbok. einn salltari. annar ofullr. ein skra. nichvlas saga. songbok fra ionsmesso baptiste de sanctis til adventu oc aunnr til laurenciusmesso. songbok um langafostv.

anno domini ꝏ° cd° lxxx° septimo tiund a þui ari fim avrar.

---

[1]) máð í skb.; afskr. 1639 les hér eyðulaust; [2]) [ólæst talið 1639.

reiknadizt uppa iiij[1]) ar medan stigur hiellt xj aurar. oreiknad uppa attatigi ar oc sex ar.

XLII.

Kirkian j kaupange bran upp firir ellde med ollu þui sem hon atte. hefur hustru margret uighfusdotter lofat at lata gera upp þar kirkiuna.

þar er prestzskylld j landi. tekur hann heima j leigu. iiij. merkur. vttan gardz. halfa. iiij. mork.

liostollr oc heytollr af xiiij bæivm.

Tivnd a þui ære[2]). xij. aurar.

Reiknadiz j porcio vm. xx. oc eitt ar. xij. hundrut oc half mork betur medan hustru margret hiellt jordiña.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxx viij(?) tiund kirkivhlute a þui ære. xij aurar. reiknadist uppa. x. ar epter þat fyre reikningur uar gior vj hundrut. hefvr hustru margret latid giora upp kirkiuna j kaupange oc lagt þar til messoklædi oc kalek. mariulikneski j hurdum. olafslikneski med alabastrvm j hurdum. kross med vnderstodum oc kross yfer kordyrum. tabulum med pappir. iij pappirsblod. corporals huss nytt oc annat font. alltarisklædi oc brun. sacrarium handklæde. hompoll. glodarker. upphallzstika. psalltare. songbok tekur til ath. ix. uikna fostu oc framan til paska. oc lesbok fra ix. uikna fostv oc til paska. jarnstika heil oc koparstika brotin. litill stoll. tialld vm framkirkiuna halfa. oc annat odru meginn þo vont sie. var þetta giort firir halft vj^ta hundrat. var kirkian j kaupangi giord firir vij hundrut. hefer hun oc lagt til kirkiunnar. v. malnytu kugillde er standa skulu firir prestenum. vard hustru margret kvitt vm allan reikningsskap af kaupangi sidan hun med tok. utan fimtan aurar annars hundrads. anno domini m⁰ cd⁰ lxx. iij⁰.

Ecclesia non dedicata.

Anno domini m⁰ cd⁰ xc⁰ primo. reiknadizt kirkiutiund uppa. xviij. ar þa pall bondi giordi reiknin(g) epter husfru margretu framfarna xiij. hundrut.

---

[1]) ij afskr. 1639; [2]) þ. e. 1467 eða 1468.

XLIII.

A.[1])

Klaustr hins heilaga benedicti ath munckaþuera j eyiafirde æ heimaland allt medr aullum gognum oc gædum. holl. kot. hamar. ʀifkelsstader. Grŷta. Sygtuner. laugaland hit sydra. kristfie. cc. laugaland hit ŷtra. Tiarna sŷdri oc Tiarna ŷtri. helga. Skalpagerdi. fiuilsgerdi.

B.[2])

Klaustr hins heilaga benedicti at munckaþuera j eyiafirde æ allt heimaland med ollum gognum oc gædum. enn þetta eru eigner þuerarstadar. Espiol sŷdri. hamar huortuegge. kambr. ʀikilsstader. siktuner. ɢrŷta. laugalaund bæde. Tiarner hvorar tueggiar. jodisarstader. bavskuldzstader. helga. med ollum sinum vmmerkivm. selfaur j melrakadal. oc kuiendisdal halfan. selfaur til skardzsels med jardareign j millum vothamars oc skardzær. allan miadmardal firir sunan æ vt at hamars merkivm. eing j þuerarkuistlum. eing oc jardareign j miklu eŷ. naust ok skipstodu æ oddeŷre a vetrin millum krossmessna. grof. Skalpagerdi. fiuilsgerdi med vidiholmi. krokss stade med þorunarey. fra tekit þeim teigum sem hafursstader oc eyrarland eiga. ɢil. vagler. huam. hamra. naust. daugurdareŷri. hol. holm. mariuholm. naustaholm. hof j flateŷardal.

j fnioskadal jllugastader. bleiksmŷrardalr allr firir avstan æ. jardareign med ollum gædvm a mille soluagils oc seŷru þeirrar sem ofan fellr vm mitt brunagerde. ʀeyke. ᴛungu Snæbiarnarstade. hialltadal oc sollastade med badum dolunum. backe. belgsæ. þordarstader. sigridarstader. vatzender. ɢeitreŷiarstrond med ollum gognvm. skog at skug(g)abiorgum j milli kleifaigils oc dælar þeirrar sem gegnt er vallargardinvm hinum

---

[1]) afskr. 1639 sleppir þessum stúf, sem stendr í skb. fyrir framan Kaupang; [2]) Í skjalasyrpu Landsb. 115. 4to bls. 225—230 er afskript þessa máldaga eptir transskr. séra Magnúsar Sigfússonar, séra Ólafs Ólafssonar og séra Gísla Jónssonar gerðu á Hólum i Hjaltadal 31. Marts 1617, og er þar ritað við á spássíu: »NB. þessi máldagi sýnist gerðr fyrir Annum 1470, en eptir 1467, þar Reykir voru þá keyptir, en Gil og Vaglir Anno 1452.«

ýtra a þuera. halft eg(g)ver j lonshofn. skog j biskupshofda. manadar halld ollu fie annat dægur j bleiksmyrardal firir vestan aña oc xxx. gelldneýta regstur.

j hrisey eystri bær oc midbær.

j grimsey basar. Sanduik oc græñavijk.

fýrir nordan jokulsa efri holar. breka. Snartarstader. hofn. blikalon. Rif. hardbakr. asmundarstader. raufarhofn. hol. ormarslon. brimnes hallft a langanesi med hallfum reka.

Þessa reka æ þuerarstadr.

halfan annan attung hualreka vm sueinungsvik fra fyliudalsæ til sulnahafnar. En j hofninne halfvm ættvnge minr en halfan hual.

J ormarslone halfan reka bæde huala oc uidar oc flutningar oc. ij. hluti attungs oc skipan at sliku sem þeir eiga j hual.

j ormarslone oc æ hole fylger lande alnarkefli.

Slikt at ollu vm holls reka til deilldaræр oc fiordungur hualgagna j odru lage.

half flutning vm raufarhofn til gegñislækiar.

j hauskuldznesi hallfr reke oc flutningar oc land fyrir ofan med ollum gognum.

J aurfyrisey er fimdeila æ hual ef rekr. eiga munkar. iij. hlute. gialda af fiordungin ef fluttur er. einer hlashual oc skipan oc allan vidreka oc grasnautn oc vardveita skotmandzhlut.

Vm hardbak aull þriggia alna tre ok smæri. rætr allar oc sielivtre[1]). tuo hlvti hinna stære vida oc landi fyllgia alnarkefli.

A hestanesi halfan hualreka oc flvtning. oc skipan epter þat sem þeir eiga j. ok giallda af vj vætter ef xx erv eda meira. iij. ef minna er. ecki ef minna er en. x. vætter.

J skinnalone allan hualreka oc reida af fýsta hual ef tuitugur er eda meire. xviij vætter. halfa fluttning oc afreidzla j klyfshaga slik sem a hestanesi.

A rife allan reka oc suo fluttningur. oc afreidzla slik sem a hestanesi.

---

[1]) Svo.

vm hualtiarner allan vidreka oc suo hvalreka.

J blikalone austan fra griotuordu oc vestr til forna oss (halfan) hualreka. en allan vidreka. flutning alla til nyia oss. en halfa flutning mille osanna. oc einer skipan.

J skamhedinsnesi skep reida. xij vætter af landmanna hlut. skipta sidan j fiora hluti. skal einn hlutr fara æ skinnastade. sidan eiga þuerærmvnkar settung.

a griotnesi fra hvalgia j raudagnupe halfan hualreka oc suo flutninga til griotgardz. €n ef hvalr kemur mille hualgia ok havfdaskala. þa skal giallda af vi vætter.

a griotnesi a stadrinn nu halfann vidreka oskerdann nema alnarkefli ok smærri.

Jnn fra gia j leirhafnargnupi til klappaross attunge minna en halfann hualreka.

€n a mille migendesdals ok melaenda fimtungur ur halfvm landz hlvta. j odru lagi halfann vidreka fra osi vt til griotá.

Þesse rekamork ero nordr a slettu þar sem þverærstadr a j.

sveinvngzvikarreki er austan fra fyliudalsæ til sulnahafnar.

þadan ormaslonsreki til holsær.

þa holsreki til deilldarær.

þadan vestur raufarhafnarreki til gegnislækiar. en sumer kalla torflæk.

vestur þadan er hauskulldznes reki til þess lækiar er fellr vr eggversvatne ut um gardavollu.

Fra steini j hardbaksmavl vestur til steins j hestanesmaul heiter hardbaksreki.

Þadan hestanesreki til skinnalons oss.

þadan skinnalons reki vestur j midia kanavik.

€nn þadan er rifsreki vestur til grásteins er stendr firir ofan maulina jnn fra hualtiornum.

Þadan vestur er hualtiarnareki til uordu a haganesi.

Vestr þadan er blikalonsreki til fornazta oss.

Reki a skamhedins nesi er mille straumlonsoss ok uestr (til) skeliahamars osa.

Kefli og saltbrennu vm alla manarreka. oc a manæ a tiornnesi a þuerarstadr halfann reka hvala ok vidar ok flutningar ok fiordung vr helmingi vidreka ok flutningar allt til karlsgautu.

Ad sandholvm halfann Reka ok flutningar ok vardveita skotmannzhlut ath helmingi.

Fiordung j vxastadareka a sande. er þat cc fadma oc fioritiger ok fiorer fadmar.

gardmannaReka halfann. hvala ok uidar ok flutningar.

j liosvetningaReka eiga halsmenn siettung. sidan a þuerárstadr halfann Reka vidar ok flutningar.

Um alla nattfaravik fra svinã til ofeigshellis þridiung hualreka ok storvida þeirra tria er meira eru en .x. alna.

fra ofeigshelle til suinalækiar vid miosýnde þria attunga bæde hvalreka ok vidreka ok flutningar.

Slikt hit sama j hualreka ok flutningum fra austanuerdum eýrarhofda allt til nausta oss firir austan geirleifshofda.

Ꞓn vestur fra nostaosi til hrossasteins a þuerarstadr fimtung oskerdan oc iij hluti vr þrimur fimtungum oc slikt j flutningum oc vidreka.

Fra hrossasteine til gardzenda. firir vestan vik. þria hlute j ollum reka huala oc uidar oc flutningum. Ꞓn fra gardzenda vestur vm sýrnes til lækiauikur slikt at ollu sem austur fra hrossasteine.

Um lækiavik til biarnarar halfan fimta attung hualreka. vidreka oc flutninga.

Fra biarnarā vestur vm senningarvik j hafragia þria attunga hualreka oc flutningar. en halfan vidreka.

J milli biarnarār oc senningaruikr a þuerarstadur halfan attung j odru lage. þat keýpti hallr gunnarsson at dada arnasýne.

Ꞓyrarreka halfan j hualuatzfirde huala oc vidar oc flutningar.

Þridiung j þaunglaba(c)ka reka bædi huala. vidar oc flutningar.

j huanndolum þat er j blæiureka attung j hualreka oc flutninga. en fiordung j vidreka.

J þorgeirsfirde a þuerarstadur þridivng j hualreka oc flutningvm oc vidreka austan fra eýrar reka jn til aross.

Um alla nattfaravik sem fyr seger. oc skal af naustot hinne eystri rettsýnes kidiastapi yfer titlingasker. þat heiter eyrarreki til þess er keranes framan vert lig(g)r vit gniparhusum.

J þessum reka eigu halsmenn siettung. enn sidan hafa liosvetningar haft þat (at) helminge uit gunstein oc þorliot.

Þa er settbergsklettur kemur fram sem fȳst ma sia undan skridnafelli þat heiter mannareki. þenna reka halfan hafdi þoreidr heiman. en halfan tokv þær þorey j erfd epter fodur sin oc fylgde þetta ecke liosavatne.

XLIV.

Anno ꝍ cd .lxx. oc eitt.

Kirkian a modruvollum j eȳiafirde er helgut med gude hinvm heilaga martino.

hun a þridvngh j heimalande. J skogum sua mikit sem þarf til husa vmbota. gudrunarstader oc biork.

Þetta jnnan kirkiu. iij krossar oc er einn med understodvm. ꝍariv likneske oc martinus likneske. iij alltarisklæde forn. oc einn dukr vigdr. glitadr dukr a haalltare. iij stikur med iarn. eitt glodarker litet med kopar. texta bok med silfur. skrin med helgum domum oc er a þui bædi silfur oc kopar. eiñ brun med silfurbuninge forgȳllt oc er buningurin xix. a brvnenne. propiciotorium[1]) med kopar forgȳllt. oc er horn j midiv. oc annat litet med silfur þar jnnan j. þrir kalekar. ij paxblaud med tre. eiñ ꝍessoklæde nȳ oc iiij forn at ollu. ij slopar. iij hoklar slitner. dalmatika oc subtil. fontr med vmbunade. iij kapur wppgefnar. vj. klvckur oc eiñ rifen. ij. steintiolld forn bæde. ein bialla.

Þetta j bokum.

grallarar tueir uonder. j. sequenciubok. ij lagasaungua bækr. aspiciensbok tekr til at jolafaustu. oc fram yfer huitasunnu. aunnur aspiciensbok tekr til ad de trinitate oc fram til jolafaustv. iij. alltarisbækr de tempore et de sanctis vm kring vm. xij. manade. ij ȳmnarivs huorgi epter ordv. capitularius per anni circulum. processional. bok er heiter flackaflick. er þar a orda oc mart annat. iij. lesbækr. ij. salltarar. sermonsskra vm langafaustu. stor jarnstika oc vatzketel. ein lampur med kopar. ij. koparstikur. iij. vpphalldzstikur. skrudakista.

Þar er tueggia presta skȳlld oc diakns. tekzst heima j leighu fiorar merkr en vtan gardz .vij. merkr.

þar a at sȳngiazst messa dagliga. oc .ij. a huern fimta dag.

ij. merke.

[1]) Svo.

Tiund kirkivhlute a þui are t(u)au hundrut.

Reiknadiz um .xvi. ær er hustru margret hielt modruuol(l)u sidan biskup gotskalk uisiterade oc toc reikning epter þui sem hans brief þar vm giort vottar. xij. hundrut oc xx. þar til biskup olaf tok reikning nefndrar kirkiu.

Luckte hustru margret fyrer þetta porcío kirkiunne æ modruuollum brik med alabastrum forgÿllt. laurencius likneski oc sanctosita. iiij koparstikur nyiar. eit(t) glodarker. lektaradukr glitadur half setta alen. ij. alltarisklæde af flandr. ij. bruner onnvr med vj silfurskiolldum oc pellum. en onnur med gullhlad. med. ij. vigsludukum oc tueimr yferdukvm. lagasaungna bok med fam messvm. var hustru margret kuit(t) j porcionem vm fÿr nefnd .xvi. ar. star briefet fÿrer sig stodugt biskups gotzskal(k)s vit et gamla porcio.

Anno domini ꝏ° cd° lxx° primo. Tiund kirkiuhlute æ þui ære halft annat hundrat. Reiknadizst aptur af þeim penningum sem stendur j þui brefui sem hustrv margreta hefer vpp æ ath kirkian er henne skylldugh xv hundrut vpp ꝏ̄ .x. ær sidan enn fÿrre reikningur var gior.

Þa ver biskup godskalk visiteradum fyrst firir nordan þa giordi grimur bondi pallsson oss reikning. oc galt modruualla kirkiu þessa penninga i sina porcionem sem hier seiger.

Jn primis latuns hialm. latuns krossa ij a merkestong(u)num. oc eit(t) merke litet. gudmundar likneski. thomas likneski. peturs likneski med alabastur. kristoforus med alabastur. barbare likneski. tuau margarete likneski. er annat med alabastro. marie likneski litit j hurdum. michaellss likneski oc magnus likneski. messuklædi med silki guluofin. dukur glitadur a ha koor bak vit likneskin. dukur firir krossin a haaltarit. faustutiald firir likneskium frame i kirkiune. annat faustutiald firir haaltarit. altarisbuningur a mariealtari ad aullu. altarisklædi a martinusaltari med einum oc .xx. oddabuningi forgylltum. alabasturs brik. þetta alt firir xxxᶜ. reiknoduzt þessi .xxxᶜ. af fyr skrifadu brefi. er en nu kirkian skylldug bondanum. halfuan fiorda tug hundrada epter adur nefndu biskups godskalks brefi.

var þetta giortt anno domini ꝏ quingentesimo.

XLV.

Kirkian at holum j eÿiafirde er helgut med gude hinum heilaga Johanne baptista.

hon ꝫ þrenn Messoklædi ath aullu. oc eno fiordu v(p)pgefin. oc einn haukull laus. ij korkapur oc er onnur sliten. alltarisklædi oc brun med. vigsludukur uondur. ij. jrsker krossar. mariolikneski med hurdum. kross ÿfer kordÿrum. jons likneski baptiste. aspiciens bok til paska et de tempore ei epter ordu. onnur aspiciens bok tekur fram a jol eigi epter ordu. lesbok de tempore per anni circulum. onnr lesbok de tempore til pascha. psalltare godur oc annar forn oc er rim med odrum. grallari uondr er tekur til oculi mei. missale de tempore et de sanctis per anni circulum. missale de tempore tekur til at aduentu oc framan til feria tercia passionis domini. paskakver syngianda fram vm paskavikv. commun. missale at ollu. tuær sequencioskrædur. lesbok de sanctis tekur til ath mario magdalene fram yfer nicholasMesso. ij. koparstikur litlar. jarnstika firir mario oc onnr firir sancte johannes baptiste. iiij kluckur. bialla litil j kor. elldberi. grallare vondr. paxblad oc annat blad. oc er a skrifad maria magdalena. almarivm. dymbÿll. paskakerti. kalekur. iiij. corporalar. vondur sloppur. likakrakur. skrvdakista vond. stor stoll. oc annar minne.

hefer hustrv margret lagt þetta til kirkiunnar j holum. brik med alabastrum. sequenciobok nyia. koparhialm. glodarker med kopar. steintialld vm þvera kirkiu. duk nyian yfer sancte johannes med glit. alltarisklædi oc brvn med. oc vigdur dukur nÿr. sprangtialld vm koren. ij alltarisblægiur. fontur oc fontklædi. en brestur uidur klædit. nÿtt merki. einn hompull. iij vppkastzblod. ij. lecktarar.

þar a ath vera heimilis prestur. tekur hann heima j leigu iiij merkur. enn vtan gardz halfa v^tv^ mork.

liostollur oc heÿtollur af .xx. bæium.

dedicacio ecclesie næsta dag epter decollacionem johannis baptiste.

Tiund kirkiu hluti ꝫ þui ari hundrat oc xij alner betur.

var gior bot a kirkiunne j holum i .xi. hundrvt er hustrv margret leit giora. enn vij hundrvt þat sem hvn hafdi til lagt jnnan kirkiv. voro þetta atian hvndrvt. er hun nu skylldug

kirkiunne j holum halft .x. hundrat epter allan fyrskrifadan reikning anno domini ꝍ° cd° lxx° iij°.

Anno domini ꝍ° cd° lxx° primo. ʀeiknadizst j holum kirkiuhluti hundrat oc tolf alner. ʀeiknadizst uppā .iij. ār oc .xx. medan hustrv margreta hiellt .v. hundrut oc .xx. oc .vj. aurar.

XLVI.

Kirkia j saurbæ er helgut gudi oc sancti nicholai oc hinne signudu ceciliu.

hon æ allt heimaland. sandhola. krinastade. hals. uollu. þrivgsa. halfan diupadal. alla þriugstuñgu. skog j kalldbak fyrir nordan oc vpp at þuerskilde. ceciliupartur j gnupufellzskoge svdr fra mycklagardzskǫgi oc sudr til saurbruar hinnar ẏtri. onnur skogarstada fyrir sunan sydri saurbru nidr vndan huassafellzskogi oc ofan a gilsbacka.

Þetta jnnan kirkiu. iij krossar. ꝍariu likneske gamallt. nicholas likneske. Ceciliu likneske med kertistikum oc dvckum. skrin med silfur oc helgum domum. ij. paxspiolld. einn sollar stein. j. paskablad. kluckur .v. ij. glodarker. j. bagstrjarn. iiij. koparstikur. ij. lecktarar. ij. merke. fontur med uondum bunade. kirkiukola. broddstafr. vond sacrarivm munlaug oc handklæde. kirkiu ketel. stolar .ij. ꝍessoklæde iij. at ollu. ij. kalekar oc lest patina. med odrum. ij. kantarakapur. iij alltarisklæde med brunum. glitadr dukr oc lecktaraduckr. slop(p)r. roten tiolld dukalaus. iij corporalia med husum. iij. alltarissteinar. einn dukr. skrudakista god. likakullt. iij glerglug(g)ar lester. steintialld.

Þetta j bokvm.

lagha saungvabok. ꝍessobok de tempore samset(t) tekr til (at) aduentu oc til paska. ꝍessobok de tempore samset(t). tekur til de trinitate oc til aduentu. ꝍessobok de sanctis per annum. grallare. ij sequenciubækr. legendubækr .ij. per annum. iij salltarar. ẏmnarius. capitularius. processionale. dominicu. grallare a sumarit oc commonsgrallare. kirial. de sanctis bok a sumarit tekr til jonsmesso baptista oc til anndresmesso. jrsk saungbok tekr til (at) aduentu oc fram yfer paska oc er eigi epter ordu. ceciliv istoria. ij. cecil(i)u saga. vetrar bok de tempore tekr til ad aduentu til paska. onnur uetrarbok de tempore fram yfer jol. dominicubok tekur til de trinitate oc til aduentu. passionarivs apostolorum æ latinu. commune suffragium. artidaskra. orda agæt. oc margar skrar adrar.

Þetta j kuikfie. xviij kýr. c asaudar. xx hundrut j gelldfie. xvi. hundrut j virdingagodzi. stendr epter olugt hia sira halle arnasyne .iiij. hundrut j uirdingagodzi. er hann at(t)e at luka saurbæiar stad.

Þetta j hrossum. afgomul mer oc onnur tuævetr.

Þar skulu vera tveir prestar oc diakn. tekr prestr heima iiij. merkr enn vttan gardz halfa fimtv mork.

liostollr oc heýtollr af ix. bæivm.

þar a at vera cristzfiaromage oc standa fyrir honum .xv. c. j heimalande.

Tiund kirkiu hlute a þui are. x. aurar.

reiknadiz j porcio vm þriv ær oc xx. þa er sira semingur magnusson hiellt staden halft .xij. c. liet adr nefndr sira semingur retta kirkiuna oc hlada um hana ueg(g)ina er adr uar komen[1]) at nidr falle. Jtem lagde sira semingr til kirkiunar ný messoklæde at ollu. slop(p) eingilskan. liet hann bua þar textan. fiek hann þar til .v. aura silfurs oc gullet þat sem þar er æ. en kirkian at(t)e adr halfan þridia eýre. lagde adr nefndr sira semingr til kirkiunar .iiij. dvcka med brvnvm. ein vigslvduk. skýllde adr nefndr sira semingr kvittur vit þat porcio sem fallit hafde um þriv ær oc .xx. er hann hellt staden oc adr er reiknad fyrir bot æ kirkivnne oc þat tillagh er hann lagde til oc lugtte kirkiunne j saurbæ. anno domini ᗰ⁰. cd⁰. lx⁰. primo.

Jtem reiknadizst j porcionem ecclesie epter fýrra reikningh. fim hundrvt vppæ .x. ær. gafst j mortalia hestur oc eingelst aklædi. Anno domini ᗰ⁰ cd⁰ lxx primo.

Jtem anno domini ᗰ cd lxxx quinto luckti sira semingur ij. messukledi med ollu. med vi. alna langum dukum yfir nicholao. oc nya saungbok fra paskum oc til aduentu. fyrir viii. hundrut. vard hann skylldugur .iiii. hundrut oc quittur um allan annan reikning. lukti sira semingur de sanctis bok a veturinn. oc messodaga bok med syngianda salutidum . . . . . hundrat suo epter stendur . . . . .

XLVII.

Kirkian i diupadal er helgut med gudi hinum heilaga Petri. hon a þetta jnnan kirkiv. iiij. krossar. peturs likneske oc

[1]) Svo.

pals. messoklæde ein oc hockul at auk. iiij. kluckur. jarnstikur. ij. eldbere. glodarker. kalek. alltarisdukur ouigdur. eit(t) alltarisklede.

[Þetta j bokum[1]). lesbok de tempore fra aduentu oc til pascha. gudspiallabok vm tolf manadi. gradlarar skrar tuær. sequenciubok vond. saungbok de tempore fra niuuikna fostu oc til pascha. messobok ad collectum de sanctis (et) de tempore per annum.

Þetta j lausagodzi. iij kýr. ix. ær. hundrat j saudum. vij hundrut uoruuird.

Jtem j porcionem medan biorn bio vm þriv ar. cc oc xiiij aurar.

þar er prestzskýld j heimalande oc tekur heima j leigu iiij merkur. en half mork vttan gardz.

lýsistollr oc heýtollr af .ij. bæivm.

Ecclesia non dedicata.

Tiund kirkiu hlute a þui ar(e) xiij aurar. Anno domini m° cd° lx° primo.

Anno domini m° cd° lxx° primo. Tiund ã þui ære. xiij aurar. Reiknadizst j porcionem ecclesie medan einar bonde bio uppã .v. ær oc fioritighe. ix hundrut oc .xx. oc v. aurar betur. oreiknad uppæ vij ær oc xx medan a(r)ne fader hans hiellt. giorde biorn oc eyolfur þenna reikningh epter fodur sinn einar. Reiknadizst þat sem þeir uilldu ecki suara firir arna atb auk halft atianda hundrad oc einn eýrir betur.

saungbok fra adventu oc til kýndilmesso. messobok fra paschum oc til huitasunnu. collectarius missalis. les. messobok de sanctis de tempore fra jolum oc til pascha. ij. salltarar oc margar skrar vondar. cañon kuer.

Anno domini m° cd° lxx° viij°. Giorde arne einarsson þenna reikning nýian oc gamlann med justædu allz lx^c. vj^c. ok vij aurar betur.

Anno domini m° cd° xc° primo. lagde arnne bondi kirkiunni. ij. messuklædi at aullu. latunss hialm. psalltara. steintialld. oc alltaris klædi med brun̄. uar þetta allt giort firir vj hundrud biskupe olafe hia ueranda.

feill j porcio medan arne bioo uppæ xiij ær halpt vj^tta hundrad oc iij aurar betur

[1]) [tvískr. í skb.

XLVIII[1]).

Kirkia j myklagarde er helgut ollum postulum.

hun æ þriatige hundrada j heimalandi oc hlidarhaga land allt.

Þetta jnnan kirkiu. þren Messoklædi. vantar þar til hofudlin. ij stolur oc eitt handlin. ij hoklar. ij kantarakapur. iij alltarisklædi. ij bruner med dukum oc einn vigsludukur. viij stikur lereptz til slop(p)s. einn kalekur. korporalar. iij. tuo alltarissteinar. einn jrskur kross oc annar trekross. brik vtskoren med krosse. hvrdum oc stoplum. mariu likneski oc peturs likneski. kluckur. ij. oc ein bialla. eitt merki. glodarker. kirkiukola. messingsstikur. ij. jarnstikur ij. oc ein stor skrvdakista. dukur glitadur yfer petri. lecktare oc stoll. hompoll af tin. fontz vmbunadr oc paskakerte med tre. ij. alltare.

Þetta j bokum. Jn primis adventvbok de tempore per annum eigi epter ordu ofull. lesgradlare fra xlimam annar fra paskum til aduentu at ollu. grallare fra aduentu til paska de tempore til aduentu. aspiciens med de sanctis. brestur langafostv songen. lesbok de sanctis per anni circulum. de sanctis. bok syngiande fra aduentu oc til paska. jolafostvbok sýngiandi ath ollu. common sýngiande. hymnarius. sequenciobok. ij psalltarar. lagasonguabok. kuer de dominicis syngiande æ sumarit. de sanctis bok syngiande a sumarit. common syngiande med Messum a einne bok. aspiciensbok gomul. kiriall med venite. mariupsalltare oc margar skrar vondar.

Þetta fylger jordunne j mýklagarde. þverardalur heim ath lamba badumegin. skogur j lundz landi j hnioskadæl. rædur gardstadur firir ofan en kidsæ firer vtan. Skogur j nupufellz landi . . . . .[2]) skogur j biarkar landi. rædur gil firir vtan oc sunnan.

þessar jtolur sagdi ornolfur j þuerardal af modru(u)ollum. halfan þridia tog ýxna manadar rekstur asaud fra þuera j oxnadal enn þar firir skulu þeir hallda vppi garde firir nedan oc selfor j diupadæl a holm sel fra hlidar haga. Teigur j oxnadæl ofan fra lurkasteine millum tueg(g)ia gardstada. er oc sagdur vij. folallda rekstur j vaskarogsl. sagdi rusti vtan ef ath mýklagardr ætti allar (slægiur) j hruthaga. þetta sama bar sira semingur af saurbæ

---

[1]) Sbr. LXXVI, því þar er annar máldagi Miklagarðs; [2] Autt bil í skb.

ath fader sinn magnus hefdi leid[1]) j brutt slægiur wr[2]) hruthaga þa hann bio j mýklagarde oc hefdi einginn ath fvndit.

þessar jtolur sagde ornolfur þordarson at mýklagardur ætti j oxnafellz jord tuo xij fedminga med torfskurd arlega.

XLIX.

Kirkia á grund er helgud med gudi hinum heilaga laurencio.

hun a land allt a finnastodum.

Þetta j skruda. þrenn Messoklædi ath ollu. ein god af þeim. þrenn rifen oc sliten. sloppur. iij kapur. einn lecktara dukur. ij altarisklædi oc ij bruner. skrin med helgum domum af tre. iiij corporalia med hussum, einn kalekur. fontz vmbunadur oc fontur med ij brikur. onnvr yfer haaltare. onnur framme firir. krossar. v. merki ij. litid silfurskrin brotid med helgum domum. ij paxblod jrsk. Mariolikneski. olafs likneski oc laurencius likneski. ij koparstikur oc ij hialmar oc ein jarnstika. steintialld yfer alltare. tialld gamallt fram j kirkiu. paskablad. dukur yfer laurencio. annar yfer olafe. sessa. eldberi. glodarker. vj. kluckur oc ij biollur j kor. alltarissteinn. kirkiukola. ij lecktarar. einn stoll.

Þetta j bokum. Aspiciensbok sýngiande oc sæmileg de tempore de sanctis. bok med ýmnum. onnur vel sýngiande. lesbok fra aduentu oc til paska. onnur fra paskum oc til aduentu. messubok lesandi fra aduentu oc til huita sunno. onnur til aduentu lagasongvabok. commune sýngianda oc de sanctis a sumarit a einne bok. grallare oc ij psalltarar. paskakuer. ymnarius. seqvenciobok. paskabok syngiandi. ij capitularij. textabok ok ein commons messo bok syngiande ok nockrar skrar ath auk.

þar skulu vera heimilisprestar ij oc jafnan diakn. tekzst heima j leigu vj merkur. enn vtan gardz half. v^ta^ mork. ef modrufell liggur til.

liosstollur oc heytollur af vij bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tiund a þui are kirkiu hlute hundrat oc vj aurar betur. Reiknadizst j porciones ecclesie vppa v ar. medan sumarlide bonde hiellt. vj^c^ oc x aurar betur. Anno Domini M° cd° lxx° uiij°.

[1]) = lied; [2]) Sýnist svo; allar afskrr. lesa: vm(!).

Jtem vard biskup olaf vnder eins oc sumarlide bonde vm kirkiureikning æ grund ath fallit hefdi vppæ xv ær oc xx medan eirekur bonde loptzson bio iij hundrut huortt ær. var þat saman reiknad tiutige hundrvt oc. v. hundrut betur ef hann bio suo leinge. oreiknad vppæ xxx ǽr oc vij betur er biorn þorleifsson oc hans fader atte ath suara. Jtem ætte kirkian xx hundrvt j lausagoze gamallt.

Anno domini ↀdº tiund kirkiuhluti a þui ari xviij aurar suo vppæ v. ar framan til.

L.

Kirkia hins helga peturs áá hrafnagili a halft heimaland. hranastade. botn. allt nýlende. gil. kefsáá. halfuan bleiksmýrardaal fram fra skardzáá. torfskurd j sigtuna land. firir austan eýiafardaráá tueir eingiteigar. heiter annar. geingia. en annar karateigur.

Þetta jnnan kirkiu. messuklæde þren oc brestur til stolu oc handlin. kalekur oc vegur vel .x. aura. ein kantarakapa. ij. hauklar lauser. er annar allr j sundr. ij slop(p)ar. v. altarisklædi. iij altarisdukar uonder med brunum. ein(n) lektaradukur blamerktur. litil skrin tauo[1]) med silfur oc er j burtu af badum endunum a huoru skrininu oc nedan j gringum[1]) af badum. eit(t) skrin med kopar. texte med forgýltan kopar. v. altarissteinar. oc ecki silfr áá. baxturjarn oc fonsbunadur vondr. paskastaung. grafuartre ij. vpphallzstikur sacrarium handklædi aungu nytt. ij. koparstikur. ein jarnstika stor oc er brotiñ. vj. jarnstikur firir likneskium. kertaforme. oc framestaudu forme. sezstoll broten. iiij. kluckur j stoppli. iij. j kor. kross sæmiligur yfer altari. gudzspiallakross. kross yfer kordyrum. fontkross med kopar. mariulikneski med hurdum. peturs likneski. nicholas likneski oc thomas. gudmundar. jeronimus. katrinar likneski oc margretar. sancte katrinar blad oc crvcifixum blad. lik(a)kross brottin.

Þetta j bokum. íj. saungbækur per anni circulum. ij. lesbækur de tempore per anni circulum. oc en lesbok vm sumarit. de tempore bok tekur til ath aduentu oc fram til pascha. de tempore bok ath lesi oc saung fra de trinitate oc til aduentu. de tempore bok fra paschum oc til jola faustu med

[1]) Svo.

gudzspiollum. pistlum oc oracium. laghasaungabok. collectarius. capitularius. misale a sumar. misale fra aduentu til pascha. grallare. ymnarius. psalltari oc margar smabækur adrar oc katrinar saga. ʀipti sira jon aptur oc afenti ath auki fyrskrifadra boka saungbok de sanctis fra jonsmesso baptiste til paska. misale de dominica fra de trinitate til aduentu med sequencium de tempore et de sanctis. deilegur[1]) psaltare oc processionale. songbok.(?) xj. [oc xij bekur[2]). nockrar skrædur at auck. ijj messoklæde at ollu. ein kalekur med patinu. v. merkur vax. sloppur oc korkapa. v. alltarisklædi.

Þetta [j] lausa goze. vj. kyr. vj. asaudar kugilldi. ij. naut tuæuetur. ij. sængur vondar firir kugilldi. kerald oc þar til .x. aurar. firir tuo kerolld. ij. hestar gamler oc þar til .xx. alner firir hundrat. hundrat j vadmalum. xij. aurar annars hundra(d)s j virdingargoze. var þar j lukt. ij. kistur. pundari. metaskaler med. iiij. metum. vazkall brotin oc ketilhrof. brestur kirkiuna vit sira jon petursson .ix. kugilldi oc þar til. xv hundrut j stadarspioll oc kirkiu porcio oc mortalia allt þat sem fallit hefer medan hann hiellt stadin. jtem var kirkian gior firir halfan fiorda tug hundrat(a). en husin firir xiij. hundrut.

þar er tueggia presta skylld oc tueggia diakna. tekzt heima j leigu. iiij. merkur. enn utan gardz. xij. merkr.

heytollur oc liostollur af. xvij. bæium.

tiund kirkiuhluti a þui ari fim̅tan aurar.

Reiknadizst j porcionem vm. v. ar er sira jon broddason bio þar. iij. hundrvt. oc. xv aurar betur. jtem j mortallia. vj. hundrut.

Anno domini ₥° cd° lxx° primo. ʀeiknadizst j porcionem ecclesie vppɱ. x. ɱr. halft attanda hundrat medan sira jon bio. er sira jon kuittur um sio hundrvt af fyrskrifudum reikninghskap firir kirkiubot oc messoklædi ath ollu utan hokul. jtem gafzst ein kyr j mortalia.

Anno domini ₥° cd° lxx° quinto.

₥anadaghin næsta epter vppstigningardagh[3]). var kirkian a hrafnagile virt firir xxx. cª. oc viij. cᵛᵗ. betur. Enn stadurenn heima med þeirre bott sem sira jon broddason hafde a hann

---

[1]) [AM.; sæmiligur 1639; [2]) adrar 1639 & 1645; [3]) þ. e. 8. Maí.

lagt var gior lika sem þa er sira jon tok med stadnum. firir xiij. c^ut. Enn uppbygging æ. v. stadarens jordvm er sira jon hafde tekit. iiij. huslausar oc j eyde. Enn enu fimtv med. ij. husum uondum. oc þar til hafdi hann latit giora. vj. utthýsi med nýium birkiuidi oc þessi oll fýrskrifud bot æ greindum jordum oc husum uar gior firir xij. c. lukti sira jon þessa bot j mortalia oc anan kirkiunnar reikning epter þui sem reiknadizst vup æ rettan reikningskap. þar til lukti sira jon kirkiunne æ hrafnagile ij. c. j uide j porcio.

Anno domini m° cd° lxx° viij°. Tiund kirkiuhluti ꝗ̄ þui ære hundrat. Reiknadist j porcio ecclesie medan sira stigur bio vppæ iiij. ær. iij. hundrvt oc vij aurar betur. var þa afreiknad. x. aurar j subsidium pallij. oc. iij. aurar firir teigh medan [hann huar(f) vndan[1]) vppꝗ̄. ij. ær.

Anno domini m° cd° lxxx°. Reiknadizt j tiund a þui æri. ij. merkur oc vel halfur eyrer betur a fyrsta ari er sira magnus asgrimsson tok vid hrafnagil(i).

Til minnis.

Gaf brýniolfur magnusson j sitt testamentum jordena kadalstade hrafnagils kirkiu med rekum oc ollum þeim gognum oc gædum sem greindri jordu fylger oc fylgt hefer ath fornu oc nyiv hver er lig(g)ur j þonglabacka kirkiusokn. jtem petursskogur j laufasbardi er nollr var firir gefinn.

LI.

Fell so mikit j porciones kirkiunnar j logmannzhlid vppæ þau þriu ær medan sumarlide eireksson bio. ix. merkur þa hann sialfur giorde reikningenn. Var þa oreiknad uppæ lxx ær oc iiij betur medan eirikur loptzson hiellt oc fader hans. ath auk xvj hundrvt oc. xx. j lausagoze er kirkian atte adr epter þui sem stendr j maldaganum þeim sem sira steinmodur tok. var þetta giort anno domini m° cd° lxx° tercio. var allz reiknad j porcionem ecclesie nýtt oc gamallt [tuttugu hundrada oc xv[2]) hundrut betur er fyrnefndur sumarlide giorde firir sigh fodur sinn oc fodurfodur vppa. iiij ær oc lxx^tige anno domini m° cd° lxx° viij°.

---

[1]) [hann la vnndann afskr, 1639; [2]) [óvíst.

LII.

Kirkian j glæsebæ er helgut nicholao.

hon a allt heimaland.

þessar jtaullur. jn primis skog j fnioskadal [ut fra hofstodum[1]). manadarregstr ollu bufie j bæde mal fram j fremre kleifum. dals[2]) landz[3] heide. afriet(t) hrossum oc ollu geildfie under brottubre(c)ku a haurghardal. tolffedmingr torfs arlega j dagurdareyrarjord. halfs manadarteig j molldh(a)ugnajord. arlega j mote þaragognvm j basvm.

þetta jnnan kirkiv. iij. krossar. Mariulikneske sæmeligt med hurdum. annat[4]) litet oc lest. nicholas likneske oc jons likneske hollabiskups. litet skrin med ton. eit(t) paxspiald oc paxblad. brik gomul ÿfer alltare. jarnstikur. ij. fyrir likeskium. sackrarivm munlaug. glodarker. alltarissteinar. iij. stolar. ij. Messoklædi fern oc ein haukullaus. ein(n) slop(p)ur. kantarakapa vond. ij kalekar. tuenr alltarisbuningur ij. kluckur oc þriar brotnar. ij. biol(l)ur oc metuskaler.[5])

þetta j bokum. de sanctis bækr ij. taka til at jonsMesso baptiste oc til aduentu oc þar til lesbok. de tempore brefer a sumarit fra trinitatis deigi oc til aduentu. jolabok samsett. comon samsett. aspiciensbok til paska. salltare. sequenciubok. ymnarius. capitularius. de sanctis bok a uetren med sma holld. Messobok de tempore fra paskum oc til aduentu. missale de sanctis fra jonsMesso baptiste oc til MariuMessu seinne. pislabok oc gudspial(l)a per anni circulum. brestur j hana fastan oc enn nockurar skrar adrar. nicholas saga. kirial. jstoria sancti nicholai.

steintialld ÿfer kor. refel vm framkirkiv.

þar er prestzskÿlld. tekr heima. iiij. merkr j leigu. enn vtan gardz hundrat.

liostollur oc heytollur af. x. bæivm.

þetta j fridvm penningvm. vij malnÿtu kugillde. iiij. gelldfiar kugillde. hundrat j hrossum. half fimta hundrat j virdinga godze.

Ecclesia dedicata jn die sanctorum jn selio.

Tiund tali anno mork.

Reiknadiz j porcionem a medan sira þorgrimr jonsson

---

[1]) [fyrir utan hofstadi, afskr. 1639 & 1645; [2]) afskr. 1639 & 1645; óljóst í skb.; [3]) land, afskr. 1639 & 1645; [4]) annan, skb.; [5]) svo.

hiellt stadinn j glæsebæ vm t(u)au ar oc. xx. atta hundrut. þriu hundrut j mortalia. Jtem j gamallt porcio. viij voder. reiknadiz porcio oc mortalia fornt oc nýt(t). xiiij. hundrut.

lagde sira þorgrimr til kirkiunnar metaskaler oc slop(p) sem adur star skrifat. alltarisduka. ij. hofudlin. stolv oc paxspialld vtlentz. ein bialla oc grallare. oc lofade sira þorgrimr at lata skrifa þat sem a hann uantade oc kirkiubot. fiell hier nidr j fiogr hundrut j fyrgreinda porcio. er sira þorgrimur skýlldugr nu kirkiune j porcio oc mortalia fornt oc nyt(t). x. hundrut. anno domini m°. cd°. lx°. primo.

Tiund kirkiuhluti a þui ære. vj aurar. Reiknadizst j porcione uppæ x ær medan sira þorgrimur bio halft fiorda hundrat. lukti sira þorgrimur aspiciensbok syngiande til paska oc processionæl med Messodaghaqueri firir. ij. hundrut. Jtem j mortalia atta kýr. er j fyrskrifudum peningum. x malnytu kugillde allzt.

Anno domini M° cd° lxxx° j°. [Tok sira gudmundr med[1]) suo miklum peningum epter sira þorgrim [andadann med[2]) glæsibę atta kýr. vj. asaudar kugilldi. viij gelldfiar kugilldi. tuau hundrutt j kauplum. xj. hundruth j virdinga gozi oc maurk betur.

Anno domini M° cd°. lxxx°. fell j porcionem af glęsibę halfur atte eyrer. a fýrsta are er sira gudmundur tok med.

Anno domini m° (cd°) lxxx septimo fiell j porcionem.

LIII.

Kirkian a skutustodum er helgut med gudi hinum heilaga olafi.

hon a þetta jnnan kirkiv. krossar ij. Mariv likneske. olafs likneske. Marivlikneske Magdalena[3]). Magnus likneske. ein messuklæde. corpural. kalekr med patinv. ij. alltarisklæde. j. uigsludukur oc. j. brun. fontr med vondvm buninge. j. merke. elldbere. glodarker. klukur. iij. oc ein lest af þeim. tiallda-lepar iller. jarnstikur. iij. paxblad. j. kapa.

Þetta j bokum. grallarar. ij. sequenciubækr. ij. salltara-

---

[1]) [luckti hustru gudfrijdur vp, afskr. 1639 & 1645; [2]) [stadnum 1639; [3]) Svo.

skrar margar. dominicubok tekr til at paskvm til aduentu de tempore. ϖessobok um. xij manade med pistlum oc gudspiol(l)-um. oracionem oc missale oc er eigi full. ueturbok tekur til aduentu oc til paska de sanctis et de tempore oc er eigi aull. ymnarius. ·capitularius oc anar verre. vetrarbok at aduentu fram yfer jol. lesbok de tempore fra huitasun(n)v oc til aduentu. saungbok de tempore fra ix vikna faustu oc til paska. olafs saga oc miog margar skrar adrar.

þar er prestz skylld oc tektz heima j leigu. iiij. merkr. enn vttan gardz c. oc xij aurar.

heytollr. liostollr. osttollr oc skædatollr af. xj bæium. enn af arnarvatni osttollr oc skædatollr at eiñs.

Tiund kirkiuhlute a þui are fim aurar.

Reiknadiz peningar skutvstada kirkiv j fornt oc nýt(t) porcio. xviij. hundrut oc. xl. þa er einar bonde hielt anno domini. ϖ⁰. cd⁰. lx⁰. primo.

LIV.

Kirkian at lundarbreku er helgut med gude nicholao oc ollum helgum.

hun ꝏ xxx hundrada j heimalande.

þetta jnnan kirkiv. ij krossar. nicholaus likneski. olafs likneski. mariu likneski. ϖartinus likneski med alabastrum. jons likneski holabiskups. ij paxblod. altariskklædi vont. glit-adur dukur yfer nicholao oc olafi. ij jarnstikur godar fram j kirkiu oc ein litil ꝏ altare. ij merki oc ij kluckur.

Anno domini ϖ⁰ cd⁰ lxx⁰ viij. Tiund kirkivhlute æ þui ære xj aurar. Reiknadist j porciones ecclesie sidan sira stein-modur tok reikningen vppæ vij ær oc vij tige fimtige hundrvt oc halft. viij. hundrut betur oc v aurar. er biskup olafur var ꝏ lundarbrecku. þetta var adur j lausagoze. siav kugillde. xv hundrut j flytianda eýre oc tiv aura kapall.

Anno domini ϖ⁰ cd⁰ lxx⁰ primo. Tiund kirkiu hlute æ þui ære af fasta eign. xj. aurar. oreiknad lausa gooz uppæ. x ær medan jon bonde sigmundsson hiellt. oc suo allur annar reikninghskapur vppæ siotige ær oc tuo betur oreiknad.

---

¹ Svo.

Jtem lagde gudny magnusdotter til kirkiunnar mariu likneski. nicholas likneski. glitadan duk yfer. merki tuo. metaskaler med metum ollum. kista læst.

Þetta j bokum. psalltara. grallara ofullan. adventubok syngiande de tempore et de sanctis. onnvr fra niv vikna fostu de tempore syngiande. þridia paskabok syngiande vtan lectiones. commune suffragium per totum. var þetta giort fyrer halft fimta hundrat.

Anno domini m° cd lxx septimo tiund a þui are. xj. aurar. fiell suo mikit j porcionem uppæ niu ær medan einar sigmundsson hiellt lvndarbrecku fimm hundrvd.

LV.

[Eyiardalsá].

Kirkian a eyiardalsa.[1])

LVI.

Kirkian j liosauatne er helgut med gude hinum heilaga nicholao.

hon a. xxx. hundrada. enn holastadur æ allt liosavatn jtolulaust.

þetta jnnan kirkiu. ij. krossar. nicholas likneske. j. duckur æ alltare. j. klucka kolflaus oc aunnur bial(l)a.

Þetta j bokum. eiñ aduentubok fram til paska at saung oc ij. salltaraskrar.

Tiund kirkiuhlute a þui are half mork. reiknadizt j porcio vm. viij. ar medan sira þorleifur magnusson hielt staden. xij. aurar annars hundrads.

þar er prestz skylld oc diakns. tekur prestur j leigu iiij merkur oc uttan gardz iiij merkur.

heytollur oc liostollur af. viij. bæium.

ecclesia non dedicata.

LVII[2]).

Kirkian j huamme j laxærdal er helgud hinum heilaga olafe kongi.

---

[1]) Af þessum máldaga hefir aldrei verið skrifað meira í bókina;
[2]) Afskr. í British Mus. Add. 11,242. 4to, skr. c. 1543.

hvn a halft land [med ollum rekum þeim[1]) sem þui landi hefer fylgt at fornu oc nyio fra stapa uid landzenda æ motz vid reykia[2]) reka. æ greind kirkia i greindu takmarke allan reka vidar oc hvala oc annarra fiorugagna oc selver halft j stapanum. jtem j þorbiargarstadar[3]) reka þridiung allz reka vidar oc annarra fiorugagna. jtem j backareka helming j ollvm reka vidar oc hvala oc annarra fiorugiæda. jtem fiordung i hvalreka fra gaukstada æ oc inn til saudær er fellvr millum skefelsstada oc backa. holastadvr æ halfa hvalreka vid hvamskirkiu i lagsardal suo vida sem hun æ i. Jtem æ hvamms kirkia vætt af hverium hval tuitugum oc leingra. hvennen sem œ land kemur. nema vppskorenn se æ skipvm flvttur fra gaukstada æ vestvr til deilldarhamars. jtem i þorbiargarstada iord vestvr æ fiall. ij. attfedminga i torfskurd oc hrisrif yfer um œ. jtem a sellande manadar beit a sumared. oc selstavdv. jtem alla atlastade. jtem fiskatollvr firir austan vm allan skaga vestvr til mannavikur. fiordvngvr fiska af huerium manni sem rær til midsumars[4]).

þetta i kvikfie. v. kyr. oc. ij. æsaudar kvgillde. hestvr oc hross.

þar skal prestvr vera. tekvr hann heima i leigu. iiij. merkur. vtan gardz. iij. merkvr oc xij. alnar.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxxx⁰ nono. þa sira bessi suarsson slepti fyrneput huam. oc sira jon brandsson tok uid. uoru suo miklir penuinga(r) honum i hond fengner. iij. kyr. j. hross. iiij. asaudar kugillde. þreuett naut oc vetvrgamallt. ix. sauder vetvrgamlir. ij. hrutar tuæuætrir. sex hundrut i vadmalum ok. iiij alner betvr. tuo hundrut i busgagne. ok at auk tuær kistur vondar. tuo kerolld i iordu vond. pottur vondur litill. fiordungs ketill vondur.

voru suo margar bækur. þa sira besse slepti. en sira jon tok vid. jolabok oc tekur fram yfer jol. responsoria. gudspiallabok tekur til (ath) aduentu de tempore oc fram til pasca. responsoriabok de sanctis tekur til at jonsmesso baptiste til aduentu. saltare. pascabok brestur i lesit. grallare. gudspiallabok de sanctis kringum arit. gudspiallabok de sanctis tekur til

---

[1]) [oc annan reka þann 11,242; [2]) reyke(!) 11,242; [3]) stada 11,242; [4]) hér hættir 11,242.

fra marci euangeliste til aduentu. commun syngianda. de tempore bok tekur til pascadagin til aduentu. de tempore bok responsoria vm sumarit til aduentu. kiriall med venite. mariumessna boc. commun med messum. lesboc tekvr vm jol de tempore missale til aduentu. lesboc de tempore vm sumarit til jmbruviku. capitularius vondur. brestur i kuer. lesboc de tempore vond a vetrin. responsorium ecki epter ordu. olafs saga. siau skrædur til einkis.

Þessuklædi vond. tueir hoklar. tuo altarisklædi oc annat vont. tuær bruner. onnur slitin. ein corporall. þrir altarissteinar oc eirn fastur. kalekur lestur. koparstika. þriar iarnstikur. tuær kluckur storar. tuær litlar. half setta mork vax. vondur fons vmbuningur. likakult j. tueir krossar. mariulikneske. olafs likneski. katrinarlikneski. merki. tuo glodarker annat vont. tueir lecktarar.

LVIII.

Kirkian æ myklabæ.

Anno domini m⁰ cd⁰ lx⁰ quarto var þetta kirkiunnar eign æ myklabæ i blonduhlid er hauskulldr prestur hakonarson tok med.

j fyrsto er þar olafs kirkia. æ hun allt heimaland. er þorvardr prestr grimsson gaf med þessum vmmerkium. ath landfall rædr firir sunnan. oc geingr hagagardr ofuan or fialli firir vtan viduuallagard oc rettsyni yfer j raudaskridu sudr fra arnnarberge. stendr stein æ melnum vppi firir ofuan skriduna. suo vth til þuergarda oc vpp ath acraslyum. rædr þa akbraut vtan til modz vid mosagrund. eiga hier j vpphaug(g)uit gras med teigum sinum ackrar oc vidiuellir. fiskueide i jokulsœ a myklabæiar kirkia alla med krossi j holme þa sem er edr verda kann oc til modz vidr reyki. hris œ oxnadalsheide fra fiallzenda firir ofuan reidgotur oc fram til griothryg(g)s til modz vid viduuollu. krossland halft firir framan valagilsœ oc til seliadalsœr. nautarekstur j milli krakuœr oc kallbagsœr. milli reidzlugils oc griotœr. hualreka œ skaga milli haurkuœr oc fornu uarar. ij. hluti or þridiungi. enn uestur þadan til deilldarhamars halfu minna. Enn suo skal hual deila ath landzhluta skal skipta j þridiunga. tekr ein(n) þridiung holastadur. annan

þridiung flatatunga oc holastadur. hinn þridia þridiung skal skipta j þria stadi. skal. ij. hluti þess þridiungs taka myklabæiarmenn. en hinn þridia þeir sem eiga. Enn vestur fra fornu uor oc til deilldarhamars. þa eiga þesser menn halfu minna.

þetta j vidrekum nordur fra læk þeim er fellur ofuan fra bænum kellduvik j sio. oc til þess jardarkross er sudur er fra bænum þangskala. stendur þar oc stein mikil j fiorunne iafngegntt jardarkrossinum.

Hier liggur vnder ackrakirkia med tiundum oc liostollum. vtan bonda oc huspreyiu oc born þeirra. tekur prestr þar fiorar merkr. sungit huern dagh helgan. bænhuss fimm. j solheimum. j midskytiu. j dœl. oc vallholtum tueimur med forne skylld. half mork af hueriu. fylgd med veturmessum. en eigi med sumarsaung.

tiund. liostollur oc heytollur af atta bæium.

þar er prestz skylld oc diakns.

tiund œ þui are. kirkiuhluti. xj. aurar. reiknadizt j porcionem œ niv arum er sira sigmundr hiellt. [iij hundrut[1]).

Jtem j gamalt porcio. xx. voder.

Þetta j kvikfie. x. kyr. oc xv. asaudar (kugillde) oc xix geldfiar kugilde. eitt hros(s). iiij œsaudar kvgilde.

Reiknadizst j porcionem ecclesie nytt oc gamallt medan sira sigmundur bio. xvj. hundrvt oc. vj. aurar betur. lagdi hann kirkiunne messuklædi ath aullu. ij. steintiolld. ij. merki oc antoni likneski. firir. iij. hundrvt oc. vj. aura. stendur epter. xiij. hundrut. gaf sira sigmundr vorri fru einn koparhialm. Anno domini m° cd° lxx° ij°.

þetta jnnan kirkiu. mariulikneski. olafs likneski. kros(s) med vnderstaudum yfer altare. ij. merke. einn kalekur. iij. hauklar. tvenn Messoklædi. aunnur ny enn aunnur forn. ij. sloppar oc ein kapa. ij. alltarisklædi. ij. klu(c)kur. iij. jarnstikur. ij. lektarar. ij. alltarisdukar buner. oc ad(r)er. ij. obuner.

Þetta j bokum. lesbok. tekr til ad adventu oc til pascha de tempore et de sanctis. grallare tekr til ad adventu oc umkring ared de tempore med sequencium. lesgrallare med oracium. pistlum oc gu(d)sspiollum de tempore oc tekr til ad jolum

[1]) [eins 1639.

framan til pascha. oc er vondr. oc annar lesgrallare med oracium. pislum oc gudspiollum. tekr um. xij. manudv de sanctis et de tempore. [fæstu bok de . . . .[1]) lesbok tekr til ad paschum. og til adventu de sanctis et de tempore. messubok at ollu de sanctis vm tolf manudu syngiande. oc er med sequencium. einn salltara oc sequenciubok oc capitulariusbok.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxxx⁰ ix⁰ fiell i porcio ꝏ xiiij. arum medan sira jon broddason hiellt miclabæar stadh. sex hundrud oc half mork oc hestur j mortalia. jtem jordina alla huarf er liggur j uididals(tungu) kirkiusokn. er sira sigmundr lu(k)ti kirkiunni firir sina penninga. er bergliot dotter solueigar þorleifsdottur fieck j fiordungsgiof epter modur sina. eppter þui sem brief giort þar um uottar. ath miclabæiar kirkia eigi jordina firir gripp oc ran. oc solueig oc sira sigmundur haufdu j brott fra miclabæar kirkiu.

jtem eigur kirkian hrolfstadi oc backa i laxardal er liggur i huams kirkiu sokn. med reckum.

jtem luckti sira jon broddason j porcio klu(c)ku oc slopp oc. ij. bruner. corporal oc corporalshuss oc hompol fyrer. iij. hundrud allt saman.

Anno domini m⁰ cd⁰ xc⁰ secundo fiell i porcio vppa þriu ár halft annat hundrat oc xviij. alnar betur. þa sira andres bio. tok hann med stadnum. iij. kyr. vj. ær oc. j. kalf. oc einn hest i mortalia er kristin gaf. oc aklædi eitt.

LIX.

Kirkian j guddolum er helgut med gudi hinum heilaga nicholao.

hun a alt heimaland oc land ꝏ tunguhalsi.

Þetta jnnan kirkiu. messuklædi þrenn ath ollu oc hokul ath auk. ij. slopar, ij. kantarakapur. dukar. ij. yfer likneskium. dalmatika vond. v. altarisklædi. merkislep(p)ar tueir. eitt brikarklædi. iij. krossar. mariulikneski. nicholas likneski med jarnstiku. margretar likneski med jarnstiku. brik oc tabula. spiald. skrin cum reliquiis. huslker[2]) haganda. eit(t) glodarker.

---

[1]) afskr. 1639 les hér sem einginn skalli væri; [2]) huliker(!) skb.

el(d)bere. biarnfeldr slitin. ij. kistur. ij. kluckur. ij. koparstikur oc ein brotin. kertaklofui. ij. stolar. lektari. baksturiarn vond. kalekur med patenu. iij. corporale. iij. altarissteinar.

Þetta j bokum. orda ofull. capitularius. communs brefuer syngianda. paschabrefuer lesanda. iij. salltarar uonder. ix lesbækur de tempore (et) de sanctis. aspiciensbok til pascha med de sanctis sæmilig. sumarbok syngiandi de tempore (et) de sanctis. föstu(bok) de tempore (et) de sanctis. onnur um jol. sumarbok fra paschum ofull. sumarbækr tuær litlar. adventubok. de sanctis bok et de tempore vm langafostu, vetrarbok syngiandi de tempore. lagasaunguabok sæmilig. orda. skra. ij. gradlarar syngiandi. iij. sequenciubækr ofullar vtan ein. les gradlare. bok med gudspiollum oc pislum. oc margar bokarskrar smaar oc storar.

þar er prestskylld oc diakns. tekur prestr heima j leigu. iiij. merkr. enn vtangardz halfua fimm(tu) mork.

heytollr oc liostollr oc tiund af. ix. bæium.

tiund oc kirkiuhluti a þui ari ellifu aurar.

reignadizst j porcio vm. xix. ar. þa sira steinolfur hiellt stadin. halft tolfta hundrat. stendr þetta olukt.

dedicacio ecclesie. iiij. nottum epter seliamannamessu.

jtem nicholas saga. jolafostu brefuer. annat um jol.

Þetta i lausagozi. þa sira þorleifur magnusson tok med. vij. kyr. vj. asaudar kugillde. oc. ij. ær betur. ix. gelldfiar kugilldi. vij. hundrut j koplum oc vj. hundrut jnnan veggia.

Reiknadizt j porcionem ecclesie medan sira þorleifur bio vppæ vij. ær. ix. voder oc. ij. alner vadmals betur. anno domini m° cd° lxx° v°.

Jtem lagdizt til kirkiunnar wr æbæiar þingum medan kirkian var ecki vpp gior. iiij. merkur vppæ. iiij. ær. jtem vj. kirkione i ornamenta.

Anno domini m° cd° lxx° nono. tiund a þui æri mork. oc reiknadizt i porcionem ecclesie upp æ vij. ær. medan sira þorleifur hiellt. þriu hundrut oc mork betur. ad auk fra æbæ kirkiutiund vpp æ. vij. (ær) half fiorda mork. oc ad auk þær tuær merkur sem fyr skrifadar standa.

jtem lauk sira þolleifur magnusson kirkione i gudd(a)ulum nicolaus likneski. gradlare fra paskum til jolafostu. bedi de

sanctis et de tempore. langafostubok vfull. de sanctis bok vm sumarit syngiandi. aduentubok syngiandi fram yfer jol. messuklæde. stokk oc kirkiubot. var ixᶜ. alt saman.

Efter standa ixᶜ. anno domini m. cd. lxxx. sexto.

Anno domini m⁹ cd⁹ xc⁰. secundo reiknadizt i porcio vpp a iiij. ar. þa sira gunnar bio. cc. oc halfur. vj. eyrer.

LX

Kirkian a mælifelle er helgut hinum heilaga nicholao. hun a allt heimaland. starrastadi alla. brunastadi halfa. settung i vikum j landi oc reka. fiordung j reka a keflabacka.

Þetta jn(n)an kirkiu. gradal godr. salltari. gudzspiallabækur tuær um tolf manadi. oc de tempore bækur. ij. fra adventu oc til pascha. de sanctis bok med gudspiollum oc pisslum. capitularius et ymnarius a eine bok. sequenciubok. dominicubok. oc tekur til ad trinitate oc fram til jolafaustu. de santis (bok) um xij. manadi. communsbok. iiij lesbækur. lagasaunguabok. oc bruttsaungvabok. nicholassaga med latinu. processiunall illur.

iij messuklædi ath ollu oc ein fanyt. brestr þar til stolu oc handlin. ij. kanntarakapur. er onnur ofær. ein(n) hokull vondr. oc. ij. slop(p)ar. oc. ij. kalekar. ij. korporalar med hussum. propiciatorium med kopar. ketill oc munlaug. huortueggia vont. glodarker oc eldbere. j. bagstriarn. ij. koparstikr oc ein jarnstika. fonzs umbuningr. dimbill. kross med vnderstodum. mariuscript. nicholas likneski. ij. krossar yfer alltari. ij. paxspiolld. brik oc tabulum. magnus likneski. taulur. merki. kertaklofi. iij. iarnstikur firer likneskium. ij. stolar. lecktari. glerglug(g)ur lestr. j. biarnskin(n). ij. kistr oc er or annare botninn iij. alltarisklædi er eit(t) slitid. vj. dukar oc eru. ij. slitner oc ein(n) dukur blamerktur. sacrarium handklædi. ix. aurar vax oc iij kerte. vogu þau xj. aura. iiij. klukur oc ein bialla. vod oc. vj. alner betur. iij. kertastikr med tre oc iarnpipur i.

Þar er tueggia presta skylld. tekur heimaprestr i leigu heima. iiij. merkr. af bænhussum fiorum. ij. merkur. en þingaprestr af lytingsstodum. iiij. merkr. af hafgrimsstodum. ij. merkr. af. ij. bænhussum mork.

lysistollur oc heytollur af. vj. bæium.

tiund kirkiuhluti a þui ari xv. alner vadmals oc. xx.

ecclesia non dedicata.

reignadizt i porcionem ecclesie vm .v. ar þa sira sigurdr þorlaksson hielt stadinn. iij. hundrut oc xvij. alner vadmals. stendr þetta epter olukt.

Þetta i kuikfie. xij. kyr. viij. asaudar kugilldi oc. ij. ær betur. iij. naut tuæuetur. gradungr þreuetur oc kalfur firir xv. aura. ij. hundrazs hestar. oc ij. hross firir halft annat hundrad.

Þetta innan veggia. xv. trog. vj. vppgiordarkerolld. ij. fotr. dryckiaraskr. v. skaler. allt vont. var þetta giort af. iiij. prestum oc. ij. leikmonnum firir vi. aura.

munlog heil. eirketill oc liggur æ halfur þridi fiordungur. oc gæt æ botninum. pottur litill oc. er æ. ij. gôt.

Þetta i sængum: ij dynur med duñ. oc j. med vll. iij. hægindi med vll. eit(t) aklædi euskt fornt. iij. huiluvoder. ij. kistu þrum loklaus bædi. ij. kerolld oc liggia. iij. tunnur a huoru. oc. ij. kerolld i iordu. eru þau rotiñ oc onyt.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ ij⁰. Reiknadizt i porcionem ecclesie upp æ x. ær medan sira sygurdr bio. ath auk fyrskrifads reiknings. xvj. voder oc ij. alner betur.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ nono. tiund æ þui ære tiu aurar. reiknaditz j porcionem ecclesie upp æ eitt ær oc. xx. allz med fyrra reikningi medan sira sigurdr bio. xij. hundrut oc. ij. merkur betur.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxxx⁰ sexto. reiknadizt j porcionem ecclesie vppa. xij. ar medan sira sigurdur hiellt. ix. voder vadmalls. luckti hann hier j messuklædi ad aullu. brun oc alltarisduk. j. saltara nyan. þuær[1]) saungbækur de sanctis et de tempore vm sumarit. oc lesbok fra johannismesso baptiste oc til nicolai. med forkirkiune fyrri xj. hundrut.

Anno domini m⁰ cd⁰ xc⁰ secundo. luckti sira sigurdur kirkiune i decima(m) partem. x. hundrut.

---

[1]) = tvær.

LXI.

Kirkia a reykium er helgut hinum heilaga michael.

Þetta jn(n)an kirkiu. messoklædi vond. ij. hoklar lauser. j. alltarisklædi. ij. dukar. iij. tiold vond. ij. glodarker. kalekur med patena. kertastikur. iiij. med jarn. kista olæst. ij krossar. mariuscript. michaelis likneski oc dukur yfer. annar yfer krossi. eit(t) paxspialld.

Þetta j bokum. gradall sæmuligur[1]) med sequencium oc kirial. de tempore bok (med) oracium pislum oc gudspiollum per annum. nockut messo brefueri de sanctis. saungbok de sanctis fra adventu oc til pascha. de tempore bok fra aduentu oc fram yfer þrettanda. ymnarius. capitularius.

iiij. kluckur. kola. lecktari.

Þar skal vera heimilisprestr. tekur hann heima j leigu. iiij. merkur. i dal. iiij. merkr.

lysistollr oc heytollr af. ix. bæium.

dedicacio ecclesie in festo morici.

tiund kirkiuhluti a þui are. hundrat oc suo mikit a hueri(a) xij. manadi vm. xiij. ar þa besse bondi hiellt.

jtem. iiij. hundrut er sæunn hussfreyia gaf kirkiune i testamentum.

jtem sextigi hundrata oc. iiij. hundrut i gamla instædu kirkiunar er bessi bondi sag(d)izt vpp hafa dregit af styr diakna snorrasyni.

LXII.

Kirkian a vidimyre er helgud med gudi hinum helga petro postola.

Þetta innan kirkiu. ij. messoklædi vond. oc vantar haufudlin fra audrum. j. kapa vond. brun med vixluduk oc saurduk. ij. dukar yfer likneskium. j. glodarker. kaleckur med patena oc corporal. ij. jarnstikur. kista loklaus. einn kross med vnderstodum. annar smelltur. þride gamall. j. skrin. j. paxblad. mariulikneske oc peturs likneski. katrinar likneski oc mariulikneske med alabastrum. oc thorlaks likneske.

Þetta j bokum. grallare oc sequenciabok[1]). missale fra ad–

---

[1]) Svo.

ventu oc til paska de tempore. missalebok fra de trinitate de sanctis et de tempore. lesbok a svmarit. historiobok de sanctis a sumarit. lesbok fra tiburcii et valeriani oc til mariumessu magdalene. salltare. kiriall oc peturs saga.

þar a at vera prestur ok diakn. tekr prestur heima. iiij. merkur.

lysistollur oc heytollur af. xij. bæum.

dedicacio ecclesie næsta dagin epter mathei apostoli oc ewangeliste.

Þetta var i lausagoze þa sira steinmodur tok reikning. viij. kyr. ij. asaudar kugilldi. fim hundrut i flytianda eyre. kapall einn.

hefur eingin reikningskapur verit giordur vppa niotiger ar. edur þar nockut suo nær.

Anno domini m⁰ cd⁰ xc⁰ secundo. reiknadizt j porcio uppa þriu ar þa sigur(dur) bondi giorde reikning. fim voder oc. v. alner betur.

LXIII.

Anno domini millesimo quadringentesimo septuagis(imo).

Kirkia æ fagranesi er helgut [med gudi oc[1]) hinum heilaga matheo gudspiallamanne.

hun æ allt heimaland.

Þetta jnnan kirkiu. Ɱariuscript. nicholas likneski oc glitadur dukur yfer. Ɱatheus æ bladi. gudmundar likneski. benedictus likneski. ij. krossar. hokull forn. ij. alltarisklædi vond. ein(n) alltarisdukur. ij. klu(c)kur. er onnur brotinn. eit(t) klucku[2]) brot. kolubrot.

gradlare per annum. j. salltari forn. nockut af gudsspiallabok.

Þar skal vera heimelisprestr. tekur hann heima. iiij. merkr. en vtangardz. v. merkr.

lysistollr oc heytollr af xiij. bæum.

dedicacio ecclesie in octaua sancte johanne baptiste.

kirkiutiund a þui ar(e) half onnur mork.

reignadizt j porcionem ecclesie medan sira þorarin hielt

---

[1]) Svo; [2]) kulcku, skb.

stadin vm. xix. ær. xij. hundrud. oc iiij. hundrut i gamallt porcio. lukti hann kirkiune. ij. messoklædi ath ollu. ein(n) alltarisduk firir. iij. hundrut. kalek med patena firir. ij. hundrut. mariuscript med alebastr firir. hundrat. stendr epter allz. x. hundrut i procio olukt.

Þetta i kuikfe. v. kyr oc. iiij. asaudar kugilldi.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ nono. tiund æ þui œre tuær merkur. luckti sira þorarinn i porcionem kross storann. mariu likneski. mathei likneski. nichulas likneski. steinda brik. messubok de tempore lesandi fra adventu til paska. de sanctis bok fra jonsmessu baptiste oc til marteinsmessu. oc skrudakista med las. allt þetta firir niu hundrut. vard hann kuittur um þrettan hundrut ath auk firir uppbygging kirkiunar. med þui ath hann skal giora golf j kirkiuna oc þil oc hurd firir framan innan. xij. manada. er hann þa kuittur um allann fyrra reikningskap kirkiunar.

LXIV.

Kirkia hins heilaga johannis baptiste i glaumbæ œ þetta firir innan sigh. tuen(n) messoklædi ath ollu. corporalia. ij. hoklar lauser. ij. dukar. blamerkter. ij. kapur. iiij. alltarisklædi. ij. kalekar med patenum. fontur med bunadi. ij. merki. glodarker. ein(n) slopur. j stola vond. ij. jarnstikur. eit(t) jarnskip. tiolld vm framkirkiu. ij. steintiolld. kista olæst. skrin litid. iiij krossar. mariulikneski. ij. jonar baptiste. mikaels likneski. petrus. celcilie vnderstodur. johannis hofud med diski. iiij. klu(c)kur. ij. biollur. j. glergluggur. brig oc tabulum. paxspialld. elldbera brot. ij. glodarker.

Þette j bokum. Messobok fra paskum til jolafostu. lesbok forn de sanctis per anni circulum. alltarisbok. saungbok de sanctis fra jonsmessu oc til jolafostu. ein(n) salltari. gradlari oc sequenciubok de tempore. de sanctis les(bok) fra adventu oc til paska. missale de tempore fra adventu oc til pascha. paschabok. capitularius. ymnarius. process(i)unal. kirial. ij faustubækur oc er med annari de sanctis.

þar er tueg(g)ia presta skylld oc diakna. oc taka þeir prestarner. iiij merkr heima oc. iiij merkur j solheimum.

heytollur oc lysistollur af. xiiij. bæium.

ecclesia non dedicata.

tiund. kirkiuhluti œ þui œre halft annat hundrat oc fim aurar betur.

Reiknadizst j porcionem medan þorleifur bondi arnason bio um tauo[1]) ar. halft fiorda hundrat.

Jtem Reignadizst j porcionem medan biarni bondi jfuarsson oc soffia hiellt vm. xix. œr. xxx. hundrata. iij. hundrut oc fim aurar betur.

er arnne bondi þorleifsson kuittur vm kirkiunar reigningsskap medan hann hielt. stendur epter oreiknad vm. xxx. oc tauo[1]) vetur.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ ij⁰. reiknadizt i porcio ecclesie upp æ. viij. œr. medan þorleifur bonde bio. ath auk fyrskrifads reiknings. xiiij. hundrut.

LXV.

Kirkian j grimstungum er helgut med gudi oc[1]) hinum heilaga nicholao.

hun œ allt heimaland oc torfustadi oc sundhlid ofan til merkidæla oc kalfdalstungu. er herra jon aboti a þingeyrum seldi sira þorsteini illughasyni kirkiunnar vegna j grimstungum fyrgreinda jord kalfdalstungu med ollum þeim gognum oc gædum sem hier hefer fylgt. ath fornu oc nýu. hier j mot seldi sira þorsteinn grauarland. gamla kirkiu eign j grimstungu. samþýkti staudaug oc obrigdilig þesse huortueggi jardarkaup stadana vegna. virduligr herra biskup olaf a holum. saurteig oc saurbæiarland. þorallzstadi oc veidar allar oc afrett er þoralzstodum hefer fylgt. halfar lambatungr vm haukagil. selland sýdur a fialli.

Þetta jnnan kirkiu. ij. messuklædi heil ath ollu. iij. hoklar oc. iij. serker. ij. handlin von(t) allt saman. iij. korporalar j hussum. iiij. alltarisklædi. alltarisdukur vondr. slop(p)r. kantarakapa. glitadr dukr i sundr. dukur slitin yfer sancte nichol(a)e. iiij. tialdalep(p)ar. kalekr oc patina lest. lest skrin. glergluggur brotin. glodarker. hialmur firir vore frv. fontur med bunadi. paxspiald. baksturjarn. merke vont. kista olæst krossar iij. er

---

[1]) Svo.

einn med understodu. mariulikneski. nicholaslikneski. koparstika oc jarnstika oc enn þridia firir sancte nicholao. iiij. klu(c)kur heilar. ij. lestar. einn stoll.

Þetta j bokum. gradlare fra aduentu oc til pascha med pislum oc gudspiol(l)um de tempore. missale comunium sanctorum med lagasaungum. sequenciubok ofull. bok med pislum. gudzspiollum oc oracium de tempore per annum. ymnarius oc capitularius. lesbok de tempore fra aduentu oc fram yfer huitasunnu. ottusaungsbok fra jonsmesso baptiste oc til cessiliumesso. salltare godr.

Dedicacio ecclesie jn festo dionicij.

Þar er tueggia presta skýlld ef mardarnups kirkia liggr under. en ella prestz oc diakns. ef hier eru. ij. prestar tekur huor halfa siondu mork. enn ef ei(nn) er tekr sæ ix merkr.

tiund. heýtollur oc liostollur af sex bæium.

kirkiutiund a þui æri mork.

Þetta j lausagoze. vj. kýr oc vj. asaudar kugilldi. ij. gellfiar kugilldi. ij. hestar. ij. horss gelld. x. aurar ofridir. iij. kerolld j jordu oc eit(t) matarlok. ij. smakerolld. iij. trog. eitt matbord.

Jtem kirkiutiund a þui ari ix aurar.

Anno domini m° cd lxxx sexto lukti sira þorstein messucalek er vegur half(an) tolfta eyri med pateno. ij messuklædi med haucklum. ij alltareskledi med allo. iij corporalia med ij husum. kirkiugolf oc altare ij firir xiij$_{c}$ oc xv aurum betur. lofadi hann (ath) leggia tabulum til. er hann nu quittur vm allan reikning hier til.

Anno domini m cd xcix vppa ix ær medan sira þorstein heitin helth iiij^{c} oc ein eyrer [en sidan jllugh . . . .[1]) tok vit uppa iiij mr [xvij hundrut[2]).

LXVI.

Kirkian a vndanfelli er helgut med gudi oc hinum heilaga nicholao.

hun æ allt heimaland oc snerisstadi. vidreka ath halfu

---

[1]) [er gijsli jllugason, afskr. 1639; [2]) [xv hundrud, afskr. 1639.

vid huamms kirkiu æ þingeyrasandi oc halfan hualreka ath geitafelli.

Þetta innan kirkiu. messuklædi vond tuen ath ollu. altarisbrun. ij alltarisklædi. kalekr. glodarker. ij. paxspiolld. kista loklaus. stockr læstr. ij. krossar. mariuskript. nicholas likneski. jons likneski baptiste. kluckr. vj. glerglug(g)ur. iiij. merkur uax. j. stol. steintialld litid.

ij. messubækr ath pislum oc gudspiollum oc oracium fra adventu oc til pascha. gudzspial(l)abok med pislum oc oracium de sanctis a sumar. lesbok ofull de tempore (et) de sanctis. aunnur lesbok de tempore fra adventu oc til pascha. var hun lukt firir kugilldi. salltari vondr. gradlari. sequenciubok vond. nichulas saga j latinu.

jarnstika litil. jarnstika firir vorre frv.

Þar er prestskylld oc diakns. tekr prestr heima. iiij. merkr en vtan gardz halfa fiordu mork.

liostollr oc heytollr af. x. bæivm.

Þar æ ath vera omagi.

kirkiutiund æ þui æri half mork.

Þetta j lausagoozi. x. kýr. xij. ær. ij. gelldfiar kugilldi. ein(n) hestr oc. ij. hross. hundrat i uadmalum. iij. kerolld j jordu. stofubord eit(t).

Jtem Reiknadizst j porcionem ecclesie Anno domini m cd lxxx sexto medan sira arnoddvr hiellt xiiij merkur oc standa þær oluktar.

tiund a iiij ar mork medan jon sigurdzsson hielt.

LXVII.

Kirkian hins heilaga johannis baptiste æ stadarbacka a allt heimaland. krokstadi alla. skarfshol. hwk allan. Reýkiatanga fram fra grasi. tolftung j hualreka oc vidreka a balkastodum. tuo hundrut j vidi edr woro ef ei er vidr til. halfan vidReka oc hualreka nordr æ skridu. enn j millum stiga oc Raudaskridu med hueriu moti sem Reka kann æ þann Reka. alla laxveidi j blahýl j vestuæ.

Þessi[1]) sagdi oddr bessason landamerki millum stadar-

[1]) þessi landamerkjaskrá virðist ekki vera yngri en frá c. 1370 —80.

backa oc Reýnihola. ath stadarbacki eigi vestr æ hrýsæs þar sem hæstur er oc suo Ret(t)sýni nordr j slod þæ er geingr firir nordan breidamýri er liggur þadan j austur firir nordan saurstapa oc suo ofan ath midfiardarα j Raudagrof þæ er liggr firir nordan sandmel þann er vid æna stendr. ok herra jaurundur biskup sagdi ath landamerki skýlldi vera j millum mels oc stadarbacka. En af fyrnefnndum hrijsæsi sudur sionhending firir uestan hola þa er þar liggia næst sudr af. oc þadan sionhending ath vestanverdum bolaholum j slod þæ er liggr fra Reýniholum til skarfshols.

Enn þetta er(u) landamerki j millum skarfshols oc Reynihola. vestr slod su er liggr firir austan þorarinzstapa j millum burfellz oc Reýnihola oc (j) Raunholstiorn vestanverda oc suo ofan med melalæk firir nordan fram oc hon Rædur ofan j æ. fyrst æ millum burfells oc skarfshols oc sidan millum krockstada oc bretulækiar[1]). sagdi þessi landamerki kolfinna stroka saunn þæ er þæ greinde æ. eirek þorgrimsson oc jon bransson. þetta sama sagdi aldijs þorgrimsdotter oc bergur eireksson. asgautr sigmundarson. einar þordarson oc marger adrer ath þessi væri saun(n) landamerki j alla stadi epter þui sem sackt haufdu hiner fyrre menn þeir sem giorla vissu.

Þessi er saugn asgautz ingimundarsonar ath stadarbacki eigi jord med aullum gognum sudur fra sandgili oc bug allan sudr ath tunaselium. Enn laxveidi vnder Riukandi. aunundarfitiar allar firir vestan vesturæ oc suo sudur j midian floa. lambatungr sudur fra gautuhrýggium oc sudur fra erringafaunnu epter midiu slettufelli j floa midian. bædi fuglueidi oc fiskveidi. selfor j litlatungu oc suo j aurridadal oc j bug ef vill. Reýkiaeyre alla med þeim gaugnum oc gædum sem þar kann æ ath reka. vil(l) hann þat sueria ath þetta var þæ kallad (eign) stadarbacka er þorgrimur prestur hafdi oc hann hafdi þetta ætaululaust sem hann ma muna. a daugum jaurundar biskups aunduerdliga bio steinmodur prestr ã stadarbacka enn þorbiorn prestur æ mel oc liet þorbein[1]) giora huss stort æ brunin(n)i vpp fra bugdahyl[1]) oc kærdi steinmodr prestr firir jorundi biskupi oc biskup kalladi til sin ellztu menn þa er voru oc liet þa seigia

[1]) Svo.

landamork j millum stadanna oc dæmdi epter ath þau skÿlldi standa. En þorbiorn skylldi hussit ofan taka þui ath þat stod vit landamork oc var sidan nafn gefit oc kollud þrætutopth. veidi j bugduhÿl ath helmingi þar ath von var j melsland. voru þessi landamork. Raudagrof su er liggur vit hÿlin firir nordan sandmel. þadan vpp sionhending j slod þa er liggr vnder þrætutoptarhollti oc sidan Rædur su slod firir nordan saurstapa oc utan æ hrijsas midian. en af fyrnefndum hrijsæs þar sem hann er hæstr firir vestan hola þa er þar liggia næster sudr sionhending ath vestanverdu bolaholum j slod þa er liggr fra Reÿniholum til skarfshols. Sagdi eirekur þorgrimsson saun(n) þessi landmork er var þa gamall madur oc skilrikr. aldijs þorgrimsdotter. asgautur jngimundarson oc marger adrer þ(vi)at þesser voro ellzter. hafdi steinmodur. ij. huss æ halsi. hrafnntoptar huss oc þræls huss. oc voru þa forn er sira eÿolfr hiellth kirkiu æ backa oc fieck j nÿian vid oc til minnis þa er audun biskup tok staden af eÿiolfui braut hann ofan hussen bædi oc vefiastofu hid þridia huss oc þar firir liet hann halfua krokstadi. þar næst kom þoruardur pæfui. þæ bessi. þæ þorvardr. d. s. oc hielldu aull þessi landamorken. en egh þorvardr liet vpgiora huss oc bÿrgi hia oc ec liet Rifua hrijs vestur j asa. þui ath ec heÿrda kuit(t) ath jon prestr biarnason er þa atti Reÿnihola halfa kalladi leingra en kirkiuskræmar æ backa seigia. oc æ daugum orms biskups liet fyrnefndur jon scrifa aukæru oc aungum domara vid verand(a) j forna skra er liggr â mel.

Oddr bessason seiger þessi saumu jtok oc landamerki [ath stadur[1]) æ stadarbacka ætti.

asgautur telur suo. telr hann þriar selfarer backakirkiu. ein til kallbaks. aunnur[2]) j litlu tungu j saurbæ. þridia j auridadal oc oddr Reif hrijsvijde j Reÿnihola land þa hann var æ stadarbacka med eiriki þorgrimssyni oc taldi hann þat skÿldu. ath Rijfa æ vj hesta vijdi eda hrijs æ hueriu æri j Reÿniholaland. ef ei væri haufd selfor j auridadal. ef selfor er haufd þa skal fiarhalld vera tueimmegum æ sudur fra seli. þui ath eingi Reÿniholsmanna liggur ofan fra. vil ec hier epter .sueria ef ei þikir ella logligt vera þat ath egh hefui talid.

---

[1]) [vantar í hdr.; [2]) auk, hdr.

Þetta jnnan kirkiu. iiij. messuklædi ath ollu oc ein(n) hokul uondur. ein brun oc vigsludukr. iij. altarisklædi. kapuslitri. kalekur. ij. corporalar. glodarker uont. jarnstika stor firir hæalltari oc koparstika litil. stika firir vorre frv. skrin. ij. krossar. er annar med understodum. mariuscript. jons likneski baptiste oc jons hofud. olafs likneski. eit(t) ꝍerki. triehialmur. ij. kistur. on(n)ur olæst. fonsvmbunadr vondr. glerglug(g)r brotin. forme oc lektari. brik oc tabulum oc spiald. iiij. kluckur oc ein bialla. dukur ẏfer sancti johannes.

Þetta j bokum. gradlare. sequenciubok. ij. lesbækur de tempore et de sanctis. ij. saungbækur de sanctis. tekr on(n)ur fra jonsmesso baptiste oc til pascha. en onnur til aduentu. de sanctis bok fra andresꝍesso oc til pascha. ij. bækr de tempore. tekr on(n)ur fra trinitatisdeigi oc til aduentu. on(nu)r fra jolum oc til pascha. lesbok de tempore ꝍ sumarit. processionali. salltari. ij. alltarissteinar. lesgradlari sumur sẏngiandi a sumar fra jonsmesso oc til aduentu med pislum. gudzspiollum oc oracionum. lesgradlari de tempore fra aduentu oc til pascha oc margar adrar skrædur vondar. jons saga baptiste.

tiund. heẏtollr oc lusistollur[1]) af. xiij. bæum.

kirkiutiund a þui ꝍri þrettan aurar.

þar skal vera prestur oc diakn eda. ij. prestar. brutsaungr til halfkirkiu oc alkirkiu oc. ij. bænhussna.

Þetta j lausagoozi. xij. kyr sextigi asaudar. vj. gellfiar hundrut. ij. hross. xl. alner j virdingagoozi. iij. voder.

Dedicacio ecclesie næsta dagin epter mattheusmesso vm haustid

Anno domini ꝍ° cd° lxx° nono. giordi þorsteinn prestvr gudmundsson biskup olaf suo felldann reikning ath hann uar skyldugur kirkiunne æ stadarbacka j portionem ecclesie xij hundrut sidan hann hafdi næst giortt reikning kirkiune. gaf biskup olaf fyr sagdan syra þorstein kuittann um adur greintt porcionem firir þa bot sem hann hafdi giort æ kirkiune. lagdi oc titt nefndur þorsteinn prestur til kirkiunnar j þenna sama reikning slopp. uigsluduk. alltarisbrun. skilldi hann oc lata giora klu(c)knahus uti firir kirkiune j fyr gioruann reikning suo kluckurnar mætti uera uel bijuar(ad)ar.

[1]) Svo.

LXVIII.

Kirkian a mel er helgud gudi oc hinum heilaga stephano a allt heimaland. eÿiar a hrutafirdi. land a kolbizta oc i saudadal. bretalæk. land j Reÿniholum. jtem skog j nordrærdal millum svartagils oc saudhvsslækiar oc vpp j fiallzbrun. settu þessir menn sogd takmork med Radi herra jons biskups. sira grimr er þa bio a mel. oc liotur er bio j sueinatungu.

Jtem iij. manna jferd j saurbæiar soluafioru. tialldstad oc hrossabeit sem þeim þarfnast.

Jtem steinstada land oc hualsa.

Jtem settung j balkastodum huals oc vida. ari einarsson sagdi ath melstadr ætti þriar vætter huals af tuitugum oc fleire menn adrer ef kæme æ land ath osi huerium. ÿtra vollum huorum tueggium. freÿsivikurbacka. karastodum.

Þetta jnnau kirkiu. iij. messoklædi. ath ollu oc. iij hoklar lauser ath auki oc flest allt vont. slop(p)ur vondr. iij. kantarakapur. iij. alltarisdukar vonder. iij. alltarisklædi vond. ij. formadukar. fons vmbunadur vondur. iij. korporalar. ij. kalekar skrin. texti med silfur. propiciatorium litid med silfur. merkislitur. ij. paxspiold. ein jarnstika. trekolur tuær oc ein med latun. ij. glergluggar. þridi brotin. tabula oc brik. kista læst. mariuscript. stephanus likneski. vj. krossar. tueir med understodu af þeim. vj. smalikneski. ij. dukar ÿfer sancti stefþani.

gradlari oc sequenciubok per anni circulum. pislabok. gudzspiol(l) oc oracio fra aduentu oc til pascha. Messobok de sanctis syngiandi med pislum oc gudspiollum. messobok de sauctis lesandi med pislum oc gudzspiol(l)um. omnia[1]) per annum. pislabok oc gudzspial(l)a fra paschum. messobok syngiandi fra aduentu oc til uiuuikna fostu. lesgradlare de tempore fra adventu oc til paska. lagasaungabok. adventu brefiarium syugiande med messu til ix. uiknafaust(u). lesbøkur de tempore de sanctis fra adventu oc til pascha. lesbok af dominicum æ sumarit. iij. salltarar. capitularius. communis brefuer syngianda samset(t). vj. ottusaunga bækur sÿngiandi de tempore de sanctis. sequenciubok. sermonsbækr tuær j latinu. martir(i)logium firir v. bokarskrar.

vj. klukur oc ein bialla.

[1]) ora, hdr.

þar skulu vera. ij. prestar ella prestur oc diakn[1]).
tiund. heytollr. lysistollr af. xx. bæum.
kirkiudagr jn festo firmini.

lukti skuli bondi j mortalia um. x. ar. iiij. hundrut oc eit(t) aklædi utlenskt. iiij. hundrut j porcio. lukti hann. j. brik oc kôgur. ii koparstikr firir. ij. hundrut.

Jtem gaf skuli bondi lopzson sæmiligan kalek forgýlltan kirkiune æ mel er uegur. xx. aura oc eýre.

Þetta j kuikfie. xv. kýr. vij. asaudar kugilldi. iiij. gelldfiar kugilldi. iiij. hundrut j hrossum. xiij kugilldi med jordvm. iiij. hundrut j metfie.

Tiund kirkiuhlute æ þui ære. xviij. aurar. reiknadizst j porcionem ecclesie vpp æ x ær medan sira gudmundr skulason bio. niv hvndrut anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ ij⁰.

Jtem fiell j mortalia. iiij kugillde vpp æ fyr skrifud x ær.

Anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ nono tiund æ þui ari hundrat oc halfur siondi eyrer betur. ʀeiknadizt j porcionem ecclesie allz uppæ sextan ær medan sira gudmundur bio. xx hundrut eitt hundrat oc halfmork betur. luckti sira gudmundur firir skrifath porcionem burfell iordena er lig(g)ur j stadarbacka kirkiusokn. skal iorden tiundazt sem adur epter þui sem ath fornu hefer uerit.

Anno domini ꝏ cd xcix tiund a þui ari hundrat. ʀeiknadizst j porcionem ecclesie vppa xx ar medan sira gudmundur sira sigurdur oc sira þorstein hieldo xxᶜ oc. j. mork.

LXIX.

Kirkian a stad j hrutafirdi er helgud gudi oc vore fru.
hun æ allt heimaland.

Þetta j ʀekum fiordung fyrir geitaholi j ollum ʀecka. (a) fallendastodum fiordung j ollum ʀeka. a þorodzstodum fiordungur allz ʀeka. halfan ʀeka a backa. fiordung j hualreka i salltuik. fyrir bessastodum fiordung i hualʀeka. halfa iordina balkastadi med halfum ollum ʀeka a midfiardarnesi. hin(n) tolfti hlutr j hualʀeka oc vidʀeka fyrir fiardarhorni. ei eru sidr renningar [þessarar nefndar[2]) eda med hueriu moti sem (a) land kemr.

---

[1]) diakns, hdr.; [2]) [svo.

Þetta innan kirkiu. ij. messoklædi. on(n)ur forn. corporale. ij. dukar lausir. tiallda lep(p)ar vm kor. alltarisklædi uont. fonsvmbunadr vondur. ij. krossar. annar med vnderstodum. glodarker. paxspiald. ein bialla. brodstafur. iij. kertastikr. ij. mariuscripter. thomas likneski. ij. kalekar med patenum.

þetta j bokum. salltari de sanctis bok fra jonsmesso baptiste. jtem aduentum. lagasaungabok uond. commun ofult. process(i)unale. Mariusaga.

þar er prestskýlld oc tekr heima j leigu. iiij. merkur. en vtan gards mork.

heýtollr oc lysistollr af. xiiij. bæum.

Ecclesia non dedicata.

kirkiutiund a þui ari. xij. aurar.

Jtem reignadizst j porcio ecclesie vm. xx. ar fýstu sem sira vigfus hielt. xij. hundrut voru.

Þetta j lausagoozi. x kýr. ix. asaudarkugilldi. vj. gellfiar kugilldi. x. aurar j virdingagoozi. halft tolfta hundrat j hestum oc hrossum.

Jtem tok sira jon gudmundsson suo mikit af fyrskrifudvm peningum med stadnum xiiij kýr. v gelldfiar kugillde oc iij hundrut j hrossvm. jtem j mortalia ij kýr oc eitt gelldfiar hvndrat. Reiknadizst j porcio medan sira jon bio vpp a iij ær. ij hundrut.

jtem var sira fusi skýlldugur j gamallt porcio vpp a vij ær oc xx. sextan hundrut oc half mork betur.

Til minnis oreiknat þat sem sira jon tok jnnan veggia.

var þetta giort anno domini m°. cd°. lxx° ij°.

Anno domini M° cd° lxx nono tiund a þui are vij aurar. Reiknadizt j porcionem ecclesie upp a vij ar medan sira ion bio ath auk þess sem fyr skrifath stendur iiij hundrut oc half mork betur. j uirdingagoze hundrat. j mortalia hross oc mariusaga er biarne gaf.

Anno domini M cd lxxxx octavo Reiknadizt j portio medan sira þorlakur hiellt ij hundrud.

LXX.

Kirkian a tiorn a vazsnesi er helgut med gudi oc vore frv.

hun a allt heimaland j tungu oc a kolle oc ath geitagili. audna jarder. þar fylger Reki heimalandi. halfr flugtingur[1]) en fiordung j ef rekr. halfan hualreka med tungu landi oc suo flutninga en allan vidreka. a illughastodum hiña tiundu hueria vætt j þridiunginum. a flatnefstodum j ollum landzhluta hina tiundu hueriu vætt ef flut(t) er. en j þrim hlutum ef rekur. j vik tiundu hveriu[1]) vætt j fiordunginum hvort sem fluttur er edr rekr.

þetta innan kirkiu. ein Messoklædi vond. ein kalekr. ij. mariuscrifter. kross med vnderstodum. ein brik vond oc tabulum vont. paxblad. vpphal(d)sstika skorin. ij. kluckr.

Þetta j bokum. gudzspiallabok med pislum de tempore per anni circulum oc þar til oraciobok med cecretum. gudzspiallabok med pislum de sanctis. ā sumarit. ein processi(o)nale. ij. salltarar. er annar vondur.

þar er prestskýlld. tekr hann heima j leigu. iiij. m̃erkr en vtan gardz halfa fimtu mork.

tiund. heytollr oc lysistollr af. xj. bæium.

ecclesia non dedicata.

kirkiutiund a þui ari. mork.

Reignadizst j porcionem ecclesie um xl ar er sira eigel hiellt tiarna stad. xvj^c^. anno domini mcdlxxx sexto.

Þetta j lausagoozi. v. kýr. vij. asaudar kugilldi. eit(t) hross. eit(t) gellfiarkugildi.

stendur epter gamalt porcio vm. vij. ar.

Jtem lauk sira eigel j kirkiubot x hundrut. myrrekier. reikkilsiker[1]) firir ij^c^. ein(n) syngianda grallara vm xij manuda[1]) oc þar til adrar bækur fyrer ij^c^. er hann en skylldugur ij^e^.

LXXI.

Kirkian a breidabolstad j vesturhopi er helgut med gudi oc hinum heilaga olafui. hun a allt heimaland. foss. grund. sida. hurdarbak. almenning. þorgrimsstadi alla. sig(ri)dastadi. er sira einar haflidason gaf. þa er herra jon biskup vigdi kirkiuna olafsmesso enu sidari med þeim skilmala ath þar skylldi sýngiazt æfuinliga salumessa artidardagh hans firer sal hans. Jtem lambseldi af hverium þeim bonda sem Rekur fie sitt j stadarins afrett.

[1]) Svo.

Þetta jnnan kirkiu j bokvm. jstoriebok fra jonsmesso oc til thorlaksmesso vm veturinn. oc lesbok oc tekur suo micit. de sanctis bækr. gradlari med sequencium. aspiciensbok til pascha. gudspiallabok fra adventu oc til pascha. processi(o)nale. lesbok fra adventu oc til paspcha[1]). de tempore. gudspiallabok vm sumarit oc nokkut af vetrarhluta. orda per anni circulum. gudspiallabok fra paschum de tempore vm sumarit. ij. messobækur. lesbok ath jolum fram yfer annunciationem marie. gradalaskra[1]). salltari. vantar vpæ. istoria bok fra adventu oc til pascha.

hoklar. iiij. en fimti slitin. messoserkr. stola. handlin. messoklædi ath ollu. iij. krossar. mariuscript. olafs likneski. katari(ne) likneski. ij. smalikneski. skrin. brik oc tabulum. paxblad. merki. iij. koparstikur. glodarker. el(d)bere lestur. uont alltarisklædi. brun oc dukur. ij kalekar med patinum. eit(t) corporalia. fonsvmbunadr vondr. ein glerglug(g)r lestur. iiij. kluckur oc. ij. b(i)ollur. jtem olafs saga. ij. formar. ein(n) stol. ein kista olæst.

þar skal vera. ij. prestar. diakn oc subdiakn. þar skal syngia diaklega[2]) messo oc ottusaung. syngi salumesso þria daga j uiku ef rumheilagt er. ij. messo(r) dagliga um langafastu[1]).

hier til liggia. ij. bænhuss oc halfkirkia ein oc kirkia su er sungit er til huern dag helgan.

tiund. heÿtollr oc lÿsistollur af. xiij. bæium.

t(u)au ær er sira hallur hielt kirkiu tiund halft annat hundrat oc halfur setta[3]) eÿri betur.

Jtem anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ ij⁰. Reiknadizst ath auk þess sem fÿr skrifad stendr vpp æ. x. ær medan sira hallr hiellt .x. hundrut j porcionem ecclesie.

Þetta j kuikfie. xiiij. kÿr. attian ær. ij. gelldfiar kugilldi. j. hestur. iij. hross.

Þetta jnnan gatta. sæng ath öllu. iij. kerold. j jordu. iiij. uppgiordarkerold. x. trog. vj. skaler. vj. spanar[4]). vij. diskar. tinfat. fat uont. ketilhrof. matarlok. ij. byrdr storar.

Gaf sira einar haflidason tuo hlute j reka nidre æ sande austur æth brandzlone oc j staurgÿie. enn adr atte kirkian

---

[1]) Svo; [2]) = daglega; [3]) svo; [4]) = spænir.

þridiungen j allan reka jtaululausan firir almenninge er liggur æ vaztnese.

Anno domini ꝍ° cd° lxx° nono. Tiund æ þui æri tuær merkur j porcio kirkiunar. fiell j porcion(em) allz uppꝍ nitian ær medan sira hallur hiellt halft nitiand(a) hundrat oc halfur þridie eyrer betur. oc ein kýr j mortalia.

Anno domini m° c° lxxx° octauo fiell j porcionem æ fiogur ær medan sira gudmundur hiellt halft fiorda hundrat oc half mork betr. lukti hann eirn salltara oc uigsluduk. corporal med husi oc kirkiubok firir halft ed þridia hundrat.

LXXII.

Kirkia j holum j vesturhopi er helgut med gudi oc hinum heilaga johanni baptiste.

hun ꝍ heimaland allt med ollum gædum. þorfinstada land allt. hanndis vik halfa med ollum gognum.

Þetta jnnan kirkiu. ij. messoklædi ath ollu. forn kalekur med patenu. propici(a)torium med silfr. slop(p)ur oc kapa. ij. alltarisklædi vond. brun oc dukur. fonsvmbunadr vondr. tialldalep(p)ar. dukr yfer johannis. glodarker el(d)berc. ij. koparstikr. ij. jarnstikur. v. klu(c)kur. ij. krossar. vj. merkr vax. ꝍariuskript. johannis likneski. fader hans oc moder. margretar likneske. ij. paxblod. alltarisbrik. tabula. ij. corporalar. j. glerglug(g)ur. sancti[1]) johannis hofut.

Þetta j bokum. ꝍessobok de sanctis med commune sanctorum per anni circulum ath ollu vtan sequenciur. ij. salltarar. lagasaungabok. xvj. bokar[2]) allar vondar.

Þar skal vera prestskýlld oc olmusuprestr. tekr saungprestr heima j leigu. iiij. merkr. en vtan gardz adrar. iiij. merkur. olmusuprestr skal taka tuituga vod.

lýsistollur oc heýtollr af. vij. bæum.

Dedicacio ecclesie jn crastino francisci[3]).

kirkiutiund ꝍ þui ꝍri. ix. aurar.

stendur eptir porcio olukt þa sira arnbiorn hielt stadin vpa. xx. ꝍr gamalt oc nýt(t). xij. hundrut.

---

[1]) sanctis, hdr.; [2]) svo; [3]) franciss, hdr.

þetta j kuikfie. viij. kŷr j jnstædu oc. iiij. kŷr lagdi sira arnbiorn til af adrgreindum. xij. hundrutum. standa epter atta hundrut. Jtem gomull jnstæda. v. asaudar kugilldi. iiij. gellfiar kugilldi. ein(n) hestur oc. ij. hross. eit(t) bord.

Jtem Anno domini m° cd° lxx° ij°. Reiknadizst ath auk þess sem fyr skrifad stendr j porcio ecclesie vpp m. x. ær medan sira arnbiorn hiellt. vj. hundrut.

Anno domini m° cd° lxx° nono. Tiund æ þui are vij aurar oc half aunnur alen betur. Reiknaditz j porcio allz medan sira arnbiorn hiellt med fŷrra reikningi sextan hundrut oc tiu aurar betur.

Jtem Anno mcdlxxx sexto fiell j porcionem ecclesie vpp a vij ar halft þridia hundrat oc halfr eyri betur. lucktizt hier af ii subsidia pallii fiorar alner oc xx.

Anno domini m cdlxxx octauo fiell oc porcionem ecclesie uppa ij ær ætian aurar oc fiorar alner betur. lvkti hann sex malnytvkugilldi oc sex gielldfiar kugilldi epter fyrra Reikningi.

Anno domini m° cd° xc° secundo lukti sira Arnbiorn vj hundrud j kirkiubot oc sæmelegann hokul fyrer halft þridia hundrad oc. vj ær. ij. hesta.

kuittur um allan reikningskap.

LXXIII.

Kirkia æ hauskulldzstodum er helgut heilagre gudz moder marie oc hinum heilaga petro postola.

þar er tueggia presta skŷlld. syngia annan huern dagh helgan til tunngu oc. ij merkur kaups. til eŷiar slikt id sama. iiij. messur oc. xx. til backa oc mork kaups. slikt ith sama j vatnahverfui. slikt ith sama a hafurstodum. xvj. messur æ kirkiubæ. slikt ith sama kaup. xij. messur til manaskalar.

Kirkia æ allt heimaland oc holsland. oc þvera alla. hinn sŷdra hol allann. gaf sira martein halfan i testamentum sitt. en halfur var gior kirkiune fyrer þæ hrornun sem æ henne hafdi ordit j æbud sira marteins oc þa hluti sem hen(n)e brustu in(n)an kirkiusauluabacki en ŷtri halfur med suansgrund. sliet(t)ardal halfan. fra kaldalæk til marks vit nialsstadi. spakonuarfur er fra fornu vor oc vestur til deildarhamars. þa næst vestr milli laxar oc fossær.

þa fra Raudaskridu til hrafnsær. þa fra hellisvik til marks vit finnstadi. fyrer finnstodum fimmdeild. hverfua þrir hluter til spakonuarfs. en tueir til lands. ´firir ærbacka er spakonuærf(r) ad ollum hluta. en ecki j millum finnstada oc ærbacka. þa næst j fra Þollaugardýs oc j midia selvik. J spakonu arfui a hoskulldzstada kirkia fimtungi minna en helming. fiordungur allz Reka j basum. vidReki ath hraune. fra fornu vor til þriggia steina helmingr. en j vestri ossvik fiordungur.

Þetta jn(n)an kirkiu. iij. Messoklædi. ij. kalekar med patenum. iiij. alltarisklædi. ij. brikr oc tabulum. j. kapa oc ein slop(p)ur. glodarker. fonsvmbunadr. vazketil. messingarstikr. iij. jarnstikur. iiij. skrudakista olæst. skrin med helgum domi oc kistil. glerglug(g)r lestr. bakstriarn. likakrakr. iiij. klukkur oc. ij. lestar. ein bialla. iij. dukar glitader. ij. alltarisdukar vigder. ein(n) lektari. kaugur.

tidabækr ath ollu per anni circulum oc ath auk bok med gudzspiollum oc pislum de sanctis de tempore per totum annum oc margar adrar bokarskrar. peturs saga.

silkiskaut yfer vore frv. peturs likneski. olafs likneski. iij. krossar. ein(n) med vnderstodum. sacrarium munlog. paxspialld.

Tiund. lýsistollur oc heýtollr af. vj. bæium (oc) xx.

Dedicacio ecclesie secunda die iulij.

luka af holi j cristfe halft annat hundrat.

Tiund oc kirkiuhlute a þui æri iij. merkur.

Reignadizt j porcionem ecclesie þa sira þorstein heilt stadin vm. xvij. ær. xx hundrut oc mork. fiell þar aptur af vij. hundrut. jarnstika stor firir. iiij. hundrut. kirkiubot firir. ij. hundrut. tialld oc ij. alltarisdukar. patena fyrer hundrat. stendr epter olukt. xiij. hundrut oc mork.

Þetta j kuikfee. xviij. kýr. viij. asaudarkugilldi. iiij. hundrut j geldum saudum. vj. hundrut j gelldum nautum. x. hundrut med jordum stadarins. vij. hundrut j hrossum. iij^{e}. jn(n)an veggia.

Anno domini M° cd° lxx° ij° fiell suo mikit j porcionem ecclesie vpp æ. x ær medan sira þorstein Jonsson hiellt ath auk fýrra reiknings. xij hundrut. fiell þa aptur af aullum fyr skrifaudvm reikninge. xvj hvndrvt firer vppbýgging forkirkiun(n)ar. x hundrut firir tabvla firir haalltare. iij bruner gulllagdar med

tveimur vigsludukvm oc. ij saurdaukvm oc glitadr lektaradvkur ok olafs likneski med alabastrvm. Þetta allt firir. vj. hundrut. stendr þa epter j porcionem olukt. ix hvndrvt. oc ein mork betur.

Anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ nono. Tiund æ þui ære þriar merkur. Reiknaditz j porcionem ecclesie upp æ sio ar atta hundrut oc mork betur. luckti sira þorsteinn kirkiun(n)e refel halfrar fiortandu alnar langan oc slopp firir sio hundrut oc tuær merkur betur. lofadi hann ath leggia til duk undir refelinn. stendur epter allz af fyrri reikningi tiu hundrut oluckt af portione. luckti sira þorstein firir þau x hundrvt onnor x hundrut j iordinne æfre myra[1]).

Anno domini Mcd lxxx sexto. Reiknadizt j porcionem ecclesie vppa vij ar. viij^c oc mork betur. fell þar af iij^c. j kirkiubot. Stendur epter v. hundrvt oc mork betur oluckt.

Anno domini Mcdlxxx octavo. lukte sira þosteirn xij manvdv thider. pascabrefer syngianda. sumarbrefer syngianda um allar stærstu hatijder til uetrar. brefer allt lesandi firir. x. hundrut oc messobok syngiandi um stærstu hatider til huitasunnv. byriazt puer natus firir maurk. er kirkian honum skylldug halft id þridia hundrat.

Anno [domina millesima quingentessima prima altere die dunstane episcope[1]) reiknadiz j porcionem ecclesie um ix AR medan abote Jon hafdi halldit. xj hundrut oc half mork betur. Luckte abote jon j fyrskrifud vj c^d. halfa sextandu morck uax tuao hundrut. Atte kirkian adr atta merckur uax at auck hins uaxins sem fyrr skrifat stendur. Afente aboti þat uax. þar strax. er nu uaxit allz half fiorda mork oc xx æ bismara. Þriu hundrut kerta. ij hundrut firir mork uax. salltari firir c^d. bock fra oskudeiginum oc til paska firir c^d. aunnur fra aduentu til oskudaxins. litill antefonarius a sumar. metaskaler oc þau ij hundrut kerta sem adr standa firir c^d. handbock med allum[1]) Reidzskap x ᴂra. Messuklæde firir iij. c. iij alltarisduckar. en(n) fiordi forn med brunum iij. en(n) duckr. antependium oc ij antependia af striga. Þetta allt firir x aurra. flatlokut kista. likneske Jesu oc þar til x aurar j vadmali firir ij^c. oc atta alner uadmals firir xx alner. þar til er hann kuittur um allan kirkiureikning.

[1]) Svo.

LXXIV[1]).

[ꝺ. cd. lxx. oc u[2]). ꝺr.[3])

Kirkian j vididalstungu er helgut hinum heilaga johanni baptiste.

hun æ þridiung j heimalandi oc j tinda[4]) hrauni[5]). ʀædr landeign vididalstungu firir vestan fitiaæ [hinne vestarzsti faruegr[6]) allt nedan fra hrutanesi hia asgeirsarmelum alla leid [oc suo vpp j eyrar sijk[7]) oc suo eý(r)iar sijk[8]) vpp æ torfnes[9]) oc suo j midmorgins hol fra suolustodum. þadan j suolustadasteina. þadan j hesthol suo sudur epter tunguasi. sem sier heiman fra valldarasi. oc þadan [ʀettsýn sudur[10]) æ vestanuert saudhollt[11]) oc[12]) þadan j botninn tiarnarholakuislar. sidan rædur hun ofan j fitia æ[12]). þadan ʀædr fitia æ alla leid sem hana dregr leingzst austan af sondum. ʀædr or hrutanesi hinn forni farvegr vididalsar hinn austazsti fram til varmalækiar. Þa ʀædr varmalækr vpp j dragh oc þadan j bligs[4]) vordu. oc þadan j geilarbotna oc[12]) þadan j hestagilsbotn hinn sýdra. oc suo rædr hestagil ofuanj vidudalsæ. ʀædr vididalsæ þadan fra fram til kuisla. þæ ʀædr hin stærsta vididalsár kuisl su er ofuan fellur firir nordan sandfell oc sua austr æ sand sem leingzst dregr votn[13]) ath. Ɛr[14]) fiarrekstr j vididalstungu jord vm allan hreppinn wth ath gl(i)ufræ oc[12]) luka lamb af rekstre til þess er eru[15]) sextiger oc suo med[16]) sama vpp þadan epter þui sem orskurdarbref herra hrafns[17]) laugmannzs oc stadfestubref þorsteins logmannz þar vm giort votta. kirkian æ þridiung j veide firir heimalande. fiordung j steinkerum. alla veide j midkerum. basum. streing. forsi. oc kerafljoti. fiordung[18]) j veide j fitiaꝺ ofan fra kerum. þridiung veidi j trekere j vididalsæ er jon bondi hakonarson hefer til-

---

[1]) Þessi máldagi er hér borinn saman við afskript gerða fyrir Árna Magnússon (Apogr. 522) eptir »pergamentisblade«, sem tilheyrði »lögmannenum Pale Jonssyne«, en »þad er nu 1720 burtu«, segir Árni; [2]) »ita lego potius quam ıı«. AM.; [3]) [b. v. 522; [4]) eyða í 522; [5]) hraun 522; [6]) [hinum vestasta farveg 522; [7]) [sl. 522; [8]) sike 522; [9]) »tfmel« 522; [10]) [riettsyne 522; [11]) sandhollt 522; [12]) sl. 522; [13]) 522; vont 274; [14]) Eñ 522; [15]) b. v. 522; [16]) et 522; [17]) fns(!) 274; [18]) tvítekið í 522.

laght. enn huarf æ fimtung. enn heimaland j tungu þat sem meira er.

Þetta j lausagodzi. ix. kýr. þriu asaudar kugilldi. x. aura kuika. halft atta hundrat voru[1]) oc fiogur asaudar kugilldi er hakun bondi gizurarson gaf kirkiun(n)e æ audunarstodum med fullu afgialldi. en herra petr biskup skipade kirkiun(n)e j vididalstungu til ful(l)rar eignar. en kirkiubondi þar luki arliga. vij. aura j kosti. hinum nanuztum fatækum frændum hakonar heitins oc seigizt salumessa huern artidardag hans med ollum salutidum. A kirkiubondi ath taka lýsistolla oc heýtolla af þessum bæium ef býgder eru. þoreýiarnupur. vatzhorns holi[2]). vatz horni[3]). hrisum. nedrum[4]) fitium. oc er hann j eýdivaldarasi[5]). suolustodum. backa. hlid. auxnatungum. gafli. hrafnstodum. aualldarstodum[6]). kolugili. huerfuigia. oc aualldzdæli. suo oc tekr kirkian tiund af þessum bæium oc alla þa tiund sem er skiptitiund oc alla biskupstiund þa sem minne er en eyrer. oc allt Petursfie. en luka þar firir eýri solu(u)odar med biskupstiundum. skal bondi firir heýtolla liae(!) presti færan hest j þing til siukra manna oc brutsaunga [oc skal presturinn[7]) abýrgiazst hestin(n) medan hann fer med hann. skilur tunguþing. oc asgeirsar þing[8]) ath jardareign steinar. ij. er standa j asnum firir nordan forna logrett. oc þadan rettsýni ofan j fornan farveg vididalsár[9]). oc austur or steinunum Rettsýni j asgeirsæ. suo Rædr griotskrida vpp j hafiall.

Þessa hluti lagde jon bondi hakonarson til vididalstungu kirkiu medr þeim skilmala ath hann lukti j porcionem ecclesie oc firir fýrnd kirkiunar j[10]) hennar ornamentum. vm suo langan tima sem (hann) atti firir ath suara. er [þat j fýrstu[11]) afrett fram fra kalldalæk ýzsta. Rædur firir uestan bergaa fram i bergar[12]) vatn. oc þadan rettsýni j hinu[13]) sýnsstu gliufrar drogh. þæ[14]) Rædr gliufræ [vth j Rafnskardz a[15]) enn þa rædur hun vpp aa fiall. jtem j[16]) jardareign [tungur allar millum kalfs[11])dalslækiar oc reydalækiar. vth ath hlodufalli oc halfs manadar teigh j eingi a hlodufalli. enn þa er[17]) lækinn þrýtur firer

[1]) eyða i 522; [2]) -holl 522; [3]) vatzhorn 522; [4]) nedri 522; [5]) -as 522; [6]) avalldzstodum 522; [7]) [skal prestr oc 522; [8]) sl. 522; [9]) áá 522; [10]) oc 522; [11]) [eyða í 522; [12]) borgar 522; [13]) hina(!) 522; [14]) þadan 522; [15]) [j rofwskard 522; [16]) sl. 522; [17]) sl. 522.

uestan Rædr[1]) midfiardardarvatn oc or þui Rettsýni vpp j [kagadarholm[2]) oc þadan j bessaborg vestanverda oc suo yfer j kalfdalsdragh. oc þetta j reka. allan vidreka fyrir þremi. saudadalsæ. illughastodum oc geitafelle. halfan vidreka aa sýdrum stopum. enn fiordung firer ýtrum stopum. hualreka firer ollum þessum jordum epter þui sem jordunnum hefer til borit oc jon uard eigandi ath. epter þui sem godra manna skilriki þar vm votta.

Tekr prestr þar heima fiorar merkr oc sýngia allar tider huern dagh helgan. en j langafaustu tauo daga rumhelga j huerri viku messur oc fiorar i efstu viku oc allar postula messur oc alla imbrudaga oc jn decollacione johannis baptiste. alla paschaviku oc huitasunnuviku. oc tuo dagha j viku um jolafaustu oc festum felicitatis[3]) virginis. en ef bonde vill ath prestur sýngi huern dag Messo a tolf manudum skal hann[4]).

Anno domini m° cd° lxx° ij°. Tiund a þui æri kirkiw hluti.

Reiknadist j porcionem ecclesie vpp a eitt ær oc xx medan hustrv solueig bio. eitt hvndrat oc xx. stendur oreiknat kirkiubot oc þat sem hon hefer til lagt innan kirkiu. stendr oreiknat medan ormur bonde bio. vpp æ x ær oc v vetr medan einar ormsson hiellt.

Anno domini m° cd° lxx° nono skipadi hustru solueig þorleifsdotter j testamentum kirkiunne j uidedalstungu til fullrar eignar j porcio ecclesie iij jarder suo heitande kolugil. hæuardzstader. hrafnsstader.

LXXV.

Kirkia æ holltastodum er helgvd med gudi hinum heilaga nickolao.

hon a land j huammi. kirkiuskard. hamraland. kagadarhol halfan. geitaskard fyrer sunnan fram millum kambs gegnt sel hvammi oc ausugils helming þess hlutar til hagabeitar at eins oc frialsan rekstur um skardz jord til oc fra þar sem ueger liggia adr.

---

[1]) j b. v. 522; [2]) [j Skagarhol 522 og þrýtr hér; [3]) í hdr. feliciuitatis; [4]) Svo. Sjá Dipl. Isl. III, bls. 540, 594.

partur j spakonoarfi suo mikinn sem skrar ganga til. liggr hann fra vor hinni fornu oc vestr til deilldarhamars. þar næst millum laxar oc forsar. þa fra raudaskridu til hrafnsar. þa fra hellisvik til marks vid finnstadi. fra finnstodum er fimdeild. hverfua þrir hluter til spaconoarfs en tueir til finnstada. fyrer arbacka er spakonoarfr at ollum hluta. en ecki millum finnstada oc arbacka. þar næst jnn fra þorlaugardys j midia selvik.

Þetta jnnan kirkiu. Messoklæde tuenn oc einn serkur uondr. kapr tuær oc slop(p)r. altaresklæde þriu. koparstikr ij. ein iarnstika stor oc ij jarnstikr. aunnr fyrer mariu. en aunnr fyrer nikulas likneske. glodarker ij. ellbere. merke. klukr tuær. kalekr uondr. stoll. tuær bruner. einn saurdukr. brik oc tabula oc ij spiolld. glerglug(g)r einn vondr.

Þetta j bokum. nikulas saga. þrir salltarar. Messobok forn per anni cirkulum. tuær lesbækr de sanctis et de tempore. sekuenciobok. grallarar ij de sanctis et de tempore. kiriall. alltaresbok. imnarius. saungbækr ij storar fra aduentu oc til paska. aunnur til adventu fra jonsmesso baptiste. paskabrefer vont. treskrin med helgum domum. kros med understodum. mariulikneske. nikulas likneske. katrinar likneske. jons baptiste. sancte sita[1]) oc kross. ein spiolld eyfer[2]) kordyrum. bagstriarn.

LXXVI[3]).

Kirkia j myklagarde. er postola kirkia.

hun æ þriatige hundrata j heimalande oc hlíjdarhagaland allt.

Þetta jnnan kirkiu. þrenn messoklædi. uantar þar til hofudlin. ij. stolur oc eitt handlin. ij. hoklar. ij. kantarakapur. iij. alltarisklædi. ij bruner med dukum oc einn vigsludukur. viij. stikur lereptz til slop(p)s. einn kalekur. korporalar iij. ij. alltarissteinar. einn jrskur kross oc annar triekross. brik utskoren med krosse. hurdum oc stoplum. mariulikneski oc peturslikneski. kluckur. ij. oc ein bialla. eitt merki. glodarker. kirkiukola. messingstikur. ij. ij. jarnstikur litlar oc ein stor.

---

[1]) sancti sita, afskr. 1639; [2]) svo; [3]) sbr. XLVIII, því þar er annar Miklagarðsmáldagi.

skrudakista. dukur glitadur yfer petri. lecktare oc stoll. hompoll af tin. fontzumbunadur oc paxta[1]) kerte med tre. ij alltare.

Þetta j bokum. jn primis adventvbok de tempore per annum ei epter ordu ofull. lesgrallare fra quadragesimam de tempore til aduentv. Aspiciensbok med de sanctis brestur langafostv songen. grallare fra aduentu til paska oc annar fra paskum til aduentv ath ollu. lesbok de sanctis per anni circulum. de sanctis bok syngiande fra adventu oc til paska. jolafostubok sýngiande ath ollu. comvnis syngiaude. hymnarius. sequenciubok. ij psalltarar[2]). lagasonguarbok[3]). kuer de dominicis sýngiande a sumarit. de sanctis bok syngiaude a sumarit. common sýngiande med messvm a einne bok. aspicienskok gomul. kiriall med venite. mariupsalltare oc margar skrar vondar.

Þetta fylger iordunne j myklagarde. þverardalur eirn ath lamba badum megin. skogur j lundz landi j hnioskadal. rædur gardstadur fyrer ofan. enn kidsæ fyrer vtan. skogur j nupufellslandi. skogur j biarckarlande. rædr gil fyrer vtan oc sunnann.

Þessar jtolur sagdi ornolfur j þuerardal af modruuollum. halfan þridia tog ýxna. manadar rekstur æsaud fra þuera j auxnadal. enn þar fyrer skuli þeir hallda upp garde fyrer nedan. oc selfor j diupadal æ holmseli fra heidarhaga. Teigur j oxnadal ofan fra lurkasteine j millum tveggia gardstada. er oc sogd[3]) vij folalda rekstur j vaskarogsl. sagdi rusti wtan ef ath mýklagardur ætti allar slægiur j hruthaga. þetta sama bar sira semingur af saurbæ at fader sinn magnus hefdi leid[4]) j brutt slægiur vr hrvthaga þa hann bio j myklagarde oc hafdi eingin ath fundit. þessar jtolur sagdi ornolfr þordarson ath mýklagardur ætti j oxnafells jord. tvo xij fedminga med torfskurd arlega.

LXXVII.

Kirkian æ audkulustodum er helgut med gudi hinum heilaga johanni baptista.

hun æ land j sliettadal. Reka allan æ hafuamol. halfua saudahofn j bolstadahlijd.

---

[1]) Svo; = páska; [2]) spalltarar, hdr.; [3]) svo; [4]) = lied.

þetta jnnan kirkiu. þrenn messuklædi ath aullu. iij cantarakapur. sloppur. ij glitader dukar oc einn hokull stakur. ein brun. fontur med buningi. iij kalekar oc er einn af þeim gylltur. propiciatorium med silfur. iij koparstikur. tuær tabule. j merke. silfur merk(t)ur kross med understodum. mariulikneske. ions likneske baptiste. zacharie et elisabeth. andreas likneske oc pals. kross litill. iij. kluckur oc hin fiorda litil. ij lectarar oc stoll. spiolld. [jarnskip[1]). tialld um korinn. glodarkier. vatzketill litill.

þetta j bokum. grallari. sequenciobok de tempore. kiriall. lagasaunguabok med uor fru messu. de sanctis bok æ sumarid. de tempore bok fra paskum til aduentu. de tempori bok fra aduentu oc til paska. lesbok de sanctis um xij manadi. capitularius de tempore. ein gomul messubok um allt arid. dukur ifer sancte johannes oc ij adrer uonder.

Tiund æ þui ære atian aurar.

Reiknadizt j porcionem ecclesie upp æ iiij ær medan einar biornsson tok uid halft fiorda hundrat. oreiknat fyr enn hann tok upp æ niu tigi æra hundrat hundrada oc tuo hundrut betur halfur fimti eyrer minnur. Reiknadits en(n) ath auk half(t) fiorda hundrat æ fyrer niu tigi æra þa sira halldor tok reikning sem stendur j gamla registrum.

LXXVIII.

Anno domini m cd lxxx sexto þa er biskup olaf reid i visitacione vestur j hunavatzþing reiknadizt halfkirkiur oc suo morg bænhuss.

Jtem i bergstadar þingum.
Jtem a eirikzstodum halfkirkia vppi.
Jtem a barkastodum bænhwss nidre.
Jtem a steinæ bænhwss nidre.
Jtem a holi bænhwss nidre.
Jtem a kuiastodum bænhwss nidre.
Jtem i stamne bænhwss nidre.

J blaundudals hola þingum ero. ij. halfkirkiur.
Jtem a eyuindarstodum oc er ofan.

---

[1]) [mariuskrift, afskr. 1639.

Jtem i tungu oc er vel standandi.

J grimstungu þingum.
Jtem a gudru(n)arstodum halfkirkia vppi.
Jtem i dall halfkirkia vppi.
Jtem j tungu bænhuss oc er nidre.
Jtem a haukagili bænhuss oc er vppi.

J vndenfells þingum.
Jtem j ase halfkirkia oc er vppi.
Jtem a brusastodum bænhus nidre.
Jtem a konsaa bænhus oc nidre.
Jtem a gilstodum bænhus oc nidre.

J asgeirsaar þingum.
a lækiarmoti kalfkirkia lit(t)standandi.
Jtem a audonarstodum bænhus vppi.
Jtem j galtanesi bænhus v(p)pi.
Jtem i dal bænhus nidre alz.

J stadarbacka þingum.
Jtem halfkirkia a biargi vppi.
Jtem kirkia a þorfastodum.
Jtem a rofu bænhus vppi.
Jtem a barkastodum bænhus vppi.

med kulu þingum.
j hollti bænhus vppi.
j liotzholum bænhus vppe.
a snæringstodum bænhus vppe.
a hrafnabiorgum bænhus nidre.
a grund bænhus nidre.
a greithavmrum bænhus nidre.

J Melss þingum.
Jtem a suertingzstodum bænhus vppi.
Jtem a saondum bænhus vppi.
Jtem a balkastodum bænhus vppi.
Jtem (a) þuridarstodum bænhus vppi.

J tiarnastadar þingum.
Jtem a illugastodum halfkirkia vppi.

Jtem i saurbæ fiordungskirkia nidre.

J hola þingum.
Jtem a ægissidu halfkirkia nidre.
Jtem a asbiarnanesi halfkirkia nidre.
Jtem a krossanesi bænhus vppe.
Jtem a valdalæk bænhus nidre.

J hauskulstadar þingum.
Jtem i skipatungum halfkirkia lit(t) standandi.
Jtem a ey halfkirkia uppi.
Jtem fiordungzkirkia a backa oc a vatnahuerfui lit(t) standandi oc a hafstodum fiordiungs kirkia aull nidre oc a kirkiubæ f[iordungs] kirkia nidre.
Jtem a manaskala bænhus vppi.

J spakonufelz þingum kirkian nidre.
Jtem a vindæli halfkirkia vppi.
Jtem a vakurstodum bænhus nidre.

J hofs þingum a skagastrond.
Jtem a harastodum bænhus nidre.
Jtem a [hofn] bænhus vppi.

J þingeyra þingum.
Jtem a gilia halfkirkia nidre.
Jtem a steinnesi bænhus vppi.
Jtem a sueinstodum bænhus vppi.
Jtem a akre bænhus vppi.
Jtem a brecku bænhus vppi.

J breidabolstadar þingum.
Jtem j midhopi bænhus vppi.

J hialtabacka þingum.
Jtem a þorfalæk halfkirkia vppi.
Jtem a medalheime bænhus vppi.
Jtem j holte bænhus lit(t) vppi.

J huams þingum ein alkirkia til saungz.

J maarstadar þingum.
Jtem a biarnastodum bænhus vppi.
Jtem a hiallalande bænhus nidre.

LXXIX.

anno domini ꝏ cd lxxx septimo þa er biskup olaf reid j visitacionem nordr Reiknadizt suo margar halfkirkiur oc bænhus.

j fellz þingum.[1])

halfkirkia æ skala oc er uppi.
[Jtem] bænhus a tiornvm oc er rotid.
[Jtem] bænhus a brædra ok er ecki uppi.
[Jtem a arnar]stodum bænhus ok er ecki uppi.
[Jtem a hrauni] bænhus ok er ecki uppi.
[Jtem a hei]di. bænhus ok er ecki uppi.

[J bardz]þingum.

halfkirkia j nesi ok er uppi.
[j haga]nesi halfkirkia ok er uppi.
[Jtem a grilli] bænhus uppi.
Jtem a reykivm bænhus uppi.
Jtem a s[iound]astodum bænhus vppi.
Jtem a yzta moi bænhus litt standanda.

[J holltz] þingvm.

halfkirkia j hvammi.
[Jtem j lamba]nesi alkirkja ok er litt standandi.
[Jtem a biarnargili] bænhus ok er vppi.
[Jtem a bruna]stodum bænhus ok er vppi.
Jtem a slettu bænhus ok er nidri.
[Jtem a reykiar]holi bænhus ok er litt standanda.

[J hnappsta]dar þingvm.

halfkirkia j tungu litt standandi.
[Jtem a nef]stodum bænhus ok er uppi.
[Jtem a gautu]stodum bænhus ok er nidri.

[J kuiabeckiar]þingvm.

Jtem a þorisstodum halfkirkia litt standandi.

---

[1]) Sá kafli, sem nú fer á eptir, er mjög máðr í skinnbókinni, og er að nokkru einungis læsilegr gegnum afskript þorláks biskups frá 1639, því að þá hefir skinnbókin verið ómáðari en nú; er það sett hér í hornklofa, sem eptir henni er tekið.

Jtem j hornbreckv bænhus litt standanda.
[Jtem a] kalfsa ok er nidri.
. . . . . bænhus ok er vppi.
. . . . . bænhus ok er vppi.

Jtem j upsaþingum.
Jtem a holi bænhus ok er ecki uppi.
Jtem a hrafnstodum bænhus ok er uppi.
Jtem a grund alkirkia til saungs ok er uppi.
Jtem a hollti bænhus ok er uppi.

Jtem j valla þingum.
Jtem a halsi halfkirkia ok er nidri.
Jtem a saucku bænhus ok er litt standande.
Jtem a hnuki bænhus ok er uppi.
Jtem a hvarfi bænhus ok er uppi.
Jtem a hofi bænhus ok er ecki uppi.
Jtem a þuera bænhus ok er ecki uppi.

J asskogs þingum.
Jtem a synzta bæ j hrisey alkirkia til saungs ok er nidri.
Jtem a yztabæ bænhus ok er nidri.
J hellu halfkirkia ok er nidri.
Jtem a sela bænhus ok er nidri
Jtem j asskogi bænhus ok er nidri.
Jtem a hamundarstôdum bænhus ok er nidri.
Jtem a kalfskinni bænhus ok er uppi.
Jtem a brattauavllum bænhus ok er uppi.

Jtem j grytubacka þingum.
Jtem a greiniuik halfkirkia [ok] er ecki uppi.
Jtem a suinærnesi bænhus ok er ecki uppi.
Jtem a bardatiorn bænhus ok er uppi
Jtem a hvammi bænhus ok er uppi.
Jtem a hialla bęnhus ok er uppi.
Jtem j bringsdal bænhus ok er ecki uppi.
Jtem a latrum bænhus ok er ecki uppi.

J þaunglabacka þingum.
Jtem j keflavik bænhus ok er ecki uppi.

J laufas þingum.
Jtem a nesi halfkirkia ok er uppi.
Jtem a þuera halfkirkia ok er uppi.
Jtem a lomatiorn bænhus ok er uppi.
Jtem a skardi bænhus ok er uppi.
Jtem j miduik bænhus ok er uppi.

Jtem a[1]) stadar þingum.
Jtem a biorgum bænhus ok er uppi.
Jtem a granastodum bænhus ok er uppi.
[Jtem] a halsi bænhus ok er uppi.
Jtem a gudmundarstodum bænhus ok er uppi.
Jtem a felli [bænhus ok er uppi].
[Jtem a leikskala bænhus].
. . . .[2])

LXXX.

[Add. British Museum 11,242. 4to (FMagn. 206) bl. 17b. Syrpa séra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ skr. 1543—91; eru hér ritaðir fjórir máldagar kirkna fyrir norðan land: Bergstaðamáldagi, máldagi Hvamskirkju í Laxárdal, upphafið að Mælifellsmáldaga og klausa um stærð Hóladómkirkju. Í máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar vantar nú mikið eins og hún er til vor komin, og stendr þar nú ekki Bergstaðamáldagi og heldr ekki klausan um Hólakirkju. En Mælifellsmáldagi og Hvammsmáldagi er þar, og sést á samanburði við þá, að séra Gottskálk hefir ritað sína afskript af þessum máldögum beint eptir máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar. Þegar nú máldagi Bergstaðakirkju, eins og hann er hjá Gottskálk, kemr ekki saman við aðra máldaga, er vér þekkjum, þá liggr beint við að álykta, að hann sé ritaðr upp úr máldagabók Ólafs biskups meðan hún var fyllri en hún nú er, og verðr að ætla, að það sé með öllu víst. Aptan við klausuna um Hólakirkju er þess getið, að graptarkirkjur í Norðlendingafjórðungi sé 110 að tölu. Á öðrum stað í Syrpu séra Gottskálks finst kirknatal nyrðra alls 107, en blaðið, sem það er á, er skemt af fúa, svo að þrjú nöfn geta vel verið rotnuð úr. Í máldagabók Ólafs biskups er enn skrá yfir bænhús og hálfkirkjur, og er þá æðilíklegt, að þar hafi verið taldar alkirkjur líka, og ætla eg víst að þetta kirknatal sé þaðan, en nú er það ekki leingr til í bók biskupsins. Það eru allar líkur til, að máldagabækr Hólastaðar hafi verið allar heilar að mestu enn á dögum séra Gottskálks].

---

[1]) j, afskr. 1639; [2]) ein lína ólæsileg

maldagj bergzstada kirkiu.

Kirkian æ bergzstodum er helgud med gude enum heilaga olafi oc þorlaki biskupi.

hun eigr alla heimajord oc halfan forsadal. med allre jardar eign haga oc husa oc allra landznytia framan til rietta firir avstan oc þar gegnt firir vestan u[tan] vpphogguid gras fra jonzmesso baptiste oc til fiogra vikna. þann tima skal ei til beitar leggiazt dalrenn en skipe þess j millum med iafnadi. stadren eigr oc husgiord j dalnum sem hafa uill. skal bondi sa sem byr j stafne fa savdamanne fra bergstodum hvsrum. ketil oc elldiuid. dryck oc vinnu oleigiz sem sinum [monnum] eda lata geyma sialfr oc hafi eyri æ fimtan saudi. eitt gellt naut skal uera med kuneytum j stafne huert sumar [ef sæ uill] er æ bergstodum byr.

LXXXI.

Add. British Museum 11,242. 4to (FMagn. 206) bl. 17b Syrpa séra Gottskálks í Glaumbæ skr. 1543—91. Er þetta tekið eptir máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar (sbr. LXXX).

Kirkian æ holum j h[i]alltadal eigr suo long at vera. L. alna laung. en. xuij. alner langr stopullen oc suo breidr. en framkirkian nitian alna breid. en um stuku[r]nar. xu. alna oc. xx. breid. en koren. xvij. alna. en hæd framkirkiunnar half þridia alen oc. xx. oc. ij. þuerfingr betr.

Graptarkirkiur j nordlendinga fiordungi. LLx.[1])

LXXXII.

[Add. British Museum 11,242. 4to (FMagn. 206) bl. 10b. Syrpa

[1]) = ellefu tigir = ellefutíu = 110. — Í kveri einu í safni Árna Magnússonar, sem skrifað er c. 1616 (AM. 193. 8vo III, bl. 11) er klausa ein um stærð Hólakirkju, sem virðist munu stafa einmitt frá þessari skrá, því þó að orðfærinu og niðrskipun sé breytt, er efnið alt hið sama:

»Stærd Holakirkiu.
framkirkian 50 Alna. Enn a Breidd 19 Alner.
Stukurnar 35 Alner.
korenn ad leingd 17 Alner.
kirkian ä hæd $23^1/_2$ Alen og. 2. þumlungar betur.
Stopullenn 17 Alna langur og so breidur«.

séra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ skr. 1543—91, og er þetta án efa ritað eptir máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar á meðan hún var enn heil. Í bréfabók Jóns Vilhjálmssonar er kirknatal og presta fyrir norðan land, en auðsætt er að ekki er þetta afskript af því. Blað það, sem kirknatalið er ritað á, er mjög skemt af fúa.]

[Þ]essar eru kirkiur i holabiskupzdæme.
æ savdanese prestskylld.
æ svalbarde prestr.
[j] holvm prestr.
[j] hafrafellztungu prestr.
[æ] skinnastodum. ij. prestar.
[j æs]e prestr.
[j g]arde prestr.
[j h]vsavic. ij. prestar.
[j ne]se prestr.
[æ] greniadarstodum. iij. prestar oc. ij. diacnn.
[j m]ula. iij. prestar oc ij. diaknar.
[æ] helgastodum prestr oc diakne.
[æ eina]rstodum. ij. prestar.
[æ þ]veræ prestr.
[æ skut]ustodum prestr.
[æ lun]darbrecku prestr.
[æ] st[ad] j kinn [prestr oc diakn].
[æ eyar]dalsæ prestr.
[æ liosa]vatne prestr oc diacne.
[æ þö]nglabacka prestr.
[æ ha]lse. ij. prestar oc diakne.
[æ dra]flastodum prestr.
[æ ill]ugastodum. ij. prestar.
[j l]aufase. ij. prestar oc diacn.
[æ gryt]vbacka prestr.
[j hof]da prestr.
[æ s]valbarde prestr.
[j kau]pange prestr.
[æ mvn]kaþuera prestr oc. ij. diaknar.
[æ modru]vollum ij prestar oc diakn.
[j nvpvfelli] prestr oc diakne.
[j holvm j e]yafirde prestr.

[j savrbæ]. ij. prestar oc diakne.
j miclagarde prestar. ij.
æ grvnd. ij. prestar oc diakn.
æ hrafnagile. ij. prestar oc. ij. diaknar.
j hlid prestr.
j dal prestr.|
j glæsebæ prestr.
æ modruvollum j horgardal prestr oc. ij. diaknar.
æ bæisæ prestr oc diacn.
æ backa prestr.
æ myrka prestr.
æ yxnhole prestr.
æ laugalande prestr.
æ audbrecku prestr annat huert ar.
j arskoge prestr.
æ vollum. ij. prestar oc diakn.
æ vrdum prestr.
æ tiorn prestr.
æ kuiabeck prest[r] oc [.ij.] omaga prestar.
æ siglunesi prestr.
æ barde prestr.
j hrisey prestr.
æ hnapstodum.
æ felle prestr.
æ hofda prestr.
æ hofe prestr.
j grimsey prestr.
æ miclabæ. ij. prestar oc diakne.
æ holum. iiij. prestar oc. iiij. diacnar.
æ uiduic prestr.
æ rip prestr.
j ase [prestr].
æ þuera prestr.
æ flugumyri prestr.
æ videvollum prestr oc diacn.
æ silfrastodum prestr.
æ hofe prestr.
æ goddolum. ij. prestar.

a mælefelli. ij. [prestar] oc diacn.
a reyk[i]um prestr.
a uidimyre prestr.
j hollte prestr.
j glaumbæ. ij. prestar oc diakn.
a reynestad. ij. prestar oc ij. diacnar.
a borg prestr.
a fagranese prestr.
j huamme prestr.
a hofe prestr.
[a] spaconufelli prestr.
a hoskulldzstodum. ij. prestar oc diakn.
a holltastodum. ij. prestar oc diacn.
a gunsteinstodum prestr.
j hlid einn prestr.
a Bergstodum prestr.
j holum prestr.
a svinavatne prestr.
a kvlu. ij. prestar [oc] diacn.
a þingeyrum prestr oc. ij. diacnar.
a marstodum prestr.
j hvame prestr.
j grimstvngum. ij. prestar oc diakn.
[a] vndenfelle prestr.
[a] breidabolstad prestr.
[a hiallta]backa prestr.
[j holvm j blavndvdal] prestr.
[j vididals]tungu. ij. prestar oc diacn.
[a breidabolstad]. ij. prestar oc. ij. diacnar.
a holum j vestrhope[1]) prestur oc omagaprestr.
a tiorn prestr.
a kirkiuhuame eirn prestr.
a mel. ij. prestar oc diacn.
a stadarbacka. ij. prestar oc diacn.
a nvpe prestr.
a stad prestr.

[1]) vestrhofe(!) hdr.

315. 12. Februar 1462. undir Hvassafelli.

Erlendr Gunnlaugsson selr Bjarna Ólasyni jörðina Öxará í Ljósavatnsþingum fyrir tuttugu hundruð.

AM. Fasc. XV, 13, frumrit á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö hin síðustu eru dottin frá. AM. Apogr. 73 eptir frumritinu. »Orginalbrefed liede mier Sr. Skule þorlaksson. og epter hann lidinn eignadizt eg þad« (AM.).

þat gervm vier þorgeir bavduarsson. steinolfur þorgilsson. ravgnvalldur oddsson og avnvn̄dur jonsson godvm monnvm viturlegt med þessv vorv brefe at þar vorv vier j hia savm og heyrdvm ꝍ ord og handaband þessarra manna biarna olasonar af einne alfv enn ellenndz gvnnlavgssonar af annare. at so firir skildv ed[1]) adur nefndur ellendur sellde fyrnefndvm biarna jordena avxarꝍ er liggur j liosavatz kirkivsokn med avllvm þeim gögnvm ok gædvm sem greindre jordv fylger og fylgt hefer at fornv og ny[v] ed hann vard fremzt eigannde at efter favdur sinn. Hier j mote gaf biarne olason tittnefndvm ellennde gvnnlavgssyne firir adur greinda jord tvttvgv hundrvd. sex malnytv kvillde. fiogur gelldfiar kvgillde. niv hvndrvt j silfre og eina kistv firir hvndrat. Skillde opt nefndur biarne giallda þessa peninga þratt nefndvm ellennde at næ[stvm] fardavgvm. og þetta kaup samþykte Margret olafsdotter kona hans. Og til sannenda hier vm settv vær fyr nefnder menn vor jnsigle firir þetta jardarkavpsbref. skrifat vnder hvassafelle j eyiafirde favstvdagen næsta firir valenntini martires. þa lidet var fra hingat bvrd vors herra jehsv christi þushundrvt. cccc. sextiger og. ij. ar.

---

316. 11. Mai 1462 á Torfustöðum.

Ketill Teitsson kvittar Einar ábóta á Munkaþverá fyrir níu hundruðum, sem er andvirði fyrir tiltölu þá, er Ketill átti til Skóga í Öxarfirði.

AM. Fasc. XV, 17, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

[1]) þannig.

bref er abote keypti part j skogum er kettill teiztson atte ved j[1]).

Þat giorer eg ketell teizson godvm monnum kvnnegt med þessv minv opñu brefe at eg kennvmst at eg hefe upp boret af herra einare abota œ munkaþuera niv hundrvt med suo ordnvm fridleika iiij hvndravt j smiavre. ij hundrads hesta ok iij hvndravt j slatrvm. enn her j mote fæ eg honum ok hefe eg feinged til fullrar eignar alla þa tiltavlv er eg atte til jardarinnar skoga er ligr j avxarfirde j skinnastada kirkiv sokñ efter þvi sem bref þar vm giavrt vtvisar suo framt sem margret finnbiarnardotter eda erfingiar þorgrims jonsonar vilia eige hallda þat kaup er þeir giaurdv sin j millum fyrr nefndur hera einar abote oc adr greindr þorgrimur edr lvka adra peninga jafngoda sem nv stendr efter ef þav vilia svo helldr javrdena til sin leysa. jtem skal abote ok eiga þav ij hvndravd er epter standa olvgt af þeim peningum er eg atte hia tittnefndum þorgrime ok kuittan firir gefa at avllv jafnfullv sem eg sialfr ok vnna mer þar lika firir efter þvi sem okkr semr þa vid finnumzt.

Ok til sannenda her vm setta eg mitt jnsigle firir þetta bref er giortt var æ torfvstavdvm j midfirde þridiudagen næsta firir hallvardzmessv anno domini ɱ° cd° lx° secundo.

---

317. **17. Mai 1462.** **i Vallanesi.**

Árni prestr Eiríksson vottar, að hann hafi lukt Kirkjubæjarstað þá reka, er Finnbjörn bóndi Jónsson lukti honum og hvalvonir þær, er Jón Jónsson lukti Jóni presti Bjarnasyni.

AM. Apogr. Nr. 2004 »Originallenn fylger Kirkiubæiarkirkiu i Tungu i Fliotzdalsherade«. Afskriptin er staðfest í Skálholti 3. Aug. 1712 af Árna Magnússyni, Gísla Bjarnasyni, Þorgilsi Sigurðssyni, Páli Hákonarsyni og Magnúsi Einarssyni.

Þat giorir ek sira arnne eirexsson godum monnum vittanligtt med þessu mino opno brefe ad ek hefe lvgte[2]) kirkiu-

---

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi; [2]) þannig.

beiar stad rekan þan sem finnbiorn bonde jonsson lvgte mer til efinlegrar eignar tuo lutte j vidrega oc hual fyrer hamundarstodum fra fullga[1]) biargarnesi oc til þess ed fram koma huamshus fiordvng fyrir boduasdal fiordung j hual fyrer fagradal fiordung j hval fyrer bagga fiordung fyrer hofn fiordung fyrer midfiardarnesi atta uetta af reisla fyrer fagranesi j millum tueggia garsenda oc allar þer hualuoner sem jon heitin jonsson lugte sira jone prest biarnasyne um allt langanesi[1]) oc hann erfdi epter jon sæbiarnarson oc epter kara brodur sin. oc til saninda her um sette eg mitt jnsigli fyrer þetta luguingar bref skrifat j uallanesi manodaghin nesta epter halluarsmesso anno domino(!) milliscimo quadragentecimo xexagescimo cecundo.

---

318. 5. Juli 1462. á Eyrarlandi.
6. Juli á Möðruvöllum.

Dómr tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um ágreining milli Sigurðar príors á Möðruvöllum, vegna klaustrsins, og séra Jóns Haldórssonar, vegna staðarins í Árskógi, um selför í Hrafnagilssel á Þorvaldsdal.

AM. Apogr. 4066 »Ex originali« með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »Brefed er ā kalfskinn med goda skrifft. fyrer þvi hafa vered 12. hangande Jnngsigle, og so marger eru þveingerner, enn ecki innsigle ā nema tveimur. ā þvi fyrra get eg ei lesid letrid, j midiunne er kaleikur med corporalisduk yfer og manns hönd vppe yfer« (JM.). Hitt innsiglið virðist hafa verið innsigli »Magna« Einarssonar og segir Jón á því »j midiunne mariulikneske, og helldur ā barne«.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda sueinbiorn þordarson. helge magnusson. magnus einarsson. ketel grimulfsson. oddr þorkelsson. rögnualldr asgrimsson. jon skeggiason. þordr hrodbiartzsson. gunar eyulfsson. þoruardr semingsson. olafr þorgeirsson ok þoruardr oddabiarnarson prestar kuediu guds ok sina kunigt gerande ad sub anno gracie m⁰. cd⁰. lx⁰. secundo mauadagin næsta efter festum apostolorum petri et pauli æ eyrarlandi i eyiafirde æ almenuiligri prestastefnu uor-

---

[1]) þannig.

um uier j dom nefnder af uorum virduligum herra og andaligum fedr herra olafi med gudz nad biskup at holum at dæma milli brodr sigurdar priors a modruuollum ok sira ions halldorssonar er priorin kiærþe til hans at hann hiellde ok haft hefde rangliga klaustursins selfor hrafnagils sel æ þorualldzdal j ongu hans leyfe vm fim ar edr leingur. nu firir þui ad oddr þorsteinsson sor þar firir oss at þesse selfor var hofd ok eignud gomul eign klaustursins æ modruuollum. suo hann visse vm fimtige ara ataululaust af huerium manni. Jtem sor ok þorsteinn þorsteinsson at hann heyrde eignada fyrsagda selfor modruualla klaustri af sier ellrum monnum vm morg ar ok a næstum sex arum ok tuttugu heyrde hann klaustursens formenn[1]) reiknaz eiga þessa fyrnefnda selfor hrafnagils sel a þorualldzdal vera gamla klaustursins eign a modruuollum ok ætaululaust hafda verit firir huerium manne. nu firir þui at oss leistz fyrsagdr sira jon halldorsson vera logliga firir stefndr. þa dæmdum vier fýrgreinder prestar þessa optnefnda selfor hrafnagils sel eign klaustursins a modruuollum nema sýra ion synde ok sueria lete med fullum bokareide firir michelsmesso j haust heima a modruuollum tuo loglig uitni firir biskup olafi edr hans umhodsmanni anan jon asmundzson en þan anan er samburda yrde vid þan vitnisburd er nefndr jon hafde handfest sira jone halldorssyni ok vpp var lesin a prestastefnune at stadurin j arskoge ætte þessa optnefnda selfor hrafnagils sel. ok sira jon skylldugan at sueria nu hier a prestastefnune at vænaz þeim einum vitnum er hann hugde sanenda vitne vera.

Ok til sanenda hier vm settum vier fyrnefnder prestar vor jnscigle firir þetta domsbref skrifat a modruuollum j horgardal a sama are dege sidar en fyr seger.

---

319. 5. Juli 1462. á Eyrarlandi.

Dómr tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um það, hvort Hólakirkia í Hjaltadal eigi Drangey í Skagafirði. Sóru sex prestar, er sumir báru að þeir vissu að Hólakirkja

[1]) portim̄(!), afskr.

hefði haft hana í 40 ár, svo að þeir vissu, aðrir vissu um 30 ár og einn um 25 ár. Dæmdu þeir kirkjunni eyna til óbrigðilegrar eignar.

AM. Fasc. XV, 15, frumritið á skinni. Tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Nú eru sjö af þeim dottin frá. Það getr verið vafi á, við hverja Pétrsmessu hér sé miðað, en líklega er það Pétrsmessa og Páls, því að þá dagana hélt Ólafr biskup prestastefnu á Eyrarlandi þetta ár.

Doomsbref vm Drangey[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda semingur prestr magnusson officialis heilagrar holakirkiu. sueinbiorn þordarson. þorsteinn jonsson. hellge magnusson. kolbeinn jngemundarson. hallur arnnason. þorleifur magnusson. magnus jonsson. ketil grimolfsson. oddur þorkelsson. steinolfur kalfsson ok þorgrimur jonsson. prestar holabiskupsdæmis. ku[e]diu guds ok sina kunnikt giorandi ad sub anno gracie ꝍ°. cd°. lx°. secundo a eyrarlande j eyiafirde manvdagin næsta epter petursmesso a almenneligre prestastefnu voru vær j dom nefnder af vorum nadavgum herra ok andaligum fôdur. herra olaf med gudz nad biskup a holum j hialltadal. ath dæma vm huort eyin drangey er liggr a skagafirde skyllde vera kirkiunnar eign a holum eda eigi. var þar svarit af sex prestum suo heitandum sira þorkel gudbiarzsson. sira sigurdur jonsson. ok sira berþor halldorsson. soru fullan bokareid ath adr nefnd drangey var havfd ok halldin kirkivnar eign a holum vpp a fioretige vetra suo þeir vissu akærulaust. sira þordr hrodbiarzsson ok sira jon halldorsson. soru ok suo ath fyr nefnd drangey var hôfd ok halldin kirkiunnar eign a holvm vpp a þriatige vetra suo þeir vissu akærulaust. sira þorfinnr þorolfsson sor enn þetta sama vm þratt nefnda drangey vpp a halfvan þridia tvg vetra suo hann vissi.

nu saker þess ath þetta var suarit af sex prestum sem fyr scrifat stenndr þui dæmdum vær fyr nefnder prestar títt nefnda drangey er liggr a skagafirde vera ok verit hafua obrigdiliga eign adr greindrar hola kirkiu epter þui fremsta sem lôgbok vtvisar.

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

var þessi vor domur vpp sagdr ok in scriptis fram borin j sama stad deige ok æri sem fyr seiger.

---

320. 5. Juli 1462. á Eyrarlandi.

Dómr tólf presta útnefndr af Ólafr biskupi Rögnvaldssyni um Þorstein Brynjólfsson er farið hafði í Drangey, eign Hólakirkju í Hjaltadal, og tekið þar sela, fugla og egg.

AM. Fasc. XV, 14, frumritið á skinni. Ellefu innsigli hafa verið fyrir bréfinu, enn nú eru fimm af þeim dottin frá. Það getr verið vafasamt við hverja Pétrsmessu hér er miðað, en líklega er það Pétrsmessa og Páls eins og sjá má af öðrum bréfum. Þá dagana hélt Ólafr biskup prestastefnu það ár á Eyrarlandi.

Domsbref vm Drangeẏ[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heẏra senda semingr prest[r] magnusson officialis heilagrar hola kirkiu. þorkel gudbiarsson. sueinbion þordarson. kolbeinn jngemundarson. magnus jonsson. hellge magnusson. þolleifr magnusson. hallr arnnason. ketil grimolfsson. steinolfur kalfsson. þorgrimur jonsson ok oddr þorkelsson prestar holabiskupsdæmis kuediu gudz ok sina kunnikt giorandi ad sub anno gracie ꝏ°. cd°. lx°. secundo æ eyrarlande j eẏiafirde manudagin næsta epter peturs messu æ almennligre prestastefnu voru vær j dom nefnder af vorum nadaugum herra ok andaligum fødur herra olaf med gudz nad biskup æ holum j hialltadal ath dæma vm þat sem biskup olaf kærde þar til þorsteins bryniolfssonar ath hann hefdi farit j drangeẏ ok veit[t] þar sela ok tekit þar fugla ok egg j aungu biskupsins leyfui. var þar ok bevisat med tueggia manna jncigli ath þorstein bryniolfsson hefde veitt sela fugla ok egg j fyrsagdri drangey. bar biskupin ath adr nefndum þorsteini ath hann hefde farit j drangey eigi sialnar en tuttugu sinnum til veideskapar j aungu sinu frelsi. nu saker þess ath þar var synt ath þorsteinn hafdi j eyna farit sem fyr scrifat stendr. þui dæmdum vær fyr nefnder prestar titt nefndan þorstein bryniolfsson skylldugan ath lvka heilagri hola kirkiu þria-

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hnedi.

tigi marka j fullʀetti firir huert þat sinn sem hann hefer j drangey farit heimilldarlaust ok hann hefer þadan haft til halfrar merkur sela. fugla eda egg. ok tuigillda aptur þat sem hann hefer veit[t] vnder sinn suarin bokareid. enn huert þat sinn sem hann hefer minna veit en til halfrar merkr. dæmdum vær hann skylldugan ath tuigillda aptr ok landnam med. dæmdum vær þorstein bryniolfsson skýlldvgan ath sueria settareid jnnann manadar ath heyrdum dominum ath hann hefde alldre heimilldarlaust farit j þratt nefnda drangey. fellz honum sia eidr þa dæmdum vær hann skylldvgan ath luka slika sekt sem fyr seiger. ok þratt nefndan þorstein brýniolfsson fallinn j bann ok skylldugan ath taka lausn ok script af biskupinum epter ʀettum kirkiunar lögum.

var þessi vor domur upp sagdur ok jn scriptis fram borin.

ok til sannenda hier vm settum vær fyrnefnder prestar vor jncigli firir þetta domsbref giort j sama stad deigi ok áre sem fyr seiger.

---

321. 6. Juli 1462 i Hruna.

Samningr milli Þorleifs Björnssonar og Stepháns Jónssonar, þar sem Stephán handlagði Þorleifi alla peninga eptir Jón Jónsson bróður sinn prest í Hruna, er þó að vísu voru brotnir við heilaga kirkju; skilr Stephán sér æfinlegt framfæri hjá Þorleifi, og að Þorleifr útvegi hjá réttlegum Skálholtsbiskupi, þegar hann komi, prestakall handa Þorleifi syni sínum.

AM. Fasc. XV, 11, frumritið á skinni; öll innsiglin eru dottin frá. Sbr. Grönl. hist. Mindesm. III, 187—89.

Þath giorvm wær meistare sueinn pietursson officialis. sira halldor ormsson kirkiuprestur j skalholti. sira salamonn magnusson. haukr einarsson. brandʀ svgvrdzson ok andreuss gudmundzson leikmenn godum monnum kunnight med þessu woro oppnu brefi. ad jn octaua petri et pauli apostolorum. anno domini ꝏ⁰. cd⁰. lx⁰. secundo. ij kirkiunne ij hruna ij hrunamannahrepp worvm wær [j] hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband þessara mana þorleifs biornnssonar af eirne alfv ok steffans jons-

sonar a[f] anare ath suo firir skilldu ath fyʀ nefndur stefan handlagdi fyrr nefndum þorleife alla þa peninga kuika ok dauda fasta ok lausa frida ok ofrida þa sem jon heitenn jonsson prestr hafdi atth broder fyrr greindz stefans er hann kallar sier til erfda hafa fallith epter þui som fyr greindr þorleifur hafdi ad sier tekith greinda peninga. eppter þeim dome er æ fiell æ mal fyrr greindz sira jonss fyrer hans oppinberlig broth kirkiunnar wegna ij skalhollti h[u]ortth sem hann hefdi tekith eda taka latith greinda peninga eppter þeirre eign ok wmbodi er biskup andries hafdi honum wth gefith þa skÿlldi fyrr greindr þorleifur eignazth þessa peninga kuitta ok ækærulausa til æfuenligrar eignar ok frialls forrædiss ok aller þeir menn kuitter er hann hefer ij þessi sin wmbod setth huortth þeir eru helldr leiker eda lærdir sue(i)nar eda adrer menn er þar hafa ij peninga adtecktum werith. skylldv þeir wnder samre grein kuitter ok ækærulauser. Hier ij mote skillde stefan jonsson sier æfuenliga hiallpp ok framfæri hia þorle(i)fe biornnssyni. Hier med skilldi greindr stefan af þorle(i)fe biornnssyni ath hann skylldi fa firir þorleif presst son sinn eitth huerrth beneficivm ef hann kynne ath koma þui af stad þa er riettligr skalholltz biskup kemur.

samþykkte þenna giorning greindr þorle(i)fur prestr med fullo handabandi huoʀ med anan.

Ok til saninda hier wm settum wær fyrr nefnder menn wor ijnzigle firir þetta bref skrifath ij sama stad deigi ok ari sem fyrr segeʀ.

---

322. 7. Juli 1462. i Hruna.

Þrír prestar og þrír leikmenn votta, að junkæri Þorleifr Björnsson hafi afhent Hrunastað, svo að Andrési Grænlendingabiskupi og umboðsmanni Skálholtskirkju vel ánægði, og kvittaði biskup Þorleif með öllu.

AM. Fasc. XV, 10, frumritið á skinni. Fyrsta innsiglið er nokkurnveginn heilt; annað brot; hin eru dottin frá. Sbr. Grönl. hist. Mindesm. III, 187—89.

vm þat þorle[ifr] Biornsson afhender Hrunastad.

Þat gerum uær meistare sueirnn pietursson officialis hei-

lagrar skalholltzkirkiv salamon Magnusson ogh oddvr olafsson prestar. brandvr sigvrdzson andries gudmunndzson ogh gislle philipusson leikmenn godum monnum kunnikt. med þessu uorv opnv brefi. ath in translacione sancti thome cantuariensis archiepiscopi. anno domini. M°. cd°. lx°. secundo j hruna j hrunamannahrepp uorum uær j hia saum ogh haurdvm a̅. þæ er junkærin þorleifur biornssson afheñte stadinn j hruna ogh þat er gardinum þar til heÿrde. ute ogh jnne. med þessvm peninga uexti sem hier epter stendr skrifath.

Jn primis sex kÿr ogh tauttugu ogh hundrad asaudar. j suo ordnum peningvm. sem biskupe andriese umbodsmanne heilagrar skalholltzkirkiu uel ænægde ath taka stadarins uegna.

Jtem hier til sex hundrud j metfie ogh þriou hnndrud j hrossum ogh þar til tuo hross fullroskinn þreuetran hest ogh annan tuæuetrann.

Hier med saum uær ogh heyrdum ath greindur biskup andries gaf med fullu handabande adr nefnndann þorleif aullungiss kuittann ogh akærolausann firir sier ogh sinum epterkomondum formonnum kirkiunar j skalhollte vm suo myclla peninga sem nv var greint ogh alla medferd a fÿrsogdum peningum.

Ogh til sanninda hieR vm settum uær fyr nefnder menn nor jnsiglle firir þetta vitnissburdarbref. skrifat j sama stad dege ogh are sem fÿR segir.

---

323. 9. Juli 1462. í Kaupmannahöfn.

Kristján hinn fyrsti Danakonungr selr Birni Þorleifssyni. umboðsmanni sínum »upp á Ísland«, eignir þær, er Guðmundr Arason (á Reykhólum) hafði »forbrotið«, og kallar aptr bréf Kristophers konungs af Baiern um þessar eignir.

AM. Fasc. LXV, 12, óvidimerað transskript á skinni frá c. 14?5.

Hier greiner fyrst um gudmundar peninga. er konungurin sellde birne heitnum þorleifssyne. og gialldit at greidazt a̅ þrimur savlvm.

Wij kristiarnn med gudz nad Danmarcks. Noriges. Sveriges. Vendis og gothes konvngh. hertoge i slesvik og j hollzthen. Stormaren og Dithmersken. Greife j oldenborg og delmenhorst[1]). Giorvm ollum vỳthanligt. at vij selltt og afhent hofvm Birnne þorleifssỳne vorvm vmbodzmane vpp æ jsland Nockvd godz vpp ǽ jsland liggiande. sem gudmvndur aræsonn forbravtt til vor. og krvnvnar. Epter þui sem vorth bref honum til forna. þar vpp æ gefit og jnne helldur og vttvijsar. þui hefur hann nv lated oss vnderstǽ at nockurer actha og vilia giora honum hindur. vpp ǽ fyr skrifat godz og þar vm̄ tala. hvertt godz oss ber honum at fríja og forsuara. þui forbiodvm víj avllvm. hverier hellzt vera kvnnv edur ero. og sierlega forskrifad[s] gvdmvndar ærasonar arfa og ollvm odrum. at bijvarra sig med fyr skrifad godz edur hans erfinngvm nockvd hindur þar vpp æ giora. j nockurn matha vnder vora konnvngliga hefnd og reide. og deydwm vij og maktarlaust giorvm þat bref sem vor forfader kong kristofer. hvers sal gud nade Gaf fornefndvm gvdmvnde arasyne vpp æ fyr skrifad godz. fyrer þui at hann eigi uttgaf edur fornægde fyrskrifvdvm vorvm forfedur verd edur peninga firir fyrskrifad godz. sem lofad og sagtt war.

Datvm jn castro nostro hafnensis. feria sexta proxima. ante festvm beate margarethe virginis et martiris nostro sub secreto presentibus appenso anno domini m̄°. qvadragentesimo sexagesimo secundo.

---

324. 19. Juli eða 20. December 1462. á Möðruvöllum.

Vitnisburðr tveggja manna um landamerki Hóls í Kinn og Garðshorns.

AM. Fasc. XV, 16, frumritið á skinni. Tvö innsigli hafa fyrir bréfinu, en eru bæði dottin frá. AM. Apogr. 1452 eptir frumritinu, sem komið er fra Staðarhóli.

Þat gierum uid magnus eyiolfsson ok halldor þorkelsson godum monnum viturligt med þessu ockru brefi ath þa hrafn gudmundzson lögmadr atti jardirnar holl j kinn ok gardszhorn hiellt hann þese landamerke millum þesarra jarda vr ytra

[1]) delmenhorhorst, skbr.

uallar gards horne æ holi ok riettsyni upp æ fiall suo langt sem sier heiman vr hols tuni. suo ok eigi sidr riettsyni ur uallargardinum ok ofan j klett þann er stendr j myrinne. vr honum riettsyni ofann j rangæ. suo ok heyrdu uid ockr ellre menn segia at adr greind landamerki hafi verid hofd ok halldinn akærulaust. suo ok eigi sidr heyrdu uid aunguan akæra vpp æ. xl. tigi vetra ok haufu uid þo verit innan sueitar.

Ok til sanninda hier um settum uid fyrr nefnder menn ockr jnnzsigli firir þetta bref er skrifat uar æ mödruvaullum j eyiafirde manudaginn næsta firir þorlaksmesso. þa lidit var fra hingatburd uors herra jehsu christi þushund fiogur hundrud sextiger ok tuau ær.

Anno 1662 a auxarærþingi 1. Juli var þetta Bref yferlyst j lögRiettu huar til logmenn og logriettumenn suðrudu það skyllde standa þar til sterkari skiöl framm kiæmi og þui hrindi[1]).

---

325. 1. August 1462. á Reykhólum.

Kaupmálabréf Andrésar Guðmundssonar og Þorbjargar Ólafsdóttur.

AM. Fasc. XV, 12, frumritið á skinni. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö af þeim eru dottin frá.

kaupmalabref favdur mins ok modur[2]).

Jn nomine domini amen.

birtizt ok stadfestizt suo felldr kaupmale æ festingardeghi þeirra andres gudmvndzsonar ok þorbiargar olafsdottur æ Reykiaholhvm æ Reykianese æ sunnvdaginn næsta fÿrer olafsmessv seinne þa er lidhit var fra hingatburd vors herra jhesv christi þushundrvd fiavgur hunndrvd sextigir ok tuav arh var þesse hæd ok peninga vavxtur æ fiekaupi fÿr greindra manna ath greindr andres hafdi til kaups med þorbiorgv þriv hunndrud hunndrada. var þar fÿst tilskilin jordin fell j kollafirdi firir sextighi

---

[1]) Þetta ritað aptan á bréfið; [2]) aptan á bréfinu og mun þetta vera hönd Ara eða Guðmundar Andréssonar.

hundrada ok þar til liufvstadi[r] ok fiardarhornn edh minna firir. xx. hundrud oc þar til. xl. hundrada j þarfligum penningvm. hier til lofade bondinn biornn ath hallda brullaup fyrr greindra manna vpp æ sina eigin penninga med þuilikvm kostnadi sem kemur til. lx. hunndrada. hier til gafh jvngkeære þolleifur biornnsson fyrr greindum anndrese halft annat hunndrad hunndrada med þessum fridleika ok anefnndre grein sem hier segher. er þar fyst tilgreind jordin solheimar er liggur æ ashvm j suinhavanzt kirkiv soknn firir. lx. hunndrada ok þar til .xxx. hundrada jord þar sem anndrese þætti sier vel hennta ok hier til skylldi greindr þorle[i]fr leggia optt nefndvm anndresi nijhvtighi hunndrada j kugilldvm ok aullvm þarflighum penningum. hier j motti gafh olafr bondi geirmundzson þorbiorgv dottur sinne med samþycki sigridar þosteinsdottur eigin konv sinnar halft annat hunndrad hunndrada med slikri nefnndri grein sem hier siegher. jordina gautzdal firir .xxx. hunndrada er liggur j garpsdals kirkiu soknn ok þar til hæfha fell j daulum fyrer tuttughu hunndrud er liggur j saudhafells kirkiv soknn. fimtighi hunndrada j silfri ok fiorertighe hunndrada j kugilldvm ok fimmtighe hundrada j aullum þarfligum peningum. hier med gaf nefnndr andres fyrr greindri þorbiorgu fiordungsgiof wr aullv fenv þvi er hann hafdi [til] kaups med hana. hier med skildi bondinn olafur firir þorbiorgv dottur sina sæmiliga beckiargiauf ok morginngiauf.

[voru þeser festingarvottar. helge þorkelsson. tomas halldorsson. prestar. brandr sigurdzson. svartvr þordarson. þordur ellendzson. leikmenn.

Ok til sanennda hier vm settum vier furnefnder menn vor jncigle firir þetta kaupmalabref er skrifwath var j sama stad dege ok are sem fÿrr seger[1]).

---

326. 3. Oktober 1462. á Höskuldsstöðum.

Þormóðr Ólafsson gefr Árna Jónsson kvittan »um öll þau kaup og peningaskipti, fríð og ófríð«, sem hann hafði haft við

---

[1]) [ritað með annari hendi, þó jafngamalli.

Jón heitinn Bergsson frænda Þormóðar, með fleirum ákveðnum orðum.

Biskupsskjalasafn Hol. Fasc. II, 5, frumritið á skinni. AM. Apogr. 3568 með hendi séra Snorra Jónssonar á Helgafelli 1721 eptir frumritinu.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda eigill grimsson juar steinsson ok olafur einarsson kuediu guds ok sina kunnickt giorande. at þa er lidit var fra hingatburd vors herra iehsu christi þusund fiógur hundrut sextiger ok tuo ar. ꝗ midkudagin næsta epter halluardzmessu[1]) j eingihlid j langadal vorum vær j hia saum ok heÿrdum a ord ok handaband arna jonssonar ok þormodar olafssonar at suo firir skildu at þormodr olafsson gaf arna jonsson kuittann ok akærulausan firir sier ok sinum erfiingium vm óll þau kaup ok peningaskipte frid ok ofrid sem hann hafde haft vid jon heitinn bergsson frænda adr nefnz þormodar. suo ok eigi sidr gaf tittnefndr þormodr adrnefndan arna jonsson kuittan vm þa peninga sem virtir voru a myrum hinum nedrum epter jon bergsson latinn ef hann ætti þar nockru firir at suara.

ok til saninda hier vm settum vær fÿrrnefnder menn vor jnzsigle firir þetta kuittunarbref er giort var ꝗ hauskaullzstaudum ꜳ skagastrónd sunnudaginn næsta epter michaelsmessu ꝗ sama áre sem fÿrr seger.

---

327. 14. Október 1462. Segeberg.

Kristján Danakonungr hinn fyrsti ritar klerkdómi og allri alþýðu manna í Skálholtsbiskupsdæmi, þar sem hann samþykkir kosning meistara Sveins Pétrssonar til Skálholtsbiskups, tekr hann og alt það, er honum við kemr í vernd sína.

Bartholins safn B. Fol. bls. 228—229, skr. c. 1690. Prentað í Scriptores rerum Danicarum VIII, 426—427. Það er ekki nema tvent til, að annaðhvort hefir Sveinn meistari ekki náð biskupsdómi í þetta sinn fyrir Jóni Krabba, ellegar þá að ártal þessa bréfs, 1462, sem í handritinu stendr, er rangt fyrir 1465 eins og Keyser

[1]) þ. e. 19. Maí.

blátt áfram segir (Norsk Kirkehist. II, 565). Þó mun það varla vera, og mun hitt nær sanni, að klerkdómrinn í Noregi hafi þraungvað Jóni Krabba ókosnum af Íslendingum inn á Skálholtsbiskupsstól, svo Sveinn hefir ekki komizt að í þetta skipti. Auk þess byggir Keysir það á þessu bréfi, að þeir Marcellus biskup og Jón biskup Krabbi hafi báðir dáið 27. Febr., Marcellus 1462, en Jón 1465, sem er alveg heimildarlaust, nema um annan þeirra, og er þá ekki annað umtalsmál en að það sé Marcellus, sem á þá ártíð, eptir ártali þessa bréfs, sem ekki er vert að tortryggja að nauðsynjalausu (sbr. bls. 6 hér að framan). Sveinn biskup telr annars sjálfr biskupsdóm sinn frá 1467, og ekki þekkjast eldri bréf hans sem biskups.

Ad Clerum et populum Scalholtensem.
Christiernus et cetera.

Honorabilibus viris, sacerdotibus necnon aliis in Scalholtensi dyocesi nostris subditis universis, salutem, gratiam nostram et omne bonum.

Qvoniam Scalholtensis Ecclesia per mortem sui ultimi possessoris, penultimo Februarii die, vacare cepit, in honorabilem virum oc scientificum magistrum Svenonem Petri presbiterum diocesis Scalholtensis, ut ipsi Ecclesie in pastorem preficeretur et antistitem unanimiter consensistis, nobisqve per litteras vestras supplicastis humiliter, ut nostrum in hac re consensum et benevolentiam superaddere dignaremur.

Nos ad omnipotentis Dei honorem et gloriam, ad ipsius qvoqve Ecclesie utilitatem et incrementa felicia, in eundem Magistrum S(venonem) vita et moribus commendabilem ex nostra speciali gratia consentimus ipsumqve Magistrum S(venonem), Ecclesiam Scalholtensem, personas eius spirituales et seculares. cum bonis suis et pertinentiis qvibuscunqve sub nostra pace et regia defensione accipimus protegendos. Volentes et precipientes vobis omnibus et singulis, ut dicto magistro S(venoni) reverentiam et obedientiam debitam tamqvam vero pastori vestro Episcopo impendatis. Preterea substitutis nostris et officialibus qvibuscunqve districte precipiendo mandamus, qvatenus memoratis magistro S(venoni) ecclesie Scalholtensi, personis eius, familie, necnon subditis auxilium opportunum, dum opus fuerit, exhibeant et favorem; nec ipsis aut ipsorum alicui iniurias, damna aut violentiam qvalitercunqve inferant, nec inferri ab aliis patiantur, prout indignationem Dei omni-

potentis ac vindictam nostre R(egie) M(aiestatis) curaverint evitare.

Datum in castro nostro Seghebergh anno domini 1462[1]) die 14 octobris, Nostro Regio sub Secreto, presentibus appendi iussimus in evidentiam premissorum.

---

328. 14. Október 1462. í Hvilft.

Vitnisburðr sjö manna um viðskipti séra Narfa Böðvarssonar og bræðra hans og þeirra manna við Haldór Hákonarson og Ólaf Jónsson og þeirra menn í kirkjugarðinum í Holti í Önundarfirði, að ekki hefði þeir Haldór slegið fyrri en grjóti var til þeirra varpað úr kirkjugarðinum.

AM. Fasc. LXVI, 15, frumritað transskript frá 7. Júlí 1474 á skinni. Síðara innsiglið er dottið frá.

Bref vm vidskipti Halldors hakonarsonar og narfa Bodvarssonar[2]).

Þat giorum vær jon marckusson. helgi filipusson. jon bardarson. þorbiornn gudmundzson. jon þosteinnson. olafur olafsson. jon olafsson godum monnum kunigt med þessu woru opnu brefi at wær worum j hia saum ok heÿrdum á wm áskilnad þessara manna er ward j hollti j aunundarfirdi á laurenciusmesso dag[3]). sira narfa bauduarssonar. gisli ok jorundur. arne ok klęngur. brædr hans. siguatur ok ion stefnisson menn hans. En af anare alfu halldors hakonarsonar ok olafs jonssonar ok þeirra manna. saum wær huorcki hauggit ne sleigit af þeim ne þeirra monnum j kirkiugardinum ok eigi j kirkiugardinn j fyrgreindum stad j hollti fyr enn adr greindr sira narfi ok brædr hans snorudu grioti ut vr adr greindum kirkiugardi. kom sa steinn er sira narfi snaradi firir briost greindum halldori. lÿsti halldor hakonarson optnefndr prestinn j banni enn kirkiugardinn saurgadann. letu þeir ok bera griot j kirkiu-

---

[1]) Svo. Í frumritinu hefir Keyser líklega ætlað, að staðið hafi ɱcdlxu, og *u*-ið hafi svo afskrifarinn lesið sem tvö i (*ii*); [2]) utan á bréfinu með hendi Eggerts lögmanns Hannessonar; [3]) þ. e. 10. Aug.

gardin adr greindan ok snorudu þí sama grioti ut at fýr greindum monnum. skutu þeir og tuo skot af lasboga ut wr þrat nefndum kirkiugardi ad opt nefndum monnum. ok hier epter wilium wier sueria ef þurfa þiker.

ok til sanninda hier wm settum wier fyr nefnder menn wor jnsigli firir þetta witnisburdarbref er skrifad var ꝏ huilft j aunundarfirdi upp æ kalixtusmessu þa er lid(it) war fra hingadburd wors herra jehsu christi þushundrat. cccc. sextiger ok ij ar.

---

329. 22. Október 1462. i Kirkjufell

Ingimundr Þorleifsson og tveir menn aðrir ganga í borgan fyrir séra Böðvar Jónsson um peninga staðarins í Hjarðarholti í Laxárdal, sem hann hefir eigi fulla borgan fyrir.

AM. Apogr. 2275 »Ex orig. Hiardarhollt. accuratissimè. Innsiglen eru öll burtu, hafa 3. vered«. (AM.).

Þat giorum ver jngimundur þorleifsson[1]). gamli þorleifsson. jon jsleiksson godum monnum uiturligt med þessu uoru opnu brefi at ver hofum geingit j borgan firir sira boduar ionsson um stadinn ok stadarins peninga j hiardarhollti j laxardal. frida ok ofrida. fratekinni[2]) porcio ecclesie. so mikla peninga sem fýr greindur sira boduar tekur uith stadarins uegna. uilium uer ok fýrgreinder menn so leingi stadinn ok stadarins peninga borga. sem optnefndr sira boduar hefur eigi fulla borgan firir stadarins peningum ok godum monnum lizt þat vera. enn ecki leingr.

Ok til sanninda her um settum ver fyrnefnder menn vor jnzcigli firir þetta bref skrifat j kirkiufelli fostvdaginn næsta firir tveggia postula ꝏesso simonis et jude anno domini ꝏ°. cd°. lx°. ij°.

---

[1]) þorleilsson, stóð í frumritinu; [2]) »Mille fratekinni og porcio er i oirginalnum utskafed so mikid sem svara kynni einu orde medallage laungu, hefr vered giort strax i fyrstu. mun eitthvad ofskrifast hafa« (AM.).

330. [fyrir 1463].

Skrá um eignir Hvanneyrarkirkju í Andakíl, þegar Jón Ketilsson tók við.

Í máldaga, sem líklega er frá dögum Jóns biskups Krabba, eru reiknnð mortalia ·á Hvanneyri frá því Vermundr heitinn Kolbeinsson tók við; á því má sjá að Jón Ketilsson sé þá kominn að Hvanneyri. AM. Apogr. Nr. 1729, með hendi Árna Magnússonar »Epter kalfskinnsblade in folio, sem hefur vered saurblad framan vid bok, og stendur þar skrifad ä, nedst ä bladinu: Mariu kirkia a Hvanneyri a bok þessa. Blad þetta hefi eg haft til läns fra Sr. þorde Jonssyne ä Stadarstad. Hinumegen ä bladenu stendur med hende Päls Gislasonar: N: 1. sine dato, ad ultimam visitationem in qva extat 1529« (AM.).

Svo mikit eigur Hvanneyrar kirkia i fridum peningum er Jon Ketelsson tok vid.

xvj. kugilldi i fridum peningi.

hefer sidan gefizt sva mikit i mortalia sem hier greiner.

Snorri Dagsson kugilldi.

Ketell Dagsson kugilldi.

gafst hestr efter Jon oddzson.

annar hestr er gaf Sigvatur þorsteinson.

Hross efter þord sigvazsson oc þar fimm aura til.

Gaf Ragna audunardotter kugilldi og unnr dotter hennar kugilldi. annat efter arna ketelson bonda sinn. oc kugilldi er jon ketelson gaf oc kugilldi efter vermund jonsson.

Jon kettelson kugilldi.

gunnhilldr vermundardotter kugilldi[1]).

---

331. 24. April 1463. á Möðruvöllum.

Skiptabréf Margrétar hústrú Vigfúsdóttur með Ingibjörgu, Guðríði og Ragnhildi dætrum sínum.

AM. Fasc. XV, 21, frumrit á skinni. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema tvö.

---

[1]) »hactenus ima manu«. (AM.).

Skiptabref þeirra mædgna[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda[2]) wier broder einaʀ abote a munkaþuera. semingur magnusson ok magnus einarsson. prestar. þorkell þorkelsson. steingrimur isleifsson. helgi sigurdzson ok rustikus sigmundzson. leikmenn. kuediu guds ok sina. kunnigt gioranđi ath þa lidit uar fra hingathurd uors herra ihesu christi þusunđ fiogur hunđrud sextiger og ok þriu aʀ a maudruuaullum i eyiafirdi sunnudagin næsta fýrir gagndagin eina vorum uier j hia saum ok heýrdum a ord ok hanđabandh margretar uigfusdottur af einni alfu. enn dætra þoruardz honda loptzsonar ok adr greindrar margretar af annari. Jngibiargar. gudridar ok ʀagnhilldar ath suo fyrir skildu ath fýr nefndar systur gafu adur greinda margretv aullungis kuitta ok akiærulausa fyrir sier ok aullum sinum epterkomendum ok erfingium um halld ok medferd a aullum þeim peningum faustum ok lausum[3]) fridum ok ofridum er titt nefnd margret hafdi umbod yfer haft þeirra uegna um næsta tolfmanadi.

Suo ok ei sidur i sama handabandi saum uier fyʀ nefnder menn ath þessar saumu systur. jngibiorg gudridur ok ʀagnhilldur gafu umbod a ǫllum sinum peningum faustum ok lausum fridum ok ofridum opt nefndre margretu uigfusdottur skilgetine modur sinni um tolfmanadi fra næstum fardaugum ok til annara fardaga. skylldi þratt nefnd margret eiga affall ok alla auaugstu a fyr grei(n)dum peningum suo leingi sem greint umbod stendur.

Ok til saninda hier vm settum vier fýr nefndir menn uor junciglі fyrir þetta bref er skrifath uar i sama stad ok ari degi sidar enn fyr seghir[4]).

---

332. 11. Juni 1463. i Hvestu.

Dómr Örnólfs Einarssonar kongsumboðsmanns og sex manna, að Deildará á Skálmarnesi skuli í haldi og meðferð Eyjólfs

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi; [2]) svo; [3]) hdr. lausaum [4]) þ. e. 25. Apr. eða á gangdaginn sjálfan.

Magnússonar, en Eyjólfr hafði með fororði gefið Dýrfinnu dóttur sinni hana til kaups við Gunnstein Klemensson.

Eptir afskript Gríms Thorkelíns í Ríkisskjalasafni Dana, er hann hefir gert eptir frumritinu, sem þá var í AM. XV, 22, en er nú glatað. Þá var fyrsta innsiglið fyrir bréfinu, en hin dottin frá.

Þath gerum uær Philippus Sigurdzson. Þordr Sigurdzson. Þorsteinn Jonsson. Sigurdr Halfdanarson. Narfe Petursson ok Jon Þordarson godum monnum uiturligt med þessu voru opnu brefi þa er lidit var fra hingatburd vors herra Jesu Christi þusund .cccc. lx. ok þriu aar. in festo Barnabe apostuli j j huestu j Arnarfirde a þingstad rettum vorum vær j dom nefndir af ærligum manne Aurnolfe Einarssyne konungs vmbodhsmanne ath dæma þar vm huort Eiolfr Magnusson mætti nu[1]) retth taka ath sik jordina Deildaraa er liggr aa Skalmarnese j Mulakirkiusokn er þau[1]) hôfdu gefet Dyrfinnu dottr sinne til kaups vid Gunnstein Klemensson suo framth sem hann hefdi fiôgurra hundrada jord ok xx. ok suo mikla peninga adra sem hann talde ser ok hann sagdi bondinn Biorn Þorleifsson hefdi gefit ser. Nu saker þess ath þar kom fram fyrer oss bref bondans Biarnar med hans heilu ok oskoddu hanganda insigle suo hliodande ath hann sagdizt aunga peninga hafa afhent Gunnsteini heitnum ok aunga gefit framar enn svo sem hann hefdi hans lifdaga meint ath forlika med sinni þionustu ok þat annat ath Eyolfe Magnussyne adr handfest tueggia manna vitni suo latande ath Helga Þordardotter hafi ecki framar gefit Dyrfinnu dottr sinne med samþycke Eyiolfs bonda sins en þau skildu ser aptr jordina Deildaraa ef ei fram kæmi jord ok peningar þeir Gunnsteinn talde ser. Ok þui ath uær vissum ath hann hafdi litla[2]) peninga edr aungua dæmdum uær fyrnefndir menn Eyiolfi Magnussyni jordina Deildaraa til logligs hallds ok medferdar þar til laga vegr gengi aa ef nockr ma med rettu aakæra. Samþyckti fyrnefndr Aurnolfr konungs vmbodhsmadr þenna vorn dom. ok til sannenda her vm settum uær fyrnefndir menn vor jnsigle fyrer þetta domsbref er giôrt var j sama stad. aari ok degi sem fyr segir.

[1]) Svo; [2]) fyrst skr. »lvkta«, en síðan settir punktar undir og »litla« skr. yfir línunni.

333. 2. Juli 1463. á Þingvelli.

Skúli Loptsson selr Birni bónda Þorleifssyni jörðina Hlíð í Bolungarvík fyrir Meira-Vatn í Skagafirði.

AM. Fasc. XV, 20, frumrit á skinni. Af fjórum innsiglum, sem hafa verið fyrir bréfinu, eru nú þrjú eptir og eitt af þeim þó mjög brákað.

bref firir hlid j bolungarvik[1]).

þad giorwm vid aurnolfur einarsson ok brandr sigurdzson godum monnum kvnnigth med þessu ockrv brefe ath þar vorvm vid j hia sæm ok heyrdum æ ord þeirra ok handaband af einne alfv biorns bonda þorlleifsonar. af annare skula lopzsonar. ath suo fyrer skildv ath adrnefndr skuli sellde fyr nefndvm birnne jordena hlid er stendr j bolvngarvik j holskirkiv sokn med ollwm þeim gognvm ok gædvm rekvm ok renningwm ok ollum hlvnendum þeim sem fyrr nefndre jordv hefer fylt ath fornv ok nyiv ok hann vard fremzth eigande ath. hier j mote gaf adr nefndr biorn titt nefndvm skvla jordena meira vatn er stendr j skagafirde j mælefellz kirkivsokn med ollvm þeim gognvm ok gædvm er greindre jordv hefer fylt ath fornv ok nyiv ok hann vard fremzth eigande ath. skyllde hvor wm sig biornn þorlleifson ok skule lopzson svara lagariptingv æ þeirre jordv er hvor sellde audrum enn badir hallda til laga.

for þesse giorningr fram ok iardakaup visitacio sancte marie virginis æ þinguelle titt nefndra manna æ millum biorns þorlle(i)fssonar ok skvla lopzsonar.

Ok til sanninda hier wm settvm vid fyrnefndir menn ockr innsigli med fyrr nefndra manna innsiglum firir þetta bref skrifat j sama stad dege sem fyrr seger. anno domini m°. cd°. lx°. iij°.

---

334. 8. Juli 1463. i Kaupmannahöfn.

Bréf Kristjáns Danakonungs hins fyrsta til Íslendinga um sekkjagjöld kaupmanna, um birting stefnu og dóma og um vígsbætr.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

Bréf þetta er til í fjölda afskripta, og þar á meðal á fjórum skinnbókum, þrem frá 16. öld og einni frá hér um bil 1600, en þó er eingin af öllum þessum afskriptum vel góð. Einna elzt eða jafnvel allra elzt hinna skárri afskripta, sem hafa bréfið heilt, er sú, sem stendr í Öxnafellsbók Bókmentafélagsins 309. 8vo og er ritað af Ara sýslumanni Magnússyni í Ögri nálægt 1620, og er sá texti prentaðr hér sem **A**, en borið saman við lagasafn Magnúsar Ketilssonar, sem látið hefir prenta bréfið í tvennu lagi, og hefir hann haft fyrir sér afskript samkynja Öxuafellsbók, en þau handritin eru fæst, sem svo eru, og sleppa þau flest síðustu greininni um bætr fyrir mannslag. Í þeirri mynd kemr bréfið fram í skinnbók Uldalls (322. 4to) og Thotts (2099. 4to), að þar er bréfið heilt að öðru en því, að slept er síðustu greininni í *A* og dag- og ársetningu. Er sá texti prentaðr hér sem **B**. En þá koma hinar afskriptirnar, sem mylja enn smærra, og gera þær nú tvö skjöl úr þessu bréfi, um leið og þær sleppa alveg greininni um vígsbætrnar (síðustu greininni í *A*). Láta þær þá annað bréfið hljóða um sekkjagjöldin (fyrsta greinin í *A*), en tilgreina hvorki ár né dag, hvenær það sé útgefið. Er sá texti til í tveim skinnbókum, og er bann prentaðr hér sem **C**. Hitt bréfið er svo látið vera um stefnubirtingar (önnur grein í *A*) og árfært rétt, en sagt, að það sé gefið út í Febrúar, ýmist hinn 1., 6. eða jafnvel binn 16. dag í þeim mánuði (sbr. lagasafn MKet. I, 55). Sá texti er prentaðr hér sem **D**. Hvernig það er komið til að dagsetja bréfið 6. Febrúar eða í Febrúar, er nokkurn veginn ljóst, eins og Magnús Ketilsson líka hefir tekið eptir. Það er auðsjáanlega ekkert annað en afbakan úr feria sexta (= föstudagr), sem upphaflega hefir i bréfinu staðið og enn stendr rétt í *A*. En bitt hefir aflagazt í Öxnafellsbók og eins þeirri afskript, sem Magnús Ketilsson hefir haft fyrir sér af *A* og ekki leiðrétt, þar sem stendr ante feriam(!) Margretæ virginis, fyrir: ante festum Margretæ virginis (= fyrir Margrétarmessu meyjar).[1]) En föstudagrinn fyrir Margrétarmessu 1463 er 8. Júlí, og má það vera óyggjandi, að bréfið sé gefið út þann dag og það ár.

A.

ÍBfél. 309. 8vo bl. 47a—b með hendi Ara Magnússonar í Ögri um 1620 (Öxnafellsbók). Þessi texti er prentaðr í Lagasafni Magnúsar Ketilssonar I, 51—54, og er sá texti hafðr hér til samanburðar og fyrirsögnin tekin eptir því.

Um̄ seckiagialld. um̄ Stefna og Doma avglysing. um̄ Vijgsbætur.

Vier kristian med gudz nad norgis[2]). suiarikis. danmerkur.

---

[1]) Það stendr rétt í ágripi (D) i MSt. 45. 4to; [2]) Noregis MK.

venda[1]) og gotta kongur. hertugi ut j slesuik. holsten. stormaren og[1]) ditmarskin. [Greife i Oldenborg og Delmenhorst[2]) beilsar[3]) ydur ollum vorum elskuliga almuga og vndirsatum sem biggia og bua up a vortt land Jsland kiærliga med gudi oc vorri nad.

[Eg giore[4]) ydur vitanligt ad oss er til vitanda ordit at vor oc krununnar rettugheit mioc forminkast og firir kemur j þui ad margir af ydur kaupslaga uid utlenska kaupmenn fir enn þeir [utgefit hafa[5]) þeirra seckia[6]) giolld. þui forbiodum vier ollum ad kaupa[7]) uid utlenska kaupmenn fir enn þeir [utgefit hafa[5]) [firnefnd þeirra[8]) seckia[6]) giolld sem gamall sidvane verid hefur. huer hier a moti giorer hefur forbrotid þat goss sem hann kaupir eda so goda peninga og[1]) viij ortog og[1]) xiij merkur j brefabrot.

Jtem er oss uitandi ordit at nockrer af ydur plaga at skiota sier undan rette oc eigi vilia heyra stefnur. doma edur urskurda[9]) vtan ganga helldur leiniliga j burt j skiol at geimast edur j sina garda nær þeir þat fornema. þui vilium vier oc biodum at þeir domar. stefnur edur urskurdar[10]) sem menn so upplesa j hanz gard ella[11]) annarstadar [nær þat lesist med vitnum j[12]) þann gard sem hann geimer sig firir jnnann oc vill eigi heyra. skal fast og stodugt halldast. [sem þad være lesed fyrer honum siálfum[13]).

Jtem vm bætur sem dæmdar [eller sæmdar[14]) verda epter manslag. þeim sem þat ber med rettu epter logum. beydum[15]) vier oc biodum at þat hier epter stodugt og fast þess af[16]) [hinz dauda erfingia[17]) halldist sem þat var til forna af dæmt og giort. enn[18]) þo at vort lanzuistarbref komi þar a moti hliodandi.

bidium vier oc biodum vorum logmonnum oc syslumonnum og almuga at hallda þessa vora skipan oc stirkia ef nockur uill bier a moti gera.

---

[1]) b. v. MK; [2]) [b. v. MK; [3]) heilsum MK; [4]) [Vier giørum MK; [5]) [hafa útgefed MK; [6]) MK; seckta 309; [7]) ecki b. v. 309, sem er ofaukið; [8]) [þeirra fyrrnefnd MK: [9]) urskurde MK; [10]) urskurder MK; [11]) edur MK; [12]) [edur hvorn MK; [13]) [b. v. MK; [14]) [edur samdar MK; [15]) bidium MK; [16]) sl. 309; [17]) [Erfingium þess hins davda MK; [18]) sl. MK.

Datum in castro nostro hafniensi[1]) feria sexta ante festum[2]) beate margrete uirginis Anno[3]) ꝏ⁰ iiijc lx oc iij.

B.

Uldall. 322. 4to bls. 184a—b, skinnbók frá c. 1570. — Thott. 2099. 4to bls. 405—407, skinnbók, skr. c. 1580. — Texta samkynja þessum virðist Magnús Ketilsson ekki hafa þekt.

kristians ʀ(iettar) ʙ(ot)[4]).

Kristiern med Guds nad: Noregs:[5]) Danmerkur: Suiarikis [Vendis og Gotis[6]) konung: Hertugi[7]) j slesuik. [Greifi j[8]) holsten. Stormaren. j Oldinborg og Delmenhorst. heilsum ollum monnum a Jslandi med Guds kuediu og vorri.

[Er oss[9]) vitanligt ordit ad vor og krununar riettugheit mikit forminkast: fyrer þat: at marger af ydur kaupa vid vtlendska [kaupmenn[10]) fyr en þeir hafa vt giefit þeirra seckia[11]) giolld og riettugheit. og ei vilia þeiʀ þar epter giallda. Þui fyrerbiodum vier fyrer ollum og[12]) huerium fyrer sig at kaupa nockut vid fyrnefnda vtlendska kaupmenn fyr en þeir hafa vt giefit oc golldit fyrnefnt þeirra seckia gialld sem gamall siduandi[13]) er til. Enn huer þar j mot giorir hafi forbrotid þat gods sem hann kaupir edur suo goda peninga og viij ortuga og xiij merkur j brefabrot.

Jtem er oss og[14]) [kunnigt[15]) ordit at marger af ydur plaga ad skiota sier vndan rietti oc vilia eigi heyra. Stefnur Domar edur: vrskurdi. helldur ganga leyniliga a burt j skiol eda garda til at geyma sig. Þui vilium vier og biodum ad þeir Domar: Stefnur edur vrskurdir[16]) sem suo wilia fordast oc wndan ganga j hus edur annarstadar. ad þat lesist j þann gard edur leyni sem hinn geymir sig fyrer jnnan oc vill ecki heyra: skal fast og stodugt halldast sem þat væri lesit fyrer honum sialfum.

---

[1]) hafniensiz(!) 309; [2]) þannig leiðrétt eptir MSteph. 45, 4to skr. á 18. öld; ferium(!) 309; feriam(!) MK: [3]) b. v. MK; [4]) sl. 2099; [5]) kongur b. v. 2099; [6]) [Vinlandz oc Gautlandz 2099; [7]) Hertug 2099; [8]) [sl. 2099; [9]) [oss er 2099; [10]) [Ꝏenn 2099; [11]) 2099; secka 322 hér); [12]) ydur 2099; [13]) siduani 2099; [14]) sl. 2099; [15]) [kunnugt 2099; [16]) wrskurdar 2099.

C.

AM. 345. Fol. bls. 162—163, lögbók Einars Ísleifssonar á Reykjum, á skinni, skr. c. 1570. — Stockholm. membr. C8 bls. 237, skr. c. 1608. — Gl.kgl. saml. 1159. Fol. bls. 528—29, á pappír, skr. c. 1640 (bók höfuðsmannanna á Bessastöðum). — Dómabók úr safni Jóns Pétrssonar, kölluð Ƴb, skr. c. 1630—40. — Magnús Ketilsson virðist ekki hafa þekt þennan texta.

Riettar Bot Kongs Kristians.[1])

Wer Kristian med gudz [nad danmerkur. noregs. suiarikis[2]) [kongur et cetera[3]). heilsum[4]) ydur aullum vorum elskuliga[5]) almuga og vndersatum sem biggia og bva uppa vort land jsland kiærliga[6]) med gudi og vorri nad.

[Uier[7]) giorum[8]) ydur kunnigt[9]) ad oss er uitannligt[10]) ordit ad vor og krvnunnar riettugheit mikid forminkast[11]) og eidist[12]) j þui ad[13]) marger af ydur kaupslaga uid vtlendska kaupmenn fyrr enn [þeir utgefid hafa sijn[14]) seckiagiolld[15]) [og vanalega[16]) rentu og sijdann uilia þeir ei bitala sijn seckiagiolld[17]).

[Þui fyrirbiodum vier aullum ad kaupa nockru vid vtlendska menn fyr enn þeir vtgreitt hafa sijn[18]) fyrnefnd seckiagiolld[19]). sem gamall sidvani [hefur verit[20]). Hver hier j moti giorer hefur forbrotid þat goss sem hann kanper edur svo goda peninga og viij ortog og xiij merkur j brefabrot.

[Datum et cetera[21]).

---

[1]) R. B. K. C. ad einginn kaupi vid vtlendska fyr enn þeir hafa golldit sitt veniulegt gialld C8; Kong Christiäns Riettarbot. ad eingen kaupe vid vtlendska fyrr enn þeir haffa golldid seckttagiolld(!) 1159; [2]) [Noregis Suijrijkis(!) og Danmerckur C8; sl. 1159; [3]) [sl. 345, 1159; [4]) heilsa 345; [5]) elskulegum C8, 1159, Ƴb; [6]) sl. 345; [7]) og 1159; [8]) [Eg giori 345, 4b; [9]) vitanleg (viturligt) C8, 1159; [10]) kunnugtt C8, 1159; [11]) minkast 1159; [12]) Eydast 1159; [13]) af C8; sl. 1159; [14]) [þier utgeffid ydartt 1159; [15]) sektagiolld 345, C8, .Ƴb; seckttagialld 1159; [16]) veniulega C8; [17]) sektagiolld 345, C8, Ƴb; [sl. 1159; [18]) b. v. 1159; [19]) sekkttagiolld C8, 1159, Ƴb; [sl. 345; [20]) [verid hefur 1159: [21]) [sl. 345, 1159, Ƴb.

D.

Bibl. Bodl. Oxford. FMagn. 127. 4to bl. 196—197, dómabók, skr. c. 1640. — AM. 211c. 4to bls. 58, dómabók skr. c. 1680—1700. — Lagasafn Magnúsar Ketilssonar I, 55—56.

R(éttar) B(ót) eður bréf k(ongs) Christians þess fyrsta með því nafni um menn, er eigi vilja stefnur né dóma heyra[1].

Vér Christian með guðs náð [Noreyis[2]). Svíaríkis og Danmerkur kongur[3]) gerum öllum viturlegt, að fyrir oss er komið, að[4]) nokkrir[5]) af yður, vorum undirsátum á Íslandi, plaga að skjóta sér undan rétti, og vilja ei heyra stefnur né[6]) dóma eður[7]) úrskurði, utan ganga heldur [venjulega í[8]) skjól og geymast, nær þeir það fornema, [að þeir skuli sækjast lagasóknum[9*]). Því [biðjum vér og bjóðum[9]), að þeir dómar, stefnur og[10]) úrskurðir, sem [mann eður[11]) menn svo [upp[11]) lesa í hans garð[12]) eður annarstaðar, [eður hvern þann garð[13]), hann geymir sig fyrir innan og vill[14]) ei heyra, skal fast og stöðugt haldast sem það væri lesið fyrir honum sjálfum.

[Gefið upp á vort slot[15]) Kaupinhafn[16]) [feria sexta ante festum beate Mariæ virginis Anno[17]) 1463.

[Undir vort signet[18]).

---

335. 1. August 1463. Hjarðarholti. 31. Juli 1478. á Brunnáreyum i Saurbæ.

Sigurðr prestr Brandsson og Finnr Pétrsson lýsa því, að þeir hafi ásamt sex dandimönnum verið tilnefndir af Helga officialis Þorkelssyni í umboði Jóns Krabba Stephánssonar biskups í Skálholti til að meta staðinn og kirkjuna í Hjarðarholti í Laxárdal.

---

[1]) þannig 127; sl. 211 & MK; [2]) 127; Noregs MK; [3]) [et cetera 211; [4]) það 211; [5]) nokkur 127; [6]) sl. MK; [7]) og 211; [8]) [í leynileg 211; [9*]) [b. v. 211; [9]) [bjóðum vér 211; [10]) eður 211; [11]) [sl. 211; [12]) garði 211; [13]) [nær það er lesið með vitnum í þeim garði, sem 211; [14]) vilja 127; [15]) [Útgefið á voru sloti 211; [16]) [Dat(um) Kaupmannah. MSt. 45; [17]) [MSt. 45; 1. dag februarij árum eptir guðs burð 211; 6. Februarij Anno, Bodl. 127; [18]) [b. v. 211.

AM. Apogr. 2276. »Ex originali Hiardarholt. accuratissime. Tvö innsigle hafa vered firir brefinu. Nu er eigi epter nema þad fyrra«. (AM.). »Brefed tekr miög so ad trosna« (AM.).

Þat giore ek sigurdur prestur brandzson. ok finnur petursson godum monum uiturligt med þessu ockru opnu brefi þa lidit war fra hingatburdi vors herra jehsu christi þusund fiogur hundrut sextiger ok þriu ar. a mänudaginn næsta epter olafsmessu hina fyrre wm svmarit j hiardarhollte j laxardal j breidafiardardolum worum uid tilnefnder med odrum sex dandimonnum lærdum ok leikum af ærligum manni sira helga þorkelssyni er þa war officialis heilagrar skalholltz kirkiu j millum huitar j borgarfirde ok hrutafiardarar. ok þa hafdi logligt wmbod af herra jone krabba stephanssy[ne m]ed gudz nâd biskup j schâlhollte til þess at lâta giora kirkiuna ok adur nefndan stad hiardarhollt huersu gott ad os uirdtizt þat wera huort wm sig. giordu wær kirkiuna sialfa firir halfan þridia tôg hundrada. enn forkirkiuna firir fimm hundrud at auki. husagardinn a stadnum med fiose ok hlödu firir þriatiger hundrada.

Ok til sanninda hier wm settvm uid fyrrnefnder menn ockur jnncigle firir þetta vitnisburdarbref skrifat æ brunnareyrum j saurbæ föstudaginn næsta efter olafsmessv ena fyrre. þa er lidit war fra hingatburdi wors herra iehsu christi þusund fiogur hundrud siötiger ok ætta ar.

---

336. 4. August 1463. á Ási i Holtum. 1. Juli 1468. á Þingvelli.

Vottorð tveggja manna um, að þeir hafi verið hjá, þegar Magnús Þorláksson seldi Birni bónda Þorleifssyni jörðina Oddgeirshóla í Flóa fyrir tuttugu kúgildi búlæg og tuttugu hundruð í öllum þarflegum peningum.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 2, frumritið á skinni. AM. Apogr. 2480 með hendi Árna Magnússonar eptir frumritinu »accuratissime«. Þá var síðara innsiglið dottið frá. Það, sem hér er sett í hornklofa, varð ekki lesið á dögum Árna, því at dottin voru göt á bréfið, og fylti hann það út að ágizkan.

þat giorum vid sigurdr jonsson ok gizur biornsson godum monnum witurl[igt med] þessu ockru opnu brefi at þa er lidet uar fra hingadburd vors herra jesu christi. þusund fiogur hundrud sextiger ok þr[iu] ar. j asi j holltamanna hrepp fi[mtu]daginn næsta epter olafsmessu furre voru vit j hia saum ok heyrdum ꝍ ord ok handaband þess[ar]a manna af einne alfu biarnar bonda þorleifssonar. Enn magnus þorlakssonar af annare alfu. at suo firir skildu at adr nefndr mag[nus] selldi furgreindum birni bonda jordina halfa er oddgeirsholar heita er liggr j floa j hraungerdis kirkiusokn med aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindri jordu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok hann uard fremst eigande at til æuenlegrar eignar undan sier ok sinum erfingium enn unnder hann ok hans erfingia. hier j moti gaf furnefndur biorn þorleifsson fioretigi hundrada med þessum fridleika. xx. kugillde bulæg ok. xx. hundrud j aullum þarfligum peningum. samþyckti þenna giorning jngibiorg bryniolfsdotter kuinna adr nefndz magnus med fullu jayrde ok handabande. skyllde optnefndr biorn hallda til laga. enn tittnefndr magnus suara laga riptingium ꝍ furgreindri jordu oddgeirsholum.

Ok til sanninda her um settum uid adrnefnder menn ockur jncigle firir þetta jardakaups bref skrifad á þinguelli faustudagin næsta epter petursmessu. anno domini ᴍ⁰. cd⁰. lx⁰. octauo.

---

337. 14. August 1464. i Arnarholti.

Henrik Kepken, umboðsmaðr Kristjáns konungs hins fyrsta, kvittar Björn Þorleifsson hirðstjóra sunnan og austan á Íslandi fyrir hálfu öðru hundraði nóbila og þrettán betr, er Björn geldr sem fyrsta sal upp í eignir Guðmundar Arasonar.

AM. Fasc. XV, 27, frumritið á skinni, og er innsiglið fyrir. Gat er á bréfinu, en það má fylla eptir Fasc. LXV, 12, sem er transskript á skinni frá c. 1485.

Kvittvnarbref af henrek firir gudmundar peningum[1]).

Þath giore ek henrek kepken godum monnum witur-

[1]) Utan á bréfinu með hendi Björns ríka. »Hier greiner huat golldit var j fyrstv savl kong(s)ins vmmbodzmanni henrek kepkenn« LXV, 12.

legth[1]) med þessu minu brefe ath eg medkenunzth ath ek hefe wpp borith ok medtekith wpp a mins herra kongs[2]) kristierns[3]) wegna af birni þorleifssyni hirdstiora sunnan og austan æ jslande suo marga peninga j silfri.

J fysstu grein fim krossar. tueir silburlindar forgyllter [ein sylgia[4]). wegr þetta alltt samañ xij merkur ok halfur annar eyrer.

jtem huitur silfurlinde ok wegr halfan þridia eyri ok xx. anar huitur silfrlinde ok wegr fim[5]) aura ok xx peninga. ed þridia huitt silfurbellte ok wegr x a[ura].

jtem ogylltur kros festarlaus. wegr xv peninga oc vij aura.

jtem ij stiettar ker med silfur ok wega bæde samtt [ij merku]r ok ij avra.

Jtem niu silfurskaler forgyilltar æ botninvm ok wega allar saman halfa x maurk. viij silfurskaler huitar ok uj silfurstaup. wegr þat allt saman halfa xi maurk. huitt silfur af fim hornum ok uegr fiorar merkr ok vij aura ok eitt silfurbellte huitt ok wegr xv aura. silfur af einne spiru ok wegr halfan xj eyrir ok lesst skreidar. reiknazth þesser aller peningar fyʀ greinder firer halft anath hundrat nobil ok þrettan nobil betur.

lysste fyr greindr biorn ath þessa fyʀ greinda peninga lykte hann j þath sama gialld er hann var lofande kong kristiern firer peninga gudmundar heitins arasonar.

ok þui giorer eg adr greindr henrek fyr greinda(n) biorn aullungis kuittan ok œkærulausan wpp æ mins nadug[6]) herra kongs[7]) kristierns[8]) wegna ok firer aullum hans erfingium ok eptter komendum riettvm formonnum krununar j noregi af suo myklu sem ek hefer wpp borith ok fyrr skrifath stendr.

for þessi giorningr ok kvitan fyʀ greindra mana j milli henreks ok biarnar fram j arnarhollte j borgarfirde med fullu handabande maurgum dandemonnum hiæ weraundum.

ok til sanninda hier wm setta eg mitt insigli firer þetta bref skrifad j fyʀ saugdu arnarholltte sunnudagin næssta firer

---

[1]) vithanligt LXV, 12; [2]) kong LXV, 12; [3]) kristiarnns LXV, 12; [4]) [eitt niste eda sylgia LXV, 12; [5]) ix, LXV, 12; [6]) nadogs LXV, 12; [7]) kong LXV, 12; [8]) kristiarns LXV, 12.

mariumessu[1]) þa lidet war fra hingatburd wors herra ihesu christi ϻ° cccc ok vj tiger arū ok iij betur.

---

338. 2. September 1463. á Skinnastöðum.

Jón Eyjólfsson selr Ólafi kiskupi Rögnvaldssyni til fullrar eignar jörðina í Guðmundarlóni á Langanesi með rekaparti í Dritvík, en Ólafr biskup láti kenna syni Jóns tólf vetra gömlum til prests; kvittar og biskup Jón um rekatöku, en Jón galt fyrir sex málnytukúgildi.

AM. Fasc. XV, 19, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Þrjú af þeim eru nú dottin frá.

vm jordina gudmundarlon[2]).

Þat giorvm uier sveinbiornn prestur þordarson officialis heilagrar holakirkiu. hallr arnason. oddr gudmundzson. petur hannisson. prestar. pall brandzson ok olafr ionsson leikmenn godvm monnum vitvrligt med þessv voro opno brefue at uier uorvm þar i hia saum ok heyrdum a midkudagin[3]) nęsta fyrer egidivsmessv[4]) i gudmundarloni a langanesi ord ok handaband uors nadvga herra olafs med gvds nad biskups a holum ok ions eyolfssonar at suo firer skildv ath ion eyolfsson feck biskupinum til fvllrar eignar alla iordina i gvdmundarloni er liggr i savdanes kirkiu sokn med ollvm þeim gognvm ok gędvm sem greindre iordu fylger ok fylkt hefer ath forno ok nyo ok hann uard fremzt eigandi ath med svo vordnum skildaga at biskupin skylldi taka at sier son ions tolf uetra gamlan ok lata kenna honum til prestz. kynni pilzins vid ath missa þa skylldi ion setia annan sinn son aptur i kenzluna þar til allz tolf ara vęri lidin hedan fra en iordin skylldi obrigdilig eign biskup(s)ins ok kirkiunnar a holum hedan fra. suo eige sidr feck adr greindr ion fyrr sogdvm biskup olave ok kirkivne a holvm til fullrar eignar allan þann rekapart sem atti i dritvik a langanesi ok þar til feck þrattnefndr ion fyrskrifudum biskup olave vj mal-

---

[1]) mun vera Maríumessa fyrri, 15. Aug.; [2]) utan á bréfinu með fornri hendi; [3]) mikdkudagin. frbr.; [4]) þ. e. 31. Aug.

nytukvgilldi til fvllrar eignar fyrer þa akęru er biskupinn kęrdi til hans ath hann hefdi gripit holastadar uidv rangliga. skylldi hann þar vm kvittr. ath þessv avllv fyrskrifvdv haulldnv skylldi ion svara laga riptingum a greindre iordu en biskupinn hallda til laga.

ok til saninda hier vm settum ver fyr nefnder menn vor incigle fyrer þetta bref skrifat a skinnastodvm i avxarfirdi a faustudagin nęsta epter egidivsmesso anno domini ꝏ⁰ cccc⁰ sexagessimo tercio.

---

339. 2. September 1463. á Skinnastöðum.

Ólafr biskup Rögnvaldsson selr Oddi Þorbjarnarsyni jörðina Haldórustaði í Ljósavatnsþingum fyrir Leifstaði í Öxarfirði.

AM. Fasc. XV, 23, frumritið á skinni. Fimm innsigli eru fyrir bréfinu, en eitt er dottið frá. Apogr. 3171, 2923—24.

bref vm jordina leifstade[1]).

Þat giorum vier sueinbiorn prestr þordarson officialis heilagrar holakirkiu. petur hannisson. prestar. magnus magnusson. olafur jonsson. ellendur gunlaugsson oc hauduar arnason. leikmen[n]. godum monnum viturligt med þessu voru hrefe at þar voru vær j hia saum ok heyrdum æ æ leifstaudum j auxarfirde. ord ok handaband vors naduga herra herra olafs medr guds nad biskups æ holum oc oddz þorbiarnarsonar at so fyrer skildu at biskupen sellde adur greindum odde jordina halldorisstade er lig(g)ur j liosavatzþingum med aullum þeim gognum ok gædum sem greindre jordu fylger oc fylkt hefer at fornu ok nyu ok kirk(i)an æ holum vard fremst eigande at.

Hier j mot sellde adr greindur oddur fyr saugdum biskup olafe jordena leifstadi j auxarfirdi j skinnastada þingum med aullum þeim gognum ok gædum sem greindre jordu fylger ok fylkt hefer at fornu ok nyu oc hann vard fremst eigande at. skyllde huor suara lagariptingum œ þeirre jordu er sellde. en hallda þeire til rettra laga sem huor keypte.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

oc til sannenda hier vm settum vier fyr nefndir menn vor jncigle fyrer þetta jardakaupsbref skrifat a skinnastodum j auxarfirde faustudagen næsta epter egidiusmessu. anno domini m°. cd°. lx°. tercio.

---

340. 16. September 1463. á Ytri-Laugum.

Arngrímr Þórðarson selr séra Þorsteini Jónssyni jörðina Presthvamm í Grenjaðarstaðarþingum með Kristfjárómaga, fyrir tuttugu hundruð í fríðum peningum.

AM. Fasc. XV. 26, frumritið á skinni; innsiglið er dottið frá.

vm jordina presthwam[1]).

Þat giorir eg arngrimur þordarson godum monnum uiturlikt med þessu mino oppnv brefi at eg hefi feingit sira þorsteine jonssyne til fullrar eignar jordina halfan presthvam er liggur j greniadarstadar kirkivsokn med ollvm þeim gognvm ok gædvm sem greindri halfri jordo hefir fylkt at fornu ok nyo. skal hann suara kristfiar omaga fyrer halfa jordina sem mier hefer borit at suara. hier j mot skil eg mier af sira þorsteine fyrer sagda halfa jord tuttugu hundrud j fridum peningum ok friduirdum. skal ek suara lagariptingum a iordune en sira þorsteinn hallda til laga. ok til sannenda hier um sette eg arngrimur þordarson mitt jnsigli fyrer þetta bref er giort var a ýttrum laugum j reykiadal faustudagin næsta epter krossmessu a haustid. anno domini m° cd° lx° tercio.

---

341. 16. September 1463. 25. Februar 1464. á Grýtubakka.

Samningr Eyjólfs bónda Arnfinnssonar og Odds bónda Þorkelssonar um arf þann, er Eyjólfi hafði fallið eptir Guðrúnu Arnfinnsdóttur systur sína.

AM. Fasc. XV, 28, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. Bréfið er frá Staðarhóli. Apogr. 1483 (eptir frumritinu).

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

Same Eiolffs Arnfinssonar Riddara og Odds Þorkelssonar um̄ arf og peninga effter Gudrunu Arnfinnsdotter Sistur Eyolfs Arnfinssonar[1]).

Þat giorum vær steingrimur isleifsson. ion magnusson. þorstein branzson. ion haugnason. grimr þordarson oc þorbiorn sigurdzson godum monnum kunnict. ad þa er lidit var fra hingat burd værs herra iehsu christi. ᴍ. cd. lx. oc iij ꝛr vorum vær j hia sꝛm oc heyrdum ꝛ faustodagin næsta firir mattheusmesso ewangeliste ꝛ grytobacka j haufdahuerfui ord oc handaband þessara manna odz bonda þorkelssonar oc eyiolfs bonda arnfinzsonar. at þeir vrdu ꝛsꝛtter vm allan þann arf sem fallit hafdi greindom eẏiolfui efter gudruno arnfinzdottur systur sina med þessum skilldaga sem her seger. ad fyrr nefndr oddr skylldi eiga þriꝛr iarder er suo heita þorodzstader. gauzstader j sualbardzþingum oc yztu vik j laufæs kirkiu sokn oc þar med iij kugilldi oc xx er þar stendr med ꝛdrgreindum iordum j þær giafer er gudrun heitin hafdi gefit fyrrnefndum oddi bonda sinom. Ꞓn oddr þorkelsson ædrnefndur feck aptur med handabandi eẏiolfui arnfinzsyni fyrrnefndum til fullrar eignar iij iarder er suo heita gazuik j sualbardzkirkiu sokn. nes oc miduik j laufæs þingum er greind gudrun hafdi gefit honum. Gaf tittnefndur eyiolfur fyrrnefndan odd quittan vm allar iarder þær er hann hafdi selt oc optnefnd gudrun ætti firir sier oc sinom efterkomendum. Ꞓn alla peninga adra sem fallit hafdi nefndum eyiolfui firir nordan land i greindan arf skal hann eignazt oc ad sier taka j kuico oc daudu. fa[ustu] oc lausu. huar sem hann kann vpp ad fretta huort sem þeir hafua verit lener eda bygder vndan tecknum smiorum þeim sem inn voro flutt til sualbarz. feck opttnefndr oddr tittnefndum eyiolfi iardernar suinærnes oc midhus j grytubacka þingum til fullrar eignar oc skylldi fyrrnefndr eyiolfur luca x kugilldi er efter stod oluct j iardar verd firir suinærnes. Skal oftnefndur eyiolfur eignaztt oc ad sier taka allar landz skyllder af greindum iordum ad næstum fardaugum oc suo kugillda leigur huar sem efter stædi. oc allar adrar skulder er þessum peningum til heyra. Oc hier efter gaf eyiolfur odd kuittan firir þurd af ollum peningum oc

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

greindum arfui oc porcio kirkiunar æ grytobacka er fallit hafdi suo leingi sem hann hiellt. Suo oc ei sidr gaf ofttgreinndr oddur eyiolf quittan oc ækærulausan firir allar þær giafer sem gudrun þrattnefnd hafdi honum gefuit oc baurnum hans þo ad lauggiafer mætti frecari verda. Skylldi ædrnefndr oddr luca alltt testamentum firir sunnan land er gudrun heitin hafdi þar gefit j skalhollzkirkiu biskupsdæmi oc eignazt hennar þing oc klædnat er þar var efter oc allt lausafe.

Oc til sanninda hier vm settum vær fyrnefnder menn vóór inscigli firir þetta bref er giort var æ grytubacka laugardagin j imbruviko næstan firir sancte iohannes holensis episcopi æri sidar en fyr segir.

---

342. 20. September 1463. undir Ási.

Kaupbréf fyrir staðnum undir Ási í Fellum með tilgreindum eignum og ítökum kirkjunnar.

AM. 263. Fol. bls. 19, skr. 1598 (máldagabókin forna frá Skálholti). — Biskupsskjalasafn Skalh. Fasc. X, 4; er það transskr. gert í Skálholti 11. Nóv. 1662 af Oddi skólameistara Eyjólfssyni, Torfa kirkjupresti Jónssyni, Ólafi locator Jónssyni, Þórði presti Sveinssyni, Gísla Sigurðssyni og Sigurði Björnssyni, (eptir AM. 263. Fol.). Afskript af því transskr. er meðal fornbréfaafskripta Árna Magnússonar 2611. AM. 274. Fol. 133, bréfab. Brynjólfs biskups, eptir transskr. 11. Nóv. 1662.

KaupBrief firir stadnum vnder Äse huar avijsar vmm kirkiu eignn. [er þetta bref þar med tvejmur hangande innsiglum[1]).

Þad giorum vier Benedict Sæmundsson. Gudmundur Biarnarsson. Sigurdur Hallvardsson. Helgi Gudmundsson. Suerer Einarsson godum mönnum viturligt med þessu voru opnu briefe þä lidid var frä hijngadburd vors herra Jesu Christi þusund fiögur hundrud sextiju oc þriu är þridia dag hinn næsta fyrer festum Matthei Apostuli et Evangelistæ. vnder Ase j fliotzdalzhieradi. vorum vier j hia. säum oc heyrdum ä ad Magnus

---

[1]) [bætt við með hendi Odds biskups.

arnason selldi þorgils finnbogasyne. med handabandi til fullrar eignar jordina vnder äse j fellum j fliotzdalshieradi med ollum þeim gognum oc giædum sem greindri jôrdu fylger oc fylgtt hefur ad fornu oc nÿiu oc hann vard fremzt eigandi ad med lôgum. med fullu vpplæge oc samþycki solveigar jonsdottur konu sinnar. Enn hier j mot gaf fyr greindur þorgils adrgreindum Magnuse jarder er so heita. liotzstader er liggia j vopnafirdi j hofsþijngum. og halfa breidamyre oc aland j þistilsfirdi j sualbardz þijngum. med ollum þeim gognum oc giædum sem greindum jordum fÿlger oc fylgt hefur ad fornu oc nÿiu oc hann vard fremst eigandi ad med lôgum. Luckte optnefndur Magnus kirkiunne vnder äse v^c. j jordunne krosse er liggur j fellum j äsþijngum. enn selldi tijdtt nefndum þorgils j^c. j fyrnefndri jôrdu. med ôllum þeim gôgnum oc giædum sem greindri jôrdu fÿlger oc fÿlgt hefr ad fornu oc nyiu. skylldi þrattnefndur þorgils suara portio Ecclesiæ medan Magnus hafdi halldid þui sem fallid hafdi. oc v. kugilldum. enn Magnus ij. kugilldum. bænhusinu a Liotzstôdum: sagdi þorgilz bænhus skÿlld a älandi. lofadi Magnus ad luka kirkiunne vnder äse v. kyr ad næstum fardôgum oc þar til iij^c. sagdi optnefndur Magnus ad kirkian under äse ætte fiordung j ossrekum aullum bædi huals oc vidar. fiordung j sledbriotzreka j fimm hundrudum bædi huals oc vidar. Sagdi Magnus landamerki ad stadurinn ætti vt ad ormastadaä. oc nordur a heidi med ormastadaä. sem hun fellur til. enn j mille hofs oc stadarens vr þorvardzvôrdu oc ofan j foss firi framan Asgerdi. oc vr fossinum sionhending j midtt skarfanes oc ofan j fliot. jord vt med heidi frä næsta læk. firir framan fiallssel oc vt j ytre grænur. eingiteig j medalness jord j Hlôdugeil. skogar partt j medalness land. fyrer vtan kolageil. Skogar partt j Hrafnsäse firi nedan gôtuna. Skogar partt j eckiufells jôrd. fyrer vtan einhleypingsvad: hundrad lamba beit vt a vestureÿar: j kijla merke. Skylldi huor suara lagariptingum a þeim jôrdum er selldu. enn hallda til laga þeim er keyptu. Skilde Magnus sier aptur xx hundrada jôrd oc viij kugilldi ef af geinge jardernar. Ok til sanninda hier vm setium vier fyrskrifader menn vor jnsigli fyrer þetta Brief. Skrifad j sama stad. deigi oc äri sem fyrr seiger.

343. 10. Októher 1463. í Skörðum.
10. April 1466. á Munkaþverá.

Björn Sæmundsson gefr með samþykki Sigurðar sonar síns Halli Jónssyni til kaups við Guðnýju Ólafsdóttur jörðina Dattstaði (Daðastaði) í Einarsstaðaþingum.

ÍBfél. 67. 4to bl. 46, »Iclis« með hendi séra Eyjólfs á Völlum (d. 1745).

[Utskript] af Giafabrefi Biarnar Sęmundssonar.

Þat giorum ver Brodir Einar med Guds næd æboti æ Munkaþveræ. Stigr Yngimundarson og Eyrekr Stephansson prestar. Hækon Hallsson. Stephan Einarsson ok Bergr Sigurdsson leikmenn. godum monnum kunnigt med þessu voru brefi. ad sub anno gratiæ ϖ. cccc. lx. iij. i Skôrdum i Reykiahverfi mænadaginn nerstan fyrir festum Reliquiarum. vorum ver j hiæ sæum og heyrdum (æ) ad Biorn Sęmundsson gaf med handabandi Halli Jonssyni til fullrar eignar jordina Dattstadi er liggr j Einarsstada kirkiusokn. med ôllum þeim gôgnum og gędum. sem greindri jôrdu fylgir og fylgt hefr ad fornu ok niu og greindr Biôrn vard fremst eigandi ad. fyrir. xxxc. til kaups vid Gudnyiu Olæfsdottr. Sagdi Biôrn Sęmundsson ad gardr sæ. sem liggr j mirinni fyrir sunnan Hola og gengr upp æ æsinn nedan fra ænni. redi landamerkium midlum jardanna Hola og Dattstada. Skildi optnefndr Biôrn Sęmundsson sier ad kaupa fyrstum aptr jôrdina fyrir. xxxc. ef ædurnefndr Hallr villdi selia.

Samþykti Sigurdur Biôrnsson þessa giôf med handabandi.

Og til sanninda hier vm settum vier vor innsigli fyrir þetta bref. skrifad æ Munkaþvera i Eyiafyrdi fimtudaginn næstan fyrir festum Tiburtii og Valeriani þrem ærum sidar en fyr segir.

---

344. 24. Októher 1463. á Reynistað.

Þorsteinn prestr Jónsson lofar að lúka Ólafi biskupi og heilagri Hólakirkju sextigi hundraða fyrir þann reikningskap, er hann átti honum að standa og Hólakirkju í ráðsmannsstarfi síðan Gottskálk biskup deyði, og leggr séra Þorsteinn þá þegar

tvær jarðir í skuldina, en alt sé lukt á þrem árum, og gefr þó biskup tíu hundruð kvitt fyrir bón abbadísarinnar (á Reynistað) og hústrú Margrétar (á Möðruvöllum).

AM. Fasc. XV, 18, frumritið á skinni. Fjögur innsigli eru fyrir, en tvö eru dottin frá.

bref vm jordina j holte ok presthwam[1]).

Þat giorum ver jon prestur broddason radzmann a holum. sigurdr jonsson. petur hannisson. jon þorsteinsson. steingrimur steinmodzson. prestar ok eÿolfur teiztson leikman. godum monnum uiturligt med þessv vorv brefi. ath þar vorum ver j hia sæum ok heÿrdum æ ord ok handaband virduligs herra ok andaligs faudurs herra olafs med gvds nåd biskups æ holum af einne alfu. En sira þorsteins jonssonar af annare j kapitulahusinu a stod j reynesnesi manadagin næsta firir festum apostolorum simonis et iude. anno domini m° cd° lx°. tercio. ath suo firir skilldu at sira þorstein lofade. ath lvka fÿr nefndum biskup olafe ok holakirkiu. lx. hundrada firir þann reikningskap er hann atti honum ath standa ok heilagri holakirkiu j radzmanz starf sidan biskup gotbskalk deÿde. handlagde hann biskupinum til fullrar eignar ok holakirkiu. þa strags. xiij. hundrud j jordunne j hollte er liggur j hunavazþingi j hialltabacka kirkiusokn. ok halfan presthvam. er liggur j greniadarstadar kirkiv sokn med ollum þeim gognum ok gædum er greindum jordum hefer fylgt ath fornnu ok nyiu. skal biskupin svara kristfiar omaga j greindvm halfum hvammi til mozt vit þann er greinda jord eigr til halfs vit hann. ok þar til frid ·xvij. hundrvt ath vorlagi. lofade ok títtnefndr sira þorstein. ath luka her til biskupinum innan þrennra. xij. manada. xviij. hvndrut epter þvi sem þeir ÿrde bader asatter. gaf biskupin honum kuitt ath auk. x. hundrut firir bæn abbadissarinnar ok hvstrv margretar. skal sira þorsteinn svara laghariptingum æ jordunum en biskupin hallda til laga.

Ok til sanninda her vm settvm ver fÿr nefnder menn vor incigle firir þetta bref skrifat j sama stad deigi ok are sem fÿr seger.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

345. 10. Nóvember 1463. á Hofi á Höfðaströnd.

Brandr Jónsson lögmaðr norðan og vestan á Íslandi úrskurðar, að Ólafi biskup Rögnvaldssyni skuli gjaldast allir skattar, skyldur og sakeyrir um Hegranessþing, samkvæmt bréfi Kristjáns konungs (frá 29. Nóv. 1459, Nr. 187).

AM. Fasc. XV, 25, frumritið á skinni og er innsigli lögmanns fyrir bréfinu; Fasc. XV, 24, transsskript á skinni frá 29. Apr. 1469.

wrskurdarbref brandz laugmanz[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heÿra sender brandr jonsson laugman nordan ok vestan æ jslande kuediu guds ok sina kvnnigt gerande ath þa er lidit var fra hingath burd wors herra jehsu christi þusund fiogur hundrvt sextiger ok þriv ær. æ hofue æ haufdastraund æ þingstad Rettum fimtudagin næsta firir marteinsmessu æ almenniligv þinge. kom firir mic olafur bonde grimsson er þa hafdi sÿslv j hegranes þinge ok birte firir mer opit bref vars naduga herra kong kristierns med gudz nad noregs kongs med hans hanganda jnsigli huar vtj stod ath hann hefde vnt virdiligvm herra olafue med guds nad er nv er biskup æ holum alla skatta. skylldur ok sakeÿre til fullrar eignar j skagafirde sem almvgin er skyll-dugur vpp æ krvnunnar vegna.

beidde ok krafd(e) greindr olafur mic laga vrskurdar vpp æ ok sva hefer biskup olaf æ holum beitt mic adr optliga vrskurdar vpp æ huortt hann skillde eiga alla skatta. skÿlldr ok sakeyre j adr greindu hierade skagafirde epter þvi sem minn herra kongrin hafde honum vntt ok feingit. ok nu saker þess ath mer lizt minn herra kongrin mega gefua ok selia sinn skatt skylldur ok sakeyre huerium sem hann vill. þess ok annars ath eg veit eigi ath minn herra kongrin hafe hier adra skipan æ giortt. J þridiu grein ath almugen j skagafirde hefer efanligur j verit huortt biskup olaf hefde skattin att ath tacka edur eigi. Þui ath til kaulludum þeim beztum monnum sem hia mier woro ok mer samþyckiandvm ok ath sua profudu male sem þa kom firir mic sagda eg j gvds nafne amen med fullum laga vr-

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

skurde ath optnefndr biskup Olafr ætti oc hefde att ath tacka til fullrar eignar alla skatta skylldur oc sakeyre i Skagafirde epter þui sem vors naduga herra kong kristians bref þar vm giortt vtvisar ok þeir aller kvitter kongdomsins vegna er honum giallda edr golldit hafua skatta skýlldr ok sakeyre eda þeim sem hann til skipar med ath tacka sinna vegna.

Ok til sanuinda hier vm[1]) setta eg mitt jnsigle firir þetta vrskurdarbref skrifat j sama stad dag ok ær sem fýrr seger.

---

346. 1463.

Afhending staðarins í Hólum í Hrunamannahrepp (Hrepphólum), þegar séra Hreinn Bjarnarson slepti, en séra Jón Ólafsson tók við.

AM. 262. 4to bl. 1b, skr. c. 1600. — AM. 66. 8vo skr. c. 1600.

Sietti māldagi.

Anno domini 1463 voru suo mykler peningar oc suo mykil innstæda kyrckiunnar j Holum þa sijra Hreinn biarnarson afenti. Enn sijra Jon Olafsson medtok.

xv kyr og viij asaudar k(ugilldi).
xx og iiij sauder veturgamler firir xij ær.
item iiij kalfar og iij hestar. vij agilldum huer.

---

347. 1463.

Skrá um eignir Reykholtskirkju, þegar séra Hrafn Gilsson meðtók, en Einar bóndi Ormsson afhenti.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. Nr. 2219, afskript með hendi Árna Magnússonar »epter fornre māldagabok skrifadre ā kalfskinn« gerð í Skálholti 25. Júlí 1711.

Peturs kirkia j Reÿkiahollti a heimaland allt. luktuz þar anno domini ꝏ°. cd°. lx°. iij. þa sira hrafn gilsson medtok enn einar bondi ormsson afhenti.

Jn primis. xx. kyr heima en halft xvij. kugillde j asaud. v. aurar ens tiunda kugilldis. j gelldfee. x. kalfar oc ij. sauder weturgamler firir ij. hundrud.

[1]) XV, 24; sl. XV, 25.

Jtem suo maurg kugillde med stadarens jordum. med hofstaudum v. kugillde.

Jtem med nordr Reÿkium ix. kugillde.

med breidabolstad. v. kugillde.

Jtem med grimsstaudum. v. kugillde.

med kopa Reykium vj. kugillde.

En kiauluararstader oc hraunsas woro j eÿde oc ecki kugillde med.

Jtem woro þar ix. hundrud j metfee woruwirt.

Jtem ornamenta ecclesie.

Jn primis graduale per anni circulum. pistlabok. gudzspiallabok. ordobok. sequenciubok. ottusaunguabækur ij. per anni circulum. iiij lesbækur oc er einge neyt. Missale de sanctis per anni circulum. lagasaungva bok. kiriale wont. psalterium. kapitularius wondr oc xiiij. adrar skræd[u]r wondar. jtem vij. manna messuklædi med godum oc wondum oc fimm hauklar lauser. eirn sloppur wondr. iij altarisklædi. oc war eitt af þeim med dukum. eiirn(!) stor kalekur oc ij litler. ein dalmatika wond. glodarker brokad(!) oc wont oc þriar kantarakapur.

Jtem woro þar. v. hestar. iij. hross Rosken.

Jtem luckti[1]) einar oddzson greindri reykholltz kirkiu. v. kugilldi firir halfkirkiu skylld a Rey[k]jium.

Jtem standa audsstader halfer j pant firir xviij. aura kalek.

---

348. [c. 1463—c. 1470].

Máldagi Maríukirkju á Kroppi í Reykholtsdal.

AM. 257. 4to skb. samtíða. AM. Apogr. 2223 með hendi Árna. Hvað af þessum máldögum, sem hér fara nú eptir ártalslausir, er frá dögum Jóns biskups Stephánssonar eða Sveins biskups, er óvíst að vita, en frá þessum tímum eru þeir.

Thorlaks kirkia ok hin[nar] helgu katrinar a kroppi a x hundrud j heimalandi. Mariuskript. kross med wnderstaudum. altarisstein wigdan.

---

[1]) Hér hefir staðið sera á bókfellinu, en verið dregið út, segir Árni.

349. [c. 1463—c. 1470].

Máldagi Thomaskirkju á Varmalæk í Borgarfirði [er Jón biskup Krabbi Stephánsson setti].

AM. 257. 4to skbl. frá tíma Jóns Krabba; AM. Apogr. Nr. 2224; AM. 263. Fol. bls. 70 skr. 1598.

gamall maldagi[1]).

Thomas kirkia erchibiskups æ warmalæk æ land j þordisararhollte. lagdi þorlakur þorkelsson til kirkiunnar þar eingi er kallad er breidafit er liggur j skeliabrecku jordu. oc ein Messoklædi. thomas skrift [med alabastrum[2]). mariuskript. watzkall litill oc glodarker. alltarisklædi.

---

350. [c. 1463—c. 1470].

Máldagi Bæjarkirkju í Borgarfirði.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. Nr. 2225 með hendi Árna Magnússonar; JSig. 143. 4to bls. 359—60 skr. c. 1600. Máldagi þessi er æfaforn að stofni, frá c. 1180 (sbr. Bps. I, 286—287), en eins og hann liggr hér fyrir, mun hann þó ekki eldri en frá 15. öld ofanverðri.

Bæiarkirkiu Maldage i Borgarfirdi[1]).

Þessa kirkiu hefir vigt en helgi Thorlakr biskup. hun er helgut fyst i upphafi allzualldanda gude oc sælle guds modur marie. petri postula. olafi kongi. martini biskupi. agnete virginis. maricij sociorumque eius.

hann leggr til kirkiu [land] i kalfanesi. stedialand oc mula. lx. asaudar oc kyr xiij. hestar fim.

kirkia æ afrett uppi i nordurærdal oc annann meira þan er boduar[4]) gaf til. oc laxueidur i flokadalsæ til motz vid uarmlækinga at helmingi medan land þeirra liggur vid. enn hun æ ein upp þadan. hun æ oc sandaskog upp til laxagotu. hun æ

---

[1]) AM. 263; [2]) [yfir linunni í 257; [3]) 2225; Bær j Borgarfirde 143; [4]) Böðvar Þórðarson í Bæ d. 1264 og mun þetta vera hann eða Böðvar eldri í Görðum, sem dó 1187.

skog med stedialandi. oc kalgiord upp i nordurærdal. hun æ afrett ungneyta tueuetra oc yngri sudur i skoradal i suanga oc þar einn skog. selfor i faxadal.

kirkia æ sio manna messufot oc uij. sloppa. ij. kantarakapur. smellta krossa tuo. messubækur tuennar oc musica grallara. lesturbækur ok per usum bækur tuennar. alltarissteinn buinn ok plenarium. messufata kistu ok alltarisklædi fern oc eitt stact. oc stolklædi. glodarker oc elldbera. silfurkaleka iij. oc er einn gylltur. rodukrossa tuo. oc kluckur iiij. oc biollur iij oc skript oc merki tuo. tiolld sæmilig oc vmbunad vm fontlinstack undir messufotum at hafa oc ij. ullstacka. uteklucku.

hier skulu vera prestar ij ok messudiakn. vera heima at ollum hatidum. enn syngia sidar i burtu ef þarf. gefa kirkiupresti þuilikt kaup sem ad odrum graptarkirkium.

firir fe þetta oc land skal reida hundrad hundrada ef skipti ganga æ eda sie sellt.

---

351. 1463—1470.

Afhending staðarins í Miklaholti, þegar séra Helgi Magnússon tók við, ásamt porcio-reikningi um næstu sjö ár.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. Nr. 2226 með hendi Árna.

Anno domini ꝏ⁰. cd⁰. lx⁰. tercio. tok sira helgi magnusson vid so felldum peningum kirkiunnar i mycklhollte i myckl-holltzhrepp.

Jn primis ij. kum. voru þær badar metnar fyrir xij. aura annars kugilldis.

þrevetrum heste oc odrum fullrosknum.

kugilldi [i me]tfe. oc xx. alnum betur.

Jnnan kirkiu.

messuklædum vondum oc silkihokle vondum.

tveimur corporalum.

einum kalek.

kertesstikum. ij. med kopar.

jarn kertesstika fyrir mariu.

Messubok de tempore oc de sanctis. fra paskum til adventu. oc ottusongvabok æ sumarit.
grallare per anni circulum de tempore.
ottusongua bok uond æ vetrin.
lagasongua bok.
messubok samsett æ sumarit de tempore.
kiriall.
processiunall.
salltare.
brefer. sumarhlute allur.
ij. sermonsbækur vondar i norrænu. oc viij skræd[u]r.
glodarker.
bokaforme.
upphalldzstika.
lektare litell.
dukur oc yferdukur æ alltare fanyter bader.
alltarisklædi roted.
Mariuskrift sæmelig. litel.
ij. likneske sancte johannes baptiste sæmelig.
Trinitatis [likneske] sæmeligt.
smelltur kross med vnderstodvm.
paxblad.
ij. kluckur godar.
ein bialla. oc. j. kluckubrot.
Hafdi sira are gunnsteinsson tekit vid halfu niunda hundra[d]i oc xl. greind[r]ar kirkiu i myklhollte. en afente eigi meira en fyrr seger i reikninge sira helga.
[hefer hier fallit porcio þessa vij. vetur sem sira helgi hefer halldit. iij. merkur upp a huert ár[1]).

---

352. 1463.

Staðarreikningr á Gilsbakka, þegar Guðmundr prestr Narfason slepti, en Þorbjörn prestr Ámundason tók við.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2230 leiðrétt

[1]) [er viðbót Sveins biskups frá 1470.

með hendi Árna, en afskriptin staðfest í Skálholti 22. Júlí 1711 af Árna Magnússyni, Ormi Daðasyni og Þórði Þórðarsyni. Biskupsskjalasafn Skalh. Fasc. XII, 5, sem er transskr. Odds officialis Pétrssonar frá 25. Júní 1491 (afskript þar af í afskriptasafni AM. 2446), sem nú er mjög gallað af fúa. JSig. 143. 4to bls. 328 skr. c. 1600.

[g]ilsbacka maldagi[1]).

Anno domini ꝏ⁰. cd⁰. lx⁰. iij. lukust suo fellder peningar a gilsbacka stad þa sira gudmundr narfason afenti. en sira þorbiörn prestur amundason med tok.

Jn primis xviij. kyr. oc x tigir asaudar. tuęuetur hrutur. forustu saudr gamall. tuæuetur gradungur. fiorir hestar hundrad hverr. ccc. uðrvuird j stadarspiöll.

atti kirkian jnnan sig. þrenn ꝏessoklædi ath öllu oc uoru ein af þeim vond. ij. höklar lauser. ij. kapur. vondr slop[p]r. misale samsett de tempore fra aduentu til paska oc er hon ecki eptir ordu. en önnur betri med kollectum pislum oc gudspiöllum. siekuenciubok sæmilig per anni circvlum. lagasöngvabok. gradall per anni circvlum. lesbok de tempore a uetrin. processiunall. de sanctis bok med les fra niuuikna föstu til paska. messubok utlendsk per anni circulum. einn salltari forn. oc xx. skræd[u]r edur faneýtar bækr. fontzklædi. oc glodarker.

a kirkian þar heimaland allt. biarnarstadi oc kollstadi.

Jtem a kirkian nicbulas sögu oc lesbok de tempore per anni circulum.

---

353. [c. 1463—c. 1470].

Sámstaðamáldagi í Hvítársíðu.

AM. 257. 4to skbl. samtíða; AM. Apogr. Nr. 2231; AM. 263. Fol. bls. 70 skr. 1598; JSig. 143. 4to bls. 329 skr. c. 1600.

gamall maldagi[2]).

Halfkirkian a samstödum er helgut hinum helga bartolemeus.

---

[1]) 143; [2]) AM. 263; Samstader 143.

354. [c. 1463—c. 1470].

ÞORGAUTSSTAÐA máldagi í Hvítársíðu.

AM. 257. 4to skinnbl. samtíða; AM. Apogr. Nr. 2232; AM. 263. Fol. bls. 70 skr. 1598. JSig. 143. 4to bls. 329 skr. c. 1600.

þorgavtzstader [gamall maldagai[1]).

Halfkirkian æ þorgautstaudum er helgut jomfrv Mariu.

Hun æ. x. hundrud j heimalandi. Mariuskript sæmilega oc adra forna. barthalameus[2]) likneski. ij. biollur.

þar eigv æt takazt heima tollar oc tiunder bonda oc husfreyiv oc alra[3]) þeirra sem þar eru heimilisfaster.

skulu þar syngiazt. xx. Messur æ huerium tolf manaudum.

---

355. [c. 1463—c. 1470].

MÁLDAGI Norðtungukirkju í Þverárhlíð.

AM. 257. 4to skinnb. samtíða; AM. Apogr. 2234 með hendi Arna. JSig. 143. 4to bls. 329—30 skr. c. 1600.

Nordtunga[4]).

kirkian i nortungu er helgut gude oc sælli mey katerine. æ hun iordena æ haugnastadinn(!) oc halfan aurnolfsdal. vj. kyr oc iij. hross oc fiogr hundrut voru. selfor æ þverærdal med itaki. elldividar hris i hamarsiord ens litla. tveg[g]ia manada beit i þorunnarhollt saudfie æ veturin. hris aull i þorunnarhollti i millum gatna. al[l]an skog i kirkiuhollti i hamarsiord. manadarbeit i blesamyre i sleggiulækiar iord.

a kirkian innan sig. tiolld. iiij. kluckur oc biollu. katerinar likneski. mariuskript. kross med undirstodum. kertistikur. iiij. ein messuklædi vond. slopp oc kapu. font med vmbuningi. ij. paxblod steind. spialld med hurdum oc gullfarg æ. messubok de tempore fra paskum oc til adventa. ælltarisbok vond. glodarker. ij. alltarisklædi. annat steint. ein kaleikur. merki. j. oreiknat porcio uppæ[5]).

---

[1]) [AM. 263; [2]) Bartholomeus 263; [3]) allra 263; [4]) 143; [5]) endar svo.

356. [c. 1463—1470].

MÁLDAGI hálfkirkjunnar á Lambastöðum á Mýrum.

AM. 257. 4to skbl. samtíða; AM. Apogr. Nr. 2237; AM. 263. Fol. bls. 70 skr. 1598; Landsb. 268. 4to bl. 81b; Biskupsskjalasafn 2. 4to skr. c. 1750 (eptir bréfabók Sigurðar lögmanns Jónssonar).

gamall maldage[1]).

Hælfkirkian a lambastödum er helgut gudi oc[2]) jungfrv marie [oc[3]) michaeli oc öllvm gvds hellgum monnum[4]). hon a. x. hundrut j heimalandi[5]). v. hundrud fridlavgd. kolvidarhollt er liggr j midhusa jördu oc tungu skog fra læknvm þeim sem fellur firir innan buder til þess lækiar sem þar er næstur.

[kirkian a kalek. iiij kluck[u]r godar[6]). marivskript. steindan kross. klemens likneske sæmeligt. litel brik yfer alltari. sequenciubok uonda[7]). paxblad. kertis stikur ij[8]) med kopar[9]).

---

357. 1463.

LOPTR Ormsson afhendir í umboði Jóns biskups Stephánssonar Sigurði presti Jónssyni staðarfé í Hítardal í fardögum (26. Mai og næstu daga).

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2240 með hendi Árna.

Anno domini ∞°. cd°. lx°. tercio. epter skipan herra jons stefanssonar afenti loptur ormsson sira sigurdi jonssyni i hitardal i fardogum suo fellder peningar[10]) sem hier seiger.

in primis. xxx. kua.

xx. asaudar kugildi.

voru . . . kugilldi af þessum peningum med þessum iördum stadarens.

li. gelldfiar kugilldi.

---

[1]) AM. 263; Lambastader 268; [2]) sl. 263, 268; [3]) hinum heilaga b. v. 263, 268; [4]) [sl. B2; [5]) oc, b. v. 263, 268; [6]) sl. 263; [7]) vondtt 263; voñd 268; [8]) iij. 263, 268; [9]) [sl. B2; [10]) svo.

uj. hesta.

iiij. hross fullroskin oc ij. þrevetr.

xl. alna hins setta hundradz metfe u[or]uuirt. er hier med talt eitt kugilldi er rodukrossinn a a uǒllum.

Jnnan kirkiu.

in primis messoklædi tvenn oc eru ǒnnur stlitin[1]).

ij. hǒklar lausir slitnir.

ij. kantarakapur. oc er onnur vond.

j. sloppur.

ij. alltarisklædi.

ein brun.

tvenner fordukar.

j. dukur glitadr. uondr.

ij. korporalshus god.

iiij. adrir korporalar vonder.

ij. stol[u]r lausar.

Jtem bækur.

graduale godr med kirial.

ij. ottusaunga bækur oc hin þridia de sanctis er tekr fra Jonsmessu baptista oc framan til luciv virginis.

ij. lesbækur.

orda.

ein messubok med pisla oc gudspioll de tempore et de sanctis per anni circulum. utlendzk. vond.

god kananum bok med saluᗰessu.

breuer utlendzkt de sanctis faneytt.

j. salltari.

prima lestrabok.

kapitularius.

ij. sermonsbækur.

viij. skræd[u]r med latinu.

ij. sequenciuskræd[u]r.

einn kalikr godr. annar felitill. en þridi brotinn.

iiij. kertistik[u]r med kopar.

ij. kluck[u]r. onn[ur] rifen. þridia brotin.

ij. biǒll[u]r.

bokaformi.

skrudakista.

---

[1]) Svo.

kistell uondr.
bockastoll.
bakxturiarn.
fondz munnlaug vond oc fonzt umbuningr uondr.
sæmilig brik stor med alabastrum.
skros(!) smelltr.
mariuskript. fornt.
kristuforus likneski brakat.
trinitatis likneski brakat.
kross med understôdum forn.
smelt skrin med helgum domum.
vigds vazs ketill.
ij. alltarissteinar. annar brakadr.

paxblad. ampli. ij. merki. burdarstikur tvær. eitt glodarker.

[Let herra suein giôra kirkiuna xij. hundrudum. þa hann var i sinni uisitacio anno domini ɱ⁰. cd⁰. lxix⁰.

Jtem reiknadist porcio fallit hafa a þeim vij vetrum sem sem sira sigurdr jons[son] hafdi balldit mörk. annars hundrads[1]).

---

358. [c. 1463].

Máldagi Hvanneyrarkirkju í Borgarfirði.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2241 með hendi Árna; Landsbókas. 108. 4to bls. 426, séra Jón í Hítardal, og segir: »þessi máldagi sýnist vera Magnúsar Ao 1478«, en það er þó ekki. Sá máldagi er samhljóða það, sem þessi nær, en hinn heldr meira.

Mariukirkia a huanneyri a tunguland allt. asgard. kistuausu. horn oc drageyri. liggia þessar allar i hennar kirkiusokn.

hon a xuj. kugilldi bulæg. halft h[u]lôrt asaudr edr kyrfiogr geldfiar kugilldi. ij. hesta.

Reik[n]ast hier med mortalia fra þui at uermundr heitinn kolbeinsson med tok til þess et nu er. er med kistu eitt kugilld[i] er rodan a þar.

---

[1]) [Þetta er viðbót frá Sveini biskupi.

kirkian a alla fiskveidi i andakilsarfossi ofan at hrafnagili. en attung laxueidar i grimsa. skogarpart [i grioteyrar skog].[1]) hon a selför i jndridastada land.

kirkian a innan sig tuenn messuklædi at öllu. alltaraklædi tuenn. glitadan duk vondan. mariuskrift. olafskrift. þorlaksskript. smeltan kross. kertisstikur tuær med kopar oc tuær med iarn. tuo lektara. kantarakapu. slopp. kalik. iiij. kluckur. tuær biöll[u]r. salltari. likakrak. fons umbuningr. glodarker. paxspialld. ampla. lagasaunguabok. ij. kapitularius. alabastrum brik sæmilig stor yfir alltari.

---

359. [c. 1463—1470].

MALDAGI kirkjunnar á Hofstöðum á Mýrum.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2242 með hendi Árna.

Kirkia a hofstodum a. v. kugilldi bulæg. oc allt landit at mel. er þar half iordin til leiguburdar. iij. merkur. ok rekinn at auk.

---

360. 29. Januar 1464. i Glaumbæ.

ÞORLEIFR bóndi Árnason selr Sveini Guðmundssyni jörðina Nýjabæ í Eystrumdölum í Skagafirði með tilgreindum landamerkjum og kvittar Svein um andvirðið.

AM. Fasc. XVI, 7, *frumritið á skinni og er innsiglið fyrir.*

(Vm) Nyabæ i Abæar kirk(iusokn)[2]).

Þath giorer egh þorleifur bonndi arnnason godum monnum viturligt med þessu minu opnu brefui. ath ec seldi sueine

---

[1]) »hier eru i bokfellinu oskrifader. 2. þridiungar af linu. sem eitthvad hefur sidan ätt ä ad skrifa. þeir ²/₃ linu i bokfellinu, giöra nærri 3 linur i þessari copiu« (AM. við 2241). Hér er fylt eptir máldaga Magnús biskups Eyjólfssonar; [2]) utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

gudmunssyni til fullrar eignar halfua jordina nýiabæ er liggur j abæiar kirkiusokn j eýstrum dẻlum. med aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindri jordu fýlger og fýlgt hefer ath fornu ok nýiu. med suodañ jardar eign. ath tinnæ. ok suo langt æ fioll fram sem votn dragha. ok egh uard fremst eigandi ath. hier j mot gaf fyrrnefndr sueinn. xx. gelldinga gamla ok þreuetran vxa. skýlld(i) fyrnefndur þorleifur bondi arnnason suara lagha Riptingu æ halfri jordune nýiabæ. en suein hallda henni til lagha. suo ok medkennizst ec þratt nefndr þorleifur arnnason. at ec hefi fulla ok alla penninga vpp dregit af sueine gudmunssyni firir halfua jordina nýiabæ. ok þui gefur ec hann aullungis kuittan ok ækærulausan fýrer mier ok aullum minum epterkomendum.

Ok til sannenda hier vm setta ec mitt jncigli firir þetta jardarkaups bref scrifuat j glaumbæ j skagafirde sunnudagin næsta fyrer purificacionem beate virginis marie[1]). anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ quarto.

---

361. 5. Febrúar 1464. á Hólum.

Vitnisburðr Ketils prests Grímólfssonar um tíundagreiðslu Þórunar Finnbogadóttur af Valþjófsstöðum í Gnúpasveit til Presthóla.

AM. Fasc. XVI, 5 frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

bref vm valþiofsstadi[2]).

Þath gerir egh ketill prestur grimolfsson godum monnum uiturligt med þessu minu opno brefi ath þorunn finnbogadotter er saugd er hefer luckt ok luka latit presttiund ok kirkiutiund af valþiofstaudum er liggur j nupasueit til kirkiunnar j prestholum upp a. v. aar samfleýgt er eg hefer halldit stadin. luckti fýrst finnbogi jonsson ij aar tiundirnar vegna þorunnar modr sinnar ok j hennar umbodi. et þridia arit luckti fýr nefnd þorunn sialf tiundirnar ok setti sinn buskap a jordunne. sidan luckti jon finnbogason er sagdr er tiundirnar um ij aar

---

[1]) maria, frbr.; [2]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

vegna þorunnar finnbogadottur systur sinnar ok aunguan heyrda eg annan þa eigna sier jordina þessa fim uetur.

Ok til sanninda hier um setta eg mitt jnsigli firir þetta vitnisburdarbref er gert var a holum i hialltadal a sunnudaginn næsta efter purificacionem sancte marie uirginis anno domini ꝏ⁰ cccc⁰. lx⁰. quarto.

---

362. 6. Marts 1464. i Skálholti.

Jón Krabbi Stephánsson biskup í Skálholti býðr að fylgja orðubók erkistólsins í Niðarósi við tíðagjörð í Skálholtsdómkirkju og úr tekr nokkurar venjur hinna fyrri biskupa í messusaung, sem honum þykja ekki skjalleg rök til.

AM. 679. 4to bls. 59 skinnbók; þetta skrifað samtíða. — AM. 680. 4to bl. 1. skbl. skr. samtíða. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 483—84 í nótu.

Wíj jon med guds nad biskup j skalholltti oc prelatus ecclesie stafangrensis. heilsum aullum godum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra. kiærliga med gvd oc sancte olaf konong [kvnigt gerandi[1]) med þessu vorv opnv brefi[2]). at víj hofum glog(g)liga athvgat þann setning æ tidagiord oc audrum hlutum sem hafdur er j domkirkiunni j skalholltti.

Jtem samuleidis hofum uíj med vorum prestum jnuirduliga skodat ordinarium kirkiunnar. kunnum víj at forsta. at hann er[3]) j avllum sinum[4]) greinum svo latande sem j domkirkiunne j nidarose. liztt oss hann j morgum hlutum vel halldinn. Enn j sumum greinum syniztt oss hann eigi skiallega[5]) halldinn uera sem tilheyriligt er. En til lagt annat margt oc micit j saung oc audrum lesningi þat sem uíj uitum eigi huertt skial til er. suo sem er commendaciones og kantica graduum. kunnum uíj vel at[4]) unndirstannda at þeir godu biskupar. sem verit hafa mvnkar ok regerat hafa domkirkiuna[6]). hafa suodan

---

[1]) 679 sl. hér; [2]) 679 bætir hér inn: kunnugtt(!) [3]) 679 bætir hér inn: j allann(!); [4]) b. v. 680; [5]) 680; skialiga, 679; [6]) domkirkiunar 679.

til lagtt. fur þan skulld at þeir hafa uiliat hallda sinum sidum. nu af þui at uíj kunnum hier onngar greiner edur raugsemder til at finna, at uíj seum skyllder at hallda. framar enn ordinarius utuisar ok nidaros domkirkia helldur. þæ uilium uíj lata syngia j domkirkiunni j skalhollti sem ordinarius [utvisar ok[1]) bydur. enn þat annat sem uíj vitum eigi huer skyllda til er. þat ma lesa huer som vill. heimaugliga. Giðrum víj þetta fur þan skulld at oss litz skiallegra[2]) [vera[1]). at þat se sungit med godum setning sem skylldan bydur. enn auka margtt ok micit oc se þar fur sungit [skynsamligar[3]) þat sem med rettu æ at syngiazt. Enn suo sem eru vor fru tider ok uigilias defunctorum. þat þikir oss vera godur sidur ad heidra [ok uegsama[1]) jungfru Mariam næst almattigum gudi ok bidia fyrir kristnum salum einkanliga þeim sem elft hafa ok reist guds kristneþann[4]) sama godan vana vilium uíj giarna samþýckia. Jtem vm festa sanctorum þau sem ecki stannda in ordinario suo sem er festa sancte thorlace eda johannis holensis ok sancti magni edur a(u)nnur þau sem god rauksemd er til þau uilium víj giarna lata syngia ok hallda eptter þui sem godur gamall kirkiunnar vane er til.

Samþyckttu þenna vorn gerning vorer prestar.

Meistari sueinn prestursson officialis heilagrar skalhollzkirkiu.

eirekur arnason kirkiuprestur j skalhollti.

halldor ormsson.

petur þordarson.

þorsteinn jonsson.

sueinn jonsson.

knutur nicholasson.

brandur teizson.

Ok til saninnda hier vm settum víj uortt jnsigli ok fýr greinder prestar sin jnsigle. fur þetta bref skrifat j skalhollti. þridia daginn nęsta fur gregorius messo. anno domini M°. cd°. lx°. quarto[5]).

[1]) [sl. 680; [2]) 680; skialigra 679; [3]) [þui oskynsamlegar 680; [4]) þenna 680; [5]) Aptan á blaðið hér í 679 er párað mart. Þar á meðal: »Ærligri personv sira eireki jonssyni heilsar ek . . . . ande kærliga med gudi«.

363. [1464].

SKIPAN Jóns biskups Krabba Stephánssonar um nokkrar breytingar á kirkjusöng og tíðalestri í Skálholtsbiskupsdæmi frá því, sem áðr hafði tíðkazt.

Af bréfi Jóns biskups frá 6. Marts 1464 má sjá, að hann vildi afnema nokkrar venjur hinna fyrri biskupa í tíðasöng og lestrahöldum í Skálholtsbiskupsdæmi, og verða þessar forsagnir um söng og lestrahöld, sem hér fara á eptir og ritaðar eru á orðubók Niðarósserkistóls, er hann samþykti fyrir Skálholtsbiskupsdæmi, ekki auðveldlega skildar öðruvísi en svo, að þær sé einmitt um það, sem hann gerði nýja skipan á. Hvernig á því stendr, að sínar hverjar forsagnir eru í orðubókunum (AM. 679. 4to & 680. 4to) læt eg ósagt, og eins hitt, í hverju sambandi biskupar þeir og klerkar, sem taldir eru síðast í *A*, standa við þessar forsagnir.

A.

AM. 679. 4to bl. 1a skinnb. (orðubók Niðarósserkistóls). Er þetta ritað á fremsta blað orðubókar þeirrar, er Jón biskup Krabbi samþykti 1464.

Hýstoria. deus enim byreazt upp jn dominica prima post octauam corporis christi ok standa ýfir vij. dominicas.

Jn principio. v.

Si bona. ij ok skal j þeirri uiku hallda ok ymbrudaughum.

adonaý et domine rex eina. ok skal lesazt in primo nocturno de iudith. jn secundo de hester. ok hafa fiogur Responsoria af huorri hýstoria.

Ad aperiat fiorar.

Vidi dominum. v.

Alleluia skal leggiaz j kuelldsông nersta laugarkuelld eptir festum juliane virginis.

De sancto barnaba skal sýngia æ mæanadagh.

De domina skal sýngia in dominicis infra octauas assumpcionis et natiuitatis beate virginis.

De sancta agnete skal syngia sem berr.

annunciacionem sancte marie æ manadagh.

de sancto magno æ laugardag ante palmas.

de sancto johanne holensi æ manadagh eptir paschauiku.

de sancto marco æ nersta miduikudag eptir.

de sancto johanne ante portam latinam æ manadag.
de sancto barnabo æ faustudag fẏrir hvitasunnu.
vatna fyrer olafs ᗰesso fyrri. ᗰariu ᗰesso fyrri. allra heilagra messu.
Jon biskup sigurdarson.
gẏrdr biskup.
þorarinn biskup.
Othgeir biskup þorsteinsson.
magnus prestr haralldzson.
þorgrimr prestr valgardzson.
Joan[1]) prestr gudlavgsson[2]).

B.

AM. 680. 4to á skinnblaði framan við orðubókina, því hinu sama, sem á er hinu megin bréf Jóns biskups Stephánssonar 6. Marts 1464 um tíðabreyting. Er þetta með samtíða hendi.

Versus valentes ad inchoandum psalmos evang(e)licos.

Primus cum sexto fa sol la semper habeto
tercius vt re octauus atque secundus
vt re sic vt fa sol fa septimus esto
la sol la quartus. vt. nu. sol fa ter quintus.

Þa andress ᗰessu ber aa midvikudag þa byriazt iolafasta sunnudag næsta fyrer festum barbare þat sem in secunda dominica skal færa aa manudagenn hafa commemoracionem af adventu. Ɛnn aa midvikudag j sælu viku skal sujngia[3]) laudes ok responsa þa sem fall(a) aa thomas ᗰesso cum a(ntiphona). ad Beatus ᗰissus ad nonam þan sama dag ante ponent deus.

---

[1]) mjög óljóst og ekki alveg víst. Mart er páraö á þessa blaðsíðu, svo sem:

gud geyme oss sagdi jon fes
pater meus maistus meus.

[2]) Hér virðist vera máð af heil lína og mótar dauft fyrir staf og staf, og hafa hér staðið nokkur fleiri nöfn, má hér og lesa . . . . allsson, að því er virðist; [3]) Svo.

a faustudæginn þar epter laudes ok Responsar þeir sem eru aa þorlak(s) ꝳesso cum an(tiphona) ad Bonus. Ex quo sancta est. laugardægen j sæluviku byriast istorioat(!) clama med eigenligv in vita et capitilis[1]) an(tiphona) ad bonus. Omnis vallis. ad ix°z an(tiphona) ecce concípies. aa þeim sama deigi ath aptansaung byriazt vpp o sapenciam. a fiordu[2]) dag j þeirre viku er[3]) vigilia sancti thome oc skal hamessa vera af vigiliu ok nonam af koma skulandi halldi. aa thorlaks ꝳessso skal hafa commemoracionem af aduentune cum hac an(tiphona). Dies domini. huer finnazt ma faustudag j fyrerfarande vikv.

---

364. 24. April 1464. á Möðruvöllum.

Kaupmálabréf Björns Sæmundssonar og Snjófríðar Björnsdóttur.

AM. Fasc. XVI, 17, frumrit á skinni. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu; fimm af þeim eru dottin frá.

Myrka[4]).

Jn nomine domini amen.

lystyz ok stadfestiz suo felldr kavpmali j mille biarnar sæmunzsonar og sniofridar biornsdottur a þeirra festingardegi a ꝳyrka j haurgardal. þessum uottum hia uerundum þorgrimur jonsson. ion jonsson. prestar. Eirekr bondi lopzson. þorkell þorkellson. þorsteinn palsson. jon atlason. þordr atlason. andres gúdmunzson. leikmenn. at nefndr biorn sæmunzson hafdi til kavps vid sniofridi biornsdottur kuinnu sina þriatigi hvndrut ok t(v)av hundrut hundrata. hier j mot skylldi hvn hafa adra peninga jafnmikla. var þar j myrka firir segstigi huudrut ok þriar tuttugu hundrata jarder myrkardal ok budarnes j haurgardal ok kross j liosauazskardi. Jtem gaf fyr nefndr biorn sniofride kuinnu sinne sextigi hvndrata upp j jordina einarstadi j reykiadal svo sem hann mætti þat framaz giora med laugum. en ef þat uæri eigi laug þa gaf hann heni sydri lauga ok dazstadi

---

[1]) Svo; [2]) fyrst ritað: þridiu, en því svo breytt í: »fiordu«; [3]) tvískrifað; [4]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

er ligia i einarstada kirkiv sokn j reykiadal ok þui reiknadiz j gard optz nefnz biarnar sæmunzsonar niutiger hundrata ens þridia hvndradz hundrata hennar mali.

Og til sannenda hier vm settum ver fyr nefnder menn uor innsigli firir þetta kaupmalabref er giort uar a Modruvollum j eyiafirdi næsta dag epter jons messu holabiskups um uorit þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jehsu christi þushundruþ fiogur hundrut sextiger ok fiogur ar.

---

365. 1. Mai 1464. á Þingeyrum.

Skúli bóndi Loptsson handleggr Skúla Jónssyni jörðina Njálsstaði í Höskuldsstaðaþingum og kvittar hann fyrir andvirði hennar.

AM. Apogr. 464 »Ex originali monasterii Thingeyrensis accuratè. 4. innsigle hafa fylgt brefenu. eru nu öll burtu« (AM.).

Nialstadabref.

Þat giorum vær oddur brandzsson. sygurdr helgason ok benedict jonsson godum monnum uiturlickt med þessu voru opnu brefui at þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiaugur hundrut sextiger ok fiaugur ar a þingeyrum j hunauazþinge tueggia postola messu philippi oc iacobi vorum uær j hia saum ok heyrdum a ord ok handaband þessara manna skula bonda loptzsonar af einne alfu enn skula jonssonar af annari at suo fÿrer skildu at fÿrr greindr skule loptsson handlagdi adr nefndum skula jonssyne til fullrar eignar jaurdina nialstadi a skagastrond er liggur j hauskolldstada kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok gædum hlutum ok hlunnendum sem greindri iaurdu fylger ok fÿlgt hefer at fornu ok nÿiu ok skule loptsson hafdi fremzt eigandi at ordit undan sier ok sinum erfingum enn skula jonssyni til frials forrædes ok æuenlegrar eignar at sier taka ok bÿggia ath næstum fardaugum eda sialfur med fara sem hann vill ok hans erfingar epter hann. lofuadi þrattnefndr skule loptzsson at suara lagariptingum a fÿrgreindre jaurdu nialstaudum enn oppt greindr skule jonsson hallda til laga. hier med medkendizst titnefndr skule loptsson ath hann hefdi fulla peninga vpp borit fyrer

adur greinda jaurd suo sem honum vel anægdi. Ok til sanninda hier vm setti ek skule loptson mitt jnnsigle med fyrr greindra manna jnsiglum fyrer þetta bref skrifat j sama stad. deigi ok ari sem fyrr seger.

---

366. 9. Mai 1464 á Þingeyrum.

Prófentubréf Árna Jónssonar við Jón ábóta og klaustrið á Þingeyrum.

AM. Apogr. 4067 »Ex originali« með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »Brefed er ä kälfskinn, hafa vered fyrer 4. Jnnsigle, eru j burt þad fyrsta og fior[d]a, enn epter þveingerner« (J. M.). Lýst þeim tveim innsiglum, sem fyrir voru bréfinu.

Jn nomine domini amen.

giordizt suo fellt profeñtukaup a millum herra jons abota a þingeýrum med vitand oc samþýkt þess sama klausturs conuentu brædra af einni alfu. enn arna jonssonar af annare med þeim skilmala sem hier seger.

Þat i fýrstu at adrnefndr arne gefur med sier til þingeýra til æuenligrar vistar jaurdina j miouadal firir fioratigi hundrada er liggr j hlidar kirkiu sokn oc þar til tiu malnýtu kugilldi er skyllde ut uera lukt at næstum fardaugum. en hier i mot skilde arne sier af stadnum sæmiligt bordballd epter þui sem beztu profentumen hefde oc tuituga vod arliga oc þionustu oc vera heima a stadnum. skyllde arne giora sier hus a stadnum ef hann villde en aboti fa vid til. skyllde arne hafua med sier til stadarins sæng oc kistu. skal stadrinn hallda sængina ferduga en eignazt huort tueggia epter hans dag. skýllde titt nefndr arne koma ꝺ̃ profentuna a næstum fardaugum. skýllde stadurinn eiga alla peningana epter hañdabandit.

Voru þesser kaupvottar sigurdr helgason. benedict jonsson. leikmen. huerir til sanninnda hier um settu sin innsigli med innsiglum abota jons oc conuentu firir þetta bref.

for þesse giorningr fram ꝺ̃ þingeýrum miduikudagin næstan efter krossmessu um vorit. anno domini. ꝏ°. cd°. sexagessimo quarto.

---

367. 10. Mai 1464. á Grýtubakka.
23. Januar 1471.

Þorsteinn Brandsson selr Guðmundi Magnússyni jörðina Skarð í Fnjóskadal, með tilgreindum skógi, fyrir jarðirnar Hamar og Hól í Laxárdal, Tungu í Bárðardal og Þernusker í Höfðahverfi.

AM. Fasc. XVI, 18, frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú er að eins eitt af þeim eptir.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heẏra senda Raugñualldur ꝍsgrimsson. bergfinnr iussason. prestar. arne sigurdzson. þorbiorn sigurdzson. oblaudr sigmundzson leikmenn quediu gudz ok sina kunnikt giorandi med þessu voru opno brefui at þa er lidit var fra hingatburd værs herra iesv christi ꝏ cd lx oc iiij ær æ grytubacka j haufdahuerfi æ vppstigningardag vorum vær j hia sæum ok heẏrdum æ ord oc handaband þessarra manna gudmundar magnussonar af einni alfuo enn þorsteins branzsonar af annarri. at suo firir skildu at ẏrrnefndur þorsteinn selldi ædrgreindum gudmundi iordina skard er liggr j hnioskadal j laufæs kirkiu sokn oc gudrun sẏmonardotter cona hans erfdi epter faudr sinn ꝏed ollum þeim gaugnum oc gædum er greindri iordu hefer fẏlgt oc fẏlger at fornu oc nyio oc hann vard fremzt eigandi at. allt land oc skog at þui diupa gili er næst er firir vtan iordina þuera er þar liggr j sama dal. Hier j mot skal gudmundr opttnefndr giallda fiorar jarder er suo heita hamar oc holl er liggia j laxærdal j þueræar kirkiu sokn. hier til litlu tungu er stendr j bærdardal j lundarbrecku kirkiu sokn oc þennusker j haufdahuerfui j grẏtubacka kirkiu sokn med ollum þeim gognum oc gædum er greindum iordum hefer fẏlgtt at fornu oc nyio oc hann vard fremzt eigandi at oc þar med iij kugilldi oc tuitug vóód. skal oc huorr þeirra fẏrgreindra manna suara lagariptingum æ þeirri iordu er selldi oc huorr halldi til laga sinni iordu er keẏpti ef nockur vill ækæra.

Oc til sanninda her vm settum vær fẏrrnefnder menn vor inscigli firir þetta iardakaupsbref j sama stad giortt sem fẏrr

seger ᛘiduikodagin næstan firir conuersio pauli apostoli. anno domini ᛘ⁰ cd⁰ lxx⁰ j⁰.

---

368. 15. Mai 1464. á Möðruvöllum.

Jón Ólason selr Einari ábóta og klaustrinu á Munkaþverá jörðina á Stokkahlöðum í Eyjafirði með fjórðungskirkju skyld og lambsfóðri til klaustrsins, en ábóti leggr í mót jarðirnar Snartarstaði og Brekku í Núpasveit, fráskilr allan reka, en áskilr klaustrinu skipstöðu í Snartarstaði og hússtöðu og eldivið í Brekku og segir þar til bænhússkyldar; hér til leggr ábóti og tuttugu hundruð í lausafé.

AM. Fasc. XVI, 8, frumritið á skinni. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema þrjú. Apogr. 175. Frumritið fékk Árni frá séra Skúla þorlákssyni.

kavp vm stockahlade[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heÿra senda seningr magnusson. magnus einarsson. prestar. magnus benediczson. steingrimr jsleifsson. helgi sygurdzson ok gudmundr juarsson. leikmenn. kuediu guds ok sina kunnigt gerandi med þessu uoru brefi ath þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jhesu christi þusund .cccc. lx. ok fiogr ær. æ modruuollum j j eyiafirde manvdagen næsta fÿrer halluardzᛘesso[2]). uoru uær j hia saum ok heÿrdvm æ ord ok handaband abota einars ath munkaþuera ok hans conuentubrædra af einne alfu. enn jons olasonar af annare. ath suo fyrer skilldu ath jon olason selldi abota einare ok klaustrinu æ munkaþuera iordina stokahlader j eÿiafirde er ligr j hrafnagils kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok gædum er greindri jordu fÿlger ok fÿlgt hefer ath fornu ok nÿiu ok hann uard fremz eigandi ath ok hans kuinna þorlaug arnadotter. hier j moti gaf adr nefndr aboti einar klaustrsins uegna tuær iarder snartarstader ok breku er ligia j nupasueit j hola kirkiu sokn. med ollum þeim gognum ok

---

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi; [2]) þ. e. 14. Maí.

gædum sem greindum jordum fyllger ok fyllgt hefer ath fornu ok nyiu ok klaustrid uard fremzt eigandi ath. fra skilldum reka paurtvm kirknanna. mvnkaþuerar. modruuallaklaustrs ok hola j gnupasueit epter þui sem utt ujsar adrskrifat registrum kirknanna. hier til gaf titt nefndr einar aboti optnefndum jone olasyne xx hundrut. skylldi þat uera x malnytu kugilldi. v. hundrut frid ok fim hundrut j þarfligum penningum. skillde abote einar fyrer klaustrit a munkaþuera skipstaudu j snartarstada jordu enn huss staudu ok elldiuid j breckujord firer skips æhaufniña. lysti þratnefndr jon ath saugd ueri fiordungs kirkiu skylld æ jordunne stokahlaudum. en aboti sagdi bænhus skylld ueri a jordune breku ok skilldi huor af sier ath svara fyrnd ok reikninge þar vm sæ er selldi. jtem sagdi jon olason ath lambselldi uæri a jorduni stokahlaudum fra klaustrinu æ munkaþuera. skilldi huor svara laga riptingum æ þeim jordum er selldi. enn sa hallda til fullra laga er keypti. Ok til sanninda hier um settum ver fyr nefnder menn uor jnzsigli fyrer þetta bref er skrifat uar j sama stad ok ære deigi sidar enn fyr seger.

---

369. 18. Mai 1464. á Munkaþverá.

Konventubræðr á Munkaþverá samþykkja jarðakaup Einars ábóta við Bjarna Ólason, að klaustrið keypti Kasthvamm í Laxárdal fyrir Jódísarstaði og Höskuldsstaði.

AM. Fasc. XVI, 13, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

kasthuam¹).

Samþikt uppa Jardakaup Einars aboota²).

Þat giorum vær conventubrædr munckaþverær klausturs godum monnum uiturligt med þessu voro brefi ath vær haufum samþykt þau iardakaup sem vor andlegr fader herra einar abote sama klaustrs hefer haft vith biarna olason. ath hann selde greindum biarna klaustursens vegna jardernar jodisarstade

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi; ²) utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

ok hauskuldzstade er liggia i munckaþuerærþingum. En biarne olason gaf klaustrino i mote eina jord er heiter kasthuamr ok liggur i laxardal i þuerærkirkiusokn ok þar til þrettan hundruth efter þui sem jardakaupsbref þar vm gert vottar. Ok til sannenda hier vm settum vær vort capitula innsigle firir þetta bref er skrifat var æ munkaþuerærklaustri friadaginn næsta firir huitasunno. anno domini ꝏ°. cd°. sexagessimo quarto.

---

370. 29. Juni 1464. á Skinnastöðnm.

Þóra Guðmundsdóttir samþykkir sölu Jóns Eyjólfssonar bónda síns á jörðunni Guðmundarlóni til Hólakirkju í Hjaltadal.

AM. Fasc. XVI, 16, frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu; eitt af þeim er dottið frá.

bref vm gudmundarlon a langanesi[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heÿra senda oddr prestur gudmundzson. þorgils gutormsson. oddr gudmundzson. hiallte steinmodzson leikmenn guds kuediu ok sina kunigth giorandi ad þar vorum uer i hia sæm ok heyrdum æ handaband þeirra sira hallz arnasonar er þa hafde umbod heillagrar hola kirkiu ok þorv gvdmundardottur ath svo firir skildv ad greind þora samþÿkte firir sig ok sina erfingia þat sama kavp statt oc stodvgth oc æ ·allan matta obrigdelegth sem ion eÿulfsson bonde hennar hafde sellt iordena gudmundarlon er ligr i saudanesþingum heilagri holakirkiv til fullrar eignar suo framarlega sem fÿr greind þora matte þat fremstz med logum giora.

Ok til sanenda hier um setta ek fÿr nef(n)dur hallr prestur arna(son) mitt insigle med þesara manna insiglum firir þetta bref skrifat a skinnastodum i auxarfirde a tuegia postula mesv petri oc pauli anno domini ꝏ° cccc° lx° quarto.

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

371. 10. Júli 1464. á Barði.
22. September 1465. i Hvammi.

Eignaskiptabréf þeirra Barðsbræðra Haldórs, Hrafns og Snjólfs Brandssona.

AM. Fasc. XVI, 12, frumritið á sinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

Skiptabref þeirra Brædra Halldors Brandsonar Hrafns og Sniolfs[1]).

Þath gerum Ver sira gudolfr prestr magnusson. þorsteinn magnusson. arne þorsteinsson. jlluge helgason ok þorsteinn ketelsson leikmenn godum monnum kunnigt med þessu voru brefi ath þa er lidit var fra burd cristz þusund fiogur hvndrot sextigir ok fiogur ær. þridiadagin næsta firir translacio benedicti æ bardi j fliotum voru vier j hia saum ok heyrdum æ. ord ok handaband þeirra brædranna halldors brandzsonar ok hrafns brandzsonar ok snioolfs brandzsonar at þeir skiptu med sier eignarskipti þessu jardagozi.

skridu j reykiadal j mulaþingum firir tííu tigi hundrada. skylldi hrafn hafa hana j sitt hlutskipti.

þar j mot skýlldi halldor brandzson hafa bard j fliotum firir sextigi hundrada ok þar til tuær xx hundrada jardir er suo heita hol ok akrar er liggia j bardz þingum.

suo ok skýlldi snioolfur hafa j sitt hlutskipti osland firir sextigi hundrada ok þar til sýdri brecku ok hol firir tüttügu hundrod. ligia þessar jarder allar þriar j mycklabæiar þingum j oslandzhlid. ok þar til xx hundrud j illugastavdum j hollzþingum.

skylldu þeir brædurnir halldor ok sniollfr hafa þessar fýrgreindar jarder sem þeim baru til skipta firir tiutigi hundrada huor firir sig. vnder batt fýrgreindr hrafn sig j sama handabandi at luka bardz kirkiu. v. hundrod frid ok þar til bleikan hest gradan er socki gaf kirkiuni. luckti jon grimsson þessi fyrgreind v hundrod j halfkirkiu skylld af nesi ok at auk þessa skylldi hrafn suara porcio kirkiunar a barde upp æ suo morg

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá c. 1600.

ær. sem hann hiellt jordina. Enn þau kirkiugoz sem fiellu a medan brandr halldorsson fader þeirra hiellt jordina bard j fliotum ok þar til hann deydi vnderbundu þeir sig med handabandi at suara allir til lika epter rettu erfdatali vid systr sinar. skildi halldor brandzson sier annat havfudbol aptr ef af geingi jordin bard ok suo huer firir sig. skylldi huer firir sig hallda til laga þeim jordum er feingu ok suo suara lagariptingum allir til lika.

samþýkti þenna þeirra gierning ok feskipti ragna hrafnsdotter moder þeirra. ok helga einarsdottir. kuinna halldors brandzsonar.

Ok til sanninda hier vm settu Vier fýr nefndir menn vor insigli firir þetta bref skrifat j huammi j fliotum sunnudagin næsta epter matteusMesso. vm haustit. æri sidar en fýr seger.

---

372. 13. Júlí 1464. á Eyrarlandi.

Dómr Ólafs biskups á Hólum og tólf presta um halld Þórunnar Finnbogadóttur á jörðunni á Valþjófsstöðum í Gnúpasveit, er biskupinn reiknaði eign Hólakirkju í Hjaltadal.

AM. Fasc. XVI, 1, frumritið á skinni. Tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu; átta af þeim eru enn fyrir, sum nokkuð bráknð. — Fasc. XVI, 2 transscript frá 18. Sept. 1466. — Fasc. XVI, 3, transscript frá 20. Aug. 1464. — Fasc. XVI, 4, transscript frá 4. Marts 1466. Afskriptir af dómi þessum eru i Apogr. 3180, 3181, 3182 eptir frumritinu og tveim af transscriptis.

bref vm valtiofstade 1464[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda sigurdr jonsson. sigmundr steindorsson. hallur finnsson. þorsteinn jllughasson. magnus jonsson. jon broddason. magnus einarsson. þorgrimur jonsson. magnus asgrimsson. jon halldorsson. hellge magnusson ok þoruardr oddabiarnason[2]). prestar holabiskupsdæmes. quediu gudz ok sina kunnikt giorande. ath þæ er lidit var fra hingatburd uors herra jhesu christi þus-

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi; [2]) oddabiarnarson XVI, 2 og XVI, 4.

und fiogr hundrut sextiger ok fiogur ær. faustudagin næsta firer þorlaksmessu æ almenneligri prestastefnu æ eýrarlande j eyiafirde. vorum vær j dom nefnder af vorum naduga herra biskup olaf æ holum ath dæma vm þæ ækæru er hann kærde til þorunnar finnbogadottur. ath hun hafdi ath hallda jordina valþiofstade er liggur j nupasueit. enn biskupinn Reignade[1]) kirkiunar eign æ holum vera ok verit hafa firrgreinda jord. var þar suarit af tueimur vottum ath firrnefnd þorunn var þangat stefnd. Suo ok ei sidur sor þar sira hallur arnason ok stefan einarsson ath hakun kalfsson hafde suarit fullan bokareid ath sira jon heitin biarnason[2]) hafde lyst fýrer sier ath hann hafde feingit heilagri holakirkiu[3]) jordina walþiofstade til fullrar eignar ok hakun kalfsson tok þessa somu jord walþiofstade til leigu af helga biarnasyni[4]) er þæ hafde holastadar vmbod. ok hann bio suo tiu vetur æ adr greindri jordu. at vmbodsmenn holakirkiu býggdu ok toku landskýlld aarliga ok ei visse hann annat sannara enn hun væri holastadar eign. Jtem sor sira sueinbiorn ath hann hafde býgt firr greinda jord æ holakirkiu vegna[5]) ok landskýlld vpp borit þæ hann hafde holastadar vmbod. Jtem j þridiu grein sor fyrr nefndr sira hallur ok einar jonsson ath firr nefnd þorunn hafde sinn buskap æ fyrr greindri jordu, ok henne var hun eignud. Þvi dæmdum vær firr nefnder prestar optnefnda[6]) þorunne lögliga firerkallada ok adr greinda jord walþiofstade kirkiunar eign æ holum vera ok verit hafua. vtan títnefnd þorunn sýne med logligum[7]) vitnum jnnan tueggia[8]) manada fyrer biskupinum edr hans vmbodzmanni. ath þratnefnd jord walþiofsstader hafe med logum geingit vndan holakirkiu.

Ok til sanninda hier vm settum vær fyrr nefnder prestar vor jncigli fyrer þetta domsbref er scrifuat[9]) var j sama stad. dagh ok aar sem fyrr seiger.

---

[1]) þannig XVI, 1, 2 og 3; reiknade XVI, 4; [2]) þannig XVI, 1, 3, 4; biarnarson XVI. 2; [3]) þannig XVI, 2, 3, 4; -kirku XVI, 1; [4]) biarnarsyni XVI, 2; [5]) vegn XVI, 1; [6]) opnefnda XVI, 1; [7]) liogligum XVI, 1; [8]) tuggia XVI, 1; [9]) scrifua XVI, 1.

373. 14. Juli eða 22. December 1464. í þórunarey.

Margrét Gamladóttir lýsir því, að hún hafi sagt nei þar til, að séra Jón Pálsson skyldi eiga nokkurt veð í jörðina Klifshaga, þá er hann seldi Þórði Magnússyni bónda hennar.

AM. Fasc. XVI, 10, frumritið á skinni, komið frá séra Skúla Þorlákssyni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema hvað brot er eptir af því fyrsta. Apogr. 630.

vm klýfshaga[1]).

Þat geiarvm uær sueinbiorn prestr þordarson ok sira berdor halldorsson. magnus geirsson ok broddi sygurdzson godum monnum uiturlikt med þessv vorv opnv brefi at þar vorum uær j hia j haga j greniadarstadar kirkiv sokn at margret gamladotter lysti þui fyrer oss kvinna þordar magnvssonar at hun hefdi alldri samþykt en sagt nei til at sira jon palsson skylldi nackut ued eiga j iordena klifshaga þa er hann selldi hana þordi bonda hennar ok adr greindr þordr hafdi gefit hennar malajord uid as j kellduhuerfi. ok her uppa handfesti adr greind margret einari abota a munkaþueræ at sueria fullann bokareid epter þessi sinne lysing ef þurfa þætte.

Ok til saninda her um settvm uær fyr nefnder menn uor jnzsigli fyrer þetta bref er skrifat uar j þorunnarey j eyiafirdi laugardagin næsta fyrer þollaksmessv anno domini mº. cdº. lxº. quarto.

---

374. 21. Juli 1464. í Skálholti.

Dómr sex presta útnefndr af Jóni biskupi Krabba, um að Árni bóndi Pétrsson í Hjálmholti sé skyldr að greiða Skálholtsráðsmanni þá »ískyldarsauði«, er eigi hefði verið luktir í níu eða tíu ár af jörðunni Hjálmholti.

AM. Fasc. LXVII, 13, transskr. á skinni frá 5. Febr. 1548. — AMagn. Apogr. Nr. 2135 »Apographum Transscripti mambranei, qvod asservatur apud templum Oddense Rangarvall.«, og kemr á eptir Oddamáldaga (sama og í Vilchinsbók).

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

Ollum monnum þeim sem þetta bref siæ edur heyra, senda meistare Sveinn Petursson officialis heilagrar schallholtz kirkiu. sira Snore Jngimundarson. Sira Eirikur Arnason. kirkiuprestur i Skalhollti. sira jon Sigmundzson. sira Halldor Hauksson. og sira Sveinn Jonsson. prestar Skalholltz biskupsdæmis. kvediu gudz oc sina. kunnigt giaurandi at þa er lidit war fra vors herra hingat burd. ꝏ. cd. lx. og íííj. ær laugardaginn næstann epter translacionem sancti Thorlaci episcopi j Skalhollte vorum wier j dom nefnder af virduligum herra og andaligum faudur hera jone med gudz næd biskup j skalhollte. ad dæma vm þa sauk. sem sira Halldor ormsson radzmann j Skalhollte kærdi til arna peturssonar ad hann hefde halldit vpp a ix. ær eda x. þeim jskylldar saud er lukazt atte af jaurdvnni hialmhollte j floa. Nu saker þes ad greindvr arne. var þar þa laugliga firir kalladur. enn huorki kom hann þar þa nie nockur lauglig afsakan. honum til gagns ędr afbatanar. þui in nomine domini amen dæmdvm vier firnefnder prestar adur greindann arna skylldugan ad luka stadnvm j skalhollte fýr sagda jskylldarsaudi alla med alldri vppa svo maurg ær. sem hann hefir buid a fýrsagdri jaurdu hialmhollte og iij. merkur vpp a hvert ær j fesekt oc olaugligt halld a fýr sogdvm jskylldarsaud. nema hann kunni ad sýna laugliga afsakan firir sig innann halfs manadar ad heyrdvm dominvm. Jtem ad sama domi dæmdvm wier opt nefndann arna sekann maurk j stefnvfall. Skulu fyrgreinder peningar svo lukazt ad eirn þridiungur af greidizt innann halfs manadar. ad heyrdvm dominvm. enn annar ad ꝏikaelsmessv j haust oc hinn þridia ad næstvm fardaugvm. Og til sanninda hier vm settum vier fýr nefnder prestar vor jnnsigle firir þetta doms bref. Skrifad j sama stad deige og are sem fyrr seiger.

---

375. 22. Juli 1464. á Grenjaðarstöðum. 4. Juni 1465. i Húsavík.

Ólafr prestr Þorgeirsson lýsir því, að hann hafi eptir skipun Ólafs biskups ætlað að lesa á Grenjaðarstöðum dóminn frá 13. Júlí 1464 (Nr. 372) um Valþjófstaði yfir Þóruni Finnbogadóttur, en séra

Jón Pálsson hafi ruskað sér og blótað, og ætlað að ná í bréfið, og Þorgils Gunnlaugsson hafi gripið í það og rifið, og haft með sér mestan parta þess.

AM. Fasc. XVI, 6, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

Valþiofstadar[1]).

Þad giore ek sira olafur þorgeirsson godvm monnum vitvrligt medr þessv minv opnv brefe ad svb anno gracie ꟾ⁰ cd⁰ lx⁰ qvarto svnnvdagen næsta firir jakopsmessv a greniadarst(a)vdvm j reykiadal þeinkta ek ad lesa þad sama domsbref firir þorvnne finbogadot(t)ur sem dæmt var vm jordina æ valþiofsstavdvm vegna heilagrar hola kirkiv epter þvi sem byskvp olaf hafde mig til skipad ok er ek bar mig til ad lesa brefed greip sira jon palson til min ok rvskade mier svo ek hvrvade[2]) vndan svdur epter hladenv ok sotte til ad gripa af mier brefed ok nade j þad med mier. firirbaud ek havnvm ad rvska mier eda legia hendur æ mig en hann blotade ok sagdestz þa svo skildv rvska mier. þvi þeinke ek ad hann giorde þetta med fvllre heipt ok epter þetta kom ad mier þorgils gvnlavgsson ok greip j brefed med mier ok reif j svndur ok hafde med sier mestan hlvta brefsens ok sum jnsiglen ok hier epter vil ek sveiria fvllann bokareid ef þvrfa þiker.

ok til sannenda hier vm set(t)a ek mit(t) jnsigle firir þetta vitnisbvdarbref skrifad j hvsavik æ tiornese þridiudagen j hvitasvnnvvikv are sidar en fyr seger.

---

376. 30. Júli 1464. í Hjarðarholti.

Dómr sex klerkmanna, útnefndr af séra Helga Þorkelssyni, officialis heilagrar Skálholtskirkju millum Hvítár í Borgarfirði og Hrútafjarðarár, um staðarafhending í Hjarðarholti í Laxárdal milli séra Erlends Gunnarssonar og séra Böðvars Jónssonar, og um peninga Hjarðarholtskirkju og hvað mikið séra Erlendr væri henni skyldugr.

AM. Apogr. 2277 »Ex originali Hiardarholtensi. accuratissime«

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi; [2]) Svo = hörfaði.

(AM.), en það var transskript á skinni frá 28. Apríl 1478, grautfúið. »Innsiglen eru öll fra brefinu og brefed sialft so fued og meirnad, ad þad ecki saman hanger. helldur dettur i sundur þä med þad er fared. Er og eingenn von ad þad hier epter lesed verde. þad sem hier er understrikad[1]), er nu burtu nr brefene, og hier sett epter gätu, og epter contextus tilvisan« (AM.).

Það giorum uær magnus biornsson. olafur [tu]mason[2]). sigurdur brandzson. ion kolbeinsson. steingrimur gudmundzson. prestar. s[uein]biorn[3]) diakni palsson. godum monnum uiturligt med þessu uoru brefi þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jesu christi þusund fiogur hundrud sextiger og fiogur ær uorum uær i dom nefnder af ærligre personu helga presti þorkelssyni officialis heilagrar skalaholltz kirkiu millum huitar i borgarfirdi og hrutafiardarar j hiardarhollti j laxardal manudaginn nærsta epter [ol]afsmessu fyrri at dæ[ma mil]le þessara manna boduars prestz jonssonar og erlendz prestz gunnarssonar um þ[ær saker] og akæru er huor þeirra kærdi þar til annars. Nu sakir þess at sira erlendur gunnarsson sagdi at boduar prestr [jons]son hefdi lofad sier at hallda stadinn hiardarhollt j laxardal til næstu far[daga] upp a [jaco]bs messudag j fyrra sumar med hond og munn enn boduar prestr ionsson sagdi þar nei firir. nu med þui at þar [uar] suarit af tueimur skilrikum uottum at erlendr prestr gunnarsson uar þangat stefndur af boduari presti ionssyni þa dæmdum uær logliga stefnuna og hann þar logliga firir kalladan. so dæmdum uær adr greinder domsmenn boduari presti eid at sueria þann at hann hefdi alldri lofat erlendi presti gunnarssyni fyrnefndan stad hiardarhollt ath[4]) hallda til næstu fardaga ef hann er til fær. Nu saker þess at boduar prestr jonsson sor fullan bokareid þar firir at hann hefdi alldri þui lofat. þui dæmdum uær adrgreinder domsmenn boduar prest jonsson logliga at sier hafa tekit stad[inn]

---

[1]) Hér sett í hornklofa; [2]) »Tumason mun Olafur hafa vered, platsed er of stort i originalnum til þess ad þar skyllde Jmason staded hafa. aliud nomen non occurrit. Enn ma er skírt« (AM.); [3]) »platsed þad auda i orginalnum er of stort til þess ad þar skule Snæbiörn staded hafa. þo er ecki so uppä þad ad byggia. Annadhvert mun þesse diakni Snæbiörn eda Sueinbiörn heited hafa (AM.); [4]) Hér stóð í frumritinu ennfremr: at, en því er ofaukið.

hiardarhollt i laxardal epter biskupsens skipan j skalhollte og boduari presti jonssyni fÿrrgreindann stad hiardarhollt at hallda epter þui sem hans collacionisbref þar um giort ntuisar.

Jtem i annare grein beidde boduar prestr jonsson helga prest þorkelsson officialis doms [um] alla þa peninga er hann hafdi at sier tekit j hiardarhollti stadarins uegna þar frida og ofrida. Nu saker þess at hann hafdi þa at sier tekit stadarins uegna þar i hiardarhollti med dandimana uitordi og [samþycki][1]) þa dæmdum uer fyrr greinder domsmenn boduar prest jonsson rettliga hafa at sier tekit alla þa peninga er i hiardarhollti uoru frida og ofrida og þa alla stadnum j hiardarhollti ok kirkiuni til [fullrar] eignar j sina innstædu peninga so mikit sem þeir nema epter dandimanna giord at hæd og fridleika. enn ef nokkur uill ak[æra þe]ssa peninga þa dæmdum uær hann skyllduganu at hafa leitt [sig til] þeirra firir helga presti þorkelssyni officialis med suordum eidum og logligum uitnum innan tueggia manada enu næstu. Enn ef eingi uitni eda loglig prof kæmi fram um þenna tima þa dæmdum uær ecki afl hafa nockra akæru a þessa[2]) peninga upp þadan.

Jtem j þridiu grein dæmdum uer fyrrnefnder domsmenn erlend prest gunnarsson skÿlldugan at sueria bokareid firir helga presti þorkelssyni officialis huersu mikla peninga hann ætti kirkiunni og stadnum i hiardarhollti at giallda i sina innstædu peninga enn hann sor þan eid at hann ætti henni at giallda. iij. hundrud og fioratigi i sina innstædu peninga. dæmdum uær og fyrrnefnder menn honum[3]) i fyrgreindum eid at sueria at hann skylldi luka stadnum og kirkiunni i hiardarhollti alla þa peninga sem a brustu hennar innstædu peninga nær hann hefdi til enn hefde lukt at enum þridium fardogum med þeim at nu lidu i uor allt saman. enn uær reiknudum þat ellifu kugillde er epter stod og hann gat ongua grein firir giort. var þessi uor domr gior og upp sagdur og inn skriptis framborin i stofunni i hiardarhollti j laxardal og helga presti þorkelssyni

---

[1]) »radi er ofstutt ord til ad fylla þessa lacunam. kanske þar hafi stadit: samþycki«. (AM.); [2]) þe, stendr hér í frumritinu, en því er ofaukið; [3]) »plenis literis« (AM.).

officialis oss samþyckiandi. Og eg helgi prestr þorkelsson officialis heilagrar skalholltzkirkiu millum huitár i borgarfirdi eg hrutafiardarar seigi eg in nomine domini amen at eg urskurda þenna dom logligan uera med fullum laga urskurde og doms atkvædi. Og til sanninda hier um setta eg officialatus inzcigli med þessara fyrrnefndra presta inncigli firir þetta domsbref er giort uar a sama degi og are sem fyrr seigir.

---

377. 31. Júlí 1464. í Árbæ í Mosfellssveit.

Steinmóðr ábóti í Viðey og Jón Narfason votta, að Ólöf Loptsdóttir fékk Gerrek gullsmið í Hafnarfirði þrjú gull-nobil og sjötíu og þrjú nobil (í silfri) og tuttugu nobil í grottasilfri og þrettán merkr og fimm aurum betur í smíðuðu silfri, er skyldi koma uppí jarðir Guðmundar Arasonar, er Björn Þorleifsson hafði keypt, og lofaði Gerrek gullsmiðr að fá konungi þessa peninga fyrir hönd Björns og Ólofar.

AM. Fasc. XVI, 11, transskript á skinni gert á Skarði 13. Aug. 1465. AM. Fasc. LXV, 12, óvidimerað transskript á skinni frá c. 1485 og er hér tekið eptir transskriptinu frá 13. Aug. 1465.

Hier greinir hverier peningar at golldner vorv j anad sal firir sagdar skulder[1]).

Þat gerum vid brodir steinmodr. med gudz nad aboti j videy og jon narfuason godum monnum viturligt med þessu ockrv opnu brefi. ath vit vorum j hia j hafnarfirdi j islandi laugardagin næsta firir olafsMesso fyrri[2]). og saum og vissum. at gerek gullsmidr tok med suo vordnum peningum af olofu loptzdottur. at hon lysti þui firir ockur. adur greind olof. at þessa sama peninga luctti hun vegna biarñar þorleifssonar. hirdstiora yfer allt jsland bonda sins. j þa somu skulld. sem adrnefndr biorn var skylldugur minum herra konginum firir þa somu peninga sem hann hafdi keypt adr af minum herra kongínum. er gvdmundi bonda arasyni hafdi adr til heyrt. var þat fyrst .iij gullnobil og lxx og iij nobil og xx j grotta silfri og

---

[1]) LXV, 12; [2]) þ. e. 28. Júlí.

viij merkur silfurs j smidudu silfri og v. aurum betur. lofadi og adrnefndur gerek at færa þessa fyrskrifada peninga minum herra konginum. vegna fyrsagdra manna. biarnar bonda og hvstrv olofuar.

Oc til saninnda hier vm settum vid fyrrnefndir menn ockar jnseigli firir þetta bref j ærbæ j gufuness kirkiusoknn. jn festo germani episcopi et confessoris. anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ iiij⁰.

---

378. 18. August 1464. á Hólum.

Ólafr biskup á Hólum samþykkir staðaskipti þeirra séra Ólafs Þorgeirssonar og Magnúsar Ásgeirssonar, að Ólafr verði prestr á Bægisá, en Magnús í Húsavík.

AM. Fasc. XVI, 15, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

bref vm stada skipti millum sira olafs þorgeirssonar ok sira magnusar asgrimssonar[1]).

Víj olaf med guds nad biskup a holum gerum godum monnum uiturligt med þesso uoro opno brefi at víj hofum samþýkt þau skipti er sira magnus asgrimsson hefer unt sira olafi þorgrimssyne stadin bægisa med ollum hans gaugnum ok penningum til æfinligrar eignar. hier j moti handabandadi sira olafur þorgeirsson adr nefndum sira magnuse asgrimssýne stadinn husauik a teýrñesi til æfinligrar eignar med ollum sinum gognum ok penningum sem stadnum fýlger ok fýlgt hefer. skylldi huor afenda a næstum fardaugum. Suo ok ei sidr medr kennumz víj biskup olaf ath víj hofum unt og gefit sira magnusi asgrimsýne stadin husauik a teýrnesi til æfinnligrar eignar med ollum sinum gognum[2]) ok peningum sem fýr greindum stad husauik fylger ok fýlgt hefer ath fornu ok nýu lofade sira olafur at legia aptur sina collacionem er hann hafdi firir husauik. suo ok eigi sidr lofade sira magnus at legia aptur sitt skial er hann hafdi firir bægisa.

Ok til sannenda hier um setta vi vort jnsiglle firir þetta

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi; [2]) godnum, frbr.

bref skrifat a holum j hialtadal laugardagin næsta epter assumpcionem sancte marie anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ quarto.

---

379. 20. August 1464. á Hólum.

Transskriptabréf.

AM. Fasc. XVI, 3, frumtransskriptið á skinni.

vm valþiofstade[1]).

Þath giorum vid þorleifr magnusson. þorkel þorgeirsson prestar. godum monnum viturligt med þessu ockru brefui ath vid saum ok ẏferlasum suo uordit bref latanda ord epter ord sem hier scrifuat stendr med hæ(n)gandum ok oskavddum jnciglum. [Hér kemr dómr Ólafs biskups Rögnvaldssonar á Eyrarlandsprestastefnu 13. Júlí 1464 um Valþjófsstaði í Gnúpasveit, Nr. 372.].

Ok til sanninda hier vm settum vid fyrnefnder prestar ockur jncigli firer þetta transcriptarbref scrifuat a holum j hialltadal manudagin næsta epter ꝏariumessu enu firri anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ quarto.

---

380. 29. August 1464. í Launguhlið.

Helgi prestr Magnússon gefr Stulla Magnússyni bróður sínum til fullrar eignar jörðina Eyrarland í Eyjafirði.

AM. Fasc. XVI, 9, frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en ern nú öll dottin frá, nema eitt. Apogr. 227.

Eyrarlandz Bref[2]).

Þath gerum vier hallsteinn þorsteinsson ok joñ þorsteinsson. biorñ jonsson. joñ beinersson ok hallbiorn jonsson godvm monnum vitrligt med þessu voru brefi at þa er lidit var fra burd kristz þusund fiogr hundrut sextiger ok fiogr ār j longuhlid nedri j horgardal a hofuddagin johannis baptiste vorum (vier) j hia saum ok heyrdum a ord ok handaband þeirra sira

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og með gamalli hendi »Vm valtiofstade«; [2]) utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

helga magnussonar af einne alfu ok stulla magnussonar brodr hans af annare at sua firir skildu at sira helgi gaf stulla brodr sinum til fullrar eignar jordina eyrarland j eyiafirdi er ligr j hrafnagilsþingum med aullum þeim gognum ok gædum sem (henne) hefir fylgt at fornu ok nyiu ok hann vard fremzt eigandi at ok honum hefir til erfda fallit eptir fodr sinn ok modr. skal þessi jord vera akærulaus eign ok obrigdulig adr greindz stulla magnussonar firir titt nefndum sira helga magnussyni ok hans erfingium.

Ok til sanninda hier vm settvm vier fyr nefnder menn vor jnsigli firir þetta bref skrifat j sam̄a stad degi ok ari sem fyr seger.

---

381. **2. Október 1464.** **á Svínavatni.**

Dómr sex manna útnefndr af Brandi Sigurðssyni, kongs umboðsmanni í Húnavatnsþingi, um lambatoll af Eyvindarstaðaheiðum.

AM. Fasc. XVI, 19, frumrit á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú er að eins eptir brot af þremr. Dómr þessi er til víða í pappírsafskriptum, og er elzt afskript séra Gottskálks í Glaumbæ Add. Brit. Mus. 11, 242. 4to bl. 19b.

domvr vm lambarextvr a eyuindarstodum[1]).

Þad giorvm vęr brandr arnnoztson. einar hallfridarson. olafur biavrnson. hrafn jonsson. are bavdvarsson ok arnne geirson godum monnum kvnnegt med þessv vorv opnv brefe ad suo sem var anno domini ◯⁰ cd⁰ lx⁰ qvarto a þridivdagen nęsta epter mikelsmessv æ svinavatne æ asvm æ þingstad rettvm vorv ver j dom nefnder af ęrlegvm manne brande sygrdzsyne er þa hafde kongsens syslv j hvnavazþinge ad dęma millum þeira egels grimssonar ok magnvs jonssonar. kięrde egell þat til magnvs ad hann hefde ecke reked lambfe sitt æ eyvindarstada heidar edr toll gollded epter gavmlvm vana. nv saker þess at oss leízt adr nefndr magnvs þar lavglega firir kalladur hins anna(r)s ad fyr-

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

nefndr egell let lesa þar transkriptarbref af vrskvrde einars gilssonar lavgmanz nordan ok vestan æ jslande med heilvm ok oskoddvm godra manna jnnsiglvm sno latanda ad fyrr nefndr einar hafde vrskvrdat alla bęndr j mille gavngvskarzar j skagafirde firir vestan votn̄ ok laxar æ skagastrond firir nordan blavndv þa sem eige tiu lavmb ędr fleire frialslega j heimild ad reka sinn lambfenad vm svmar j eyvindarstada afrett enn lvka at hæsti eitt lamb af rextre eyvindarstadamonnnm er af fialle kemr sno framt sem þeir vilia fordazt þa sektt sem vid ligr ad rivfa lavgmanz nrskurd ok þvi dęmdvm vęr optnefndan magnvs skylldvgan at lvka fyrnefndan fialltoll opt nefndvm egle ok alla bęndr adra j fyrr savgdv takmarke at frialsv reka ok lvka optt nefndan toll til eyvindarstada epter þvi sem fyrr skrifad stendr at heyrdvm þessvm vorvm dome.

Ok til sannenda hier vm settvm vęr fyrr (nefnder) menn vor jnsigle firir þetta domsbref skrifad j sama stad dege ok are sem fyrr seiger.

---

382 17. December 1464. á Hólum.

Prófentubréf Sveins Guðmnndssonar, er Ólafr bisknp tekr i prófentn á Hóla stað.

AM. Fasc. XVI, 14, frumrit á skinni. Brot af innsigli biskups er fyrir bréfinu.

proventubrief Sveins gndmnndzsonar[1]).

Víj olaf med guds náád bisknp áá holum giorum godum monnum viturligt med þessn vorn brefue. ath ví haufuum tekit sveiñ gudmundzson til æuinligx profuentnmanz heima áá stadnum áá holnm j hialltadáál. hefner hann lukt ok gefuit j profuentu med sier xx. máálnýtn kngildi ok. vij. betur. xiij. gel(d)fiar kugilde ok jordina halfua nýabéé er leigit hefuer j áábæiar kirkinsokn j skagafirde med aullum gǫgnum ok gædnm sem þeire halfre jordu fýlger ok fýlgt

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

hefuer ath fornu ok nyio. ok hann vard fremst eigande ath ok þar til gaf hann til hola kírkiu .x. aura káálek af silfur. ok skal han(n) lukt hafua hann jnnann þriggia áára. hier j mote skilde áádr greindr sueinn sier af stadnum æuenligañ kost. epter þui sem goder gamler prouentumenn hafua haft firir honum. suo ok skal hann hafua huss af stadnum þau sem standa sudur j tune fra báádstofune ok kaullud eru sueinshuss ath fornu. skal hann hallda husum vpp enn stadurin fáái til vid ok veltu ok eldiuid sem honum þarfuazt j husit. suo ok skal hann hafua áárliga vod af stadnum ok skæde sem honum vel henntar. skal hann hafua sess ok sæte epter þui sem dandemanne ber ath hafua. skal hann hafua þionustumann j husi sinu vpp a sinn eigiñ kost. suo leinge sem vor náád til seiger. kann vor vid ath missa þáá skal hann hafua mannen obrigdeligha. Skal optnefndur suein hafua sæng ok kistu til stadarins. ok skal stadurin halda sængine ok eignazt huortueggia epter hann daudan.

Ok til sanninda hier vm heingium ví vort jncigli firir þetta profuentubref er scrifuat var áá holum j hialltadáál þridiudagin næsta firir festum thome apostoli anno domini ꝳ° cd° lx° quarto.

---

383 **4. Janúar 1465.** **á Hólum.**

Vitnisburðr að séra Loðvík Hallsson sór fyrir Ólafi biskupi á Hólum, að Skúli Loptsson hélt og reiknaði sina eign jörðina Syðra-Vallholt í Skagafirði.

AM. Fasc. XVI, 20, frumrit á skinni. Bæði innsiglin eru dottin frá.

vm valdholt[1]).

Þath giorum vid þorleifur prestr magnusson ráádzman áá holum ok jon þordarson leikman. godum monnum viturlikt med þessu ôckru brefui ath þar voru vid j hia sáágum ok heyrdum áá. ath sira loduik hallzsson soor fullan bokar-

---

[1]) **Utan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendur og með 17. aldar hendi: „Bref V~m~ Vallhollt“.**

eid fyrer biskup olafui áá holum. ath hann vissi ath skule loptsson hielt ok reiknade firir sina eign jordina sýdra vallhollt j skagafirde ok hvñ var býgd ok landskýlld af tekiñ hans vegna.

Ok til sanninda hier vm settum vid fyrnefnder menn ôckur jncigli fyrer þetta bref er scrifu(a)t var aa holum j hialtadáál faustudagin næsta fyrer þrettanda (i) jolum. anno domini ꝏ° cd° lx° quinto.

---

384. 14. Janúar 1465. í Víðvík.

Dómr Ólafs biskups á Hólum og tólf presta um hald Skúla Loptssonar á jörðunni Syðra-Vallholti í Skagafirði, er biskup taldi eign Hólakirkju í Hjaltadal.

AM. Fasc. XVI, 21, frumrit á skinni; níu af innsiglunum eru enn fyrir, auk innsiglis Ólafs biskups, sem læsir úrskurðarbréf hans við dóminn. — AM. Fasc. XVI, 23, annað frumrit á skinni, og eru einnig níu af innsiglunum fyrir því bréfi, auk innsiglis biskups, er læsir úrskurð hans við dóminn.

bref vm sydra valholt[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda sueinbiorn þordarson officialis heilagrar holakirkiu. þorleifur magnusson ráádzman áá holum. þorstein jonssou. sigmundr[2]) steindorsson. sigurdr þorlaksson. þorkell þorgeirsson. þorarin þordarsson. andres jonsson. raugualldur asgrimsson. jon þorsteinsson. geir vigfusson ok þoruardur biorñsson[3]) prestar holabiskupsdæmis quediu gudz ok sina. kunnikt gerande. ath sub anno domini ꝏ° cd° lx° quinto. áá manudaginn næsta epter octauam epýphanie domini j viduik j viduikar[4]) sveit vorum vær j dom nefnder af vorum nadugvm herra ok andaligum fôdur herra olafue med gudz náád biskup áá holum ath dæma vm þáá akæru er hann kærde til skula

---

[1]) Dom vm valholt XVI, 23. [2]) Sigmund XVI, 21. [3]) oddabiarnason XVI, 23. Það hefir því verið viðrnefni eða uppnefni að kalla hann Odda-Björn. [4]) viduika XVI, 21.

lôpzsonar. ath hann hafde ath halda jordina sydra vallhollt j vallholme er liggur j skagafirde. en biskupin ʀeiknade fyrrsagda jord holastadar eign epter þeim brefunm ok skilrikium[1]) sem hann þar til sýnde. beidde biskupin þar ok krafde eptir kirkiunar laugum fyrrnefntz[2]) skula edr hans vmbodzmanzs ath suara honum þar laugum ok ʀette fyrer þessa hans akærn. en sknle kom ecke ok eingin af hañs halfuo til nockurs forsuars. leit[3]) biskupin þáá sueria tuo[4]) presta ath adrnefndr skule var þangat stefndr med sinum profuum ok skilrikium vm fyrrgreinda jord. Suo ei sidur soor þar jon magnusson med fullum bokareidi ath skule hafde býkt honum fyrrgreinda jord vallholt ok reiknat sina eign ok landskýlld vppborit. var þar ok sýnt bref vnder tueggia manna jnciglum at sira loduik hafde suarit fullan bokar eid fyrer biskup olaf ath hann vissi ath skule lopzsson hiellt ok reiknade fyrrsagda jord vallholt sina eign ok hun var bygd hans vegna ok landskýlld vpp boriñ. hier epter sýnde biskup olaf þar opit bref biskups arna med hanganda jnncigli ath hann hafde tekit astride jorundardottur til æveñligrar prouentukonu áá holastad med þeim skildagha ath hnn gaaf kirkiunė þar áá holum fyrrgreinda jord sýdra vallhollt med sier j prouentu ok þar til sextan kugilde[5]). var ok fyrer þessu sama brefni jncigli sueins halluardzssonar bonda hennar ath hann hafde samþýkt þessa hennar giof ok prouentu. stod ok snodan ordtak j fyrrnefns biskups arna brefne ath hann skýlde mega gefua edr selia[6]) fyrrgreinda jord vallhollt hnerium hann vilde en luka stadnum sextigi hundrada j stadinn. ħier j mote sýnde biskup olaf opit bref vnder þriggia dande manna jncigli ath fyrrnefnd astridur jorundardotter hafde suarit fullan bokar eid fyrer bisknpe jone vilialmssyni ath hun hafde gefuit jordina sydra vallhollt j vallholme stadnum áá holum j sina prouentu ok huñ soor þat med ath hun hafde aldrige samþýkt til gefuit ath greind jord vallhollt gæfuizst edr gyldizst

---

[1]) skilrikum XVI, 21. [2]) fyrrnefns XVI, 23. [3]) þannig bæði = liet. [4]) tauo XVI, 21. [5]) Próventubréfið er frá 31. Maí 1417. Dipl. Isl. IV, 315. [6]) sielia XVI, 21.

vndan stadnum áá holnm. ok en hier epter sooru tueir skilrikir vottar ath optnefnd astridnr var áá holum áá þessu[1]) somu prouentu ok deýde þar. þni epter þessnm ollnm gognnm ok vitnnm. brefunm ok skilrikium sem þar komu fram fyrer oss. dæmdum vær fýr nefnder tolf prestar j fýrstu. stefnuna langliga ok skula lopzsson laugliga fyrer kalladan ok skýldugan ath luka bisknpinnm mork j stefnufall ath næstum fardaugum. En vm þath ordtak sem biskup arne hafde j sinu brefui ok fyrrscrifuat stendr ath hann skýlde mega burt fáá jordina vallhollt dæmdnm vær nnder bisknpsins urskurd. en hann vrskurdade þaa strax þat hans ordtak aungua makt hafua ath hann mætte selia edr gefua jordina. nu saker þess ath oss var sakt ath skule hafdi sakt nei til ath hann ætti jordina vallholt þo þat væri suarit vpp áá hann ath hann hefde þui lýst ath hann ætte hana sem fyrr scrifuad steñdur. þui dæmdnm vær fyrrnefndañ skula lopzsson skýlldngan ath sneria lýrettareid hin minna jnnan maanadar ath heýrdum dominum heima áá holum fyrer bisknp olafue edr hans vmbodsmanni ath hann hafi alldri keýpt jordina j sýdra vallhollte ok hann eige ecke lagasuar fyrer henne ath hafua. felltz honnm sia eidr þáá dæmdum vær hann skýlldngan ath sýna med fullum skilrikinm jnnañ máánadar ath heýrdnm dominnm fyrer bisknpinum. ath jordin j vallhollte hafue verit selld vndan holakirkiu af eignar bisknpi kirkiunar med prestana samþýkke ok penningar hafua sno fyrer komit ath kirkian sée skadalaus af. getur hann þath ecki sýnt þaa dæmum vær jordina j sýdra vallhollte kirkiune áá holum til fullrar eignar ok skula skýlldugan ath afhenda jordina ath næstum fardaughum. verdur ei dominnm yfuer hann komit saker forþrotz edr einshuers ofrikis þa dæmum vær bisknpin skýlldugau ath taka ath sier þrattnefnda jord áá kirkinnar vegna epter siuo[2]) vikna fardaga. enn ef fyrgreindr skule loptzsson suer bokareid fyrer bisknpinum sem fyr skrifuat stendr ath hann hafue jordina j sýdra vallhollte alldri keýpt ok hann eige

[1]) þessa XVI, 23. [2]) Þannig bæði = siou = siau = sjö.

ecke lagasuar fyrer henne ath hafua. en þat var suarit vpp a hann af tueimur skilrikum vottum ath hann hafde halldit jordina j vallhollti sina eign. þáá vitum vær aunguan lagahalld hafua áá títnefndri jordu ok þui dæmum vær fyrsagda jord vallhollt biskupinum ok holakirkiu til halldz þar til sáá kemr fram til betz ransaks sem sigh eignar fyr greinda jord. ok dæmum þáá þann sama skýlldugan ath sýna med fullum skilrikium ath jordin j vallhollte hafue verit seld vndan holakirkiu af eignar biskupe kirkiunar med prestana samþýcke ok penningar hafua fyrer komit suo at kirkian see skadlaus af. getur hann þat ei sýnt jnnan máánadar fra þui hanu talar vpp a jordina fyrer biskupinum heima áá holum edr hans vmbodzmanne. þaa dæmum vær optnefnda jord vallhollt obrigdeliga eign heilagrar holakirkiu þadan af.

Var þesse vor domur vppsagdur ok jn scriptis fram borin j sama stad áár ok dagh sem fyr seiger vorum naduga herra biskup olafue næruerande ok þenna vorn dom samþýckiande med morgum audrum godum monnum hiaverandi.

Ok til sannenda hier vm settum vær fyrrnefnder prestar vor jncigli fyrer þetta doomsbref er scrifuat var áá holum j hialltadaal deigi sidar enn fýr seiger[1]).

---

385. 17. Janúar 1465. á Hólum.

Ólafr biskup á Hólum samþykkir Vallholtsdóm frá 14. Jan. 1465 (Nr. 384).

AM. Fasc. XVI, 22, frumrit á skinni læst saman með innsigli biskups við Vallholtsdóm frá 14. Jan. 1465. — AM. Fasc. XVI, ad 23, annað frumrit, einnig læst við Vallholtsdóm frá 14. Jan. 1465 með innsigli Ólafs biskups.

Víj Olaf med gudz nááð biskup áá holum giorum godum monnum viturligt med þessu voru brefue. ath þeir tolf prestar sem vi nefndum j doom vm jordina sydra vallhollt j

---

[1]) Þ. e. 15. Jan.

skagafirde dæmdu til vor vnder vorn vrskurd huert afl edr makt þat ordtak skýlde hafua sem stod j brefue biskups arna ath hann skule mega selia edr gefna jordina j vallhollte huerium er hann vilde. Nu saker þess ath astridur joruudardotter hafde gefuit holakirkiu j prouentu med sier fyrnefnt vallhollt ok sialf sannat hafde med sinum bokareidi at þath uar alldre hennar samþýcke ath hun veri gefuin edr goldin vndan holakirkin. Jtem var biskup arne vmbodzman holakirkiu en ecki eignarmadr ath fáá j burt hennar jarda gooz. Jtem j þridiu grein ath þar finzst ecke ath holakirkia hafne nockra penninga feingit fyrer greinda jord ok eige finzst þar prestana samþýcke til ath biskup arne skýllde fáá j burtu. Suo ok j fiordn grein lízst oss ecki ok fleirum dandemonnum ath biskup arne mege bera sier sialfur vitne j þessu máále. þui jn nomine domini amen fýrer þessar fyrnefndar greiner. seigium vj biskup olaf med fullum laga vrskurde oss j doomsæti sitiande þetta fyrgreint ordtak edr vitne biskups arna ecke afl edr makt hafna eige. Jtem saumuleidis vrskurdum vj þenna sama dom sem þetta vort bref er med fest langligan med ollum sinnm greinum ok articnlis epter þui sem vorer tolf prestar hafua hann dæmt.

var þessi vor vrskurdur vppsagdur j sama stad dagh ok áár sem domurinn giordizst[1]).

Ok til sannenda hier vm heingium víj vort jncigli fyrer þetta vrskurdarbref er scrifuat var áá holum j hialltadáál fim̃tudaginn næsta epter octauam egýphanie domini. anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ quinto.

---

386. 11. Febrúar 1465. á Munkaþverá.

Vitnisburðr Kolbeins Thomassonar, að Helgi prestr Bjarnarson og nokkrir nafngreindir menn með honum hafi tekið hval þann og látið flytja burt, „sem rak í Náttfaravíkum út frá Svíná, á milli og Ófeigshellis“, en Einar ábóti á Munkaþverá tekr vitnisburðinn.

---

[1]) Þ. e. í Víðvík 14. Janúar.

AM. Fasc. XVI, 28, frumritið á skinni. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru öll dottin frá, nema eitt.

vitnisburdur um attekter Biarna æ hval j nattfaravijkum[1]).

Þat giorum vær andres prestr ionsson. olafur magnuss son ok stephan einarsson leikmenn godum monnum uiturligt med þesso uoru brefi ath þa er lidit var fra hingat burd uors herra ihesu kristi þushundrut fiogr hundruth sextiger ok fim̄ ár æ munkaþueræ i eyiafirde manadaginn næsta firir festum sancti valentini martiris vorum vær i hia sæum ok heyrdum æ ath kolbeinn thomássſon handfesti herra einare abota æ munkaþueræ suo felldann vitnisburd ath hann var þar i hia ok sæ vpp æ ath helgi prestr biarnarson tok ath sier þann hual sem rak i nættfaravikum uth fra suínæ. æ milli ok ofeigshellis ok let hann i burt flytia. en feck svmann i burto suo ath greindr kolbeinn uissi. sagdi hann þesser menn hefdi farit med sira helga þa hann let flytia i burto sagdann hual biorn sæmundzson. snorri biarnason. magne ionsson. kolbeinn magnussſon. biarni þorsteinsson. eigill magnason. jon lagur. pall ionsson ok adrer fleiri menn. ok hier villdi kolbeinn sueria epter nærr sem þurfa þætte.

Ok til sanninda hier vm̄ settum vær fyrr nefnder menn uor innsigle fyrer þetta bref skrifat i sama stad deige ok æri sem fyr seigir.

---

387. [18. Marts 1465].

Vitnisburðr Ólafs Þorvaldssonar, að hann var langt fyrir mannplágu og fjörntíu ár eptir á Barðaströnd og heyrði menn sér eldri segja, að Skjallandafoss ætti naust og vör þar inn frá túngarði, og ekki hafi hann heyrt þar tvímæli á fyrr en hvalinn rak á Skjallandafossi.

AM. Fasc. XVI, 29, frumritið á skinni; læst saman við vitnisburð frá 18. Marts 1465. Apogr. 1150.

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 16. öld.

Skarnbref vm̄ skialldandafoss[1]).

Þath giore ek olafnr þoruallzson godum monnum viturligt at ek hefe handfest sigfuse petursene þann uitnisburd at ek ogx upp æ bardastraund ok uar þar langt firir manplagu ok epter meir enn fioretige uetra j einu ok heyrda ek suo segia mer elldre menn þormod aunundarson ok margañ annan at skiallandafoss ætte bæde nanst ok vaur þav sem eru inn fra tungarde æ skiallandafosse. sno ok ei sidr uissa ek bæde firir manplagu ok epter at þeir sem æ skiallanda fosse biaugn helldu ok haufdu þesse saumu navst ok vaur ok haufdn þar ataululaust langa tima ok alldre heyrda ek þess getet at þat uære lan helldr æfenleg eign fyrnefndrar jardar skiallandafoss ok alldre heyrda ek þar tuimæle æ fyr enn hualen rak at skiallandafosse ok þo af aungnm nema mer var sagt at signrdr j haga ok sener hans hefe[2]) talad upp æ vorena. ok hier epter uil ek sueria nær þurfa þicker.

---

388. 18. Marts 1465. á Hvallátrum.

Vitnisburðr um fyrirfaranda vitnisburð Ólafs Þorvaldssonar.

AM. Fasc. XVI, ad 29, frumrit á skinni læst saman við XVI, 29, og eru bæði með sömu hendi. Apogr. 1149.

Þat giornm uær olafnr olafsson ok jon einarson. eysteinn peturson. jon palsson godum monnum kunnigt med þessu uoru brefe at vær vorum j hia sam ok heyrdnm æ j tungu j haufn at olafur þorualldzson handfeste sigfeste[3]) sigfuse petursene suo felldan uitnisburd um vaur ok naust þan sem eru jn fra tnngarde a skiallandafosse suo latanda sem þesse skra hier med bunden ut uisar. ok til meire stadfestu her um lofade olafur þorualldzson at sueria fnllan bokareid epter þessum sinum uitnesburd þegar hann nære med laugnm til beiddr.

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi Eggerts lögmanns Hannessonar.
[2]) Þannig. [3]) Svo.

Ok til saninda her um settu nær fyr nefnder menn vor insigle firir þetta bref skrifat a hualatrnm j bæar kirkiusokn manudag næsta firir benedictnsmessv anno domino[1] m° cccc sexagessimo quinto.

---

389. 15. April 1465. á Staðarhóli.

Solveig Guðmundardóttir gefr Lopti Ormssyni með sér til fóstrs og æfinlegs framfæris alla þá peninga hálfa, sem henni höfðu til erfða fallið eptir foreldra sína, Guðmund Arason og Helgu Þorleifsdóttur, og kjöri hann Reykhóla og allar þær eignir, sem þar til liggja millum Skálmarness og Gilsfjarðar.

AM. Apogr. 5759, eptir transscripto gerðu á Reykhólum 24. Júní 1483. Stafrétt afskript gerð 1733. — Krieger 2. 4to, bls. 256—59, skr. c. 1700.

Bref er Solveig gaf Lopte Ormssyni Reikhola[2]).

Þat giorvm vær þorleifur arnason. gunnar jonsson. jon þorleifsson. magnus oddzson godum monnum viturligt med þessu voru opnu brefi. at þar vorum vær j hia sanm ok heyrdum a ord ok handaband þessara manna loptz ormssonar ok solueigar gudmunndardottur at sva firir skildu at solueig gudmunndardotter gaf lopte ormssyne med sier til fosturs og æuinlegs framfæris alla halfa peninga þa sem henne hefer fallit til arfs ok eignar epter fandr sinn ok modvr gudmund arason ok helgu þorleifsdottur ok sinn brodr ara gudmundzson jardir ok kugillde frida peninga ok ofrida at aullum til teknum enn anngum frateknvm. Skyllde optnefndr loptur sier kiosa mega til eignar hueria peninga sem hann villde af þessvm peningum j sinn hlut. Enn hann keyre[3]) reykhola ok allar þær eigner sem þar til liggia millum skalmarness[4]) ok gilsfiardar. Skyllde loptur mega taka at sier [ad frialsu[5] þessa peninga alla ok vera langligr soknare

---

[1]) Svo. [2]) Krieger 2. [3]) kiðri Kr. 2. [4]) Skalmaness Kr. 2. [5]) [b. v. Krieger 2.

til at sekta ok sækia ok saker a gefa a [aullum þessvm[1]) peningum sem [fullur og[2]) langligr eignarmadr huar sem þeir væri[3]) nidr komner. skyllde þeir [allir kuitter[4]) sem hann kuitta giorde æ hennar vegna. feck þrattnefnd solueig titt nefndum lopte sitt fullt ok langligt vmbod vm næstn[5]) þrenna tolf manade ok þat leingur sem hon eige[6]) adra skipan æ giorer.

for sa giorningur fram a stadarhole j saurbæ annan dag paska.

Ok til sanninda hier um setium[7]) vær fyrnefnder menn vor jnsigle firir þetta bref skrifat a stadarhole j saurbæ þa er lidet var fra hingatburd vors herra jesu christi þushund. cccc. sextiger ok .v. ar.[8]).

---

390. 28.–29. Apríl 1465. á Gufuskálum.

Skiptagjörningr á Gufuskálum á Snæfellsnesi.

AMagn. 252. 4to, bls. 3—4 papp. skr. c. 1660 (Jón Steindórsson); AM. Apogr. Nr. 1579.

Skiptabrief a Gufuskalum.

Þad giörum wær Helgi Snorrason. Eýnar Þordarson. Gudmundur Eynarsson. Asbiörn Þorbiarnarson. Eýnar Bardarson og Hallur Bardarson. godum monnum kunnigtt med þessu opnu briefi ad þa er lided var fra hijngad burd vors herra Jesu Christi 1465 ar a sunnudægenn næstan firer philippus messu og jacobi vm vored a Gufuskalum a Snæfellznese vorum vær tilneffnder aff tueimur ærlegum monnum sira Pietre Þordarsine. er þa hielltt Stadarstad a Öllduhrigg. og Jone Jonssine er þa haffde löglegtt vmbod herra

---

1) [þessum öllum Kr. 2. 2) [b. v. Kr. 2. 3) ero Kr. 2. 4) [kvittir vera Kr. 2. 5) næsta Kr. 2. 6) aungva Kr. 2. 7) settum Kr. 2. 8) Af bréfi þessu er lök afskript og með raungu ártali i bréfasafni séra Jóns Haldórssonar, Landsb. 115. 4to bls. 137—38 og í ÍBfél. 126. 4to bls. 164—65; er ártal þar 1460.

Jons Palzssonar med gudz nad abota a Helgafelle. ad skipta eignarskiptum a firgreindre jordu. Skiptum vier adur greinder menn. med riettu hlutfalle. husunum. tódum og óllum budum. og budarstodum. og vergógnum. þar medur skillde huór firer sig graffa eda lata graffa torff til husa og allra buda. þar sem hnorcke skierde tun nie eýngiar. epter þvij sem huorium þarffnast. komu sió buder a huors hluta. skillde eýn skipshóffn uera j huórre bud. eýge meýr i haffe(!) i budum huórtt þeir vilia stor skip edur smæ huór firer sig. enn gióre eý fleire buder. en nu er greint. a huórs hluta.

Og til sanninda hier vm setinm vier firneffnder menn vor jncigle firer þetta brieff skriffad j sama stad og are deigi sijdar enn fir seiger.

---

391. 1. Maí 1465. á Grenjaðarstöðum.

Finnbogi Jónsson og fjórir menn aðrir votta, að þeir hafi séð dóm visitatorum frá $^{7}/_{11}$ 1357 og úrsknrðarbréf Jóns biskups skalla frá $^{4}/_{9}$ 1359 um eignarrétt Grenjaðarstaða að laxveiði í Laxárósi (Dipl. Isl. III. Nr. 85 og 99).

AM. Fasc. XXIV, 1, afskript frá 1479 á skinni, aptan á dómsbréfi frá 1479 um séra Einar Benediktsson (= Fasc. XVII, 1).

Þad giornm vior finnboge jonsson. þorkell þorallzson. magnus geirson, markus vigfwsson og þordur ingemundarson godum monnum viturligt med þessu vorn opnu brefe. ad vier hofum sied og yferlesit bref herra biskups jons a holum j hialltadal vnder hans oskóddu hanganda inncigle. suo latanda ad hann wrskurdade med fullum laga wrskurde kirkiunne a greniadarstodum til ævenligrar eignar alla netiaveide og netiadrátt. og lagxa stóngun j lagxarose. og huer fyr sagda kirkin omakade um þessa sina veidestaud eda sier eignade. skyllde suo j banne sem hann geinge inn j fasta eign heilagrar kirkiu. suo og haufum uier sied og yferlesid opid bref sira eyiolfs og sira eysteins visitatores yfer allt jsland vnder þeirra oskauddum inncigllum. suo latanda. ad þeir hafa dæmt netiaveide. netiadratt og lagxa-

stðngun j lagxarose kirkiunne æ greniadarstodum. j Reykiadal. til æuenligrar eignar. kuitta og frialsa. liduga. akærulausa. obrigdiliga forna eign greniadarstadar kirkiu. Og til sannennda hier um settu vier fyrnefnder menn vor inncigllc fyrer þetta bref er giortt (var) æ greniadarstodum ȷ Reykiadal in festo filipi ok iacobi anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ quinto.

---

392. 21. Júní 1465. á Ketilsstöðum.

Vitnisburðarbréf um fé það, er Jón Narfason lýsti, að hann hefði í umboði hústrú Margrétar Vigfúsdóttur afhent Bjarna Marteinssyni vegna Ragnhildar konu hans Þorvarðsdóttur og dóttur Margrétar.

AM. Fasc. XVI, 24, frumritið á skinni. Af fjórum innsiglum er nú eitt fyrir bréfinu.

Þat giorum vær kodrann jonson ok þosteinn palson. olafur hallzson. liotur þorarenson godum monnum viturlekt med þessu uorð opnð brefe. þa er lidit var fra hingadburd vors herra jehsu christi. þusund fiogur hundrot sextiger ok .v. ær vorum uær j hia sæum ok heyrdum æ. a eidum j fliozdalshierade þridiadagen epter fardagavikð[1]) at jon narfason lyste þui at hann hefdi lukt ok afhent j umbode hustru margretar biarna marteinsyne suo myckla pennjnga ragnilldar þoruarzdottur kuinnu hans hsem[2]) her seger.

þriuhundrðd hundrada j iaurdum ok hælft annat huńdrat betur.

sextige kugillda bulæg ok tolf kugillde bulæg kirkiunne a eidum.

hest ok hross.

tiu hundrðd j gelldfe.

x. huńdrod j sængum. ok x hundrod j smiorum ok x. vætter at auk.

sex huńdrðd kugillda uirt jnnann stoks j busgagne ok bordbunade.

---

[1]) Þ. e. 28. Maí. [2]) Svo = sem.

medkeñdizt fyr nefndur biarne med hañdabañde at hann hefde med tekid vit ædnr greindum peningum.

bygdi jon narfason biarna marteinsyne j umbode hustru margretar ætta kugillde ok fioretige til fullrar leigu.

Ok til sannennda her vm settum vær fyr nefnder menn vor jnzsigle firir þetta bref skrifat a ketilstǫdum æ uollum j fliozdals hierade faustǫdagin næsta firir jonsmessu baptiste æ sama ære sem fyr segir.

---

393. 13. August 1465. á Skarði.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. XVI, 11, frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö af þeim oru nú dottin frá. — AM. Fasc. LXV, 12, transskr. á skinni frá c. 1485.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sendum vær. are sumarlidason. þorstein sigurdzson. jon þorlaksson oc brandr þorolfsson. kuediu guds oc vora kunnigt gerandi. at ver vorum j hia saum oc heyrdum yfuer lesit bref herra steinmodz abota af videy oc jons narfuasonar. med þeirra heilum oc oskoddum hangandi jnsciglum suo latanda ord epter ord sem hier seger.

[Hér kemr kvittnuarbréf Gerreks gullsmiðs til Ólöfar Loptsdóttur frá 31. Júlí 1464. (Nr. 377)].

Oc til sanninda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jnscigli firir þetta transkriptarbref skrifat ǿ skardi a skardzstrond þridiadagin næsta firir mariumesso fyrri anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ quinto.

---

394. 13. August 1465. á Brekkum.

Eiríkr Árnason selr Árna Steinarssyni nokkurn hluta í jörðunni Brekkum.

AMagn. 315c Fol., ritað öðrumegin á fornt skinnblað úr Grágás (c. 1200), sem Árni Magnússon fékk einhversstaðar í Danmörku. Blaðið er mjög lúið og bréfið afarmáð og því nær ólæsilegt, svo að full ábyrgð verðr ekki á því tekin. Það er óvíst hvaða Brekkur það eru, sú jörð,

sem hér er nefnd. Á bréfinu er og blandið mál og að mestu norska. Er því ekki ólíklegt, að sumt af mönnum þeim, sem hér eru nefndir, kunni að vera norskir verzlunarmenn, ef bréfið annars á við Ísland. Annars gæti það verið norskt. Kålund segir það eiga við Ísland (Katalog I, 263), og sömuleiðis Vilhjálmr Finsen, Grágás, Kh. 1883, formáli XXXVII, og setr ártal 1557 (?), sem þó sýnist ekki rétt.

Breff paa brecker som Erick arnesson solde arne stenersson[1]).

Þath sie allom godom monnom kunnigth ath nielz torkelsson pal Eyuindsson oc vigfus olafsson vorv a breckum tidzdagen nest forer vurtusmesso[2]) dag anno domini ꟾ⁰ cd⁰ lx⁰ ok v ar oc heyrdv a ath . . . . . [3]) arnesson j fulle wmbode gro moder sinne selde arna sténars[yn]e [sva] myckeet . . . var þar sæm aa j . . . . vr gardenom j breckum frelsa oc heimmula sua sem [hun] vard æigandæ j allar stader med lunnindom sem til liggr oc leget heffur fra steina oc . . . . . . vndan sier oc sinom erfuingium vnder arna standa oc hans erfuingiom til æfuenligrar æignar an alra ofreds farer j kærlag . . . . . . oc til sanninda her vm hea setium vier var jnsiglæ vid tesser breff . . . . . degi oc are sæm fyrr seger.

---

395. 4. September 1465. á Munkaþverá.

Björn Sæmundarson handleggr Ólafi biskupi á Hólum í reikning kirkjunnar á Einarsstöðum jarðirnar Dattstaði og Hóla í Einarsstaðaþingum fyrir fimtigi hundraða.

AM. Fasc. XVI, 27, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö af þeim eru dottin frá.

bref vm dadstade ok hola er biorn sæmundzsson fek kirkione a einarstodum. [sualbard. einarstader[4]).

---

[1]) Með danskri hendi hinnmegin á blaðinu; [2]) = worzimesse = würzmesse = Mariæ assumptio = Maríumessa fyrri = 15. Ang.; [3]) nafnið verðr ekki lesið hér með neinni vissu, og utan á er nafnið einnig óvíst; [4]) Utan á bréfinu; tvær fyrstu línurnar frá [með fornari hendi.

Þat gerum uær broder einar. med guds nad abote æ mnnckaþueræ. hallr arnason. asgrimr steindorsson. andres ionsson. prestar. steingrimur isleifsson ok olafur magnussſon. leikmenn. godum monnum uiturligt med þessu uoru brefe ath þar vorum vær i hia sanm ok heẏrdum æ i skrudhnseno æ mnnckaþueræ miduikodaginn næsta fyrer festum natiuitatis beate marie uirginis anno domini ꝏ° cd° lx° quinto at biorn sæmnudzson handabandade biskup olafi æ holum i reikning kirkiunnar æ einarsstaudnm i reykiadæl tuær iarder dattstade ok hola fyrer fim̃tige hundrada bædar saman er liggia i einarstadaþingum ath þær skẏlldi standa i borgan ok pant fyrer kirkiugozen suo leinge sem greindr biorn sæmnndzson lifdo en epter hann andadañ skẏllde greindar jarder uera fullkomen eign kirkiunnar æ einarstaudum nema hans erfingiar leẏste þær fyrer fimtige hnndrada til sin ath næstum fardaugum epter hann daudañ. reiknadizt ok at auk þesse kirkiu goz æ einarstaudum sextige hnndrada fiogur hundrut ok tolf aurar betnr ok iordin i kuiendisdæl ok tiu hundrut i heimalande.

Ok til sanninda hier um settum uær uor innsigle fẏrer þetta bref er skrifat uar i sama stad ok ære deige sidar enn fẏrr seiger[1]).

---

396. **26. September 1465. á Söndum í Dýrafirði.**

Þorleifr Árnason selr Jóni presti Snorrasyni jörðina Hvallátr í Bæjarþingum á Rauðasandi fyrir lausafé.

AM. Fasc. LXV, 2, frumritið á skinni. Af sex innsiglum eru nú tvö fyrir bréfinu.

vm hvalatur[2]).

Þath giorum vær sira snorra biarnason. gudmundr isleiksson. ion ellingsson. einar hauksson. eyolfur gndmnndzson. helgi lioztson godum monnum vitañligt med þessu woru opnu brefi. þar uorum vær j hia sanm ok heyrdnm ꝺ̃ ord

[1]) Þ. e. 5. Sept. [2]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

ok handaband þorleifs arnasonar ok sira ions snorrasonar ad suo fyrer skildn ath adr nefndr þorleifr selldi fyrr nefndnm sira ioni jordina hnalatnr er liggr j bæiar kirkiu sokn æ raudasandi fyrer fioritigi hundrata med þessum fridleika niu kyr ok ix asaudar kugilldi. þriu gelldfiar kugilldi. v hesta fyrer vj hundrut. vj hundrnt j smiori. þrin hundrut j slatrum. þriu hundrut j skreid. hnndrat j vadmalum. med aullum þeim gaugnnm ok gædnm. hlntnm ok hlnnnendum sem fyrr greindri iordn fylger ok fylgth hefer ath fornu ok nyin ok þratt nefndr þorleifur vard fremzt eigandi ath til þeirra yzstn vm̄merkia sem adrer menn eiga þar til modzt vid fyrr sagda iord. skylldi titt nefndr þorleifur suara lagariptingn ꝺ́ꝺ adr sagdri iordu. enn opt nefndr sira ion hallda til laga. Kann ok iordin hnalatur af ath ganga med logum þa skildi sira ion snorrason sier adra jǫrd fiorum hundrudum ok tuttngn ok tiu malnytu kngilldi þar til. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrrnefnder menn vor insigli fyrer þetta iardarkaups bref er skrifat var ꝺ́ꝺ saundum j dyrafirdi fimtndaginn næsta fyrer Mickaelsmessu. Þa er lideth nar fra hingath bnrd vors herra ihesu christi þusund fiogr hundruth sextiger ok fimm ær.

---

397. 26. September 1465. á Söndum í Dýrafirði.

Þorleifr Árnason kvittar séra Jón Snorrason fyrir andvirði Hvallátrs vestr í Viknm.

AM. Fasc. LXXII, 1a. Frumrit á skinni, og er innsiglið fyrir bréfinu.

vm hvalatur[1]).

Þat giorer ek þorleifnr arnason godnm monnnm vitanligt medh þessu minn oppnn brefe at ek medhkennumst at ek hefer fulla penninga ok alla upp boret fyrer jordina hualatur er lignr uestnr j nikum j bæiar kirkiu sokn suo mier nel anæger. þni giorer (ek) fyrr nefndur þorleifur sera jon snorrason kuittan ok frialsan ok lidngan fyrer mier ok

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

ollum minum efterkomendum rettum. Ok til sannenda hier um setta ek mitt inscigle fyrer þetta kuittunarbref er skrifat uar a sanndum [j] dyrafirde fimtudagen næsta fyrer mickelsmessu um hausted þa er lidet uar fra hingatburd uors herra jhesu christe þusund. cccc. lx ok fim ær.

---

398. 27. September 1465. í Klofa.

Vitnisburðarbréf, að Jón Sæmundsson samþykti kaup Sigríðar Árnadóttur, móður sinnar, við Jón Ólafsson um Stokkseyri á Eyrarbakka, og lofaði að tala þar aldrei upp á.

AM. Fasc. XVI, 25, frumritið á skinni. Tvö innsigli eru fyrir bréfinu, en eitt er dottið frá.

vm stoxeyre[1]).

Þath giorum vær gunnar prestur andresson. jngimundur [ha]lldorsson. biarne magnusson godum mounum kunnickt med þessu voru brefe at þar vorum vær j hia saum ok heyrdum æ at ioñ sæmundsson samþy̋kti med handabandi kaup þeirra sigridar arnadottur modur hans ok ions olafssonar um iordina stokseŷre er liggur ᾰ́ eyrarbacka. lofadi greindur ioñ at tala þar alldri upp ᾰ́ eda lata tala sinna uegna a fy̋r greint kaup. lysti ioñ þui sæmundzson at hann hefdi aungum manne feingit umbod upp ᾰ́ fy̋rrgreinda iord stokseyri. Ok til sanninda hier vm settum vier fyrnéfnder menn uor jnzsigle fyrer þetta bref er skrifat uar j klofa fǒstudagin næsta fyrer mikelsmessu. anno domini ꝏ° cd° sexagessimo quinto.

---

399. 3. Október 1465. í Eyrarteigi.

Dómr sex manna, útnefndr af Oddi lögmanni Ásmundssyni, um kæru Magnúsar Erlendssonar til Ólafs bróður síns, að Ólafr hefði að sér fornspurðum selt tuttugu hundruð í Bust-

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

arfelli, er Sæmundr Erlendsson bróðir sinn hefði selt sér, en hann hlant í arfaskiptum eptir foreldra sína.

AM. Apogr. 4469 „Ex originali (Biörns Peturssonar á Bustarfelle) accurate“ (AM.). Árni gaf Birni frumritið aptr.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda biarni marteinsson. runolfur marteinsson. gudmundr sigurdzson. finbiorn jonsson. jorundr vigfusson ok þorstein gudmundzson kuediu guds ok sína knnuigt gerandi at þa er lidit var fra burd kristz þusund fiogur hundrut sextiger ok fimm ar manadagin næsta epter michels messo[1]) a eigilsstodum j fliozdalsheradi a þingstad rettum vorum ver til nefnder af oddi asmundzsyni logmani firir sunan ok austan a jslandi at dæma. huora suara edr sekta olafur erlendzson ýrdi skylldugur magnusi erlendzsyni brodr síuum. firir þa sok at hanu kiærdi til hans at hann hefdi sellt jord hans. xx. hundrada part j bustarfelli er stendur j uopnafirdi j hofsþingnm er sæmundr erlendzson hafdi sellt magnusi brodr siuum en hann hlaut j arfskipti epter fôdr sinn ok modr ok gert houum suo skada ok kostnad vitande ok viliandi ok adr nefndr magnus hafdi mist vm þrettan ar ok aungua leigu af lukt ok aunguan anan bata af feingit. hafdi magnus stefnt þaugat olafi stundarstefnu firir odd logman er hann reid vm landit at skipa malum manna. þui dæmdum ver stefuuna lôgliga ok olaf þar rettliga firir kalladan þessa hans ækiæru ok sekan mork j stefnu rof. er hann kom æigi forfallalaust. ok æigi hans vmbodsman. kuomu þar ok eingi logsuor af hans hendi. tedi magnus þar firir oss bref at hann hefdi keýpt ok kuittan firir feingit af sæmundi brodr sinum ok sæmundi hefdi þessum parti skipt verit sem fýrskrifat er. suo tedi hann ok firir os logmanz orskurd ok .xij. logrettnmanna samþykt at magnusi hefdi til fullrar eignar dæmdr verit þessi fýr skrifadr .xx. hundrada jardar partur. þui dæmdum ver olaf skylldugan at luka magnusi landskylld at næstum fardogum af fyrsogd-

[1]) Þ. e. 30. Sept.

um jardar parti halft anat hundrat a huoriu ari sidan olafur selldi epter rettri tiltolu ok fiorar merkr j fullretti ok Inkizst landskýlld j friduirdum pe(n)ingum nema olafur sueri fullan bokareid ok tueir skilriker menn med honum jnan manadar fýrer logmanni edr syslumanni at heyrdum dominum edr lesnum heima a hrafstodum at hann hafi þenan jardarpart huorki sellt golldit ne gefit sem magnus epter kiærer. en ef hann suer þenna eid þa er hann kuittur med magnus vm landskylld ok fullretti. en magnus snuizt þa at þeim sem halldit hafa.

samþykti oddr logmadr þenna dom med oss. þui setti hann sitt jnnsigli med vorum jnsiglum firir þetta domsbref skrifat j eyrarteigi j skriddal þrimur daugum sidar en [fyrr] seger a sama ari.

---

400. 3. Október 1465. Í Hamborg.

Samningr milli Kristjáns Danakonungs hins fyrsta og Edvarðs Einglakonungs fjórða, staðfestr af Edvarði konungi 20. Nóv. sama ár.

Frumritið í Ríkisskjalasafni Dana. Prentaðr í Rymeri Foedera, ed. Holmes V, II, 134—35 og Diplomatarium Christierni I., Kh. 1856, Nr. 124. Sbr. Lovsaml. f. Island I, 36—37. Hér er það eitt tekið úr samningnum, sem snertir Ísland.

Jtem serenissimus rex Anglie prouideat ne subditi sui ad terram seu in terra Izlandie absque speciali licencia domini regis Norwegie petita et obtenta vllatenus nauigent accedant seu intrent in preiudicium domini regis Norwegie sub pena amissionis vite et bonorum. nececiam ad Halgalandiam seu Ffindmarkam. nisi Anglicos illos euidens maris periculum aut tempestatum impulsus accedere vel intrare coegerit. vbi tunc minime ipsos mercandisare licebit.

---

401. 6. Október 1465. | 28. Apríl 1468. | í Laufási.

Kaupmálabréf Eyjólfs Böðvarssonar og Guðrúnar Þorkelsdóttur, prests Guðbjartssonar.

AM. Apogr. 596 „Ex originali Sr Olafs Stefanssonar. accurate" (AM.).

Þat giorum vær Rognualldur asgrimsson. bergfinnr iussason. prestar. Rafn branzson. eẏuindur eẏuinzson. kolle vigfusson oc augmundr hakonarson. leikmenn. godum monnum kunnict med þessu voru opno brefui ad sub anno gracie ᴍ.⁰ cd.⁰ lx.⁰ quinto sunodagin næstan epter michaelsmesso j laufási i eyiafirdi vórum vær j hia sám oc heẏrdum vpp á ord oc handaband þeirra sira þorkels gudbiartzsonar af einne álfuo enn eẏiolfs bauduarssonar af annarri ælfuo ᴍed suo felldum skildaga at fẏrr nefndur sira þorkell gipti ádur greindum eẏiolfui gudruno dottur sina med samþẏcki valgerdar magnusdottur modur hennar ᴍed þessum feuexti at hann gaf henne fimtigi hundratha j jordum oc lausafe þessar jarder er standa j bárdardal j luudarbrecko kirkiu sokn. heiter aunnor sigurdarstadir en aunnur sanduik fyrer sex hundrvt oc xx. Ꞓn valgerdr fẏrrnefnd moder hennar gaf henni x. hundrvt. eru þesser .lx. hundratha hennar heimanfẏlgia. Ꞓnn eyiolfur opptnefndr reicnadi sier hier j mot hundrat hundratha j iordum oc lausagozi. voro þessar iarder þar til greindar ẏztti mórr fyrer xxx. hundrada oc siaundastadi hálfa fyrer xv. hundrvt. standa þessar iarder j fliotum j bardz þingum. Gaf eẏiolfur tittnefndr gudruno kono sinne xx. hundrvt j tilgiof en .x. hundrvt j morgingiof oc beckiargiof. kiori sira þorkell gudbiartzson gudruno dottur sina málakono j gard ádr nefndz eyiolfs oc lagdi þenna hennar mála j hans bu oc beztu eign sem hann kann eigandi at verda. enn her epter festi eyiolfur bauduarson gudruno þorkelsdottur sier til laugligrar eiginkono at gudz laugum med þeim ordum er þar til heẏrer.

Oc til sanninnda her vm settom vær fyrrnefnder menn vór innscigli fyrer þetta bref er giort var j sama stad.

fimta dagin næstan fyrer tueggia postula messo philippi et iacobi. anno domini ꝏ. cd.⁰ lx.⁰ octauo.

---

402 **20. Nóvember 1465. í Skarði á Landi.**

Dómr tólf manna, útnefndr af Oddi Ásmundssyni lögmanni sunnan og austan á Íslandi, um kaup Jóns bónda Ólafssonar og Sigríðar Árnadóttur um jörðina Stokkseyri, og dæma þeir kaupið löglegt.

AM. Fasc. XVI, 26, frumritið á skinni, nokkuð feyskið. Tólf eða þrettán innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú er að eins eitt af þeim eptir.

domsbref vm stoxeyre[1]).

Þath gerum ver þorsteirn helgason. helge oddzson. andres þorsteinsson. þorlackur grimsson. ingimvndr halldorsson. bionn ionsson. þorsteirn þordarson. kettill nickvlasson. hvgi oddzson. ion berþorsson. einar bardarson oc olafur þorsteinsson godvm monnum viturligt med þessv voro brefe anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ quinto midvikodag næstan firir cesceliv ꝏesso i skardi i landmanahrepp æ þingstad rettvm vorvm vær til nefnder af odde asmvndzsyne logmane firir svnan ok avstan æ jslande at dæma vm kavp þat er verit hafdi i millvm ions bonda olafssonar oc sigridar arnadottur vm iordina halfa stoxeyre æ eyrarbakka hvortt þad væri lavgligt edr ei eda hvortt hann mætti bihallda iordina rettliga efter kavppi sinv. tedi ion oss þar bref vnder godra manna insziglvm at hann hefdi keẏpt fẏrnefnda iord halfa stoxeẏre at sigridi arnadottur oc gefit henne vid iordina eskihollt oc þar til fimtan hvndravd. svo oc tedi hann oss annat bref at ion sæmvndzson sonnr hennar hefdi vpplagt oc samþykt þetta þeirra kavp. hefer oc verit tolfmanvder sidan þetta þeirra kavp for fram oc hefer eingen brigt ne rofit at lavgvm hennar vegna svo at vær vittum. hefer hvn oc sott verit med lavgvm bædi a heradsþingi oc æ alþingi

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

oc fvllra svara skýlldvg ordin. þvi dæmdvm vær fvr nefnder domsmen kavpit stodvgt oc obrigdiliga halldazt eiga oc ione iordina halfa stoxeýre til eignar oc lavglix æhalls efter kavpi sinv nema avnur prof eda skilriki komi fram þav at lavglighri þiki.

samþykti oddr lavgmadur þennan dom med oss. þvi setti hann sitt insigli med vorvm insiglvm firir þetta domsbref skrifat æ eystrvm vollvm a lande sunnvdag næstan efter clemensmessv[1]) æ sama are sem fýr seger.

---

403. 26. Nóvember 1465. á Ökrum.

Styr Snorrason leggr Þórði Erlingssyni, dóttursyni sínum, til leyfis að hafa sjálfr eignarumboð á peningum sínum og annara systkina sinna, til þess, er hann er tvítugr eða giptr.

AM. Fasc. XVI, 30, transskript á skinni frá 18. Mai 1468. Apogr. 1672.

Vmbodzbref[2]).

Þath giorer ek stýr snora(son) godum monnum uitrlegt med þessu minu opnu brefi adh ec hefi vnnt ok til leýfis lagt þorde erlingssyni dottrsyni minum ath hafa sialfur eignar vmbodh ǘ sinum peningum ok annara syskina sinna til þess er hann er tuitugur. eda giptur. suo ok ei sidr skal hann mega fǘ wmbod sitt ǘ aullum fyrgreindum peningum. þeim manne sem hann will med fullum worzlum jnann fiordungs. Skal hann ok mega þeim monnum fulla kuittañ gefa sem (ǘ) godzunum hafa setid. ok peningana helldu fra þvi er moder hañs do ok til þess er hann medtok.

Ok til sanninda hier vm setta ec mitt jnnsigle fyrer þetta mitt opna bref sem skrifat uar ǘ aukrum i hraunhrepp fimtudagiu næsta fyrer andresmessu postula. anno domini. ɱ.° cccc.° lx.° v.

---

[1]) Þ. e. 24. Nóv. [2]) Utan á bréfinu með 17. aldar hendi.

404. 9. Janúar 1466. á Hólum.

Vitnisburðr tveggja manna um landamerki Sands í Aðaldal og Silalækjar.

AM. Apogr. 121 „Ex original. greniadarstad. accuratissimé“ „4. innsigle hafa vered fyrer brefinu. Nu er ei epter nema þad þridia. sem er Jons Vermundzsonar“.

Þath giorer egh þorleifur prestr magnusson godum monnum viturligt med þessu minu brefui ath þáá ec hafde holastadar vmbod fyrer nordan. tok ek suo felda vitnisburde sem hier epter segir.

ath þoruardr þorarinsson medkendizst ath hann hafdi keýpt jordina sand er liggr j adaldaal j neskirkiu sokn af þorgrime magnussyne j vmbode arna éinarssonar[1]) oc sagde fyrnefndur þorgrimr þessi landamerke ath gardinum er liggur sunnan undan hrauninu oc vth ath mýklavatni oc suo retsyne vth j mela.

J adra grein báár bardr siguazsson suo feldan vitnisburd ath hann var j skridu hia hrafne bonda ei midr en halfuan þridia tug uetra oc þar vm kring oc atte hrafn bonde fyrsagda jord sand j þessum tima. oc hann lysti þesse landamerke ath gardinum oc suo rettsýne vth j mela sem fyr seger.

[Jtem baaru fyrsagdir menn ath jordiñ sýlalækr ætte land austr fra sier j þa vestustu klopp j hraunenu sem er nestr med sandinum og[2]) suo riettsyni vth j sio þadan og[2]) fram vm̃ hraun].[3])

soru þessir fyrnefnder menn þornardr oc bærdr fyrer mer ath þessum sinum vitnisburde fullan bokareid. hia verandum þessum monnum þorsteini þorleifssyni. jone vermundzsyni oc skeggia eýiolfssyni. er sin jncigle settu til

[1]) einarssyni, Apogr. [2]) þannig fullum stöfum hér.

[3]) „[ ] þetta sem er in parenthesi er ritad á spatin brefsins med miklu nyrre hende enn sem á brefinu sialfu er. og bodad so inn mille seger og soru. Synost ad þad mune teked vera vr einhverin ödru landamerkiabrefi. þvi ef þad skyllde dolus vered hafa. þá være hann of opinberlegr“ (AM.).

sanz vitnisburdar med minu jncigle fyrer þetta bref. er giort var áá holum j hialltadaal fimtudagen næsta epter epyphaniam domini anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ sexto.

---

405. 4. Marts 1466. á Hólum.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. XVI, 4, frumtransskriptið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Bref vm valþiofstade.

Þat giorum ver þorleifur magnusson radzman heilagrar holakirkiv. jon broddason. ketill grimolfsson ok þorvardr semiñgsson prestar godvm monnum vitvrligt med þessv voro brefi ath ver sanm ok yferlasnm dombref med oskauddvm hangande inciglum suo latande ord epter ord sem hier skrifat stăr. [Hér kemr dómr Ólafs biskups Rögnvaldssonar á Eyrarlands prestastefnu 13. Júlí 1464 um Valþjófstaði í Gnúpasveit, Nr. 372].

Ok til sanninda her vm settvm ver fyrr nefnder prestar uor incigli fyrer þetta transkriptabref skrifat a holum j hialtadal þridia daghin næsta epter translacionem sancti johannis episcopi holensis anno domini. ꝏ⁰ cd⁰ sexagesimo sexto.

---

406. 2. Apríl 1466. í Klifshaga.

Prófentusamningr Magnúsar Jónssonar og Margrétar Finnbjarnardóttur við Einar ábóta og klaustrið á Munkaþverá.

AM. Fasc. XVII, 2. Frumritið á skinni, skemt, nokkuð og götugt. Sex innsigli hafa verið fyrir því, en þrjú af þeim eru nú að eins eptir, og þó eitt þeirra brákað. Apogr. 3000. — Fasc. XVII. ad. 2. Transskript á skinni frá 22. Dec. 1467. Apogr. 3001.

Skogar j oxarfirde geffner j proventn[1]).

Þat giorum uær hallr arñason ok kolbeinn ingimundarson. prestar. asgrimr hallzson. magnus þosteinsson. ion vlfs-

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 16. öld. Þar stendr með sömu hendi „27“, og með hendi frá 17. öld „Mnncha þverar Closturs bref“.

son ok arñorr klængsson leikmenn godum monnum uitrligt med þessv uoru brefe ath þa er lidith uar fra hingathbvrd vors herra ihesv christi þushund fiogur hvndrvth sex tiger ok sex ær j klifshaga i auxarfirdi in festo marie magdalene[1]) uorum vær i hia saum ok heÿrdvm æ ord ok handaband herra einars abota a munkaþvera af einni alfo magnus ionssonar ok margretar finnbiarñardottvr konv hans af annari ath suo fyrer skildv ath greiñd hion magnus ok margreth gafu i prouentv med sier klaustrinv a munckaþvera iavrdina skoga er liggr i avxarfirdi i skinnastada þingum med avllum þeim gavgñum ok gædvm sem greindri iavrdv fylger ok fÿlgt hefer ath forñv ok nÿiv ok þav vrdv fremzt eigandi ath. handselldv þa[v b]ædi fyrr greinda iavrd stadnvm ok klavstrinv til æf[uin]ligrar eignar en f[ra si]er ok sinnm erfingium. Hier a mot skildo þav hafa æfenligt framfæri a stadn[num. sæ]miligt bordhalld sua sem frialsvm manni þerr. þionvstv af stadnum sierlega hvs þeim til inndælis f[rials]t ok lidugt. skilldi h[ann] hafa tuituga uod ok klædis stiku arliga. suo ok hun adra uod ok lereptstiku arliga. hier med skilldi abotinn taka magnus son sagdrar margretar vpp a klavstrid ok skilldi formadr klavstrsins lata kenna honum suo hann megi vigiazt til prestz ef hann uill lata uigia sik ok hiallpa honum. þar til skilldi hann bædi hafa mat ok vadmals klædi af stadnvm þar til hann er tvitvgr. kann ok adr greindr magnus ath deyia fÿr en hann er tvitugr þa skal þar einginn i skipazt i stad hans. en ef magnus ionsson salazt eda uerdr [sva ofær[2]) ath hann megi eigi hialpa eda fram færa dætr margretar gvdrvnv ok unv[3]) þa skal klavstrid fæda þær ok klæda þar til þær erv tvitugar nema þær giptizt eda giori annat rad fÿrer sier fÿrr. skilldi magnus ionsson ok margret kona hans svara laga riptingu a fÿrr skrifadri iavrdv. en formann stadarins ok klavstrid hallda til riettra laga.

---

[1]) þ. e. 1. Apríl.

[2]) [XVII ad 2; sv|o fær XVII, 2; þó er o-ið i XVII ad 2 hálf máð út.

[3]) une (=Unni) XVII ad 2.

ok til sanninda hier um settv ver fÿrr skrifader menn uor innsigli fyrer þett(a) bref skrifat i sama stad ok ari degi sidar en fÿr segir.

---

407. 5. Apríl 1466. á Hóli í Bolungarvík.

Bréf Björns Þorleifssonar, þar sem hann fyrirbýður tollver í Bolungarvík.

AM. Fasc. XII, 6, frumritið á skinni. Innsigli Björns er fyrir bréfinu, en er brákað. AM. Apogr. 978 með hendi Árna Magnússonar, og er afskriptin gerð eptir frumritinu og staðfest 16. Júní 1712 í Skálholti af honum, Þorleifi Arasyni, Eyjólfi Björnssyni og Páli Hákonarsyni.

Bref Biorns Þorleifsson(ar) fyrerbydur tollver j Bolungarwijk 1466[1]).

Þat giore eg biorñ þolleifsson godum monnum viturligtt med þessu minu brefi ath eg hefi spurtt fyrer sanníndi at marger menn hafa gripit mina lod vtan mitt orlof og þeirra sem eg hefi fyrer skipath her j bolungarvick og giortt ser hus vid sioenn og hafft elldividen j oñgu frelsi þeirra sem̄ skipa eiga. vil eg þat j ongañ mata suo buid hafa at nockvr madur gripi mina eign. enn þeir sem skipstodv hafa og tollin gialda vil eg [at eina fañgæzlu se med huereiu[2]) skipe enn liae ecki fleirum huorcki hus ne lod. suo fyrerbyd eg huorium manni hedan af at þeir kauppi at þeim hris eda þionustu so þar fyrer liggi þat vid sioenn fyrer þan skulld vile þer gefa þeim meira enn þat neyter eina not(t) eda tuær þa latid þat fara brutt med þat. en huor þat styrcker til at þat se leingur eda til hialpar suari slickv fyrer sem lög giöra rad fyrer þat sem̄ þeir giora allt ologlega her i suari slicku sem bok skilur.

Og til sanninda her um setti eg mitt inncigli fyrer

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá c. 1600. [2]) [Svo.

þetta bref skrifat æ holi j bolungarvick laugardagin j helgu vicku anno domini m° cccc° lx° sexto.

---

408. 7. Apríl 1466. á Laugabóli.

Sex menn votta, að Jón bóndi Jónsson hafi handlagt Einari Björnssyni jörðina Dynjanda í Grunnavík með tilgreindum landamerkjum. (Falsbréf).

AM. Apogr. 833, afskript gerð 30. Apríl 1704 á Snæfjöllum og staðfest af Gísla Hannessyni og Ívari Steinssyni, en þeir hafa ritað eptir transskripti frá 1645: „Þetta brief Er ordRiett copierat Eptter Landamerkiabrefi v̄m Dijniandi med þeirra manna sem þar eru fyrer skrifader þremur heilum hangandi Jnnsiglum. Hnort bref vier Olafur Joonsson og Gudmundur þorleifsson hofum sied og yferlesid. Til sanninda hier v̄m-setium vid ockar Jnnsigli hier fyrer nedañ þetta bref. Anno 1645.

(L. S.) (L. S.) Gudmundur Thorleifsson
med eigin hende".

Saman við þessa afskript hefir Árni Magnússon borið fornt skinnrit af bréfinu, og ætlar hann það muni það frumrit, er transscriptores höfðu fyrir sér 1645, en innsiglin voru þar nú eingin fyrir, og skorinn var faldurinn neðan af bréfinu. Telr Árni bréf þetta falsbréf frá síðara hluta 16. aldar, og eru orð hans svo: „Collatum cum paginâ pergamenâ antiqvæ Scripturæ, qvam communicavit Dominus Hannas Benedicti Sacerdos Snæfiallensis. Þad er, ad eg true, þat sama landamerkiabref sem transskriptores 1645. vidimera, og eru þd̃ plica og innsiglin skoren nedan af, þvi er þetta allt burtu. Sie nu soleidis plica og innsigleñ burtskoreñ þd̃ hefur þad i fyrstu falsbref vered. skrifad ã uppskafning vr ödru brefi. þvi i þvi er literatura eins apaleg og circa 1567. i brefum er eg haft hefi fra sira Hannese. So er og skrifteñ vidvaningsleg og greileg ã þessare pagina, langtum ödruvis enn ã þessarar tidar brefum, og likare þvi er ritadest seint i seculo 16to og þo illa ritad. þetta bref stendur ei i þvi transcripto af Dynianda brefum 1573. Kañske þad sie eige so gamalt".

Þad medkieñuzt vær Olafur Joonsson. Ørnolfur Einarzson. Þordur Audunar son. Pall Sveinsson. Gudmundur Jsleijksson. Magnus Arunsson. þa er[1]) lidit var fra Gudz

---

[1]) á spássíu.

burd M° CCCC lx vj ár vorum vær hia. Saum oc heijrdum a ord [og][1]) handaband ærlegra manna. Einars Biornssonar og Joons bonda Jonssonar. ad Joon B(onde) handlagdi og afgreidde til fullrar eignar Einare Biornssyne Jordina Dijniandi XVI^c. Er liggur j Grunnavijkur [kijrku[2]) sokn[3]). med þessum landamerkjum jttra ut j Hvijtáá sem hun rennur til fialls og fiöru. Enn it Jnnra j Riodur ána sem hun rennur af fialle. vndañ sier og sijnum Erfingium. Eñ vnder Einar Biornsson og Hañs Erfingja. Hier j mot gaf Einar Biornsson Jon bonda Joonsson vm̄ allañ þann Reikningskap og skulldaskiptti sem þeirra hafdi millum far[id][4]) aulldungis kuijttañ og akærulausañ fyrer sier og sijnum Eptterkomendum. og til sanninda hier vm̄. Setium vær vor Jnnsigle fyrer þetta giörnijngsbref skrifad á Laugaboli j jsafijrdi annan Dag Páska. sama áre sem fyr seiger.

---

409. 2. Júní 1466. á Laugum.

Vitnisburðarbréf um það, með hverjum landamerkjum síra Þorkell Guðbjartsson hefði selt heilagri Hólakirkju jörðina á Sandi í Aðaldal.

AM. Fasc. XVII, 5. Frumrit á skinni. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema eitt. Apogr. 3200.

bref vm jordina sand 1466[5]).

Þat giorum uęr arne hallzson. svarthaufde olafsson prestar ok jon uermundzson leikmann godum monnum viturlikt med þessu uoru oppnu brefi at þar uorum uęr j hia at sira þorkell gudbiartzson reid a landamerki millum sandz ok silalękiar med sira sueinbirni Þordarsyne er þa uar officialis heilagrar hola kirkiu. lysti hann þvi ok medr

---

[1]) þannig. [2]) fyrst skr. kyrkiu, en svo strykað í i-ið.
[3]) kyrku sonkt, ritar Árni á spássíu, án efa eptir skinnblaðinu.
[4]) þannig. [5]) Utan á bréfinu með forni hendi.

kendiz firir honum ok oss at hann hefdi sellt jördina a sandi heilagri holakirkiv med þeirre jardar eign rettsyne vtt i sio vr því landamerki sem var id efra j millvm iardana med aullvm landz nytivm fra tékine selveidi j fliote ok reka þeim sem adrir menn ętti fyrer landinu. ok til sannenda hier vm settum uęr fÿrnefndir menn vor insigli fyrer þetta bref skrifat a laugum j reykiadal manadagin nęsta fyrer festvm korporis kristi: anno domini ᴍ.⁰ cd.⁰ lx.⁰ sexto.

---

410. 17. Júní 1466. í Klofa.

Vitnisburðr þriggja manna, að Sigríðr Árnadótir sór þess fullan bókareið, að hún hefði eingum selt né gefið hálfa Stokkseyri, nema Jóni Ólafssyni, og ekki gefið Árna Sæmundssyni, syni sínum, fimtán hundruð í þeim helmingi jarðarinnar og eingum fjörufar feingið í greindum jarðarparti.

AM. Fasc. XVII, 7, Frumritið á skinni. Þrjú innsigli hafa verið fyrir, en þau eru dottin frá nú. Í innsiglaþveingina hefir verið rist niðr annað frumrit bréfsins.

stoxeirar Brief[1]).

Þad giorvm vær petur þosteinsson. þorvalldur steinson ok þorvaldur palson godum monnum kvnegt med þessv voro brefe anno domini ᴍ⁰ cd⁰ lx⁰ sexto æ lavgardagenn næsta epter barnabe æpostoli[2]) æ stærvm vollvm j landmanna hrepp vorvm uær j hia saum ok heyrdum æ ad sigridur arnadotter sor fullañ bokareid fyrer odde asmundzsyne lavgmanne ad hvn hefde hvorke gefed ne sellt neinum manne jordena halfa stoxeyre sem liggur æ eyrarbacka nema jone olafssyne þann partenn sem hann helldur ok eige helldur gefed arna sæmvndzsyne syne sinvm fimtan hunddrvd j adurgreindum parte stoxeyre þeim sem jon olafsson helldur ok eigur ok aungum fiorufar sellt j adur greindvm parte framar meir

---

[1]) Aptan á brefinu með hendi frá 17. öld. Þar stendr og með eldri hendi: „ . . . vm stoxeyre“. [2]) þ. e. 14. Júní.

enn j alla fyr nefnda jord stoxeyre. Ok til sannennda hier vm þa settum vær fyr nefndir menn vor jnsigli fyrer þetta uitnesburdarbref er skrifad var j klofa j landmannahrepp þridiadagenn næsta fyrer jonsmessv battista(!) a sama are sem fyr seger.

---

411. 20. Júní 1466. á Víðivöllum.

Dómr Ólafs biskups á Hólum og tólf presta um sira Jón Pétrsson fyrir það, að hann hafði þjónnstað Finnboga Jónsson og hans fólk og messað yfir þeim í biskupsins forboði.

AM. Fasc. XVII, 4. Frumritið á skinni. Tíu innsigli, sum mikið bráknð, eru enn fyrir bréfinu. Hin eru dottin frá. Apogr. 3198.

Doomsbref vm sira jon petursson[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda semingur magnusson. jon broddason. kettill grimolfsson. olafur þorgeirsson. þorstein gudmundsson. arnbiorn amundzson[2]). kár jonsson. þorkkell[2]) þordarson. þorarin þordarson þorkell þorgeirsson. oddr þorkellsson ok nicholas kalfsson. prestar holabiskupsdæmis. kediu guds ok sina kunnigt giorande. ath þa er lidit (var) fra hingatburd vors herra ihesu christi þusund. cccc. lx. ok vj ár. favstudagin næsta fyrer jonsmessu baptiste a almennelegre prestastefnu a viidevollum j skagafirdi. vorvm ver j dom nefnder af vorvm nádvga herra biskup olaf a holvm. ath dæma vm þa akærv. er hann kærdi til sira jons peturssonar. ath hann hefde þionostad finboga jonsson ok hans folk ok messat ýfer þeim j biskupsins forbodi ok heilagrar kirkiu. var þat svarit af tueimur vottum at fýr nefndr sira jon petursson var þangat stefndr. þui dæmum vier fyr nefnder prestar optnefndan sira jon logligan(a) fyrer kalladat[3]) ok mork j stefnvfall. nema sira jon sýni loglig forfaull ath hann mætti eigi koma. j annare grein dæmdvm ver biskupin skýlldugan. ath lata

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Þannig. [3]) Svo.

sveria t(v)av lavglig vitni innann halfsmanadar. ath tíjt nefndur sira jon hefde þionostad finboga ok hans folk. en ef hann fær eigi þessi vitni. þa skýldi biskupin sveria lata med gangne[1]) eda vittnvm. ath sira jon petursson hafde messat j kirkinnne a greniadarstodum sidan þat var forbodit. ok at þessv gangne[1]) eda vitnum leid(d)vm. dæmdvm ver þrattnefndan sira jon skylldan ath sveria settareid. at hann hefdi eigi þionostad finboga edr hans folk. felz honum eidurin. þa dæmdum ver nefndan sira jon fallen j bann af sialfn verkinu. ok skýlldugan ath luka. iij. merkur biskupinvm fyrer huern þann mann er hann hefer þionostad j greniadarstadarþingnm j moti biskup(s)ins skipan. en sex merkur fyrer alla þa er biskupin getur sýnt ath j samneyti hafi uerit vit gisla gunlavgsson medan hann var j forbodi. luka þessa pening(a) heima a holum ath næstum fardogum bisknpinvm edr hans umbodsmanni ef til eru. en svare elligar epter þvi sem lavgbok giorir rad fyrer um aureiga. ok skylldngan ath fara heim til hola innan halfsmanadar. ath heyrdnm dominum. ok taka þar lausn ok skript af bisknpinvm fyrer sin brott ok missa svo lei(n)gi messusavng sem biskup(s)ins nader tilsegia ok kirkiunnar lavg uttvisa. Ok til sannenda her um settum ver fyrnefnder prestar vor incigle fyrer þetta domsbref skrifat j sama stad degi ok a̋re sem fýr seger.

---

412. 21. Júní 1466. á Flugumýri.

Vitnisburður tveggja presta, að það hafi verið svarið fyrir Sveinbirni officialis Þórðarsyni, að Jón Hildibrandsson hefði svarið það, fyrir honum, að síra Jón Pétrsson hefði messað í Grenjaðarstaðakirkju á dýradag.

AM. Fasc. XVII, ad. 4. Frumrit á skinni læst saman við dóminn um síra Jón Pétrsson frá 20. Júní 1466 (Nr. 411). Apogr. 3199. Bæði innsigli bréfsins eru heil.

Þat geyrvm vit ketell grimolfsson ok þorkell þorgeirsson prestar godum monnum viturligt med þessv ockrv opnv brefi at þar vorvm vid j hia savm ok heýrdum æ at þat

[1]) Svo.

var suaret af tueimur skilrikvm vottvm fyrer sira sveinbirne þordarsyne officiale heilagrar holakirkiv at jon hilldebrandzson hafde suaret fyrer honum at sira jon petursson hafdi messat j greniadarstadar kirkiu æ dýradag. ok til sanninda hier vm settvm vid fyrnefnder prestar ockur jncigle fyrer þetta vitnesburdarbref skrifat æ flvgvmyre j skagafirde lavgardagen næsta fyrer jonsmessv baptiste anno domini ɱ.º cd.º lxº. sexto.

---

413. 25. September 1466. á Hólum.

Transskript.

AM. Fasc. XVI, 2, frumtransskriptið á skinni. Tvö innsigli bráknð eru fyrir bréfinu, en eitt er dottið frá. (= 19. Sept. 1471?).

valþiofstader.

Þat giorvm ver einar benedictzson. magnus halldorsson. beion[1]) þorsteinsson prestar godvm monnum viturligt med þessv vorv opnv brefe at ver savm ok ýferlasvm sua ordat domsbref med hangvndvm jnciglvm suo latanda ord efter ord sem hier seger. [Hér kemr dómr Ólafs biskups Rögnvaldssonar á Eyrarlands prestastefnu 13. Júlí 1464 um Valþjófsstaði í Gnúpasveit, Nr. 372].

Ok til sannenda hier vm settvm vær fyrr[2]) nefnder prestar vor jncigle fyrer þetta transkriptabref er skrifat uar æ holvm j hialltadal fimtvdaginn næsta efter festvm ɱatthei apostoli og ewanngeliste anno domini ɱ.º cdº lxº vi.º [3]).

---

414. 13. Oktober 1466. á Snartastöðum.

Jón Ólason lykr Þorlaugu Árnadóttur konu sinni jörðina Ærlæk í Öxarfirði fyrir Stokkahlaði í Eyjafirði, er hann hafði selt, en hún hafði haft til kaups við Jón.

---

[1]) Þannig = Björn. [2]) tvískrifað.

[3]) Krullað, og er eins og fyrst hafi verið ritað „XIº", en svo farið med pennann ofan í það aptr til þess að gera úr því „VIº". Utan á bréfinu stendr og „1466 vel 1471".

AM. Fasc. XVII, 3. Frumrit á skinni. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. Apogr. 3002.

vm ærlæk 1466[1]).

Þat giori ek brodir einar med gnds nad æboti æ munkaþueræ. olafr magnusson ok stefan einarson godum monnum viturligt med þessn vorn brefi at þa er lidit var fra hingadburd vors herra jhesv christi þnsund cccc sextiger ok sex ær jn festo Reliquiarum. a snartastödum j nupasveit vorum vier j hia sanm ok heyrdum æ at jon olason lukti þorlangu arnadottr koñu sinni med handabandi til fullrar eignar jördina ærlæk j öxarfirdi med öllum gögnum ok giædvm sem heni hefer fylgt at fornu ok nyu sem hann vard fremz eigandi at fyrer jördina stockahladi j eyiafirdi er hann hafdi sellt ok greind þorlang hafdi haft til kanps vid sagdan jon olason. ok til sannenda her vm settvm vier vor jnzsigli firir þetta bref skrifat j sama stad degi ok æri sem fyr seger.

---

415. 30. Október 1466. í Oddgeirshólum.

Einar Erlendsson selr Brynjólfi Jónssyni jörðina Oddgeirshóla í Flóa fyrir jörðina Tún í sömn sveit og nokkurt lausafé, og samþykkja konur þeirra kaupin.

Bisk. Skalh. Fasc. V, 2. Frumritið á skinni. — AM. Apogr. 2558 með hendi Árna Magnússonar sjálfs eptir frumritinu: „2 innsigle hafa vered fyrer brefenn, enn nu eru bædi þar fra. Þetta fyrer framan skrifad bref, er nu tekid miög so at trosna, er þo enn, so ad kalla, alæst. Medan eg þad nppskrifade hafde eg vid hönd 2. Copiur ritadar þá brefed var læselegra. þá fyrre hafde skrifad Sira Biarne Hallgrimsson i Odda[2]), þá hann var i Skalhollte, þá sidare þordur þordarson 1702. bar þeim badum saman“ (AM.).

Kaupmalabref Einars Erlendzsonar og Bryniulfs jonzsonar Vm Tun oc Oddgeirshola.

Þat giorum vier sigurdnr jonsson. þordur jonsson ok eilifur þordarson godum monnnm viturlikt med þessu voru brefi ad þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesn christi þusund fiogur hundrud sextiger ok vj. ar i hrann-

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Séra Bjarni er vígðr 1678.

gierdi i floa fimtudagenn næsta fyrer allra heilagra messo vorum uier j hia saum ok heyrdum á ord ok handaband þessara manna einars erlendsonar af eini alfu enn bryniolfs jonsonar af annari. ad svo fyrer skildu. ad fyrnefndur bryniolfur selldi adurnefndvm einari jordena halfa er oddgeirsholar heiter ok[1]) liggur i floa i hraungerdishrepp. med ollum þeim gaugnum ok giædvm sem greindri jordu fylgdi ok fylgt hefdi at fornu ok nyiv ok hann hafdi fremzt eigandi at ordit. Hier j mot gaf fyrnefndur einar adra jord er tun heiter er lig(g)ur j floa j hraungerdis kirkiu sokn med ollum þeim gognvm ok giædum sem þeirri jordu fylgdi ad fornv ok nyiv ok hann vard fremzt eigandi at. ok þar med fimtan hvndrud med þessum fridleika. vij kyr ok v asandar kugilldi. hundrads hest. halfa þridin vod[2]) ok xij fiordunga smiors. skylldi fyrnefndur einar hallda fyrgreindri jordu oddgeirsholum til laga. enn adurnefndur bryniolfur svara lagaripting. en ef adurnefnd jord tun kynni med logvm af ad dæmazt. þa skylldi þratnefndur einar fá titnefndvm bryniolfi adra jord jafngoda ad langligre virdingu. samþycktu þenna giorning kvinur fyrnefndra manna er svo heita steinvn sigurdardotter ok marin brandzdotter med fullu jayrdi ok handabandi. Svo ok medkiendizt þratnefndur bryniolfur j sama handabandi ad hann hefdi nt tekit ok uppborit af einar(i) erlendsyni fyrer jordena oddgeirshola alla fyrrsagda peninga svo honum vel anægdi. þvi giordi hann fiolnefndan einar ollvngis kvittan ok ákiærulansan vm allt fyrsakt jardarverd fyrer sier ok ollvm sinvm efterkomendvm.

Ok til sannennda hier vm settvm vier fyrnefnder menn nor jnnsigli fyrer þetta bref skrifat j oddgeirsholum á sama ari degi sidar enn fyrr seger[3]).

---

[1]) „Þetta z sem punctar standa under, er nu ølldungis burttrosnad. enn so hafa þad ritad, bæde sira Biarne og þordur þordarson, enn ecki er“ (AM.). [2]) „vo. i ordenu vod eru nu helldur enn eigi litt læser. Enn bædi i sira Biarna og þordar copium stendur vod. og epterlits verdur þad nocknrnveigenn so enn nu i brefenu lesed“ (AM.). [3]) Þ. e. 31. Október.

416. **28. December 1466. í Kaupmannahöfn.**

Kristján Danakonungr hinn fyrsti lýsir því, að Björn Þorleifsson, „vor elskulegr þénari“, hafi goldið sér fjögur hundruð nóbila fyrir eignir Guðmundar Arasonar, er Björn hafði keypt, og kvittar konungr Björn með öllu fyrir endrgjaldi þessara eigna.

AM. Fasc. LXV, 12, óvídimerað transskript á skinni frá c. 1485. AM. Fasc. LXVI, 12, eptir transskripti frá 26. Júní 1467.

[Jtem pañ(!) þridiu savlen voro greidd. þa sem kuittanarbrefit var sogtt. af arnore finnzsynne. vegna hvstrv olofar og kongur s[i]alfur medkennezt j sinv brefe. at greind skuld sie golldit. er biorn lofade[1]).

Vij kristiarn[2]) med gudz nad Danmarks. sviarikis. Noregis. wendis[3]) og gavtes[4]) konvng. hertöge[5]) j slesvik og j holstenn stormaren. og Dithmersken. Greife j oldennborg. og Delmenhorst. Giorvm ollvm vithanligt.[6]) at þenna velbvrdig[7]) man Biornn þorleifsson wor elskulegur þienare og vmmbodzman vpp æ vortt land jsland hefur til [goda Reidn gefit[8]) og fornægtt oss fiogur hunndrvd nobil. af þeim fiorum hundrvdvm nobilum. sem hann oss skylldvgur vard. firir gvdmvndar ærasonar godz. þat sem hann til oss og krvnvnar j noregi forbrotid vard[9]) og hann at oss keyptt hefer. firir fyrnefntt gialld. þui gefvm vij fyrnefndan biornn þorleifsson og hans hvstrv. og þeirra bavrnn og erfingia. kvitta og lidvga og laus. fyrer alltt framar meira tilthal. krafer edur aamaningar[10]) vm fyrr skrifvd fiogur hvndrvd nobil af oss edur norvmm erfingivm og epterkomandvm konnvnnga j norige. edur nockur anar[11]) vpp æ vorra vegnna.

Jn cuius quitthancie testimonivm secretvm nostrvm presentibus dvximvs appensum.

Datum jn castro nostro kaupmanahafnn Die[12]) sanctorum jnnocencivm. anno domini ɱ.º cccc.º lx.º vj.º [13]).

---

1) [Quittantija Kongz Kristians Vm Betalnijng firer Gudmundar Gots LXVI, 12 (utan á með hendi frá 17. öld). 2) kristiern LXVI, 12. 3) Wendes LXVI. 4) gotes LXVI, 12. 5) hertuge LXVI, 12. 6) witurligt LXVI, 12 7) welburdug LXVI, 12. 8) tvískr. gefit LXV, 12; [Reidt gefit, með öðru bleki i LXV, 12. 9) þannig. 10) ææmaning LXVI, 12. 11) annar LXVI, 12. 12) dies LXVI, 12. 13) octavo (!) LXVI, 12.

417. 8. Janúar 1467. í Skálholti.

Jón bóndi Ólafsson ráðsmaðr i Skálholti og Ingibjörg Eiríksdóttir húsfreyja hans, gefa Eiríki heitnum syni sínum til friðar, (f)arnaðar og sáluhjálpar, jörðina Sandlæk í Eystrahrepp og fimm kúgildi búlæg kirkjunni og staðnum í Skálholti.

Bisk. Skalh. Fasc. V, 7. Frumrit á skinni stórlega skemt. — AM. Apogr. 2562 með hendi Árna Magnússonar sjálfs „Ex original. Skalholt. accuraté.“ „Originallinn af þessu brefe er illa skrifadur, og er af brefenu burtrifin frä ofanverdu og nidur j gegnum hin hægre rönden sem svarad mun hafa hier um fimtungi af breidd brefsins, og er hier j þoss burtrifna stad af gätu (sett) þad sem nnder er strikad[1]), og ætla eg ad þad mune riett vera. ad visu hefur meiningeñ sama verid j þvi burtrifna og þessu. Jnnsiglen hafa vered 3, eda 4. ern nn öll burtu. Þetta bref hefur eins rifid vered þä sira biarne Hallgrimsson þad nppskrifade sem audsíed er af hañs ntskrift“ (AM.).

Vm Sandlæk.

Þath geiorum wær oddur prestur petursson bacalarius arcium uikarius genera[lis yfer allt ska]holltzbiskupsdæmi ok officialis íí millum huitær íí borgarfirdi ok helkun[dubeidar skalholltz]biskupsdæmis. augmvndur andresson ok halldor ærñason prestar. pal kolbeinsson. þ..... [son ok jn]ggeialldur þorbeiarñarson. leikmenn. godum monnum witanligt med þessv woro brefe. a[t þa er lidit var fra] hingathburd drottens wors íihesu christi. m.º cccc. sextier ok .uíí. ær. fimtu-[daginn næstan] epter hinn þrettanda dag iola ii kirkiunne íí skalholltti íí biskupstungum [vorum vær þar] íí hia ok heÿrdum æ þæ ath ioñ bonde olafson rædzman íí skalhollti [med samþycke] ingebiargar eirikzdottur hvspreÿiv sinar. gaf eiriki heitnum sÿne [sinum til fridar. (f)arna]dar[2]) ok saluhialpar halfa iordina sanlæk er liggr íí hola kirkiu s[okn í eystra hr]epp med ollum þeim gognum ok gædvm sem greindre iordu fÿlger ok fylk(t) h[efer at fornu] ok nÿu epter þui sem hann ward fremst eigandi ath. ok þar med fim kugilldi bulæg kirkivnni ok stadnum ii skal[hollti til æfin]legrar eignar ok fridoms. Ok til sanenda hier wm

[1]) Hér í útgáfunni í hornklofum. [2]) eða: [fagn]adar, sem Árni ritar yfir línuna.

setti fýrgreindur ioñ bo[ndi sitt inn]sigle med vorvm insiglum fyrer þetta bref skrifath íí sama stad deig[i ok æri sem] fýr seiger.

---

418. 13. Janúar 1467. á Munkaþverá.

Þuríðr Haldórsdóttir gefr með sér til prófeutu staðnum á Munkaþverá jörðina Uppsali hálfa í Eyjafirði.

AM. Fasc. XVII, 16. Frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema eitt. Apogr. 3003.

um npsale 1467 gefuer j proventu[1]).

Ollum monuum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda þorgils prestr augmundzson. steingrimr jsleifsson. olafur Magnuss son. stefphan einarsson ok þosteinu ioussou leikmenn kuediu guds ok sina kunnigt geraude ath þa er lidit var fra hiugath burd vors herra ihesu christi þusund fiogur hundruth sextiger ok vij ær æ munckaþveræ i eyiafirde geisladaginu epter iol vorvm vær i hia saum ok heyrdum æ ord ok handabaud herra einars abota med samþyckt hans conueutubrædra af eiuue alfo ok þuridar halldorsdottur af annarre ath svo fyrer skildo ath saugd þuridur fieck stadnum æ munckaþueræ til fullrar eignar iordena upsali halfa i eyiafirde er liggur i munckaþveræar kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok gædum sem greiudri halfri iordo fýlger ok fylgt hefer ath fornu ok nýio ok huu vard fremzt eigande ath. sagde hun ath þar ætte ath halldazt æ omagi. svo ok sagde hvn ath þaugath væri itaulur tolf fedmings skurdur torfs ærliga fra klaustrino æ munkaþueræ ok ala þadan lamb at helmingi. hier i mote skýllde þrætt uefnd þyridur[2]) halldorsdotter hafa framfærslo. mat ok klæde æfiuliga af stadnum svo huu mætte vel vera vith. skyllde huu ok þiona medan huu væri fær. skilde herra aboten þar helzt til tvskap[3]) ok ath fara med bu þar sem honum hentade. gaf hun ok þar iayrdi til. samþyckte ok þenna gioruing

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Svo. [3]) Þ. e. tóskap.

gunulaugur halldorssou son hennar. skilde tidt nefnd þuridr ser legstad ath klaustrino hvar sem hun sæladizt ok suo ath vera heima æ staduum upp fra þui huu væri til aungrar vinno fær. ok til sanuiuda hier vm̄ settum vær vor inncigle fyrer þetta bref skrifath i sama stad. deigi ok ære sem fyrr seiger.

---

419. 23. Marts 1467. á Víðivöllum.

Vitnisburðarbréf um landamérki, ítök og ítölur Víðivalla hinua ytri í Fljótsdal.

Afskript gerð í Berunesi 30. Maí 1704, staðfest af Þorsteini Hálfdanarsyni og Brynjúlfi Þórðarsyni eptir afskript Jóns Björnssonar gorðri 4. Febr. 1591 á Skriðu í Fljótsdal eptir frumritinu.

Þad giaurum vid Olafur Teitsson og Biörn Benedictsson goodum mounum kuuuugt med þessu ockru opnu breffe. ad þa er lidid var fra guds burd ∞. cccc. sextijger og vij aar mauadagenn i helguviku um̄ wored á wijdevöllum ýtrum i fliotsdal. haudfestu wid Hallsteiue þorsteinssyne svo felldañ vitnisburd. ad wid vissum firer full sauuiudi. og sua heyrdum wid ockur ellre menn lysa firer ockur. ad wijdeveller ytre ætte allañ Hwsholma firer haudañ kielldá. og alla þá holma sem þar eru yffer ad þeim árgranda sem geingur uti Jökulsá firer handañ Hwsholma. og svo wissum wid ad wijdeveller ýtre áttu skog ut wid Gilsá i rana. og añañ skogarpart fram̄ á Stullaflaut. og upp á x hesta letorf árlega i Skridu jaurd. og fim̄ stodhrossa beit á vetrum. og taka ecke[1]) fololld frá. Teig med um̄merkium firer framañ skogargoturnar offañ frá skridu. og effter þessum Jtaulum wilium wid sveria sem þurffa þiker. ad ockur elldri menu hafa þessar Jtaulur hafft og halldid og eiguad wijdevöllum. og setium wid ochar inncigle firer þetta breff skriffad i sama stad. deige sijdar[2]) eun firr seiger.

---

[1]) misskr. í afskr.: ecka eda reka (!). [2]) Þ. e. 24. Marts.

420. 31. Marts 1467. á Hólum.

Kaupmálabréf þeirra Hallvarðs Ámnndssonar og Valgerðar Keneksdóttur, frændkonu Ólafs biskups Rögnvaldssonar, en kaupmálinn fór fram á Hólum 23. Nóv. 1466.

J. Sig. 66. 8vo með hendi Grunnavíkur-Jóns 1741. „Ex originali pergameno", og var þá að eins fimta (síðasta) innsiglið fyrir bréfinu. — AM. Fasc. XVII, 11, transskript á skinni frá 25. Apr. 1467, skemt af fúa.

Kaupmala Bref[1]).

Þad giorum vær Þorleifnr magnnsson. biorñ þorsteinsson prestar. benedickt asgrimsson. magnns magnnsson og jon þordarson. leikmenn. godum monnnm vitnrligt med þessv voru brefe. ad snb anno gracie ᴍ⁰ cd⁰ lx⁰ sexto. vornm vær j hia. sæm og heyrdnm a. sunnvdagenn næsta fyrir katrinar ᴍesso[2]) ad holum j hialltadal. ad lystizst og stadfestizst svo felldr kanpmale. hallvardzs amundzsonar og Valgerdar kenegsdottnr. a þeirra brnllanps dege ath[3]) nefndr hallvardr hafde til kaups med greinda valgerde þriv hvndraud gyllene. hier j motj hafde fyr nefnd valgerdr til kaups med adr greindañ hallvard. jordena tvngv j nvpsdal. j nvps kirkiu sokn fyrir fioratjge hvndrada. og þar til tvttngv hundrand ȷ þarfligum penjngnm. er bisknp Olaf gaf greindri Valgerde frændkonv sinne. kom jorden sno til. ad biskup Olaf lyste og samþyckte. ad biskup gothskalck godrar minnjngar. hefde gefit tjttnefndre Valgerde adr greinda jord. kiore bisknp Olaf opttnefnda Valgerde malakonv j gard hallvardzs amnndzssonar. Gaf hallvardr valgerde konv sinne hvndrad gyllene j beckiargiöf. morgengiöf og j allar sinar lǫggiafer. vard þa male hennar allr saman sextiger hvndrada og hvndrad gyllene. Og til sannjnda hier nm settum vær fyr nefndir menn vor jncigle fyrir þetta kaupmala bref. skrifat a holnm ȷ hialltadal. þridia dag ȷ paskum. arj sidar enn fyrr seger.

---

[1]) Utan á transscripto með hendi frá 17. öld. [2]) Þ. e. 23. Nóv. 1466. [3]) XVII, 11; adr, JOlGrv. (þó með eforði).

421. 1. Apríl 1467. í Vatnsfirði.

Björn bóndi Þorleifsson kvittar Jón Ásgeirsson um andvirði jarðarinnar í Efstadal í Ögrsþingum, er hann hafði selt honum.

Eptir afskript frá c. 1700, sem er staðfest eptir „sínum original“ af Steini Þorkelssyni og Jóni Bjarnasyni.

Þad giore eg Biörn Bondi Þorleifsson godum monnum kunnugt med þessu mijnu brefe ad eg hefe feinged Jone Asgeirssyne til fullrar eignar Jördena Efstadal er liggur i Augur kirkiusokn med ꝍllum þeim gögnum og giædum og landa um̄merkium er greindre jördu fylger og fylgt heffur ad fornu og nyu og eg vard fremst Eigande ad. hef eg og fulla og alla peninga uppbored firer greinda Jörd svo mier vel ꝺ́ næger. og þvij giöre eg fyrrnefndr Biörn Þorleifsson ꝺ́durgreindan̄ ȷon ꝺ́sgeirsson ꝍllungis kvittan̄ og akiærulausan̄ firer mier og öllum mijnum Erfingium. riettum efterkomendum. um̄ ꝺ́durgreinda Jörd og Jardarverd. og til sannenda hier um̄ sette eg mitt innsigle firer þetta kvijttunarbref er skrifad var j Vazfirde i Jsafirde ꝺ́ fiorda dag pꝺ́ska. þꝺ́ er lided var frꝺ́ hingadburd vors ħerra Jhesu Christi þusund. fiögur hundrud. sextiger og vii ꝺ́r.

---

422. 7. Apríl 1467. á Munkaþverá.

Einar áboti á Munkaþverá kvittar Bjarna bónda Ólason um þá peninga, er hann skyldi gefa í millum Kasthvamms og Jódísarstaða og Höskuldsstaða.

AM. Fasc. XVII, 21. Frumrit á skinni. Eitt innsigli hefir verið fyrir bréfinu, en það er nú fallið af. AM. Apogr. 3203.

bref vm kasthuam[1]).

Þath giorer ek broder einar med guds næd abothe æ munckaþueræ godum monnum viturligt med þesso mino brefi ath ek medkennum̄zt ath biarne bonde olason hefer

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi.

lukt mier ok klaustrino suo fellda peuningha sem hann lofade i millum jardanna kasthuamms er hann sellde mier en iodisarstada ok hauskulldzstada er ek sellda houum. voru þath fimm maluýto kugillde ok fimm gelldfiar kugillde ok þriu hundruth i ofrido. þui gefur ek hann aullungiss kuittañ vm̃ þesse þrettan hundruth ok akiærolausañ fýrer mier ok aullum minum efterkomeudum. ok til sannenda hier vm̃ sette ek mitt innsigle fýrer þetta kuittuuarbref er skrifath var a muuckaþuera i eyiafirde þridiadaginu uæsta epter festum sancti am̃brosij episcopi auno domini ꝏ⁰ cd⁰ sexagessimo septimo.

---

423. 7. Apríl 1467. í Vatnsfirði.

Björn bóndi Þorleifsson selr Örnólfi Einarssyni jarðirnar Álfadal á Ingjaldssandi og Hraun, og að auk tvö málnytu kúgildi, fyrir Hvalsá, Tannstaðabakka og Útibliksstaði, og eru þær jarðir í Hrútafirði og Miðfirði.

AM. Fasc. XVII, 17. Frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en tvö af þeim eru nú dottin frá. Apogr. 951.

Ollum mounum þeim sem þetta bref sia edr heyra seuda jon narfuasou. halldor sumarlidasou. eirekur biaruarson. sueiu þorgilsson. kuediu guds oc siua kuunigt gerandi. Þa er lidit var fra hiugatburd vors herra iesu christi þushund cccc sextigir oc siau ar. j vatzfirdi j isafirdi þridiudagiu næsta epter paska viku vorum vær j hia saum oc heyrdum a ord oc haudabaud þessarra manna biorns bonda þorleifssonar oc aurñolfs einarssonar. at suo fyrer skildu at adr nefudr biorñ selldi fyrrnefudum aurñolfue til fullrar eignar jordina alla alfuadal sextan hundrot oc xx oc þar til jordina alla hraun fyrer xij hundrot oc þar til ij maluytu kugilldi. liggia þessar iardir a iugiallzsaudi j sæbols kirkiu sokñ. Med ollum þeim gogũum oc gædum. rekum oc ollum landznytium sem greiudum iordum hefuer fylgt oc att ad fylgia at forñu oc nyio oc haun vard fremst eigandi at. Hier j mot gaf sagdur aurñolfur jordina hualsá hinu mine

fyrer x hundrot er liggr j backa kirkiu sokn j hrutafirdi oc þar til jordina tannstadabacka iiij hundrodum oc xx er liggr j stadar kirkiu sokñ j hrutafirdi. oc þar til iordina wtiblikstadi fyrer sextan hundrot er liggr j melstadar kirkiu sokñ j midfirdi. skylldi huor vm sig suara lagariptingum æ sogdum jordum [þeim er selldi[1]) €n hallda til laga hnor þeim er keyptt hefuer. Oc til saniñda hier vm setti biorñ þorleifsson sitt jnscigli med vornm fyrr nefndra manna jnsciglnm fyrer þetta kanpbref skrifat j sama stad degi oc are sem fyr segir.

---

424. 10. Apríl 1467. á Horni á Rogalandi.

Sex lögréttumenn skýra frá jarðeignnm þeim, er hústrú Guðríðr og hústrú Ragna Ingimundardætr áttu á Rogalandi, og lýsa því yfir undir eið sinn svarinn, ef þurfa þyki, að hústrú Margrét Vigfúsdóttir á Íslandi sé réttr erfingi þessara eigna, því að þær hafi hvorki verið seldar né gefnar.

Dipl. Norv. I, Nr. 877 eptir transskripti frá 14. Okt. 1494 í Ríkisskjalasafni Norðmanna. Guðríðr Ingimundardóttir, sem hér getr, er kona Vigfúsar hirðstjóra Hólms, en Margrét Vigfúsdóttir, sem hér er nefnd, er dóttir þeirra, og var hún fyrri gipt Þorvarði Loptssyni á Möðruvöllum.

That gerum wer Stenar Thorgersson Jngemundnr Thorgersson Jndride Ereksson Jnar Suensson Audun Thorgersson ok Haralldur Saurckuesson snarne logrettumen godum monnum viturligt med thessu worn opnu breffe ad vær hoffum weret her j Ryiaffylcke lengzt worrar æffe ok thet wistum ver fullulega ad hustru Gudrid Ingemundardotter ok hustru Ragna Ingemundardotter attu helldu ok hoffdn ok landzskyllder wpp baru aff ollum thessum jordum er so heta. Wik. Biarger. Dale. Horn. er liggia j Renneseyin j Ryiaffylcke j Haudskeds kirkiu sokn. ok so mikit j yzta By j Talgu ad gengur æff pnnd korn. ok Maruik er liggnr j

---

[1]) [á spássíum.

Hialsu kirkiu sokn ok ffiogur mamota bol j Hellulande er liggur j Strandar kirkiu sokn. ok halfft mamotabol j Molldum j Saudasokn ledangur ok tinnder afflucktn fyr saugdnm jordum so sem aff sinum odrum rettffengnum peningum ok helldu til dodadags. Wissum wær ok alldre nœcknrn mann ækæra edur tilkall weta vpp æ adurgrenda peninga ok onguan annad segia enn thetta wære therra systra fyrgrendra rett erffdagoz ok eigi gaffu thær ne selldn so vær wissum. Witum wær eige annad sannara firi gude en hustru Margret Wigfusdotter j Jsland ege thessar somu opt neffndar jarder. thui ad vær vitnm thar engen lag til ad thesser peningar hafe vndan henne matt ganga. ok anngan witnm vær rettan erffingia tittnefndrar Raugnn Jngemundardottnr enn ffyrsagda Margretu Wigffusdottur. Hier epter vilium ver sueria eff thnrffa thiker. Og til sannenda her (nm) settum vær ffyrnefnder men wor jnnsigle firi thetta breff. skriffat æ Horne j Renneseynne ffredaginn næstan firi sancte Magnns dag. anno domini m. cccc. lx. vii.

---

425. 19. Apríl 1467. á Sjávarborg.

Björn Þorleifsson selr Eyjólfi Arnfinnssyni jarðirnar Voga á Rosmhvalanesi og Gunnólfsá í Ólafsfirði fyrir jarðirnar Þernuvík, Efstadal, Ós, Hanhól og Gil á Vestrlandi.

AM. Fasc. XVII, 13. Frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en tvö af þeim eru dottin frá. Bréf þetta er áðr prentað í IV, 575 eptir afskript með hendi Árna Magnússonar með ártali 1434, en það getr ekki verið rétt, því að „vij“ er skýrt í bréfinu, en „sex“ má heita ólesandi.

bref fyrer hose[1]) j bolungarvik. hanholi ok gili[2]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref siá edr heyra senda steindor jonson. gisle þorgilsson. eingemnndr þosteins-

---

[1]) Svo, en Jón Sigurðsson hefir skrifað „Ósi“ fyrir ofan. [2]) Aptan á bréfinu með fornri hendi. Árni ritar ártalið „1467“ aptan á bréfið, en setr þó punkta undir 6, sem merki þess, að hann hafi ekki verið alveg viss um það.

son. helge þorhallzson ok eigill magnusson kuediu guds ok sina kunnigtt giorandi þa lidit var fra hingadburd vors herra jhesu christi. ꝏ. cccc. hnndrot sex[1]) tiger ok vij ær. ꜳ sunnudagenn næsta fyrer jonsmessu holabiskups. ad þar voro vær j hiꜳ sꜳm ok heyrdnm ꜳ ꜳ siꜳuarborg j skagafirdi handaband ok ord þeirra biarnar þorleifssonar ok eyiolfs arnnfinzsonar ad suo fyrer skildu ad ædr greindr biorn sellde eyiolfi jarder tuær er suo heita vogar ꜳ ʀosmalanese er liggr j kalbatiarnar þingum fyrer .vj. tigi hundrada. gnnnolfsꜳ er liggur j olafsfirdi j kuiabeckiar þingum fyrer .xx. hundrot ok hier til fiogur kugilldi. hier j mot gefur eyiolfnr oftt nefndum birñe jarder fimm er liggia ꜳ vestfiordum er suo heita þerñuvijk ok efstidalur er liggia j ogurþingnm fyrer .xvj. hundrod ok .xx. os fiorum hnndrodum ok .xx. hanholl .xij. hnndrodum. gil .xij. hnndrodnm. er liggia j holsþingum j bolnngarvijk. Skylldu þrꜳttnefnder menn biorñ ok eyiolfnr hnor um sigh sinum jordum hallda til laga ok suara ʀiftingnm hnorar sem brigdazt knnna fyr greindra jarda. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrr nefnder menn vor inzsigle fyrer þetta jarda kaups bref sem giortt var ꜳ sama ꜳre ok degi ok stad sem fyrr seiger. Ok til meire audsyningar ok sanz vitnisburdar setti eyiolfur arnnfinzson sitt innsigli med fyr greindra manna inzsiglum.

---

426. 24. Apríl 1467. á Hólum.

Hallvarðr Ámundsson selr Skúla bónda Loptssyni, með samþykki Valgerðar Keneksdóttur konu sinnar, jörðina í Tungu í Núpsdal fyrir þrjátigi hundraða í voðum og smíðnðu silfri.

AM. Fasc. XVII, 14. Frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en fjögur af þeim eru nú dottin frá. Frumritið átti fyrrum séra Skúli Þorláksson, en Árni fékk það frá Haldóri sýslumanni Einarssyni. Apogr. 382.

Þeim godnm monnum sem þetta bref sia edr heyra senda þolleifur magnnsson. magnus halldorson. biorn þostein-

[1]) óskýrt.

son. nichulas þormodsson. prestar. jon þordarson ok jon arnbiarnarson. leikmenn. quediu guds ok sina. kunigt giorandi ath þa er lidit var (fra) hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogur hundrud sextiger ok .vij. ar. a holum j hialltadal næsta dagh fyrer festum marci ewangeliste vorum vier j hia saum ok heyrdum á ord þeirra ok handaband af einni halfo skula bonda loptzsonar. enn af annare alfu hallduardz amundzsonar ath adr nefndr hallduardr selldi fẏrnefndum skula med samþẏcki ok vpplægi valgerdar kenneksdottur konu sinnar. jordina tungu[:]er stendr j nupsdals kirkiu sokn j midfirdi med aullum þeim gaugnum ok gædum er greindri iǫrdu hefer fẏlgt ath fǫrnu ok nẏiu ok hann vard fremst eigandi ath. hier j mote gaf adr nefndr skuli fẏr nefndum hallduardi tiu hundrut j vadmalum. tvær voder j huǫrt hundrat. tuttugu hundruth j smidudu silfre. halfan þridia eẏre j huǫrt hundrath. skylldi þesser halfer peningar lukter ath jonsmessu baptiste nu er kemur. Enn halfer ath olafsmessu fẏre. ath audru are næsta epter komanda. skẏlldi hallduardr amundzson suara lagariptingum a adr greindri iordu. enn skuli loptzson halldi til laga. Ok til sanninda hier vm setium vier fyrnefnder prestar ok leikmenn vor jnsigli fyrer þetta jardarkaups bref skrifat j sama stad degi ok áre sem fyr seigir.

---

427. 24. Apríl 1467. á Hólum.

Ólafr biskup á Hólum selr Skúla bónda Loptssyni jörðina í Ási í Vatnsdal fyrir Uppsali í Skagafirði.

AM. Fasc. XVII, 20. Frumrit á skinni. Sex innsigli eru fyrir bréfinu og hafa aldrei verið fleiri, en þau eru öll nokkuð bráku̇ð. AM. Apogr. 3202.

bref vm vpsala ok aass[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda þolleifur magnusson. radzmann heilagrar holakirkiu.

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

einar benedictson. biorn þosteinson prestar holabiskupsdæmis. Magnus magnusson. jon þordarson ok sueinn gudmundsson leikmenn quediu gudz ok sina[1]). ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiógur hundrud sextiger ok vij. ar. a holum j hialltadal næsta dagh epter jons messu holabiskups vm vorit. vorum vier j hia saum ok heÿrdum á. ord ok handaband af einne alfu virduligs herra biskups olafs æ holum j hialltadal. Enn af annari alfu skula bonda loptzsonar ath suo firir skildu. ath adr nefndr biskup olaf selldi fÿr nefndum skula jordina æs er liggur j vazsdal. j vndenfellz kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok gædum er greindri jordu hefer fylgt ath fornu ok nÿiu ok heilaug holakirkia vard fremst eigandi ath. Hier j mot gaf fyrnefndr skuli loptzson heilagri[2]) holakirkiu jordina vpsali er liggur j skagafirdi j silfrastada kirkiusokn med aullum þeim gaugnum ok gædum er greindri jordu hefer fylgt ath fornu ok nyiu ok hann vard fremst eigandi ath. skal huor vm sigh biskup olaf ok adr nefndr skuli suara lagariptingum á þeirri iordu er huor selldi audrum enn bader hallda til laga huor sinne iordu. ok til sanninda hier vm setium vier fyr nefnder prestar ok leikmenn vor jnsigli firir þetta jardakaupsbref. skrifat j sama (stad) degi ok ári sem fyrr segir.

---

428. 25. Apríl 1467. á Hólum.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. XVII, 11. Frumtransskriptið á skinni. Hafa verið fyrir því sex innsigli, en þau eru nú öll dottin frá, og bréfið sjálft er skemt.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heÿra senda þolleifur magnusson. magnus halldorson. biorn þosteinson. nichulas þormodsson. prestar. jon þordarson ok jon arnbiarnarson. leikmenn. quediu guds ok sina kunnigt gerandi. ath vier sáum ok heÿrdum yferlesit opit bref med godra ma[nna] hanganda jnciglum. suo látanda ord epter

---

[1]) Þannig. [2]) heilagrar, skbr.

ord sem hier segir [Hèr kemr kaupmálabréf Hallvarðs Ámundssonar og Valgerðar Keneksdóttur frá 31. Marts 1467, Nr. 420].

ok til sanninda hier vm settum vier fẏr nefnder prestar ok leikmenn vor jncigli fẏrer þetta transskriptarbref skrifat ꜳ holum j hialltadal jn festo marci ewangeliste anno domini ꝏ.° cd.° lx.° vij.°

---

429. 2. Maí 1467.

Oddr Ásmundsson, lögmaðr fyrir sunnan og austan á Íslandi, byggir Eyjólfi Andréssyni hálfa jörðina Mælifellsá í Skagafirði og lýsir landamerkjum hennar.

Add. British Museum 11, 080 (FM. 95.) 4to bl. 182, skr. c. 1770. MSteph. 27. 4to bls. 113—114, skr. c. 1730 (með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar).

[Biggingarbref
Odds Asmundssonar logmans fyrer halfre Mælefellsꜳ utgiefed Eyolfe Andressyne Anno M. cd. lx og vii[1]).

Eg Oddr Asmundsson lögmann firir sunnan og austan á Jslandi geri godum [mönnum[1]) kunnigt med þessu minu opnu brefi ad eg hefi bygt Eyiolfi Andressyni jordina halfa Mælifellsá j Skagafirdi til næstu fardaga og þad leingur sem eg geri ei adra skipan á til slikrar leigu sem vid hofum asatter orded ockar j mille. luka allar tiunder af jordunne og hafa þau leigulida skipte sem vid Eigill þa[2]) skiptum [hinum sydra hlut[3]) vallar og husa. enn ef nockur kærir a jordena med lögum selför edr beituteiga edr hrisrif þa skal eg sialfur eiga lagasuor þar fyrer. enn ei hann. a jorden Mælefellzá vti suartskard og riettsynis ofan vr lækiargilenu og ofan j vordu er stendur a markhole og ofan þadan j nautabuslæk. Rædur þa gardur sudur j mælefellzá (oc) sudur med mælifellzá sem vatn rennur til. alla jörd j þessu takmarke. nema Reykiareit. Vrdu uid Helge Gudnason[4]) asatter med handsolum ad selför skyllde vera

---

[1]) [MSt.; sl. 11080. [2]) sl. MSt. [3]) [sijdara hluta, MSt. [4]) Gudnason, MSt. Gudmundsson, 11080.

fra Hafgrimstodum j kidaskard [a sumrum[1]) enn sex hrossa beit a vetur j Hafgrimstada lande fra Mælifellsá. þessum mònnum hiaverande[2]). Arne[3]) Asmundsson[4]). Jon[5]) Gudmundsson[6]) og Teitur[7]) Andresson[8]). Steinþor[9]) Jonsson[10]). fyrerbyd eg hverium manne ad beita framar eda a ad ganga jordena enn lòg til standa. skal hann mega byggia jòrdena òdrum[11]) ad jafnfullu sem eg sialfur.

Och til sanninda skrifad a laugardaginn næstan epter petursmessu Anno ꝏ. cd. lx og vij. ar[12]).

---

430 15. Júní 1467. á Hólum.

Gottskálk Gottskálksson selr Ólafi biskupi Rögnvaldssyni jörðina Efstaland í Öxnadal, er Gottskálk biskup hafði gefið honum, og þar með tíu kúgildi, og kvittar hann Ólaf biskup fyrir andvirðinu, nema fimtán hundruðum, sem eptir stóðu.

AM. Fasc. XVII, 19. Frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, og fjögur þeirra eru það enn og örmul af því fimta (öðru í röðinni). AM. Apogr. 3201. Þó að bréf þetta sé norsknskotið, er þó ekki norskt handarlag á því.

vm efstalañd j auxnadal[13]).

Thet gørom wer swenbiorn þordarsson officialis heilegra holakirkio. þorleifuer magnuss son ʀadzman sama stadz. einar benediktsson. biorn þorsteinsson. prestar. kolle magnuss son ok ȷon þordarson leikmen godom monnum witerligt med þesso waro brefue at wıȷ warom j hia sagom ok hørdom aa ord ok handerband wyrdeligx herra Olafs med gudz nad biskups a holom j jslande aff enne halfuo Ɛn gotskalk

---

[1]) [sl. MSt. [2]) hiaverondnm MSt. [3]) Jone, MSt. [4]) — syne, MSt. [5]) Jone MSt. [6]) Gudnasyne MSt. [7]) Teite MSt. [8]) — syne MSt. [9]) — e MSt. [10]) — syne MSt. [11]) sl. MSt. [12]) hér bætir MSt. við sem undirskript:
Oddur Asmundsson
logmaun.

[13]) Aptan á bréfinu með hendi frá 15. öld. Þar stendr og með 17. aldar hendi: „Efstaland j Øxnadal giefeñ biskupe Olafe“.

gotskalcsson af adre halfno at swa fore skyldo at fornefnder gotskalker fek fornefndnm biskup olafue jordena efstaland j oxnardal j bacca kirkio sokn til fullrar eignar med ollum þeim gangnom ok gedom sem grendre jordo fylger ok fylkt hefuer at forno ok nyo ok han hafde fremst eigande maat at werda er han kallade biskup gotskalk hafua gifuit sig ok þer med .x. kwgille sem standa med jordena. kendist ader grender gotscalker for oss at han hafde wpborit fnlla ok alla pæninga af biskup olafne for ader grendre jord ok kwgille swa sem honom wel at nøgde j wadmalom ok adrom pæningom nema xv^c stodn epter olwkt. ok her efter handaband(ad)e trat nefnder gotscalker of(t)nefndum biskup olafne ollnngis quittan ok akeirolausan fyri ser ok sinom efterkomendum om adr grent jardar werd ok alla þa pæninga sem biskup olaff war honom skylduger eder hafde wordit j þeirre pæninga skiptom ok rekningskap þeirra j mellom for wttan þe xv^c sem for skrifnat star. Ok til sanninda her om hengiom wer war jnsigle for þetta breff er giort (var) a holom wppa sancte viti ok modesti dag anno domini ᴍ° cd° lx septimo.[1])

---

431. 26. Júní 1467. á Skarði.

Ttransskriptarbréf.

AM. Fasc. LXVI, 12. Frumtransskriptið á skinni. Af fimm innsiglum er nú eitt dottið frá.

Þath giornm wær Brandnr Jonson Langman. nordan og uestan ᾰ jslañde. Þordnr audnnarson. og finnur peturson. laugriettumenn. Þorarin arunson. Jon sueinsson og Brandr Þorulfsson. godnm monnnm witurligt med þessn woru opnn

---

[1]) Niðr í innsiglaþveingi þessa bréfs hefir verið rist norskuskotið bréf gert „a holom j jslande wppa sancti barnabe apostoli (= 11/6) anno domini ᴍ cd lx septimo“, þar sem Ólafr biskup Rögnvaldsson fær og afhendir Jeppe Jönissyni, að því er virðist, einhverja jörð („wy fengom ok affhendom for nef[n]d jeppe jönissyne(?)“). Ut úr bréfinu er ekki hægt að fá neitt samstætt.

brefi. At uær hofum sied ok heyrtt yferlesit opit bref konung kristierns med guds nꝍ̃d med heilun og oskoddu hanganda innsigli. suo latanda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr kvittunarbréf Kristjáns konungs fyrsta til Björns Þorleifssonar fyrir andvirði Guðmundarpeninga 28. Dec. 1466, Nr. 416].

Og til sanninda hier wm setta eg fyrrgreindr brandur jonsson logman mitt innsigli medr fyr greindra manna insiglum fyrer þetta trañskriftarbref. skrifat ꝍ̃ skarde æ skardzstrond fostudagin næstan epter. jonsmesso baptiste. þꝍ̃ er lidit war fra hingatburd wors hera jesv christi þusund. cccc. lx og siau ꝍ̃r.

---

432. [1467].

Sendibréf Björns ríka Þorleifssonar til Brands lögmanns Jónssonar um gripdeildir Lopts (Ormssonar), þjónnstulaun Brands hjá Birni og fleira.

AM. Fasc. LXIV, 13, frumrit á skinni með hendi Björns ríka Þorleifssonar. Apogr. 1508. Brandr Jónsson varð lögmaðr ekki síðar en 1452, en Björn dó 1467. Bréf þetta mun þó vera frá vorinu 1467. Sbr. bréf 26. Júní 1467, Nr. 433.

Welbornnm dandi manni Branndi bonnda langmanne er brefet sennth[1]).

[m]inn godann vin brannd bonda logman ydr heilsar eg biorn þorleifsson kærliga med gud og uor fru.

knnngiore eg ydur mer er sagt at lopt(ur) frænndi sie kominn vnder nup og víjli sitia þar sinn bnskap sem þat ma uel uera. Enn þo lizt þetta morgum skiot atferd og þier mnnid þo næst geta ef þier uilid sno sem þier nitid. Enn eigi þarf loptur at hafa snodan atburdi þui eigi ma uita huar onænnm gefur happ þar eg æ hlut at. Er mier hermt suo fra þeim at þeir segi sno. þeir uiti firir uist at þier munid ecke giora mier storann riett. stenndr þat til

---

[1]) Utanáskript bréfsins.

ydar. ennda kann vera þar standezt æ holda huger at þier þickezt ecki stor þionustulaun hafa feinget. Ennda þickiumzt eg ecki hafa feinget micinn rett af sumligum þar sem þier hafet att yfer at sia. og þui medkennumzt eg at eg hefi þar litin goduilia til haft at vnna ydr goduilia j moti aungum ydrum goduilia. Enn vita eg at þier vilit betra ydr til rettinda vid minn herra konginn og mic suo hans bodskapur og follkomligr giorningr sie eigi suo rofin og brotin at hans nad og suo ef uer megum uel fa riett æ þui sem ockr er misbodit. þa uil eg j aungan mata af fella ydur. yduari skulld edr þionustulaun. Enn fai eg hier aungann rett þa skal leita þangat sem gud vill. og eg bid ydur vpp æ gudz vegna og mins herra kongsins og suo epter minne bæñ at þier komet j motz vid mic og kennit mier god rad med annara dandi manna samþycki huersu eg skal bera mig at med þenna selskapinn eñgada[1]) sem haft hafa mina peninga. hastar mic ecki stort at gefa þar storyrdi æ huat sem mer þicki til stañda fyrr enn eg hefi ydur ord og annara dandi manna. Og þott loptur hafi nockurn kuækling firir mier þat er litils uert hia ollu odru. Enn huer hann er sem hann reyfar eda ræner heilaug klaustur eda firir saklausum monnum þat er olvcku uænligt. hofdu þeir firir klaustrinu þriu naut ur eyium og þar uar med eitt naut er jon jonsson ắ og hofdu þat med og ij saudi adra og suo toku þeir upp at buskapnum hans jons allt þat sem þeir gatu med komezt kuigt og dautt og enn bigirndu þeir at taka firir klaustrinu halfa þridiu lest skreidar og firir honum joni. xiij. hundrut eda betr og firir mier half lest og spyr eg ecki epter þui. þicke mier likligt at dandi menn muni eitthuert[1]) firir ser hafa þat þeir megi upp æ reida sig med suodan atburdum. vil eg hafa ydr god rad og annara danndi manna huad ydr þicker suarligazt huersu eg skal bera mic at her um.

Skulu þier og uita at eg hefi enn nockur bref þau sem eg þeinke at þier hafed eigi heyrt.[2]) wil eg giora ydr þau

---

[1]) þannig. [2]) Sbr. Nr. 323, 337, 377, 416.

heyrnm knnuig og odrnm dandi mouuum suo ydr komi þat eigi æ ouart hnert skial eg þickinmzt hafa firir þessum peningunum. wænti eg þier munid finna mic firir þingit sem eg hefi giort ydr bod til.

Eru þat mins herra kougsins bref sem eg uil ydr birta.

knomi þier og fyrr til skardz eun ydr þicke time til at rida til þingsius þa eru þier þar gndi uelkomner.

kann sueinninn segia ydur þat eg skrifa ecki.

ħier med bifal(a) eg ydr gudi j valld og haus modr mariu nu og allanu tid.

---

433. **26. Júní 1467.** **á Skarði.**

Bréf Þórðar Auðnnarsonar og tveggja annara manna, um lögmannskaup það, er Björn Þorleifsson hirðstjóri galt Brandi lögmanni Jónssyni.

AM. Fasc. XVII, 22, frumritið á skinni. Fjögur hangandi innsigli hafa verið fyrir bréfinu; er eptir stúfr af þveingnum frá hinu fyrsta, gatið eitt fyrir hinu öðru og þriðja, en hið fjórða er heilt og þó máð. Apogr. 808. Safn II, 178—79.

kaupbref fyrir Bæ. ut koperat[1])

Þat giorum vær þordr andunarson Jon sneinson ok þorariuu aronsou godum monnum vitrligt med þessu woru opnu brefi. æ skardi æ skardz strond fostn dagin næsta epter Jons Messo baptista þa lidit uar fra hiugat bnrd uors hera jesu christi þusnnd fiognr hundrut sextigir ok sio ar. worn uær j hia saum ok heyrdnm æ ord ok handaband welborinna manna af annari alfu biarnar bonda þorleifssonar hirdstiora um allt jsland. enn af annari brand[s] bouda jonssonar langmanz fyrir uordan ok uestan æ jslandi at svo fyrir skildu at greindr biorn þorleifsson med samþycki hustru olofar loptz dottr hustrn hans feck fur greindum brandi jonssyne langmanni jordina bæ j suganda firdi j stad-

---

[1]) Aptaná með nýrri hendi, og ártal 1467 með hendi Árna.

ar kirkiv soku med aullum þeim gognvm ok gædum sem adr greindri jordu fylgir ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok hann uard fremst eigandi at logum ok þar med sex kugilldi ok suo þott þar se fleire med til frials forrædis ok æuinlegrar eignar undan birni ok hans erfingium enn undir brand ok hans erfingia fyrir þa peninga sem opt nefndum birni bar at luka brandi jonssyni lavgmanni j sitt laugmanz kaup. skylldi opt nefndr biorn þorleifsson suara laga riptingu æ adur greindri jordv enn brandur hallda til laga. skylldi hann mega tak[a] at ser jord ok kugilldi at frialsu upp fra þeim degi er nu er komit ok allar gagnsemdir ok abata af hafa adr greindri jordu ok kugilldum æuenliga her eptir

Ok til saninnda her um at uær furnefndir menn Þordur Jon ok þorarinn saum æ þenna þeirra giorning furgreindra manna med fullu handabandi þa setium uær uor jnncigle med jnncigle þrattnefnz biarnar bonda þorleifssonar fyrir þetta jardar bref. skrifad j sama stad degi ok ari sem fyrr segir.

---

434. 6. September 1467. á Þingeyrum.

Dómr tólf manna útnefndr $^4/_9$ af Brandi Jónssyni, lögmanni norðan og vestan á Íslandi, um rán og gripdeildir Arnbjarnar Sæbjarnarsonar, er kærði Ólöf Loptsdóttir og Þorleifr Björnsson, og Eyjólfr Jónsson í umboði Jóns Jónssonar bróður síns.

AM. Fasc. XVII, 18. Transskript á skinni gert á Reynivöllum í Kjós 23. Aug. 1476. — Apogr. 5693b.

arnbiarnar bref. [Vm Hañs Rán. Hann dæmdur til dauda[1]).

Þat giorum uær bessi einarsson. gunnlaugur þorkelsson. eigill grimsson. philippus sigurdzson. þordur sigurdzson. gisle þorgilsson. þorarinn aronsson. finnur petursson. þordur aud-

---

[1]) Utan á bréfinu; frá [með hendi frá 17. öld.

unarson. jon narfuason. magnus jonsson. olaur[1]) þorvardzson. laugrettumenn. godum monnum kunnigt med þessu uoru opnu brefe at þa er lidet uar fra hingatburd uors herra jhesv christi þusund fiogur hundrud sextiger ok siau ar. faustudagin[2]) næsta fyrer mariu Messu sidari vm sumarit á torfustaudum j midfirde a almenniligu þriggia hreppa þinge uorum uær j dom nefnder af ærligum manni brande jonssyne laugmanni nordan ok uestan a jslande at dæma um þær saker er olof lofdzdotter ok þorleifur biornson ok eyiolfur jonsson j laugl(i)gu umbodi jons jonssonar brodur sins. er þar uar suaret af tueimur skiallegum uitnum. kærdi þar til arnbiarnar sæbiarnarsonar er þar uar þa fangadur fyrer laug. at hann hefde griped ok rænt sinum peningum ok[3]) fullan styrk ok ok rad til gefet at þeim skylldi rænt vera. sierliga til greintt j mafahlid. sem suarit uar af tueimur skiluisum uottum. j fystu grein fiorar kyr. þriatige fiar ueturgamallt ok elldra. sextan ok. xx. laumb. þriu naut ueturgaumul. einn sexæring med reidsk(a)p ok þremur uodum med þeim fleirum ofridum peningum er þar uar um suarit. at fyr nefndr arnbiorn hefde burt reked ok lated flytia med sinum fleirum fylgiaurum sem hann kendizt þar ok sialfur at suo uæri um alla frida peninga. j annari grein kærdu þau fyr nefnder menn olof ok þorleifur til nefndz arnbirnar at hann hefde uerit uid klett ok rænt þar j burtt enn med sinum fylgiaurum storan tolfaring med aullum reidskap er tittnefndr þorleifur atte ok annat skip teinaring er biorn þorleifsson atte. ok hier med halfa þridiu lest skreidar er þeir attu fedgar biorn ok þorleifur huad er þar soruzt[4]) enn med skialligum uitnum at þesse fiartekt hefde suaren uerid adr fyrer ualldzmanne huad er [fyr greiudr arnbiorn med kendizt ath hann hefdi[5]) farit med þeim til ok fra er hann reiknade peningana haft hafa. þat uar ok þar suarit at allir þeir peningar sem burt uoru hafder ur mafahlid uoru

---

[1]) Þannig. [2]) dag dagin, skbr. [3]) j, skbr. [4]) Svo.

[5]) [Þetta er með annari og smágerðari hendi en hitt; þó er alt falslaust og samtíða. Annar hefir gripið í að skrifa, þegar skrifarinn hefir hlaupið frá.

eign biarnar þorleifssonar ok olofar loptzdottur. hier med kærde eẏiolfur jonsson j langligu umbode jons jonssonar brodur sins til optnefndz arnbiarnar at hann hefde med uerit j sellone þa er þar norn upp tekner peningar jons jonssonar epter þui sem þar uar suarit ok reiknad er greindr jon hafde att. frider ok ofrider. enn optnefndr arnbiorn sagdizt þar ecke uerit hafa ok sagdizt hafa smidat ut (æ)[1] skipe æ medan enn ledz[2]) þo nitad hafa at þeir forn burt ok suo er þeir kuomu aptur med peningana. birtizt þar ok suo. at fẏrst um uorit nc.o upp tekner peningarner j sellone. þa sidar i klett. enn sidazt j mafahlid. hier epter uændizt þrattnefndr arnbiorn mins herra kongsens brefe liggianda j norege. at hann þottizt fyrer honum sialfum sinnm malum suara eiga.

Þui j fẏstu grein leidzt oss þesse madur arnbiorn rett fanginn nerit hafa ok þat sama kongsins bref er hann j norige uændizt ecke afl hafa saker þess at þann uar einge hier innan landz er þat hefde heẏrt eda sied. j annarre grein þar er arnbiorn uisse fiar upptekt j sellone ok uar j styrk ok samhelld e uid þa er þat giordu lika epter sem fyrer þotte oss hann hylia[3]) ok samþẏckia þeirra fẏr skrifadañ giorning þui oss þotte honum þa borit hafa at taka sik burt ef hann uillde þar um saklaus vera. enn þar er hann for at sækia skipen ok skreidena j kl(e)tt þo ei giore aller jarnmikit at þotte oss hann þar fullum sektum eiga fyrer at suara. þa hier epter at hann for til mafahlidar med audrum sinnm fylgiurum rak þa sialfur frida peninga til skips. skar ok drap sem suarit uar þar æ þingenu. kom .oss þat ok saman at þeir peningar sem burt noro hafder ur klett ok mafahlid frider ok ofrider uære eigi minna uerder enn halfur fiorde taugur hundrada tinndaruirt godz ok þui dæmdum nær opt nefndan arnbiorn sæbiarnarson saker hẏllinga ferda ok rads ok styrks ok stiornar fullañ ok allañ ransmann epter þui fremdza sem logbok ut skyrer j rans kabetulum ok hier med liflat med

[1]) Vantar i skbr. [2]) þannig (ledz) = letz. [3]) Svo.

halshaugge. suo ok ef þrattnefndr arnbiorn a peninga epter þa fare at aulln epter þui sem logbok giorer rad fyrer bæde nm rettarfar ok femisse þeirra er peningana attn þa er rænter noro. suo ok ei sidr nm fiarskipt(e) millum kongs ok erfing(i)a fare at aullu sem nottar um suo ordeñ abotamal.

samþycktte þenna uorn dom med oss fẏr nefndr brandr jonsson langmadr. ok til meire stadfestu hier nm sette optnefndr brandr laugmadr sitt jnsigle med nornm fẏr nefndra manna jnsiglum fyrer þetta uort domsbref er giort uar a þingeẏrnm j hunauandzþinge a sama are tueim nottum sidar en fẏr seger.

---

435. 14. September 1467. á Kirkjubóli

Halldór Hákonarson selr séra Jóni Snorrasyni jörðina Knjót á Rauðasandi fyrir Hól í Önundarfirði og kúgildi.

Eptir afskript gerðri eptir frumritinu, og staðfestri á Hólum í Hjaltadal 11. Júní 1704 af Halldóri Þorbergssyni og Jóni Jónssyni.

Þat giorum uier Jon asgeijrsson. fusi biorñson. þorsteinn sueinsson. knaur þordarson. helgi filipnsson godum maunnum kunnigt med þessu uoru opnn brefi. þar norum ner i hia saum og heirdum a ord og handaband sira Jons Snorrasonar og halldors hákonarsonar. ad suo fyrer skildu. at halldor hákonarson selldi adurgreindum sira Joni snorrasyni Jordina kniot er liggur i Saurbæiar kirkiu sockn a Raudasandi med aullum þeim gaugnum og giædnm sem greindri Jordu filger og filgt hefer ad fornu og nẏn. og hann uard fremzt eigandi ad. Hier i mot gaf ádurgreindur sira Jon firnefndum halldore Jordina holinn j Onnndarfirdi. er liggur i hollz kirkiu sockn med ǒllnm þeim gangnum og gædum sem greindri Jordu filger og filgt hefer ad fornu og nyu (og) sijra Jon nard fremst eigandi ad. oc þar til þrin kugildi. Skilldi tijttnefndur sijra Jon hallda til laga Jordunni Kniot. enn optnefndnr halldor suara lagariptingum a firrsagdri Jordu. Og til sanninda hier um settum uær ádurgreinder menn nor Jnsigli fyrer þetta Jardakaups-

bref er skrifat var á kirkiuboli i valþiofsdal vpa krossmesso um haustid. þa er lidit uar fra hiugadburd uors herra Jhesu Christi þusuud fiǫgur hundrud sextiju og vij ár.

---

436. 21. September 1467. í Ögri.

Sveinn biskup í Skálholti skipar hálfkirkju á Kirkjubóli í Valþjófsdal.

AM. Apogr. 2325. „þetta er skrifad epter copiu i Hollte i Önundarfirde 1710. og atti þá copiu profasturinn Sr Sigurdur Jonsson". (AM). JSig. 143. 4to bls. 276—277, skr. c. 1600; Landsbókasafn 107. 4to bls. 408—409 (séra Jón í Hitardal. Sbr. bréf frá 30. Júní 1488.

Um halfkirkinua j Valþiofsdal.

Vier[1]) Sveiuu med Guds nad biskup j Skalhollte giorum godum monnum kuuuugt med þessu voru opuu[2]) brefe ad vær hǫfum skipad halfkirkiu á Kirkiubole j Valþiofsdal. Skal þar syngiast auuan hveru helganu dag. og gialldast þar preste .ij. merkur kanps. svo þo ad Halldor Hakouarson giefe [j][3]) heimanfylgiu sagdri kirkiu jǫrdina Mosdal j Önundarfirdi firir .x. huudrud. og þar til .iij. kugillde bulæg. og [.ij. giellfiár huudrud[4]) sem laug til standa. svo og ad hauu giefe peuinga til Holltzkirkiu j auunndarfirdi. j huorrar[5]) kirkiu sokn nefud halfkirkia er fundernd. sem þeim sira Narfa baudvarssyne og nefudnm Halldore vel saman kiemur. og kirkian fae ongvan skada af. Skulu þar takast heima liostollar aller og tiunder bonda og husfreyio og allra þeirra sem þar eru heimilisfaster. Þeinkium vær ad giora þar fiógra marka kirkiu og heimamauua grǫft. nær[6]) þá vier[1]) visiterum á Vestfiórdu ef Gud vill lofa. Ok til sauuiuda hier um settum[7]) vær vort juusigli firir þetta bref skrifad j augri i Jsafirde ju festo saucti Matthei apostoli og Evangelista Auno Domini [ɱ.° cd.° lx.[8]) septimo.

---

[1]) Vær 143,107. [2]) opnu b. v. 143, 107. [3]) sl. öll. [4]) [ijc giélldfiar 143,107. [5]) huerrar 143; hvǫrrar 107. [6]) næst 143,107. [7]) setium 143,107. [8]) 1560, hefir misskrifazt í 143.

437. 22. September 1467. í Ögri.

Sveinn biskup í Skálholti virðir í visitaziu sinni kirkjuna i Ögri og aðbót Jóns bónda Ásgeirssonar að henni, og kvittar Jón um porcio kirkjunnar.

AM. Apogr. 963 „Ex orig. communicato à Paulo Jonæ Vid. (er fra Ögri). Originales hæ literæ esse videntur, et sigilli cujusdam grandioris Episcopalis rotundi fragmentum appendet. Jnterea membrana rudior est et crassior, ac scriptura minns vennsta, quam eo seculo fieri vulgo consvevit, similioresqve ætati Ogmundi Episcopi. NB genuinæ omnino sunt hæ literæ: allegantur enim ab Ogmundo Episcopo 1524" (AM.). Apogr. 1418 (önnur afskript án efa eptir frumritinu).

Vær sveirn med guds nad biskup i skalhollte giorum godum monnum kunnigt med þessu voru brefe. at þa er uær ridum i uora uisitatio um vestfiördu. gistum uær i augri i isafirde. ok letum sia at kirkiunni þar. iij. ærliga presta. ok .iij. leikmenn. giördu þeir kirkiuna ok forkirkiuna firer fiogur hundruth ok. xx. skylldu þar falla nidr i porcio bondans vegna ions asgeirssonar. xv. hundruth. ér fallit höfdu sidañ hann tok vid greindri iördu. lagde hann þar til .ij. bækur. psalltara ok historiabok hinna hæstu hatida um arit. skal hann ok giora nýtt torb um kirkiuna. ok þat æ brast forkirkiuna. hier med giordu vær greindan ion bonda asgeirson aurlungis kvittañ ok ækærulausan firer oss ok aullum worum eptirkomendum kirkiunnar formonnum i Skalhollti um porcio sagdrar kirkiu. sidañ hann medtok til þess þa var komit.

Ok til sanninda hier um settum uær vort inncigle firer þetta bref skrifath i augri i isafirde. in festo sancti mauritij sociorumque eius martirum anno domini ꝏ.⁰ cd.⁰ lx⁰ septimo.

---

438. 1. Oktober 1467. í Holti í Saurbæ.

Vígslu og aflátsbréf Holtskirkju í Saurbæ útgefið af Sveini biskupi í Skálholti.

AM. Fasc. XVII, 10. Frumrit á skinni. Innsigli Sveins biskups er dottið frá bréfinu. Apogr. 2302.

Vigslu og aflatzbref Holltz kirkiu i Saurbæ[1]).

Vær sueirn med guds nad biskup j skalhollti giorum godum monnum kunnigt med þessu woro opnu brefe at þa er lidit var fra hingatburd wors herra jhesu christi þusund .cccc. lx ok vij ar jn festo sancti remigij sociorumque eius vigdum vær kirkiuna j hollti j saurbæ til lofs ok dyrdar allz ualldanda gude ok sælle guds modr marie ok anllum guds helgum monnum ok sierliga hinum blezada magnuse eyiajalle.

War so felldr maldage at oddr bonde petursson ok sigridur steindorsdotter kuinna hans gafu til kirkiunnar med voru rade jordina brunngil er liggur j bitru j eyrar kirkiu sokn ok þar til fimm malnytu kugillde. messuklæde ok kalek. kluckr tuær. duk ok alltarisklæde. brik yfer alltare. mariuskript ok magnus likneské. kross. paxblad. magnus saugu med magnus jstoria. sequenciobok ok lagasaungua bok. tialld um kor. ein koparstika æ alltare. Skal þingaprestur sa sem æ stadarhole er sýngia þar annan huern dag helgañ. Enn sierliga annat huort joladag eda paskadag. Mariumessur .ij. æ .xij. manudum. magnusmessur badar ok kirkiudag. Skal prestur taka .ij. merkur kaups. Skulu þar takazt heima allir tollar ok tiunder bonda ok husfreyiu ok allra heimamanna þeirra. ok so j nedra hollti. so ok skal þar font vigia. baurn skira. hion samañ vigia ok leida konur j kirkiu ef uill. Jtem skal bonde ok husfreyia taka þar heima þionaustu sina ok allir heimamenn ef þeim lijkar. Ok treystande a nad ok myskunn almattigs guds ok hialp jumfru marie. sancte petnrs ok sancte pals postula. sancte magnns ok allra guds heilagra manna hofum uier gefit hverium rettskriptandum manne eda kuinnu er ofrar eda gefur sagdri kirkiu j hollti nockut uax eda annat þat sem nytsamligt er. eda fellur æ hne fyrer jumfru marie likneske segiande .ix. sinnum aue maria eda fyrer sancte magnus likneske segiande hans commemoracio. eda .iij. pater noster gude til heidurs ok þeim guds uin. So ok huerium þeim presti þar segir

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi Árna Magnússonar.

messu eda nockura þionauztu ueiter kirkiunni þar. gengr um kirkin segiande pater noster ok ane maria fyrer aullnm krisnum salnm er þangat sækia. joladag. paskadag. vppstigningardag. huitasunnu. Marinmessnr allar. Magnusmessur badar. allra heilagra Messo. kirkindag ok æ aullum hatıȷdum. xl. daga j aflat j huert sinn er þeir giora fyrr sagda hluti eda annat giora gude ok kirkinnni þar til heidnrs eda eflingar. Skal þetta aflat standa æfinliga gnde til lofs ok heidnr(s) jumfrn marie. blezndum magnuse ok aullum gnds helgnm monnnm. enn aullnm krisnnm salum til hialpar ok myskunnar. Ok til sanninda hier um settum uær vort jnsigle fyrer þetta bref skrifat j sama stad deige ok æare sem fyrr segir.

---

439. 7. Oktober 1467. að Staðarfelli.

Sveinn bisknp i Skálholti kvittar Þórð bónda Helgason nm porcio Staðarfellskirkjn nm þau sextán ár, sem hann hafði haldið hana, og hafði Þórðr bóndi lagt henni til sextán hnndraða.

AM. Fasc. XVII, 8. Frumrit á skinni, komið 1708 frá Erlendi Jónssyni á Hvoli. Innsigli Sveins biskups er enn fyrir bréfinu heilt. Apogr. 1512 & 1515.

kvittvnarbref fyrer stadarfelli kirkivnar veggna. þordar helgasonar [1].

Vær sueinn med gnds nad biskup j skalhollte giorum godum monnum kvnnigt med þessv vorv brefi at j vorri gistingv ad stadarfelle æ stadarfellzstrond anno domini M° cd° lx° vij° jn die sanctornm martyrvm marcelli et apulej. nefndnm vær til sex skæliga menn þria presta ok þria bændr ad giora þa hlvti er þordur bondi helgason hafdi lagth til kirkivnar þar.] Jn primis merkilig messoklædi. ærliga brik. sexæring nyan med aullum reida. olafs

---

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi, en nafn Þórðar er þó með annari hendi en hitt.

likneski ok metaskaler med metvm ollum. giordv þeir þessa nefnda hluti fiortan hundrudvm. hier til lagdi nefndr þordr bondi kirkivne tvo hvndra(d)s hesta. fyrer þessi greind sextan hvndrud giordvm vær þratt nefndan þord bonda kuittan ok akærvlausañ vm porcio sagdrar kirkiu er fallit hafdi þa sextan vetur er hann bio þar. fyrer oss ok ollum vorvm efterkomendum kirkivnar formonnum. ok til sannenda hier vm settvm vær vortt jnsigli fyrer þetta bref skrifath j sama stad. degi ok ari sem fyr seiger.

---

440. 13. Október 1467. í Múla.

Vottorð tveggja manna um það, að Einar Jónsson handfesti Ólofu hústrú Loptsdóttur vitnisburð þann, er bréfið inniheldr, um jarðakaup þeirra Ara Guðmundssonar og Sveins Brandssonar um Brjanslæk og Lækjareignir og enn fleiri jarðir.

Eptir afskript af frumritinu, staðfestri á Geirrauðareyri 17. Apr. 1704 af Guðmundi Þorleifssyni, J(óni) Jónssyni og Birni Jónssyni.

Þad giðrum vier biðrn helgason og Jon Jonsson godum mönnum vitañlegt med þessu ochar opnu briefe. ad þar uorum (uier) j hiä saum og heirdum ä ord og handaband þessara manna hustru Olofar lofftsdottur af einne älfu enn einars Jonssonar af annare. ad nefndur einar Jonsson handfeste hustru Olofu suo felldañ vitnisburd sem hier efftir skrifadur stendur ord efftir ord ad sueria hier ad fullañ bokareid.

Suo felldañ vitnisburd ber eg einar Jonsson. ad eg var þar j hiä. sä eg og heýrda ä. ä brianslæk ä bardaströnd. ord og handaband þessara Manna. ara Gudmundssonar af einne älfu og Sueins brandssonar af annare. ad suo firir skilldu. ad ädurgreindur Sueinn brandsson sellde Ara gudmundssyne jordina hälfa briänslæk er liggur ä bardaströnd. og þar med allar hälfar lækiar eignir. er þar til heirdu og þar med selldi hann honum hälfañ Vatnsdal til fullrar eignar. og alla firr skrifada peninga adra med ollum þeim gögnum og giædum sem greindum jördum filger og filgdt hefur ad fornu og nyu. og hann vard fremst eigande ad. Hier i

mote gaf firrnefndur Are gudmundsson adur skrifudnm Sueinj brandssyne jardernar badar hiardardale i dyrafirde fyrer sextijer hundrud og samþichte med fullu handabande[1]) og upplagi Þora Þorsteinsdotter eigiñkninna ắdur skrifadz Sueins allañ ắdur greindañ giörning um̄ firrskrifud jardakaup Ara gudmundssonar og Sueins brandssonar. var[2]) eigeñ kninna Sueins brandssonar sister astisar eigiñ kuinnu eiolfs ɦalldorssonar er kalladur uar mokollur. Voru þessar kuinnnr skilgietnar sistur og dætnr Þorsteins bonda ɦalldorssonar er ắtte læk og lækiar eigner allar. ắttj hann og eche fleire börn efftir enn þessar tuær sistur. heirda eg og sagt af mörgum skiluijsum̄ Monnnm̄. ad firgreindur þorste(i)rn halldorsson hefde ắtt adra konu firr enn hann fiech þeirra modur sistirana[3]) þoru og ắsdijsar. og þan þosteinn og su sama hans eigiñkninna ắttu eche skilgieted barn efftir er hann andadist. So og vissa eg ắdnr nefndur einar Jonsson firir full sanninde. ad firrgreindur eiolfur halldorsson sellde þrattnefndnm ara gudmundssyne til fnllrar eignar adur nefndañ hắlfan prianslæk[3]) ắ bardaströnd med öllum hắlfum eignnm̄ er þar til heirdn. og þar med allan halfan Vatnzdal. hier j mot gaf ari gudmundsson firrskrifudum eiolfe halldorssyne haukadal i dyrafirde firir sextijer hnndrada til fullrar eignar med öllum þeim gögnum og giædum er greindre jördu filger og filgdt hefur ad fornu og nyu. Vyssa eg og þrắttnefndnr einar Jonsson firir full sanninde ad are Gudmundsson hiellt sijna rietta eign allañ læk og lækiar eigner og þar med allan natnsdal. firir utan þaug itök sem almenningur veit ad adrir menn ắttu. so leinge sem hann lifde. og suo hiellt hanz sonur gudmundur heitinn arason sijna rietta erfd og eign so leinge sem hann lifde. alla firr skrifada peninga. oc hier efftir uil eg sueria ef þurfa þikir.

Oc til sanninda hier nm settum vid firr nefndir menn biörn og Jon ochar innsigle firir þetta uitnisbnrdarbrief. skrifad i mula j kollafirde j gufudalz kirkinsokn þridiudæg-

---

[1]) handabanda(!) afskr. [2]) b. v.; orðið vantar í afskr. [3]) Svo.

inn næsta firir Kalixtusmessu. þá lidid uar frá hijngadburd vorz herra Jesu christi M cccc Lx og siau ár.

---

441. 23. Október 1467. í Vatnsfirði.

Skiptabréf eptir Björn Þorleifsson hinn ríka.

AM. Fasc. XVII, 9, frumritið á skinni. Öll innsiglin, nema hið fyrsta og hið sjötta, eru dottin frá. Til eru margar pappírsafskriptir af þessu bréfi, en allar eru þær ónýtar; hafa sumar þeirra rangt ár bréfsins (1470).

Hvenær víg Björns Þorleifssonar hafi gerzt þetta sumar verðr nú ekki ljóst séð. Seinasta bréfið, sem hann kemr við í lifanda lífi og nú þekkist, er gert 26. Júní þetta ár (1467) á Skarði (Nr. 433 hér að framan), og hefir það verið rétt fyrir alþingi, og hafa þeir þá líklega riðið á þing næstu daga Brandr lögmaðr og hann. En frá því 26. Júní þekkist nú ekkert bréf fyrri en 4. Sept. (1467), og er það einmitt dauðadómr yfir Arnbirni Sæbjarnarsyni, sem þá hefir verið í miklum mótgangi við Björn um sumarið og vaðið eins og logi yfir eignir hans um Snæfellsnes, og ef til vill verið í vitorði eða samheldi með Einglendingum, þótt ekki sé þess berlega getið í dóminum (Nr. 434). Í þeim dómi eru þau Ólöf Loptsdóttir og Þorleifr sonr hennar talin málsaðilar, og þá hefir Björn verið dáinn, en ekki er þess getið í dóminum, að svo sé, sem líklega kemr af því, að víg hans hefir verið svo alveg ný að borið, að þeim hefir verið annað í hug en að gera sér það að orðum. Það hefir því gerzt í Júlí eða Angust. Jón Egilsson (Safn I, 58) og ýmsir eptir honum segja svo frá, að Englendingar í Rifi, sem drápu Björn, hafi brytjað líkama hans í stykki og sent Ólöfu, en útlend sagnarit um þann tíma segja, að líki hans hafi þeir varpað í sjóinn. Bæði Björn á Skarðsá (Annálar I, 50) og Espólín (Árb. II, 69) geta þess, að styrjöld hafi orðið og skærur með Einglendingum og Dönum í nokkur ár á eptir út af vígi Björns, og finnast þess rök í útlendum sagnaritum um þá tíma, og ennfremr, að Kristján konungr hafi látið taka fjögur skip fyrir Einglendingum, eins og Espólín getr um. Er einna greinilegast sagt frá vígi Björns og afleiðingum þess í Hansastaðakroniku Köhlers borgmeistara í Lybiku, sem prentuð er í Hansakronikubók Willebrandts, Lübeck 1748 Fol. II, bls. 187—294. Af því að sögu hans mun fáum íslenzkum fræðimönnum kunnug, læt eg hana koma hér, svo menn hafi aðgang að henni. Er hún á þessa leið:

„1468. Linnenses Angli contra recens inter Angliæ et Daniæ regem Christiernum sancita fœdera in Islandiam navigarunt, ibique præfectum regis interfecerunt, interfectumque in mare projecerunt, regium vectigal longo tempore collectum diripiunt et deinde bonam insulæ illius

partem devastant igne et ferro. Paulo post evenit, naves aliquot Linnenses mercibus onustas, Sundense fretum transire tenden(te)s, de quo rex Daniæ certior factus, naves omnes Linnenses cum ipsis mercibus detineri mandavit. Primum inter se regos de restitutione relaxationeque frust(r)a agunt. Quod Linnenses videntes, Hauseaticos, qui Londini tuno agebant, illius detentionis conscios ac quasi procuratores accusant, qua quidem accusatione in judicium regis delata, tandem contra universam Hansæ societatem (exceptis Colouiensibus) repressaliæ decernuntur, hinc utrique (ut fieri solet) ad arma, hostilesque impetitiones, terra marique fit concursus. In quo posteaquam, 4 fere annis continuis magna animorum contentione, nec minori subsidiorum jactura perseveratum fuit, donec tandem, duce Burgundiæ aliisque principibus intervenientibus, coeptum est de restauranda concordia in civitate Trajectensi agi. A parte civitatum petebatur ante omnia ablatarum 70 navium restitutio, aut justa earum æstimatio. Rex tantarum expensarum refusionem, (de iis enim constare haud negabat, quod res certa et explorata esset, notaque ex confessione in publico parlamento facto) impossibilem esse, excipiebat, at in retributionem perpetuationemque(!) priuilegiorum offerebat. Civitatibus a petitione recedere nolentibus, conventus tandem prorogatus fuit, atque eo pace firma ac perfecta conclusus his conditionibus: Primo ut rex in retributionem damni, omnium progenitorum privilegia, una cum novis articulis, de quibus Trajecti convenerant, regni nomine et auctoritate Parlamenti confirmaret, deinde, ut curiam Stilgardanam una cum duabus curiis aliis Brystonæ et Lynæ sitis, civitatibus, dominii jure traderet, demum ut in sublevationem innocentium spouorum(!), quæ decretis repressaliis ingentia damna sustiuuerant, rex omni custumarum lucro se abdicaret ad decem usque millia librarum in usus afflictorum erogandarum.

In diesen Jahre (1468) lies König Kristiern etliche Englische fangen, und ihnen Schiffe und Güter nehmen, weil sie im vorigen Jahre den Voigt in Island erwürgt hatten, dieser wegen beschuldigten die Engelländer die hansischen, dasz sie dazu geholfen hätten, und hierauf wurden die teutschen Kauf-Leute zu London gefangen genommen, und aller ihrer Freyheiten, Briefe, Siegel und Baarschaft heraubt, worans denn nichts anders, als Krieg und Unruhe zwischen den Städten und dem Reiche Engelland erfolgen konnte. Zu der Zeit hielten es die cöllnischen Kaufleute mit den Englischen, verliessen die teutschen Kaufleute, und erwarben sich dadurch viele Freyheiten, es gerichte ihnen aber zu keinem Vortheil, wie aus dem folgenden Vertrage zu ersehen. In diesem Jahre entstund auch en schwerer vierjähriger Krieg zwischen der Krone Engelland und den Hansa-Städten, der durch weiland Herzog Carl zu Burgund, und andere Fürsten verglichen worden, und der noch heutiges Tages Concordia Trajectensis genannt wird". [Willebrandt. Hans. Chronik II, 226—227].

„1490. In dem 1490tm Jahre ward zu Antorf zwischen den englischen und den Hansa-Städten eine Tagleistung gehalten, aber nicht beschlossen. Die Englischen wollten allen Schaden, den ihnen die Dänen in der See zugefügt, von den Städten bezahlt haben, indem sie vorgaben, dasz dieses durch der Städte aus falschem Verdacht in grossen Schaden. Denn an sich waren die Englischen Ursache, sie hatten den dänischen Lehnmann, Börre Thorlossen, auf Island umgebracht, hielten auch nicht den in dem 1474ten Jahre geschlossenen Uetrechtischen Frieden, sondern erfüllten die See immer mit ihren und hernach auch mit der Frantzosen Freybäntern, wodurch die Städte sowohl als die Dänen grossen Schaden litten, wenn sich nun der König Johann von Dännemark bey beyden Königen darüber beschwerte, so entschuldigten sie sich, wie ihre Unterthanen solches aller wider ihren willen thäten, ohne dasz sie es verwehren könnten, deswegen muste wol Dännemark Gewalt mit Gewalt vertreiten". [sama rit II, 237—38].

Í gömlum dönskum annál, sem nær fram til 1560 (í Gl. Kgl. Saml. 2432. 4to) er og getið um, að Kristján fyrsti hafi 1474 látið taka fjögur ensk skip (sbr. Árb. Esp. II, 69), sem komu frá Vindlandi með dýrum farmi, og hefði það verið hinir sömu Einglendingar þar, er fyrrum höfðu drepið (Björn) hirðstjóra konungs á Íslandi: „Samme Aar (1474) ved Sancte Hanns Dag midsommer tid lod Konning Christiern gribe 4 Engelske skib som kom fraa Prijdsenn lad met mange dyrebar tingester och Kiöbmanndskab fordi att samme Engelske skib det Aar tilfornn jhiellslaa hanns Fogit paa Jslandt".

Arfskiptabref þeirra brædrauua[1]).

Þad giorum wer jon asgeirsson. halldor hakonarson. philippus sigurdzson. þorarin arousson. brandr sigurdzson. þordr audunarson. aurnolfur einarsson. gisle philippusson. haralldur kenekssou. jon þosteinsson. markus ijonsson. asbiorn sturlason godvm mounvm viturligt med þessu voru opnv brefi. at þa er lidet uar fra hingad burd uors hera jehsu christi m. cccc. lx. oc siau ar. mauvdagin fyrstau j uetri[2]) j uatzfirdi j jsafirde woro wær til nefuder af ærligum manni juungkæra þorleife biornsyni j umbodi modr siunar hustru olofar loptzottr. sinna uegna oc brædra sinua arna oc eiuars oc jvngfru solueigar systr þeirra at skipta oc sundr telia alla þa peniuga kuika oc dauda fasta oc lausa frida oc ofrida er þeim hafdi til erfda fallid epter bioru

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Þ. e. 19. Okt.

heitinn þorleifsson faudr þeirra sem gud hans sal hafi. enn fyrnefndri hustru olofu j sinn helming til jafnadarskiptess vid furgreind sysken.

Nv saker þess at fyrgreind mædgin hustru olof loptzdotter oc þorleifur biornson firir sig oc brædr sina oc jungfru solueig firir sig. lofudu med fullu haundabaudi at hafa þat oc hallda fullt oc lauglegt eignarskipti huert vm sig sem uær furgreinder menn giordum oc skiptum þeirra a millum.

Jnn primis. skiptum vær hvstrv olofu skarde a skardzstraunđ oc aullum þeim jordum er þar fylgia oc þar med half saurbæiar fiara. flatey a breidafirde oc aullum þeim eyium er þar fylgia oc suo skarde epter þui sem fyrgreindri hvstru olofu hefer adr fremst til erfda fallit epter faudr sinn oc modr. oc her til skiptum uær henni mafahlid er liggr j mille havfda oc ennis oc þeim jordum er þar fylgia. Altanesi a myrum oc þeim jordum er þar fylgia oc j borgarfirde. Mosfelli j mosfellz sueit. ase j holltum oc þeim jordum er bonndin atti þar a landinv. Her med skiptv uær henni bæ a raudasanndi oc aullum þeim jordum er þar liggia til jnnann þinga. Brianslæk a bardastravnnd oc þeim jordum er þar liggia til sudr at skalanesi med eyium hualatrum oc jordum aullum j kroksfirde jnnan at laxa fratekin jordin kambr. kalladarnes a straundum oc allar þær jarder er þar fylgia med nordan epter bavlum at hafnarholmi. her til hlaut hun siafarborg j skagafirde oc allar þær jarder er þar til heyrdu. attatigi. c. j jordum j hunauazþingi oc her til fimm hunndrud kugillda oc tiutigi kugillda betr. fioretigi hunndrud j uirdinga gozi oc einu betur.

hlvtu j sitt hlutskipti j motz vid modur sina þeir brædurner syner biarnar heitins þorleifssonar. þorleifur oc arni oc einar oc þeirra syster jungfru solveig biornzdotter.

hlavt eirn af þeim kulu j suinadal oc þar allar jarder j dalnum oc þær jarder er þar liggia til. skard j langadal oc bolstadarhlid oc eireksstadi oc. ij. jarder j bug. wazhorn j linakradal oc mula þar hia oc halfa stapa a vaznesi. reiknazt þesser peningar fiogr hunndrud hundrada.

Enn einar biornson hlaut borg j sitt hlutskipti j uestr-

hopi oc þorkelshnol. meira os j midfirde oc allar þær jarder er þar til heyra med borg oc asi oc hualsæ enn minne j hrutafirde. Reiknauduzt þesser peningar fiogr hvndrud hundrada.

hin þride j sitt hlutskipte. wazfiord oc adaluik oc þær jarder er þar fylgia med. bauduarshola j uesturhopi oc dugansdal j arnarfirde firir fiogr huudrud hundrada.

oc her til hlutu þeir bræduruer. þorleifur j siuu hlut jordina reykiahola æ reykiauesi oc allar þær jarder er þar til liggia mille diupafiardar oc laxar med jordvni skaleyium.

Enn arni j sitt hlutskipti uup j dyrafirde oc allar þær jarder er þar til liggia ntau aluidru. war til uvps skipt medaldal oc holum oc klofi j aruarbylisdal. kirkivbol j annundafirde ut fra breidadal. her til halfa siauudu jord j steingrimsfirde.

Hlaut einar biornsou aluidru j dyrafirde oc allar jarder ut fra medaldal oc firir slettanesi frateknu hrauni j kelldudal. þar til hlaut haun kirkinbol j aruarbylissdal. jarder j arnarfiardardaulum oc. ij. jarder j talknafirde þær sem bondin atti þar.

her til hlutu þeir halft tolfta huuudrad hnerr vm sig j uirdingargozi oc attatigi kugillda auuars huuudrads hverr þeirra med hestum oc audrnm kauplum.

Enn jvngfru solueig bioruzdotter syster þeirra. hlavt j sinn hlut hol j bolungaruik oc þær jarder er þar ero j kring oc j skalauik oc boudinu biorn atti. arnardalina bada. Reiknavduzt þessar[1]) jarder .ij. huudrud huudrada oc siau hundrud betr. hest j auuuudarfirde oc allar þær jarder er þar ero jnn j fiordiu frateknv kirkinboli ut fra breidadal. her til hlavt hvu. sex hundrud j uirdiugargozi oc tivtigi kvgillda med kauplum.

Þessvm jordum skiptum uer fyr greiuder meun þeim brædruunm þorleifi. arna oc eiuare biornsyni.

hlutu þeir þorleifur oc arui j siun hlut jordiua andkulu j suinadal j hunauazþingi fyrer huudrad hundrada oc þær jarder er heuui fylgia oc sno heita. Hollt. hrafuabiorg. liotz-

---

[1]) Þesser, frumbr.

hola[r]. snæringsstader. grund. geithamrar. elldiarnzstade[r] j bug. þraum. skard j lan̄gadal. bolstadarhlid. eireksstade[r]. wazhorn j linakradal oc mula þar hia. halfer stapar æ uaznese. her til hlutu þeir adur nefnder brædr þorleifr oc arni jordina uazfiord j jsafirde firir hundrad hundrada oc þar til þær jarder er þar fylgia adaluik. hualatr. botn. haurgshlid. eyre j jsafirde. dugansdal j fossfirde j arnarfiardardaulum. bauduarshola j uestrhopi. stad j adaluik. garda. sæbol. skaladalr. þuerdalr. miduikr .ij. stackadalr. rekauik. tunga. atlastader. glumstader. hælaruik. hesteẏr. haufda straund. dyniande. bolungarnik. furnfiordur. reykiarfiordr. þaralatursfiordr.

Hlaut þorleifr biornsson j sitt hlutskipti reykiahola æ reykianesi. skaleyiar. hamar lannd. halft midianes. skerdingsstadir. haullustader. midhus. barmar. hyrningsstader. berufiordur. kinnastader. skogar. kollabuder. hiallar. skaldstader. hrishuol. munis tun̄ga. hafrafell. vogsbotn. biorg.

enn arni j sitt hlutskipti nup j dyrafirde. gerdhamra. arnarnes. birnnstader. kotnupr. klvkvlannd. holar. gardr. kirkivbol j aunundarfirde vt fra breidadal. klof oc hola oc medaldal oc þessar jarder j steingrimsfirde. bolstad. bassastadi. saudnes. holla. kleifar. reykiaruik oc halfur hafnarholmunr.

Hlaut einar biornson j sinn hlvt borg j uestrhopi oc litlu borg. þorkelshuol. wazenda oc þuerar tnær. kistu. haurghol. þoreyiarnup. gauksmẏre. grauf oc grafarhol. osa tuo. uigdisarstade. hualsæ enu minne j hrutafirde oc her til hlaut einar aluidrn j dyrafirde. kirkivbol j arnarbylissdal. eyre. saura. havfn. selvogar. slettanes. auskubrecku j kolmuladal. kluka. kirkivbol. avstmanzdalr. kirkiubol j̊ feizdal oc backe. huesta en efri. jarder tnær j talknafirde. sudreyr oc tunga.

[Þessar fastaeigner skipavdu uær aller furskrifader menu þeim aullum mædginum at standa skylldi j pant firir skulldum þeirra suo micid sem þetta nemur.

olof loptzdotter skal hafa nortunngn oc asana enu eystri oc þat meira j fastaeignnm er bondin biorn atti þar oc .xx. c. j hrauni j kelldndal. Enn solueig aunnr .xx. c. enn þridiv.

xx. c. þorleifi oc hanskolldzstadi j laxardal oc solheima æ asum j hvnauazþingi[1]).

Og til saninda her nm settnm nær adrnefndér menn uor jnncigle firir þetta skiptabref. skrifad j nazfirde j jsafirde favstvdagin næsta epter lncas Messu æ sama ari oc fur seiger.

---

442. [23. Október 1467. í Vatnsfirði].

Skrá nm skuldir eptir Björn Þorleifsson andaðan.

AM. Fasc. XVII, ad 9, frumritið á skinni, og er stungið saman við skiptabréf eptir Björn Þorleifsson frá 1467 (Nr. 441) og skiptabréf eptir Ólöfu Loptsdóttur frá 15. Apríl 1480.

Reiknaudnzt oc tauldnzt þessar skullder npp æ arf þeirra þorleifs biornzsonar oc brædra hans arna oc einars epter bondan biorn heitin þorleifsson andatan sem gnd hans sal hafi.

Jn primis .iij. c. nobil oc .lx. nobil oc. vj. nobil oc .iiij. gylline betnr j mins herra kongsens reikningsskap.

heinrek kepken .iij. nobil oc xl af uestmanaeyinm.

ofeigi jonssyni tin hnn̄drud.

steinvnni biornzdottnr halft fimmtanda hvnndrad.

Signallda gunnarssyni. lx. c. oc hest.

hvnndrad gyllina firir skiped þat er vpp var havgved j grunndarfirdi.

oddi siguatzsyni fimm kugillde. oc sera ara kugillde med leigu burdi.

arna jonssyni þriar ær.

joni hrafnsyni .xx. alnar.

asgrimi gudlavgssyni kvgillde.

joni arnasyni kugillde.

oddi þordarsyni siav. c.

fimmtan. c. gudmunde ualentinussyni.

---

[1]) [stendr á eptir ályktunarorðunum og endirinn á spássíu, af því að það hefir upphaflega gleymzt úr, og svo ekki komizt á réttan stað.

birni sigurdzsyni firir .xx. c. jord.

sigurde einarssyni firir tuo hundrud fiska.

Þessar skullder j hvnauazþingi.

séra joni firir tuær mallt tunn(u)r.

klæng firir hundrad fiska oc tolf manada brefer.

filippus æ asi hvndrad.

sera bessa þriu .c. oc firir .xx. salumess(u)r er hann savng firir bondann.

bavrnum þoralfs heitins kugilde oc uod er bonndanum selldu osinn.

aurnolfe firir suerd oc hanndzka oc jucku.

gudrunu snaradottr hundrad.

þorsteinni jonssyni j blaunduhlid fiogr kugillde.

birni tialldzsyni þriu kugillde.

astu halft annat hundrad.

joni suellahuavtt halft þridia kvgillde.

helgu þordardottr kugillde.

fimm .c. j jardar uerd firir dugansdal.

atti jungfrv solveig at giallda af sinum peningum suo miclar skullder sem hier upp telr. lx. c. oc .j. c. [einum eyre fatt j[1]) j mins hera kongsins reikningskap .vj. c. oc .xuiij. (alner) henrek keppkín. seytian c. firir medaldalinn. fiogr c. steinunni biornzdottur. þriu. c. sueini bordmannzsyni. halft annat .c. astu. halft fiorda hunndrad erfingium gudmundar heitins sueinssonar.

Suo micit uar reicknad oc virt j skipum j uazfirdi þeirra brædra þorleifs biornsonar oc arna biornsonar oc einars biornsonar halft .u. hundrad.

---

443. 12. Nóvember 1467. á Grýtubakka.

KAUPMÁLABRÉF Hrafns Brandssonar og Margrétar Eyjólfsdóttur.

AM. Fasc. XVII, 12. Frumritið á skinni „fra Benedict Magnussyne“. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en að eins eitt af þeim er nú fyrir, og þó bráknað.

---

[1]) [á spássíu.

Kaupmalabref Hrafns Brandsonar og Margrietar Eyolfsdottur[1]).

Jn nomine domini amen.

Lystizt oc stadfestizt suo felldr kaupmæli j gipting ɱilli þeirra Rafns brañzsonar af einni ælfuo en margretar eẏiolfsdottur af annarri ælfuo ǻ grytobacka j haufdahuerfui ǻ þeirra brullaupsdegi. jn festo sancte martini episcopi confessoris[2]) anno domini ɱ⁰ cd⁰ lx⁰ septimo ad Rafñ brañzson reicnadi sier þriu huudrvt hundrada til kaups vid margreto eiyolfsdottur[3]) j iordum oc lausafe. var þar fẏst til greind jordin skrida fyrer tiotigi hundrada. iodisarstadir fyrer xv. hundrvt er liggia j reykiadal j mula kirkiu sokn. geirbiannastadir fyrer hǻlfan þridia togh hundrada. hǻlf jordin holl fyrer hǻlfan þridia togh hundrada er liggia j kinn j stadarþingum. ɱyr ǻ tiorñnesi j husavikurþingum fyrer v. hundrutt. Reki ǻ lǻnganesi j saudanes þingum fyrer v. hundrut. Enn hier til reicknadi hann sier lausagodz. gaf ǻdrnefndr rafn margreto kono sinne lx hundrada j tilgiof. enn xxx hundratha j morgingiof oc beckiargiof. Єn ad þessum feuexti oc haulldnum skildaga gaf eyiolfur bondi annfinzson hier j mot ɱargreto dottur sinne hælft annat hundrat hundrada. þessar iardir er suo heita gazuik er liggur ǻ sualbardzstraund j sualbardzþingum fyrer lx hundrada oc jordina kroca er liggr j hnioscadal j draflastadaþingum xxx huñdrada oc þar til lausagoz sem til heẏrer. Samþycti oc sniolaug gudnadotter husfreyia eyiolfs boñda fylliliga þessa gipting oc fegiafer. kiori fyrrnefndur eẏiolfur bondi ɱargreto dottur sina mælakono j gard rafns branzsonar bonda hennar. oc lagdi hennar mǻla vpp j hans beztu eign iordina fyrrnefnda skridu. Suo oc ei sidur festi Rafn branzson ɱargreto eyiolfsdottur sier til laugligrar eiginkono ad guds laugum med þeim ordum sem þar til heẏrer maurgum dǻndimonnum nærverandum. Voro þessir brullaupsvottar sueinbiorn þordarson officialis holensis ecclesie. þorkell gudbiartzson. raugnualldur ǻsgrimsson. prestar. ɱagnus

---

[1]) **Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.** [2]) **Þ. e. 11. Nóv.** [3]) **Svo.**

benedictzson. Magnus runolfsson. þorsteinn branzson oc ion sigurdzson. Oc til sanninda her vm settum vær fyrrnefnder menn vóór inscigli fyrer þetta kaupmalabref er giortt var j sama stad oc ær. deghi sidar enn fýrr seger.

---

444. 19. Nóvember 1467. í Ögri.

KAUPMÁLABRÉF Magnúsar Magnússonar og Sigríðar Jónsdóttur, Ásgeirssonar.

AM. Fasc. XVII, 15. Frumritið á skinni. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þrjú ein af þeim eru nú fyrir, og þó eitt þeirra stórbrákað.

Kaupmalabref Magnusar Magnus(son)ar og Sigridar Jonsdottur[1]).

Jn nomine domini amen.

War suo felldr kaupmali gior og stadfestur millum ærligra manna Magnus Magnussonar og sigridar jonsdottur at greindr magnus hafdi til kavps uid adurnefnda sigride halft annat hundrad hundrada. war þar til greint fyrst jordin draflastader er liggr j hnioskadal j þingeyiarþingi. og þat jardagoz meira sem hann eigr og þar til kugillde og lausagoz. Her j mot hafdi fyr greind sigridur til kaups uid adr nefndan magnus. niutigi hundrada. woru þar til greindar þriar jarder er suo heita. hrafnabiorg. birnustader ok[2]) efstidalr firer fimmtigi hunndrada allar saman. liggia þessar jarder j jsafirde j augurs kirkiu sokn. gaf fur greindur magnus adr greindri sigridi kuinnu sinni fiordungsgiof af adr greindum peningum. kiore jon bonndi asgeirsson sigride dottr sina malakonn j gard opt nefndz magnus magnussonar. reiknadezt allr hennar mali hunndrad hunndrada og fimmtan hundrudum betr. woru þesser festingaruottar. sumarlide eireksson. jon þorlaksson. sigualldi gunnarsson. biorn jonsson. erlendur gunnlaugsson. Og[2]) til meire stadfestu og

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [2]) Svo fullum stöfum hér.

saninnda hier um setta eg tittnefndnr magnus magnussoñ og jon asgeirsson ockr jnncigle med fyrnefndra manna jnciglum fyrer þetta kaupmalabref. skrifad j augri j jsafirde fimmtudaginn næsta fyrer ceciliu messo. þa lidet nar fra hingadburd uors herra jhesu christi þusnnnd fiogr hunndrud sextiger ok siau ar.

---

445. 20. Nóvember 1467. á Hólum.

Dómr útnefndr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um áverka og banatilræði Jóns Einarssonar við síra Kár Jónsson.

ÍBfél. 125A. 4to, bl. 56a—57a, dómabók skr. c. 1680.

Domnr wtnefndnr aff bisknp Olafi.

Þeim godum mönnnm sem þetta Breff sia ednr heÿra senda Sygurdur Þorlaksson. Einar Benidictsson. Kietill grijmolfsson. Biorn Þorsteinsson. Nikulas Þormodsson. Lodnijk Hallsson. Steirnn Þorvalldsson. Olafur Jngimundarson prestar. Hallur Jonsson og Jon Þorsteinsson messndiaknar og Jon Palsson snpdiakn Q. G. og sijna knnnugt giorandi arum eptir lausnarans fædingu 1467 ar. fostudaginn næstann firir Clementzmesso ä Hoolnm j Hialltadal vorum wier j dom neffndir aff wirdnligum herra og vorum andligum faudur Biskup Olafi med gudz nad Biskupi ä Hoolnm ad dæma a millum sira Kars Jonssonar og Jons einarssonar. ad fyrnefndur sira Kar kiærdi til Jons Einarssonar ad hann hefdi hogguid sig med suerdi sär ä handlegginn og þar syndi sira Kar orid og bar ad honnm þriu atuik onnur. hogg a auxlina og stingi. ad hann hefdi veitt sier firir. x. vetrum.

J annari grein kiærdi optnefndur sira Kar thil adur neffnz Jons Einarssonar ad hann hefdi stnngid hest sinn vndir sier thil dauda nn j vor er hann reid til kirkiunnar erindis og Bisknps. Sagdi sira Kar ad Jon hefdi veitt sier j þessu sinni .vj. banathilrædi ef honnm hefdi ecki hamlad verid. Sagdist sira Kar hafa bedist og krafist Biskupsinz tijundar j þad sinn og j þria tijma af adur greindum Joni.

Þui j fyrstn grein dæmum vier steffnuna logliga og Jon Einarsson logliga fyrer kalladan.

J annari dæmdum vier mork j steffnn foll. nema Jon geti sýnt loglig forfoll til ad hann matti ecki koma.

Hier med dæmdum vier j fyrstn akiæru sira Kars firir þann averka er hann kiærdi til Jons .ij^{e}. firir hin .iij. atvikin .ij. stingina og hoggid dæmdnm (vier) mork firir huortt þeirra og .vj. merkur j fullretti hans nema Jon vilie af lata eitthuad af þessu. Svo dæmdum vier hann skylldugann ad sneria þar firir .vj. eid jnnan halfs manadar ad heyrdum dominnm firir Bisknpinnm edur hans logligum wmmbodzmanni. Fellur honum eidurinn þa dæmdnm vier hann fallinn j bann af sialfu verkinn og hann skylldugann ad sækia lansn thil Bisknpsins. nema hann syne med vitnum firir Bisknpi ad hann sie med logum leystur.

J annari grein kiærdi sira Kar thil Jons Einarssonar. ad hann heffdi veitt sier adhlaup med brugdnum knijfi og stack vndir honum hestinn thil dauds og veitti honnm .vj. banathilrædi. Þni dæmdnm wier sira Kar skylldngann ad leida .ij. votta jnnan manadar firir Biskupinnm edur hans logligum vmmbodzmanni [ad þau hugdi hann[1]) ad þad væri prestsins skadi edur bani ef þau heffdi a̋ hann komit og sno þad ad Jon drap hestinn vnder honum. og ad þeim vitnnm leiddum dæmdum vier tittneffndann Jon skylldngann ad giallda sira Kari aptnr annan jafngodan hest. jnnan .vij. vndar ad heyrdum dominnm og eyrer vpp a hnoria viku thil þess ad hesturinn er knittnr og prestinnm .vj. merkur j fullretti og sijna mork firir huortt thilrædi af hinum .v.

J þridiu grein kiærdi sira Kar til adur neffndz Jons ad hann heffdi eigi lukt tijund sijna j wor nie rad firir giortt. sagdist sira Kar (hafa) bedist og krafid tijnndar vpp a .iij. tijma og ecki feingid. þui dæmdnm wier Jon skylldugann ad tnigiallda aptur tijnndina ad logheimili sira Kars. þar thil .iij. merkur og .xviij. alnir j huoria krofn og skal golldid jnnan. xiiij. natta ad heÿrdum dominnm. Nu saker þess ad sno stendur skriffad fyrri j dominnm. ad sira Kar

[1]) [Þannig.

var særdur og sleiginn. lata suo log heilagrar kirkiu. ad Biskup skal taka rett a klerknm sijnnm sem kongur a þegnum sijnnm. þui dæmdum vier fyrrneffndir domsmenn Jon Einarsson skylldngann ad giallda biskupinum .ij. merknr firir fyrsta hogg .iiij. merknr firir annad. Enn þar sem hann drap hestinn thil daudz vndir prestinum er hann var j Biskupsins erendum og talmadi prestsins ferd og halldid sijdan ologliga hestinum. þar firir dæmdum vier tijttnefndan Jon skyldngann ad gialda biskupinum .xv. merkur. Sknlu þessir peningar gialldast ad næstnm fardogum sem ei eru adnr eindagadir j ollnm logaurum.

Og til sanninda.

---

446. **29. Nóvember 1467. á Grenjaðarstöðum.**

Kaupmálabréf Finnboga [lögmanns] Jónssonar og Málfriðar Torfadóttur.

AM. Fasc. XVII, 23. Frumrit á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. AM. Apogr. 1484. Frumritið var komið frá Staðarhóli.

kanpmalabref Finnb(oga) L(ögmanns).
Anno 1467.[1])

Ollum monnnm þeim sem þetta bref sia edur heyra senda olafur grimsson. arne einarsson. ion berþorsson. olafur eyiolfsson ok magnns hallason. qnedin guds ok sina kunigt giorande ath snb anno gracie Millessimo quadragentessumo sexagessimo septimo. faustudagin nęsta fyrer matteussmessu a hausted[2]) a meirnm aukrum j skagafirde uorn uier j hia sanm ok heyrdnm æ ath hustrn kristin þorteinsdotter gipte finboga ionssyni med handabande malfride torfadottnr dottur sina med hennar jayrde ok samþycke med allañ þann rett sem langligvm giptingarmanni ber ath gipta mey eda konu epter langum. uar þetta fekaup greindra manna j milli. ath finboge hafde til kaups

---

[1]) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [2]) þ. e. 18. Sept.

uid malfride alla þa peninga er hann atte j faustu ok lausufridu ok ofridu. reiknade hann þad fiogur hundrud hundrada. hier j mote hafde malfridur til (kaups) med finnboga tuau hundrud hundrada af sinum faudur arfi. gaf finboge malfride sextige hundrada j tilgiof ok annat sextige hundrada j beckiargiof ok þęr adrar giafer sem hann uillde henne til heidurs giora. Og til sannenda hier um settv uier fyrnefnder men uor incigli fyrer þetta bref skrifad a greniadarstaudum i reykiadal [uesta dag[1]) fyrer andresmessu a sama ari sem fÿr seiger.

---

447. 19. December 1467. í Bjarnanesi.

Hermundr Árnason selr Teiti Gunnlaugssyni jörðina Þórólfsdal í Lóni með tilgreindum landamerkjum og ítökum, en Teitr gefr í mót hálft Skálafell og hálfa Sævarhóla í Fellshverfi.

Bisk. Isl. Skalh. Fasc. III, 7, í transskripti á skinni frá 10. Okt. 1526; AM. Apogr. Nr. 2530, með hendi Árna Magnússonar eptir transskriptinu. Prentað í Tímariti Jóns Pétrssonar I, 44, eptir lakri afskript úr bréfabók Ögmundar biskups.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heyra senda sira tiorfe biornsson. heinrek arnason. jon sæmundzson og siguatur halldorsson quediu guds og sina. kunnigt giorandi med þessu woro opnu brefi at uier uorum þar j hia saum og heyrdum upp a at hermundur arnason sellde teite gunnlaugssyne jordina þorolfsdal er liggr j lone j stadafellzþingum[2]) fyrer .xuiij. hundrut med aullum þeim gaugnum og gædum sem þeirri jordu hefur fylgt at fornu og nyiu og hann hafdi fremst eigandi at ordit. Sagdi hermundur til þessara landamerkia epter þvi sem hans fader hafdi honum sagt. og hann hafdi heyrt af sira gudmundi þosteinssyni. at dalur ætti jord alla ofan at þiodgautunum fyrer nordan nada. og þar yfer um þuerholltin. og so alla jord

---

[1]) [tvískr. í skbr. [2]) þannig.

oslitna j millum jokulsár og laxár. og allt iu uuder jokul. og sandin allañ ut epter fyrer austan holltin. hriseyar og eskiholm. glámsmyr og herbiarnarey. jord og fioruna millum osshofda og papafiardaross a dalur og allañ reka iuau fiardar og matreka allañ utaufiardar. uema seldur hafi uerit til stadafellz[1]) halfur matrekinu. þa eiga huorertueggiv at geyma og hafa matrekau huorer fyrer sig halfan. eu hier j mot gaf fyrnefndur teitur aduruefndum hermundi jordina halft skalafellit fyrer .xu.c og halfa sefarholana fyrer .ccc. liggia þessar badar jarder j kalfafellz þiugum j fellzhuerfi. Skylldi optnefndur teitur hallda aduruefndri jordu þorolfsdal til laga. en hermundur suara lagariptiugum a fyr greindri jordu. Og til saniuda hier um settum uier fy(r)nefnder meun uor jnsigli fyrer þetta kaupbref er skrifat uar j biarnanesi j hornafirdi laugardagiun uæsta fyrer torlaksmesso þa lidit uar fra hingatburd uors herra jehsu christi ∞. cccc. lx. og uij. ar.

---

448. 22. December 1467. á Munkaþverá.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. XVII, ad 2. Frumtransskriptið á skinni. Brot eitt er eptir af fyrra innsiglinu, en hitt er dottið frá. Apogr. 3001.

transskriptabref vm proventv magnusar joussouar 1466. 27 annad eins latanda[1]).

Ollum monuum þeim sem[2]) þetta bref sia edr heyra senda steingrimr isleifssou ok olafur Magnuss sou kuediu guds ok sina kunnikt geraude ath uith saum ok yfirlasum opith bref dande mauna med þeirra heilum ok hangaudum innsiglum suo latauda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr prófentubréf Magnúsar Jónssonar og Margrétar Finnbjarnardóttur frá 2. Apr. 1466, Nr. 406].

Ok til audsýniugar hier um̄ setto uid fýrr skrifadér menn ockur inusigle fyrer þetta transkriptarbref skrifath a munckaþuera j eyiafirde þridiadagiun næsta firer andlatz-

---

[1]) Svo. [2]) Hér stendr aptr „þeim" í frumbr., en því er ofaukið.

dag hins heilaga þorlaks biskups þa er lidith var fra holdgan drottens þusund fiogur hundrath sextiger ok siau ar.

---

449. [c. 1467].

Afhending staðarins í Hrepphólum, þegar Sveinn biskup lét afhenda og síra Gísli slepti, en síra Andrés tók við.

AM. 262 4to. bl. 1 a—b. skr. c. 1600. — AM. 66. 8vo. c. 1600.

Annar mældagi

Anno domini 143[1]) voru suo mykler peningar afgreidder j Holum þa biskup Sueirn liet afhenda og sijra gisli slepti. Enn sijra Andries tok vid.

kyr xiiij og lx asaudar.

vij hestar og iiij hross.

iiij^c j busbuhlutum og vornvirdum Eyrer.

item iij^c j gelldum nautum.

jtem fiell j portio kirkiunnar medan adurgreindur sijra gisle hiellt stadinn .ij. merkur hins .vij.ª c. fiell nijdur fim hundrut af þessu firir þad sijra gisle liet uppgiora kyrckiuna. enn hann lucktti honum[2]) xj ærgilldi j portio.

---

450. 1467.

Máldagi kirkjunnar á Eyri í Álptafirði (Narfaeyri), þegar Sveinn biskup Pétrsson visiteraði.

AM. 260. Fol. bls. 105 [aptan við Eyrarmáldaga í Álptafirði (Narfa-

---

[1]) Þannig í handritinu, og er það skilið svo í Prestatali séra Sveins Níelssonar (Kh. 1869), að ártalið eigi að vera 1431, en það nær eingri átt, því að Sveinn Pétrsson var biskup í Skálholti 1466—1476. Staðarafhendingarnar í Hrepphólum og porcioreikningar frá 1474—76 eru enn til, og getr þessi afhending því ekki verið frá þeim árum, og ekki heldr frá 1473, því séra Guðmundr Narfason sýnist 1474 hafa verið búinn að vera þar nokkur ár (5—6 ár); ætti því þessi afhending að vera frá c. 1467.

[2]) Þannig.

eyrar) i Vilchinsbók CXCVIII]. AM. 259. Fol. skr. c. 1640; AM. 256. 4to. skb. 1640; Laudsb. 350. 4to. skr. 1643; JSig. 147. 4to. skr. 1665.

Anno Domini m. cd. lx.° septimo. þa er virdulegur herra Sveinn med guds nád biskup j Skalholti gisti a Eyri j Alfttafirdi liet hann giaura kirkiuna þar vj skynsama menn. giordu þeir hana þa fyrer .vij.c enn .iiij.° oc .xx. ef hun være sæmiliga vppgior epter þui sem vani er til ærligra[1]) kirkna.

Lagdi þa þorvalldur þorkielsson til sagdrar kirkiu marteins[2]) lijkneski oc kiertistiku þar fyrer Tabulam yfer alltari. Alltarisklædi med fordvkum .ij. koparstikur oc eitt fontklæde fyrer .ccc.

Oreiknad portio vm .xv. ar oc .xx. medann hann var þar.

Hier med lagde sonur hanns Narfe til messuklæde god. iij lijkneski med Alabastrum. eina kistv stora læsta. De sanctis bok j kringum ared. Missale og de Tempore bok frá páskum til Adventu.

---

451. 15. Janúar 1468. á Hólum.

Dómr tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um bætr af bræðrum Skúla heitins Árnasonar, er sært hafði biskupinn með höggi á höndina í vizitaziu.

AM. Fasc. XVIII, 7. Frumrit á skinni. Af tólf innsiglum eru nú átta fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 3205.

vm vigxmal skula arnasonar.[3])

Þath giorum vær sueinbiorn þordarson officialis heilagrar hola kirkiu. þorleifur magnusson. raadzman sagdz stadar. þorsteinn jonsson. sigmund steindorsson. sigurd þorlaksson. jon broddason. magnuss jonsson. þoraren þordarson. simon jngemundarson. andres jonsson. þorfinnur þorolfsson ok loduik hallzsson. prestar holabiskupsdæmis. godum monn-

---

[1]) arligra 260. [2]) Martinus 350, 147.

[3]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

um viturlikt med þessu voru opnu brefue. anno domini m° cd° lx° octauo. faustudagin næsta epter geisladagin[1]) j viduik j viduikarsueit vorum vær j dom nefnder af vorum nadugha herra ok audaligum fôdur biskup olaf aa holum. ath dæma millum hans ok brædra skula heitins arnasonar. Runolfs arnasonar. stulla arnasonar ok bauduars arnasonar vm þáá aakæru er biskupin kærde þar fyrer oss. ath skuli heitiun hefde hauggit sigh aa hina hægri hondina suo blod var vti ok er epter michelsmessu kuelld j saurbæ j eyiafirde er hann var j sinne laugligri visitacio. var ok þessi same giorninggur suarin þar fyrer oss vpp a fyrscrifadan skula heitinn. suo ok eigi sidr medkendizst þar fyrer oss fyr scrifader þrir brædur skula heiteñs ath þeir hôfdu þetta sama máál laght þar med haũdabande vnder tolf presta dom vid biskupin. ok ath bæta fyrer hinn dauda epter laugum suo sem þeir hôfdu vnder laght. var þath vor domur j fýstu. ath vær dæmdum biskupinum áá þessu hauggino mork ok tuttugu j sarabętur. þui vær dæmdum biskupinum tuifalldan Rett j sinne visitacio. ok þridia Rettarfar fyrer þath er hann var hans husbonde. J annare grein dæmdum vær biskupinum sextigi marka hid hæsta fullRette kirkiunar. skýllde fýr scrifuader þrir brædr luka þessa peñĩũga ath næstum fardogum heima áá holum biskupinum edr hans vmbodzmanni epter þui sem þeir hafua vnder laght adr ok fyr scrifuad stendur. var þessi vor domur vpp sagdr j sama stad. dag ok a̋r sem fyr seiger. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrnefnder prestar vor incigli fyrer þetta domsbref scrifuat áá holum j hialltadáál deigi sidar en fyr seiger.

---

452. 6. Febrúar 1468. á Þingeyrum.

Þorleifr jungkæri Björnsson selr Egli Grímssyni jörðina á Skarði í Langadal fyrir Eyvindarstaði í Blöndudal.

AM. Apogr. 747 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti á skinni frá 9. Marts 1492.

---

[1]) Þ. e. 14. Janúar.

Þeim godum monnnm sem þetta bref sia eda heyra senda gisli philipusson. gisli þorgilsson. gudmnndr þorbiarnarson. olafnr grimsson. eyolfur vigfusson. og þorsteinn sölvason kuedin guds og sina kunnigt giorandi at þa er lidit uar fra hingatbnrd uors herra jesn christi þnsnnd fiögr hnndrut sextiger og atta ær miduikndaginn næsta efter blasinsmesso[1]) j huammi j vazdal uorum nær j hia saum og heyrdnm æ ord þeirra og hanndabannd af einni alfn junngkæra þorleifs biornssonar. enn af annarre eigils grimssonar at suo firir skildn at fyrrnefndr þorleifr sellde adurgreindum egle jordena alla skard j lanngadal er liggur j holltastadaþingnm med ollnm þeim gaugnvm og giædvm sem greindri jordu fylger og fylgt hefur at fornn og nyiv og hann nard fremst eiganndi at j erfd efter favdnr sinn med suo vordinni kirkivskylld sem þar kynni at profazt. Reiknade og þrattnefndr þorleifur at bulnngarnes uæri eign kirkiunnar æ skarde ef þat er eigi adur bygt af heimalandi. hier j mote gaf tittnefndr eigill optnefndnm þorleifi jördina alla æ eyuindarstödum er liggr j blaundndal j holakirkiusokn med ollum þeim gögnum og giædnm sem greindri jördu fylger og fylgt hefer at fornu og nyiu og hann vard fremst eigandi at efter sinu kaupi firir ntan þann jardarspott er hann reiknadi sig hafa agreint vid arna geirsson. sagdi greindr eigill halfkirkin skylld æ jördunni æ eyvinndarstödum. Skylldi og huor þeirra optnefndra manna þorleifnr og eigill suara firir þa kirkiu er æ þeirri jördu stod er huor um sig hafdi þa keypta. skylldi og þrattnefndur eigill hallda jördnnni æ skardi til laga enn þorleifnr svara lagariptingum. Suo og ei sidnr skylldi tittnefndr þorleifr hallda jördunni æ eyuindarstödum til laga. enn ef hun kann af at ganga med lognm skylldi þorleifur eiga atgang til þeirra jarda er nefndnr eigill hafdi gefit bondannm birni þorleifssyne firir greinda iaurd eyuindarstade eda sinna syskina at rettum reikningi. enn eigill þar vid skildr. Ok til sanninda hier um setti þorleifur biornsson sitt jnnsigli med uorum fyrgreindra manna jnnsiglnm firir þetta jardakanpsbref

[1]) þ. e. 4. Febr.

er skrifat uar æ þingeyrum j hunavazþingi æ sama are tueim nottum sidar enn fyrr seiger.

---

453. 2. Marts 1468. á Hálsi í Kjós.

Vitnisburðarbréf um landamerki Ílifsdals í Kjós og Mýdals.

AM. 238. 4to bl. 98, Bessastaðabók, skr. c. 1570. — JSig. 143. 4to, bls. 153, skr. 1696.

Landamerkiabref ꜵ milli mydals og ilifsdals.

Þad giorum uit Jon eigilson og Jon haukson godum monnum nitrligtt med þessv ockru brefi ad uid uorum j hia ad þeir ridu ꜵ laudamerki j millum Jlifsdals og mydals iuar vigfussou er þa atti Jlifsdal. og eyolfr Jonson er þa atti mydal. og eignadi greiudr eyolfr sier alldri leingra en j nedañuerdañ Sandhrygginn. er geingr ofan ur hnuknum fyrir sunuañ fram j dalnum. og suo yfer griotfestina[1]) er geingr ofau ur fiallinu fyrir uordaũ fram̃ j daluum. Og til sanninda hier um setinm vid fyrr uefndir menn ockur jnnsigli fyrir þetta bref skrifad ꜵ nedra halsi j kios. miduikudaginu fyrstañ j faustu þa lidit uar fra[2]) gudz burd 1468 ar.

---

454. 30. Marts 1468. í Holti undir Eyjafjöllum.

Snorri Þorsteinsson og Guðrún Gizurardóttir, móðir hans, gauga í borgnn fyrir Grím Þorsteinsson, bróður Snorra og son Guðrúuar, „við staðarins peninga, hvert beneficium, sem hann kynni að þiggja af síuum herra biskupinum“.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 3, frumritið á skinni. AM. Apogr. 2481 eptir frumbréfinu „accuratissime“. Innsiglið var dottið frá, þegar Árni lét afskrifa bréfið.

Vitnisburdarbref[3])

Þat gerum vith jon ionsson og bodvar þorolfsson godum monnum vitanligt med þessv ockru opnu brefe þa er lidit var fra hingatburde vors herra iehsv christi ꝏ° cd° lx° og atta ꜵr suunodaginn næsta epter annunciacionem

---

[1]) grjótrústina 143. [2]) 143; sl. 238. [3]) Utan á bréfinu með forni hendi.

beate marie[1]) j drangshlyd vnder eyiafiollum vorum vith j hia saum og heyrdvm vppæ ord og handaband sira grims þorsteinssonar af annare alfv enn af annare alfv snorra þorsteinssonar hans brodurs og gudrunar gizurardottur þeirra modr suo fyrir skildv at fyr nefnd gudrūn og snorre settv sina penninga j borgan vith stadarens penninga huert beneficium sem hann kynne at þiggia af sinum herra biskupenum. Og til sannenda hier vm settum vith fyrr nefnder menn ockr jnsigle fyrir þetta vitnisburdarbref skrifat j hollte vnder eyiafiollum tercio kalendas aprilis a sama ǻre og fyr seiger.

---

455. **8. Apríl 1468. í skrifstofunni í Vatnsfirði. 24. Júní 1469. á Reykhólum.**

Ólöf hústrú Loptsdóttir handleggr Örnólfi Einarssyni til eignar jarðirnar Tannstaðarbakka, Útibliksstaði og Hvalsá hina minni, ef af honum geingi jarðirnar Álfadalr og Hraun á Ingjaldssandi, er Björn bóndi Þorleifsson hafði selt Örnólfi.

AM. Fasc. XVIII, 3. Frumrit á skinni. Af þrem innsiglum er eitt dottið frá.

kaupbref firir ulfadolom (og) tannstadabacka j hrutafirdi[2]).

Þat giorvm wær jon narfvason. jon markvsson og helgi filipusson godum monnum kvnnigtt med þessv woro opnv brefi þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesv christi. ϖ. cccc. lx. og atta ar. fostvdagin næsta fyrer palmadag j skrifstofunne æ Wazfiardarstad j isafirde worum wær j hia saum ok heyrdum ǻǻ ord og handaband þessara manna hustru olofu[3]) loptzdottr af eirne alfu enn annare ornolfr einarsson[3]). at sua fyrer skildu at adrgreind olof handlagdi fyrr greindvm ornolfi apptur jardirnar er suo heita tanstadarbacki er liggr j hrutafirde j stadar kirkiv sokn. wtibliksstade j midfirde er liggr j mels kirkiu sokn og hualsǻǻ ena minne er lig(g)ur i backa kirkiu sokn edr sua goda peninga

---

[1]) þ. e. 27. Marts. [2]) Utan á bréfinu með hendi frá 16. öld. [3]) Svo.

sem þeim kemnr wel til samans wm fyrer greindar jardir og þau fiaugur kngilldi er þar stodu med sua framt sem af gengi af þrattnefndum ornolfi med lognm edr wæri gripnar med ofriki an doms edr laga wtan sonss edr sama þær jarder er sna heita alfadalr og hraun ǫ́ jngialdzsande j sæbols kirkiu sokn er bondin biorn þorleifsson sem gud hans sal hafi selldi tittnefndum ornolfi fyrer adrgreindar jarder. skilldi þrattnefnd olof eiga alla sokn æ fyr nefndum jordnm alfadal og hranne og þeim .iiij. kngilldnm er þar standa med og ǫ́logr hner þessa peninga gripi eda tæki. Og til saninda hier wm settnm vær fyrr nefnder menn wor jnzigle fyrer þetta bref er giortt war at reykiaholum ǫ́ ʀeykianese wpp ǫ́ ȷonssꝏesso dag baptista. ari sidar enn fyrr seiger.

---

456. 18. Maí 1468. í Sælingsdalstungu.

Transkriptarbréf.

AM. Fasc. XVI, 30, frumritið á skiuni. Þrjú innsigli eru fyrir bréfinu.

Þat giorum nær gunnar jonsson. maguns þoralfsson ok þorarinn brannzson. godnm monnum vitnrlegt med þessu noru opnn brefe. ath nær haufum sedh ok ẏfer lesit opit umbodsbref stẏrs snorasonar. med hans heiln ok oskauddu hangan̄da jnsigle. suo latan̄da ord epter ordh sem hier seiger.

[Hér kemr umboðsbréfið frá 26. Nóv. 1465, Nr. 403].

Ok til sannennda hier nm settvm vær fyr nefnder menn uor innsigle fyrer þetta transkriptarbref. skrifad j sælingsdalstungv j huamsueit midnikndaghin næsta epter halluardzmessu ǫ́ uorit Þǫ́ er lidid war fra hingatburd nors herra jehsu christi þushund fiogr hn̄drud sextiger ok atta ar.

457. 29. Maí 1468. á Möðruvöllum.

Vitnisburðr Sveins Þorkelssonar um landamerki Klifshaga í Skinnastaðaþingum.

Eptir frumritinu á skinni frá Brekku í Núpasveit, sem séra Þorleifr Jónsson á Skinnastað útvegaði mér að láni og sendi mér sumarið 1893 í Reykjavík. Eitt innsigli hefir verið fyrir bréfinu, en það er dottið frá. Þveingrinn er eptir.

landamerkiabref vm klifshaga[1]).

Þath giorer ek sveinn þorkelsson godvm monnum vitrligt med þessv minv brefi ath fẏrer þremtigvm ara þa ek bio i klifshaga er lig(g)r i skinnastada kirkiv sokn ok ek atta adr nefnda iavrd og gvdrvn kona min at ek hafda ok hiellt landamerki ad langagardi hinvm sydra motz vid leifsstadi ok svo fẏrer nedan brvnna a svdr a klif mozt vid ærlæk svo ath eingi akærdi svo ek uissi ok hier epter vil ek sveria ef þvrfa þiker ok til sannenda hier vm setti ek mitt innsigli fẏrer þetta bref er skrifat var a mavdrvvavllvm i havrgardal svnnvdagenn næsta epter vppstigningardag þa er lidid var fra hingadbvrd vors herra ihesu cristi þvsvnd fiogur hvndrvd sextiger ok atta ar.

---

458. 5. Júní 1468. í Syðsta-Hvammi.

Vitnisburðr Þorvarðs Þorvarðssonar, að hann hafi vitað meira en þrjátigi vetra, að Reykir í Miðfirði ætti veiði í og land að Bugðuhyl.

AM. Apogr. 511, afskript staðfest 18. Sept. 1712 í Reykjavík af Árna Magnússyni, Páli Hákonarsyni og Magnúsi Einarssyni, gerð „Ex originali Þordar Þorleifssonar á Kirkiubæiarklaustri“.

Þat giori eg þorvardr þordarson godvm monnum kunigt med þessv minu opnu brefi at eg vissa arna sueinsson og gudmund þorlakzson og þorlak son hans bva a torfustodum j midfirdi og eignvdv[2]) sier alldri leingra ofan en j jsolfs-

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi. [2]) eignvdi, hdr.

melshorni[1]) sikit redi fram j æ. var eg heimilismadr æ torfvstöðvm og bergstöðvm siu[2]) vetur hia þessvm monnum og xvi vetur æ stadarbacka og vissa eg alldri þessa menn fara j bvgdvhyl ne i fliotit þar fyrer ofan nema med lane reykiamanna og alldri landzhlut or taka so eg vissa vpp æ alla þessa vetur er eg var þar uęr vpp æ .xxx. vetra er eg var j midfirdi þa heyrda eg alldri tvimæle æ annar ætti halfan boguhyl[1]) og halft fliotit fyrer ofan en reyker þessa jord og veidi ofan fra melshornenn sem fyr seiger. Og til sanenda her vm setta eg mitt jusigli fyrer þetta vituisburdarbref er skrifat var j synzta hvame j midfirdi æ hvitasvnv anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lx⁰ oktavo.

---

459. **8. Júní 1468. í Túngu í fljótum.**
4. Febrúar 1469. í Holti í Fljótum.

Vigfús Þorsteinsson selr Hákoni Jónssyni jörðina Vatnsenda í Ólafsfirði fyrir þrjátigi hundraða í lausafé með tilgreindum landamerkjum.

AM. Fasc. XVIII, 13. Frumrit á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en sumt af þeim er nú dottið frá. — AM. Apogr. 275. — Bréf þetta er prentað í Tímariti Jóns Pétrssonar IV, 70—71.

Watzendi. Kaupbreff firer Vatuzenda 1468.[3])

Þath gerum vier hallsteinn þorsteinssonn. þoralldr jonsson. jllugi helgasonn ok augmundr eẏiolfssonn godum monnum viturligt med þessu voro brefi. at þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrot fiogur hundrot sextigir ok atta ær j tungu j fliotum midkudaginn næsta eptir huitasunnu voro vier j hia savm ok heẏrdum æ ord ok handabaud þessara manna vigfus þorsteinssonar ok hakonar jonssonar at sua fyrer skildu at vigfus selldi hakoni jonssyni jordina vazenda er liggur j olafsfirdi j kuia beckiarþingum med ollum þeim gognum ok gædum sem henni hefir fẏlgt at forno ok nẏiu ok hann vard fremzt

---

[1]) þannig. [2]) svo = sjö; [3]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

eigande at ok jtolulansa at aullu jordina. sagdi fyrgreindr vigfus þesse landamerke med vazenda. at gardr redi fyrir vtan. Enn fyrir snnnann langa gardr upp j fiall ok ofan j siki ok rettsyni or gardinnm yfer j ana. hier j mot gaf tittnefndr hakon ionsson þriatigi hundrada sna greinda peninga. xx. malnytn kugillde ok fiognr gielldfiar kugillde. ok tuo hundrot j hrossvm ok fiogur hnndrot j friduirdnm peningum. medkenndistz optnefndr vigfns bondi at hann hefdi fulla ok alla peninga uppborit sna honnm vel anægir fyrir adr greinda iord vatzenda. skýlldi hakon jonsson hallda til laga jordnnni enn vigfns suara lagariptingnm. samþyckti hallbera jonsdottir kninna vigfns bonda j sama handabandí þetta jardarkaup. ok hier med gaf hakon fnsa bonda hest vm fram ok lukti hann þegar þeir keýptn.

Ok til sanninda hier vm settn vier fýr nefndir menn vor insigli fyrir þetta bref skrifat j hollti j fliotum laugardaginn fýstan j ínín[1]) vikna fostu. æri sidar en fyr segir.

---

460. **22. Júní 1468** **í Víðvík.**

Dómr tólf manna, útnefndr af Jóni Þórðarsyni, kongs nmboðsmanni í Hegranessþingi, nm vígsmál Hallvarðs Ámundssonar, er sló Skúla Árnason ófyrirsynju í hel.

AM. Fasc. XVIII, 8, eptir transskripti á skinni frá 24. Júní 1468.

vm vigsmal skvla[2]).

Ollum monnnm þeim sem þetta bref sia edr heýra senda þorstein magnnsson. halldor brandzson. olafur grimsson. benedict asgrimsson. vigfus suarsson[3]). kolle magnnsson. bauduar finnzsson. jllnghi halldorsson. laugrettumenn j hægranesþingi arne einarsson. halldor steinþorsson. sueinn gudmundzson ok hellgi jonsson. bændr sama þings. knediu gudz ok sina. kunnikt giorandi. þáá er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogur hundrnt sextigi

---

[1]) Svo. [2]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [3]) Svo; *ekki:* juarsson.

ok atta áár. miduikudaginn næsta fyrer jonsmesso baptiste j viduik j viduikarsueit. áá þingstad rettum voru vær j dom nefnder af velbornum manni jone þorda(r)syne er þáá hafdi mins herra kongsins sýslu j hægranesþingi. ath dæma j millum vors naadugs herra biskups olafs aa holum. ok runolfs arnasonar. vm þær vigsbætur sem adr nefndur biskup olaf hafdi j borgañ geingit vid fýrnefndañ runolf ok hans brædr ath luka fyrer halluard amundzson. er oforsyniu hafdi j hel sleigit skula arnason brodr þeirra. suo ok ei sidur lagdi opt nefndr biskup olaf. ok þratt nefndur runolfur med handabañdi vnder vor(n) dom þar áá þinginu vm adr greindar vigsbætur. lýsti tit nefndr biskup olaf fyrer oss. adr nefndum domsmonnum. ath adrnefndr skuli hefdi haugguid sigh áá hoñdina fyr en hann fieck sitt bana sáár ok syndi oss þar skilriki til. ok hiellt hann þar fyrer j banne. nu saker þess ath biskupin reiknadi hann fallit hafua j hinu hæstu stormæli heilagrar kirkiu. enn vær finnum hier ecki vm scrifuad j voru laugmale þath er oss þiker nær ganga en þath. ath vor landz lagha bok seger ath aunguer mege þetta sýndalaust giora ath taka menn af nema sáá domari sem kongr hefur til þess skipat. Jtem j annare grein stendr suo scrifuad. allt þat laugbok skillur eigi. þáá skal þath or hueriu máále hafua sem laugrettumenn aller verda aa eitt satter. enn ef þáá skilur áá. þáá ráádi laugmadr ok þeir sem honum samþýckia. þui fyrer adr scrifuadar greiner. dæmdum vær fyr nefnder domsmenn. ath suo profuodu þetta máál vnder vrskurd brandz jonssonar laugmannz ok laugrettumanna samþýcki. huersu mýklar bætur skaulu gialldazst epter þrátt nefndan skula arnason. huort hann vill sialfur ýfuer taka nu a alþingi eda heima j hieradi jnnañ næsta manadar epter þing. enn ef hann þickizst ecki faa ýfer tekit. þáá riti til kongs epter þui profue sem honum þiker hier áá komit. Ok til sannanda[1] hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jncigli fyrer þetta domsbref er giort uar j sama stad. dagh ok áár sem fyr seiger.

[1]) Svo.

461. 24. Júní 1468. á Hólum.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. XVII, 8, frumtransskriptið á skinni. Af 4 innsiglum eru nú tvö bráknð eptir. Lök afskript af þessu transskripti er í skjalabók séra Jóns Haldórssonar í Hítardal í Landsbókasafni 107. 4to. bls. 96—99 með ranngu ártali (1478).

Þath giorum vær þorleifur magnusson. biorñ þorsteinsson. prestar. jon þordarson ok nicholas jussason. godum monnum viturligt med þessu voro brefui. ath vær saum ok yfuerlasum domsbref med heilum ok hangandum jnciglum suo latanda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr Víðvíkrdómr Jóns Þórðarsonar um víg Skúla Árnasonar frá 22. Júní 1468, Nr. 460].

Ok til sannenda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jnncigli fyrer þetta transkriptarbref scrifuad aa holum j hialltadáál áá sancte johannis dagh baptiste. anno domini ꝳ° cd° lx octauo.

---

462. 1468. í Björgvin.

Bréf(sform) Hallvarðs priors förumunka í Björgvin um það, að taka þá inn í lifnað þeirra bræðra, er að reglu þeirra vilji hallast og þeirra lifnað halda.

AM. Fasc. XVIII, 5. Frumrit á skinni með einn innsigli „feingid af Torfa Jonssyne í Flatey 1703“ (AM.). Þess er getið í bréfaskrá Grunnavíkr-Jóns, að þetta skjal muni í fyrstunni hafa verið sent til Íslands. — AM. Apogr. 5604 með hendi Árna Magnússonar sjálfs.

Deuotis et in christo sibi dilectis . . . .[1]) ac consorti sue . . . .[1]) predilecte. frater halluardus ordinis predicatorum prior bergen(sis) salutem et augmentum continuum celestium gratiarum. existente uestre ut audiui erga fratres nostri ordinis deuocionis affectione et illius usque jn finem perdurante fauorabili continuacione. uestris factis facere cvpiens desiderijs uobis omnium missarum.

---

[1]) Autt bil fyrir svo sem tiu stöfum í frumritinu.

oracionnm. predicacionnm. vigiliarum. jeiuniornm. abstinenciarum. laborum ceterorumque bonorum. qne per fratres nostri conuentus bergensis fieri donauerit copiosa clemencia saluatoris. participacionem. tenore presentium concedo spiritnalem. ut multiplici suffragiorum presidio et hic augmentum gracie et in futuro mereamur vite eterne premium possidere. Volo jnsuper ordinis. vt anime uestre. post decessus vestros fratrum prefati conuentus nostri suffragijs et oracionibus recommendentur cum uestri obitus jbidem fuerint nunciati. Jn cuius confessionis testimoninm sigillum mei officij presentibus est appensum. Datnm bergen. anno domini. ꝏ. cd. lx. viij.

---

463. 7. Júlí 1468. í Skálholti.

Sveinn biskup í Skálholti kvittar Haldór Hákonarson um útlukning fimm hundraða „í aflausn“ hálfkirkjujarðar á Kirkjubóli í Valþjófsdal til Holtskirkju í Önundarfirði.

JSig. 143. 4to, bls. 275, skr. c. 1600. — Landsbókasafn 107. 4to. bls. 409—10, skr. c. 1730 (séra Jón í Hítardal).

QvittnnarBref Sveins Byskups gefed Halldore Hakonarsyne upp a. vc. til Holltskirkiu. Anno 1468[1]).

Vier Sneirnn med gudz nad biskup i Skalholltti giorum godum monnum knnnugtt med þessu voru opnu brefe at Halldor Hakonarson kom firir oss heim j Skalholltt og sagdist lncktt hafa þau .v.c sem vær skipudum honum ad luka kirkiunne j Holltti j Aunundarfirdi þui ad vær hofum skipad halfkirkiu skylld á jordu fyrr greindz Halldorz a kirkiuboli j valþiofsdal j Aunundarfirdi er liggur j Holltz kirkiu sokn. þui oss list þar ecki meiri peningar til eiga ad koma. Nu saker þess ad greindur Halldor getur þad sýnt med godra manna vitundum[2]) ad adur nefnd fimm hundrud sie ligtt[3]) j aflausnn fyrr greindrar halfkirkiu

---

[1]) 107; sl. 143; [2]) vitnum 107; [3]) lukt 107.

jardar kirkiubols. þui gefnm vier adur greindan Halldor og alla hans erfi gia kuitta og åkiærulansa þar vmm firir oss og ollum vorum epterkomendnm kirkinnnar formonnum j Skalholltti.

Og til sanninda hier vmm setinm vier vortt insigli firir þetta kuittnnarbref er skrifad var j Skalholltti in translatione Sancte Thome Martyris þá er lidid var frá hingadburd vorz herra Jesu christi þusund fiogur hundrud sextiger og atta år.

---

464. 24. Júlí 1468. á Flugumýri.

Páll Brandsson handabandar í umboði síra Jóns Pálssonar og Finnboga Jónssonar Ólafi biskupi á Hólum til fullrar eignar alla þá ákæru, er þeir þóttust eiga til jarðarinnar Valþjófstaða í Núpasveit eða andvirðis hennar; ennfremr lofaði Páll biskupi fjórum tigum hundraða og að gera honum veizlu og gefa sæmilegt þing; skyldi það alt fram komið að öðrn hausti og sira Jón og Finnbogi þá kvittir við biskup.

AM. Fasc. XVIII, 6. Frumritið á skinni. Af átta innsiglum eru fjögur nú eptir, og þó eitt þeirra brákað. — AM. Apogr. 3204.

bref vm saattmaal j mildom biskupin ok sira jon paalsson ok lofuan paals brandzsonar[1]).

Þath giorum vær brodr einar abote áá munkkaþvera. prior sigurdr áá modruuollnm. sneinbiorn þordarson officialis heilagrar holakirkiu. þorleifur magnusson. raadzmann sagdz stadar. semingr magnusson. þorsteinn jonsson. sigurdr þorlaksson. ok nicholas þormodsson prestar hola bisknpsdæmis. godum monnum viturlikt med þessu voru opnu brefui. ath þar voru vær j hia. sanm ok heyrdnm aa. áá grnndene fyrer ofan roodugrnnd j skagafirde. laugardagin næsta fyrer Jacobsmessu[2]). ord ok hādabād. vors nááduga herra biskup olafs af annari alfno. enn páâls bonda brandzsonar af ann-

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Þ. e. 23. Júlí.

ari. ath sno fyrer skilldn. ath fẏr scrifadur páál hañdabañdade biskup olafue vegna sira jons paalssonar ok finnboga jonssonar. ath aull sw akæra sem hnor þeirra vm sigh þottizst mega eiga til jardarinnar a valþiofstodum j nnpasueit skẏlde vera anllnngis knitt ok áákærnlans af þeim. ok suo eigi sidr jardar verdit. ef þath mætti helldr þeirra med langum verda. hier med hañdabañdade opt nefndur páál þratt nefndnm biskup olafue fiorertigi hundrada ok þar til ath giora honnm veizln ok gefua honum sæmeligt þing epter þui sem hann vilde giort hafna. skẏllde þessir allir fẏr scrifader peningar lukter ok veizla af ʀeidd hitt seinazta ath audru hauste er nu næst kemr. hier j moti hañdabañdade tittnefndr biskup olaf fyr scrifadan sira jon páálsson aullungis kuittan ok akærnlansan vm alla þaa peninga ok reikniñgskap sem hann var honum skẏlldngr ok heilagri hola kirkin. saumuleidizst handabandade biskupin sira jon páálsson ok finnbogha jonsson ok alla þeirra fẏlgera aullungis kuitta vm aull þau malafelle sem þeirra hafde j millum farit. Ok til sanninda hier vm settnm vær fẏr nefnder kennemenn vor incig(l)i fyrer þetta bref er skrifuad var aa flugumẏre j skagafirde jn vigilia sancti jacobi apostoli. anno domini ꝍ⁰ cd⁰ lx⁰ octauo.

---

465. 25. Júlí 1468. í Skálholti.

Sveinn biskup i Skálholti samþykkir það kaupbréf og kvittanarbréf, er Einar Erlendsson bar fram nm jörðina Miðfell í Hreppum og Jón biskup Stephánsson hafði selt honum, löglegt og skjallegt.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 4, frumritið á skinni. AM. Apogr. 2482 eptir frumritinu „accuratissime“. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau voru öll dottin frá, þegar Árni lét rita, nema hið annað í röðinni, og var það officialatus innsigli Skálholtskirkju.

bref firir midfelli.

Uær Sveinn med ɢuds nad bisknp j skalhollti giorum godum monnum kvnnigt med þessv worn opnv brefi ad sub anno gracie. ꝍ⁰. cd⁰. lx⁰. viij⁰. in festo sancti jacobi apostoli

j skrndhusinn j skalhollti kom firir oss einar ellendzson ok tedi firir oss þan kanpbref ok kuittanar. sem hann hafdi firir jordinne midfelli er liggr j hrvnamanna hrepp j hola kirkin sokn er bisknp jon stephansson godrar minningar wor forverari hafdi honum sellt kirkinnar wegna j skalhollti. epter þvi sem þar vm gert kaupbref vtwisar. beiddi hann oss langligrar ok fullkomligrar samþýcktar vm adrgreind bref ok giörning. Nu saker þess ath oss leizt adr greind kanpbref ok kuittnnarbref fullkomliga skiallig med ollnm sinvm greinvm ok articnlis epter þvi sem jardakaupsbref ok kuittanarbref eiga ath wera. Suo ok eigi sidr þotti oss kirkian j skalhollti hafa þaurf æ lavsagozi þa kanpid gerdizt sem oss war eigi okvnnigt. Því med ʀadi ok samþýcki sira odz peturssonar wors officialis. sira arna þorsteinssonar kirkiuprestz j skalhollti. sira halldors ormssonar. sira aurnolfs olafssonar ok annara worra presta þar þa weranda. samþýcktnm wer fýʀ greind kanpbref ok kuittvnarbref þvi oss lizt þessi giorningr obrigdvliga standa eiga.

Ok til sanninda hier vm settv fyʀ greinder prestar sin jnsigli med woro jnsigle firir þetta bref skrifath j sama stad degi ok ære sem fýʀ segir.

---

466. 14. August 1468. á Munkaþverá.

Vitnisburðr um landamerki Sigríðarstaða og Vestri-Tjarna í Ljósavatnsskarði.

AM. Fasc. XVIII, 1. Frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú er eitt af þeim dottið frá. — AM. Apogr. 3004. — Prentað er þetta bréf í Tímariti Jóns Pétrssonar IV, 69—70, að því er virðist, eptir mjög óheppilegri afskript.

vm landamerki a sigridarstodnm 1468[1]).

Þat giornm vær ion prestr olafsson ok ellendur diakne broddason. olafnr Magnnsson ok magnnss eireksson leikmenn godnm monnnm uiturligt med þesso voru brefi. ath

---

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi.

þa er lidit var fra hingathburd vors herra iesu kristi þusund fiogur hundrut sextiger ok atta ær i skrudhuseno æ munckaþveræ svnnodaginn næsta fyrer octauodag assumpcionis sancte marie voro vær i hia saum ok heyrdum æ ath ion asmundzson handfesti herra einare abota svo felldan vitnisburd ath greindr ion uisse ei annath sannara en sigridarstader i liosavazskarde ætte alla iord mille merkia anna. ok svo uisse hann hafa uerith haft ok halldit. svo ei sidur sagdiz fyrr nefndur ion ásmundzson hafa verit hia þa er gamli bonde Marteinsson selde magnuse oddasyne iordena vestri tiarner er liggur i liosavazskarde ok reiknade hennar iardar eign ecki leingra austr en ath þeim stora læk sem utan geingr epter skardeno ok sudur fellur i liosavatn. en hvorki reiknade gamle bonde iardar eign ok aungvar adrar itaulur yfer vm lækenn i hlidena tilheyra iordunne vestrum tiornum. handabandade opt nefndur ion ath sveria hier ath fullan bokareid nærr sem þurfa þætte. Ok til sannenda hier vm settum nær fyrr skrifader menn vor innsigle fyrer þetta bref skrifath i sama stad ok ære deigi sidar[1]) en fyrr seiger.

---

467. 29. August 1468. á Skarði.

Ólöf Loptsdóttir lýsir því, að hún hafi feingið Magnúsi bónda Jónssyni jörðina Galtarnes í Víðidal, og kvittar hún hann um andvirðið.

AM. Fasc. XVIII, 12. Frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3208.

galltarnes 1468[2]).

Þath giorer ek oluf lopzdotter godum monnum viturlegt med þessu minu opnu brefi ath ek medkennumzt at ek hefer feinget magnuse bonda ionssyni til fullrar eignar jordina galltarnes j vididal er lig(g)ur j uididalstungu kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok giædum er greindri iordu

---

[1]) Þ. e. 15. Aug. [2]) Utan á bréfinu með gamalli hendi.

fylger ok fyllgt hefer ath fornu ok nýiu ok ek vard fremzst eigande at ok þar til .vi. malnýtin kugillde ok fiortan hundrut j ollum þarflegnm penningnm. suo ok medkennnmzst ek at ek hefi fulla ok alla penninga vppboret suo mier vel anæger fyrer adrgreinda penninga ok iord galltarnes af fýrr nefndum magnnsi. skal ok titth nefñdr magnns hallda til laga opt nefndri iordn galltarnesi en ek suare lagariptingu. gefur ek ok adrnefnd oluf þrattnefndan magnus ionsson aulldunges knittan ok akiærulansan fyrer mier ok minum epterkomendum loglegnm erfingium vm titt nefnda iord ok penninga ok iardar verd. ok til sannenda hier vm setta ek mitt incigle fyrer þetta bref skrifat a skarde a skardsz strond næsta manudagen epter bartholomeus ⅏esso þa lidet var fra hingatburde vors herra ihesu christi þushuñdrut fiogr hundrut lx. ok viij ar.

---

468. 5. September 1468. á Hólum.

Úrskurðr Brands lögmanns Jónssonar, að Hallvarðr Ámundsson, er Skúla Árnason óforsynju í hel sló, sé ferjandi til Noregs og sæki landsvist sína á konungs náð.

AM. Fasc. XVIII, 9, eptir transskripti á skinni frá 9. Sept. 1468.

bref vm hallvard[1]).

Ollum monnnm þeim sem þetta bref sia edr heýra sender brandr jonsson langmann nordañ ok vestañ áá jslande. kuediu guds ok sina. kunnikt giorande. ath þáá er lidit var fra hingat bnrd vors herra jhesu christi þusuñd fiogur hundrut sextigi ok atta áár. áá bisknpstolnum holnm j hialltadáál manndaginn næsta fyrer natiuitatem beate ⅏arie Virginis. Beidde ok krafde biskup olaf mic vrskurdar áá. huort halluardr amundsson hans sneinn er j hel slo skula arnason oforsyniu. være feriande fram til noregs eda eigi. suo ei sidr hefuer hann birt fyrer mier domsbref med godra manna jnciglnm ath hans viglysing er lauglig dæmd. Enn

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

sialfur biskup olaf hefer j borgan geingit ath giallda fullar vigsbætur erfuingum skula arnasonar epter kongs atkuæde ok skilmalum þeirra j milli vegna halluards amundssonar. ok suo hefer hann j borgan geingit vm kongsins þegn ok kuittañ gefuit fyr sagdan halluard kongdomsins vegna. Suo ok ei sidr er þessi madr halluardr amundsson j satt ok hlýdne med heilaga kirkiu. Nu saker þess ath ʀettarbot hakonar kongs er suo latande. ath alla þáá vandrædamenn er áá kirkiunar nááder komazst skal sektalaust færa til noregis epter ʀadi laugmannz. enn sáá er fulluedia er bæturnar áá ath luka. Ok þui ath til kaulludum þeim beztum monnum er hia[1]) mier voru ok mier samþyckiandum. sagda ec j gudz nafne amen. med fullum lagha vrskurde adr nefndañ halluard amundsson ferianda ok frialsliga flýtia megha fram til noregis j fielegum deigi áá mins herra kongsins nááder ath fáá sina landzuist fyrer adr greint vigsmáál. hueria vægd eda mýskun sem hann vill áá hans máäli gera. fare þath snarasta sem honum kann þath maugiligt vera. Ok til sannenda hier vm setta (ek) mitt jncigli fyrer þetta vrskurdarbref er scrifuad var j sama stad deigi ok áári sem fyr seiger.

---

469. 9. September 1468. á Hólum.

TRANSSKRIPTARBRÉF.

AM. Fasc. XVIII, 9. Frumtransskriptið á skinni. Öll innsiglin eru dottin frá.

Þath giorum vær þorleifur magnusson. biorñ þorsteiñsson. prestar. kolle magnusson ok jon þordarson leikmenn. godum monnum viturlight med þessu voru brefui ath vær saum ok ýfuer lasum vrskurdarbref med heilu ok hanganda jncigli. suo latanda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr úrskurðarbréf Brands lögmanns um víg Skúla Árnasonar, er Hallvarðr vo, frá 5. Sept. 1468, Nr. 468].

---

[1]) hier, skbr.

Ok til sanninda hier vm settnm vær fyr nefnder prestar ok leikmenn vor jncigli fyrer þetta transcriptar bref er giort var áá holum j hialltadaal faustudaginn næsta epter Natiuitatem beate ɱarie virginis. anno domini ɱ⁰ cd⁰ lx⁰ octauo.

---

470. 1468.

Visitazía Sveins biskups í Skálholti á Hólmnm í Reyðarfirði.

AM. 260. Fol. bls. 159 (Vilcbinsb. ccLxxv aptan við máldaga Hólma í Reyðarfirði, Dipl. Isl. IV, bls. 227). AM. 259. Fol. skr. c. 1640; Landsb. 350. 4to, skr. 1648; JSig. 147. 4to, skr. 1655.

Anno Domini m. cd. lx. octauo. þa er virduligur herra oc andaligur fader herra Sveinn med gudz nad biskup i Skalhollti visiteradi gaf Gudmnndur bonde Magnusson kirkiunne a Holmum .x. malnytu kngilldi.

---

471. 14. September 1468. á Kirkjubóli.

Haldór Hákonarson lýkr Narfa Böðvarssyni presti í Holti í Önundarfirði fimm hundruð í nautgripum fyrir hálfkirkjuskyld á Kirkjubóli í Valþjófsdal, er (Sveinn) bisknp hafði skipað að lúkast skyldi til Holts.

JSig. 143. 4to, bls. 274—275, skr. c. 1600. — Landsbókasafn 107. 4to, bls. 410, skr. c. 1730 (séra Jón í Hítardal).

Vitnisburdarbref nm lukning þessara v^c til Holltskyrkin Anno 1468[1]).

Þad giorum vær Einar Sueinsson. knaur Þordarson. Sigvatnr eiolfsson godnm monnum kunnugtt med þessu voru opnu brefe ad vær vorum j hia j holltti j Aunundarfirdi laugardaginn j fardogum[2]) ad Halldor Hakonarson lucktti og afhentti Sijra Narfa bodnarzssyne tnær kyr og[3]) ij nant þre-

[1]) 107; sl. 143. [2]) Þ. e. 28. Maí. [3]) sl. 107.

uetnr og ij naut veturgomul og ij naut tvæuetnr[. lucktti adur greindur Halldor fyrr greindum Sijra Narfa fyrir .v.c þessa adur greinda peninga suo honum[1]) vel anægdi firir halfkirkiu skylld er biskupinn skipadi ad lukast skilldi til holltz kirkiu firir halfkirkiu skylld æ kirkinboli j valþiofsdal. Þui handlagdi opttnefndur Sijra Narfe tijttnefndan Halldor kuittan firir þesse .v.c [2]) adur greind. Og til sanninda hier vmm setium vær vor insigli firir þetta kuittunarbref er skrifad var æ kirkiuboli j Aunnndarfirdi ꝗ krossmessu vmm haustid þæ lidid var fra lausnarans fæding[3]) 1468.

---

472. 1. Október 1468. í Kalmanstungu.
19. Júní 1474. í Reykholti.

Festingarbréf Sumarliða Eiríkssonar og Guðrúnar Árnadóttur.

AM. Fasc. XVIII, 4. Frumrit á skinni. Af sex innsiglum eru fjögur dottin frá.

Kaupmæla Brief Sumarlida Eirekssonar og Gudrunar Arnadottur anno 1468[4]).

Þat giorum vær valgardr jnarsson. þorbiorn amnndason. hrafn gilsson. prestar. þorlackur þorkelsson. hangni gudmunzson. gndmundur jonsson. leikmenn. godum monnum kunnikt med þessu noro optnu brefi ad uær vorum þar i hia ok heyrdum æ j storastofunni j kalmanstungu sunnu-

---

[1]) [fyrer v_c so sira Narfa, 107. [2]) 5000, 143(!) [3]) fædingu 107.

[4]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. Þar stendr og með smárri hendi frá fyrra hluta 17. aldar þessi ættartala (mjög máð):

„Sumarlide Eireksson hans son
Eirokur snmarlidason hans son
Sæmundur Eireksson hans d(otter)
Gudrun Sæmundardotter
hennar son Sæmundur
hans son Arne“.

(Sbr. Íslenzkar Ártíðaskrár Kh. 1893—96, bls. 233).

dagin næsta epter mickaelsmessn ad snb anno gracie ɱ° cd° lx° octano ad snmarlide eirecksson festi gudrunn arnadottnr ser til logligrar eiginkonu sno skialliga sem nær hofum adnr heyrt ena ærliguztn menn festa sinar dandi konnr ok eigi kunnnm nær þar at finna epter uornm uiztmnnum. ok hier epter uilinm uær sueria ef þnrfa þicker. ok til sannenda her nm settnm uær fyr nefnder menn uor jnsigli fyrir þetta uitnisbnrdar[1]) bref skrifat j reykiahollti snnnndagin næsta fyrir natiuitas sancte johannis baptiste sex arum sidar en fyr seger.

---

473. 11. Oktober 1468. í Laufási.

Þorkell prestr Guðbjartsson selr Einari ábóta og klaustrinu á Munkaþverá jarðirnar Reyki í Fnjóskadal og Efri-Hóla í Gnúpasveit, en ábóti leggr í móti Skóga í Fnjóskadal og Hellnvað við Mývatn og Fagranes, og þar til hálft áttunda hnndrað í jarðamismun.

AM. Fasc. XVIII, 2. Frumrit á skinni, og er innsiglið heilt. — AM. Apogr. 3005.

kanpbref vm reẏki j fnioskadal.

Þat giorer ek þorkell prestr gudbiarzson godvm monnum uitrligt med þessv minn brefi ath ek medkennvnz ek hefi selt brodr einari med gvds nad abota a munkaþuera ok fẏr savgdv klavstri iavrdina reẏki i fnioskadal er ligr i illugastadaþingvm. gaf hann mier i moti iordina skoga er liggr ok i fnioskadal i hals kirkiv sokkn ok þar til halft atta hvndrat fyrer iarda mismvn. hefer ek þau vpp boret svo mier anæger.

J annari grein selldi abotinn mier tnær iarder hellvuad er liggr i skvtvstada þingvm vid mẏuatn ok fagranes er liggr i reẏkiahlidar þingvm. hier i moti gaf ek iavrdina efri hola i gnvpasveit er ligr i prestholа kirkiv sokñ. selldi

---

[1]) -burder, skbr.

huor ockar avdrvm þessar fyrskrifadar iarder med avllvm þeim gavgnvm ok gædvm sem þeim fylgia ok fylgt hefer at fornv ok nyiv ok vid havfdvm eigandi ath ordith. skilldi hvor ockar svara laga riptingvm a þeim iavrdvm er selldi ok hvor hallda til laga þeim iavrdvm er keypti. ok til sannenda hier vm setta ek mitt innsigli fyrer þetta bref skrifat í laufasi i eyiafirdi þridiadaginn næsta fyrer festum reliquiarvm anno domini ꝏ°. c.c.c.c.° lx.° octavo.

---

474. 16. Október 1468. á Reykhólum.

Þorleifr Björnsson fær „velbornum manni“ Magnúsi Jónssyni jörðina Böðvarshóla i Vestrhópi til fullrar eignar, en Magnús skyldi selja Þorleifi jörðina aptr, „þá Þorleif lysti að kaupa“.

AM. Fasc. XVIII, 11. Frumrit á skinni fúið og götugt. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3207. — Í bréfabókum er þetta bréf heimfært ranglega til árs 1478 (Landsb. 115. 4to I, 398; Landsb. 18. Fol. bls. 227; ÍBfél. 126. 4to bls. 68—69).

bref vm boduarshola[1]).

Þat giori eg þorleifur biornson godum monnum kunieckt[2]) med þessu minu opttu[2]) brefi at eg medkenuzt at eg hefi feinged uel bornum manni magnusi ionssyni iordina bauduarshola er liggur j vesturhopi j breidabolstadar kirkiusokn til fullrar eignar og frials forædis. hefi eg og fulla peninga vpp borit svo mier vel anæger j svo dan mata ath fyrgreindur Magnus jonsson skal selia mier aptur fyrr greinda jord þa mic lysti ath kaupa. enn ef eg vil ecki kaupa hana þa skal fyrr greind jord vera æuenlig eign þrattnefndzs Magnus jonssonar. og til saninda hier um set eg mitt jnsigle fyrer þetta bref skrifath a reykholvm a reykanesi j breidafirdi svnnodaginn fyrstan j vetri. anno domini. ꝏ.° cd.° lx.° octavo.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Svo.

475. **13. Febrúar 1469. á Arngerðareyri.**

Vitnisburðr Jóns Alexíussonar um Bolungarvíkrtolla Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apogr. 975, afskript staðfest í Skálholti 21. Dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Hafliða Bergsveinssyni og Þórði Þórðarsyni, gerð eptir transskripti Sigurðar Ormssonar og Ara Einarssonar frá 1565. — Apogr. 946, afskript gerð eptir kopíubók Ara Þorkelssonar, sem rituð var af Ara Magnússyni í Ögri á yngri árum (c. 1600). — Afskript af þessu bréfi er og í Kriegerssafni 2. 4to, bls. 158—159, skr. c. 1700.

Þat giore ek jon alexiusson godum monnum kunnigt med þessu minv opnu[1]) brefe ad ek medkennunzt ad ek [hefe afuent[2]) birne bonda þorleifssyne ad skipan hustru kristinar biornsdottr suo latanda bref annara orda j mille ad aller þeir menn sem j bolungarvik vilia roa skulu ad frialsu koma þar ad gregoriusmesso ok fara j burt ad[3]) michaelsmesso enn heimil vertid þar a mille ok skyllde huer hlutarmadur giallda kirkiunne j vassfirde[4]) halfa vætt fiska ok huer halfhlytingr[5]) tuo fiordung(a). Ok suo skyllde huer tollmadr hafa ad frialsu hrisrif a huol a hialla sina ok torfskurd j skeggiamyre suo sem vinzt. Enn huar upp j hlidar jord sem vill ef þar vinzt eigi. Ok hier epter vil ek sueria ef þurfa þiker. Ok til sanninda hier vm setta ek mitt [jnsigle fyrer þetta vitnisburdarbref skrifad a Arngerdareyre j jsafirde manudæginn næzta epter messudag Scolasticę meyar anno Domini ⅿ. cccc.° sexagesimo nono.[6]).

---

476. **14. Marts 1469. á Kirkjubóli.**

Vitnisburðr fjögurra manna um lúkning Haldórs Hákonarsonar á hálfkirkjuskyldar gjaldi Kirkjubóls í Valþjófsdal til Holts i Önundarfirði.

JSig. 143. 4to bls. 275—276, skr. c. 1600. Landsbókasafn 107. 4to bls. 410—411, skr. c. 1730 (séra Jón í Hitardal).

---

[1]) sl. 946. [2]) [hefir afhentt 946. [3]) b. v. 946. [4]) Vattzfirdi 946. [5]) hálfhlutingur 946. [6]) [et cetera 946; Kriegerss. 2. 4to sl. og niðrlaginu með ártali.

Annad kvittnnar Bref her npp a Anno 1469[1]).

Þat giorum vier Sijra Jon Marteinzson. knaur þordarzson. þorualldnr biornzson. Jon Sueinungason[2]) godum monnum vitnrligtt med þessu voru opnu brefe ad vier vorum þar j hia saum og heyrdum ǫ́. a ord og handaband þeirra Sijra Narfa boduarzsonar og Halldors Hakonarzsonar æ sunnudaginn næsta firir gndmundardag ǫ́ langafostu[3]) ǫ́ þorfinzstǫ̈dum j Auuundarfirdi er liggnr j Holltz kirkin soknn at fyrr greindnr sıjra Narfi medkeñtist[4]) ad adur greindur[5]) Halldor hefdi lucktt sier fimm hundrud frijd kirkiunnar vegna j Hollti. greindi [opt nefndur sijra narfe[6]) at þat hefde verid .ij. kyr og .ij. naut þrenetnr og .ij. naut tuæuetur og .ij. naut ueturgǫ̈mul firir þau fimm hnndrnd er bisknpinn skipadi tijtt nefndum Halldori at luka kirkiunne j Holltti j Anndarfirdi firir þæ halfkirkiu skÿlld er hann skipadi til kirkiubolz j valþiofsdal. þui hann(d)lagdi þratt nefndur sijra Narfi optt nefndan Halldor olldungis kuittan og akiærnlausan firir sier og aullum sijnum riettnm epterkomendum kirkiunnar vmmbodzmonnnm.

Og til sanninda hier vmm settnm[7]) vier [fyrr nefnder menn[8]) vor insigli firir þetta kuittunarbref er skrifad var ǫ́ kirkiuboli j valþiofsdal [j onundarfirdi[8]) þridiudaginn næstan firir gudmundardag [þa er lidit var frǫ́ hingadbnrd vorz herra Jesu christi þusnnd fiogur hnndrnd og sextiger og niu ǫ́r[9]).

---

477. 28. Marts 1469. Í Vatnsfirði.

Vottorð Þórðar Anðunarsonar og Knarar Þórðarsonar um vitnisburð Jóns Bergþórssonar um Bolungarvíkrtolla Vatnsfjarðarkirkjn.

AM. Apogr. 975, afskript staðfest í Skálholti 21. Dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Hafliða Bergsveinssyni og Þórði Þórðarsyni, og

---

[1]) 107; sl. 143. [2]) Semingsson 107. [3]) Þ. e. 12. Marts. [4]) medkendist 107. [5]) nefndur 107. [6]) [sl. 107. [7]) setium 107. [8]) [sl. 107. [9]) [ǻrum effter Lausnarans fæding 1469, 107.

gerð eptir transskripti Sigurðar Ormssonar og Ara Einarssonar frá 1565. — Apogr. 945 eptir gamalli kopíubók Ara Þorkelssonar, er rituð var með hendi Ara Magnússonar í Ögri á yngri árum (c. 1600). — Afskript af þessu bréfi er og í Kriegerssafni 2. 4to. bls. 155—158 með hendi Styrs Þorvaldssonar.

Þath giorum vid þordr andunarson. knor[1]) þordarson Godum monnum kunnigt med þessu okru brefe ad vid vorum þar j hia saum ok heyrdum æ ad jon berdorsson handlagde Eircke biarnasyné[2]) suo felldan vitnisburd suo latandi ord epter ord sem hier seiger.

Suo felldan vitnisburd handlagde Jon bergþorsson Eireke biarnasyne[2]) ad hann hefde heyrt ord ok lysing vmbodzmanna j vassfirde[3]) fusa oddzsonar.[4]) Loptz haldanarsonar. filipus guttormssonar ad kirkiañ j vassfirdi[3]) ætte tollver j bolvngarvik fra gregoriusmessu ok til mikaelsmesso med suo felldum skilmala ad huer hlutarmadur sem þar legde a land þrim sinnum med fiskerodre skyllde giallda kirkiunne j vassfirde[3]) [half væt[5]) fiska j toll. Enn huer halfhlytingr[6]) ij. fiordunga. Ok hier j mot skyllde[7]) aller tollmenn hafa þar heimile[8]) kirkiunnar vegna j vassfirde skalagiord ok kroar ok hialla hris a huol. torfskurd j skeggiamyre suo sem vinzt. enn þar j hlidar jord sem vill ef þar vinzt eigi. sagde ok fyr nefndr jon ad greinder menn fuse. loptr ok filpus[9]) hefdo hier vm lesid samhliodat[10]) bref med þeim greinum fleirum er þar j stodu ok skylde allr tollr goldiñ ad michaelsmesso. Ok hier epter vill hann sueria ef þurfa þiker.

Ok til sanninda hier vm settum vit fyr nefnder menn okkr jnsigle fyrer þetta vitnisburdarbref skrifad j vassfirde[3]) j jsafirde þridia[11]) daginn næstan epter mariumesso æ langafostu anno Domini ꝏ.⁰ cccc.⁰ lx. nono.

[1]) knautz 945 (!) = knaurr. [2]) Biarnarsyni 945; [3]) Vattzfirdi 945. [4]) Ottzsonar 945. [5]) [hǫ́lfa vætt 945. [6]) hǫ́leijtingur 945. [7]) skylldu 945; [8]) heimillt 945; [9]) Philipus 945, [10]) sambliodandi 945; [11]) þridiu 945.

478. 28. Marts 1469. í Vatnsfirði.

Vitnisburðr Þórðar Auðunarsonar um Bolungarvíkrtolla Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apogr. 975, afskript staðfest í Skálholti 21. Dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Hafliða Bergsveinssyni og Þórði Þórðarsyni, og gerð eptir transskripti Sigurðar Ormssonar og Ara Einarssonar frá 1565. — Apogr. 944 eptir kopíubók Ara Þorkelssonar, er Ari Magnússon í Ögri hafði ritað á yngri árum (c. 1600). — Afskript af þessu bréfi er og í Kriegerssafni 2. 4to. bls. 153—155 með hendi Styrs Þorvaldssonar, c. 1700.

Þath giore eg[1]) Þordr audunarson godum monnum kvnnigt med þessu minv opnv brefe ad ek[2]) uar þar j hia sa ek[2]) ok heyrda eg[2]) a j vassfirde[3]) j jsafirde ad bondinn biorñ þorleifsson liet yfer lesa opid bref svo latande millum anara orda ok greina sem[4]) þar j voru ad aller þeir menn er j bolungarvik villdu roa skylldu ad frialsu koma þar ad gregoriusmesso ok fara burtt ad michaelsmesso ok heimil vertid[5]) þar j mille. Ok skylde huer hlutarmadur giallda kirkiunne j vassfirde[8]) half[6]) vætt fiska. Enn huer halfhlytingr[7]) tuo fiordunga. Ok svo skyllde huer tollmadur hafa ad frialsu hrisrif a huol a hialla sina ok torfskurd j skeggiamyre medan vinst ad[8]) enn huar upp j hlidar jord sem vil[9]) ef þar vinzt eigi. Ok skyllde tollurinn golldinn [ed seinazta[10]) fyrer michaelsmesso. hefe ec ok verid heimilesfastr j vassfirde[11]) næstu [xxx. vetr[12]) ok þath optazt ad ek hefe haft skip mitt ok menn þar til vtrodrar j heimilld kirkiunnar j vassfirde[8]) ok luckt þangat arliga þennann fyrgreindann skreidartoll fyrer mig ok mina menn a huerium xij. manudum þa ek hefe verid haftt. Hafa suo ok haft ok halldit aller goder menn þeir sem þar hafa roid ok roa latid sidan ek vissa til. Ok hefr þar eingin vm verid kiærdr nie kreinktr svo ek vite.

Ok til sanninda hier vm setta eg mitt jnsigle fyrer

---

[1]) 944; sl. 975; [2]) Svo 975. [3]) Vattzfirdi 944. [4]) þeirra er 944. [5]) vertijdin 944. [6]) hælfa 944. [7]) hǿaleijtingur 944. [8]) sl. 944 [9]) vill 944. [10]) [ad sijdasta 944. [11]) Jsafirdi 944. [12]) [þriǿatigi vetra 944.

þetta vitnizburdarbref er skrifad var j vassfirde[1]) þridiudægginn næstan epter mariumesso. þa er lidit var fra hingadburde vors herra Jesv Christi. ꝏ.° cccc° lx ok ix [ár[2]).

---

479. 12. Maí 1469. á Grýtubakka.

Halldór Jónsson selr Eyjólfi bónda Arnfinnssyni jörðina Brimnes í Svarfaðardal með tilgreindum ítökum.

AM. Fasc. XVIII, 19. Frumrit á skinni. Af sex innsiglum eru nú fjögur dottin frá. — AM. Apogr. 3209.

vm brimnesit[3]) [j Suarb(adardal)[4])

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda rognualldr ásgrimsson. olafur magnusson. prestar. jon sigurdzson. thomas gudmundzson olafur ionsson oc narfui þorbiarnarson. quediu gudz oc sina kunnikt giorandi. þa er lidit var fra hingatburd várs herra ihesu christi ꝏ. cd. lx. ix ár á grýtubacka j haufdahuerfui fostudaginn næstañ fyrer sancte halluardzmesso dag. vórum vær j hiá sám ok heyrdum á ord ok handaband Eyiolfs bonda annfinnzsonar af einni álfuo. en halldors ionssonar af annari álfuo Med suo felldum skilmála at halldor ionsson selldi greindum eýiolfui bonda iordina brimnes er liggur j suarfadardal j vpsa kirkiu sokn jtaululausa oc rekann med sem iordunni til heyrer med ollum þeim gognum oc gædum er greindri iordu hefuer fýlgt ad fornu oc nýio oc hann vard fremst eigandi at. landeign vpp æ molldbreckur. þessi rekamörk. fra brimnesaar osi oc j stein þann er stendr i midri diupudæl. voru þessar jtaulor oc greiñdar vpp j bauggustada iord. hálfsmanadar teigur æ flædarnar oc holm þann er kallazt brimnesholmur. enn beit á branzdal fyrer sunnan fram j dalnum aullu bufe nær sem beita vill vetur edur sumar. Enn hier j mot skal eýiolfur bondi fýrrnefndr giallda ædr-

---

[1]) Vattzfirdi 944. [2]) [b. v. 944. [3]) Utan á bréfinu með fornri hendi, og „Brimnes" endrtekið með hendi frá 17. öld. [4]) [með hendi frá 17. öld.

nefndum halldori .viii. mǫ́lnytu kugilldi oc .iiij. hundrut j friduirdum peniugum. Skal oc ǫ́drgreiudr eẏiolfur bondi hallda þessarri fyrskrifadri iordu til laga enn tittuefudnr halldor suara lagariptingum ef nocknr vill æksæra. Oc til sanninda hier vm settum vær fẏrruefnder menn vóór incigli fyrer þetta bref er giort var j sama stad oc ǫ́re degi sidarr enn fyrr seger.

---

480. 3. Júní 1469. í Holti í Fljótum.

Þorvaldr Finnsson selr Eyjólfi Böðvarssyni fjórðung hvals og viðar í öllum Mós-rekum í Fljótum, þann er Finur Gamlason faðir hans frá skildi, þá er hann seldi Yzta-Mó; geldr Eyjólfr í lausafé og kvittar Þorvaldr hann um andvirðið.

AM. Apogr. 318 „Ex originali Sira Olafs Stefanssonar, accuratè“ (A. M.).

Þath giorum vier hallsteinn þorsteinsson ok þorualldr jousson. gudlaugur elldiarussou. grimur vigfusson. godnm monuum kunnigt med þessu voru brefi at þar voru vier j hia ok heẏrdum ok saum æ laugardaginn næsta epter festum corpus christi vm vorit æ ord ok handaband þessara dandimanna eẏiolfs banduarssonar ef einne alfn ok þorualldz finnzsonar af auuari at sva fyrer skildn at þorvaldr finnzson sellde eyiolfi bauduarssyni fiordung huals ok vidar j ollum mos reka þann sem finnur heitinn gamlasou fader hans fra skilde þa hann selldi jordina ytza[1]) mo er ligur j bardz þingum j fliotum med ollum þeim gogunm oc gædum sem fẏrgreindum reka hefir fylgt at fornn ok nyiu ok finnur heitinn vard fremzt eigandi at ok þorualdr soñ hans. hier i mote fẏr greindum rekaparti gaf fẏruefndr eyiolfur halft þridia kugillde. tuo malnytu kugilldi ok frida .x. aura ok hier med

---

[1]) So ǭ þad ad lesast, pro *ytzta* eda *yzta*. Enn ecki þad *ytra*. annars er ꝛ og z miög likt i þessu brefe, þo so ad hvert þeckizt fra ödru of vel er ad gád“ (AM.).

medkennizt tittnefndr þorualldr at hann hefdi fulla peninga uppborit af opt nefndum eyiolfi fyrer greindan rekapart. ok hier med i þessu sama handabandi gaf þrattnefndr þorualldr tittnefndañ eyiolf bauduarsson kuittan ok akærulausan fyrér sier ok ǫllum sinum laugligum epterkomindum. skyllde optgreindr þorualldr suara lagariptingum a fÿr greindum rekaparti en eyiolfur hallda til laga. Ok til saninda hier vm settu vier fÿrnefnder menn vor innsigli fyrer þetta bref skrifat j hollti j fliotum þa lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogur .c. sextiger ok níiu ær a sama degi ok ari sem fÿr seger.

---

481. **13. Júní 1469.** **á Munkaþverá.**

Hákon Hallsson selr Einari ábóta á Munkaþverá með samþykki Þorbjargar Þorkelsdóttur, konu sinnar, jörðina Sandfellshaga í Öxarfirði fyrir tuttugu hundruð í gangandi fé.

AM. Fasc. XVIII, 17. Frumritið á skinni. Öll innsiglin (4) eru dottin frá. — Apogr. 3008.

kaup um sandfelzhaga 1469 [1]).

Ollvm monnum þeim sem þetta bref sia edvr heÿra senda arni prestvr hallzson. arngrimvr þordarson. olafur Magnusson ok steffan einarsson. kvedio gudz ok sina kunnigt giorande ath þa er lidith var fra higatbvrd vors herra ihesv kristi þvsvnd fiogur hvndruth sextiger ok nio aar [fimtadaginn fardaginn [2]) áá hauskvlldzstavdvm i reykiadal. vorvm vær i hia sávm ok heÿrdvm áá ord ok handaband herra einars med gvds nád abotha áá munckaþveraa ok hákonar hallzsonar. ath svo fyrér skildo. ath fyrr greindur hákvn sellde abothanum ok klaustrino aa munckaþveraa med samþycki þorbiargar þorkelsdottur. sinnar eiginkonv. iordena sandfellz haga. er liggur i avxarfirde i skinnastada kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok giædvm. sem greindre iordv fÿlger ok fÿlgt hefer ath foruv ok nyio ok þav vrdo

---

[1]) Utan á bréfinu með forni hendi. [2]) [þannig = 25. Maí.

fremzt eigande ath. hier i mote gaf herra abothenn klavstursens vegna .xii. malnýtv kugillde ok .viii. hvndrvth i gelldfe ok hrossum. skýldo þesser aller fýrr skrifader penningar lukter vera áá næstum fardogvm. epter komanda. nema þeim semde avdroviso sidarr. skýlde tidt nefndur hakon suara lagariptingvm a iordvnne sandfellzhaga. en abothenn hallda til fvllra laga. ok til sannenda hier vm̄ settum vær vor inncigle fyrer þetta bref skrifath aa munckaþuera i eýiafirde þridiadaginn næsta fýrer festum basilij episcopi áá sama áre sem fýrr seiger.

---

482. 14. Júní 1469. í Vatnsfirði.

Þrír menn transskríbera tvö bréf um fiskitolla úr Bolungarvík frá 1392.

AMagn. Apogr. Nr. 897 „ex transscripto Vatzfiord. accurate". „Þetta transscriptarbref er ordriett ritad i Copiuquerenu Vatzfiardar kirkiu jn membrana 4to. so ecki ber ord a milli. Enn literatura er þar öll odruvis". (AM.). Frumtransskr. er nú í Landsbókasafni Nr. 5 (í fyrsta fornbréfabögli þess).

Þeim godum monnum sem þetta bref siæ edur heýra senda þeir sira brandr teitzson eirekr biarnason biarne biarnason kuediu guds og sina. kunnigt giorandi ath uær sáam og yferláásum tuau opin bref j uazfirdi j jsafirdi med heilum og oskoddum hangandi jnnsiglum suo lætandi ord eppter ord sem hier seger.

[Hér koma: 1) afsalsbréf Nikulásar Jónssonar frá 3. Janúar 1392 um fiskitoll Bolungarvíkr, Dipl. Isl. III, Nr. 391, og 2) afsalsbréf Sigurðar Þórðarsonar frá 16/10 1391—8/2 1392 um sama, Dipl. Isl. III, Nr. 389].

Og til sanninda hier um settum uær fýr nefndir menn uor jncigle firir þessi transkriptar bref er gior voro j uazfirdi miduikudaginn næsta eptter Messo dag barnabe apostuli. anno domini. M.° cccc.° lx. ix°.

Upplesed fyrer Rettenum ad Hole i Bolunga(r)vyk þann 29. Apr. 1746 [*útstrykað*] 1776 vitnar

Erlendur Olafsson.

---

483. 14. Júní 1469. í Vatnsfirði.

VITNISBURÐR Brands prests Teitssonar og Bjarna Bjarnasonar, að þeir hafi séð testamentisbréf Björns Einarssonar [frá $^{25}/_{7}$ 1405, DI, III, Nr. 580], og að í því standi, að hann hafi gefið Vatnsfjarðarkirkju [halfan] allan toll í Bolungarvík („*Skallabréfið*").

Bisk. Skalholt. Fasc. XIV, 12,[3] transskript sex manna gert 19. April 1605. AM. Apogr. 926b með hendi Árna Magnússonar sjálfs: „Þetta transscriptum er giört i Skalhollte af 6. Dannmönnum. Eru i þvi sama transscripto fleiri Vatzfiardarskiöl copiernd. seigia transscriptores, ad Sira Gisle Einarsson, stadarhalldare i Vatzfirdi, hafi þesse skiöl frammbored. og um þetta, hier fyror framanskrifada bref seigia þeir, ad þad hafi vered *med tveimur oskiertum* innsiglnm. Þetta bref er þad sem menn kallad hafa *Skallabref* og controversia um var. Eg hefi þad hier bokstafad eins og þad i fyrrsögdu 6. manna transscripto bokstafad er. — Originallenn af þessu brefi er nu under lok lidinn, og mun so fyrrsagt Skalholltz transscriptum passora verda fyrer þad besta exemplar, sem nu er til af þessu Skallabrefi". — Apogr. 926a með hendi Árna Magnússonar sjálfs: „Þetta fyrerfarande bref er i fyrstu uppskrifad epter utskrift af Vatzfiardarkirkinskiölum sem giört hefur Sira Jon Arason anno 1649. þá var annars þetta Skallabref fyrer laungu burtu fra Vatzfirde. Var þad onytt dæmt 1639. og tok þad so til sin fogetenn Jens Sörenson. Sira Jon Arason hefur teked copiu þar af adur enn þvi slepte, og epter þeirre Copiu hefur hann þessa ritad 1649. Endilega kynni hann þad uppskrifad hafa ur kalfskinns copiuqverenu, og ætlad fyrer skallanum, sem hann mundi og visse, ad i originalnum hafdi vered. og so mun þetta vera. Sidan er þad confererad vid eitt Transscriptum giört anno 1554. af Jone þorleifssyni, Jone þordarsyne, Olafe Magnussyne prestum og Jone Jllugasyne, og eru ur þvi transscripto teknar þær diversæ lectiones sem á spatiunum standa. Transscriptum þetta de anno 1554. hefi eg baft til láns fra Sæmundi Magnussyne á Hole i Bolungarvik, og eru i þvi fleire docnment under eins transscribernd. Þetta bref er þad sem kallad var *Skallabref* medan su controversia stod yfir um tollana ur Bolungarvik mille Hols eiganda og Vatzfirdinga, hvert Jens Sörensen umbodzmadur á Bessastödum tok til sin, efter þad þad var onytt dæmt, og mun þad nu under lok lided vera". — Apogr. 930, óvíst eptir hverju; á miða þar með ritar Árni: „Þetta er Skallabrefed, er þeir so köllndu. Enn ecke er hier neitt bil ætlad fyrer skallanum, sem þo oefad hefur i originalnum staded, þar sem falsarenn hafde utskafed *halfañ*". — Apogr. 939 „ur Copium af Vatzfiardarskiölum, med hende Sira Jons Arasonar 1649". — Gömul afskript af bréfi þessu er í AM. 234. 4to. bls. 527—28, skr. c. 1600.

Um Bolungarvikur tolla[1]).

Þad giðrum uid[2]) brandur prestur teitzson. biarne biarnason. godum mǫnnum kunnugtt med þessu ockru briefe. ad vid hofum sed og yferlesid testamentum brief biorns heitins Einarssonar. med heilu og oskoddu hañs hanganda inncigle. so lātande.[3]) annara orda i mille. þeirra er þar i stodu: ad fyrrnefndur biorn giefur kirkiunne i vazfirdi[4]) allañ skreidartoll vr bolungaruik. og þridiungi drāngareka ollum. og halfa iordena Suañsuik. og med þriū kugilldi. Og til sannenda hier vm settum vid fyrr nefnder menn ockr jnncigle fyrer þetta bref. skrifat i vazfirdi in festo bæsilij[5]) episcopi anno domini ꝏ° cd°. lx°. ıx°.

---

484. 27. Júní 1469. í Skálholti.

Úrskurðr Sveins biskups i Skálholti, að kirkjan i Vatnsfirði skuli eiga alla tolla i Bolungarvik samkvæmt brêfi, er fyrir hann kom („Skallabréfi“ 14. Júní 1469, Nr. 483), þangað til önnur gögn komi fram, er framar gangi.

---

1) 926a. 2) uier, afskr. séra Jóns Arasonar. 3) latanda, transskr. 1554. 4) „Eckert bil er hier lated fyrer skallanum, sem var i originalnum, og ecki er þess skalla geted i vidisse þvi sem nedan vid brefed er ritad. hvad þo med rettu hefdi vera átt. Skallenn var i originalnum milli *Vazfirdi* og *allañ*, og hefur i þeim skalla, i fyrstunne staded *halfan*, sem sidan hafde utskafed vered af einum hverium falsara, sem hefur viliad eigna Vatzfiardarkirkiu *allañ skreidartoll* fyrer *halfan allan*“ (AM. 926b). „Hier hefur Sira Jon Arason lated standa oáskrifada eydu i utskrift sinne, sem og riett var. þvi hier hefur oefad skallenn vered sá sem brefed var nafngift af. og hefur i originalbrefenu ut skafed vered þad ord *halfan*. Þvi i Biörns Einarssonar testamento þvi retta stendur *halfan allan skreidartoll*. — I fyrrskrifndu transscripto 1554. Er eckert giört fyrer þessarri eydu, helldur rett framm, og continuo vocum nexu, ritat: *kirkiunni i Vatzfirdi allan skreidartoll*, hvad ed rangt er. þvi transscriptores áttu skallans ad geta. þess á mille sannar þetta transscriptum þad, ad brefed hafe raderad vered ante annum 1554“ (AM. 926a). Skalli þessi hefir líklega verið skafinn strax í bréfið í Júní (14.—27.) 1469. Sbr. úrskurðarbréf Sveins biskups frá 27. Júní 1469, Nr. 484. 5) Bæasilli, transskr. 1554.

AM. Apogr. 900. „Ex orig. Vatzfiord. accuratè. Under brefenu er innsigle Sveins biskups, stort, kringlott, stendur þar sidklæddur madur i kirkiu- edur klausturs- dyrum, og heldur i hægre hende krosslögdum lyklum, fotum hans skyler scutum, hvar á er þesse figura habeo simile. Þetta bref er ölldungis ordrett ritad i copinqverenu Vatzfiardar kirkiu 4to membr. Enn literatura er þar penitus diversa“ (AM.). Biskupsskjalasafn Skalh. Fasc. XIV, 12, transskript á skinni frá 19. Apr. 1605, skemt af fúa. Gömul afskript (c. 1600) af bréfinu er og í AM. 234. 4to bls. 528—529.

Vęr suein med guds nad biskup j skalhollti ok uisitator yfer allt skalhollz biskups dęme giorum godum monnum kunnekt med þessu voro brefi ad sub anno gracie m° cd° lx° nono þridu[1]) dagenn nęsta fyrer festum apostolorum petri et pauli j domkirkiune j skalhollti ꜳ almenneligre prestastefnu kom fyrer oss sira helge þorkielsson er þa var officialis milli huitar j borgarfirdi ok hrvtafiardarar ok tiede fyrer oss suo latande bref under dande manna jnnsiglum ad kirkian j vazfirde ętte fiskatoll allan[2]) j bolvngaruik ok þeir uissi ad þad hefde haft vered ok halldit meir enn vpp ꜳ þriatigi ara ok eingi moti talad suo þeir uissi. beidde hann oss ok krafde laga orskurdar hier yfer hvort greindur tollr skylldi staudugr standa edr eigi. Þui in nomini[3]) domini amen ad heilax aňda nad til kalladre demdum uęr med fullvm laga orskurdi allt greint fiskitolla uer kirkivnne j uazfirde til ęuenligrar eignar efter þui sem adr greind bref þar um giord utvisa suo framt sem eigi koma fyrer oss avnnr bref edr uitni þau er framar ganga hier um. þui fyrerbiodum vier stridliga uňder fullt forbod ollum ok sierhuerium adur greint tolluer kirkivnar j uazfirdi vňdan henne ad draga edr j nockurn mata hindra. ok til sannennda hier um sętum uęr uort jnsigli fyrer þetta orskurdarbref skrifad j sama stad ok ari tuęimur daugum sidar[4]) enn fyrr seger.

---

[1]) Þannig. [2]) „þá er so gamallt falsed á þessarre testamentis giörd“. (AM). [3]) Þannig. [4]) Þ. e. 29. Júní.

485. **4. Júlí 1469.** **á Þingvelli.**

Magnús Jónsson selr Þorleifi Björnssyni Böðvarshóla í Vestrhópi fyrir Steinstaði í Öxnadal (Sbr. Nr. 474).

AM. Fasc. XVIII, 10. Frumrit á skinni. Af fjórum innsiglum eru þrjú dottin frá. — AM. Apogr. 3206.

Kaupbrief firir boduarsholum j breidabollstadar kirkiu sokn[1]).

Þat gerum vier eyiolfur gvnnarsson. sigurdur helgason. þorolfur augmundzson. arne olafsson ok þorgeir steinsson godvm monnum viturligt med þessu voru opnu brefe þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogur hundrut lx ok niu ár þridiudagen næsta epter petursmesso ok pals um sumaret á þinguelle vorum uier j hia saum ok heyrdum á ord ok handaband þessara manna þorleifs biornsonar af einne alfu en magnus jonssonar af annare at suo fyrer skilldu at adurnefndur magnus selldi fyrr nefndum þorleife jordina boduarshola er ligur j breidabolstadar kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok giædum sem greindri jordu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok epter þui fremsta sem magnus hafdi eigandi at ordit ok þorleifur hafdi honum feinget adur til eignar ok þar med sex kugilldi. hier j mot gaf opt nefndur þorleifur tittnefndum magnuse jordina steinstade er liggur j eýxnadal j backa kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok giædum sem greindri jordu hefer fylgt at fornu ok nýiu ok þorleifur vard fremzt eigandi at orden ok þar med vi kugilldi. skylldi opt nefndur magnus hallda til laga jordvne ef nockur uilldi akiæra. en þrattnefndur þorleifur laga riptingum a suara a adurgreindum iordum steinstodum ok boduarsholum. ok til sannenda hier um settv uier fyrrgreinder menn vor jncigle fyrer þetta bref skrifath j sama stad ok are deige sidar en fyrr seiger[2]).

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [2]) Þ. e. 5. Júlí.

486. 1469.

Reikningr Kirkjubólskirkju í Langadal, þegar Jón Steindórsson afhenti Guðina Jónssyni.

AM. Apogr. 2341. „Ex paginâ pergamenâ fra Kirkiuboli i langadal. þetta framanskrifad stendur á sömu pagina pergamena sem Reikningur Kirkiubolskirkiu, giördur ad forlage Godsvins biskups 1439. Pagina þesse pergamena er i litlu folio snunu a þvervegenn, eins og menn kalla saungqvers form. Hun hefr alldri innsiglud vered nie giörd in formam instrumenti, helldr alltid vered laust bokfell. Soddan skiöl þottu god nog i gamla daga, og hafa menn vidar þvilikar inventariorum uppskrifter. Skriftarlaged a þessarre paginâ (sama er hönden á badum reikningunum) er eins og a Leidarholms-Samþyktar-Copiunne (sem eg á) og ödrum þeim documentum sem eru med sömu hende. Synest mier þad vera riett hiu sama hönd, nema ad þetta er miklu stærra ritad, og miklu betur og med settaro skrift, enn stafagiörden er hin sama, literatura og á stundum eins. Sie þad eigi sama hönd, þá er þad vist ad annarhver hefur imiterad annars stafagiörd, likast Leidarholms samþyktar skrifarenn breitt epter þessum, edur ödrum honum likum ritara, nema báder hafi lært ad skrifa hiá sama manne[1]). Ecki ætla eg ad þesse pagina sie iafngömul anno 1469, helldur mune utskrift af elldra exemplare" (AM).

Anno domini Millisimo quadragenntissimo sexagessimo nono.

Suo mycla peninga afhennte jon steindorsson gudina jonssyne kirkiunnar wegna æ kirkiubole j langadal sem hier seger. godum monnum hiaueraundum sera einare preste arnasyne ok jone alexiussyne ok gudmundr[2]) sigurdzsyne ok fleirum godum monnum.

Jn primis fimm .kýr. ok fimtan ær ok .xij. sauder gamler. fiaugra wetra gamallt naut ok annath uetrgamallt.

Jtem .x. fiordunga ketill miog uondr. ok .ij. eingelsk aklæde forn. ok .iiij. tinfaut. loklaus kanna litil ok undan stettin. gaumul byrda uond. storkeralld fornt ok uppgefit ok æ ein giordin. fimm trefaut ok aull ærulaus. ok drýckiar askr forn.

war þetta allt giort firir þriar merkr af sex dandimonnum þrimur prestum ok þrimr leikmonnum. þa sera helgi

[1]) Leiðarhólmssamþykt (1513) er með hendi Björns Guðnasonar.
[2]) „ita extat non vero gudmunde" (AM.).

þorkelsson officialis heilagrar skalholltz kirkiu let ath sia kirkiune ok hennar peningum honum sialfum hiaueraundum ok samþyckiaundum.

Þetta jnnan kirkiu.

tuenn messuklæde ok eru aunur forn. þriu alltarisklæde ok .ij. forn. enn eitt nytt med fuglasæi ok .iij. bruner ok eru .ij. uondar ok þrir dukar med einum laungum æ frammestaudu forma. einn kalekur. iij. alltaris steinar. ein klucka og ein bialla. xij. bækur jllar ok godar. einn sloppr ok fontklæde. merke. Mariu skripter .ij. ok er aunnur med alabastrum. laurentius skript ok pals likneske ok .iij. krossar. sacrarium munnlaug ok handklæde med. bakstriarn ok glodarker. metaskaler. ij. stolar. alltarisbrik forn ok paxblad fornt. einn lektare ok skrudakista olæst. uatzketill. iij. gler. likakrakr.

Hefur gefitz hestur med liki jons murta.

---

487. 15. August 1469. á Hallsstöðum.
23. Maí 1475. í Hvammi.

Ari Haldórsson selr Guðina Jónssyni fjórðunginn í Krossnesi í Eyrarsveit fyrir tólf kúgildi, og auk þess skal Guðini svara hálfkirkjunni í Krossnesi þrem hundruðum, er Ari var henni skyldugr.

Eptir afskript sömu manna (1704) og Dipl. Isl. IV, Nr. 387.

Þad giörum vær Jon halldorsson oc Olafur einarsson oc gudmundur Sigurdsson godum mönnum kunnegt med þessu uoru opnu brefe á hallstödum á medalfellsströnd i Stadarfells kirkiu sokn á assumcio sancte Marie þá er lided uar fra hijngadburd uorz herra Jesu christi M. cccc. Lx og niju ar uorum uær j hiá sáum oc heirdum á ord oc handaband þessara manna gudina Jonssonar af einne hálfu. enn ára halldorssonar af annare. ad svo firir skilldu ad ádur nefndur Are Halldorsson selldi firr nefndum Gudina Jonssyne fiordung j jordunne Krossnese er liggur j eirarsueit j eirar kirkiu sokn. til friáls forrædis og æfinlegrar eignar med ollum

þeim gögnum og giædum̄. hlutum̄ og hlunnendum̄. rekum̄ og reuuingum̄ er þeim jardarparte filger og filgia hefir ătt ad foruu og nyu oc hann nard fremst eigande ad. Hier i mot gaf offtuefudur gudine Jonssou þrăttuefudum̄ ara halldorssine xij kugillde. vj ăsaudar kugillde oc sex kyr. skilldi vj lukast ad næstum fardögum̄. euu aunnur vj skilldi standa ăbatalaus til ann(a)ra fardaga. uuderbatt offtuefndur gudine Jonsson sig ad suara iij huudrudum hălfkirkiuuue j Krossnese. er tijttuefndur Are halldorsson uar heune skilldugur. skillde þrăttuefudur Gudiue Joussou ad sier taka offtnefudañ jardarpart ad næstum̄ fardögum. skilldi þrăttuefudur Are halldorsson suara lagarifftiugum̄ ă þrăttuefndum̄ jardarparte. enn tijttuefndur gudine Jonsson skillde hallda til laga. og til sanniuda hier um settum̄ vær adurgreindir meuu uor Jncigle firir þetta bref skrifad j huamme j huamzsueit þridiudagenu næsta firir De corpore Christi. þă er lided var fră hijugadburd uors herra Jesu christi M. cccc. Lxx og fimm ăr.

---

488. **21. August 1469.** **Í Skálholti.**

Sveinn biskup í Skálholti kvittar Einar Erleudsson fyrir þau tuttugu hundruð, er haun átti að lúka heilagri Skálholtskirkju vegna hústrú Ólufar Loptsdóttur fyrir jörðina Brúnastaði, er hann keypti af henni.

Bisk. Skalh. XVI, 5, frumritið á skinni. AM. Apogr. 2483, eptir frumritinu með hendi Árna Magnússonar „accuratissime“. Þá var innsiglið dottið frá á dögum Árna“.

Kuittanarbref vm Brunastadi Anuo 1469.

Uęr sueinn med guds nad biskup j skalhollti ok uisitator yfer allt skalhollz biskupsdęme giorum godum mouuum kunuikt med þessv voru opuu brefi ad nęr haufum ut tekit ok upp borid af eiuare erleundsyne þav .xx. huudrud er hann hafdi lofad ad giallda heilagri skalhollzkirkiv ok oss uegna hustrv olofar lopzdottur firir jordena brvnastade er greindur einar hafdi kiaypt ad fÿrnefudri hustrv olofu. haufum vęr þessa peninga fulla ok alla npp borit svo oss uel

anęger efter þui sem þat kaupbref utuisar ad þar ętti ad gialldazt er hier er med fest þessu vóru brefi[1]. þui giefum vęr ok giorum optnefnda hustrv olofu ok fýrgreindan einar erlendson avllvnges kuitt ok akierulaus vm þessa alla fyrr sagda peninga firir oss ok aullum uorum laugligum efterkomeńdvm. Ok til sannennda hier um sętium uęr uort jnnsigli firir þetta knittunarbref skrifad j skalhollti manudagenn nęsta firir festvm bartolomei apostoli. Anno domini ꝏ.° cd.° lx.° nono.

---

489. 31. August 1469. í Hvammi.

Þorgils Haldórsson selr Guð(i)na Jónssyni fjórðunginn í Krossnesi í Eyrarsveit fyrir tuttugu og sjö hundruð í gangandi fé og lausu.

Eptir afskript sömu manna (1704) og Dipl. Isl. IV, Nr. 387[2]).

Þad giorum vær Sneinbiórn prestur pálsson. þorarinn brandsson og Gndmundur Sigurdsson godum mönnum kunnegt med þessu uoru opnu brefe. á fimtudaginn næsta firir messudag egidij abatis þá er lidid uar fra hingadburd uorz herra Jesu christi M cccc lx og niju ár i litlu stofunne j huammi j huammsneit uorum vær ȷ hiá saum og heirdum á ord og handaband þessara manna gndna Jonssonar af einne álfu enn þorgils halldorssonar af annare ad suo firir skilldu ad adur nefndur þorgils halldorsson selldi firr nefndum Gudna Jonssyne fiordunginn ȷ jördunne Krossnese er liggur j eirarsueit j eirar kirkiu sokn til friáls forrædis og æfinlegrar eignar med öllum þeim gögnum og giædum. hlutum og hlunnendum. rekum oc renningum er þeim ȷardar parte filger oc filgia hefur átt ad fornu og nyu. og hann uard fremst eigande ad. Hier j mot gaf offtnefndur gudne Jonsson þráttnefndum þorgilse halldorssyne .xij. qvgillde. vj ásaudar qvgilldi og vj kýr og iij^c j øllum peningum er

---

[1]) „þad bref er nu skiled fra þessu brefe. hefr þad orded, þa innsiglid hefur fared fra þessu. og er brefed tynt“ (AM,). [2]) Í dagsetning afskr. á að standa „Apr.“ fyrir Sept.

standa skillde firir kirkiu fiđm er þrđttnefndum þorgilse bar ad suara. skillde liukatz đtta qvgilldi ad næstum fardögum̄. enn fiögur skilldi standa đbatalaus til annara fardaga. enn tijttnefndur gudne Jonsson skilldi ad sier taka firr greindañ jardarpart ad næstum fardögum er kiæme. skillde tijttnefndur Þorgils halldorsson suara laga rifftingum̄ đ offtnefndum̄ jardarparte enn þrđtt nefndur gudne Jonsson hallda til laga. og til sanninda hier um̄ settum̄ uær firrnefnder menn uor ȷncigle firir þetta kaupbrief skrifad j huamme j huammsueitt föstudaginn næstañ firir Simonsmesso[1]) đ sama đre sem firr seigir.

---

490. 17. September 1469. Í Björgvin.

Eiríkr Björnsson ráðsmaðr í Björgvin kvittar Ólaf biskup Rögnvaldsson fyrir afgjaldi Skagafjarðarsýslu.

AM. Apogr. 3570 með hendi séra Snorra Jónssonar eptir transskripti á skinni frá 16. Júlí 1474, sem þá var í bréfasafni Hólastóls, en nú er ekki í Biskupsskjalasafni. · Afskriptir af bréfinu eru í Landsb. 115. 4to I, 415 (með hendi séra Jóns í Hítardal); Landsb. 18. Fol. I, 156—57; ÍBfél. 126. 4to bls. 204—205.

Ek eirik biornsson[2]) haufudsmann æ konungsgardin j bergin giorvm godvm monnum viturligth med þessv mínv brefe ath ek hafur uppborit ok anamat hier j bergin af herra olæf biscupe æ holvm j islande. xu. spytinga uadmals .ok. xx. j skatt af mins herra konvngssins uegna af þui lene er minn herra konvngvren vnte honum j islande er skagafiord heiter. svo ok eru .vij. ær um liden sidan er ek bar vpp .x. spytinga vadmals af honum fyrer sama leen. leypvr þetta vadmal allz vpp a niu hvndrvd gÿllene. þui gefur ek honum ok hans epterkomanda kuitta ok akærvlausa æ mins herra konungsens vegna fyrer fyrnefndan skatt ok uadmal fyrer alla eptermæling ok aklagan. Ok til sannenda hier vm heinger ek mitt incigli fyrer þetta kvitt-

---

[1]) Þ. e. 27. Okt. [2]) Hér stendr *ok* (z), en því er ofaukið.

vnarbref skrifat j bergen snnnudagen næsta epter festvm exaltacionis sancte crncis anno domini ꝏ.° cd.° lx.° ix.°

---

491. 23. September 1469. í Björgvin.

Solveig Guðmundsdóttir lýsir því, að hún hafi gefið Andrési Guðmundssyni, bróður sínnm, jörðina Saurbæ á Rauðasandi og allar þær jarðir í Sanrbæjarsókn, sem hún erfði eptir foreldra sína.

AM. Apogr. Nr. 1160, eptir transskripti frá 15. Febr. 1486; AM. Apogr. Nr. 1351, eptir sama transskripti.

Þat gere eg Solueig gndmnndardotter godom mannom vitnrligt med þessu mínn opnn brefe at ec hefer gefit andrese gudmnndzsyne brodnr minum jordina alla sanrbę ꝍ ravdasande ok allar þęr jarder sem þar til liggia ok j sanrbęiar kirkiu soknn erv ok mer tilheyra ok mer til erfda felln efter gvdmvnd arason fandr min ok helgn þorleifsdottur modur mína. med anllvm þeim gognnm ok gędum sem greindnm jordum fylger ok fylgt hefer at fornn ok nýin efter þui fremzta sem eg uard eigande. Skal fyrr greindur andres gndmnndzson at sier taka fyrnefnda peninga ok ęfinliga eignazt. skal þesse mín lauggiof snnazt npp j mína fiordungsgiof epter þui fremzta sem eg ma hana fremzt med laugnm gefa. Og til sanninda hier nm setta eg mitt jnzciglle firir þetta bref er skrifat nar j biorgnin langardagin nęsta efter ꝏathee apostole. anno domini. ꝏ.° cccc. lx.° nono.

---

492. 26. September 1469. í Hvammi.

Skúli Loptsson fær Guðina Jónssyni umboð yfir öllum þeim peningum, sem hann á í Vestfjörðnm.

AM. Fasc. XVIII, 18. Frumrit á sauðskinni með inusigli Skúla heilu og ósköddu, en bréfið sjálft er stórlega skemt og máð, og má heita ólesandi með öllu á laungnm kafla. — AM. Apogr. 1430, tvær afskriptir gerðar undir umsjón Árna Magnússonar, og hefir bréfið þá verið nokkuð skýrara.

Þath giore [eg] skuli loptzson godum monnum witurligt med þesu [minu[1]) opnu brefe ath eg[2]) hefer [fengit ær-[1]) ligum manne gudina jonssyne mitt fullt og laugligt wmbod [yfer aullum þeim[1]) peningum sem ek[2]) a j westfiordum. sem er [yfer iaurdum minum j jsafirde[3]) og aullum þeim lausapeningum sem þar med fylgia. [skal hann þar[4]) leigur og landskyllder af taka. skal adr nefn(dr) gudine jonsson mega med riettu bidia og krefia mina peninga sekta og sækia og saker a gefa ath aullu jamfullu sem ek[2]) sialfr ef þeim er med rangindum[5]) halldit. skulu þeir aller kuitter sem hann kuitta giorer. Wil eg[2]) þat allt staudugt (hallda) sem hann laugliga giorer j þesu minu wmbode. skal hann þesu minu wmbode ath fýlgia til næstu fardaga er kemur og fra næstum fardaugum til annarra. Og til sanenda hier (um) settek[2]) mitt jnnsigle fyrer þetta wmbodsbref skrifat j huamme j huamsueit. þridiudaginn næsta fýrer michaelsmessu þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesu christi m. cccc. lx og niu ar.

---

493. 18. Október 1469. á Illugastöðum.

Vitnisburðr um landamerki Þórðarstaða i Fnjóskadal.

AM. Fasc. XVIII, 15. Frumrit á skinni með heilu innsigli. — Apogr. 3006.

vitnisburdarbref vm þordarstade[6]).

Þat giorer ek ion þorvardzson godum monnum viturligt med þessv mino brefi ath ek hefi vitad haft ok haldith landamerki mille iardanna lundz ok þordarstada er liggia i fniofskadal[7]). gard þann sem liggur vith dælena fyrer sunnan lundz sel. hefi ek svo buit þria vetr ok xx i hniofska-

---

[1]) [Undirpunktað í Apogr., sem merki þess, að óglögt yrði lesið. [2]) Þannig. [3]) [er að mestu ólesandi, en Árni les svo, þó hikandi („forte“, segir hann). [4]) [undirstrykað í Apogr. [5]) undirpunktað í Apogr., og nú nær ólæst með öllu. [6]) Utan á bréfinu með fornri hendi, en með hendi Árna: „Landamerki millum Lundz og Þordarstada i Hnioskadal“. [7]) Þannig.

dal[1]) ath þann skog sem fyrer sunnan er sagdañ gard ok i motz vith fiosatungu skog hefir eingi madur sier eignat né i vnnith svo ek uissa nema þeir sem leýfe hafa haft af forstaudumonnum munckaþuerarstadar. vissa ek ok ath gudleikur sigurdarson bio i lunde ok for med þeim manne munckaþverár stadar sem hoggua skýlde i fýrr skrifvdum skogi ok reiknade hann huorki þann skog ne landith under. lundz iordo fýlgia ne fýlgt hafa til eignar ne itaulo. veit ek eigi annath sannara fyrer gude i þésso máli. ok til sannenda hier vm̄ sétta ek mitt inncigle fyrer þetta bref skrifath á illugastaudum i fnioskadal[2]) in festo luce euangeliste. anno domini. ᛘ.⁰ cd⁰. lx⁰ nono.

---

494. 18. Október 1469. á Illugastöðum.

Vitnisburðr um landamerki Þórðarstaða í Fnjóskadal.

AM. Fasc. XVIII, 16. Frumrit á skinni, og er innsiglið dottið frá. — Apogr. 3007.

vitnisburdarbref vm þordarstade og
landareign 1469[3]).

Þat giore ek loptur ᛘarteinsson godum monnum viturligt med þessu mino brefi ath ek hefe vitath haft ok haldith landamerki i millum iardanna lundz ok þordarstada er liggia i hniofskadal[4]). gard þann sem liggr vith dælena fýrer sunnan lundz sel. hefer ek suo buith atta uetur ok .xx. i hfnioskadal[4]) ath þann skog sem fyrer sunnan er sagdañ gard ok i motz vith fiosatungo skog hefer eingi madur sier eignat ne i unnit nema þeir sem leýfe hafa haft af forstaudomonnum munckaþuerar stadar. voru vith kolbeirn hallzson eitt sinne ᛆ́ árbakkanum gegnt þesso marki ok tauludum til skogarmarka ok sagdi hann ath þessi tídt

---

[1]) Þannig. [2]) Svo hér. [3]) Utan á bréfinu með fornri hendi, en með hendi Árna: „Landamerki millum Lundz og Þordarstada i Hnioskadal". [4]) Þannig.

nefndur gardr være landamerki i mille fÿrr skrifadra iarda lundz ok þordarstada. sagdizst hann ok hafa uerit vnder vernd gamla bonda[1]) ei midur en .xx. vetur ok hefdi þá svo haldith verith ok aldri audro uiso svo hann uisse. veit ek ok ei annath sannara fyrer gude i greindo male. ok til sannenda hier vm setta ek mitt inncigle fyrer þetta bref skrifath á illugastodum i fnioskadal. in festo luce evangeliste. anno domini ᛘ.° cd.° lx.° nono.

---

495. 10. December 1469. á Helgafelli.
30. Apríl 1471. í Grunnasundsnesi.

KAUPFESTINGARBRÉF Páls Jónssonar og Margrétar Eyjólfsdóttur, Magnússonar.

AM. Fasc. XVIII, 14. Frumrit á skinni. Öll innsiglin (4) eru dottin frá.

Kaupbrief På̊lz Jonssonar og Margrietar Eiolfzdottur[2]).

Þat giorum uær jon jonsson. einar þordarson. jon asmunzson ok siguattur gudmundsson godum monnum kunnegth med þessu uoru opnu brefe at þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jesu christi þushund fiogur hundrud sextiger ok niu ar æ sunnudagin næsta epter concepcionem sancte marie uirginis j abotastofvnne[3]) æ helgafelle uorum uær j hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband þa er pall jonsson keypte margretu eyolfsdottur ser til eiginkonu med jayrde ok samþÿcke eyulfs magnussonar faudr greindrar margretar ok helgu þordardottur modr hennar ok juars eyolfssonar brodur optnefndrar margretar. uoru þesser fyr greinder menn aull j einu handabande med so felldum skildaga at fyr nefnd hion eyolfur ok helga ok juar son þeirra toku margretu dottur sina ok nefndr juar systur sina aptur j sætt ok til arfs ok allz rettar so sem rad hennar uære ospiallat fyrer þat legord sem hun uard opinber at. ok so

---

[1]) Þ. e. Gamli Marteinsson. [2]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [3]) abotastofvnvne skbr.

j sama handabande gaf juar margretu sýstur sinne so mikit sem hann mætte eiga j jordune deilldaræ med tecnu arfskipte knitt ok ækærulaust fyrer ser ok sinum laugligum epterkomendum.

Ok til saninda hier um settnm uær fẏr nefnder menn uor jncigle fyrer þetta bref skrifat j grunnasunztnese þridiudagin næsta fyrer tueggia postulamessn philippi ok jacobi tueim árum sidar en fyr seiger.

---

496. 1469.

Skrá um eignir kirkjunnar í Kalmanstungu.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2229 með hendi Árna. JSig. 143. 4to bls. 327—28 skr. c. 1600 og eptr bls. 360—61, og enn ágrip á bls. 331.

Galmastungu maldage[1]).

Anno domini ꝏ.° cd.° lx.° nono. reiknadist suo miklir peningar kirkiunnar i kalmanstnngu.

Jn primis a hon land allt ath uellankotlu.

tnen messuklęđi ath ǫllu. oc hinn þri[di] hǒkull laus. slopp oc kantara kapu. duk glitadan. alltarisklęđi tuǒ. oc er annat nont. fonz umbuningr nondr. glodarker oc elldberi. skrin litid. kalekur med patinu. alltaris stein .ij. kertastiknr med kopar. oc .iij. med iarn. tiǒlld vm alla kirkiu .iiij. kluck[n]r. marinskript. peturs likneski. þorlaks likneski iij. krossar. merki. ij. paxblǒd. missali per anni circulum. de sanctis et de tempore. lesbok fra de trinitate oc til aduentu de sanctis et de tempore. qvomnne subfragie. capitularius. .viij. skræd[u]r vondar. marinsaga. peturs saga. ꝏessofata kista. stolar tveir. eirn lektari. þelahogg. glerglnggr. laus stola. alltarisbok. kola oc vatzketill. xiij. kẏr oc lx. asaudar. einn hest. oc ij. hross gelld. eina vod. .xvj. merkr vax. iij. gelldfiar kugilldi. porcio fallin sidan arni bondi jonsson medtok. halft siǒnda hundrad. oc eitt hundrad i mortualia.

---

[1]) 143.

Lagdi greindr arni bondi til kirkiunnar salltara godan med mariu salltara. ottusaungsbok de[1]) tempore fra adventu oc fram yfir paskadaginn. siekuensiubok per anni circulum de sanctis[2]). processiunal oc kirial. uoru þessar fim bækur metnar fyrir .ccc. med þeirri litlu kirkiubot sem hann ha[f]di giǫrt.

Jtem gaf arne heitin ȷonsson kirkiune æsaudar kngilldi vndir sik. annat asaudar kugilldi vndir faud[u]r sinn ȷon. hit þridia vndir mod[u]r sina katerinn.

---

497. 1470.

Skrá um peninga þá, er vorn á Eyri í Seyðisfirði, er jómfrú Solveig Björnsdóttir tók við, ásamt landamerkjum Eyrar og nokkurra annara jarða.

AM. Fasc. XVIII, 22, frumrit á skinni, sem aldrei hefir verið innsiglað. — Apogr. 5713 & 5757.

Anno domini. ꝏ.° cccc.° lxx.°

Jn primis voro suo micklir penningar æ eÿre j seydisfirde er jomfru solueig biornsdottir tok vid.

Tiu kyr og tvær kvigr .ij. tuævetrir vxar. iij. gridungar veturgamlir. og einn vxe .iij vetr. tvær og .xx. ær med laumbum. og vj gelldar. xviij vetrgamlir saudir. og iij. hrutar tvæuetrir. og geldingur. atta vetra og annar tvæuetur.

Og ij. stor kioraulld og er niv tigir æ audru enn siau tigir æ audru. xvij trog og t(u)au litil trog og tolf vppgiordar kioraulld. og viij. diskar. og ix. bollar og xvi. spænir. fiordnngs pottr og bættur. og panna og liggia .xv. ens fiorda æ henne og bætt og .v. fiordunga ketill. og ein panna og liggia æ .x. merkr og er bætt wm asken. og ij hardsteinar og stodu atta ꝏerkr bader saman og iij. klabbrijne. ij. liair og er annar nÿr en annar forñ. og torfliar. og .ij. auxar. og einn litill stedi og torfskere. og palbroth .ij.

---

[1]) die (!), hdr. [2]) Hér er dálitið autt bil í hdr.

hamrar. annar meire. enn annar minne. og iij. aunglar. og einn vadr fimtugr. og enn annar vadr fæneÿtr og tuitugt snære. og tueir klÿbberar. og einir krokar. og viij reip. og .ij. orb. og iiij. hrifur talsens.

Tuær fangalitlar sangur[1]). og er med ein huilu voden og eitth aklæde. og einn gamall batur. og med .iiij. ærar. tre og segl. iij. borjarn fangalitil. og einn skutull. og einn talguhnifr. og ein þel. og saug fangalitil og ein kista olæst med flautu loke. og einn jarnkarll. skak og kvotra. og vj. skerdiskar. og er einn vthlenzkr. ij ledrleingr. vj. og fiorer tigir bathsaums og vefstadr ad ollu .iiij. litlir stafaskar. og .iij. bord. og ein ny fiol. og iiij. hillufialir.

kv med vppsaulvm. og .iij. ær. kv og .vj. ær med eide. og j kanna loklaus og iij. fautr og einn strockr og einn vadmalsdvkr og einn handpundara.

Landamerke æ eyre. jnn ath svarth haumrum æ settungahlid. og jnn ath læk þeim er fellr næst hafakleifum. Med eide. ath silungalæk þessv megin og fellr allt til siofar. og inn ath kofanefe j hestfirde. Enn kirkian þadan jnn fra inn at kolbeinseÿre. og vth ath hagagarde. vth fra eide. Landamerke hafnar æ hornstraundum. vth ath krakvgile og ÿfir ath migande. og æ kirkian[2]) j seydisfirde þessar jardir.

---

498. [1470].

Vitnisburðarbréf um dauða Helgu Þorleifsdóttur, Árnasonar, konu Guðmundar Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 312, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700. Ártal þessara vitnisburða þriggja, er nú koma, er ekki með öllu víst, en frá þessum tímum munu þeir þó vera. Sbr. vitnisburð frá 20. Apr. 1470 hér á eptir. Þessi þrjú bréf votta það, að það er rangt, sem ættfræðingar segja, að Helga Þorleifsdóttir kona Guðmundar Arasonar hafi síðar átt Skúla Loptsson. Guðmundr mun hafa farið burt af landinu nær 1448, og þá hefir Helga kona hans dáið um 1438. En 1440 er

---

[1]) = sængur. [2]) Hér hefir á eptir í öndverðu verið ritað „þessar jarder“, en síðan dregið ofan í það.

Helgu Þorleifsdóttur konu Skúla getið, og eru þau þá gipt Skúli og hún (sjá Nr. 16 hér að framan). Hefði Helga kona Guðmundar lifað svo leingi, og ef hún ætti að geta verið hin sama og kona Skúla, þá hefði þau skilið Guðmundr og hún, því að Guðmundr var þá á lífi. En því getr ekki verið svo varið. Þau giptast Guðmundr og Helga 1423 (Dipl. Isl. IV, Nr. 370), og þá er sú Helga því gjafvaxta. En Helga kona Skúla er enn á lífi 14. Júní 1487 — þá er Skúli dáinn — og segist hún þá hafa fimm um sjötugt, og er því fædd 1412; hefir hún því verið 11 vetra 1423, þegar Guðmundr Arason hefði átt að giptast henni, og nær það eingri átt. En þær hafa verið tvær Helgurnar dætr Þorleifs Árnasonar. Kona Skúla hefir verið Helga hin yngri, og segir hún sjálf til þess í einu bréfi, að hún sé systir Guðnýjar Þorleifsdóttur í Auðbrekku. Með þessu einu móti er hægt að skilja þessi bréf þrjú, er nú koma.

Vitnisburdarbref um̄ afgang Helgu Þorleifsdottur.

Þad giðrum vid Svartur Jūdridason og Gudmundur Jonsson godum monnum viturlegt med þessu ockru opnu brefi. ad vid vissum fyrer full sannindi. ad tiu tolf manuder voru þar ā milli. ad Helga heitiñ Þorleifzdottir deydi og Gudmundur heitinn Arason sigldi j burt af Landinn. og hier eptir vilium vid sveria ef þurfa þykir.

Og til sann(inda).

---

499. [1470]

Vitnisburðarbréf um dauða Helgu Þorleifsdóttur, Árnasonar, konu Guðmundar Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 313, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Þad giðri eg Þorleikur Gunnsteinsson godum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefi. ad eg vissi fyrer full sannindi ath Gudmundur heitinn Arason var hier i landid ·x. vetur þadañ i frā er Helga heitiñ Þorleifzdottir kvinna hans deydi. og hier eptir vil eg sveria ef þurfa þykir.

Og til sanninda.

---

500. **[1470].**

Vitnisburðarbréf um danða Helgu Þorleifsdóttur, Árnasonar, konu Guðmundar Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 313—314, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Þad giöri eg Gndmundur Marteinsson godum monnum kunnigt med þessn mijnu opnn brefi. ad eg medkiennunst. ad eg var hiä Gudmunde heitnnm Arasyni sveirn hañz upp a .viij. vetur og .vij. snmur. og þad af hinn .viij. snmrinu sem Gudmnndur heitinn Arason sigldi. og var þä Helga Þorleifzdottir hans eigiñkvinna daud. er eg kom til hans. Og hier epter vil eg sveria ef þurfa þyker.

Og til (sanninda).

---

501. **4. Febrúar 1470.** **á Hálogalandi.**

Kaupmálabréf Lopts Ormssonar og Gunnhildar Pétrsdóttur.

Eptir skjalabók úr safni Jóns háyfirdómara Pétrssonar, með hendi Jóns lögmanns Sigurðssonar c. 1600, eptir transskr. frá 25. Júní 1478, nú í Landsbókasafni Nr. 858. 4to.

Aller dandemenn sem þetta bref sia edur heyra. kiennunst eg Alf knutsson og Gaute Michelsson Riddare ad vær vorum vppa Helgaland snnnndaginn næstañ epter kyndilmessodag Anno 1470 og adrer fleire dandemenn med oss er so heita Olaff Jonsson. Eiliff Bardarson. Eirekur Kolbiornsson suarner logriettumenn j Ranmzdalinn saum og heyrdum ä kaupmäl ä brandlnpzdegie ä millum velborinna manna Lopttz Ormssonar og Hwstrur Gunnhilldar Pietnrzdottnr[1]) .xx. merkur Gullz j motgaffu være sa[2]) ad hun lifdi hann og være ecki med bornnm ad skipta. þa skilldi hun hafa þad vilkior hnortt helldur hun villdi hafa slijktt vr garde sem hun hafdi j og sijna motgaffu. og

---

[1]) Hér sýnist vanta í bréfið heilan kafla, sem fallið hefir úr hjá afskrifara; hvað hér hafi staðið má þó nokkuð sjá af bréfi frá 24. Marts 1481 gerðu í Björgvin. [2]) Þannig; = so.

villde hun hafa helmingzfielag bædi j fostu og lausu. huortt sem henne þætte betra vera. og adrar gafnr þær sem halldast mætte ad lognm. sem velborinn mann Lopttur Ormsson vntte og gaf Hwstru Gnnnhillde Pietnrzdottnr med ja og sinn eiginn vilia. Og thil meire sanninda hier vm heingium vier vor jnsigle fyrir þetta brief. sem giortt var dag og ár sem firskrifad er.

502. 5. Febrúar 1470. í Ögri.

Gjafabréf Kristínar Gnðnadóttur til Guðna Jónssonar, sonar síns.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 200—202, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Giafabref Kristijnar Gudnadottur er hnn gaf syni sijnum Gndna Jonssyni.

Þad giörum vid Olafnr Jsleiksson og Magnns Þormodzson godum monnum viturligt med þessu ockru opnu brefe j Litlustofnnni j Ögri j Jsafyrdi. á mánndaginn næsta eptir messodag Blasii Epischnpi þá er lidit var frá hingadburd vors herra Jesn Christi þnsund fiögur hundrnd og siötijgir ára voru vid i hiá. saum og heyrdum á ord og handaband þessara manna Kristijnar Gudnadottur og Gudna Jonssonar. at so fyrir skildn. ad nefnd Kristijn Gudnadottir lýsti fýrir ockur fyrnefndnm mönnum. ad hun hefdi giefid. og gaf þá enn af nyu. med samþycke Jons Asgeirssonar Bonda sijns. Gudna Jonssyni. syni sijnum. alla þá peninga. fasta og lausa. kvika og danda. sem reiknast kynni. ad ádurnefndnr Gudni Jonsson hefdi meira haft þá er hann giptist. enn tilkiæmi riettra Lagaskipta i motz vid önnur systkyn sijn. brædur og systur. skyllde þesse hennar giöf og Giörningur snuast upp i hennar fiordungsgiöf. Og til sanninda hier um settum vier fyrnefndir menn ockur jnsigli fyrir þetta bref. giört á kyrkiuboli j Langadal þridindaginn næsta fyrir . . . .[1]) á sama áre sem fyr seigir.

[1]) Eyða í handritinu.

503. 5. Marts 1470. á Hvanneyri.

Úrskurðarbréf Odds prests Pétrssonar, baccalaurei artium og officialis heilagrar Skálholtskirkju milli Botnsár og Hrútafjarðarár, um kæru Jóns bónda Ketilssonar á Hvanneyri til Geirmundar yngra Þorvarðssonar, sem optlega hefði farið í veiði sína og kirkjunnar á Hvanneyri, í millum Hrafnagils og Andakílsárfoss. (Sbr. Nr. 513).

AM. Apogr. 1734, eptir blöðum með hendi Páls Gíslasonar landsþingsskrifara, en hann segir, að bréfið hafi verið „med gamallre munkaskrift, enn jnncigleñ öll frá".

Domur og Biskups urskurdur ǻfastur sem ǻhrærer Biskups og kyrkiu fullriette[1]).

Þad giòre eg Oddur Prestur Petursson Bakalarius Artium. officialis Heilagrar Skǻlhollts kyrkiu j mille Botnsǻr og Hrutafiardarar Skǻlholltz Biskupsdæmis godum mònnum kunnugt med þessu minu opnu brefe at sub anno Gratiæ ꝏ⁰ cd⁰ lxx. manudagenn næstañ fyrer Gregoriusmessu ǻ HvannEyre j Borgarfyrde kom fyrer mig ǻ stefnu Geirmundur Þorvardsson hinn yngre þar þo loglega fyrer kalladur fyrer þǻ sauk og ǻkiæru sem Jon bonde Ketelsson kiærde til hans.

J fyrstu grein ath hann hefde farid optlega j veide sina og kyrkiunnar ǻ HuannEyre. j millum Hrafnagils og Andakẏlsǻrforss. og eignad sier og sinne jòrdu Forsum halfa ǻdur nefnda veide. Kom greindur Jon fyrer mig med bref under godra manna jnnsiglum þess sama Prestz sem giefid hafde greinda veide nefndre HvannEyrar kyrkiu. og annara tveggia effter þvj sem þad sama bref þar npp a giort utvisar. og stadfestingarbref Biskups Jons Krabba þar med fest. var þad og svared fyrer mier af .ij. skilvisum vottum ad þeir sem Hvanneẏre hefde ǻtt og halldit. hefde haft alla fiskveide j andakijlsǻrforse og ofañ ad Hrafnagile ǻkiæru-

[1]) Úrskurðr Sveins biskups er á sömu blöðum.

lanst af þeirra hende er biuggu ǻ Forssum og allra annarra. uppa greindrar kyrkiu vegna ǻ Hvannᴇyre. meir enn .xx. vetur. Enn svo seger lögbok vor. Nu hefur madur skog. akur edur ᴇing et cetera.

J annare grein ad hann hefde komid ǻ motz vid sig med flock manns og bannad sier og sinum mönum ad fara j tittnefnda kyrkiunnar veide. Soru þad þar fyrer mier tveir skilviser vottar ad greindur Geirmundur hefde ridid vid siötta mann sudur yfer andakilsǻ j Hreppsland þar sem Jon Ketelsson var fyrer og hans menn. og þeinktu ad fara j ǻna med ödrum sem fram voru komner j med netid. svo segiande. Ecke Jon skalltu fara j ǻna dagleingiss. og gieck sidan fram ad ǻune med uppdregna handska og vopn. öxe j hende. takande j toged med þeim sem dreigid skylldu hafa ǻua. Þad var og svarid fyrer mier af tveimur skilvisum vottum ad þrattnefndur Geirmundur hefde farid j sagda veide þeim nærverande og ǻsiǻande einu sinne og hefde hann þǻ veitt fimm fiska. svo og ad hann hefde lýst þa þar fyrer þeim ad hann hefde farid j ana j annan tima ǻdur. Sor tittnefndur Geirmundur fullan bokar ᴇid fyrer mier ad hanu þeinkte hǻlfa þessa veide sina Eign verid hafa.

Þvj ad Heilags anda nǻd til kalladre dæmde Eg Oddur Prestur fyr greindur med fullu doms atkvæde þrattskrifada fiskveide alla j optnefndum andakilsǻrforse og ofan ad Hrafnagile æfinlega eign tittnefndrar kyrkiu ǻ Hvannᴇyre j Borgarfirde. nema optnefndur Geirmundur lǻte sveria fyrer mier tvo skiallega votta ad hans eign sie hǻlf greind veide. og hafe leidt þesse vitne fyrer mier hitt seinsta at næstu fardögum. Jtem med sama dome dæmda eg adurnefndan Geirmund sekan j Riett kyrkiunnar ǻ Hvanneýre. vj. mörkum fyrer þǻ tilferd. atvik og talmun sem svarid var ad hann hefde giört tittnefudum Jone og hans mönnum j fyrgreindum stad. Enn adrar .vj. merkur j Biskups sekt. Jtem fyrer þa sök ad hann hafde fared j ǻna tvisvar sinnum. dæmda eg hann med sama dome sekan þrem mörkum vid Hvannᴇyrar kyrkiu tittskrifada. og skylldan ad tvigiallda henne þǻ fimm fiska sem hann hafde ur hennar veide haft.

Skal þridiungnr fyrrskrifadra sekta kyrkinnnar á Hvanneyre gialldazt heima þar jnnañ manadar ad heyrdum doennm. enn tveir ad næstu fardögnm Jone Ketelssyne edur hans löglegum umbodzmanne. Svo og ej sidur skal þridinngur fyrgreindrar Bisknps sektar gialldast þar j sama stad jnnañ mánadar ad heyrdum þessum minum dome. Enn tveir þridiungar ad nærstu fardögum mier edur minum umbodzmanne. Var þesse minn domur af mier uppsagdur ok[1]) in Scriptis framborinn mier j doms sæte sitiande mörgum godnm monnum lærdnm sem leiknm nærveröndum. og þennañ minn dom med mier samþickiöndum. Og til sanninda hier um setta ek[1]) officialatns jncigle fyrer þetta domsbref skrifad og utgiefid j sama stad dege og áre sem fyr seger.

---

504. **8. Apríl 1470.** **í Kaupmannahöfn.**

Bréf Kristjáns Danakonnngs hins fyrsta með Henriki Kepken „hofsveini“ sinnm, er hann sendir til Íslands.

AM. Apogr. 3570, með hendi séra Snorra Jónssonar eptir frumtransskripti frá 16. Júlí 1474, sem þá var í bréfasafni Hólastóls, en nú finst ekki í Biskupsskjalasafni; var það gert eptir vidimus frá 13. Júní 1473. Afskript af bréfinu er og í Landsb. 115. 4to, I, 417—18, (með hendi séra Jóns í Hitardal). Prentað í Lagasafni Magnúsar Ketilssonar I, 56—57 (að því er virðist í danskri þýðing eptir Magnús).

Vij cristiern med gudz nad danm[a]rks suerikis noregis uendis oc gote konning hertog jni sletzuik grefue uti holsten stormaren oldenborg oc delmenhorst helse ydr allom oss elskelica andelica oc narilslega uorer kære nndersatte som bygia oc bo vppa vornm oc norigis rike kronone land jsland kærliga med gvdi oc vor nad.

vitit[2]) kere uiner at vj sendem nn þenne brefvisare henric kepkin vor elskelig hofsvein till ydar oc alt menige

---

[1]) Svo hér. [2]) vñt, afskr., vited 115.

landit wdi vor merkelig ærende. bysynnilig om einar ormsson oc þan gamla skatten som marger af yder en nu hos þeim jnne hafe. oss til stor skade oc forfang hvilkit vj vilium ey lenger at lida thi bidie vij ydur alle oc huar[1]) serdelis biode oc endelika vilia at j vppa þenna tiid honom likerviss sem oss sielfua bitro[2]) om alt vor ærende som han ydar om uar vegne berettande[3]) verder ok at j vare hanom behielpelig hoiroge oc bistandvghe at fang[a] all vor skat bade gamall oc ný. ok at honom ma viderfaras af forskreune einar ormsson huat som ret er. ok at gore oc rette ydur vdi alle mathe oc annen ærende ept(er) þıj som forskreune[4]) vor elskelig hofmsven ydur vtermeir berettande vorder. han forlate vij oss vissolige till om vile oc þat giarna med yder forskylle. thi bevise ydur her[5]) vdi som þer vilit hafua vor þak oc later þat jnganlund under uort hylleste oc nad. jn christo valete.

Ex castro nostro haffanensi dominica passionis domini anno domini ꝏ cd lxx nostro sub secreto presentibus [jmpenso[6]).

---

505. **20. Apríl 1470.** **á Hólum.**

Vitnisburðarbréf um fæðingarár Solveigar Guðmundardóttur, Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 317—318, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Vitnisburder um̄ fæding Solveigar.

Þad giörum̄ vid Helgi Þorarinsson og Jon Sveinsson godum monnum viturligt med þessu ockru opnu brefi. ad þar vorum vid i hiǎ ǎ Holum i Hvamssveit ǎ Passionem Domini. þǎ er lidid var frǎ hingadburd vors herra Jesu Christi ꝏ. cccc. og Lxx. ǎra. ath Kristijn Þorarinsdottir

---

[1]) enhuer MK. [2]) betie MK; betra 115. [3]) 115; bnettande 3570; tilkyndende MK. [4]) fornefnde 115. [5]) *leiðr.*; han 3570; hann 115; hannem MKet. (og er setningin þar afbökuð). [6]) [nobis appenso MKet.

handfeste Gudna Jonssyni vègna Hustru Olofar Loptsdottur svo felldañ vitnisburd. ad hun vissi fyrir sannindi. ad Solveig Gudmundardottir var fædd vijslega tveimur vetrum eda þrimur eptir nordurreidina. og henne var annar Boluveturinn[1]). og þar eptir vill hun sveria ef þurfa þykir.

Og til sanninda.

---

506. 18. Maí 1470. á Þverá.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. XIV, 6, frumtransskriptið á skinni. Innsiglin ern dottin frá.

Þath giorum vær arne einarsson. Nicholas jussason. þorualldr jonsson. godvm monnvm viturligt med þessu voru brefui. ath vær saum ok heyrdum yfuerlesit ok yfuerlasum opit bref med heilum ok hangandum jnciglum suo latanda ord epter ord sem hier seiger. [Hér kemr afsalsbréf Odds Ásmundssonar fyrir parti úr Þorleiksstöðnm í Skagafirði frá 6. Apr. 1456, Nr. 126].

Ok til sanninda her vm settum vær fÿr nefnder menn vor jncigli fyrir þetta transcriptarbref er scrifuat var æ þuera j skagafirdi faustudagin næsta fyrir sancti dunstani episcopi anno domini ꝏ°. cd.° septuagesimo.

---

507. 27. Maí 1470. á Arngerðareyri.

Vitnisburðr Jóns Alexiusssonar um toll-laust skip undan Hlíð í Bolungarvík.

AM. Fasc. XVIII, 20. Frumrit á skinni með einu heilu innsigli. Bréfið sjálft or götugt og hrörlegt, þó viðast hvar skýrt og læsilegt. — AM. Apogr. 979 með hendi Árna Magnússonar, staðfest í Skálholti 15. Júlí 1712 af Árna, Þórði Þórðarsyni og Páli Hákonarsyni, og hefir þá minna verið molnað úr bréfinu.

---

[1]) Bóluvetrinn var 1431—1432. Solveig er því fædd 1430 eða á öndverðu ári 1431.

Þat giore eg[1]) jon alexinsson godum maunnum kunnigt med þessu minu opnv brefe at eg ýfer las svo latande [bref] kirkiunar i vazfirde sem hier seger mille annara orda þeirra sem þar stodn j at skipit undan hlid ætte at vera tollaust ok þat stod upp a fioretige vetra svo einge akærde suo hann uisse ok her epter uil ek[1]) sneria þegar þurfa þiker fullan bokareid. ok til sanninda her um setta eg[1]) mitt insigle fyrer þetta uitnisburdar bref er skrifat nar a añgerdareyre i isafirde sunnudaginn næsta epter nppstigningardag þa er lidit nar fra hingatburd nors herra jhesu christi ꝏ. cccc lx ok tiu ar.

---

508. 2. Júní 1470. í Húsavík.

Vitnisburðarbréf um skipti þeirra bræðra Tumasona, síra Ólafs, Guðmnndar og Egils á Ásgarði í Hvammssveit, er Tumi Bergþórsson faðir þeirra hafði gefið þeim.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 7. Frumrit á skinni „med liotre vidvæningshende". — AM. Apogr. 2485, afskript gerð „accuratè" eptir frumritinu og staðfest 9. Jan. 1711 af Árna Magnússyni og Þórði Þórðarsyni.

vitnisburdur um asgard vestur[2]) Anno 1460(!).

Þath giorer eg þorgrimr þora(r)inson ok biorn olafsson godum monnum kvnigt med þessv okru opnn brefi at þar uorum vit j hia saum̄ ok heyrdvm a ord ok handaband þessara kvenna margrêtar þoosteinsdottnr af anare alfv en joreidar olafsdottur af anare allfv svo ok þat fyrgreind joreidur handfesti margretv þosteinsdottnr svo felldan vitnesbvrd svo sem hier epter stendr. sagdi joreidur[3]) hun heyrde tvma berdorsson segia þat at hann hefdi gefit sonum sinnm sira olafi tvmasyni ok gvdmnndi tvmasyni jordina asgard halfa huorum þeira med samþycki gudrvnar hallzdottnr kvonu sinar en modur þeira. Svo ok þat at hun sagdizt hafa heyrt gvdmvnd tnmason lysa þui at þeir brædr sira

---

[1]) Þannig. [2]) Utan á bréfinu „med hende ecki miög gamalli". [3]) joreidar, frbr. Árni leiðrétti.

olafur ok gudmundur hefde skipt eignar skipti jordvne asgardi med ser þui ek var hia gudmvnde langa æfe. huofdu[1]) þeir skipt husum ok taudum ok engium ok hafde sera[2]) olafur at kiosa alla parta. hafdi hann kiorit þán hluta tunsins sem bæren stendur j enn vtengit fyrer svnan lækin þan er geingur ofan epter tvnenv fyrer nordan aluidru gard er þat lekr ed efra en kellda ed nedra en þa at sionhendingu ofan ȝ ana ur stararpolli þeim er kelldan geingur ofan j. en eing þau tav[1]). er anat var eignat kirkiuni j huammi en anat kirkivskogvm. sogdv þeir at lægi þeim megin læk(i)arins sem sira olafur hlavt vtengit en þessa tvo eingis parta sagdi gvdmvndr at hvergi þeira bredra sera[2]) o(lafs) hefdi skipt sier til eignar. Sagdizt fyr skrifut joreidr lengi uerid hafa j asgarde ok huorugan þeira brædra sera[2]) olaf eda gvdmvnd ahræra eda akæra lata um fyrsagt eignar skipti æ adr greindri jordu asgardi ok avngvan sagdizt hvn hafa heyrt þat segia at þeir hefdi þar nockvn[2]) tima vm̄ þrætt ok hier eptter sagdiz hvn vilia sveira[2]) fvllan bokareid ef þurfa þætti. ok til saninda þessarar henar framsogu ok sans vitnesburdar hlautt eigil stofvna ok eldaskalan tvær uttiskemr ok iij hlodr ok eitt lambhvs. ok til saninda hier vm setium uit fyrskrifader men ockvr insigli fyrer þetta bref er skrifat var j husavik a laugardagin næsta epter vpstigningardag þa lidit var fra hingatburd vors herra jhesv christi ꝏ cccc ok sextige ok tigv ar.

---

509. 4. Júní 1470. á Hvoli í Hvolhrepp.

Testamentisbréf Einars bónda Ormssonar, Loptssonar ens ríka.

MSteph. 27. 4to, bls. 399—404, Svartskinna, og er þetta ekki með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar, heldr annari samtíða hendi (c. 1730), og er gert „Ex chartaceo qvodam apographo“. Jón Espólín heldr i Ættartölubók sinni (bls. 4101), að þetta sé ekki Einar son Orms Loptssonar, en það hlýtr að vera.

---

[1]) Þannig. [2]) Svo hér.

Wtskript af Testamentis Brefe sálnga
Einars Bonda Ormssonar.

Jn nomine Domini Amen.

Saker þess ad Eingenn manna má sier nockurn øruggleik veita um leingd sinna lijfdaga. þá giöre eg Einar Ormsson heill ad samvitsku enn kránkur nockud j lijkama so fallit mitt Testamentum fyrer minne sál. sem hier effter skrifat stendur.

Jn primis. ad eg gef mig allan og mina sál Gude i valld og hanz blessadre modur jungfru Sancte Mariæ. Sancte Olafe. Sancte Thorlake og ollum guds helgum monnum.

Hier med kys eg minum molldlegum lijkama legstad j Skálhollte. gefande þeim sama stad mier til bænahalldz fyrer minne sál halfiest skreidar med gillda fiska og lukest heima a Hvole.

Jtem skipa Eg kyrkinnne j Steinshollte .xl^c^. og skal lukast þar j fyrdenum.

Jtem skal lukast kyrkiunne a Valþiotsstad .xv^c^.

Gief eg krossennm j Kalldadarnese kngillde. og annad krossenum a Setberge.

Jtem Sancte Olafs kyrkin a Hvole videnn þann allann sem eg á hier gef eg henne.

Jtem gef eg fatæknm monnnm .x^c^. j hndum. vadmálum og smiöre.

Jtem gef eg minnm herra biskupe Sveine skinnakápn og hleckiafeste.

Gef eg sera Havarde silfurskeid mina og hestenn þann sem hann hefur rided j vetur.

Sera Jone Snorrasyne gef eg stack minn og kápu ena utlendsku.

Sera Halldore hest fiögra vetra gamlann vindottann.

Jtem gef eg Orme syne minnm jördena Wijdedalstnnga er liggur j Hunavatnsþinge.

Jtem gef eg Þorsteine syne minum jordena Torfnstade er liggnr j Midfyrde. og Bergstade er liggnr j sömu sveit þar.

Jtem gef eg Gndrunn dottur minne jordena Arngeirstade er liggur j Hreppum.

Jtem gef eg Kristinu dottur minne Hafhollt er liggur j Eystra hrepp og jordena Wijkingalæk er liggur j årveriahrepp og þar til .x. kugillde.

Jtem gef eg Ragnhillde dottur minne þriu hundrud og xx. j Wijdevollum fremrum er liggur j Fliotsdal og ix hundrada jörd Fagradal er liggur j Breiddal og þar til atta hundrud.

Jtem gef eg Helgu dottur minne jördena Hollt er liggur j Skålar kyrkiu sokn og þar til .x^c^. og jordena Nup er liggur å Berufiardarströnd fyrir .xxiij^c^. og þar til .ix^c^.

Jtem gef eg sin .xx^c^. hvorre þeirra Ingebiorgu og Margretu dætrum minum.

Skipa eg afftur Margretu Þorhalladottur jördena Skumstade og þar til gef eg henne þria hesta. tvo moskiotta og eirn moalottann og .x. wætter smiörs austur å Skridu.

Jtem skal lukast Jone Skeggvalldasyne. 4^c^.

Þorbirne Snorrasyne .4^c^. og Hallvarde Vocksyne .4^c^.

Konu Arna heitens Nichulassonar þriu hundrud.

Jone Þolleifssyne tvö hundrud j varninge j sumar og tvö hundrud j slatrum j haust og tvö kugillde ad vore.

Slåttu birne tvo hesta.

Gudrunu j Steinshollte .x. fiordunga smiörz j haust.

Fiögur hundrud erfingium Gudmundar heitens Hrafnssonar.

Gef eg Jone Bonda tyge min þaug sem eg hefe bored sialfur .öll. hatt og hringa pantzara. skutel og bryste.

Ellende Bonda armbryste mitt med öllum Reidskap.

Halle Þorsteinssyne södul minn og beisl og reidskap og lögbok.

Gef eg hvörium minna heimamanna sitt hundrad fiska hvörium þeirra og sera Torfa hundrad fiska og annad syne hans þollake og hverium minum vinnumanne tvær stikur klædess j sumar ad auk kaupsens og stiku lerefftz hverre vinnukonu.

matseliunne 4^ar^ stikur klædess.

Magnuse Runolfssyne 4 kugillde er under honum standa.

x aura hverium preste er vid grôfft minn stendur.

Eina vod Birne Einarssyne.

So og skipa eg ad lǻta syngia sǻlumessu Eingelskum er sleigner voru j Grindavik af minum mônnum.

Jone hestamanne Raudann fola er bondenn hefur ǻtt a Bergvade.

Bid eg um alla goda menn. og sierlega þa sem minar sǻlugiafer þiggia ad þeir bidie gott fyrer minne sǻl.

Og so eige sijdur bid eg mina Erfingia og efftermælendur ad þeir lǻte þetta mitt Testamentum obrigdulega halldast i ôllum sijnum greinum og Articulis so sem þeir vilia svara fyrer gude.

Og til sannenda her um set eg mitt ȷnncigle fyrer þetta Testamentisbref er giôrt var a Hvole j Hvolhrepp mǻnudagenn nærstan fyrer Hvitasunnu. þǻ lided var fra hingadburd vorz herra Jesu Christi þusund fiôgur hundrud sextiju og tiju ǻr.

---

510. 12. Júní 1470. á Hóli í Bolungarvík.

Vitnisburðr fimm manna um það, að Narfi prófastr Böðvarsson hefði tekið fullan bókareið af Guðrúnu Egilsdóttur og Magnúsi Ólafssyni um það, að Neðri-Hlið i Bolungarvík ætti toll-laust skip; votta og sömu menn um vitnisburð Haldórs Hákonarsonar og Guðmundar Auðunarsonar um sama efni.

AM. Fasc. XVIII, 21. Frumritið á skinni. Fimm iunsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. — AM. Apogr. 1069.

Nedri ꜧlijd a Tollaust skip j Bolungarvijk[1]).

Þat giorum wær sira jon prestur jonsson. olafur jsleiksson. grimvr sueinsson. grimr þorsteinsson. þorlakr audunarson godum monnum viturligt med þessu vorv opnu brefi. ath vær vorum j hia. saum og heyrdum æ svo fellda vittnisburdi. ad sira narfi bauduarsson profastur tok af gudrunu eigilsdottur og magnvsi olafssyni. ad þau soru ad fullañ

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

bokareid at þau hefdi heÿrt ÿfer lesid svo latandi bref. ad nedri hlid j bolungarvik ætte tollavst skip og þau hefdi alldri annat heÿrt og þat væri þeim grvnlaust. og adr nefnd gvdrun lyste þui at biorn heitinn þorlleifsson hefdi skipad sier ad taka tolla j bolvngarvik nema tolla af hlidarskipinu.

J annari grein soru og þesser menn halldor hakonarson. gudmundr audunarson fyrer fÿrrgreindvm sira narfa fullan bokareid ad þeir hefdi alldri annat heÿrt en[1]) at fÿrgreind hlid ætte tollaust skip og þad væri þeim grvnlaust. Lysti og adur greindur halldor at hann hefdi verid vmbodsmadr biarnar þorlleifssonar j vazfirdi og hann hefdi avnga tolla skipat sier ad taka af hlidarskipinu j bolungarvik. Lysti og þrattnefndur sira narfi þui fyrer oss adr greindum monnum at hann hefdi eigi framar vrskurdat sektina æ olaf magnusson. at þesser saumu eidar væri eigi vnnér er adr greinder standa j þessu sama brefi. jnnan xiiij natta. Og til sanninda hier vm settum vær fÿr nefnder menn vor jnnsigli fyrer þetta vittnisburdarbref er skrifat var æ holi j bolvngarvik þridiudagin næsta epter hvitasvnnv. þa lidit var fra[2]) hingatbvrd vorss herra jesv christi þvsvnd fiogur hvndrvd sextiger og tiu ær.

---

511. 20. Júní 1470. á Grund í Eyjafirði.

Sumarliði Eiríksson selr Þorleifi Björnssyni jörðina Kollabæ í Fljótshlíð, og kvittar Þorleif fyrir andvirði jarðarinnar.

AM. Fasc. XVIII, 26, transskript á skinni frá 2. Júlí 1476.

vm̄ jordina kol(l)abæ er sumarlidi feck þorleifi[3]).

Þath giori ek sumarlidi eireksson godum monnum kunnigt med þessu minu opnv brefi ath ek hefi feingit þorleifi biornssyni iordina kollabæ er liggr j fliozhlid med aull-

---

[1]) Hefir gleymzt úr í frbr. [2]) Vantar í skbr. [3]) Utan á transscripto með fornri hendi.

um þeim gognum ok giædum er greindri iordu fylger ok fylgtt hefer at fornu ok nyu ok sueinn sonur minn uard fremst eigandi ath eptter þui sem domurin þar um giordur utuisar. Medkennunztt ek fyr nefndur sumarlidj. ath ek hefer fulla peninga upp borit. af adur nefndum þorleifi suo mier uel a næger fyrer optt nefnda iord. ok þui gef ek titt nefndur sumarlidj þrattnefndan þorleif ollungis kuittan ok akærulausan fyrer mier ok minum eptterkomendum. Ok til sanninda hier um setta ek mitt incigli fyrer þetta bref er skrifad uar ꝺ̃ grund j eyiafirdi miduikudagen næsta fyrer iohannem baptista. þa er lidit uar fra hingadburd uors hera jesv christi. M. fiogur hundrut [ok siautiger[1]) ar.

---

512. 20. Júní 1470. undir Felli í Kollafirði.

Þrír menn transskríbera bréf um Þykkvaskóg.

AM. Apogr. 5793b. „þyckuaskogsbref. ur originalibus Einars Magnussonar. accurate collata" (AM.). En þetta er án efa ritað eptir transskripti frá 1588, og getr Árni þess: „1588. þann 8. Aprilis i Snogsdal i Middolum, transskribera Arni Biornsson, Hannes Biornsson og Skuli Jonsson" bréfið frá 1427 í þessu transskr. frá 1470, og svo bréf um Þykkvaskóg frá 10. Ág. 1494. „Transscriptum þetta á nu (1726) Einar Magnusson, dottursonur sera Einars Torfasonar. Er ritad á kalfskinn, og hafa firir þvi vered 3. innsigle sem nu eru burtu" (AM.).

Þad giavrum vær. olafur magnusson. oddur jonsson. jon þormodzson. godum monnum kunnigtt. med þessu voru opnu brefi. ad vær medkennvnst. ad vær hofum sied og heyrtt yferlesid opid bref med heilum og oskauddum hangandi jnnsiglum. suo latanda ord eptir ord. sem hier eptir stendur.

[Hér kemr bréf frá 19. Júní 1427, DI, IV, Nr. 394].

Og til meyre stadfesti og saninda hier vm setivm vær adur greinder menn vor jnncigli firir þetta trannskriptarbref. er skrifad var vnder felli j kollafÿrdi midvikudæginn

---

[1]) [siautiger ok, skbr. því að upphaflega hefir ártalið misskrifazt, og ætlað að verða siantiger ok nokkuð meira (ár), en það svo verið þurkað út, svo að nú er vel fjögurra stafa bil autt milli *ok* og *ar*.

næstan firir jonsmesso baptista vm svmarid anno domini millissimo quadragintesimo septuagesimo.

---

513. 27. og 28. Júní 1470. í Skálholti.

Sveinn biskup í Skálholti samþykkir með ráði nokkurra klerkmanna úrskurð Odds officialis Pétrssonar um veiði Hvanneyrarkirkju í Andakilsárfossi (sbr. Nr. 503).

AM. Apogr. 1734, eptir blöðum með hendi Páls landsþingsskrifara Gíslasonar.

Vier Sveirn med gudz nad Biskup j Skalhollte og visitator yfer allt Skalholltz Biskupsdæme giorum godum monnum kunnugt med þessu voru opnu brefe at sub anno Gratiæ 1470 a midvikudaginn nærsta fyrer Petursmessu og Pals j kyrkiunne j Skalhollte ắ almennelegre Prestastefnu kom fyrer oss sira Oddur Prestur Petursson Backalarius arcium Heilagrar Skalholltzkyrkiu og vor officialis j millum botnsắr og Hrutafiardarắr Skalholltz Biskupsdæmis. byrtande þa þar fyrer oss þann sama dom sem hann hafde dæmt j millum kyrkiunnar ắ Hvanneyre j andakýl j Borgarfirde og geirmundar Þorvardssonar hins yngra um veidina j andakýlsarfosse og ofañ ad Hrafnagile og þær fleire greiner sem þar jnne standa j sögdum dome. Nu saker þess ad vær saum. yferlasum og giörla skodudum greindan dom og þesser vorer Prelaatar og Prestar. Steinmodur med gudz nắd abote j Videy. Bardur med samre nắd abote j Þyckvaby j vere. Sira Halldor Ormsson Heilagrar Skalholltzkyrkiu og vor officialis j millum botnsắr og Helkundarheidar. Sira Gils Jonsson Rắdzmann j Skalhollte. og þeir fleire Prestar sem þar voru þắ af oss tilkallader. leitst oss öllum hann skiallegur og þvi samþyck(i)um vær hann med öllum sinum greinum. articulis ắ allañ mata löglegañ ok[1]) obrigdanlegan halldanda. Ok[1]) til sannenda hier um settu fyrgreinder Prelatar og Prestar sin jncigle med voru jncigle fyrer þetta

---

[1]) Þannig.

bref under eins samanfest med fyr sögdu domsbrefe skrifad j sama stad og år. dege sidar enn fyrr seger.

---

514. 30. Júní 1470. á Öxarárþingi.

Loptr Ormsson geldr og gefr Þorleifi Björnssyni „í það hugmot og peningareikning", er Loptr var honum skyldugr, alla þá tiltölu og eign, er Loptr þóttist eiga í þeim peningum, sem Guðmundr Arason átti og Solveig Guðmundardóttir þóttist erft hafa.

AM. Apogr. 5759, stafrétt afskript gerð 1733 eptir transscripto gerðu á Reykhólum 24. Júni 1483; Landsbókasafn 115. 4to, I, 138—39, (séra Jón í Hítardal); ÍBfél. 126. 4to, bls. 165—66, (eptir 115); Kriegers safn 2. 4to, bls. 279—82, c. 1700.

Vitnisburdarbref ad Loptur Ormsson gaf Þorleifi Biornssyni tilkall til Gvendarpeninga[1]).

Þat giorvm vær egill grimsson. oddr pietursson. grimur grimsson. ingemvndr jonsson godum monnum kunnegt med þessu voro opnu brefe æ þinguelle a almenneligu auxararþinge þa er lidet var fra hingatburd vors herra jesv christi þushvnd .cccc. ok .vij. tiger ar worum vær j hia saum ok heyrdum a ord ok handaband [þessara manna[2]) þorleifs biornssonar ok loptz ormssonar at sua firir skildu at loptur [gallt ok gaf[3]) þorleife biornssyne [j þat hugmot[4]) ok peninga reikning er loptur var fyrr nefndum þorleife skylldvgr alla þa tiltaulo ok eign sem[5]) fyrnefndr loptur þottizt eiga j þeim peningum sem gudmundr arason atte ok solueig gudmundardotter þottizt erft hafa epter faudr sinn ok modr epter þui sem þeirra giorningsbref loptz ok solveigar þar vm giort utuisar. medkendizt loptur firir oss. at hann hefdi [[keyrit[6]) [j sinn part[7]) reykhola ok[8]) reykhola eigner fasta peninga ok lausa frida peninga ok ofrida. sem þar til heyra at fornv ok nyu hafa med fylgt.

---

[1]) Kr. [2]) [sl. Kr. [3]) [gaf og galldt Kr. [4]) [fyrer hugmod 115. [5]) er, Kr. [6]) kiörid, Kr. [7]) [b. v. Kr. [8]) [[kiorid i sinn part 115.

for þessi giorningr fram næsta dag epter pietnrs messo[1]) nm sumarit a sama ari sem fyr seiger.

---

515. 26. August 1470. í Tungu í Fljótum.

Vigfús Þorsteinsson kvittar Hákon Jónsson nm andvirði Vatnsenda í Ólafsfirði.

AM. Fasc. XVIII, 24. Frumrit á skinni með einu innsigli. — AM. Apogr. 276.

Vatnsende. Qvittantzia firer Vatnzenda verd[2]).

Þat giorer eg vicfvs þossteinsson godnm monnum uitnrligt med þessu minn′brefui ath eg medkennzt ath hakon ionson hefer mier fulla peninga ok alla lukt fyrer iordena uaz[3])enda j olafsfirde ok þvi gef eg fyrnefndan hakon ollunges kuittan ok akærulausan fyrer mier ok ollum minum eptercomendnm. ok til sanninda hier nm setta eg mitt incigli fyrer þetta kuittunarbref skrifat j tungu i fliotum savnnudagenn næsta fyrer iohannis baptista[4]) anno domini m⁰ cd⁰ lx⁰ decimo.

---

516. 26. August 1470. á Sauðanesi.

Vitnisburðr Halls prests Árnasonar um rekamörk milli Skóga og Byrgis í Öxarfirði.

AM. Fasc. XVIII, 23. Frumrit á skinni með heilu innsigli. — AM. Apogr. 3009.

rekabref j millnm skoga ok býrgis 1470[5]).

Þat geri ek hallr prestr arnason godvm monnum kunn-

---

[1]) og Páls, b. v. 115. [2]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [3]) fyrst skrifað: uass, en síðan settir punktar undir og yfir því. [4]) Það mun hér að skilja decollatio Johannis baptistæ, því 1470 er Jónsmessa á sunnudag, og næsti sunnudagr á undan er trinitatis, en milli Jónsmessu og trinitatis fellr það ár dýridagr. [5]) Með fornri hendi utan á bréfinu.

igt med þessu minv brefi ath ek kom bvfellvm i auxararfiord. vantadi mik einn uetr a fertavgt ok a næstvm xx vetrvm fyrer ok epter voru þessi rekamork reiknvd milli skoga i avxarfirdi ok býrgis vestanverdar þvfvr ber vid ileifsfialli ok þessi sami holmi er kallader erv þvfvr var skogvm reiknad medan ek vissi til. ok til sannenda hier vm setta ek mitt insigli fyrer þetta bref skrifad a savdanesi svnnvdaginn næsta fyrer festvm avgvstini episcopi anno domini m° c.c.°c.c. lx.° decimo.

---

517. 2. September 1470. á Hóli.

Vitnisburðr Jóns Þorsteinssonar og þriggja manna annara, að aldrei hafi verið goldinn tollr til Vatnsfjarðar, nema af Meiri-Hlíð, „og á Hlíð tollaust skip“.

AM. Apogr. 980. „Ex originali Sæmundar Magnussonar á Holi i Bolungarvik“. Fjögur innsigli höfðu verið fyrir bréfinu, en þau voru öll dottin frá, þegar Árni hafði bréfið, nema innsigli Páls Ólafssonar. Frumrit þetta hefir á öndverðri 17. öld verið falsað í einstaka atriðum, líklega nálægt 1620, þegar þessi tollamál gengu milli séra Gísla Einarssonar í Vatnsfirði og Bolungarvíkrmanna, og hefir alstaðar verið breytt Bolungarvíkrmönnum í hag. Hefir Árni farið mjög nákvæmlega í það að finna, hvað upphaflega hefir staðið, þar sem falsað hefir verið. Til eru og afskriptir þessa bréfs, sem gerðar hafa verið áðr en frumritið var falsað, og eru því ósviknar. Er önnur þeirra í AM. 234. 4to, bls. 532—533, gerð fyrir Odd biskup Einarsson eptir bréfabók Árna Gíslasonar á Hlíðarenda, en hin er í AM. Fasc. Lxxv, 4, einnig gerð fyrir Odd biskup.

Eitt Brief a mote Vatnzfiardarbriefum[1]).

Þad giorum wær jon þorsteinsson og jon jonsson og jon sigmundzson og pall olafson godum monnum kunnigth med þessu vorv opnu brefe ath wær berum suodan vitnisburd sem hier stendr skrifadr. ad alldre hefir tollr uerith golldin

---

[1]) Lxxv, 4.

af annare[1]) jordu wr bolungaruik kirkiune j uatnzfirde nema[2]) af meire hlid og æ hlid tollaust skip og hefe egh adr nefndr [jon jonsson buith þar tiu uetr og tok egh tollen sialfur af minu skipe og ek[3]) fẏr greindr[4]) jon þorsteinsson hefi buith þar uetr og xx. tok eg og toll af minu skipe og einge hefer heimth ne ækærth annan[5]) toll af nockre jordu j bolungarvik kirkiunar uegna j uatnzfirde nema suo sem hier stendr skrifadr og eigi hôfô uid heẏrth af ockr elldre monnum og alldre tuimæle æ heẏrth fẏrr enn j fẏrra sumar og eru uid nu meir enn sextigir vetra. og hier epter vilivm uid sueria ef þurfa þikir. hefir egh og fẏr greindr jon sigmunzson roith æ audrum jordum j bolungarvik og hefir einge toll ath mier heimt kirkiunar uegna j uatzfirde nema[6]) af meire hlid og alldri hefe eg annath heẏrth fẏrr enn j fẏrra sumar og eigi af mier elldre monnum og hefi egh vetr wm sextugth. og svo hefir eg adr greindr pall olafsson alldri annath heẏrt ath nockr madr hafe toll golldith af neinne jordu j bolungarvik kirkiune j vatzfirde nema[7]) af meire hlid enn suo sem hier stendr skrifath og alldre hefe egh annath heẏrtħ af mier elldri monnum fẏrr enn j fẏrra sumar og hefi egh tvo vetr og[8]) sextugth og hier eptir

---

[1]) Hér var fyrsta falsið, og hafði falsarinn gert úr því *neirne*, en svo síðar verið skafið ofan í falsið af öðrnm, svo að þegar Árni hafði bréfið í höndum, stóð þar krassað: *anare* „og falsed öllum audsynelegt. hvar med brefed fordiarfad er nm æfe, sem þo annars var gott lagaskial moti Vatzfirdingum“, segir Árni. [2]) úr þessn „nema“ hafði falsarinn gert: *eigi helldr*, og er þetta annað falsið. [3]) svo hér. [4]) [fallið úr Lxxv (án efa af ógáti). [5]) þriðja falsið, og ætlaði falsarinn úr þessn að gera: *nein*(*n*), en gamla blekið skein í gegnnm, segir Árni. [6]) Hér var fjórða falsið, og hafði falsarinn úr þessu *nema* gert: *eigi helldr*. [7]) Hér var fimta falsið, og einnig úr þessu *nema* gert: *eigi helldr*, „og so er þetta gagnlega bref“, segir Árni, „fyrer þessa vonda medferd onytt orded þvert á moti falsarans intention, sem ætlad hefr þad so ad handtera, ad sier edur sinum gagnlegra yrdi“. Annars segir hann þessi bæði *eigi helldr* sé „skrifud med eins svörtn bleke og á brefinn sialfu er, og ecki olidlega giört af einnm falsara, so ad ef hinar fyrre maculæ ecki være á brefenu, þá kynni nockurn veigen yfir þetta ad dyliast, ef athugalitell domare i hlut ætte“. [8]) vm Lxxv.

uilium uid sueria ef þurfa þikir. og til sanninda hier vm[1]) settum uær fýr nefnder menn vor jnnsigle fyrer þetta uitnisburdarbref skrifath æ hole j bolungaruik sunnudagen næsta fyrer mariu Messo sidare. anno domini M.° cccc.° lxx.° [2]).

---

518. **11. September 1470.** **á Álptamýri.**

Sveinn biskup í Skálholti setr alkirkju á Kirkjubóli í Valþjófsdal og skipar máldaga kirkjunnar.

JSig. 143. 4to, bls. 273—274, skr. c. 1600. AM. 253. 4to, bls. 149—150. Landsbókasafn 107. 4to, bls. 411—413 (séra Jón í Hítardal).

Kirkiubols Maldage.

Vær Sueirnn med gudz nad biskup i Skalholltte og visitator yfer alltt Skalholltz biskups dæmi giorum godum monnum kunnugtt med þessu voru opnu brefe at vær höfum sett og skipad alkirkiu skylld ad kirkiunne æ kirckiubole j valþiofsdal j heidur vid gud jumfru[3]) Mariu og hinn helga Þorlak biskup huerium til heidurs vær vijgdum þæ saumu kirckiu med sijnum kirkiugardi in festo Sancti Bertini Abbatis[4]) Anno domini M.° cd.° [5]) og .lxx.° gefandi og skipandi adur greindri kirkiu æ kirkiuboli j valþiofsdal j Aunundarfirdi allan þann heidur. prijuilegia. rett og rēttu sem alkirkiu ber ad hafa. skal þar vera heimilisprestur ef bondi vill sem þar byr so og taki hann þar af iiij merckur j sitt tijda offur eda hafi sæ prestur þar þing og curam animarum. sem þingaprestur er j Holltti j greindre sueit. þar skal og under liggia hiedan j fra æfinnliga groptur. tiunder [og tollar[6]) og allar adrar skylldur þær sem adur hafa leigid til Holltz kirkiu j fyrr sagdri sueit j millum

---

[1]) Lxxv; vantaði í frbr. [2]) Aptan við bréfið í Lxxv, 4 eru klausur nokkrar „Til minnis" eptir Vatnsfjarðarbréfum, sem öll eru til. Segir þar meðal annars, að þetta bréf sé gefið út móti úrskurði Sveins biskups frá 1469. [3]) jungfru 107. [4]) Þ. e. 5. Sept. [5]) d, misskr. í 143. [6]) [b. v. 107.

Hrossagautugils og þar sem til tekur Hrafnaskalaruupur. at osttollum frá teknum. Hefur Halldor boudi Hakonarson gefid opttuefndri kirckiu a kirkiuboli til æfinuligrar eignar jordina j Mosdal firir .12c. og þar til .viijc. j fýrrgreindri jordu æ kirckiuboli þar j heimalaudi. v. kugilldi og eiun tolfæringh med rá og reida og hier med hundradz eignn j skoginum æ Eyre j fyrr skrifudum Auuuudarfirdi. elldividar staudu a kalfeyre til þess er hann má vel fluttur verda heim til tijttnefuz kirkiubolz og þar til þeirra hrossa beit á hueriu ære sem greiudur elldividur er á fluttur til adur nefudrar kalfeyrar suo leiuge sem þar stendur þorf til.

A þratt nefnd kirkia firir iunan sig messuklædi. kaleik. alltarisklædi nýtt. auuat foruara. alltarissteiu uýiau. alltarisduk. kirial. rodukross. Mariuskriptt. Þorlags likneski. Jons likueski baptiste. likneski postula[1]). Andresar likneski. og til heidurs gudi. junfru[2]) Mariu og hiuum helga þorlaki biskupe gefum vær af gudz valldi og heilagrar kirkiu aullum og sierhuerium þeim sem þangad sækia med godfyse fremiandi þar nockrar godar bæuer gangandi vmm kirkiu og bidiaudi med pater noster og aue Maria firir ollum christnum mouuum bædi lijfs og liduum. so og þeim sem þangad gefa nockud offur edur peniuga afreida[3]) edur afreida[3]) láta þratt skrifadri kirkiu á kirkiuboli til eflingar. vpphelldis edur eudurbætiugar 40 daga aflat j huertt þad sinn sem haun giorer þar uockud til af þessum godum verkum.

Og til sanuinda hier vmm setium vær vortt insigli firir þetta bref. Skrifad á Alfttamýre j Arnarfirde ju festo sanctorum prothi et iaciucti[4]) martyrum áre sem fyrr seiger.

---

519. 12. September 1470. í Hafnarfirði.

Loptr Ormsson og Bjarni Þórariusson votta um gjöf Solveigar Guðmuudardóttur á jörðunni Saurbæ á Rauðasandi til Andrésar bróður sins, 23. Sept. 1469. (Nr. 491).

---

[1]) Þannig 143, 107. [2]) jungfru 107. [3]) arfeida, 143 = arbeida (?); áferda edur áforda 107. [4]) Hyacinti 107.

AM. Apogr. Nr. 1160 eptir transskripti frá 15. Febr. 1486; AM. Apogr. Nr. 1352 eptir sama transskripti.

Þat giorvm uid loptur ormsson æ uopn. ok biarne þorarinsssson godum monnum uiturligt med þessv ockru opnu brefi at þar vorum uit j hia j sancte johannes kirkiu j biorguin j norege saum ok heyrdum ǿa at solueig gudmundardotter gaf andrese gudmundzsyne jordina alla saurbæ æ raudasande ok allar þer jarder sem þar til liggia ok j saurbęiar kirkiu sokn eru ok henne til erfda fellv efter gudmund arason faudur sinn ok helgu þorleifsdottur modur sina. med ollum þeim gognum ok gędum sem greindum jordum fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu epter þuí fremzta sem hun hefde fremzt eigande at ordit. Skylde fyrgreindr andres at ser taka fyrgreinda peninga ok ęfinliga eignazt. skyllde þesse hennar lauggiof snuazst vpp j hennar fiordungsgiof efter þui fremzta sem hun mętte hana fremzt med laugum gefa.

Ogh til sanninda hier um heingium uid ockur jnzciglle firir þetta bref er skrifat uar j hafnarfirde miduikudagin nęsta fyrir exalltacione sancte crvciss. þa er lidit var fra hingadburde vors herra jesu christi ꝏ. cccc. ok siovtiger.

---

520. 15. September 1470. undir Ytra Felli.

Kaupmálabréf Bárðar Jónssonar og Guðrúnar Haldórsdóttur.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 6. Frumrit á skinni. Öll innsigli (6) dottin frá. — AM. Apogr. 2484 með hendi Árna Magnússonar eptir frumritinu „accuratè“. Árni ætlar að þetta bréf sé með sömu hendi og Bisk. Skalh. Fasc. XIII, 8 og XVII, 24. Dagsetning bréfsins getr verið hvort sem vill 5. Maí eða 15. Sept.

Jn nomini domini amen.

Var suo felldur kaupmali lystur ok stadfestur ǿa brullupsdeigi þeirra bardar jonssonar ok gudrunar halldorsdottur. at nefndr bardr hafdi til kaups med sagda gudrunu .xx. hundrud er hann atti sialfur ok tiw huń(d)rud eʀ hustruen

gaf honum. hier j moti hafde gndrun fimm hundrud er hun hlant j siun modrarf. þar til gaf fader hennar henne fim hundrud. ok þar til gafn brædr henar henne fimm hundrud. sigmundr .iij. hundrud. biarne hundrad ok olafr hundrad. Gaf optnefndr bardr þrattnefndri gudrunu fiordung j tilgiof vr þessnm peningum. kiore fẏrnéfndnr halldor oppt nefnda gndrunu dottnr sina malakonn j gard bardar jonssonar. Reiknadizt malin halft þridia huńdrad ok tnttngu. gafu þeir henne suo framt þessa peninga sem hann fengi þa peninga er hustrvin olof loptzdotter gaf honum.

Woru þesser brullnpsvottar. sira sigurdr brańz(son). sira gisle arnbiarnarson. prestar. gunnar jonson. þordr helgason. þorarinn ærunson ok magnus þorolfsson leikmenn.

Ok til sannennda hier vm settvm vær fẏr nefnder menn uor jnnsigle fyrer þetta kaupmalabref. Er giort var vnder ẏtra felle ꜵ medalfellzstraund. laugardagin næsta epter krossmessv. Þa er lidit (var) fra hingadburd vors herra jhesu christi þushund fiogr hundrud ok siotiger ar.

---

521. 21. September 1470. í Gufudal.

Skrá um fjármuni þá, er Helgi prestr Þorkelsson lagði til kirkjunnar i Gufudal, þegar Sveinn biskup gerði yfirreið sína.

AM. 266. 4to, bl. 1a, frumrit á skinni. þar með er afskript Árna Magnússonar. Eru þetta blöð framan af gamalli messubók frá Gufudal; er nú meira dottið úr skinnblaðinu en á dögum Árna. Er það eitt hér sett i hornklofa, sem ólæst var í Árna tíð.

[Anno domini ꝏ. cccc.] septnagessimo. þa er herra sveinn med gnds nad biskup j skalhollte oc visetator yfir allt skalholltz biskupsdæmi var j sinne [rettri] visetacio j gufudal j gufnfirde jn festo matthei apostoli et ewangeliste. lagdi sęra helgi þorkelsson. er þa hiellt kirkiuna oc stadenn til greindrar kirkiu j porcio ecclesie svo ordna peninga sem hier greinir.

Jn primis sæmiligann grallara per annum samsettann

med kirial . . . oc sekuencium. de tempore oc de sanctis. salltara kolumpueradann lystann vel med vtlendan stein. kalek er vo xij aura gylltan innan. messoklæde med gudvefiarhaukul. þrenn messoklædi annn[u]r alfær ath avllv. vj corporalia med hvsvm oc ij hvslavsvm. kantara kapa [med] silkehlavdvm oc avnn[n]r obreytt. ij sloppar. alltarisklæde fyrir haalltare med brvn vigdre oc iiij alltares dvkar adrir vigdir. merke silkesavmad med veanda sanm. brik yfir alltare med gvllfarg oc tabulvm fyrir alltare med gvllfarg. koparkross litenn forgylltann yfir alltare. oc propiciatorium med silfur er vo half manrk. mariu likneski sæmiligt med gvllfarg j hvse oc hvrdvm. avnnv likneski oc anntonius likneski med alabastrum. thomas likneski erkibisknps med gullfarg. fontz vmbvning fangalettann.

var metin bot a kirkiunne fyrir xij hnndrud er hann hafdi lated giavra.

voro þessir allir fyrr greindir peningar med kirkiv botene metner fyrir halfan setta tavg hvndrada.

Enn porcio ecclesie reiknadiz fimtigir hvndrada er falled hafde medan hann hafde ath hallda stadenn. var kirkian honvm þa skylldvg fimm hvndrad.

---

522. 31. Október 1470. í Ási.

Ólöf Loptsdóttir fær Signrði Jónssyni jörðina Mosfell í Kjalarnessþingi til fullrar eignar, en Sigurðr geldr í mót jörðina Hranngerði í Flóa.

AM. 238. 4to, bl. 11, Bessastaðabók, skr. c. 1570.

Bref vm Mosfell.

Þat giorvm vier Magnvs Þorlaksson. Sigmvndr Arnason. Ivar Hellgason godvm monnvm vitrligt med þessv vorv opnv brefi at vier vorvm þar j hia savm ok heyrdvm a j Asi j Holltamannahrepp midkvdaginn næsta fyrir allra heilagramesso þa lidit var fra hingadbyrd vors herra Jesv christi m° cccc ok lxx ara ord ok handaband þessara manna hvstrv Olofar Loptzdottur af einne alfv enn Sigvrdar Jons-

sonar af annari. at svo fyrir skilldv at fyrgreind Olof Loptzdottir feck Sigvrde Jonssyni jordina Mosfell er liggr j Kialarnesþinge til fvllrar eignar med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem greindre jordv fyllger ok fylgtt hefir at fornv ok nyiv ok hvn vard fremst eigandi at. Hier j mot gaf fyrnefndr Sigvrdr Jonsson adrnefndri Olvfv Loptzdottvr jordina Hravngerdi er liggr j Floa j Arnesþinge med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem greindre jordv fyllger ok fylgtt hefir at fornv ok nyiv ok hann vard fremst eigandi at. skyllde fyrgreind Olof Loptzdotter svara laga riptíngv æ greindre jordv Mosfelli en Sigvrdr Jonsson hallda til laga. Ok til sanninda hier vm settvm vier adr nefndir menn vor insiglle fyrir þetta jardakavpsbref skrifad j sama stad deige ok are sem fyr seiger.

---

523. 7. Nóvember 1470. Í Miklagarði.

Vitnisburðr þriggja manna um kæru Ingibjargar Einarsdóttur fyrir Ólafi biskupi á Hólum yfir hórdómum Runólfs Höskuldssonar bónda síns, og biðr hún biskup að gera sér rétt og skilja sig frá hjónalagi við hann.

AM. Fasc. XVIII, 25. Frumrit á skinni með öllum innsiglum. — AM. Apogr. 3210.

vm runolf.
Brief um akiæru Jngebiargar til Biskups
Olafs uppa bonda sinn[1]).

Þath giorum vær semingr magnusson. nicholas þormodsson. prestar. ok olafur jonsson leikmann godum monnum uiturligt med þessu voro brefue. ath þar voru vær j hia saum ok heyrdum aa. a mýklagardi j eýiafirde miduikudagin næsta fyrer marteinsmesso. anno domini ꝏ° cd° lxx.° ath jngibiorg einarsdotter kiærdi fyrer biskup olaf aa holum vppa bonda sinn Rauñolf hauskaullzson. ok sagdi ath hann

---

[1]) Utan á bréfinu, með fornri hendi fyrsta línan, en hitt með hendi frá 17. öld.

hefdi legit j hordome vppa langan tima ok att sex born med audrum konum. fim med halldoru þordardottur ok þath sietta med þordise gudmundardottur. enn forlagt hana ok forsmad suo ath hun hefuer aungua sina skýlldu feingit i aullum hlutum sem honum bar henne ath veita. huorki samuistu. ei mat ne klædi fyrer sigh edr sin born suo ath þau mætti vid vera forsmanarlaust. ok huerio godu hann hefuer henne lofuad þa hefer hann eigi halldit. fyrer þessar saker beiddi fyr nefnd jngiborg adr nefndan biskup olaf ath gera sier ʀett ok skilia sigh fra hionalagi uid adr nefndan ʀaunolf hauskaullzson suo framt sem huñ mætti med laugum vid hann skilia. lofuade ok opptnefnd jngibiorg biskup olafue med handabandi ath hon skylldi hallda hreinlife. suo ath hafua aunguañ mann medan ʀauñolfur hauskaullzson lifde ef þau ýrde skilin med kirkiunnar laugum.

Ok til sannenda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jncigli fyrer þetta bref scrifuad j sama stad. dag ok áár sem fyr seiger.

---

524. 12. Nóvember 1470. á Hallsstöðum.

Jón Haldórsson og Guðrún Haldórsdóttir kona hans selja Guðina Jónssyni hálft Krossnes í Eyrarsveit fyrir fjörutíu og átta hundruð í gangandi fé.

Eptir afskript sömu manna (1704) og Dipl. Isl. IV, Nr. 387.

Þad giörum uier Jon Sueinsson og Jon Pålsson godum Mönnum viturligt med þessu ochru opnu briefe. þå er lided uar fra hijngadburd uors herra Jesv christi M. cccc. og lxx. åra. å månudæginn næsta efftir Marteinsmesso. å hallsstöd-um å fellsströnd j Stadarfells kirkiu sokn. uorum uit j hia såum og heirdum å ord og handaband þessara manna. af einne ålfu gudena Jonssonar enn annari Jons halldorssonar oc Gudrunar halldorsdottur eigiñ kuinnu ådur nefndz Jons. ad svo firir skilldu ad firr nefn hion Jon og gudrun selldu ådur nefndum gudina Jonssyni jördina hålfa Krossnes er liggur j eirarsueit og eirar kirkiusokn. med öllum þeim

gögnum og giædum sem greindri hálfri jordu filger oc filgia hefer átt ad fornu og nyu med taudum oc aukrum̄. eingium̄ og skogum. rekum̄ og renningum̄. husum̄ oc herbergium. hurdum̄ hiarafóstum̄ og uidum̄ naglafóstum. storum̄ og smá-um. huort sem helldur (er) bite eda biálke. med garurdum og grindum̄. holltum oc haugum. vötnum oc veidestöd-um. oc ollu til teknu enn anngvu fra oc ollu þui fe sem finnast kinne j jörðu og á ncma löglegir eigendur verde ad. efftir þui sem þau hafa fremst eigande ad ordid. undan sier og sijnum̄ erfinginum̄. enn offtnefndum̄ gudina Jonssyni oc hans erfingium til friálz forrædis og æfeulegr-ar eignar. Hier j mote gaf þrattnefndur gudine Jonsson offtnefndum hionum̄ Jone og gudrunu fiögur málnitu qv-gilldi og xx. xij ásaudar kngilldi og xij kyr. skilldu xij af þeim gialldast ad næstum fardögum. enn aunnur xij skilldu standa ábatalaus til annara fardaga. Lofade offtnefndur gudine ad suara fimm hundrudum̄ j kirkinnnar jnnstædu er þráttnefnd hion uoru henne skilldug. enn tijttnefndur gudine skilldi friálsliga mega ad sier taka ádur greinda hálfa jörd ad næstum̄ fardögum̄. skilldi þráttnefnd hion suara laga rifftingum á offtnefndri hálfri jördu. enn tijtt-nefndur Gudine Jonsson hallda til laga. og afftur taka sijna peninga domlaust suo mikla sem aptur geinge med dome. j þráttnefndri hálfri iördu Krossnese. ef nuchur[1]) brigd kinne á hana ad koma. og til sanninda hier um̄ settum̄ nier firrnefnder menn ochar jncigle firir þetta kaupbref. skrifad i hvamme j huammsueit á sama áre. deige sijdar enn firr seiger[2]).

---

525. 11. Desember 1470. á Melgraseyri.

Tveir menn votta, að Sveinn biskup í Skálholti skipar kirkjunni (á Kirkjubóli) í Langadal þann sex anra toll, er hún átti árlega af Sandeyri á Snjáfjallaströnd, en Guðini Jónsson kærði, að geinginn væri undan.

---

[1]) Svo. [2]) Þ. e. 13. Nóv.

AM. Apogr. 2342, „Fra Kirkinbole i Langadal". Innsiglin voru fyrir bréfinu. „Þetta er riett ntskrift af Originalbrefe ritudu a kalfskinn med tveimur heilnm hangande innsiglum under, þad vottum vier underskrifader, i Skalhollte þann 16. Febr. Ao 1708. Snorre Jonsson. Þordur Þordarson. Ormur Dadason".

Þad gianrvm nid olafnr isleiksson. þosteinn þolleifsson godum monnnm viturligt med þessv ockrv opnv brefe ath vid vorvm j hia saum ok heyrdvm ꜵ. ꜵ melgraseyrė j ísafirde midvikvdaginn næsta epter mariumesso fyrre[1]) þa er lided nar fra hingad[bnrd] uors herra jesv christi þusnnd fiogur hnndrnd ok .lxx. æra ath gudine jonsson kom firir biskup svein petursson j sinne visetacio ok kærde firir honum ath honnm þotte olaugliga nndan hafa geingeth kirkivnne j langadal sa .vj. avra tollr er hvn atte ꜵrliga af sandeyri ꜵ snæfiallastrannd. ath bisknp sveinn skipade adr nefndum gndina med handabande þennann adr nefndan toll æfinliga aptur vnder kirkinna j langadal under forbod ok bann heilagrar kirkiv nema þuiat eins ath synt yrde ath rettnr eignar bisknp hefdi hann vndan skipad. ok til sanninda hier um settvm vid fyrnefnder menn ockur jnncigle firir þetta bref skrifad ꜵ melgraseyre þridivdagen næsta firir magnusmesso ꜵ sama ꜵre sem fyr seger.

---

526. [eptir 1470].

Skrá um það, hve mikils Jón Ketilsson var skyldugr kirkjunni á Hvanneyri, þá er hann féll frá, og nm nokkrar gjafir til kirkjunnar.

AM. Apogr. Nr. 1730, með hendi Árna Magnússonar eptir skinnblaði, sem hafði verið framan við kirkjubók Hvanneyrarkirkju, en séra Þórðr Jónsson á Staðastað léði honnm blaðið.

So mikills var Jon heiten ketelson skyllogur Hvanneyrar kirkin þa hann fiell fra.

vij. hundruth. lngtozt þan nppi brikina. en hun var

---

[1]) Þ. e. 22. Ang.

gior þar þæ firir xij. hundruth. gaf Jou heiteu kirkiunne adr þat uppi brikina sem eigi þyrfþti ath gialldaz þæ hann med skylde.

Hrafu bardarson kugilldi.

Runolbur þolleifssou [kugilldi].

orny ketellsdotter kugilldi[1]).

---

527. [eptir 1470].

Testamentisbréf Gunuhildar Vermundardóttur á Hvanueyri í Audakíl.

AM. Apogr. 1731, með hendi Árna Magnússonar, eptir skinnblaði, sem hafði verið framan við kirkjubók Hvanneyrarkirkju, og léði séra Þórðr Jónsson á Staðastað Árna.

Ju uomine domini ameu.

So fellda skipan giordi firir sier gunnhildur Vermundardotter. kronk i likama en heil ath samvizsku. at uærverauda sira Einare þorsteiussyne. Stefaue þorarensyne oc Joni gudmundzsyne sem hier seiger.

J fyrstu gefr huu sig. alla siua oud oc sal sialfum gude i valld oc haus siguodu modur jungfru sancte marie. oc ollum guds helgum mounum i himeriki. hier med kys hun sinum molldliga likam legstad framme firir kirkiunne æ Hvauueyri. firir sunnau legstad Jous heitens bonda hennar. sem gud hans oc hennar sal hafi.

Jtem gefur huu greiudre kirkiu kugilldi. fatækum monuum c. prestinum. x. aura. Herdisi dottur sinui . . . u siua firir vj. messur.

Lysti uefud gunhilldr firir oss at hun hefdi med skilizt xv. malnytu kugilldi. kirkiunnar vegna oc þar til viij. hundrut i koplum oc gelldum nautum oc saudum.

[Lysti] huu at huu ætti hia Jugvolldi helgadottur .xx. malnytu kugilldi. oc skylldu sín v. hundruth giall[dazt] hvort arit oc þar til .xij. huudruth.

Jtem Steinmodi Heinreksyne .iiij. c. til knarrar kirkiu

---

1) „hactenus alia manu diversa a superiori" (AM.).

ij. malnytu kugilldi fra laugarbrecku firir halfkirkiu skylld er epter stendur.

Sira Sigurdi .vij. agilldi.

Jtem Jlluga Jonssyne malnytukugilldi oc fritt .c.

Jtem til kistu til bænhus skylldar kugilldi. en Jon heiten gaf annat.

Astridi .iij. ær oc þrevett hross med abæti.

Halldori gudmundzsyni .x. alner.

Hlaut Ketell Jonsson i sinn faudurarf .xv. hundruth i Hvaneyri. ij malnytu kugilldi. gelldneyta hundrut .ij. xij. sauder i c.

ketell arnason .iij. kyr oc ij. asaudar kugilldi oc .j. virdingar .c.

gudlaugur hest.

þorgautur .c.

Brynhilldr .iiij. kugilldi oc iordina Hamra oc halft annat. c.[1]).

---

528. [um 1470].

Skrá um eignir kirkjunnar á Hofi í Vatnsdal, þá er Gísli Þorgilsson varð eigandi að Hofi.

AM. 649a. 4to bl. 48b, skinnbók frá 14. öld, og er á henni Jóns saga postula. Þetta er ritað á síðustu blaðsíðu með hendi frá c. 1470; Kaalund segir c. 1400 (Katalog), en Gísli Þorgilsson er nefndr í bréfum úr Húnavatnssýslu frá því um 1450—80.

Jtem var þa er gisli þorgilsson vard eigande ad hofe i vatnzdal atte kirkian fim kvgilld ok þriar klvkvr. tav likneske. kross med vnderstavdvm. tialld ifer alltare.

Þenna bekling æ kirkia sels johannis ewangeliste er stendr æ hofi j vatnzdal.

---

[1]) „hactenus tertia manu, qvæ tamen secundæ non admodum dissimilis est" (AM.).

529. [um 1470].

Skipan Sveins Pétrssonar bisknps í Skálholti, þar sem hann staðfestir skipan Magnúsar biskups Gizurarsonar frá 1224, ítrekar nokkrar greinir úr skipan Árna bisknps Þorlákssonar frá 1269, og skipar um Rómaskatt.

AMagn. 135. 4to, bls. 220—221, skb., þetta frá c. 1500. Á undan er skipan Magnúsar biskups Gizurarsonar frá 1224 (Dipl. Isl. I, 462—63, sbr. bls. 131).

vm upphalld.

Sveinn biskup af skalhollti baud at hallda þessar skipaner. herra Magnns bisknps. sem her ero adr ritadar.

Enn alla þessa [hluti sem[1]) her fylger. skipadi hann af nyiu samþyckiandi sinum klerkum oc lærdnm monnum.

hann baud prestum minna folk a at hner madr falli a kne sa sem vid er staddr þann tima vpp er halldit holldi oc blodi vors herra jesn christi. oc bide ser mysknnar. oc se jafnan klÿkt til þess. ok upp se halldit loganda vaxkerti frammi firir alltarinn.

Sna band hann at einge prestnr bergi þui natni sem hann [þuær] jnnan kalek med. ef hann skal sidann þann dag syngia adra Messo. þui at einge prestnr a Messo at syngia nema fastandi.

hann firirbaud oc prestnm edur klerkum. at leggia sic edur sin mal. vnder leikmanna doma. ednr sueria leikmonnum nockurn eid. vtan bisknps lof. edur rad.

eigi sknlu prestar reka leikmenn or kirkin nema saker se til fnllar oc opinberar oc geymi [þo giorsamliga at þrennar aminningar giore prestur adr leikmonnum] til leidrettu af þeirri somu sok sna at uitni se til. Riti sidan sokina skiluisliga oc sua forbodit kirkiu jngongu oc þat sem hann leggr uppa ef hinn leidrettizt eigi. Sidan lesi sua sem ritat er j kirkiu firir sinum soknarmonnum.

Sna [oc] sa sem eigi gelldr romaskatt edur liostoll taki eigi þionostn at paskum ef helldr med þriozku.

[1]) [tviskrifað í hdr.

530. [um 1470].

Máldagi Staðarkirkju á Reykjanesi, þegar síra Tumi Ólafsson afhenti, en síra Jón smásveinn tók við.

JSig. 143. 4to, bls. 322—23, skr. c. 1600. Þessi máldagi er varla yngri en frá 1470, því Jón Jónsson er prestr á Stað 1475, sem mun vera sami maðrinn og Jón smásveinn.

Stadur á Reykianese. [ga]mal[l m]aldagi.

Jn nomini domini Amen

var so felldur máldagi alkirkiunnar á Stad a Reykianese þa er Sira Thumme heitin Olafsson afhendi enn Sira Jon er kendur var smasueinn medtok.

Jn primis iij kyr og iij asaudar kugilldi og eitt hross.

Jtem hielltt hann þenna máldaga. huorn hann hafdi skrifa latid eptir maldagana bokinne j Schalholltti. og þennan maldaga hielltt hann medan hann hafdi stadinn vpp a vj vetur og xx. ad kirkian ætti heimaland alltt a stad j austanverda þorsteinseý og vpp j snoz og jnn ad merkisholum á hinu jnnare hrauni og vpp j flokavallarnipu. lambhaga j hlijdarlandi med vm̃merckium og akurtraud a suijnanese fram fra. landit alltt j mulakoti j þorskafirdi fram ad grioti og þorgeirsdal halfan. Sagdist hann ei vita betur enn huannahlijd ætti ad fylgia þar med. teigskog allann jnn ad grimkelstadaá og vt a kleifina. landit alltt j bitunni[1]) j diupafirdi og jnn ad gliufuræ. og vt ad steinum þeim sem standa a hinu ytra leiti og halfa sölva fiöru j motz vid Midhus. Gelldfienadar afriett j middal j Steingrimsfirdi. þridiung j hualreka og j vidreka á Hafnarholmi á Selströnd. þridiung j öllum reka a nesodda a kollafiardarnesi. ad seylu þeirre er geingur vr gullsteinum og ad hualsá jafnvel j eý sem a meiginn landi. þriggia manna jferd j Saurbæar fioru.

Jtem var þa stadurin virttur fyrir xviij^{c} en kirkian fyrir vij^{c}.

kirkian ad stad a Reykianese á og jtak j Skogaskog fra læknum er fellur fyrir vtan skoga og fyrir nedan þing-

[1]) Svo.

maunagantur. og ad gotu þeirri er almenningsvegur liggur vt og vpp af Vadalseẏ a kinnastaudum.

531. [um 1470].

Máldagi Laurenciuskirkju undir Múla á Skálmarnesi, er Sveinn biskup Pétrsson setti.

Landsb. 268. 4to bl. 115b, skr. 1601.

Mule ä skälmmarnese.

Laurencijus kirkia vnder mula ä skälmmarnese ä lannd ad vrdnm̄ oc huijtijnngseyiar oc vattardal hinum eẏstra meginn allt ad sio. skog ad selskerium̄ jnn fra vidimyri. c j lannde j selskerium̄. hun ä x hunndrud frijd. ij kyr oc äsaudar kugilldi oc ij rodukrossa. mariu skript oc lorencijus skript. alltarisklæde ij. kerttestiku. sacrarium̄ munnlog. bækur iij. merke. elldbera. kluckur ij oc biollur ij. þanngad liggia tijunnder af suijnanese. fra selskerium̄. vr skälmmardal. af vattarnese. frä hamre. frä deilldarä. (vr) firde. af kirkiubole. suo vr nese oc suo af þeim bæium̄ sem bygdir verda. jnnann þetta takmark. skal þar vera heimilisprestur og lukast iiij merkur.

porcio ecclesie gam̄allt fimtan hunndrud.

lagde erlijnngur til kirkiunnar xij^c j heimalanndi. vj hunndrud j vattardal. nẏ messnklæde oc kalek.

giordi herra sueinn med gudz näd bisknp j skalhollte jon ellijnngson kuittann vmm porcio oc mortualia slickt sem fallid hefur ä medann syskin hans oc forelldrar hofdu halldid þa somu kirkiu med þeim skilmala ad greindur jon skẏllde luka fyrr sagdre kirkiu vmm framm þad sem hun hefur att ad fornnu ij kẏr. ij asaudar kngillde oc einn hunndradz hest.

532. [um 1470].

Ágrip af máldaga Hagakirkju á Barðaströnd.

Landsb. 268. 4to, bl. 116a, skr. 1601. Er þetta einungis upphaf máldagans, að því er virðist, og mun stafa frá Sveini biskupi. 21. Maí 1478 staðfestir hann Hagamáldaga Oddgeirs biskups.

hage ä Bardastronnd.

Kirkian j haga ä bardastronnd ä sanndeyiar oc .j. flatasker. þridiunng j drapskeriū̃. skogur oc jardareigñ alla j vatzdal meir enn eirnn hunndradz parttur. hälft hollt oc haga enn minna.

---

533. [um 1470].

Ágrip af Staðarfells máldaga á Fellsströnd.

Landsb. 268. 4to, bl. 116a, skr. 1601.

Stadarfell.

Suo margar bækur a kirkian vnndir stadarfelle et cetera.

x hunndrud j lannde. jordeña backa. xvj hunndrud. oc iiij hunndrud xlx j frijdū̃ penijngum oc v hundrud j þarfligum penijñgum thil.

---

534. [um 1470].

Máldagi Hvammskirkju í Hvammssveit um það leyti, er Guðni Jónsson tók við, en Jón Ásgeirsson afhenti.

Landsb. 268. 4to, bl. 83b—84b, skr. 1601. Þessi máldagi mun án efa vera frá dögum Sveins biskups.

Huammur j huamssueit.

Kirkian j huammi er helgud gudi oc juñgfru mårie. jone baptista. petro oc jone postula. olave. thorlacho. mårie magdalene oc ollum̃ gudz helgum̃ monnum. hun a lañd ä akre oc efra huammi oc eiñgi j ä̃sgardz lañdi. iiij. hesta. cccc vor(u). lx kugilldi. jtem ä kirkian tolftuñg j hualreka milli karhafñar oc griñdar. jtem vidreka oc halfañ hualreka milli griñdar oc huolzår jafñvel j eynni fyrir fram-

an sem a meginlañdi ad fraskilldnm rekum[1]) þeim er med logum̃ stañda j þessu takmarki. jtem attnngur j hualreka oc vidreka med avijkur reka med ollnm̃ gognnm oc giædum̃. [hnammzmenn eigu afrett ij lam̃badal hrossnm. lom̃bum̃ oc saudfe[2]). jtem liggia þañgad vij bæir til allra tolla oc tijuñda. þar ꝺ ad vera prestnr oc diakñ heimilisfastir. jtem lagdi jon boñdi sneinsson skylldn j lañd sitt glearskoga[3]) osttoll. fiorduñgz ost oꝛ[4]) eyre oc vñdir þnij nafni gꝺfu adrer bæñdnr osttoll thil kirkinnnar þeir sem lañdeigañdi vorn jnnañ þijñga sem jon gaf.

jn prijmis var þetta j bokum̃ j huammi. þꝺ gudñe jonsson tok vid. enn jon boñdi ꝺsgeirsson afheñti. jtem ottnsoñgsbok frꝺ adveñtu thil paska. onnnr ottnsauñgz bok frꝺ pꝺskum til adveñtn de sanctis et de tempore. de sanctis bok frꝺ adveñtu til annnnciacionem sancte mꝺrie med lesi. gndzspialla bok frꝺ adveñtu til pꝺska. grallari med pistlum̃ oc messum̃ oc gudspiollum̃ oc or(ac)ioni(bu)s teknr til ad jolum oc til pꝺska. gudspiallabok oc pistlꝺ de sanctis ä snmarid. grallare ꝺ sumarid. de sanctis et de tempore med sequencinm oc kirial. frꝺ pꝺskum̃ til adveñtu. annar ꝺ vetnrinn frꝺ adveñtn til pꝺska de sanctis et de tempore med sequencinm oc kirkial. grallare med gullspioll(!) oc pistla oc sequencior ꝺ sumarid. lesbok fra adveñtn de tempore til pꝺska. onnur lesbok de sanctis per annum. gudspiallabok oc pistla. per annvm. de tempore laga sañgua bok. med salu Messo. ottu soñgs bok de sanctis et de tempore per annnm. gudspiallabok oc pistla. iiij psalltarar. ij voñdir af þeim. einn godur. eru bækurñar med ollnm̃ skrædum̃ godum oc jllnm̃. xxx. jtem kalekur. messnklædi þrenn. oc eru ein voñd. sloppur woñdnr. oc suo kañtara kapa. corporalia ij. fontklædi. fordukar ij. alltaris brun. iij alltarisdnkar. foñtkross smelltur. ij merki. stocknll. lꝺtvñz skonz. ʙrijk steiñd. paska kertti. glodar ker. bakstur jarñ. steiñt alltarisklædi. marinskript. petnrs. johannis baptista. mꝺria

---

[1]) „enn sumir maldagarner hallda *jtokum*“ (á spássiu með sömu hendi). [2]) [„hier er missettar klausurnar“ (á spássiu með sömu hendi). [3]) Þannig. [4]) Þannig = *af?* eða *á?*

magdalena. kross lijtill med vnderstodum. eirkolur ij. kerttistika med jarñ. ij koparstikvr.

Jtem skogur j glerárskogum̃ fÿrir nedañ gotu þa sem liggur vm̃ þuerrar toptir milli fáskrudar oc glerár. eiga glerarskogar elldividartok milli glerar oc skipalækiar.

---

535. [um 1470].

Máldagi Þorlákskirkju í Höfn (Knararhöfn) í Hvammssveit.

AM. 263. Fol. bls. 74, skr. 1598. Landsb. 268. 4to, bl. 84b, skr., 1601.

Hofnn [gamall maldagi[1]).

Sancte þollaks kirkia j hofn a vij. c. þollaks likneski. mariv likneski. kross oc ottvsongva bok.

Þangad syngiazt iiij messur oc xx. fra hvammi.

Oreiknad porcio sidan jon eiriksson tok jordina.

---

536. [um 1470].

Máldagi Ólafskirkju á Svarfhóli í Miðdölum.

AM. 263. Fol. bls. 74, skr. 1598. Landsb. 268. 4to bl. 85b, skr. 1601.

Suarbol [gamall maldagi[1]).

Olafs kirkia ad Svarboli a v^c j grafarlandi.

fyrer innann sig marivskriftt og olafsskriftt. ij kluckur litlar.

þangad skal syngiazt annann hvern helgan dag fra hiardarholltti. viij messvr oc xl. oc gialldazt ij merkur kavps fra svarbole.

þar takazt heima tijvnder oc aller tollar bonda oc husfreyiv. oc allra heimamanna.

Sidan kirkian var giord er oreiknad porcio.

---

[1]) [263.

537. [um 1470].

MÁLDAGI Maríukirkju á Kvennabrekku í Dölum.

A

AM. 257. 4to, skb. samtíða. — AM. Apogr. 2227 með hendi Árna Magnússonar. „circa 1470“ (AM.). Landsbókasafni 108. 4to bls. 420—21 (séra Jón í Hitardal).

Reikningur kirkiunnar a knennabrecku.

hun a. in primis i gamla in[n]stædu fiorar kyr oc ij. asandar kugilldi. en a þeim fimm vetrum oc xl. sem sira magnus biornsson hiellt stadinn gafuzt þar til vj. ær oc þrin naut veturgomul i mortualia. gaf greindur sira magnus kirkiunne þar. xij. kugilldi. sno þo at ef heuue gefz kugilldi adnr sira magnus skilzt vid. þa gefnr hann þeim munum færri kngilldin. suo at kirkian eigi. xx. kngilldi þa hauu skilzt vid hana. hefer þar fallit vj. merkur oc xl. i porcio sidan hann kom þar. ꝺ́ꝺ. af þessnm penningum ecki nidnr at falla i kirkinbot nie husabot. lnkti sira magnus greindri kirkin .iiij. hundrud er honnm voru giór i kirkiubot. oc fyrir iiij. bæknr er hann hafdi lagt til kirkiuuuar. messubok de tempore a veturiun fra aduentn til paska. seqnnuciubok per auni circulnm de tempore oc de sauctis. ymnale per anni circnlum tam de sanctis qvam de tempore oc kiriale. fyrir þa porcio sem meiri hefer [fallit] i hans tima. enn fyr er skrifad.

Jtem gaf fyr greindnr sira magnus sagdri kirkiu merkiligt jons likneski apostoli et ewaugeliste. magnus likneski oc kross med uuderstodum.

Jtem gaf ari dadason kirkiunnė trodhris ævenliga sem huu þarf [i ðrfaskogi i reykiadal[1]).

B

Landsb. 268. 4to, bl. 116a., skr. 1601.

Kuenuabrecka.

---

1) [„i Jörfa skoge i Haukadal, legendum puto“, (séra Jón í Hitardal).

Mariukirkia ad knennabrecku oc hins heilaga jonns postula á heimalannd allt. krijuuglu oc eystra skog. skogarspott j nordurardal. xx malnýtnkngillde. enn hun á xviij huudrud j sijna porcionem oc eina mork betur er fallid hefur a medann sijra magnns heitinu biornsou hiellt kirkiuna oc stadenn oc ad auk þessara penijnnga luckte greinndur sijra magnus heitinn kirkiunne j þá porcionem sem meira hafde fallid enn fyrr seigir.

Jtem gaf are dadason kirkiunne trodhrijs æfinuliga sem hun þarf (j) jorfaskoge j reýkiadal[1]).

---

538. [um 1470].

Máldagi Maríukirkju á Stað á Snæfellsnesi.

Landsb. 268. 4to, bl. 115b, skr. 1601.

Stadur a snæfellsuese.

Marin kirkia ad stad á suiofellznese á heimalannd allt med gögunumm oc giædnm et cetera[2]).

Jtem xx kýr. lx ásandar. iij nant veturgomul. fimm kapla oc xx med hrossum.

Jtem eirnn tnnnuketil oc annann ij tunna ketil. oc ij sexfiordunnga katlla. einn þriggia fiordunnga ketil oc litla ponnu. pott oc pottansu. mnuulog oc vatzkarll. ij storkerolld. xx smákerolld oc xx trog. xx spæne. iiij oc xx tinfot. x. trediska. iiij konnur. eirun strock. ij lijnduka. ij vllduka. pal oc torfskera oc aux. þessa hlnte á hun jnnan sig et cetera[2]).

þanngat liggia vnnder halfkirkia á gaul oc lukast af ij merkur og tijvnnden til stadar. v bæuhus oc lnkast vj aurar af hueriu til tijvnndar oc allra tolla. liggia þar vnnder þrijr bæir oc xl.

---

[1]) „forte Haukadal", setr séra Jón í Hitardal við. [2]) Hér fellir máldagab. úr viljandi.

539. [um 1470].

Máldagi Jónskirkju skírara í Miklaholti.

Landsb. 268. 4to, bl. 115b, skr. 1601.

Mýcklhollt.

Jonnz kirkia baptiste j mýcklahollte a heima lannd allt med gognnumm oc giædumm et cetera[1]).

hun á ij kyr. ij kapla oc vij agillda virde jnnaun gátta. var þetta allt samann virt fyrir xl alner hiñs fimmta hunndradz.

kirkian á jnnann sig et cetera[1]).

Þanngad liggia xxx bæer ad tijunndumm oc lýsetollumm oc heýtollumm. eru þar j fimm bænhus oc takast vj aurar af iiij. enn xij aurar af einu.

Jtem a kirkian xiiij bækur.

porcio ecclesie. xij hunndrud.

---

540. [um 1470].

Máldagi Maríukirkju á Ökrum á Mýrum.

Landsb. 268. 4to, bl. 116a, skr. 1601.

A avkrum.

Mariu kirkia a avkrumm a heima lannd hälft. x kugillde bulæg oc fimm hunndrud j þarfligum penijnng.

Jtem v. hunndrud er gefist hafa til kirkiunnar.

hun a jnnann sig et cetera[1]).

prestur ad aukrumm skal hafa heytolla af vij bæiumm. hann skal oc annast naudsyñiar allar fyrir sunnann kálfalæk et cetera[1]).

---

541. [um 1470].

Máldagi allra heilagra kirkju í Hítardal.

---

[1]) Hér fellir máldagabókin úr með vilja.

Landsb. 268. 4to, bl. 82a, skr. 1601. Séra Vigfús Jónsson í Hítardal skrifar hér við ártalið „1470“.

Hitardalur.

Allra heilagra kirkia j hitardal a heimalannd allt med gognum oc giædum̄. knarrarnes. tunngufell. alfta ǻ. saura lannd. vollu. molldbrecku. midskog. ysta skog. Bruarhraun. haga. hraunnzmula. setahraun. onnduertt nes. hellulannd ij. reka halfann ǻ gomlu eyre. afrett j lanngavatzdal. letorfnnaskurd j hofstadalannd a x hesta. laxveide ad helm̄ijnnge j hafzfiardarǻ. hualzeyar halfar. hun ǻ xxx kua oc xx kugillde ǻsaudar. voro .xx. kugillde af fyrrsogdum kugilldum̄ med fodrum[1]) stadarins. li gelldfiar kugillde. vj hestar. iiij hross fullroskin oc ij þreuetur. xl alnnar hiñs vj^ta hunndradz j metfee voruvirtt. og er þar med reikñad eitt kugillde er rodukrossinn ǻ vollum ǻ.

Þetta a hun jnnann sig. jnn prijmis et cetera.

Var kirkiañ metiñ fyrir xij hunndrud adur enn sijra sigurdur liet taka hana ofann. porcio ecclesie vmm vij ǻr ǻ medan greinndur sijra sigurdur hefur halldid. mork annars hunndrads: [ɔ: 1470[2]).

---

542. [um 1470].

Ágrip af máldaga Álptanesskirkju á Mýrum.

Landsb. 268. 4to, bl. 116b, skr. 1601.

Alftarnes.

Mǻriu kyrkia a alftarnese a x hunndrud j heimalannde. xv kýr. ij hross oc hest. vij. c. vadmala et cetera[3]).

---

[1]) fordum, hdr. [2]) með hendi séra Jóns í Hítardal; réttara væri þó, ef til vill, 1469, sjá afhendinguna 1463. [3]) Hér hleypir máldagabókin úr með vilja.

543. 23. Janúar 1471. í Víðvík.

Runólfr Höskuldsson fær Ólafi biskupi og kirkjunni á Hólum jarðirnar Skollatungu, Brattavöllu og Hornbrekku, fimtán málnytu kúgildi og tuttugu og fimm hundruð í fríðvirðum peningum að næstu fardögum, fyrir hórdæmi hans með Haldóru Þórðardóttur og Þórdísi Guðmundardóttur.

AM. Fasc. XIX, 8, frumrit á skinni. Af tíu innsiglum eru níu eptir. — AM. Apogr. 3574 eptir transskr. frá 30. Apr. 1471 í skjalabók Þorláks biskups 1641—42 í Bisk. 3. Fol.

(Vm) hornbrecku og brattauollu[1]).

Þath giorum vier þorsteiñ jousson. þorleifur magnusson. sygurdur þorlaksson. magnus jonsson. ketill grimolfsson. olafur þorgeirsson. biorn þorsteinsson. nicholas þormodssou. andres jousson. bergfinnur jwssason. prestar holabiskupsdæmis. godum monnum viturligth med þesso voru brefui ath vier vorum j hia sæum ok heyrdum áá j viduik j viduikarsueit j skagafirde miduikodagen næsta fyrir conversionem pauli. ord ok handaband af einne halfu biskups olæfs enn af auuarre ruuolfs hauskaullssouar at suo fyrir skildu ath fýr nefudur runolfur feck biskup olafue ok kirkiuune æ holum til æfuinligrar eignar vndan sier ok sinum erfingium suo heitande jarder. skollatungu er liggur j oxnhols kirkiu sokn. Brattavollu j arskogs þingum ok hornbrecku j kuiabeckíar kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok gædum sem greindum jordum fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyio ok haun vard fremzst eigaude ath fyrir alt þat hordæme er hann hefer j fallit med halldoru þordardottur ok þordise gudmundardottur. ok hier til fimtan malnýtu kugillde. ok fim huudrud ok tuttugu j fridum ok friduirdum peningum. ath næstum fardogum biskup olafue edur hans vmbodsmaune. skyllde titt nefudur biskup olafur hallda til laga adur greindum jordum euu þrattuefudur ruuolfur skyllde suara lagariftingum ok fæ biskupenom jafngoda jord fyrir hueria sem af geingur med logum.

---

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi.

Ok til sannennda hier vm settum vier fÿr nefnder prestar vor jucigle firir þetta bref. anno domini ꝏ° cd° lxx° primo skrifat j sama stad ok dagh sem fyr segir.

---

544. **19. og 20. Febrúar 1471. á Reykhólum.**
Vottorð fimm manna um vitnisburð Sigurðar Anðuarsonar og Ólafs Jónssonar um fæðingarár Solveigar Guðmnndardóttur, Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 320—323, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700. Sbr. Nr. 505.

Þad giörum vær Olafur Grijmsson. Þorolfur Ögmundsson. Þorarinn Brandzson. Jon Hallason og Eyvindur Tumasson godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi. þá er lidid var fra hingadburd vors herra Jesu christi ꝏ. cccc. Lxx. og eitt ár á Reykholum. á þridindaginn næsta fyrer festum Petri Apostoli. vorum vær i hia. saum og heyrdum á. ad Sigurdur Andunarson bar svo ordinn vitnisburd. og sor fullañ Bokareid þar uppa fyrir Gijsla Philippussyni. er þá hafdi syslu kongdomsins vegna j milli Gijlsfiardar og Láuganess. ad Solveig er sögd var dottir Gudmundar Arasonar. og hann skylldi hana átt hafa vit Helgu heitinni Þorleifsdottur eignarkonu sinni. væri hverki gietiñ nie fædd tveimur vetrum eptir nordurreidina Gudmundar Arasonar. þá hann og hans fylgiarar voru utlægir fyrer halldnir. Med samri grein vorn vær þessir adurgreinder menn Olafur. Þorolfur[1]). Þorarin. Jon og Eyvindur þar j hia á Reykholum á Reykianesi midvikudaginn næsta fyrer Catidre pietri Apostoli. sáum og heyrdum á. ad Olafur Jonsson bar svo ordinn vitnisburd. og sor fullañ Bokareijd upp á fyrer adurgreindum Gijsla Philippussyni. sem adurgreindur Sigurdur Andunarson sor. ad fyrgreind Solveig. er sögd var dottir Gudmundar heitins Arasonar. hefdi verid hverki gietin nie fædd tveimur vetrum epter nordurreid

---

[1]) Þorolfsson, hdr.

G(udmundar) A(rasonar). þá hann og hanz fylgiarar voru ntlæger fyrir halldner.

Og til sanninda.

---

545. 22. Febrúar 1471. á Hólum.

Runólfr Höskuldsson gefr kirkjunni á Hólum jörðina Bægisá í Öxnadal í prófentu sína, en þar til á hann að gefa Ólafi biskupi tuttngu hundruð í friðu og tíu málnytu kúgildi fyrir alt það hngarmót, órétt og forþrot, sem hann hafði honum gert og hans prestnm, og sé þá Runólfr kvittr og ákærulaus fyrir Ólafi biskupi og öllum eptirkomandi Hólabiskupum.

AM. Apogr. 3575. eptir afskript frá 1641—42 af transskr. frá 30. Apr. 1471. — Apogr. 3579, eptir afskr. af transskr. frá 31. Maí 1472. Það, sem afskriptunum ber á milli, er ekki annað en stafsetningarmunr. — Ýmsar fleiri afskrr. eru til af þessu bréfi, svo sem ein í skjalabók með hendi séra Jóns í Hítardal í Landsb. 107. 4to, bls. 106—108.

Bref vm profentngiöf Runolfs Hoskulldzsonar æ Bægisæ Olafi biskupi ok Hola domkirkiu til handa anno 1471[1]).

Þath giorum vier einar benedictsson. nicholas þormodsson. andres jonsson. olafur jngimundarson ok lodvik hallzsson prestar. jon þordarson. sueinn gudmundsson ok ormur jonsson leikmenn godum monnnm viturligth med þessu voro brefui. ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund. cccc. lxx ok eitt ǻr. midvikudagen næsta firir chatedram sancti petri apostoli[2]) j storn stofunne ǻ holnm j hialltadǻl vorum vier j hia sǻm ok heÿrdum ǻ ord ok handaband vors virduligx herra ok andaligx faudur biskup olæfs ǻ holnm af einne halfu. enn runolfs hauskaulldssonar af annare. ath suo firir skildu ath fyr nefndnr runolfnr gaf kirkiunne ǻ holum jordena bægissǻ

---

[1]) Fyrirsögn þessi er tekin eptir 107, en breytt stafsetning. [2]) Þ. e. 20. Febrúar.

er liggur j oxnadal j bægissær kirkiusokn j proventu med sier til æwinligrar eignar undan sier ok sinvm erfingiom med ollum þeim gognvm ok gædvm sem greindre jordu fylger ok fylgt hefer ath fornv ok nyio ok hann vard fremzst eigande ath. ok þar til skýllde hann gefa biskupenvm xx hvndrut j fridu ok fridvirdum peningum ok fullum aurum ok þar til x malnytv kugillde firir allt þat hugarmot. orett ok forþrot sem hann hafdi honum giort ok hans prestum eda huat hellzt þat er. ok ath þessu holldnu ok luktu gaf biskupen adurnefndan runolf kuittan firir sier ok sinvm epterkomendvm holakirkiu formonnum. firir allar saker ꜵ heilagrar holakirkiu vegna ok biskupsens. kann ok nockur brestur j ath verda j aullum lausagóózum þeim sem optnefndur runolfur atte ath luka biskupenvm gomlum ok nýiom. þa skyllde hann luka j jordum hundrat firir hundrat ath jafnade þar til ath biskupen hefer alla sina peninga ok hafa lukt eigi seirna enn at fardaugum nema fýr sie. skýllde fýr nefnd bægissꜵ vera kirkiunnar eign obrigdelig. ok biskupen skýllde nu strax taka hana ath sier med landskylld ok kugilldum j sina vernd ok vardveizlu. enn tittnefndur runolfur settizst ꜵ proventu sina þenna fýrskrifadan midvikudagh til bordz ꜵ holum. skal ok nefndur runolfur svara lagariftingvm ꜵ greindre jordu bægissꜵ. enn biskupenn hallda til laga. geingur ok fýrgreind jord af. þa skal runolfur giallda biskupenvm ok kirkiunne adra sextige hundrada jord jafngoda.

Ok til sanenda hier vm settum vier fýrnefnder menn vor jncigle firir þetta bref skrifat a holum j hialltadæl jn chatedra sancti petri apostoli. æ sama ari sem fyr seigir.

---

546. 24. Marts 1471. á Höfða í Dýrafirði.

Tveir menn transskríbera bréf um Hvilft í Önundarfirði.

AM. Fasc. VII, 6, transskriptið á skinni. Bæði innsiglin dottin frá.

Þath giorum vith hrafn jonsson nichulas ionsson godum maunnum vitnrligt med þessu ockru opnu brefi at vit

savm oc yfirlasvm opit bref med heilv oc oskauddo hangauda jusigli suo latauda ord eptir ord sem hier seger. [Hér kemr bréf gert á Brjánslæk 4. Apr. 1415, Dipl. Isl. III, Nr. 634].

Ok til sanuinda hier wm settvm wir(!) fÿrr uefuder menn ockr jnsigli firir þetta transkriptarbref er skrifad war ǻ havfda j dÿrafirdi suuuudagiun uæsta firir aunuuciacionem sancte marie virginis. þa lidit war fra hingatburd worss herra jehsu christi þushuud. cccc. sextighir oc ellifv ar.

---

547. 5. April 1471. í Skálholti.

Bréf Sveius biskups í Skálholti um viðartillag til kirkju og stöpulgerðar í Skálholti af rekum kirkna á Ströndum og Vestfjörðum með öðru fleira. („*Viðabréfið*").

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 8, og er það samtíða (1471) afskript á skinni, sem aldrei hefir verið innsiglað. — AM. Apogr. 2486 með hendi Árna Magnússonar. Sbr. ár 1476 hér í safninu; þá var stöpullinn í Skálholti reistr.

Vær sveiun med guds uad biskup j skalhollti ok visitator yfer allt skalholltz biskupsdæmi heilsvm ydr sira helgi þorkelssou. sira jon suorrason. sira þorsteinu þorarensson. sira uarfe bavduarsson. sira gvnusteiun asgrimssou. sira eirekur arnasou ok sira are gvdlavgssou. Svo ok ollum dandimounum bædi lærdum ok leikum þeim sem med kirkna rekum eiga ath giora uordr ǻ straundum eda aunarsstadar æ vestfiordvm kiærliga med guds kvediv ok vorre. Vilium ver ÿdr kuunigth giora. ath saker þess ath heilog skalholltz kirkia ok heuuar stǒpull eru miog litt staudandi saker vidaleyses. ok þurfa micellar hialpar ok eudrbætingar ef þau skulu eigi juañ litils tima fordiarfazt ok j grvnn nidr falla. Þui bidium ver ÿdr kiærliga ok æminuum ath þier giorit fyrer guds saker ok jvngfru marie. sancte peturs. saucte thorlaks ok allra guds heilagra mauua. ok ei sidr biodum vær ÿdr af guds halfu vnder krapte heilagrar hlÿdne ath þier leggit vid af rekum ÿdvarǻ kirkna nu j þessare vorar greindrar kirkiu j skalhollti naudsÿn til henn-

ar eflingar ok endrbætingar. ok af guds valldi hiñv helgu postula peturs ok pals. hins helga thorlaks biskups ok allra guds heilagra manna ok af valldi heilagrar kirkiu gefum ver ollvm ok serhuerium þeim sem til vorrar fÿrsagdrar kirkiv j skalhollti ok hennar endrbætingar leggia nockvrn vid eda adra þarfliga hluti. fioritigi daga aflat. Med sama hætti gefum vær aullum þeim fioritigi daga aflat sem fÿlgia þvi skipe sem ver haufum kaypt ath greindum sira jone snorasyne fyrer vora optgreinda kirkiv j skalhollti. suo ok ollum þeim ok serhuerium sem þar hafa navckvt arbeidi til eda lata hafa ath þad sama skip megi af stad komazt eda frañkuæmd fæ j tittgreindrar heilagrar skalholltzkirkiu eyrendum ok vorum. hier med ollum þeim sem þar giora naukut gott til j hvert þat sinn er þeir hialpa þar nokvt til. havfum ver feingit fÿr saugdum sira jone vort fullt ok laugligt vmbod til ath vera havfvdzman ÿfer þat sama skip ok ath taka med vide ok audrvm hlutum sem dandimenn vilia þar til leggia ok ath flÿtia svdr til vor. bidium vær alla dandimenn bædi lærda ok leika hann til ath stÿrkia ok honum vid ath hialpa huers sem hann kan med þurfa ꝍ medan hann stendr j þessum heilagrar kirkiv eÿrendum ok vorum. takande þar fyrer laun af gude sancte thorlake ok ǫllum guds helgum monnum en þǫck af oss. Ok til sanninda hier vm settum vær vort jnsigle fyrer þetta bref skrifat j skalhollte faustudagin næsta fyrer passionem domini anno domini M⁰. cd⁰. lxx⁰. primo.

---

548. **30. Apríl 1471.** **á Hólum.**

Transskriptarbréf.

AM. Apogr. 3573, eptir bréfabók þeirri i Biskupsskjalasafni Islands Nr. 3. Fol., sem Þorlákr biskup lét skrifa 1641—1642.

Bref um Skolla Tungu og Brattavelle.

Þat giörum vier Olafur Jonsson. Jon Philippsson og Runolfur Þorsteinsson leikmenn godum mönnum viturligt med þessu voru brefvi. ad vier höfum sied og yferlesed svo

latande bref med hánganda Jnsiglnm. so látande ord epter ord. sem hier seger. [Hér kemr:
1, bréf frá 23. Janúar 1471, Nr. 543;
2, bréf frá 22. Febrúar 1471, Nr. 545].

Og til sannenda hier nm̄ settum vier fyrnefnder leikmenn vor Jnnsigle fyrer þetta Transskrifftarbref. skrifad á Holnm i Hialltadal þridiudagenn næsta fyrer Tveggia postulamessu Philippi og Jacobi Anno Domini M°. cd.° lxx.° primo.

---

549. 5. Maí 1471. á Hólum.

Einar prestr Benediktsson lofar Ólafi bisknpi á Hólum, fyrir það að bisknp hefir í nmboði erkibiskups veitt honum Grenja(ðar)stað, fnllri og allri hlýðni og styrk, og að halda staðinn og kirkjnna vel og gæta vel staðarfjárins, og að halda einga frillu á staðnum né á staðarins kost og að byggja staðinn ekki öðrum.

AM. Apogr. 123 „Ex original. Greniadarstad. accuratissimè". Afskript með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar er í MSteph. 27. 4to, bls. 126—128, skr. c. 1730. Árni lýsir innsiglum bréfsins, og fer nm bréfið sjálft svo feldum orðum: „Þad sem her er under punctat[1]) er med vilia utraderad nr originalnum. án efa af einumhverium sem ecki hefur viliad þessar Conditiones læsar hafa. (Eg skylldi trua ad þetta bref hefde einn hvern tima flækst fra Holum til Greniadarstadar. og á Holum til forna leged). Ecke get eg þesse ntraderudu ord ödrnvis lesed. enn hier er skrifad. og rett ætla eg þau lesen vera".

Þath giorer ek einar prestur benedictsson godum monnum vitnrligth med þessu mino brefe ath fyrir þann heidur ok virdingh er minn andaligur fader herra olaf med guds nad bisknp á holum hefnr migh giort ath hann unte mik greniastad á erkebisknpsins vegna ok sina hefnr ek lofat honnm med handabande fulla hlydne ok alla sem skyllt ok uerdugth er leyniliga ok openberligha epter þui fremsta sem ek kann honum ath veita af ollu mino hiarta utan allt

---

[1]) Hér í útgáfunni í hornklofum.

fals ok underhyggio med þeim fleirom articulis sem hier epter fylgia.

Jn primis ath ek hefer lofat fyrnefndum biskup olafue. ath ek skal sækia alla greniastadar peninga ok eignir med logum eda semia stadnum ath skadalausu huar ek kann þa upp ath spýria med hans rade þath snarazsta sem ek kann þat af stad koma.

Suo ok skal ek luka ok afgreida ǫ́ huerio ære minom herra biskupenum ok holadoomkirkiu þridiungh af laxueide epter þwi sem [heilagri hola kirkio gialldazst a] ok allar adrar skullder ok reikninghskap geýra ok veita honum sem biskupe á holum ber ath hafa ok mik ber ath giora af greniastodum. skal ek ok [hallda] staden ok kirkione uppe med allar skýlldur sem kirkione ok stadnom til heýrir epter minne makt med biskupsins ræde. skal ek ok luka greniastadar kirkio decimam partem. þath er tiunde hlutur af ollu þý góze er ek aflar af stadarens goze medan ek helldur hann utan allt motmæle ok ecki stadarins peninga eýda edur utspenna oswarligha.

Jtem skal ek stýrkia fýrnefndan biskup olaf ok heilaga holakirkiu med allre minne makt ok styrk bædi med ord ok verk huerr sem j hlut ǫ́ suo leinge hann lifer ok ek.

Jtem skal ek onga concobinam eda frillo hallda ǫ́ staden edur stadarens kost ok eý odrum staden býggia.

skal ek þessa fyrskrifada articulos hallda upp á mina tru ok æru epter minne makt ok ef ek helld þetta ecki med hans ræde ok sannprofuazst þat þa skal greniastadur uera j hans vallde ok frialsliga skal hann mega hann ath sier taka utan alla motestodu af mik til eda mino ræde.

Ok til meire uisso ok sanz vitnisburdar hier vm hefer sira biorn þorsteinsson ok síra nicholas þormodzson heingt sin jncigle med mino fyrir þetta bref er giort uar a holum j hialltadæl sunnodaginn næsta epter festum jnvencionis sancte crucis anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰. primo.

550. 8. Maí 1471. í Skálholti.

Úrskurðr Sveins biskups í Skálholti um hjónaband þeirra Einars Ormssonar og Ceciliu Þorsteinsdóttur, er gert hafði verið í fjórmenningsmeinbugum.

Bisk. Skalh Fasc. XVI, 9, á skinni „er ecki originall, helldur uppkast til doms, á bladi in 4to, skrifudu á badum sidunum, og er á þessu uppkasto so sem fliotaskriftar form, þo er þesse tabula audsynelega þessarar tidar“ (AM.). — AM. Apogr. 2487 með hendi Árna Magnússonar.

Jn nomine domini amen.

Wær sueinn med guds nad et cetera heilsum aullum godum monnum þeim sem þetta vort bref sia edr heÿra med guds q(uedin) ok vorri.

kunngiorum uer ÿdr ad sub anno gracie. ꝏ°. cd.° lxx.° primo. midvikudaghinn næsta epter festum sancti Johannis beuerlacensis episcopi et confessoris j stornstofunne j skalhollte. teduzt fyrer oss bref sira oddz peturssonar bachalarij arcivm. officialis heilagrar skalholltzkirkiu ok nors. svo latande. ad hann hafde tekid uitnesburd þessara tueggia manna sira jma magnussonar ok elenar audunardottur wm skullldligleika j millum einars heitins ormssonar ok ceciliv þorsteinsdottur. suo ad þau hanfdu suared þann fullañ bokareid fyrer honum. ad þorbiaurg heitin magnusdotter ok marger adrer ærleger ok skiluiser menn hefde opt sagt fyrer þeim opinberliga ok maurgum audrum. ad olafur heitinn þorsteinsson[1]). sem var fader hallz bonda[2]). fandr þorsteins. faudr greindrar ceciliu. ok solueig þorsteinsdotter. moder kristinar biornsdottur. modrmodr adrgreindz einars heitins ormssonar[3]) hefde verid skilgetin sysken sin j millum. ok þesser adrgreinder menn hefde jafnan halldit sig fyrer nafrændr ad margra dandemanna uitorde. Ok þennañ skullldligleika hugdu þau sannañ vera. ok ad alldri heyrdu þau þar tuimæli æ. ok þo ad fÿrsagder menn einar heitin ok

---

1) Ólafr Þorsteinsson drukknaði 1380 (Annálar). 2) Hallr Ólafsson er enn á lífi 1432, en mun hafa dáið um það leyti. 3) móðir Einars var Solveig Þorleifsdóttir.

cecilia hefde ẏfrer ueralldarmanna alite med fullum festarmalum bundet hiuskap sin j millum j meinbugum greindz fiormennings skulldligleika. þa lagde þo opt greind cecilia sitt mal ok sinna barna wnder þann dom edr urskurd sem wer ẏfer segdum eda segia lietum huaurt afl greindr hiuskapur skẏllde hafa ad laugum eda huort baurn optnefndz einars heitins ok hennar skẏllde skilgetin uera eda eigi. Suo ok hafde loptur ormsson. sem uar broder tittgreindz einars heitins beidt oss ok kraft einn tima. annañ tima ok hinn þridia tima ad segia edr segia lata laugligan dom edr urskurd ẏfer þessum malaferlum. gat huorki adrskrifadr einar heitin në fẏrrnefnd cecilia nockura afsakan feingit fyrer sic þa er wer tauludum uid þau hier um. ad þeim hefde ouitanliger verid meinbuger þeirra j millum þa er þau bundu hiuskap med sier. Nu saker þess ad heilagrar kirkiu laug suo utuisa ad þeim monnum fyrerbẏdzt ad binda hiuskap sin j millum. sem eru fiormenningar ad frændsemi eda þadan af skẏlldari. þui ad heilags anda nad tilkalladre ok ad suo profudu ok fyrer oss komnu. dæmdum wær ok urskurdudum þat sama hiuskaparband sem þrattnefnder menn einar heitinn ok cecilia haufdu sin j millum bundit j saugdum meinbugum uitz vitande olaugligt ok ecki afl hafa në haft hafa. ok þeirra baurn olaugliga getin wera enn eigi skilgetin. fyrerbiodum wer stridlega under fullt forbod ok bannz pinu aullum ok sierhuerium bæde lærdum ok leikum adrgreind born skilgeten ad hallda.

War þessi wor domur ok urskurd(ur) af oss sialfum wppsagdr ok jn scriptis framborinn oss j doms sæte sitianda. worum officiale sira halldore ormssyne. sira augmunde andressyni kirkiupresti j skalhollti ok maurgum audrum dandimonnum bæde lærdum ok leikum næruerondum ok med oss samþẏckiondum. Ok til sanninda hier wm settum wer uort jnsigle med fyrr skrifadra prèsta jnsiglum fyrer þetta domsbref scrifad j sama stad. degi ok ari sem fẏrr seger.

---

551. **8. Maí 1471. á Ytri-Þverá í Eyjafirði.**

KAUPMÁLAGJÖRNINGR Bjarna Ólasonar og Margrétar Ólafsdóttur, Loptssonar, er fram fór 1461, en vottast og bréfast af fimm mönnum tíu árum síðar.

AM. Fasc. XIX, 5, frumrit á skinni, læst saman við vitnisburð frá 17. Maí 1471, Nr. 552. Af fimm innsiglum eru tvö fyrir bréfinu. Apogr. 3212.

(Vm) Ola Biarnason[1]).

Þat gervm vier hallsteinn þosteinson. snorre biarnarson. eyvindur eyvindzson snorre þorfinnzson. ravgnvalldur oddzson. godvm monnum viturlegt med þessv vorv opnv brefe at þar uorv vier j hia og heyrdvm[2]) á. æ ytre þvera j eyiafirde nu firir tiv arvm. ath ole biarnarson[2]) ok[2]) þora stulladotter gafv biarna syne sinvm tvo hundrvt hundrada til giptingar vit Margretv olafsdottur. Reiknade ole þar til jarda goz atta jarder er so heita. þvera j hnioskadal og heidarhvs æ flateyiardalsheide og vik j flateyiardal og samtyne j krækliñgahlid. en adrar fiorar greindu þau til er so heita. ytre þvera j eyiafirde og andisarstader j bardardal og kalborgarar tuær j bardardal. sagde ole biarnarson[2]) og þora stulladotter moder hans[3]) ed[2]) biarne sonur þeirra skyllde kiosa huorar fiorar jarder sem adur erv greindar. sier til eignar og giptingar vid Margretv olafsdottur. En biarne olason kiore þvera j hnioskadal og heidarhvs æ flateyiardalsheide og vik j flateyiardal og samtyne j kræklingahlid sier til eignar þa vp æ stadenn. Reiknade biarne olason þessar fiorar iarder sier til kavps og festingar vith Margretv olafsdottur kvinv sina. Hier j mote lofade og gaf gudrun hrafnsdotter Margretv olafsdottur dottur sinne attatige hvndrada af sinvm peningvm. reiknade fyr nefnd gudrun þar j tuær jarder ed so heita. kasthvamur firir sex hvndrvt og tutvgv og vad firir tvttvgv hvndrvt og þar til lausagoz. Reiknadi gudrvn hrafnsdotter. fioretige hvndrada og favdurarf hennar. so hun skyllde hafa .c. hundrada til

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [2]) Svo. [3]) Þ. e. Bjarna.

kavps vith biarna olason. kiorė eirekur loptson Margretv olafsdottur frændkonv sina Malakonv j gard biarna olasonar og lagde up i bv og beztv eign þvera j hnioskadal mala margretar [til fullrar eignar[1]).

Og[2]) til sanneñda hier vm settvm vier fyr skrifader menn vor jnsigli firir þetta bref skrifat var a ytre þvera j eyiafirde midkvdagenn næsta epter krossMesso a uorit. þa lidit var fra hingatburd vors herra iesv christi þvshvndrvt. cccc. sextiger og ellefv ar.

---

552. 17. Maí 1471. á Æsistöðum.

Bjarni Ólason leiðir próf og lögleg vitni fyrir Brandi lögmanni Jónssyni að því, að Óli Bjarnason og Þóra Sturludóttir, kona hans, gáfu Bjarna syni sínum jarðirnar Þverá í Fnjóskadal, Heiðarhús á Flateyjardalsheiði, Vík í Flateyjardal og Samtýni í Kræklingahlíð til giptingar við Margrétu Ólafsdóttur konu sína á festingardegi.

AM. Fasc. XIX, 6 frumrit á skinni, læst saman við kaupmálabréf Bjarna Ólasonar og Margrétar Ólafsdóttur frá 8. Maí 1471, Nr. 551. Af fjórum innsiglum eru nú tvö fyrir. Apogr. 3213.

Vm̄ Biarna Olason[3]).

Þat gervm vier jon sigurdzson. helge sigurdzson. Markus magnusson. gudmundur atlason. godvm monnum viturlegt med þessv vorv opnv brefe. ath þar voru vier j hia og heyrdvm a. j saurbæ j eyiafirde. a þingstad rettum og almennelegu þinge. fimtadagenn næsta epter hallvardzMesso[4]) ath biarne olason leidde sin prof og logleg vitne. firir brande bonda jonsyne lavgmanne nordañ og vestan a jslañde. eyviñdur eyuiñdzson og ravgnualldur oddzson. Sorv þar fvllañ bokareid firir adur nefndvm brañde jonsyne lavgmanne.

---

[1]) [Hér hefir fyrst verið skafið og þetta svo ritað i aptr; er nokkuð stærra letr en annars í bréfinu; sýnist þó falslaust og með sömu hendi og það. [2]) Svo. [3]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [4]) Þ. e. 16. Maí.

ath ole biarnarson og þora´´stulladotter gafv biarna syne sinvm til fullrar eignar jardernar þvera j hnioskadal og heidarhvs æ flateyiardalsheide og vik j flateyiardal og samtyne j kræklingahlid til kavps og giptingar vit Margretv olafsdottur kvinv sina æ festingardege epter þvi sem biarne olason kiore sier til eignar. og þat bref vottar sem þeir epter sorv og hier er vit fest. Og til sañeñda hier vm settvm vier fyr nefnder[1]) menn vor jnsigli firir þetta bref er skrifat var æ æsestavdvm j eyiafirde favstvdagen næsta epter hallvardz Messo. þa lidit var fra hingatburd vors herra jesv christi þvshvndrvd og .cccc. siotiger. og eitt ar.

---

553. 17. Maí 1471. á Eyvindarstöðum.

Vitnisburðarbréf Bersa prests Svartssonar um vottorð tveggja manna, að Skrapatunga ætti allan Mjóvadal fyrir austan fram Mjóvadalsá, Gulltungur, Bárðardal og Ambáttardal til móts við Þverá í Norðrárdal.

AM. Fasc. XIX, 9, frumrit á skinni. Annað innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3217. — Bisk. Pappírsbréf IV, 2, afskr. frá 31. Dec. 1720 (þeirra Þorgeirs ráðsmanns Jónssonar, Eldjárns locators Jónssonar, Jóns prests Helgasonar, Þorsteins biskupssveins Jónssonar og Rafns biskupssveins Jónssonar) ekki vel nákvæm.

bref vm miofuadal[2]).

Þad giorer eg sira besse svartzson godvm monnum viturligt med þessv minv brefe. a fôstvdagin næsta epter hallvardzmesso j kirkivnne a eyvindarstôdvm. ad þeir nicholas einarsson og grimur styrmesson handfestv mier svo felldan vitnisburd. olafe biôrnssyni aheyrande og hia veranda. sem hier segir. ad þeir vissv firir full sanninnde ad jordin skrapatvnga[3]) er liggr j hoskolldzstadaþingvm var eignadr allr miouadalr firir avstan fram miofuadalsa. gulltvñgur. bardardal og ambattardal til motz vid þvera j

---

[1]) tvískrifað í frumritinu. [2]) Utan á bréfinu með gamalli hendi. [3]) Svo.

nordrardal. vpp a fiorertige vetra eda lengr. svo ad einge akærde nie eignade sier nema þeir sem j tvngv biðggv. svo ad fyr nefnder menn nicholas ok grimur hefdi heyrt eda vitad. og hier epter lofvdv þeir fyr nefndvm sira bessa med handabande. ad sveria epter ef þurfua þætte. Og til sanninnda hier vm settum uid opt nefndr sira besse og fyr nefndr olafur biornson ockur jnncigle firir þetta vitnisburdarbref. er skrifat var j sama stad og dag sem fyr seger. anno domini ꝏ⁰ cd⁰ septuagesimo primo.

---

554. 6. Júní 1471. í Saurbæ.

Þorgeir Böðvarsson selr Sigríði Semingsdóttur konu sinni jörðina Yzta-Mó í Fljótum fyrir tíu málnytu kúgildi og þrettán hundruð í þarflegum peningum af mála hennar, er stóðu í garð Þorgeirs.

Apogr. AM. 314 „Ex originali Sr Olafs Stefanssonar. accuratè". Árni lýsir innsiglunum, og hafði í innsiglaþveingina verið rist niðr annað frumrit bréfsins.

Þath gerum uer jon prestr helgason. jlluge hellgason ok þorsteinn gunnarsson godum monnum kunnigth med þessu uoro brefe ath þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusundh fiogur hundruth siautiger ok eitt ær fimtudagin j huitasunu uiku j saurbæ j eÿiafirde uoro uær j hia ok heÿrdum æ ord ok handaband þorgeirs bauduarssonar af eine alfu. en sigridar semingsdottur af annare ath sua firir skildu ath firnefndr þorgeir selldi adr nefndre sigride konu sinne jordina ÿzta mo j fliotum er liggr j bardzkirkiu sokn til fullrar eignar epter þui sem hann uard fremzt eigande ath. enn hier j mot gaf sigridr semingsdotter tiu malnÿtu kugillde. ok þrettan hundruth j ollum þarfligum penningum þorgeire bonda sinum af sinum malapenningum er j hans gard stodu. Ok til sanninda hier um setti ek þorgeir bauduarsson mitt jncigle med fyrgreindra manna jnciglum fyrir þetta bref er gert uar j sama stad dagh ok ær sem fÿr seger.

---

555. 13. Júní 1471. í Skálholti.

Bréf Sveins biskups í Skálholti til Ólafs Rögnvaldssonar biskups á Hólum um mál Jóns prests Pálssonar, er bannsettr hafði verið, og um annað fleira.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 8, og er þetta uppkast bréfsins aptan á öðru bréfi frá sama ári, og hefir hér aldrei staðið meira. — AM. Apogr. 2488 með hendi Árna Magnússonar.

at hann og hans fylgiarar villdu giarna forliuga oss. er oss og sagth. at klauus iut sem var ydar skipherra hefdi borid þesse hans bod og bref fram fyrer erckibiskupin. er þat og maurgum dandi maunnum vitanligt ad fyrsagdr jon palsson hin bansetti matti eigi ad laugum appellacionem giora ne nauckurn annan þesshattar laugligan giorning giora sidan hann var opiñberlega forbodadr og lystur i banne med opnu brefi vnder jnsigle biskup marcellus heitins godrar minningar. enn þat sama bref las fyrer honum vor verdugi broder biskup andres af gaurdum j grænlandi þa er hann hafdi valld og vmbod yfer skalholltz biskupsdæmi vnder greindum marcello sem hann kan ydr at segia sialfur ef þier spyred hann þar epter suo og fyrer hueriar saker þat var giort. hefer og þratt nefndr jon palsson messad og annad kennemanligt embætti sidan framid forsmaandi og fyrerlitandi forbods og[1]) banz atkvædi heilagrar kirkiu adr en vær bansungum hann suo sem hann hefer og sidan giort. væri og langt ad skrifa wm alla hans glæpi og opinberar storsaker. þui latum vær þat ad sinne suo standa.

Elskulige broder og herra storliga vndrvnzt vær ad þier hafid ecki oss tilskrifad sidan þier kuomud aptur til islandz. vm samskraf j millum herra erchibiskupsins og yduar og vm adra þa hlute sem j ydrum ferdum hafa til borid. þui bidium vær kiærlega at þier skrifed oss aptur til nauckud hier wm suo og huort þier komid nauckru skipe af stad til noregis j sumar eda eigi. vilium vær og

---

[1]) þannig hér; annars z.

giarna aulln godu vid ydr skipta med sannnum kiærleik sem vær þeinckium ad þier viled med oss.

Non plura ad presens[1]) sed statum[2]) vestrum eximium altissimus jn prosperis conseruare dignetur.

Scriptum in manerio nostro apud scalholt jn festo corporis christi anno domini. et cetera. lxx° primo nostro sub secreto.

---

556. 14. Júní 1471. Í Galtardalstungu.

Vitnisburðr Guðríðar Þorkelsdóttur um fæðingarár Solveigar Guðmundardóttur, Arasonar, og um önnur börn þeirra Guðmundar og Helgu Þorleifsdóttur fyrir og eptir norðrreiðina (1427).

Kriegers safn 2. 4to, bls. 318—320, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Þad giöri eg Jngimundur Jonsson. kongs umbodsman j millum Gijlsfiardar og Skraumu. godum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefi j Galltardalztungu j Stadarfellzþingi. fôstudaginn næsta eptir dyradag. þă er lidid var fră hingadburd vors herra Jesu christi m. cccc. Lxx og eitt ăr. kom fyrir mic Finnur Pietursson. j umbodi hustru Olôfar Loptzdottur og beiddi mic og krafdi. ad taka svo felldañ Eid og vitnisburd af Gudrijdi Þorkielzdottur. hvad hun mætti um̃ bera hversu langer tijmar þar voru ă milli er Gudmundur Arason reid nordur j Hunavatnsþing. þă sômu reidina er hann forbraut sig og sijna peninga og þess er Solveig Gudmundardottir var fædd. hanz eigiñdottir. Sor og ădurgreind Gudrijdur fullañ Bokar Eijd fyrir mier ad hun vissi fyrir full sannindi ad Gudmundur Arason og Helga Þorleifsdottir ăttu ecki meir enn eitt barn fyrir þă sômn nordurreidina er hann forbraut sic og sijna peninga. er Ari hiet. enn epter þă sômu Reidina ăttu þau v. Börn.

---

[1]) pñs, frbr. Árni leiðrétti. [2]) statim, frbr. Árni leiðrétti.

fyrst Berliotu og Gudbiörgu. og þa Solveigu og þä annan Ara. og adra Solveign.

Og til sanninda et cetera.

---

557. 24. Júní 1471. á Héðinshöfða.

Þorgerðr Magnúsdóttir selr Finnboga Jónssyni hálfan Héðinshöfða á Tjörnesi með hálfri Lundey og eins manns aungnlveiði á Botnsvatn.

AM. Fasc. Lxv, 3a, frumrit á skinni; síðara innsiglið er dottið frá. En bæði innsiglin eru heil, sem læsa þetta bréf við bréf sömu manna frá $^{21}/_{6}$ 1471, Nr. 558. — Frumritið átti fyrrum séra Skúli Þorláksson á Grenjaðarstað, en 1724 var það hjá Páli lögmanni Vidalín. — Apogr. 651.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda olafur eyiolfsson ok eymundur jonsson quediu guds ok sina kunigt giorande ath þa er lided uar frä hingadburd uors herra ihesu christi. m⁰. cd.⁰ lxx ok eitt ar a jonsmessu baptiste a hedenshaufda a tiornesi voru vid j hia sanm ok heyrdvm ꝺä ord ok handaband finboga jonssonar ok þorgerdar magnvsdottur ath suo fyrer skildu aht fyrnefnd þorgerdr magnusdotter sellde adrnefndum finboga jonssyni til fullrar eignar ok frials forrędes iordena halfa hedenshaufda er liggur a tiornesi j husauikur kirkiu sokn med avllvm þeim gaugnum ok gędum sem greindri halfri iördu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyv. ok hun uard fremst eigande ath. ath tilskilinne halfri lundey [med avllvm[1]) gaugnum ok eins manz aungulveide á botzsuatn er hun sagde optnefndre halfri jordu fylgia eiga. hier j mote gaf ok skyllde gefa titnefndur finboge jonsson þrattnefndre þorgerde magnvsdottur tuttugv hvndrada jord einhueria sem hann kynne til fa j þingeyiarþinge en svo leinge sem hvn verdr ekke gollden þa skyllde nefndr finboge giallda sagdri þorgerde halft annad hundrad a hnerium tolf

---

[1]) ⌊tvískrifað í frumritinu, og boðað út á fyrra staðnum.

manudvm til þess er iorden uęre lukt en ef opptnefndrar þorgerdar kẏnne fẏr vid ath missa en fẏr saugd tuttugv hundrada iord vęre gollden þa skẏllde þrattnefndr finbogi giallda erfingium hennar þriatige hundrada rett lukt j aullvm peningum ok uera þar med kuittvr ok akęrulaus vm adr nefnda tuttugu hundrada iord ok iardar uerd fyrer fẏrnefndan halfan hedenshaufda nema þau finboge ok þorgerdur optnefnd giordu fẏr annan veg vpp a sin j mille. Og[1]) til sanenda hier vm settu uid fẏr nefnder men okkur incigli fyrer þetta bref skrifad a sama ari viku sidar en fyr seigeʀ[2]).

---

558. 24. Júní 1471. á Héðinshöfða.

Afhendingarbréf Þorgerðar Magnúsdóttur um hálfan Héðinshöfða á Tjörnesi með tilgreindum húsum og vallarmörkum til Finnboga Jónssonar.

AM. Fasc. Lxv, 3b, frumrit á skinni, læst með tveim innsiglum saman við Héðinshöfðabréf frá $^{24}/_{6}$ 1471, Nr. 557. — Frumritið var fyrrum hjá séra Skúla á Grenjaðarstað, en 1724 hjá Páli Vidalín. — Apogr. 652.

Þath giorvm vid Olafur eẏiolfsson ek eẏmvndr jonsson godum monnum viturligt med þessu ockrv opnu brefi ath þa lided uar fra hingadbvʀd vors herra jhesu christi. ꝏ.° cd.° lxx.° ok eitt ar a jonsmessu baptiste a hedenshaufda a tiornesi vorv vid j hia saum ok heyʀdum a ath þorgerdr magnvsdotter afhende finboga jonssẏne med handabande til fullrar eignar jordena halfa hedenshaufda er liggur a tiornesi j husauikvrþingum epter þui sem hun hafde honum adr sellt ok þath kaupbref utuisaʀ sem hier er med fest med þessum hvsvm ok taudvm badstofv alla ok bvʀ i gaungvnum. halft fios ok halfa hlauduna fẏreʀ nedan kirkiuna ok lambhus ut a uellinum. vavll allan sudur j grǫf þa er liggvʀ ofan epteʀ vellinvm fẏrer nedan ok sunan bęen ok

---

[1]) Svo hér; annars: *ok*. [2]) Þ. e. 1. Júlí.

upp ath gautu þeire er liggur sudur epter vellinum ok Rettsyne or grofine ofan j uallar garden ok suo laugt ut fra ok austur sem uavllur uinzst ok uaull fyreR ofan bęen sudur ath gautn þeirre eR npp liggur fẏrer sunnan hvsin. skẏllde finboge hallda til laga jordine halfri hedenshaufda med þessum hvsum ok tavdum Rekum ok andrum landznẏtium sem hun hafde honum sellt. sem fẏRskrifad er en þorgerdvr suara laga riptingv a fẏrnefndri jordu ef med laugum kann af honum ath ganga. Og[1]) til sanenda hier vm settv vid fẏrnefnder men ockvr jncigli fẏreR þetta afhendingarbref skrifad a sama ari viku sidar en fẏr seiger[2]).

---

559. 24. Júní 1471. Í Skálholti.

Jón Ólafsson kaupir af Árna Sæmnndssyni hálfa jörðina Stokkseyri og alla Ásgantsstaði á Eyrarbakka fyrir Belgsstaði og tnttugu hnndruð í Drambholtsstöðum í Biskupstungum, en Jón skyldi kaupa tíu hundruð í Drambholtsstöðum og fá Árna, en brygðist það, skyldi Árni fá tíu hundruð í annari jörðu og þar til þrjú hundruð og æfilangt fjörufar á Stokkseyri með fleira skilorði, er bréfið greinir.

AM. Fasc. XIX, 13, frumrit á skinni. Af fimm innsiglum eru tvö dottin frá.

[bref vm stokseyre[3]). huar jnui stendur vm eitt fioru jfar[4]).

Þat giorum vær eyolfur jonsson. oddr oddzson. þorkell magnnsson. gndmnudr loptzson ok jou valldason godum monnum kunnigth med þessn voru opnu brefi. anno domini ᴍ⁰. cd.⁰ lxx.⁰ primo. at æ miduikudaginn næsta fyrer jons ᴍessu baptiste[5]) vorum vær j hia æ stokseyre æ eyrarbacka sanm ok heyrdum æ ord ok handaband þessara manna. jons olafssonar af einne halfu ok arna sæmundz-

---

[1]) Svo hér; annars: *ok*. [2]) Þ. e. 1. Júlí. [3]) [tvívegis skrifað. [4]) [Utan á bréfinu með gamalli hendi. [5]) Þ. e. 19. Júní.

sonar af afnarè[1]) ad suo fyrer skildu ad fyr nefndr ærne selldi adr greindum jone olafssyne jordena halfa stockseyre er liggur æ eyrarbacka ok adra jord selldi hann honum er asgautzstader heita er liggr j sama takmarki med ôllum þeim gognum ok giædum er greindum badum jordum fylgêr ok fylgt hefer ath fornu ok nyiu ok hann vard fremzst eigande at. jone olafssyne til æfuenlegrar eignar ok frials forrædis. hier j moti gaf opt nefndr jon adr greindum arna tuær jarder j biskupstungum er suo heita belgsstadi fyrer fimtan hundrud ok .xx. hundrud j drambhollzstôdum en .x. hundrud skylldi hann kaupa j fyrr greindre jordu drambholltzstôdum ok fæ arna. enn ef hann giæti eigi fyrr greindan part keypt þa skyldi hann fæ honum .x. hundrud j annare jordu. ok hier til skylldi hann hafa þriu hundrud luka ad vore ok þar til fiorufar suo leinge sem greindr arne lifde heima æ stokseyre j suo mata ad hann skal fæ sier sialfr ku ok hross en þa arna vid misser þa skylldi fiorufarid falla aptur jone til eignar ok hans erfingium. lofadi fyrr greindr arne ad luka kirkiunne æ stokseyre suo myckla peninga sem hann hefer vid tekid en þat sem fallid hefer kirkiunne æ stockseyre til eignar suo leinge sem hann hefer æ buid greindre jordu halfre kirkiunne til eignar þa lofadi fyrr greindr jon ad suara þui kirkiune. svo ok ei sidr samþyckti ok wpplagdi arne sæmundzson kaup þat stodugth er jon olafsson keypti halfa jordena stokseyre ad sigride arnadottur modur hans fyrer sier ok sinum epterkomendum. skylldi fyrr nefndr arne suara lagaaiptingum æ fyrr greindum jordum halfre stockseyre ok asgautzstodum en jon olafsson hallda þeim til laga. lofadi þratt nefndr jon ad selia arna sæmundzsyne aptur halfa jordena stocks-eyre þa ed hann villde selia en arne sæmundzson lofadi ad selia jone olafssyne aptur adr greindar jarder drambholltz-stadi ok belgstadi fyrer jarder eda frida peninga þa er hann villdi selia. Ok til sannenda hier vm þa settum vær

[1]) Svo.

fyrr nefnder menn vor jnsigle firer þetta jardar kaups bref er skrifad var j skalhollti j biskupstungum a jonsmessu dag baptiste æ sama ære sem fyr seger.

---

560. 24. Júní 1471. á Hólum.

Vitnisburðarbréf, að Ólafr biskup á Hólum hafi látið marga skilvísa presta sverja bókareið að öllum skildaga hans og Runólfs Höskuldssonar 23. Janúar 1471. (Nr. 543).

AM. Fasc. XIX, ad 8, frumrit á skinni. Stungið saman með innsigli prestanna við bréf frá 23. Jan. 1471, Nr. 543. — Apogr. 3578, eptir transskr. frá 31. Mai 1472.

Þat giorum vier sueinbiorn þordarson jon broddason prestar ok jon þordarson leikmann godum monnum viturligth med þessu voru opnu brefe ath þar vorum uier j hia sáam ok heyrdum á. á videuollum j skagafirde á almenneligre prestastefnu miduikudagen næsta firir jons messo baptiste ath biskup olaf leit[1]) sueria marga skiluisa presta fullan bokareid allan þann skildaga vm jarder ok lausa gooz sem j þui brefui stendur sem þetta uort bref er med fest ok þath logdu þeir j sinn eidstaf ath allar þær jarder sem j brefeno standa skyllde sialf afentar ath næstum fardoghum ok biskup olaf mega lata þær frialslega ath sier taka at næstum fardogum þo runolfur hauskaullzson afhenti þær eigi. ok til sanenda hier vm settum uier fyrnefnder menn vor jncigle firir þetta bref skrifat á holum j hialltadal jn festo sancti johannis baptiste anno domini m⁰ cd⁰ lxx⁰ primo.

---

561. 3. Júlí 1471. á Þingvelli.

Ólöf Loptsdóttir og Þorleifr Björnsson selja Magnúsi Jónssyni jarðirnar Kross í Landeyjum og Núp í Eystrahrepp, er

---

[1]) Svo.

Björn heitinn Þorleifsson hafði keypt af Teiti Helgasyni; ennfremr meðkenna þau, að þau hafi selt Magnúsi jörðina Böðvarshóla og Galtarnes í Víðidal.

AM. Fasc. XIX, 3, frumrit á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en miðinnsiglið er nú dottið frá. — Apogr. 3211. Sbr. Nr. 573.

kaupbref vm kross er olof og þorleifur
fengu magnusi heitnum iordina[1]).

Þat gerum vier oddur asmvndzson logman. jon olafsson. gudmundur jonsson. jon magnusson. jon jonsson godum monnum kunegt med þessu uoru opnv brefi. anno domine m⁰ cd⁰ septnagessemo primo miduikudagen næsta epter péturs messu og pals a þinguelle norum nier i hia saum og heyrdum a ord og handaband þessara manna olofar lopzdottur og þorleifs biornsonar af eirne halfu en magnusar jonssonar af annari. skildiz þat under þeirra handabandi at þau selldu og feingu fyrr nefndum magnuse jardirnar kross j eystrum landeyium og jordina nup er liggur j eystra hrepp med ollum þeim gognum og giædum sem greindum jordum fylger og fylgt hefer at fornu og nyiu og þau hofdu fremst eigandi at ordit epter biorn heiten þorleifson og þat kaupbref utuisar sem þeir biorn þorleifsson og teitur helgason hofdu gert um̄ jardirnar kross og nup j suo mata at magnus skyldi bitala peninga firir jordina nup þeim brædrunum sira andrése arnasyne og arna arnasyne epter þui sem þeim semdi. suo og medkendnz adur nefnder menn olof og þorleifur at þau hefdi sellt og feingid magnuse jonssyne jardirnar boduarshola og galltarnes er liggia j videdal undan sier og sinum erfinginm en magnuse og hans erfingium til æuenl(i)grar eignar. samþykte huort þeirra annars gerning um allar þessar fyr skrifadar jardir med fullre handfestingu og gerninge og lofudu at uera j forsuare og borgan uid brædur þorleifs ef þeir uilldu edur mætte uppa tala a þessar adur skrifadar jarder.

---

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi.

Og til sannenda hier vm settum uier fyrr greinder menn uor jncigle firir þetta bref at skrifad uar j sama stad og dag og are sem fyrr seiger.

---

562. 6. Júlí 1471. í Skálholti.

Sveinn biskup í Skálholti afleysir Þorleif Björnsson og Ingveldi Helgadóttur af sjö barneignum í fjórmenningsmeinum, setr þeim viðrkvæmilegar skriptir og kvittar þau fyrir luktu sektagjaldi til heilagrar kirkju.

AM. Fasc. XIX, 12, frumrit á skinni með heilu innsigli biskups fyrir.

Vær sueinn med guds nad biskup j skalhollti ok visitator yfer allt skalholltz biskupsdæmi giorum godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi ath uær haufum latid afleysa þorleif biornsson ok inguelldi helgadottur af þeim siau barneignum er þau hafa opinber ad ordit j frillulife sin j millum. Suo ok ei sidr af þeim fiormenn[ings frændsemis spellum[1]) sem talin hefer verid þeirra j millum. hǫfum vær latid[2]) setia þeim vidrkuæmilegar skripter sem greindum brotum ok frændsemis spellum til heyrer. Suo ok ei sidr peninga seckt vpp borid af badum þeim æ heilagrar kirkiu uegna ok vorra sem oss vel æ næger. þui giorum vær adrnefnda menn þorleif ok inguelldi aullungis kuitt ok akiærulaus um fyrr greindar barneigner ok nefnd frændsemiss spell firir oss ok aullum vorum logligum epterkomendum heilagrar kirkiu formonnum. Ok til sannenda hier um settum vær vort jnsigle firir þetta kuittunarbref skrifad j skalhollti jn octaua apostolorum petri et pauli anno domini. ꝏ°. cd.° lxx.° primo.

---

1) [hefir verið skafið, en skrifað aptr ofan í, þó með sömu hendinni og á bréfinu er. 2) latidit, skbr.

563. 19. Júlí 1471. á Hvaleyri.
2. Júlí 1473. á Þingvelli.

Solveig Þorleifsdóttir gefr Lopti Ormssyni, syni sínum, sig og sína peninga í vald, og skyldi Loptr af hennar peningum gera það, er hann vildi, en Solveig hvorki af þeim mega selja né gefa, nema með hans ráði og samþykki.

AM. 255. 4to, bls. 323—24. Bréfabók séra Skúla Þorlákssonar á Grenjaðarstað, skr. c. 1670—80.

Proventugiöff Solveigar Thorleiffsdottur syne sijnum Loffte Ormssyne thil handa Datum ꝏ iiijc Lxi[1]).

Þad Giörum vid Siara Jon Snorrason og Þorleifur Ormsson Godum mönnum viturlegt med þessu ockru opnu brieffe a Hualeyre j Haffnarfird(e) faustudægenn næstañ effter Margretar Messu þa lijded var fra guds[1]) burd vors herra Jesu Christi ꝏ. cccc. Lxx og Eitt ar vorum vid j hia sđum og heirdum a ord og Handaband þessara manna Loptz Ormssonar af Eirne halfu Enn Solveigar Thorleifsdottur af annare modur ƕañs ad suo fyrer skilldu ad firr nefnd Solueig Þorleiffsdottur gaff adur nefndum Lopti Ormssyne sini sijnum sig j valld. og alla sijna penijnga. og adur greindur loptur Ormsson skilldi frialslega meiga selia edur giefa hennar penijnga. og þad af giora sem hann villdi. Enn adurnefnd Solveig Þorleifsdotter skilldi þadan j fra huorki selia edur gieffa sijna penijnga nema med hanz radi og samþicki. Og til sannenda hier vm̄ setium vid firr neffnder menn ockar Jncigle fyrer þetta vitnisburdarbrieff Skriffad a Þijngvelle fostudagenn næstan epter Pietursmessu ij ārum sijdar en fur seigir.

---

564. [1471.]

Solveig Þorleifsdóttir gefr Lopti Ormssyni, syni sínum, tvö hundruð hundraða í jörðum í Ísafirði, átta tigi hundraða í jörðum, er henni bar í erfð eptir Guðnýju systur sína, og

[1]) Svo hér.

enn átta tigi hundraða í jörðum norðanlands, enn fremr Víðidalstungu í Víðidal, en skilr sér hana aptr, eigi Loptr eigi skilgetna erfingja. Þar á móti leyfir Loptr, að hún gefi Jóni Sigmundssyni og Bergljótu Sigmundsdóttur, börnum sínum, hundrað hundraða, en hún samþykkir að Loptr arfleiði Stephán son sinn til tveggja hundraða hundraða, en fráskilr Staðarhól.

ÍBfél. 309. 8vo, bl. 158b—159a, Öxnafellsbók með hendi Ara Magnússonar í Ögri c. 1620.

Samtal og Giorñingur Soluegar og Lofftts Ormssonar.

Jnn primis ffor þesse giorningur fram̄ med fullu handabandi[1]) j millum Lofftts Ormssonar og Hustru Soluegar Þolleiffsdottur modur hañz. ad suo fyrer skӏjlldu. ad adurneffnd hustru Solueg Þorleiffsdotter gaff Lofftti Ormssyni syne sijnum ijc hundrada ȷ ȷordum̄ þessar ȷarder er suo heita. Reykiarfiord. skalarwijk. kielldu og heydal. er standa j Jsafijrdi (j) Watsfiardar kirkiu sockñ og þar til lxxx hundrada j iordum̄ er henne Bar j Erffd eptter hustru Gudnyu Þorleiffsdotter systur sijnæ er standa j somu sueit ȷ Jsafirdi og lxxxc j iordum̄ fyrer nordañ land og þar til lx kugillde edur j fridvirdtum peningum.

J annari greiñ j sama handabandi fieck hustru Solueg syne sijnum Loptti iordina vijdidalstungu er stendur j Wijdidal ȷ ȟunavass þinge til æffinligrar Eigñar. suo hun skal alldrei vera hennar eigñ suo leinge sem Lopttur lijfdi. kann Lopttur ad eiga skilgietiñ Börñ eptter sijg. þá skullu þau Erffa adurgreinda ȷörd Wijdidalstungu Eptter hann sem adra hans penningæ. Enn Eff hann æ Eingiñ skilgietiñ börñ Eptter þa skyllde hun sier apttur adur greinda ȷörd tungu. Eff hun lijffdi hann skyllde hustru Solveg Buá j tungu suo leinge sem hun willde.

so samþýcktte og Lopttur j sama hañda Bande ad hustru solueg skylldi meiga gieffa boruum sijnum Joni Sijg-

---

[1]) -banda, hdr.

mundssyni og berliottu Sygmundardottur hundrad hundrada. Joni Biarg er stendur j Mijdfijrde j stadar Backa kirkiu sockn med ollum þeim gognum̃ og Giædum er greindri jordu filger og fyltt hefur ad forñu og nýu og hun vard fremst Eigandi ad ordiñ. enn Berliottu dottur sijnne adra jord er heiter Melrackadalur er stendur j wijdidal j ásgeirsar kirkiu sockñ og þar til xxx[c]. xx kugillde og x hund(rud) j fridvirttum̃ (peningum).

J annari grein samþýck(t)e Solueg þolleiffsdotter. ad lopttur sonur hennar skylldi meiga arffleida steffan lopttsson son sijnn til ij hundrud hundrada. halp(t) annad [hundrad[1]) hundrada j iordu(m) og til malnýtu kugillda og x hundrud Gielldfie og x hundrud j fridvirttum Peñingum̃ med þeim skijlmala ad hann skylldi meiga Gieffa honum̃ huortt sijtt hoffudbol sem hann villde fráteknum̃ Stadarhole[2]).

---

565. 27. Júlí 1471. í Eingey.

Skrá um peninga þá, er Árni bóndi Höskuldsson reiknaði sér, þá er hann sigldi af Íslandi.

AM. Fasc. XIX, 7, frumrit á skinni. Af þremr innsiglum er eitt eptir. — AM. Apogr. 3167 & 3214.

Þetta bref ber vitne. ad hier nefner hnappstade.
er þad xx[c]. er þad þo lx[c] jord[3]).

Svo mikla peninga ʀeiknadi arne bondi hauskaulldzson sier þa hann siglde af islandi sem hier seger.

Jn primis j jordum fioritige hundrud j hlei(d)rargardi. gilsa æ halfum þridia tug hundrada. draflastader. xx[c]. seliahlid. x. c. liggia þessar allar j eyiafirde. hnappstader .xx. c. miolbrigdastader halfer. x. c. standa þessar j fliotum. straumfiordr er liggr æ myrum .lx. c.

---

[1]) [b. v.; vantar í hdr. [2]) Ættleiðslubréfið er frá 31. Mai 1474. [3]) Utan á bréfinu með hendi Guðbrands biskups.

Jtem lansagodz sno mikit j kugilldvm ok odrnm þarfligum peningvm .lx. c.

atte arne þann sama tima .ij. dætur vgiptar skilgetnar ʀangnn ok þorv. giordi fyrrnefndr arne hanskaulldzson suo fellt skipte med sinnm dætrum. ath ʀagna skylldi hafa jordina hlei(d)rargard ok gilsæ fyrer .lx. c. ok þar til þriatige hundrada j lausa godze. Enn þora skal hafa hnappstadi ok halfa miolbrigdastadi j fliotum. draflastadi ok halfa seliahlid fyrer .lx. c. ok þar til .xxx. c. j lansagodze. ʀeiknadi adr nefndr arne hier j þingnm[1]) peningvm þeirra modrarf.

Jtem ʀeiknadi tittnefndr arne at þau skilgetiñ bavrn hans sem gipt væri adr hefdi svo mikla peninga haft sem hier seger vr hans gardi.

hanskaulldr attatige hundrada ok hundrad hnndrada j jordvm ok .xl. c. j lausagodze.

Enn anna .lxx. c. j jordum. x. c. j lausagodze.

ok Orny .lx. c. jord ok þar til .xxx. c.

Reiknadi þratt nafndr arne hier j þessnm peningvm modrarf þeirra. hier til hiellt oppt nefndr arne brudkanp fyr nefndra dætra sinna annnn ok ornyiar. enn aller þeir peningar faster ok lauser sem meire verda enn nn eru ʀeiknader ok af fram̃ knnna ad hlaupa hans laugligvm skulldum. testamentnm eda odrnm snarligvm giorningi. þa falli þeir til erfda þeim erfingium arna sem hann lifa ath ʀiettri tiltanlu. Ok til saninda hier vm sette eg[2]) fyr nefndr arne sitt jnsigli fyrer þetta skiptabref med þessnm manna jnciglum þorkels þorsteinssonar ok biarna jfvarssonar hnerer ath vorv vid þenna hans ʀeikning og[3]) skipte er fram for j eingey æ kollafirdi langardaginn næsta fyrer olafsmessu fyrri. þa lidit var fra gnds burdi ꝏ. cccc. lxx. ok eitt ár.

---

[1]) þgū, skbr. [2]) yfir línunni með sömu hendi, og er ofaukið. [3]) Svo hér.

566. **2. August 1471.** **á Barði.**

Vitnisburðarbréf um kaupbréf Pétrs biskups á Hólum um jarðirnar Bakka og Læk af Haldóri Arngeirssyni 5. Júlí 1395.

Bisk. Hol. Fasc. III, 2, frumrit á skinni. — AM. Apogr. 3572, afskr. með hendi séra Snorra á Helgafelli 1721, og voru þá þrjú innsigli fyrir bréfinu. Sbr. Dipl. Isl. III,Nr. 507.

bref vm seliadal.

Þath giörum vær sueinbiorn þordarson. nicholas þormodsson prestar ok jon þordarson leikmann godum monnum viturligt med þessu voru brefui. ath vær saum ok ýfuerlasum opit bref biskups peturs ok annara dandi manna med heilum ok hangandum jnciglum suo latanda j bland annara orda. ath halldor bondi angeirsson hafdi selt fyrnefndum biskup petre ok heilagri holakirkiu til fullrar eignar jarðernar backa ok læk j viduikarþingum med aullum þeim gangnum ok gædum sem hann vard fremzst eigandi ath ok þeim jordum atti at fýlgia. ath sierliga tilreiknaudum fiordunginnm j seliadáál. med þeim fleira skildaga sem þeirra kaupbref þar vm giort vthvisar. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrnefnder (menn) vor jncigli fýrer þetta bref scrifnad aa bardi j fliotum faustudaginn næsta fyrer olafsmesso sidare. anno domini ꝏ° cd° lxx° primo.

———

567. **14. August 1471.** **í Laufási.**

Vitnisburðarbréf Þorkels prests Guðbjartssonar um fé það, er hann afhenti Jóni presti Pálssyni með staðnum á Grenjaðarstöðum.

AM. Apogr. 122 „Ex origin. Greniadarstad. accuratissimé“. — MSteph. 27. 4to, bls. 126 (með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar c. 1730).

Þat giorer ek þorkell prestur guthbiartson godum monnum uiturligth med þessu mino brefi ath ek medkennumzst ok framsegi under min full sannende ath ek lukte med

stadnum a greniadarstodum þa sira jon palsson tok med honum af mier. xl malnytu kugillde ok .x. uxa gamla firir. xx hundrut heima á stadnum. ok ath auk fim hundrut j hrossum. ok ellefutige kugillde med stadarins jordum. ok hier a ofan lukta ek sira jone ok stadnum a greniadarstodum sextige hundrada ok. iij hundrut betur j uirdingagozi. Ok til sanenda hier vm setti ek mitt jncigle fyrir þetta bref skrifat j laufase jn uigilia assumptionis beate marie uirginis anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ j⁰.

---

568. 14. August 1471. í Laufási.

Tveir prestar og fjórir leikmenn transskríbera sáttargerðarbréf síra Jóns Pálssonar og síra Þorkels Guðbjartssonar.

AM. Fasc. X, 15, frumtransskriptið á skinni. Brot af þriðja innsiglinu er fyrir bréfinu, en hin eru dottin frá. — Bisk. Hol. Fasc. V, 1, transskript af þessu transskripti frá 18. Júní 1490. — AM. Apogr. 3141 og 3565.

Þath gerum uær sueinbiorn þordarson. nicholas þormodzson prestar. jon þordarson. nicholas jussason. are sigurdzson ok jon filpvsson[1]) godum monnum uiturligt med þessu uoru brefe ath uer saaum ok yferlasum opit bref herra godhsuin med guds nad biskup j skalhollte ok þeirra annara fleire dandemanna sem sidar nefnazt sua latanda ord epter ord sem hier seger.

[Hér kemr sáttargerð síra Jóns Pálssonar og síra Þorkels Guðbjartssonar frá 24. April 1440, Dipl. Isl. IV, Nr. 647].

Ok til sanninda hier vm settum vær fyrnefnder menn uor jncigli fyrer þetta transkriptarbref er giorth var j laufæse j eyiafirde miduikudagin næsta firir assumcionem beate marie uirginis anno domini ꝏ⁰. cd. lxx.⁰ primo.

---

[1]) philippusson V, I.

569. **14. August 1471.** **í Laufási.**

Tveir prestar og fjórir leikmenn transskribera lýsing Jóns prests Pálssonar um sætt hans við síra Þorkel Guðbjartsson.

AM. Fasc. X, 14, frumtransskriptið á skinni; fyrsta innsiglið er fyrir, en hin eru öll dottin frá.

transkriptarbref vm sira jon palsson og sira þorkæl[1]).

Þath giorum ver sueinbiorn þordarson. nicholas þormodsson prestar. jon þordarson. nicholas jussason. ari sigurdsson ok jon filipusson. leikmenn godum monnum viturligt med þessu voru brefui. ath vær saum ok ýfuerlasum opid bref sira jons paalssonar. med hans heilu ok oskoddu hangandi jncigli. suo latanda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr sáttabréf síra Jóns Pálssonar og síra Þorkels Guðbjartssonar frá 26. Apr. 1440. Dipl. Isl. IV, Nr. 648].

Ok til sanninda hier vm settum wær fyrnefnder menn vor jncigli firir þetta transkriptarbref er giort var j laufasi j eýiafirde miduikudagin næsta firir assumcionem beate marie virginis anno domini ɱ° cd° lxx° primo.

---

570. **4. September 1471.** **í Þingmúla.**

Máldagi Vallanesskirkju, er Sveinn biskup Pétrsson setti.

AM. Apogr. Nr. 2003 „Ex orig. membr. fra Vallanes kirkiu", og var innsigli Sveins biskups fyrir.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra heilsum ver sueinn petursson med guds nꝺ́d biskup j skalhollti medr guds q(uediu) oc vorri. kunnight gerandi.

ath kirkia hins heilaga ȷohannis baptista j uallanesi ꝍ́ heimaland allt oc huamsland. saudhaga land. vikings stada land. strond j vallanesþingum. hofn j borgarfirdi oc adra jord ath ose j vtmanna sueit. ok ꝍ́ af þessum tueimur jord-

---

[1]) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

nm hofn oc osi ath lnkazt kirkiu tiund oc prest tiund þar af huorri firir sig sem j soknenne liggur.

Jtem jordina vog j borgarfirdi.

þriu hundrada part j jordunne randestaudum j breiddal. fiordung j osʀeka. afriett j fagradal oc vnder skagafelli. selfaur ath tunguseli. j eyuindarǻrdal skogarteig mille þrælǻr oc haulknǻr. allan skogar teig mille uala gilsǻr oc eyrarǻr. skogarteig j ketilstada land. skogarteig j sandfell hid nedsta[1]). ij. skogarteiga j sandfell hid efzta. skogarteig j medalnes land. halfa alla kross skoga. attung j hualreka j ofæru rekum. attung j kilmanna teig. halfann vidreka vid sledbriotzmenn j. vij. hundrndum. einn fiordung j hualreka vid kirkiubæinga. ij. hlute vidreka j þrimur hundrudnm oc suo j hualreka .iij vætter liggia til uallanes. ǻ eyiarsandi. halfann reka vid sandbreckumenn. j. x. hundrudum. halfa osʀeka bædi hualreka oc uidreka stærri enn alnar kefli. fiordung hualreka ȁ gripdeild. tolftnng vid salltstædinga. annann tolftnng mille þeistavogs oc spakǻrdals oc slikt j flutninge hnar sem ǻ land kemnr. fiordung j hualreka vid snotrnnesmenn undir nogsfaullnm sunnann fra sundi oc til greipsgiar. tolftung j hrollaugs stada sandi. halfann hualʀeka ǻ eyre j borgarfirdi mille drangs oc kambs. attuńg j hualʀeka j brunavik oc j kiolsvik. oc j hnalreka j hualvik. fiordung j suinavik huar sem ǻ land kemur. stiga as allan oc grindar as allann.

iiij. kyr oc xx. c. asaudar oc x. viij ær. vxi gamall. annar fiogra uetra. vj. nant veturgaumul. vj. tuæuetur. v. kalfa. j audru lagi. xj. c. j gelldfe. iiij sauder ok .xx vetnrgamlir. xj hundrut j virdingargozi. iiij. hnndrut j kosti. xij. hesta. v. hundrnt j hrossum. fimm manna messuklædi oc ath auk .iij. hauklar. kantara kapur fim. sloppar ij. iiij alltarisklædi med tuennum fordukum oc glitadur dukur. skrin. kross smelltnr oc annann gulllagdann. mariu skripter

---

[1]) „Þetta ord er krassad i originalnum. Synest sem fyrst hafi ritad veret *næsta*. og sidan þar ur giört *ytsta*. á annars med riettu ad vera: *nedsta*". (AM.).

.ij. johannis likneski baptiste. martinus likneski. pæxspialld. munnlaug. glergluggur. klukkur .vij. elldbera. glodarker. jarnstiku stora. iij. stikur adrar oc .ij. fyrir likneskium. vatzketill. merki. ij. fontzumbuning. skirnar sær. lika krakur. v. hundrut j bokum. iij kalekar .ij. tabula. glitadann duk. subtil oc dalmatiku.

þar skolu uera prestar .ij. oc diaknar .ij.

Jtem eigur kirkian .ij. krossa steinda med likneski ath auk johannes likneski baptista .ij. dukar glitader .vj. alna langur huor. oc .ij. dukar er dagliga eru hafdir .ij. brikarklædi. iiij kertistikur med kopar. ordubok um .xij. manudu. capitularium. alltarisbok. aspiciensbok ath ottusaungum til paska j tueimur bokum.

Jtem eigur kirkian .xx. hundrut er gefizt hafa til medan sira arne eireksson hefir halldit stadinn. oc ath auk sæmiliga brun er gefizt hefir til. lectaraduk sæmiligann med glit oc sprang. alltaris buning sæmiligan á johannes alltare baptiste. oc annann á mariu alltari.

Jtem hefir sira arne eireksson lagt til kirkiunnar ein messuklædi sæmilig ath ǫllu med hamettu oc penninnga bunadur vpp á. kalek er uegur halfan fimta eyri. corporel. vigda brun æ jons alltari med gylltum penninga bunadi. nyiann slopp oc þar til .ij. kapur. munnlaug stora j font med piatur. johannis haufud baptiste yfer kordyrum. þorlaks likneski. hialm fyrir sancte johannes. drattarkolu fyrir vorri fru. kross med kopar á. fontklædi sæmiligt. dauids salltara storann. de sanctis bok per anni circulum missale oc .iij. blaud yfer jons alltari.

Jtem .ij. stikur storar. baurur oc grind med.

Jtem eigur kirkian litla brik med glas oc ij. steintiolld.

Jtem lagdi hann til propiciatorium med silfur.

Jtem eigur kirkian eitt nautzfodr arliga á selia myri . . . .[1]).

---

[1]) „Hier er ur originalnum utskafid so mikit sem svara kaun þessu punktada platse. þar af verdr þetta lesed: oc . . . da af . . . . hitt annad er ölldungis olæselegt" (AM.).

Ok til stadfestu oc sannrar audsyningar hier vm settum vier vort jnsigle fyrer þetta maldaga bref skrifat j þingmula jn festo translacionis sancti cuthberti episcopi. anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ primo.

---

571. [1471].

Máldagi Maríu kirkju á Valþjófsstöðum [er Sveinn biskup Pétrsson setti].

AM. Apogr. Nr. 1991 „eptir transscripto á kalfskinn fra Valþiofstadar kirkiu"; „virdist mier þad mune skrifad vera i tid Ögmundar biskups" (AM.) c. 1530. Þessi máldagi er yngri en Vilchins. Finnbjörn Jónsson er nefndr í bréfi einu frá 17. Mai 1462, Nr. 317; er því þessi máldagi frá þeim tímum, og líklega helzt Sveins biskups.

Mariu kirkia a valþiofstôdum a heima land allt. mula land allt mille merkegardz uth fra arnalldzstôdum oc þess merkegardz sem uth er fra gnupstôdum. þorgerdarstade. jôrdina arnalldzstade j fliotzdal. halfa hrollavgsstade. fiordung j arneidarstodum. land vnder kleif fram fra þuridarstôdum vnder iokla med ôllum giædvm vtan skog. selland ad lôgar husum. fiordung j kelldvdal. backa skog j uideualla land oc alla skoga fra lækium firir utan mariv tungur oc til stullv ær. skogarteig uth fra ytrvm videvôllum. skogarteig j hrafnkelsstada land. budarteigur. slefhollzteigur.

kirkian eigur sex kyr [oc] xx. skal greidaz eyrir huern paskadag fatækvm monnvm. þrettan ær oc hundrad. v. hundrvd i virdingar fe. iij. c. j koste. xiiij. saude[1]) tuæuetra. xij. veturgamla. vj hundrvd j kauplum. þar skal reida fatæka menn yfir æ.

hualreka allan a sverresteig. attung j hual oc fiordung j ôllvm ofærurekum. oc a ketilstada sande. attung j hual j sandvijk. þridiung j hual j seley.

ion suartr gaf kirkiunne þann reka sem hann atte med gilsarvelle oc liggur med strondenne ut fra hofstrond.

---

[1]) suade (!) hdr.

kirkian æ lesbækur per anni circulum de sanctis de tempore. ottu sðngua bækur per anni circulum de sanctis de tempore. gradall j kringnm arit syngiande de sanctis de tempore. annar gradall de sanctis med pistlvm oc gndspiðll-um oc kollectum. seqnencinbok. ymnarins. capitularius. processionall sæmelegur oc nockvd af ðdrum. paskabok med pistla oc gudspioll til trinitatismesso. commonslesbok. ij. salltarar. texte obvenn. ij. kirialar. iij. messo bæknr oc eigi epter ordo. canannm bok sæmileg. formælaboc. dominico bok. missale fra de trinitate oc til adventu med seqnencium. skrin. mariv sogu. krossa ij. smellta. þridia med vnderstðd-um. ij. forna krossa. fontkross med iarn tinadnr. mariv-skriptir. ij. likneski iohannis baptiste. oc pavli. þorlaci. jacobi. petri. gvdmvndi. cecilie. ij. paxspiolld steind. erasmus-blad. skirnar sar. fontz vmbnningur. vatzketill. ij. budka. jarnstika stor fyrer alltare oc fimm iarnstikur fyrir likneski-vm. ij. steintiolld. oc klædes dnknr yfer mariv likneski. iij. kalecka. huslker med silfur. med steindum kistle. iiij. kluckur. oc ij ath auk lestar. ein biarlla. iiij. corporalia. ij. alltaris steinar. v. Messoklædi ath ollu. ij. Messoserker nÿer. oc eitt hofudlin. stolnr einar oc iij hoklar ath ank. iiij. kantara kapur. ix alltaris klædi. vj brnner. v for for-duka(!). oc ij dukar ǽ hǽ[a]lltare. anar glitadr allur. en anar med ranndnm. oc ij. dukar adrer. jtem ij lectara duk-ar. likakullt oc likakrakur. bavrur med grind. kirkiu kola. ij. glodar ker. ij. lectarar. skruda kista oc onnur bokakista. bagxturiarn. vazthorn. sacrarinm mnnnlðg. metaskaler med metvm. jtem stor stoknr. v. stolar j kirkiv.

Þangat liggia tiunder af xj. beivm ntan af bessastod-um oc uidenollnm. er hier af nij. bænhus oc ij kirkinr. oc skal greidaz ij. hundrud af annare enn iij merkvr af ann-arre. af bænhnsum vj. vj. aurar af hueriu. enn af einu ij[1]. merkur.

Þar skulu vera prestar ij oc diaknar ij oc iij marka omagi.

---

[1]) upphaflega skr. iij, en fyrsti leggrinn svo dreginn út.

Jtem lagde sira sigmundr til kirkiunnar xij hundrvt j rekum. klypta sandr halfur þar j. oc allann nidreka j geitavik enne ytri. oc halfan hualreka. iij hlute vidreka oc halfann hualreka j geitauik enne jnnre. oc flvtning a dila. med ytre uik oc þria hluti med innre vik oc allr sa hlute er liggr til backa ens nedra. en halfann allan reka af backa ennm efra. oc hualreka med askelsa. halfan hnannstodsreka. halfan hvalreka med desiar myre. oc siettung hualreka a uxafallz fiaurn er liggr til geita vika oc þeirra hualreka sem þar fara saman. oc ij. hlute hualreka in fra uxafallz fiõru oc til vogs fiõrn flesiar. halfur flvtningr j barnavik. oc sex veter spik hvals ef xx. veter koma a land edr meira. oc attvng j audrv lage. fiordung hvalreka j husauik. halfur hvalreke med krosvik. oc suo þott fluttur sie. allan reka j bǻsvm badvm fyrir vtan hialmars strond. fiordung at krosse j hualreka oc hlasshnal.

Jtem eigur kirkian. ij^{c}. ofrid er finbioru lagdi til.

Jtem eigur hon stor spiolld med glas. skip med gognum oc flatbytnu bat vondan. steint tiall[d gaut]vgt er sira iuar lagdi til.

olvkt porcio atta hundrnd[1]).

---

[1]) á efstu spássín bréfsins var skrifað með álika gamalli hendi (c. 1530):

Jordina Þorgrimsstadi nino. ad dyrleika. er liggr i Eydala stadar kirkin sokn. hana a stadurenn.

Transskript máldagans er svo hljóðandi:

„Þad giörum vid sira olafur oddzson og sira einar erlendzson godum monnum vitanlegt med þessv ockrv opnv brefe. ath nit höfum sied og yferlesit maldagann kirkiunnar a valþiofstödvm i fliozdalsheradi j Registrvm bok skalhollz kirkin. so latanda ord firir ord sem hier seiger. [Hér komr máldaginn]. Og til sannenda hier nm settv[m vid fyr]nefnder prestar [ockar inns]igli fyrir þetta maldaga bref [skrifat at . . . .] j alftafirde manadagin næsta fyrir mathoi apostoli et euangelista anno . . . . .“.

572. 6. September 1471. á Hálsi.

Sigurðr Björnsson lykr Ólafi biskupi á Hólum jörðina Tungu á Svalbarðsströnd fyrir tuttugu hundruð og þar til tuttugu hundruð í friðvirðum peningum að næstum fardögum fyrir porcio Svalbarðskirkju um sína daga, og lofar að svara á prestastefnu fyrir porcio um daga föður síns.

AM. Fasc. XIX, 10, frumrit á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. — Apogr. 3218.

vm tungu a sualbardz strond[1]).

Þath giorum vier sueinbiorn þordarson. nicholas þormodsson ok nichulas kollason prestar ok jon þordarson leikmann godum monnum viturligth med þessu uoro brefi ath þar uoro vier j hia sám ok heyrdum á. æ einarstodum j reýkiadal þridiadagen næsta epter egidiusmessu[2]) j biskup olafs visitacione ath sygurdur biornson giorde þar biskup olafe reikningh af kirkiogoozum á sualbarde ok lukte þar biskupenum med handabande jordena tungu j samre kirkio sokn kirkiunne á sualbarde firir tuttugu hundrvd ok þar til sio hundrvt ok tuttugu j friduirdum peningum ath næstum fardoghum er fallit hafdi j porcionem sidan hann fieck sualbard. hier med lofade adr nefndr sygurdr biornson med handabande fyr skrifudum biskup olaf ath koma j næstu prestastefno ef biskupen giorde honum bod ok suara þar epter þui sem domur dæmer vm þau kirkiu gooz sem æ brestur ok hans fodur bar ath suara firir sualbardz kirkiu. Ok til sanneñda hier vm settum vier fyr nefndir menn vor jncigle firir þetta bref skrifat æ halse j fnioskadal faustudagen næsta epter egidius messu. anno domini m° cd° septuagesimo primo.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Þ. e. 2. Sept.

573. 9. / 10. September 1471. Í Lambey. / á Keldum.

Tylftardómr, útnefndr af Erlendi Erlendssyni sýslumanni í Rangárþingi, um víg Magnúsar Jónssonar á Krossi í Landeyjum, er Narfi Teitsson og Þorvarðr Eiríksson og þeirra fylgjarar slógu í hel („*Krossreiðardómr*“).

Dómr þessi er til í mörgum afskriptum og misjafnlega góðum. Að grundvelli dómsins hér í útgáfunni er höfð dómabók Bókmentafélagsins Kh. 309. 8vo, bl. 10b—15 (Öxnafellsbók), rituð um 1620 með hendi Ara Magnússonar í Ögri. En til samanburðar eru hafðar alla leið tvær gamlar afskriptir aðrar, og er önnur þeirra í lögbók síra Sigurðar Jónssonar á Grenjaðarstað í safni Magnus de la Gardie í safni háskólans í Uppsölum í Svíþjóð Nr. 9. 4to, bl. 168—170, sem er skinnbók frá c. 1587, en hin er í fornri dómabók úr safni Jóns háyfirdómara Pétrssonar, nú í Landsbókasafni 789. 4to, bl. 78—83, skr. að mestu leyti um 1620, að sumu leyti af Ara í Ögri (bls. 179—193, 205—210, 216—292, 407—436). Auk þessa eru hér og hvar, einkum að upphafi og niðrlagi, hafðar til samanburðar ýmsar afskriptir aðrar, en þær eru margar til, svo sem: Stockholm. Isl. membr. jurid. C 4. 4to, bl. 113a—116b, skr. c. 1585; Landsbókasafn 788. 4to, bl. 130a—132b (J. P.) með hendi Hákonar sýslumanns Ormssonar, að mér virðist, c. 1640—50, og segist hann rita eptir dómabók (Orms í Eyjum) föður sins, en hann hafi ritað eptir dómabók Gísla lögmanns Hákonarsonar; Landsbókasafn 812. 4to, bl. 156a—157a (J. P.) með hendi Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði c. 1660—70; Landsbókasafn 65. 4to, II, 14b—16a með hendi Jóns dans Magnússonar á Eyri c. 1640, og stendr á þeirri bók með hendi Árna Magnússonar: „Vicelaugmanden til hörende. Er med hendi Jons Dan Magnussonar afa Biarna i Arnarbæle. . . . Usus sum. Remittatur cum gratiarium actione“; MSteph. 62. 4to, bl. 99b—102b, skr. c. 1650—60 (nokkuð styttr um sumt); Ny kgl. saml. 1945. 4to, bl. 223—225 með hendi Hannesar Gunnlaugssonar i Reykjarfirði 1666 (nokkuð styttr); Ny kgl. saml. 1947. 4to, skr. c. 1660; ÍBfél. 125A. 4to, bl. 78a—80a, skr. c. 1680; ÍBfél. 125B. 4to, nr. 211, skr. c. 1680; ÍBfél. 67. 4to, bl. 53—55, „Iclis“ með hendi séra Eyjólfs Jónssonar á Völlum (d. 1745), með röngu ártali 1481. Mart í afskriptum þessa dóms er afbakað, eins og vant er að vera um gömul skjöl, sem til eru í mörgum handritum frá ýmsum tímum, og er því hér lítill gaumr gefinn, því að það hefði orðið mikið mál, en hins vegar einungis orðið til að villa fyrir mönnum; er því sá einn orðamunr tekinn, sem horfði til þess að styðja réttan texta dómsins. Sbr. Safn til sögu Íslands I, 115—116.

Krossreijdardomur.

Ollum monnum sem þetta Bref sia edur heyra [sendum vier[1]) Oddur Þorkielsson[2]). Þorsteinn Arnason. Hallur Jonsson. [Eireckur Jonsson[3]). Jon Magnussson. [Gudmundur Siguatzson[4]). Pall Jonsson. Þorbiorn[5]) Arnason. Olafur Arnason. Brandur Jonsson. Stulli Þosteinsson og [Arñor Steindorsson[6]) quediu guds og wora kunnugt giorandi at þa er[7]) lidit war fra hijngadburd wors herra Jesu Christi þusund fiogur hundrut siotiv ock eitt ar manudaginn næstan eptir[8]) mariumesso sijdari vm haustid j lambeý a almenneligu þriggia hreppa þinge vorum vier til krafder oc j dom nefnder af Erligum manni Ellendi Ellindssyni. er þa hafdi mijns herra kongsins syslu j Rangarþingi. ad dæma yfer þeim mælum sem Ragneidur Eyrikzdottir kiærdi til Þorvardar Eyrikssonar oc hans filgiara þeirra sem heim foru til Kross oc hofdu sleigit hana og dreigit. hrakit hana oc lamit so hun hafdi feingit bædi[9]) lemstur og akomur. Enn rænt þadan hennar peningum. Brefum oc tijum. Enn dreigit bonda hennar Magnus heitinn Jonsson nakin burt af hennar fadme oc sleigid hann j hel sijdan þar vpp æ stadinn a sialfs hans heimile. Suo oc eigi sijdur Beiddi hun oss oc krafdi kongdomsins vegna ad dæma huerier þeir menn skilldu vera sem þennañ giorning hofdu giort.

Nu af þui ad þar kom fram bref[10]) firir oss med logmannz[11]) jnsigli oc annara dandi manna jnsiglum ad þau Olof loptzdotter og Þorleifur Biornsson hofdu feingit magnuse heitnum Jonssyni jordina[12]) Kross sem liggur j landeyum til fullrar eignar. Suo oc kom þar fram [annad Breff[13]) med jnsiglum þriggia skilrijkra manna ad narfue Teitsson

---

[1]) [62; senda 9, sender 309, og hin ýmist. [2]) Þorsteinsson 788. [3]) [Jon Eirijksson 125B (án efa rangt). [4]) 9, 67, 62, 125A, 789; Sugurdsson 309; [Magnus Gudmundsson (!) 812. [5]) Biorn (!) 125A. [6]) [9, 62, 67, 789; Andres Steinsson 309, 788, 812, 65 ofl. Arne 125A; Arnor Steinsson 125B. [7]) b. v. 789 ofl. [8]) fyrer 62. [9]) b. v. 789. [10]) b. v. 789, ofl.; óvart fallið úr 309. [11]) logmannsiñs 789. [12]) b. v. 9, 789 ofl.; vantar í 309; sbr. Nr. 561. [13]) [9, 67, 789 ofl.; domur 309.

hafi feingid firgreindum magnuse heitnum Jonssyni allt þat tiltal oc medgiorḍ sem hann atti edur ắtt hefdi edur mætti eigandi ad verda ȷ[1]) nefndri jordu Krosse. Kom þar [fram hid[2]) þridia bref ad Oddur Asmundsson laugmann hefdi vrskurdat greinda jord Kross ȷ eystre landeyum optnefndum magnvsi heitnum Jonssyni til fullrar eignar oc frials forrædis. [suo oc[3]) var þar[4]) svarit af tveimur skilrijkum vottum ad magnus heitinn hefdi logfest jordina Kross oc lyst þar sinu logheimile[5]).

Jtem var þar oc svarid af skilrijkum vottum ad Þorvardur Eyriksson hafdi tecid ij pansara vr stofunne a[6]) Krosse oc skipadi sinum monnum j Burt ad bera. sem hann oc þad giordi. og þar med hafdi þa oc so[7]) horfit eirn jarnhattur.

Kiærdi oc fir nefnd ragneidur ad narfe Teitsson hafdi tecid vr stofvnne þar a Krosse oll þau Bref oc skilrijke sem þar voru.

Nu af þui ad magnus heitinn Jonsson læ þar daudur af morgum storum sarum oc grimligum giorningi. þess[8]) oc annars ad þar var dæmt ad hann hefdi j sijnu[9]) logheimile drepinn verit. suo oc syndi optt nefnd Ragneidur a sier vj akomur er hun haf(d)i feingit j þann sama[10]) tijd. Þui beiddunst[11]) vier fyrr[12]) nefndir domsmenn þar a þinginu erfingia edur logligz vmbodzmannz Þorvardar Eyrikssonar [og hañs fylgiara[13]) þeirra sem til Kroz foru med honum. ef þeir

---

[1]) aa 789, 9. [2]) [9, 789 ofl.; j hrid fram 309. [3]) [og svo 789. [4]) þad 9. [5]) [Hér er í 789 rugluð orðaröð í dóminum, svo að næsta grein hljóðar þar á þessa leið: „Jtem var þar og svarið af skilríkum vottum, að Þorvarður Eiríksson hefði tekið tvo pansara úr stofunni. Kom þar og fram kaupbréf, að Ólöf Loptsdóttir og hennar maður hefði feingið honum þessa jörð. Jtem Narfi og hennar Teitsson (!) hefði gefið honum sitt tilkall á tittnefndri jörðu Krossi, [*þessari setningu sýnist ofaukið í dóminn, sbr. Nr. 561. J. Þ.*] og skipaði sínum mönnum í burt að bera, sem hann og það gerði, og þar með hefði þá horfið einn járnhattur“. [6]) tittnefndri jörðu b. v. 9. [7]) sl. 9, 789 ofl. [8]) 9, 789 ofl. þad 309. [9]) b. v. 9, 789; sl. 309. [10]) b. v. 789. [11]) 9, 789; beidunst 309. [12]) 9, 789; optt 309. [13]) [9, 789; sl. 309.

væri þar nockurir sem lagasvar mætti [fyrir þǘ[1]) hafa. Nu af þni ad[2]) vier feingum þar eingin svor j gen þui [j Guds nafne[3]) dæmdum vier fir nefndir domzmenn þrattnefndre Ragneide mork a hnorri akomn þeirre er hun hafde oc þar med xij[4]) merknr j tuefalltt fullriette. og vj merkur j fullrietti sitt firir þad ad[5]) Þorvardnr rænte hana tijunum[6]). dæmdum vier fiarhalldzmann Þorvardz[7]) skilldugan ad skila aptur tijnnnm forfallalanst ad heirdum dominum.

Jtem dæmdum vier fiarhalldzmann narfna skilldugan ad skila aptur Brefnnnm ollum þeim sém hann toc a Krosse oc hann mætte aptnr skila jnnañ tueggia manada ad heirdum dominum. oc þar til vj merkur af fe narfna ȷ fullrietti Ragneidar[8]).

Skilldi allir firsagdir peningar lukast Ragneidi edur hennar vm̃bodzmanne heima[9]) a Krosse. enn þridinng j haust ad michilzmesso[10]) ad heirdum dominum. enn alt ad næstum fardogum.

hier med dæmdum vier offtnefndre[11]) Ragneidi firir sinn kostnad viij[c12]) þann er[13]) hnn þurfti ad sækia sinn riett hier vm̃ oc skilldi halft luka heinrek hirdstiori[14]) af þeim peningum sem konginum fielln j gard[15]) Þorvardz oc hans filgiara enn halftt fiarhalldzmadnr Þorvardz med slijkum salastefnum sem fir seiger. [enn fyrir þad[16]) handrán og svijuirding. skaprann og skada. sem Ragneijdi Eirijkzdottur var giǫrdur i þvi ad hennar bondi var slȷjtinn og dreȷjginn til lijflætz i burt af hennar fadmi j þeirra heimili sem fyrr seiger[17]). Sno oc vm̃ þau Bref oc skilrijke sem forgud voru oc fariñ oc eigi vrdu aptnr logd af þeim sem narfe tok fra Krosse. þa dæmdnm vier þær saker til næsta

---

1) [9, 789; þar firir 309. 2) b. v. 789. 3) [b. v. 125B. 4) 9, 67, 789 ofl. x, 309. 5) 789; er 9; sl. 309. 6) tȷjum 789. 7) 9, 789; Þorualldz 309. 8) 9, 789; Ragneidi 309. 9) 9, 789; heim 309. 10) Michaelismessu 9, 789. 11) b. v. 9, 789. 12) 9, 789, 125A ofl. xc, 309. 13) b. v. 789. 14) 9, 789, 67 ofl. hirdstiora 309. 15) gardi 789. 16) [so oc vm þad 62; þad sl. 789. 17) [b. v. 789, 9, 67, 62, 125A. ofl.; vantar í 309.

alþingis[1]) vnder logmannz vrskurd edur xij logriettumanna dom[2]). huortt riettarfar edur skadrædi þar skilldi a vera.

Suo oc j sama dome dæmdnm vier þrattnefndir domzmenn eptir þui vier vornm til krafdir af riettarannm kongdomins wegna huorier menn þeir skilldu vera sem snoddann giordning giordu oc fyrr[3]) skrifad stendur. Nn af þui ad [vor Logbok svo[4]) vtuijsar ad þad sie[5]) oʙotamal ad wega mann jnnan stoks edur ꝍ̃ todnvelle ednr vti[6]) edur jnnan gardz þess er huorfur vm̃ aknr edur eing[7]) ad heimile sialfz hanz oc a weg [til edur fra[8]). þess[9]) oc annarz ad[10]) so greinir Logbok vor ad ranzmenn se oʙotamenn hvar sem[11]) þeir verda teknir oc hnǒr sem þeim veiter lid til epter þui sem seiger j obotamalum[12]) ȷ mannhelge. Greinir oc suo eigi sijdur vor Logbok ad þeir se obotamenn sem giorast flugnmenn ednr taca fe til ad drepa þæ menn sem þeir eiga ongvar sakir vid. Nu af þui ad þar kom fram a avrvarþingi wiglysing narfa Teitssonar ad hann hefdi[13]) j hel sleigid magnus Jonsson. var þad og[14]) svarid og sied ad hann læ daudnr æ vellinnm æ Krosse firir framan kirkingardinn. Suo [oc var þad[15]) svarid af skilrijkum vottnm ad Þorvardur Eyriksson hefdi skipad þar fullkomliga atgongu med hordnm ordum oc sagdist skilldi ʙorga peningum. var þad oc svarid ad magnus heitinn[16]) Jonsson hefdi bodit lagabod firir sig oc sina menn. huad sem hann hefde brotid. Þui dæmdum vier narfa teitsson med fullu domz adkuæde af sialfz sinz giordningi fullkomin obotamann. firirgiort fe oc fride. lande oc lausnm Ꞓire oc lifinu med. [þar sem yfir hann verdur[17]) komist[18]). þar sem login tala ei a moti.

---

[1]) Auxararþijngs 789, 9, 67 ofl. [2]) 789, 9 ofl. domi 309. [3]) b. v. 788, 9. [4]) b. v. 9. [5]) [9, 789; suo stendur ȷ vore landz laga Bok oc vtvijsar vmm 309. [6]) 789, 9, 67 ofl. jnne 309. [7]) 789; eingi 309. [8]) [til og fra 789; eður til og frá 9. [9]) 789, 9; þad 309. [10]) b. v. 789, 9. [11]) b. v. 789, 9. [12]) 789, 9; obota(!) 309. [13]) 789, 9, 67 ofl. hefur 309. [14]) b. v. 789 ofl. [15]) [var þad og 789, 9. [16]) 789, 9; sl. 309. [17]) yrdi 9. [18]) [hvar sem hann verdur fangadur 789.

skilldi peningar hanz halfer[1]) falla j kongz walld enn halfuer j vmsia hanz Erfingia til þess ad riettnr lagavegur geingur a huor þa [skal eignast med[2]) logum. Enn saker þess ad Þorvardur medkendist med sinu opnu Brefe oc hangganda jnsigle ad hann hefde ridit til Kross og Baud firir sig log oc riett oc þa menn sem þangad hofdu[3]) farid med honum. suo oc Band hann log oc dom firir sina peninga. Nu sokum[4]) þess ad þat var ollum monnum[5]) viturligtt ad Þorvardur Eyriksson var hanfudzmann j þessare ferd oc adgongu er magnus heitin Jonsson [var i[6]) hel sleiginn a Krosse j landeyum med suoddan ordtæke[7]) sem fir skrifad er. Þess[8]) oc annarz[9]) ad [logbokiñ so vtuijsar ad[10]) hofudzmadur firir ollnm[11]) ologligum giorningi[12]) sie avallt mest sekur. Þui dæmdum vier opttnefndir domzmenn þrattnefndan Þorvard fullkominn obotamann og alla hanz fir greinda filgiara þa sem med honum foru til Kroz þa magnns heitinn Jonsson[13]) var j hel sleigin og nu sijdan veitt hoñum styrk og filgi epter þui sem fyr[14]) segir[15]) j obotamalum j mannhelgi. vtan sa edur þeir sieu nockrer af þessum hanz filgiorum ad [loglign forsvari meige[16]) firir sig koma. so ad þeir meigi hallda lifi oc lymnm ad logum. Enn peninga Þorvardz Eyrijkssonar halfa fasta og lausa og allra hans[17]) fir greindra filgiara dæmdum vier j valld kongz vmbodzmannz. Enn halfna dæmdum vier j valld og vmsia hnorz þeirra Erfingia edur fiarhalldzmannz þar til endiligur lagavegur[18]) gengur æ hnor eignast skal allra þeirra peninga ad[19]) logum. Suo oc ef nockrer menn verda til ad weria þæ edur vernda med fnllum styrk edur filge framar enn log seigia[20]) til. þa dæmdum vier þæ vtlæga til Noregx æ kongzins nadir enn med ǒllu ogillda ef þeir verda særder

[1]) b. v. 9, 789, 67 ofl.; vantar i 309. [2]) [9, 789; skilldi eignast med riettu ad 309. [3]) 9, 789; hefde 309. [4]) sakir 9, 789. [5]) b. v. 9, 789 ofl.; vantar i 309. [6]) [9, 789, 67 ofl.; j var 309. [7]) ordtaki 9, 789. [8]) 9, 789; þad 309. [9]) 9, 789; annad 309. [10]) [9, 789, 67; sl. 309. [11]) huorium 789, 9, 67. [12]) giörningum 9. [13]) b. v. 789. [14]) b. v. 789. [15]) 9, 789, 67 ofl.; stendur 309. [16]) [789, 9, 67 ofl. logliga meigi forsvare 309. [17]) b. v. 789, 9, 67. [18]) vegur 9, 789. [19]) med 9, 789. [20]) standa 9, 789, 67 ofl.

[i þvi[1]) edur drepner. Enn peningar þeirra fare eptir þui sem lögbok vottar og domur dæmer. Suo oc dæmdum vier Olofu loptzdottur hans faudursystur sem þar var þa a þinginu hia oss logligan vmbodzmann ad giora med halfum peningum [eptter logum[2]) þeim sem Þorvardur hafdi[3]) att þar til Eyrikur Loptsson [fader hans[4]) kiæme til edur hanz logligur vm̄bodzmadur.

Samþikte þennan vorn dom Hinrik Kepkin[5]) hirdstiore og Ellendur Ellendsson hanz[6]) syslumadur j fir sogdu Rangarþingi. Jon Bondi Olafsson syslumadur j Arnesþingi oc margir adrir [a þinginu[7]) med oss. og þui[8]) settu þeir sijn jnsigle med vorum jnsiglum firir þetta domzBref. Skriffad a Kelldum j averiahrepp[9]) a sama are [deigi sijdar enn[10]) fir seiger.

---

574. 15. September 1471. á Kirkjubóli.

Steinunn Jónsdóttir gefr með samþykki Sveins Þorgilssonar bónda síns Haldóri Hákonarsyni jörðina Suðreyri í Súgandafirði í prófentu sína.

AM. Fasc. XIX, 2, frumrit á skinni. Af þrem innsiglum eru tvö fyrir. — AM. Fasc. XIX, 24, transskript frá 24. April 1472.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda þorsteinn sueinson. Grimur ꝺ́runson. haflidi marteinson. kuediu guds og sina kunnigt giorandi. þa er lidit uar

---

1) [b. v. 789, 9, 67 ofl. 2) [b. v. 9, 789 ofl. 3) 9, 789, 67 ofl.; hefði 309. 4) [b. v. 9, 789, 67 ofl. 5) 65; Keppken 67; Keppkinn 9; Kiepkin 788; nafn þetta er mjög afbakað í handritunum: Kieppinn 125A; Reppken 309; Kerkin 62; Kappinn 789; Seffrinzson 125B(!). 6) Svo öll þau, sem ekki sleppa orðinn; að réttu lagi ætti það að vera: kongs. 7) [þingmenn þennan dóm 9, 67 ofl. 8) b. v. 9, 67 ofl. 9) 9, 67; myrahrepp(!) 309; bæði hreppsnafnið og bæjarnafnið er afskræmislega afbakað á ýmsan hátt í afskriptunum, og tekr þó fyrst steininn úr í 788, því að það segir dóminn ritaðan á „Skudum“ í staðinn fyrir Keldum. 10) [sem 125A.

fra hingatburd nors herra jhesu christi. þusund fiogur hundratt siotiger og eitt ꜳʀ. laugardagin næsta epter decollacio johannis baptiste[1]). ꜳ sudreyri j sugandafirdi. worum væʀ j hia saum og heyrdum ꜳ ord og handaband þessara manna af eirni alfu halldors hakonarsonar. og af annarri alfu steiñnar jonsdottuʀ. skildizt þat under þeirra handabandi ad fyr greind steinuñ gaf adrnefndum halldori jordina sudureyri j sugandafirdi er liggur j stadar kirkiu sokn med samþycki sueins þorgilssonar bonda sins til æuenligraʀ eignaʀ wndan sieʀ og sinum erfingium. Enn sier til æfuinligraʀ prouentu og framfærslu. skylldi oppt nefnd steiñun prouentufaust vpp þadan og æ komin fyr greint framfæri. Skylldi og þessi adnrgreind jord sudreyr fullkomin eign halldors hakunarsonar. med todum og aukrum. eingium og skogum. rekum og renningum. herbergium og husum. hurdum hiarfaustum og uidum naglfaustum. storum og smam. huort sem helldr (er) biti edr bialki. med gaurdum og grindum. holtum og hangum. nautnum og ueidistaudum. afrettum og aullum gaugnum og gædum þeirra sem þessu landi eigu adh fylgia þott þat sie j aunuʀ laund. og þui hefer fylgt ad fornu og nyu. handsaladi þrattnefnd steinnun tittnefndum halldori þetta sama land med greindum landamerkium wt ꜳ saudaspilli sem hæstur er og þar adh sionhending til siouaʀ. og jnn adh smilluhaumrum. hieʀ med heimiladi opt nefnd steinun halldori hakunarsyni fie þat allt eʀ þar kann finnazt j jordu og ꜳ nema lauglegiʀ eigendr uerdi til. skal fyr nefnd steinun æbyrgiazt allar langligar riftingar ꜳ landinu enn opt nefndr halldor skylldi hallda fyriʀ[2]) skiladomi til laga.

Og til sanninda hier um settum vær fyr nefndiʀ menn wor jnsigli fyrer þetta prouentubref er skrifuat uar æ kirkiuboli j nalþiofsdal j aunundarfirdi sunnudagin næsta epter exalltacio sancte crucis æ sama ꜳʀi sem fyʀ segeʀ.

---

[1]) Þ. e. 31. August. [2]) fyriʀir, skbr., en síðasta *ir* er sett síðar af misskilningi með mórauðara bleki.

575. 28. September 1471. Í Miklagarði.

Dómr tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum, að Runólfr Höskuldsson, er biskupinn hafði látið handtaka, væri rétt fangaðr, því að hann hefði rofið sátt og lofan við biskup, geingið á settar skriptir og fallið til fyrra hórdæmis og legið með Haldóru Þórðardóttur undir einum klæðum í kirkjunni á Bakka í Öxnadal.

AM. Fasc. XIX, 11, frumrit á skinni. Tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en af þeim eru ein fimm eptir, og þó sum mjög brákuð. — Apogr. 3219.

bref vm runolf[1]).

Þath giorum vier sueinbiorn þordarson. semingur magnusson. einar benedictsson. magnus jonsson. jon broddason. olafur þorgeirsson. jon halldorson. rogualldr asgrimsson. nichulas þormodsson. stigur jngimundarson. jon helgason. ok gisle sueinbiarnarson prestar holabiskups dæmis godum monnum viturligt med þessu voru opnu brefe ath þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund .cccc. siotiger ok eitt ǻr fostudagen næsta firir michaelsmesso[2]). ǻ hrafnagile j eyiafirde voru uier j doom nefndir af vorum uirduligum herra ok andaligum fodur olæf med guds nad biskup ǻ holum. ath dæma huort runolfur hauskollzson er biskupen hafdi latid fanga væri rett fangadr edur ei vnder kirkiunnar geymslo ok skrift. Nu sakir þess ath fyr nefndr runolfr hefer rofit sina sátt ok lofan med biskupen ok heilaga kirkiu ok ei halldit þær skripter sem honum voru settar heilagrar kirkiv vegna firir þat hordæmi sem hann hafdi j fallit med halldoru þordardottur. en geingit aptur til somv syndar med henne epter hennar sogn ok medurkenningh j sama hordæmi. ok legit nakenn under einom klædum hia henne j kirkiunne æ backa. Þui ad guds nafne tilkolludu dæmdum vier fyrskrifader tolf prestar firir þessar adur greindar sækir þratt nefndan runolf rett fanginn uerit hafa ǻ biskupsens vegna vnder þa skript

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Þ. e. 27. Sept.

ok vardhalld sem honum ber ath hafa af heilagre kirkiu ok biskupen uill honum sett hafa epter sinne nad. ok til sanenda hier um settum uier fyrnefndir prestar vor jncigle firir þetta doomsbref skrifat j myklagarde j eyiafirde deghi síjdar enn fyr seigir.

---

576. 11. Októper 1471. á Hóli í Bolungarvík.

Sveinn Þorgilsson fær Haldóri Hákonarsyni fult og löglegt eignar umboð yfir öllum peningum barna sinna um þrjú ár.

AM. Fasc. LXV, 4, frumrit á skinni. Fyrsta og annað innsiglið er fyrir bréfinu, en hið þriðja er dottið frá. — AM. Fasc. XIX, 22—23, transskript á skinni frá 24. Apr. 1472.

Þad giorum ver Þorsteinn sueiñson. Grímur ǽrunson. hafliđi marteinsson. Godum monnum kunnigt med þessu voru oppnu brefi. laugardagin næsta epter decollacio johannis baptiste[1]) ǽ sudreyri j sugandafirdi vorum vær j hia saum og heyrdum ǽ ord og handa band þessara manna af eirni alfu halldors hakunarsonar enn af annarri alfu sueins þorgilssonar. skildizt þat undeʀ þeirra handabandi ad adur greindr sueirn fieck fyrgreindum halldori sitt fullt ok lauglígt eignaʀ vmbod yfir aullum peningum barna sinna. var þar til greind jordin kuiarnes og half nordureyr og þar til niv hundrut j lausagozi. suo og eigi sidur skylldi halldor vmbod hafa vnder saumu grein yfir aullum þeim peningum fridum og ofridum. kuikum og daudum ad saman stodu j fyrgreindum stad sudureyri og j uernd[2]) oppt nefndz sueins voru at frateknum skulldum annara manna. skylldi halldor hakunarsoñ þetta umbod hafa vm næstu þriu ǽʀ. Og til sanninda hier vm settum vær fyr nefndir menn vor jnsigli fyriʀ þetta vmbodsbref eʀ skrifuat uaʀ æ holi j bolungarvik. faustudagin næsta epter dionisiusmesso. anno domino[3]). m.° cccc. lxx.° primo.

---

[1]) Þ. e. 31. August. [2]) uerne xix. [3]) Svo bæði.

577. 8. Nóvember 1471. í Kirkjubæ á Síðu.

Ragnheiðr Eiríksdóttir gefr Kirkjubæjarklaustri jörðina Raufarberg í Lómagnúpskirkjusókn hálfa í sitt testamentum, en hálfa í testamentum Magnúsar heitins Jónssonar bónda síns (á Krossi).

AM. Apogr. 2862; er þetta ritað eptir transskripti Árna Henrikssonar, Hávarðs Loptssonar (á Á) og Jóns Runólfssonar, og er afskriptin staðfest í Skálholti 7. Sept. 1708 af Hákoni Hannessyni, Þórði Þórðarsyni og Hafliða Bergsveinssyni.

Þath giorum vid sira Sueirn Jonzson oc sira Gudni Biornzson godum monnum viturligt med þessu ocru opnu brefe þa lidit var fra hingadburde vors herra Jesu christi þusund fiogur hundrut siautijger oc eitt ar ad vid vorum j hia oc heyrdum á a fostudagenn næsta firir Marteinzmesso um haustid j kirkiubæ á sidu ad Ragneidur Eirekzdottir gaf iordena Raufarberg er liggur j Lomagnupskirkiusokn til klaustrenu j kirkiubæ til æfvenlegrar eignar med ollum þeim gognum oc giædum sem greindre jordu fylger oc fylgt hefer ad fornu oc nýu oc hun vard fremst eigande ad. gaf hun halfa j sitt testamentum. enn halfa j testamentum epter magnus heitenn jonzson bonda sinn sier oc honum til æfvenligrar saluhialpar. Og til sannenda hier um og meire audsyningar sette firgreind Ragneydur sitt jncigle med ocrum jnsiglum firir þetta bref skrifat j sama stad dege oc are sem firr seger.

---

578. 24. Nóvember 1471. undir Felli.

Helmingafélags og löggjafabréf Andrésar Guðmundssonar og Þorbjargar Ólafsdóttur konu hans.

AM. Fasc. LXVII, 1³, transskript á skinni frá 11. Marts 1508. — Apogr. 1151.

Helmingafielag hiona i milli og loggiafer epter[1]).

---

[1]) Á spássíu bréfsins með hendi frá 17. öld.

Avllum mounnm þeim sem þetta bref siấ edr heyra. Sender Sueinbiorn aroñsson. Biorñ Oddztson. Ormnr Magnusson og Huutur gndmundztson. Kuediu Gudz ok sinấ. Kunnigth gioraudi at þấ Lidit Var fra hiṅgatbnrde Vorss herra jhesu christi. M. fioggur hundrut siotiger og eitt aʀ. Sunnudaginn næstấ fyrir Sancte andree apostoli. Vndir felli j kollấfirdj. Vorvm vær j hiấ sấum og heyrdum ấ Ord og handấband þessarấ manuấ. andres gudmuudztsonar af einne alfu. Enn af anuarj Þorbiorg Olafs Dotter hans eigiṅ kuinnấ. Enn þat skildizt og faldizt undir þessarấ manna handấbandj. ath þessi adur nefnd eiginhiou langdu helmingarfelagh med sier. Med sua felldum skilmalấ ath huortt þeirrấ skylldi æfinligæ eignấzt hnortt med annad helming af anllnm þeim peningum er þau attn þấ edấ eigandi ath yrdi med erfdnm edur audrum hlntum. Badj Jordum og lansấgozti. fridum peningum og ofridnm. kuikum og dandum. faustnm og lansnm. ath aullnm tiltecnum en anṅgnm fra skildum þeim sem þau mætti eigaudj ath uerdấ. þấ skyllde fnllan og allaṅ helming eiguazt huort fyrir sic feingins fiar ok ofeingins. Haufdu þesse opth uefṅd hion. andres gudmundzson og Þorbiorg Olafs Dotter þetta helmingarfelag med sier sna fylliligấ sem laug og landzins Rettur giorấ fremzt Rad fyrir ath helmingarfelag megi leggiazt Hionấ j millum. Hier med gafu þratt nefudir menn Andres og Þorbiorg huortt þeirra audru sem annad lifdi fiordungsgiof og tiundargiof vr aullnm sinum peuingum er þấ kæmi ấ huors þeirrấ hlut j sinn helming er skipt væri. Skylldj þettấ helmingarfelag er þessir titt nefndir menu Andres gudmnndztson og Þorbiorg Olafs Dotter hans eigiū kuinnấ langdu sin j millum æfinligấ standấ vpp hedaṅ staudngt og obrigduligt fyrir huerium manui Skylldum og Vandalausum. Og til saniṅdấ hier vm hengium vær fyrnefndir menu Vor Jnnsiglli fyrir þetta felagsbref. Eʀ giortt Var j samæ Stad Degi og are sem fyʀ Seigir.

579. 24. Nóvember 1471. á Kirkjubóli.

Sveinn Þorgilsson gefr Steinuni Jónsdóttur, konu sinni, kvitt það tilkall, sem hann og hans börn höfðu til Suðreyrar í Súgandafirði, en Steinunn gefr Haldóri Hákonarsyni jörðina, og lýsir Haldór eigu sinni á henni og eignarumboði á öllum peningum, er á Suðreyri standa, að fráteknum skuldum annara manna.

AM. Fasc. XIX, 1, frumrit á skinni. Af þrem innsiglum er nú eitt fyrir bréfinu. — AM. Fasc. XIX, 22—23, transskript frá 24. Apríl 1472.

Þat giorum uær þorsteinn sueinson. grimur ǻrunsou. Haflidi marteiñson. Godum mounum kuuuigt med þessu uoru opuu brefi ad þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi. ꝏ.° cccc.° lxx.° og eitt ǻr. vorum uær j hia laugardagin næsta epter decollacio johannes[1]) baptiste. ǻ sudureẏri j sugandafirdi saum og heyrdum æ ord og handaband þessarra mauna af eirni alfu sueins þorgilssonar. enn af annari alfu steiñunar jonsdottur konu hans. skildizt þat vnder þeirra handabandi ad fẏr greindur suein gaf adurgreindri steinuni kuitt og ǻkærulaust allt þat tilkall sem hann og haus baurn haufdu til sudureẏrar j sugandafirdi j dalstadar[2]) kirkiu sokn. Hier j mott lagdi opt nefnd steiñun suo mikla fasta eign ad optnefudum sueini uel ǻnægdi fyrer utan eitt hundrat. og lofadi tittuefndur sueirn ath borga þat upp ǻ sina peninga.

Jtem j annarri grein vorum vær j hia fẏr nefnder menn æ sama dag sem fyr seger. adh adr nefnd steinun jonsdotter gaf halldori hakonarsyni adur greinda jord sudreẏri til æuenligrar eiguar vpp fra þeim degi er þa uar komin. enn til æuenligrar prouentu fyrer sialfa sig. gaf opt nefndur sue(i)rn hier fullt samþẏcki til allz þessa giorniugs sem hier fyr skrifadr stendur j þessu brefui.

Og epter þeirra allan giorniug er þar for fram ǻ sama

[1]) Svo. Dagsetning þessi er 31. August. [2]) Svo.

degi heyrdum vær fyrgreinder menn adur nefndan halldor lysa sina eign jordina sudreyri vpp fra þeim degi er þa uar komin. og suo heyrdum vær hann og lysa sinv eignar vm̃bodi yfer aullum þeim peningum kuikum og daudum er þa stodu saman ǽ sudreyri j sugandi firdi adh frateknum skulldum annara manna. stodu þau þar vpp yfer bædi sueirn og steiñun og sagdi huorki þeirra nei til.

for þessi lysing fram̃ j tuninu fyrer kalldyrum j sama stad ǽ sudreyri. lysti halldor þessu enu sama ǽ stad j sugandafirdi næsta dag epter þar fyrer kirkiudyrum suo sueirn heyrdi og sagdi hann þa eigi nei til. laugfesti halldor hakunarson j fullri sinni eign sudreyri og uatnadal allan og halfa nordreyri. enn halfa nordureyri og kviarnes j sinu eignar vmbodi þar þa fyrer kirkiudyrunum. saum vær huorki ne heyrdum adh sueini þorgilssyni væri þetta eigi allt samþykkiligt.

Og til sanninda hier vm settvm uær fyr nefnder menn vor jnsigli fyrer þetta bref er skrifat uar æ kirkiuboli j ualþiofsdal j aunundarfirdi sunnudagin næsta epter clemens messu æ sama æri sem fyrr seger.

---

580. 25. Nóvember 1471. á Kirkjubóli.

Sveinn Þorgilsson fær Haldóri Hákonarsyni til eignar hálfa jörðina Vatnadal í Súgandafirði, og leggr í vald Haldórs og upp á hans dygð og æru, hverja peninga hann vildi leggja fyrir jörðina, með öðru skilorði, er bréfið greinir.

AM. Fasc. XIX, 24, transskript á skinni frá 24. April 1472.

Þat giorum vær þorstein sueinson. Grimur ǽrunson. haflidi marteinson. Godum monnum kunnigt med þessu uoru opnu brefi ad þar vorum vær j hia ǽ laugardagin næsta epter decollacio johanne[1]) baptiste ǽ sudreyri j sugandafirdi saum og heyrdum æ ord og handaband þessara manna

---

[1]) Svo. Þ. e. 31. Aug.

af eirni alfu halldors hakunarsonar enn af annari alfu sueins þorgilssonar. skildizt þar vnder þeirra handabandi ad adur greindur sueirn fieck fýrnefndnm halldori til eignar halfa jordina uatnáádal j sugandafirdi j dalstadar kirkiu sokn med sno felldum skilmala ad tittnefndur sueinn lagdi j uалld opt nefnzt halldors og upp áá hans dýgd og æru hueria peninga hann nilldi leggia fýrer adr greinda jord vååtnadal. Enn halldor skildi sier til eignar j sama handabandi en sueini fulla og alla peninga fýrer opt nefnda jord uatnadal suo framt sem halldor hakunarson fiengi halfa jordina vatnáádal af sæmundi þordarsyni. enn ef sueirn fiengi hana suo skylldi guds og hans uera aptur parturinn af halldori. Og til sanninda hier wm settum vær fýrnefnder menn vor jnsigli fyrer þetta jardar kaups bref er skrifat uar áá kirkiuboli j ualþiofsdal j aunundardirdi upp a katrinarmessu dag vm ueturinn þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesn christi. m.° cccc. lxx og eitt áár.

---

581. 29. Nóvember 1471. á Túnáli í Sogni.

Þrír menn skýra frá þeim jarðeignum, er Ragna Ingimnndardóttir átti í Sogni í Noregi, sem Jón mokur bóndi hennar hafði óátalið bygt og tekið landskyldir af um langa tíma, og lýsa þeir því undir eiðstilboð, að eigi viti þeir annan eiga að erfa þessar eignir en hústrú Margrétu Vigfúsdóttur á Íslandi, systurdóttur Rögnu.

Dipl. Norv. I, Nr. 894, eptir transskripti frá 14. Okt. 1494 í Ríkisskjalasafni Norðmanna. Margrét Vigfúsdóttir, sem hér er nefnd, er hústrú Margrét á Möðruvöllum; hefir Ragna verið systir Guðríðar móður hennar.

Thet gerum ver Asbiorn Jonsson Biorn Jonsson ok Martenn Jnndridason godum monnum viturligt med thessu woru opnu breffe ad vær vissum ad Ragna Jngemnndardotter atte so mikit j thessum jordnm er liggia j Sogne j Vikar skipred. j Tunal so mikit ad gengur aff ij lopar j landzskylld. j Skerfum so

mikit at gar aff ıx mæle korn. j Vange gar aff vi mæle korn. j Sæby gar aff halfflop. aff Vangsnes halff lop. ok Jon mokur bonde ffyrgrendrar Rognu bygde thessar jarder ok bar landskyllder vp æ langan tima ok engen kærde æ so vær vissum. ok alldre heyrdum wær tuimæle æ leka ad thetta være eigė rettfengit erffda goz adurneffndrar Rognu Jngemundardottur. ok eck(i) vitum vær annad sannara fyrer gude en hustru Maret Vigffusdotter j Jsland systurdotter optnefndrar Raugnu se hennar rettur erffinge ad ollum them gozum er hun atte. og her epter vilium wer sueria eff thurffa thiker. Ok til sannenda her vm settum ver ffyrnefnder men vor jnnsigle fyrer thetta breff er skriffat var j Sogne æ Tunale j Vikar skipred ffredaginn næsta ffor Anndresmesso vm veturinn. anno domini m°. cd.° lxx.° j.°

---

582. 30. Nóvember 1471. á Espihóli.
9. Janúar 1472. á Sjávarborg.

Magnús Benediktsson fær Þorleifi Björnssyni til fullrar eignar þá peninga, jörð og kúgildi til eptirkæru, sem Torfi Arason lofaði Magnúsi fyrir jörðina Ingveldarstaði á Reykjaströnd.

AM. Fasc. XIX, 4, frumritið á skinni. Af þrem innsiglum eru tvö eptir.

vmbodsbref er magnus[1]) benedektsson feck þorleife vpp æ inguelldarstadi[2]).

Þat giorvm Wær loptur prestr filipusson. magnvs þorolfsson ok sigurdur helgason godum monnum kvnnigtt med þessv worv optnv brefvi þa er lidit var fra hingatburd wors herra ȷhesv christi. ꝏ. cccc. lxx. ok eitt ar ꝏ́ esphole[3]) j eẏiafirde wpp ꝏ́ andres ꝏesso dag worvm vær j hia sam ok heẏrdum ꝏ́ ord ok handaband þorleifs biornssonar af

---

[1]) magnusar, skbr. [2]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [3]) Svo.

eirñe alfv eñ magnus benedictzsonar af annare at svo firir skildv at fyr nefndur magnus benedictzson fieck fÿr nefndvm þorleife biornssyne til fvllrar eignar ok eptterkiærv alla þa peninga. jord ok kugillde er torbe arason lofade títt nefndvm magnuse benediczsyne firir jordena jngvelldarstadj ǫ́ Reÿkiarstrond eptter þui sem þeirra bref þar wm giortt wtvisar med ollum þeim ʀette ok ʀenttvm er þar kann med logvm ǫ́ at seigiazt wp ǫ́ suo langan tima sem þeim hefer ʀangliga halldit werit. skÿlldu erfingiar torba þar med kvitter ok ǫ́kiærvlauser er opttnefndur þorleifur biornson liete sier wel ǫ́ nægia huortt er hann will med dome edr sama. skyllde nefndur þorleifur giallda optt nefndvm magnuse xx hvndrod j ollvm peningvm firir allan þenna malstad. Suo framtt sem tittnefndur þorleifur feinge þessa fÿr greinda peninga af erfingivm torba arasonar.

Ok til sanninda hier wm settvm vær fÿr nefnder menn wor jncigli firir þetta bref er skrifat war ǫ́ siofarborg j skagafirde fimttvdagen næsta firir geisladag ǫ́re sidaʀ eñ fÿrr seigeʀ.

---

583. 18. Janúar 1472. á Hólum.

Eiðslofan Runólfs Höskuldssonar fyrir Ólafi biskupi á Hólum um brot sín.

Bps. 3. Fol., bréfabók, er Þorlákr biskup lét rita 1641—42. AM. Apogr. 3776, með hondi Árna Magnússonar eptir 3. Fol. Afskript nokkuð stytt er í Landsbókasafni 115. 4to, II, 131—33, og eptir þeirri önnur í ÍBfél. 126. 4to, bls. 232 með hendi séra Gísla Ísleifssonar í Kálfholti.

Eidur Runolfs Hauskulldssonar[1]).

Þat giorum ver Biorn Þorsteinsson Radzmann a Holum. Loptur Philippusson. Eirikur Einarsson. Nichulas Þormodsson. Andres Jonsson oc Stıgur Jngemundarson. prestar. Jon Þordarson oc Sueirn Gudmundsson. leikmenn. Godum

---

[1]) „med Tueimur innsiglum“, stendr í bréfabókinni.

monnum viturligt med þessu voru Brefe. adt þar voru vier j hia. saum oc heyrdum a. þa er lydid var fra hingadburd vors herra Jesu Christi þusund fiogur hundrut lxx. tiger og tuo ár. laugardaginn næsta epter Octavam Epiphaniæ j Storu stofunne a Holum j Hialltadal. ad Runolfur Hauskulldsson sor fullan bookareid fyrer virduligum herra Biskupe Olafe adt Holum med þessum greinum og articulis. sem hier epter standa.

J fyrstu soor hann af sier Halldoru Þordardottur. sem hann hefer átt barn med. adt hann skylldi alldrei liggia medt henne lijkamliga. og alldreigi tala med hana leyneliga[1]). og alldrei j Einhyse med henne vera eda j nockrum Grunsemdarstad odrum. enn taka sijna konu aptur og elska hana. ef hun vill.

J Annari Grein soor hann. ad hann skylldi færa sig vndañ med tylftareidi. þa Byskupinn villdi. ad hann hefdi ecki leigid lijkamliga med fyrnefndri Halldoru j kyrkiunne á Backa.

J þridiu grein soor hann. ad hann skylldi luka Eyolfe Einarssyne aptur alla þa peninga. er hann greip fyrer honum. þa sem til være. eda adra jafngoda peninga. þad snarasta hann gietur.

Jtem j fiordu grein soor hann. ad hann skylldi hallda allar þær Skriipter. er Biskupinn setti honum. og hann mætti hallda. hier eda j annan stad. vtañ landz edur jnnañ. fyrer sijn Brot.

J fimtu grein soor hann. ad ef hann bregdur nockud af fyrrgreindum Articulis. og helldur eij sem hann soor og fyrr Skrifadt stendur. þa skylldi hann hafa fyrergiort sijnne proventu ad Biskupsstolnum a Holum. oc þad meira sem Biskupinn kunne med logum af honum adt hafa.

Og til sanninda hier vm̃ settum vier fyrrnefnder menn vor innsigle fyrer þetta Bref. er giort var j sama stad. dag og ár. sem fyrr seiger.

---

[1]) lijkamlega, handr.; er hér leiðrétt.

584. 19. Janúar 1471. á Skarði.

Einar Björnsson fær Solveigu Björnsdóttur systur sinni jörðina Dyn(j)anda í Grunnavík til fullrar eignar, og kvittar Solveigu um andvirðið. (Falsbréf).

AM. Apogr. 834 „Ex originali frá Sr Hannese á Snæfiöllum. Originali þvi innsigled [s: einari beronis] er heillt under hangande. Annars er þetta bref so apalega og undarlega skrifad (eins og þad hier afskrifad er) ad þad mætte suspect vera. Skriftarformed er og smærra og ödruvïs enn þeirrar tidar href. þo er ei so ölldunges þar upp á ad byggia. kynni (sem og likast er) þar fyrer vera genuinnm. enn ritad af einhverium vidvæninge. eda ödrum þeim sem hefdi viliad bora ut ur almenneligre stöfun. eins og ecki hefur á Vestfiördum otidt vered skömmu epter þessa tïma. annars má Einar Björnsson hafa verid drucкinn. þá hann hefur innsiglad so aflagislegt href. ef þad er genuinum. Jmò efast eg ei um. ad þad falsbref sie. þo hefi eg sied Copie þar af giörda anno 1573. so ad þad er elldra[1]). Þesse 19. Januarii synest ad birta falsed i þessu brefe. Mun hafa vered uppskafed bref einshvers Einars Biörnssonar. og giort ur þetta skial. Literatura synest og ad vera similis seculo medio 16to. Vide önnur bref circa 1567. er eg hefi haft fra Sr Hannese. og þar inne sömu literaturam" (AM.). Við þessar athugasemdir Árna er eingu að bæta, og er bréfið óyggjandi *falsbréf.*

Þat medkenuzt eg einar biorsson át eg hef vntt ok feingit til fullrar eingar ok frials forrædis savluegu biorsdotter systur minne jorduna dẏnandi xui c. er liegur j grvnauikur kriku savnkt med avllvm þeim gavngnum ok gædvm sem grendti iordu fylger at fornu ok nyu undan mier ok minum erfingum enn under saulu̇egu ok hennar erfingia hef eg fullan rekingskap upp borit af mine syster sauluergu fur greinda jord sem mier ꝺ̃anæer ok til saninda hier um sett eg mitt ynsigli fur þetta bref skrifat ꝺ̃ skardi ꝺ̃ skardstarund xix. dag januarius manatar arum epter guds burd ꝏ. cccc. lxxij. .

---

[1]) Það, sem eptir fer, stendr sem athugagrein við dagsetning bréfsins.

585. 25. Janúar 1472. á Hlíðarenda.

Dómr tólf manna útnefndr af Erlendi Erlendssyni, kongs umboðsmanni í Rangárþingi, um Eyjólf [lázara] Gunnarsson, er var einn með öðrum í Krossreið.

AM. Apogr. 5513 „Epter trosnudum original fra Hlidarenda. Originallenn er eydilagdur" (AM.). „12 göt eru á brotenu nedan, og hanga slitur af þveingium i sumum götunum. Innsiglen eru öll burtu, nema þad sem hanger i 10da gatenu, og er: SIGI. HAFLIÐI. PAVLI. er fallega pingerad" (AM.).

Um Eyolf gunnarsson, einn af Krossreidarmonnum[1]).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda þosteinn palsson. gudm[undr] eireksson. arne jonsson. brodde þorlaksson. biarne þosteinsson. ask[ell h]auskaulldsson. sygurdr hallzson. jon olafsson. haflidi palsson. jon steinmodsson. helgi gunarsson. oc þorsteinn gudmunzson. kuediu guds oc sína. kunnigt giorandi ath þa er lidit var fra hingadburd vors herra ihesv christi þushund fiogur hundrud siantiger oc ij. ar faustudaginn næsta firir conversio sancte pauli apostoli[2]) j lambeý a almenniligu þrig(g)iahreppa þingi vorum ver j dom nefnder af ærligum manni erlendi erlendzsýni er þa hafdi vors nadnga herra kongsins sýslv ýfer Rangarþingi ath dæma vm eýiolf gunnarsson er eirekur jonsson fangadi oc flutti heim til hlidarenda huersu langa geymslu ath hann væri skýlldngur a honum ath hafa. gengv vier fýr nefnder menn oc skodudvm. nu saker þess ath j hinum fyrra dominum um þeirra mal[3]) stendur suo um undanfærslu e[f þeir] uæri fæ````rer oc eingi time til settr huort hun skyllde fyrr eda seirna fram koma oc ei fundv vier þad j þeirra domi at nockrer af fylgiorum þoruardz uære Rett fangader nema narfi teizson einn suo oc beiddiz nallzmadurin ath þeir skýlldu fram koma er fyrskrifadan eýiolf bæri nockurum sokum. en sa kom þar eingi. suo oc ei sidur lysti syslumadurinn firir oss ath biskup sveinn hefdi firirbodit honum ath taka af fylgiorum þoruardz nockurra und-

---

[1]) Fyrirsögn þessa ritar Árni á bréfið. [2]) Þ. e. 24. Janúar. [3]) Nr. 573.

anfærslv fyr en hann hefdi profad þeirra mal j kirkiunar ualldi. Nu firir allar þessar fẏr sagdar greiner dæmdum uier fyrnefnder domsmenn med fullum lagadomi fyr sagdann fanga lausann þar þegar [a þ]inginu or geymslu syslumanzins oc hann kuittann oc akærulausann kongdomsins uegna oc rettliga þad giora mega oc alldri hann rettfangadan verit hafa under hans geymslu. en fyr greindr eẏiolfr handlagde syslumannenum ath koma a fysta þing er hann setti honum til undanfærslu ef hann uæri þar þa nockurum saukum borinn. en ef hann kemr ei forfallalaust. þa skylldi hann vera rettfanginn af huerivm manne þeim sem hann uilia taka.

Samþykti erlendur erlendzson kongs vmbodsman j fyr saugdu rangarþingi oc marger adrer þingmenn med oss þenna vorn dom ok þui setti hann sitt insigli med vorum insiglum firir þetta domsbref er skrifad uar a hlidarenda j fliozhlid a sama are degi sidar en fyr seger.

---

586. 11. Febrúar 1472 á Þingeyrum.

Kristín Þorsteinsdóttir gefr Ingveldi Helgadóttur, dóttur sinni, tíundargjöf úr öllum sínum peningum, sem hún reiknaði þá, að frádregnum skuldum, hálft fimta hundrað hundraða, og greindi í þá gjöf sérlega jarðirnar Syðra-Dal og Minni-Akra i Skagafirði.

AM. Fasc. XIX, 16, frumrit á skinni. Öll (3) innsiglin eru fyrir bréfinu.

akrabref j skagafirdi. Vm minni akra
oc litla dal[2]).

Þat giorum uær loptur prestur philippusson. eigell grimsson ok magnus þorvlfsson godvm monnum viturlickt med þessv voru opnv brefi ath þa er lidit var fra hingatburd uors herra jesv christi þvsund fiavgr hundrut siavtiger ok

---

[1]) Svo, frbr. [2]) Utan á bréfinu með tveim höndum, báðum gömlum.

tuo ar faustudagin næsta eppter geisladag[1]) æ meirvm okrvm j skagafirdi norum vær j hiæ sanm ok heyrdum æ ord ok handaband þeirra kristinar þorsteinsdottur ok jnguelldar helgadottur dottur hennar. ath suo firir skildu ath adr nefnd kristin gaf jnguelldi dottur sinni til fullrar eignar tivndargiof ur aullum sinnm peningum fanstvm ok lavsvm hveria hun reiknadi þæ vera halft fimta hundrat hundrada ath afreiknodum skulldvm ok lysti þetta vera sitth erfdagoz. Skylldi ok jnguelldr sierlega eignazst j þessa sina tivndargiof tuær jarder er suo heita sydri dalur ok akrar env minni er badar liggia j skagafirdi j mýklabæiar kirkiv sokn med avllum þeim gavgnnm ok gædum sem fýrr greindum jaurdnm sydra dal ok minnvm okrum fylger ok fýlgt hefer ath fornu ok nyin ok kristin uard fremst eigandi ath er kristin reiknadi sextiger hundrada badar saman. kynni ok fýrr nefnd tivndargiof meiri at verda eppter langum ok riettum reikningi en adr greindar jarder dalur ok akrar þæ skylldu þeir lukazst j fullum anrum fridvirdum. kynni ok suo til ath bera at jnguelldar misti vid svo ath born hennar megi eigi eigandi verda fyrr nefndra jarda sydradals og minni akræ med erfdum. giofnm eda kavpum. þa skildi kristin sier aptur adr greindar jarder eda sinvm erfīngivm bornum eda barna bornvm j sina ætt til eignar enn opt nefnd kristin skylldi þo hallda abatalausri tivndargiofinni medan hvn villdi. hanfdu þær mædgr kristin ok jnnguelldr aungum kanpum keypt þæ er þessi giof ok giorningr for fram suo vær vissum.

Ok til sanninnda hier vm settum vier fyrr nefnder menn vor jnnsigli firir þetta bref skrifat æ þingeyrum j hunavazþingi næsta dag eppter festum scolastice uirginis æ sama are sem fyrr seger.

---

[1]) Þ. e. 17. Janúar.

587. 11. Febrúar 1472. á Þingeyrum.

Kristín Þorsteinsdóttir selr Ingveldi Helgadóttur, dóttur sinni, jörðina Meiri-Akra í Skagafirði fyrir Höskuldsstaði í Laxárdal í Dölum, fjóratigi hundraða og þar til áttatigi hundraða í lausafé.

AM. Apogr. 4106 „Ex originali á kalfskinn“ með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna.

Þath giorum uær loptur prestur philippusson. eigell grimson ok magnus þorolfsson godum monnum viturlickt med (þessu) uoru opnu brefi ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi þusund fiaugr hundrud siautiger ok two ar faustudagin næsta eppter geisladag[1]) a meirum okrum j skagafirdi vorum vær j hiaa saum ok heyrdum a ord ok handaband þeirra kristinar þorsteinsdottur ok jnguelldar helgadottur dottur hennar. ath suo fyrir skildu ath kristin selldi jnguelldi til fullrar eignar alla jaurdina meiri akra ok enu sýdri j skagafirdi er liggia j mýklabæiar kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindri jaurdu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyio ok kristin vard fremst eigandi ath ordin. hier j moti gaf nefnd jnguelldur kristinu modr sinni jaurdina alla hauskaullds(stad)i j laxardal er liggr j hiardarholltz kirkiu sokn fyrir fiora tiger hundrada med aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindri jaurdu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok jnguelldr vard fremst eigandi at ordin ok þar til fiorertiger kugillda. adra fiora tigi hundrada riett luckt j friduirdu gosi aullu. skylldu þesser attatiger hundrada j lausu gozinu lukast med slikum saulum sem þeim semur sialfum sin j millum. enn kristin sialf bua a fyrrnefndri jaurdu okrum suo leingi sem hun villdi. enn leiga jardanna ok annara peninga er j milli kæmi skilldi lukast epptter þui sem þeim kemur þar vm sialfum saman. kann suo til ath bera ath jnguelldar missi vid suo ath born hennar megi eigi eignazst jaurdina at okrum laugliga eppter hana med erfdum giofum

[1]) Þ. e. 17. Janúar.

eda kaupum þa skildi kristin sier apptur adrnefnda jaurd akra eda sinnm erfinginm bornum eda barnabornnm j sina ætt til eignar. Hier med skilldi huor vm sig fyrrgreindra kuenna kristin ok jngnelldr dotter hennar hallda til laga þeirri janrdu er keýpti en snara lagariptingum a þeirri er selldi. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrrnefnder menn vor jnnsigli fyrir þetta bref er skrifat var a þingeyrum j hunauazþingi næsta dag eppter festum scolastice uirginis a samæ are sem fyr sieger[1]).

---

588. **23. Febrúar 1472. á Tjörn á Vatnsnesi.**

Vitnisburðr Ara Árnasonar um landamerki Tjarnar á Vatnsnesi og Flatnefsstaða.

AM. Apogr. 3750 „Epter original fra Tiarnar kirkiu a Vatznese“ (AM.), og er afskriptin staðfest: „Þetta hier fyrir framan skrifad er riett utskrift af originalbrefe á kálfskinn ritudu, hvert vier underskrifader sáum og hier vid samanlásum j Skalhollte þann 10. Februarij Anno Christi 1708. Arngrimur Biarnason. — Snorre Jonsson. — Þordur Þordarson. — Ormur Dadason“.

Þat giore eg are arnason godum monnum uiturligt med þessu minu opno brefe at þa er amunde isleiksson hafde at hallda uegna konu sinnar iordina flatnefsstade er liggur i tiarnar kirkin sokn a uaznese for eg þa med er amnnde isleiksson reid a landamerke i mille stadarins a tiorn oc flatnefsstada. sagde hann mier þat þa uera landamerke oc rekamark nera i mille stadarins a tiorn oc flatnefsstada hlein su sem stendr upp nidri i fiornne i hrafnsuik oc þa or hleinine upp yfer a backan ath þufum þeim tueimur er þar standa a backanum oc landamerke nar þa haft oc halldit huortneggia til lika af amunda isleikssyni oc af sera þorde loptzsyni er þa hiellt stadin a tiorn. bygde amunde isleiksson mier þratt nefnda iord flatnefsstade um þrenna tolf manudn med fyr greindu landamerke oc rekamarke suo

---

[1]) Svo.

sem leigulida bar ath hafa. uar þat oc þa haufd oc halldin stadarins landeign oc kirkiunar a tiorn innan fra tiarnaræ oc ut til fyr greindra takmarka suo at eg uissa ei annat sannara oc hier epter uil eg sueria ef þurfua þiker.

Oc til sannenda hier um setta eg mitt innsigle firir þetta bref er skrifat uar a tiarnar stad a uazsnese sunnodaginn hinn næsta epter cathedra petri apostoli anno domini ꝍ.º cd.º lxx.º secundo.

---

589. 28. Marts 1472. / 28. Apríl 1476. — í Skálholti.

Vígslubréf Stephåns Jónssonar (síðar biskups) og vegabréf handa honum til tíu ára utanvistar til náms, útgefið af Sveini biskupi í Skálholti.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 15. Frumrit á skinni stórskemt. — AM. Apogr. 2494 með hendi Árna Magnússonar sjálfs 1709: „Jnnlagt vigslubref Stefans Jonssonar (sem oefad er sá sem sidar vard biskup) er accuratè ritad epter originalbrefe sem liggur i Skalhollte og er nu (1709) innsigleslanst ɔ: innsigled er slited þar fra, enn hefur þo fyrrum fyrer þvi vered. Þetta originalbref er nu fued til skiemda, og nedarlega á þvi tvö stor göt, sem svara þeim ordum sem hier eru understriknd[1]), og af gátu sett. enn þeir staferner sem punctar[2]) under standa, eru oskirer i originalnum, þo nocknru vegenn siáanlegar. Eg skrifade brefed i þessare forma[3]) til þess eins giæte stadest á linunum hier og i originalnum, og ordeñ giæte staded eins, hvert nedan under ödru, linn efter linu (hvad ed soleides nærre lagi er) og i þann mata yrde þess hægra ad gieta til þess er vantar, og ætla eg nu, að nærre lage sie riett til geted. — Þetta latinska bref er ritad med sömu hendi som biskups Sveins bref um profentu Jons Randkollz daterad 1474“ (AM.). Bréfið er prentað í ritgerð Harboe's um siðaskiptin á Íslandi í Kjöbenhavns Selskabs Skrifter 1751, V, 218—219 (ónákvæmt). Sbr. F. Joh. Hist. Eccc. Isl. II, 488, 491.

---

[1]) Hér í útgáfunni í hornklofum. [2]) Þessum punktum er slept hér í útgáfunni. [3]) Þ. e. í aflaungu broti.

prestuixlubref og uegabref b(iskups) stephans sem sidar uard[1]).

Noverint vniuersi per presentes quod nos sueino permissione diuina episcopus scalholtensis jn vigilia pasche videlicet. xx.° octauo die mensis marcij. anno ab incarnacione domini. ꝏ.° cd.° lxx.° secundo. jn ecclesia nostra cathedrali apud scalholt in ȷslandia sacros et generales ordines celebrantes. ᴅilectum nobis in christo stephanum johannis diaconum nostre diocesis ad titulum dicte ecclesie nostre scalholtensis ad omnes sacros ordines sibi concessum de quo ʀeputauit se contentum in presbiterum canonice ordinauimus tunc ibidem. quem prius duobus precedentibus sacris ordinibus silicet subdiaconatus et diaconatus. ac eciam omnibus et singulis minoribus ordinibus videlicet hostiariatus. lectoratus. exorcistatus et acolitatus statutis ad hoc a jure temporibus canonice in ecclesia ordinauimus supradicta. ac eciam dicto domino stephano licenciam dedimus quatenus scolas in partibus transmarinis frequentare et suas peregrinaciones possit peragere vbicunque sibi placuerit ex deuocione sanctorum limin[a u]isit[a]re itaque infra decennium revertatur. vestram igitur caritatem affe[ctu]ose ʀogamus quaten[us antem]e[moratum][2]) dominum stephanum in suis necessitatibus vestris consiliis [et elemosinis mi]sericord[iter adiuuetis ab omnium bo]norum operum retributore mercedem in futur[o] d[esiderabilem perceptu]ri. [Jn quorum omnium et singulor]um testimonium sigillum nostrum presentibus est

---

[1]) Þetta segir Árui að standi „utau á brefeuu med hendi ecki nyrri, [enda ecki miög gamalli] non tamau coæva ut videtur".

[2]) „i ordiuu autememoratum hieck litell flipe, hvar á stod . . ıeı . . nedan uuder þeim bokstöfum ur efre liuunne *isit*. hefur þad oefad vered midt ur ordenu og sidarste leggurenn af þvi *m*. sem stadid hefur næst fyrer *e*. og fyrste af þvi *m*. sem staded hefur næst epter sama *e*. e. var liost" (AM.).

appen[sum. Datum in residencia nostra episcopali[1]) scalholt in fest]o s[ancti vita]lis[2]) martiris anno quarto post prescripta et [consecracionis nostre] anno no[no][3]).

---

[1]) [Hér ritar Árni á spássíu aðrar tilgátur sínar í eyðuna: „*manerio nostro apud* vel *manerio nostro episcopali apud* vel *in predicto manerio nostro apud*", og ritar síðan um það á þessa leið: „allra sidarst er ovist hvad rettast sie. Eitthvad af þessu fernu sem til er geted, mun þar staded hafa. ad visu eitthvad simile". [2]) „i fremra gatenu sást klarlega á tungu, sem upp stod ur nedre margine: o *s* og þar epter bil so mikid sem hier er; *lis* og þad sem epter kemur var klárt og læselegt. getur so þetta varla vered annad enn *festo* eda *profesto sancti Vitalis.* þvi i Calendario eru ecki, so eg finne, adrer Sancti sem endest med *lis*, enn Vitalis, sem er 28. Aprilis. aunars ef þetta er riett tilgeted, og brefed daterad 1476 (sem liost synest: þvi þad er daterat anno qvarto post 1472) þá hefur Sveinn biskup ecki leingi sidan lifad (vide alibi)". (AM.).

[3]) Hér hefir Árni fyrst ritað: „[anno domini. m.⁰ cd.⁰ lxx.⁰ sex]to", og síðan: „[episcopatus nostri] anno [no]no", en svo strykað í hvorttveggja, og sett þetta í staðinn, og verðr honum býsna hjaldrjúgt um þessi síðustu orð bréfsins: „Þad eg hafde fyrst tilgeted: [anno domini m. cd. lxx. sex]to. er ad visu oriett. Mier syndust tveir sidurstu bokstafernor vera *to.* enn þegar eg athugade þetta betur, þá sá eg klárlega ad þad var ecki *to* helldur skirt *no.* og kann so þarfyrir hitt allt ecki ad standast. Þad sem secundo er tilgeted mun vera eins rángt, þvi þad verdur ofstutt, med þvi *no* stondur i originalnum riett nidur fra *ise.* i *misericor.* — Þad þridie ætla eg mune rett vera. Vid þa fyrrsögdu tungu i fremra gatenu (hvar á stod o. s. er eg geted hefi ad mune vera ur ordunum *festo sancti*) var fastur litell bledill sem flisiadizt þar frá strax sem vid var hrært. á þessum litla bledle stod *anc.* Þesse bledell hefur oefad á þann máta hanged hier vid, ad originalbrefed hefur broted vered saman i 4. parta (ɔ: lagt fyrst tvöfallt saman og so aptur tvöfallt, á langvegen |‾|‾|‾|). Nu er þetta o. s. riett i fyrsta brotenu og stadurenn sá sem eg hygg ad þesse permentsbledill mune heima eiga. rett i sidarsta brotinu, þegar nu brefed hefur slagnad og rotnad so saman broted, og sidan vered aptur sundur tekid, þá hefur þesse bledill ur sidarsta brotinu vered fastur vid fyrsta broted, og rifnad so ur sinum stad. ad visu get eg ei sied hvar hann kunne annarstadar heima ad eiga. His præsuppositis hefi eg hier ur giört *ano* og sett striked ofan yfir. (bledillenn var ecki stærre enn þesser þeir ductus *anc.* og var roted hæde ofan af honum og ur sidunne sem vered hefur o. *helldur enn* e. imo non e. ut puto) og efast eg varla um ad þetta

590. 1. Apríl 1472. á Harrastöðum.

Vitnisburðarbréf um viðrtal þeirra bræðra Magnúsar og Gunnars Bjarnarsona um eign á parti í Harrastöðum.

AM. Fasc. XIX, 20, frumrit á skinni. Annað innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3223.

---

sie rett. Sidarst i þvi er lesed verdur i originalnum stendur skirt og læselegt *no* og stendur þar ad visu ecki *mo*: þvi fyrer framan *no*. er dalited tilbaka af Pergamenteno, og sier þar eckert fyrer fyrsta leggenum ef þad skyllde *mo*. vered hafa. helldur hefur þar annad hvert vered kringlottur stafur (eg meina o) eda og bil á mille orda, og kynni so vera ad þetta *no* være fyrra atqvæded af nono. iafnvel þott eg hafe understrikad þad fyrra no, eins og þad væri burt rifed. Þad er nu corrigerad i copiunni. Þvi fyrer aptan *no* er gat á brefenu, og kynni þad sidara *no* þar i staded hafa. Þetta gat nær alla götu ut ad spatin brefsens, so ecke verdur vitad, hvert nockud hafi framar hier skrifad vered eda eigi. Þo ætla eg þad ei vera, og hygg eg þetta *nono* sidst hafa i brefenu vered, get og ei hugad hvad hier skylldi framar staded hafa. ahrærande þad fyrra gated sem er til vinstre handar, þá er sömuleidis likast ad ecki hafi helldur brefsens skrift nád yfir á þá linuna og þad er vist, ad ecki hefur skriften (ef nockur þar vered hefde) nad so langt ut i linuna, ad teked hafe under þáá fyrr sagda bokstafe o *s*. Þvi tungañ sem þeir á standa er oskrifud nedan under þeim. Jn summa Eg slutta ad *nono* i sidurstu linunne hafi vered sidarsta ord brefsens, þar til einhver god copia (sem alldri mun verda) fæst, sem geñ annad ad skilia. Og get eg so ei annad, ad þessu sinne þeinkt enn ad þetta: *consecrationis nostre anno nono*. mune rett vera. þvi vær höfum eingin bref Sveins biskups elldri enn 1467 og er hann þá oefad biskup ordenn. Þonamns mense Majo. verdur so þadan fra usqve ad Majum (14) 68 consecrationis ejus annus primus. usqve ad Majum (14) 69. 2us. (14) 70. 3us. (14) 71. 4us. (14) 72. 5us. (14) 73. 6us. (14) 74. 7us. (14) 75. 8us. usqve ad Majum 1476. 9us. og illustrerar þetta kostulega chronologiam Sveins biskups. hellst ef hier væri upp á vissara ad biggia. Og endelega getur þetta *no* varla vered ur ödru enn *nono*. og sie þad nono, þá getur þad varla refererast til annars enn Episcopatum Svenonis. og þar fyrer hefi eg so sollicitè sied efter hvert þad være *no* eda *mo*. þvi væri þad mo (sem þad ecki er) þá kynni þad vera af anno christi M. cd. septuagesimo. og gátan hin öll raung um þad sem staded skyllde hafa i gatenn. Enn þad er (sem opt er sagt) skirt *no* enn ecki *mo*. og nu epter nytt athygle se eg ad þad er upphaf á orde, þvi biled er ofmikid, hvitt fyrer framan, til þess ad þar skylldi annad *no* af sama

Harastadapartur[1]).

Þath giorum vid hallur prestur finz[son[2]) og eyiolfur olafsson godvm monnum viturlickt med þessv ockru oppnv brefi. ath vit[3]) vorum j hia og heÿrdvm æ ord og vidurtal Magnus biarnarsonar og Gvnnars biarnarssonar at þa lidit var fra hingatbvrd vors herra iesv christi þvsvnd cd lxx og ij ær a harrastavdum j vesturhoopi Mariv Messo magdalene. ath fÿr nefndur magnus fretti ath Gvnnar brodr sinn hversu fara skylldi vm iardarparten j harrastavdum. En oppt nefndvr Gvnnar svaradi til alla vega sem þv villt br(o)der minn sagdi hann af þvi sagdi hann at eg hefer aungva peninga vnt þier fÿrer hann og skipt honum j bvrt vr nær þv villt þvi eg hefer ekki peninga at giallda fÿrer hann. Og sel hann hverivm sem þv villt. Og til sannenda hier vm settum vit fÿr nefnder menn ockur jnzsigli fÿrer þetta bref Giort a breidabolstad j vesturhoopi a lavgardagin næsta epttir halvarz Messo a avdro æri en fÿr seger[4]).

---

591. 24. Apríl 1472. í Ögri.

Transskript af Suðreyrarbréfum.

AM. Fasc. XIX, 22—23 og XIX, 24, samhljóða transskript í frumriti á skinni.

svdeÿrar bref (i) sugandafirdi[5]).

Þat giorum vier Þordur audunarson. olafur magnusson. þorsteinn þorleifsson. knaur þordarson. Godum monnum kunn-

---

orde hafa staded framan vid, og er þad ad visu af bile mille orda, á so i Copiunne ad vera so sem þad og nu er corrigerad hid fyrra *no* ounderstrikad, enn þad sidara understrikad, sem burtu er i sidarsta gatenu: (sic: no*no*). geng eg so fra þessum original sem fáer munu hier epter betur lesa".

1) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. 2) [bætt við; vantar í frumritið af ógáti. 3) tviskr. í frumbr. 4) Þetta er ekki mjög skjallega orðað, og er af þessum orðum ómögulegt að sjá með vissu hvaða ár bréfið er gert, = 1474(?), 21. Maí. 5) Utan á bréfinu.

igt med þessu voru brefi ad vær saum og yferlasum opin bref. Þorsteius sueiusouar. Grims ǽaruussonar og[1]) haflida marteinssonar med þeirra haugaudi jnsiglum heilum og o-skauddum suo lataudi ord epter ord sem hier segir. [Hér kemr:

a) í XIX, 22—23. Suðreyrarbréf frá 24. Nóv. 1471, Nr. 579;
b) í XIX, 24. Suðreyrarbréf frá 15. Sept. 1471, Nr. 574].

Og til meiri stadfestu hier um settum vær fÿrr uefuder menu vor jusigli fÿrer þetta transkriptumbref er skrifat var j augri j jsafirdi faustudagiu uæsta epter jousmessu hola-býskups. þa er lidit var fra hiugatburd wors herra jesu christi. ᴍ.º cccc. lxx. og .ij ǽar. [Hér kemr:

a) í XIX, 22—23. Bréf frá 11. Október 1471, Nr. 576;
b) í XIX, 24. Bréf frá 25. Nóv. 1471, Nr. 580].

Og til meiri stadfestu hier um settum vær fÿrnefuder menn vor jusigli fyrer þetta[2]) trauskriptumbref er skrifat var j augri j jsǽfirdi faustudagin uæsta epter jousmessu holabýskups. þa er lidit var fra hiugatburd wors herra jhesv christi. ᴍ.º cccc. lxx. og ij. ǽar.

---

592. 6. Maí 1472. í Keldunesi.

Guðmundr Húnrauðssou selr Finuboga Jónssyui með samþykki Guðuýjar Suæbjarnardóttur, kouu sinnar, þau sjö hundruð í jörðu, er Guðuý átti uudir Finnboga og Þorgerðr Magnúsdóttir móðir henuar hafði gefið henni.

AM. Fasc. XIX, 15, frumrit á skinni, komið frá séra Skúla Þorlákssyni á Grenjaðarstað. Af fjórum innsiglum eru þrjú fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 631.

Þat giorum uier jou stefaussou. helgi gudmunzson. simun palssou oc magnus biaruason godum monnum witurligt med þessu woru opuu brefi ath þa lided uar fra hingadburd wors herra jhesu christi þushundrud fiaugur huudrud siautiger oc tuau ar a manudaginn næsta epter kross-

---

[1]) sl. XIX, 24. [2]) sl. XIX, 22—23.

messu[1]) um worid j kelldunesi j kellduhuerfi woru wier j hia saum oc heyrdum æ ord oc handaband finboga jonssonar oc gudmundar hunraudssonaʀ ath suo fyrer skildu ad nefndr gudmundr sellde greindum finboga jonssyni til fullrar eignaʀ med samþycki gvdnyar snębiarnaʀdottur eigenkonu sinnar þau saumu siau hundrud j jordu sem tittnefndr finbogi atti ad giallda adur nefndri gudnyu snębiarnardottuʀ þau sem þorgerdur magnusdotter moder optnefndrar gudnyar hafde gefid henni under opptnefndum finboga jonssyni. hier j moti gaf þrattnefnduʀ finbogi opptnefndum gudmunde hunʀaudssyni siau hundrud j fridum peningum oc friduirdum. skylldu þeir peningar gialldazst a tuennum tolf manudum. skyllde titt nefndr gudmundur suara laga riptingum a fyrgreindum jardar parti en nefndr finbogi hallda til laga. Og til sanenda hier um settu uieʀ fyʀnefnder menn uor jncigli fyrer þetta bref giort a sama ari tueimur daugum sidar en fyʀ seiger.

---

593. 16. Maí 1472. á Rauðamel.

Indriði Hallsson og Hildr Ólafsdóttir kona hans gefa kvitt það tilkall, er Þórðr Helgason hafði til þeirra haft um jörðina Bakka á Skógaströnd.

AM. Fasc. XIX, 14, frumrit á skinni. Innsiglin eru öll (4) dottin frá.

Þat giorum uier einar jonsson. olafur ionsson. ion arnason. are olafsson godum monnum kvnnigth med þessu uoru opnu brefi at þa er lidit uar fra hingadburde vors herra ihesu christi. ᴍ. cccc siutiger[2]) ok ij ar æ raudamel j kolbeinsstada kirkiu sokn a laugardagiñ næsta fyrer fardagauiku um uorit uorum uær þar j hia saum ok heyrdum a ord ok handa band[3]) þessara manna þordar helgasonar af

---

[1]) Þ. e. 4. Mai. [2]) Svo. [3]) bætt við; vantar í frumritið af gáleysi.

annari alfu enn indridá hallzsonar ok hilldar olafsdottur af annari. eiginkona nefndz indridá. ath suo firer skildu at nefndr indride hallzson ok hans eiginkuinna hilldur olafsdotter gafu kuitt ok ækiærulaust allt þat tilkall ok loford er þav saugdu at nefndr þordr helgáson hefdi uid sig haft a þeirrá braullaupsdeige edr endra nær vm iordena backa á skogastrond er liggr j eyrarkirkiv sokn. medkēndizst þa þar suo uær heyrdum opth nefndur indride hallzson ath þordur helgason hefde lied sier adur nefndá iord backá æ skogastrond enn alldri gefid ok hann mætte hana rettliga halldá fyrer sier ok sinne kuinnu titt nefndri hillde olafsdottur. Ok til sanninda hier vm settum uier fyr nefnder menn uor jnsigle fyrer þettæ vitnisburdarbref huert er giort uar j þyckaskogi j middaulum tueimur arum sidar enn fyr seiger.

---

594. **24. Maí 1472.** **í Haga.**
22. Apríl 1473. **í Vatnsfirði.**

Sigríðr Þórðardóttir handleggr Gísla Filippussyni lögveð upp í fjórðunginn í Haga á Barðaströnd fyrir þau fimm kúgildi, er Gísli ætti undir henni, og skal hundrað leysa hundrað.

AM. Apogr. 1120, eptir frumriti frá Haga. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Annað innsiglið var dottið frá, en fyrir bréfinu voru, þegar Árni handlék það, innsigli Lopts og Filippusar, enn fjórða innsiglið var brákað og var það hvorki innsigli Hrafns né Sigmundar Eyjólfssonar, að því er Árni segir „að vísu“. En á brotinu stóð: S: IOHANI: GV . . .“.

Þath giorum vær loptur filipusson. hrafn oddzson. prestar. filipus sigurdzson ok sigmundur eyolfssonn leikmenn godum monnum uiturligt med þesu uoru opnu brefi at þá er lidith uar fra hinngadburd vors hera iehsu christi ᴍ.°

cccc.⁰ lxx. ok .ij.[1]) ar sunudagin næstan epter huitasunu j haga á bardastrond uorum vær j hia sam ok heyrdum á ord ok handaband þessar[a] manna gisla filipussonar af einne alfu enn sigridar þordardottur af anare at suo firir skildu at sigridur þordardottur[2]) seldi ok hanlagdi gisla filipussyne laugved upp i fiordunginn j iordina j haga á bardastrond er þordr fader hennar ok ingebiorg halldorsdotter moder hennar gafu henni a gip[t]ingardegi hennar til kaups uid orm biarnarson firir þau .v. malnýtu kugildi er gisli atti under adr nefndri sigridi ok hun med kendiz þar fyrer os fyrnefndum monnum med þeim skilmala at huat sem af færiz fyrsogdum kugildum eda odrum penningum þeim sem gisli feingi henne skýlldi þat allt koma upp j fyrgreint jardar uerd ok logved þar til er hun hefur fullar tolur firir greindan jardarpart. Skylldi adrgre[i]nd sigridur kaupa at gisla fystum huat hun þyrpti med ok hann hefdi til ok hun skylldi hafa af honum kugilldi fystum til leigu en ongum manni odrum. skylldi þesser peningar opt nef(n)z gisla med ongu audru leysaz enn þratt nefndum fiordungi iardar er sigridur atti j haga æ bardastrond hundrad firir hundrad.

Og til sanninda hier um seittiu uær fyrnefnder menn uor insigli firir þetta bref er skrifad uar i uazfirdi i jsæfirdi fimtudaginn j paskauiku ari sidar enn fyr seiger.

---

595. 31. Maí 1472. á Hólum.

Transskriptarbréf.

Bisk. 3. Fol., bréfabók, er Þorlákr biskup lét skrifa 1641—1642. AM. Apogr. 3576, eptir 3. Fol.

Þad giorum vier Eyrekur prestur Eynarsson. Kolli Magnusson og Jon Þorlaksson godum monnum witurligt med þessu woru (opnu brefe). ad vier hofum sied og yferlesid

---

[1]) „fyrst hefr i originalnum skrifad vered lxx ok iij ar. sidan er þad fyrsta *i* utskafed. arstaled á og, oefad, hier ad vera 1472. Enn brefed er ritad 1473“. (AM.). [2]) Þannig.

opin Brief med heilum og oskauddum hangandum Jnsiglum. suo latande ord epter ord sem hier epter skrifad stendur. [Hér kemr:

1, bréf frá 23. Janúar 1471, Nr. 543;
2, bréf frá 24. Júní 1471, Nr. 560;
3, bréf frá 22. Febrúar 1471, Nr. 545].

Og til sanninda hier vm settum vier fyrrnefnder menn wor Jnsigli fyrer þetta Transskriftarbref er skrifad var á Holum j Hialltadal. sunnudaginn næstañ epter festum corporis Christi Anno Domini ⅿ⁰. cd.⁰ lxx.⁰ secundo.

---

596. 10. Júní 1472. á Möðruvöllum.

Sigurðr prior á Möðruvöllum kaupir klaustrinu stöðu tveggja skipa á Óss jörðu af síra Birni Þorsteinssyni fyrir tuttugu málnytukúgilda mánaðarbeit í bæði mál eða tveggja mánaða beit í annað mál í Garðshorns jörð eða selgerð.

AM. Apogr. 4068 „Ex originali“ með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. „Brefed er á kálfskinn. hafa vered fyrer fimm Jnnsigle, eru epter tvö, tveir lauser þveinger og fimta þveingfar“ (J. M.).

Þat giorum vier ketill grimolfsson. þoruardur semingsson ok jon hellgason prestar holabiskupsdæmis ok ormur þorbergsson leikman godum monnum viturligt med þessu voru brefi. þa lidit var fra hingatbvrd vors herra jesv christi þushund fiogur hundraud siðtiger ok t[u]av ær æ maudruvollvm j haurgardal miduikudaginn næsta firir festum barnabe apostoli uorum vier j hia saum ok heyrdum æ ord ok hanndabannd brodur sigurdar priaurs a maudruvollum ok sira biarnar þorsteinssonar ath suo firir skilldu at prior sigurdur keÿpti at adur greindum sira birne til æfinligrar eignar staudu firir tau skip a oss jordu vid oss naust firir klaustrit æ maudruvollum ok giora naust yfer þeim ok geÿmsluhus sem þarfar firir skipin ok a land ath leggia athflutningar sem æ skipunum flytiaz ok suo at flytia til skipanna ok fra sem klaustriuu þarfar þeim ath skadlausu sem at osi bua. hier j moti gaf opptnefndur prior sigurdur titt-

nefndum sira birne med samþyki biskups olafs er þa var æ holum ok brædranna a maudruuollum til æfinligrar eignar firir jordina æ osi manadarbeit j gardzhonns jord er liggur firir ofan hof .xx. malnytu kugilldum a sumarit j bædi mal eda twegia manada j annad mal.

Jtem skulu þeir sem æ osi bua med fre[l]si giora vpp selhus j fÿrrgreindri gardzhons jordu suo morg sem fyr greinda malnytu vel þarfar. ok reka malnÿtuna j frelsi um asslakxstada jord ok hofs jord suo oppt sem þarf þar sem hvarcki eru taudur ne eingiar. flytia j sel ok or þat sem þarfar.

af skilldi þrattnefndur biorn prestur alla beit af kaupplum þeim sem flutt er til skippanna eda fra uttan æfanga ef þarf.

Ok til sanninda hier um settum uier fyr nefnder men vor incigle firir þetta bref skrifad a maudruvollum j haurgardal a sama dag ok ár sem fÿr seger.

---

597. 10. Júní 1472. á Eyrarlandi.

Dómr tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um kirkjureikning á Einarsstöðum og Svalbarði, er Sigurðr Björnsson átti að svara.

AM. Fasc. XIX, 19, frumrit á skinni. Af tólf innsiglum eru nú sex fyrir. — AM. Apogr. 3222.

bref vm einarstadi ok sualbard[1]).
vm þeirra kirkna godz[2]).

Þath giorum uier sueinbiorn þordarson. semingur magnusson. helgi magnusson. bergþor halldorsson. magnus einarsson. jon jonsson. magnus jonsson. magnus asgrimsson. ketill grimolfsson. þorgrimur jonsson. þoruardr biarnarson ok eirekur steffansson prestar hola biskups dæmis godum monnum viturligt med þessv voru opnv brefi. ath þa er lidit uar fra

---

[1]) sualbardz, skbr. [2]) Utan á bréfinu með gamalli hendi.

hingat burd vors herra jehsu christi þusund .cccc. siotiger ok tuo ár. a eyrarlandi j eyiafirde midvikudaginn næsta firir festvm sancti barnabe apostoli á almenneligre prestastefnv voru vier j doom nefnder af vorum nadugum herra ok andaligum faudur herra olaf med guds nad biskup á holum ath dæma vm þa akæru er fyr nefndr biskup olaf kærdi til sygurdar biornssonar vm kirkiugooz á einarstodvm j reykiadal er hann hafdi sig til bundit á sins barns vegna ath suara kirkiunnar goozum. Þui hann reiknadi jordena einarstade fallit hafa til erfdar birne syne sinvm epter sinn faudr biorn sæmundzson. J annare grein var þat synt ok suarit ath fyr skrifadr sygurdr hafdi lagt þar vnder doom huort honum bar ath suara edur ei þeim kirkiugoozvm sem á brazst á kirkinnnar reikning á sualbarde ok hans faudr bar ath suara. var hann þar ok stefndur biskupsens uegna fyrir allar fyrskrifadar saker. Þui ath guds nafne til kolludv dæmdum vier fyrskrifader prestar. j fyrstv stefnuna laugliga ok adur nefndan sygurd laugliga fyrirkalladan ok skylldugan ath luka mork j stefnufall nema hann syne lauglig forfaull ath hann matti eigi koma. J annare grein dæmdum uier þrattnefndan sygurd skylldugan ath luka suo myckla peninga sem hann tok epter biorn sæmundzson ok fiellu epter hann daudan ok eigi erv adr lukter suo leingi sem þeir hrockua til. þar til ath kirkiurnar hafa sina peninga biskupenum j hönd eda hans vmbodsmanne kirknana vegna á einarstodum ok sualbarde. skulu þessir peningar lukazst jnan tueggia manada ath heyrdum domenum ath forfallalausu á einarstaudvm ok sualbárde. enn vm þa ækæru ok vnderlag sem biskupen kærdi til titz nefndz sygurdar vm þau kirkiu gooz sem hans faudr bar ath suara kirkiunne á sualbarde ok adr hefdi fallit enn hann tok vith jordunne ok hann kallazst ecki feingit hafa þa dæmdum vier adur nefnder prestar optnefndan sygurd biornsson skylldugan ath leida tuö laugligh vitne jnnann þriggia manada ath heyrdum domenvm heima á holum fyrir biskupenvm eda hans vmbodsmanne ath biorn sæmundsson. hafi átt suo mykla peninga epter þa er hann gaf sygurde

sýne sinvm jordena swalbard ath kirkiurnar ǫ́ einarstaudvm ok svalbarde hefdi þa matt hafa fvlla sina peninga af greindvm birne. getur fyrnefndur sýgurdr þessi vitne leitt þa dæmum vier hann skýlldvgan epter ath leita med fullum vitnum hveriom fýrnefndr biorn fader hans hefer sidar peninga gefit svo þat megi koma til rettz ranzsaks hverr þa skal suara fýr greindvm kirkiu goozvm. fallizst honum þau vitne ath peningar hafi til verit þa honum var jorden gefen suo mykler sem fýr skrifad stendr. þa dæmdvm vier at opt nefndr sýgurdr skyllde suara kirkivgoozvnvm æ svalbarde vpp ǫ́ sina eigin peninga epter rettri tiltolu. kann sýgurdur ath bíjvíjsa huar peningarner erv nidurkomner sidan jorden var honum gefin. þa dæmdvm vier biskupen skylldvgan ath giora honum reitt[1]) hier vm ok fýr greindum kirkium.

ok til sannenda hier vm settum vier fýrnefnder prestar vor jncigle firir þetta doomsbref skrifat j mýklagarde j eýiafirde lavgardagen næsta epter festum sancti barnabe apostoli ǫ́ sama ǫ́re sem fýr seiger[2]).

---

598. 27. Júní 1472. í Skálholti.

Skipan Sveins biskups í Skálholti (Pétrssonar) um að halda heilagt á Þingmaríumessu og um tíunda og ljóstolla greiðslu.

AMagn. 354. Fol., bls. 91, skinnb., þetta skr. c. 1500; AM. 42A. 8vo. bls. 222, skinnb. c. 1480—1500 (ágrip); AM. 58. 8vo bl. 84 á pappír ritað c. 1570—1600 af Jóni lögmanni Jónssyni. Statútan er til í mörgum pappírsafskriptum, en þær hafa einga þýðingu. Prentuð í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 485 í nótu (eptir 354). Það sem í AM. 200. 4to, bls. 30 er kallað: „Setningar Sveins biskups“, er tekið sitt úr hverri áttinni, snmt frá Sveini, sumt frá Eilífi erkibisknpi og sumt úr Kristinrétti.

Suenonis episcopi statutu[m][3]).

---

[1]) Svo. [2]) Þ. e. 13. Júní. [3]) 42 á spássíu, en með rauðri fyrirsögn stendr: Statntum s[uenonis]; statuta 58.

Anno domini[1]) ꝍ°. cd°. lxx°. ij. woru þessi bod sett af wirduligum herra herra[1]) sueini med guds næd biskupi j skalhollti. oc j samþycki[2]) tekin af ollum lærdum monnum æ almenniligri presta stefnv. laugardag hinn næsta firir peturs ꝍesso oc pals j skalhollti.

Jn primis ath hallda heilagt. wisitacio beate ꝍarie virginis suo sem burdar dag hennar. j suo mata at æ alþingi megi ganga doma þa sem þarf. oc suo liflata menn med logum ef þorf. eda nodsẏn beider. eda adra þarfliga oc nődsẏnliga hluti. þar jnnan þinga at gera[3]).

Jtem ef madur hefir bvskap j annaʀi kirkiu sokn. en er heimilis fastur j anaʀi. lukizt þar tivnder oc liostollar sem buit stendr.

Jtem wistfaster menn þeir sem prėstar. edr. bændr giora til siouar. æ wetur vm vertid. luki liostoll heima j heradi. huerr j sinne kirkiu sokn[4]). nema þar sem biskup[5]) hefir sierliga priuilegium til gefit med sinu brefi oc jnscigli.

Jtem at huerr madr luki sina tiund haust oc wor af ollum þeim peningum sem hann atti skulldlausa j næstum[6]) firir farandi fardogum. [þo at[7]) peningar hans [þuerri edr waxi[8]) æ þeim misserum.

---

599. um 20. Júlí 1472. á Bessastöðum.

Vitnisburðr Bergþórs Þorvaldssonar um landamerki Tjarnar á Vatnsnesi og Flatnefsstaða.

AM. Apogr. 3751, „Epter original fra Tiarnarkirkin a Vatznese“ (AM.). Afskriptin er staðfest: „Þetta hier fyrir framan skrifad er Copierad epter originalbrefe a kalfskinn ritudu, ad þui fráteknu sem hier er nnderstrikad[9]). þad sama er hier epter einni saman gátu sett j stadinn þess er rifid var af hægra jadri kalfskinns brefsins, þetta vottum vier er brefed sáum og hier vid samanlásum j Skalhollti þann 10. Februarij Anno Christi 1708. — Arngrimur Biarnason. — Snorre Jousson. — Þordur Þordarson. — Ormur Dadason“.

---

[1]) sl. 58. [2]) samþycktt 58. [3]) 1. gr. vantar í 42, 58. [4]) hér endar 58. [5]) j skalhollti b. v. 42. [6]) sl. 42. [7]) [huort sem 42. [8]) [vaxa eda þuerra 42. [9]) Hér í hornklofum [ ].

Þat giorer eg bergþor þoruallzson godum monnum viturligt med þessu minu o[pnu brefe at þa] er eg hielt stadin a tiorn a uaznese voru þesse landamerke hauf[d og halldin um þa] tolf manudu er eg uar æ uaznese af amunda isleikssyni bæde uid [mik og sira þord] lopttzson og suo uid fleire adra er þa hielldu fẏr greindan stad. þett[a uar þa haft og] halldit i mille stadarins a tiorn og flatnefsstada brikarklettur sa sem hlein [hefer kalladur] vered og stendr nidre i fiorune i hramsuik og þa upp yfer a backan at [þufum þeim tuei]mur er standa a backanum og þa sionhending i fiall upp i grastein þann s[em stendur uppi] i sandfelle. uar þat haufd og halldin stadarins eign land og reke innan [fra tiarnaræ] og ut til fyr greindra takmarka. og hier epter uil eg sueria ef þurfua þik[er.

Og til sanninda] hier um setta eg mitt insigle firir þetta bref er skrifat uar a bessastodum a altanese [. . . . daginn næsta] firir þorlaxmesso. anno domini ꝏ° cd° septuagessimo secundo.

---

600. **1472.**

Máldagi Þorlákskirkju í Síðumúla, er Sveinn biskup Pétrsson setti.

A

AM. 257. 4to, skinnb. samtíða. AM. Apogr. 2228 með hendi Árna. Að eins upphaf máldagans ártalslaust er og á öðrum stað í sömu skinnb. og Apogr. 2233 og JSig. 143. 4to, bls. 329, c. 1600 (= *b*).

Anno domini ꝏ°. cd.° lxx.° secundo[1]).

Kirkian i Sidumula er helgud hinum sæla[2]) þorlaki biskupi[3]). hvn [a] allt land a frodastodum. fiorum hund[rudum] oc xx. æ hvn ix. kugilldi bulæg. var þetta [þat allt] at helgi biarnason tok med. stod eptir hia oddi bonda ij. kyr. stod oc . . . . eptir nockut litit porcio sidan oddr bondi tok med. lagdi einar jonsson til kirkiunnar ij. bileti er standa

---

[1]) Sijdumule 143. [2]) heilaga *b*. [3]) *b* hættir hér.

yfir alltari. oc glodarker. haukul oc alltarisduk med brnn. litin kross gylltan. sknrþili at kori oc frammi fyrir kirkin. golf i kor oc framkirkiu. hafdi greindr oddur bondi burt fra kirkiunni sæmelegt mariulikneski er greindur einar heitinn hafdi lukt kirkinnni i porcio. a kirkian i ornamentis kirkiunnar. ein messoklædi vond oc hokul lausan. kantara kapu oc slopp vondan. fontklædi vont. alltarisklædi .ij. uond. iiij. kluckur oc biolln oc broten onnur. missale de tempore fra adnentu til paska. oc onnur messubok fra paskum til aduentu oc er roten vm nidurlagit. sequenciubok per anni circulum de sanctis et de tempore oc vantar dominikurnar a sumarit. þorlaks historia. ij. salltarar. jstoriubok fra jolum oc fram yfir paskauiku de sanctis et de tempore. processivnal vondan. canonnm bok. kirial vondan. kapitolarius vondan. lesbok vonda oc en skrædur nokorar. artidaskra. koparstikur. ij. messofata stol. bokaforma. lectara. kalek litin. mariuskript gomul. þorlaks likneski sæmiligt. mariuskript magdalene. smelltan kross oc annan smelltan kross brotin. steindan kross yfir kordyrum. merki vont.

B

Landsb. 268. 4to, bl. 82b, skr. 1601.

Sijdumule.

Kirkia j sijdumula a lañd a frodastoduṁ iiij huñdrud oc xx. hnn a xx kugillde bulæg. lagde einar jonson til kirkinnnar ij lijkñeske et cetera. Stañda eptir ij kugillde hestur oc hross hia odde boñda þorkelzsyne oc porcio er fell a medañ hann hiellt. hafde hann j burttu frá kýrkiunne mariu lijkñeske sæmiligt[1]).

---

[1]) Hér kemr strax á eptir máldagi Magnúss biskups frá 1478, sem telr porcio um fimm ár; gæti þetta því verið Sveinsmáldagi frá 1472—73.

601. [1472].

Ágrip af máldaga Húsafellskirkju í Borgarfirði.

Landsb. 268. 4to, bl. 118_b, skr. 1601.

Husafell.

Kirkia ad husafelli a heimaland allt.
fiogra manna messuklæde.
þetta á hun jnnan sig et cetera[1]).
Þar skal vera kuenngilldur omage janfnan.
hefur aukist fyrir kirkiunne sijdan sijra valgardur tok aptur stadenn. viij kyr oc iij asaudar kugillde. oc eirn hestur.

---

602. 4. September 1472. á Flugumýri.

Dómr tólf presta, útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um Mjóvadalsmál; hafði Þorsteinn Ormsson beitt Mjóvadal, en biskup taldi dalinn eign Skrapatungu, jarðar Hólakirkju.

AM. Fasc. XIX, 17. Frumrit á skinni. Af 12 innsiglum eru nú 8 fyrir bréfinu. — Apogr. 3220. Sbr. Biskupsúrskurð frá 9. Sept. 1472, Nr. 603.

domsbref vm þostein ormsson[2]).

Þath giorum vier sveinbiorn þordarson. jon broddason. þosteinn jonsson. þorleifur magnusson. sigmundur steindþorsson. sygurdur þorlaksson. andres jonsson. nicholas þormodsson. biorn þorsteinsson. lodvik hallzson. þorarenn þordarson ok geir vigfvsson prestar hola biskups dæmis godum monnum viturligtt med þessv voru brefi ath þa er lidit var fra[3]) hingatburd vors herra jhesv christi þvsvnd .cccc. siotiger ok tuo ár. a flugumyre j skagafirde faustudagen næsta fyrir mariomessv sidarri vorvm vier j dom nefnder af vorum nadugum herra ok andaligvm faudr herra olaf med guds nád biskup ath holvm ath dæma vm þa akærv er biskupen

---

[1]) Hér sleppir máldagabókin úr með vilja. [2]) Utan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og með hendi frá 17. öld: Skrapa(tunga). [3]) bætt við; vantar í frumritið.

kærdi til þosteins ormssonar ath hann hefdi geingit jnn j fasta eign kirkiunnar ok giört sel fyrir avstan fram ana j miofadæl beitt dælen ok haft þar selfor vpp æ tvo sumur edur meir enn biskupen reiknar fýrsagdan dæl eign holastadar jardar skrapatungv er liggur j hauskaulldzstada kirkiv sokn. hafdi ok biskupen latid sina fiora presta ríjda ä fýrskrifada landareign ok skoda hvort þeim þætti likara ath jorden j skrapatungv ætti fýrskrifadan dal fyrir austan äna eda jorden manaskal er þosteinn reiknadi dalen eiga. sorv þessir fýrskrifader fiorer prestar þar fyrir oss fullañ bokareid ath þeir hugdv þat eina landareign vera er kalladar erv gulltungur er akallzlaus er halldin eign skrapatungv ok miofadal fyrir austan ana saker äar þeirrar er liggur epter endilongvm dælnvm. var einn af þessvm fiorum prestvm sem sorv þostein jonsson. annar jon broddason. þride biorn þosteinsson ok enn fiorde besse suarttsson. suo ok hafdi biskupen þar fiora votta · þa er aller villdv sueria ath fýrskrifadur miofadalr hafdi verit hafdur ok hallden eign skraptatungu med gulltungu. bardardal ok ambattardæl.

J annare grein sýnde þosteinn ormsson þar med brefum ok jnciglum ath hann hefdi latit sveria tuo vitne fyrir eigle grimssyne er þa hafdi kongsins sýslu j hvnavatzþinge sidan hann var stefndur kirkiunnar vegna ath jorden[1]) manaskal hefdi verit eignadur allr miofvadalr og þar med leit[1]) hann lesa .vi. manna dom er hann sagdi eigil grimsson nefnt hafa ýfer fyrskrifudu mæle. sidan adurnefndur þosteinn var stefndur kirkiunnar vegna vm adr greinda landareign. var sa domur þar suo vpp lesinn ath jordvnne manaskal hefde verit dæmdur allr miofvadalr. nema eignarvitne kæmi j mote.

Nu saker þess ath kirkiunnar lavgh suo wtvisa ath þat er bannsauk ath draga þau mæl vnder leikmanna dom edur profualeislavr[1]) sem heilaga kirkiu ahrærer edur hennar eigner. Þui ath guds nafne til kaulludv dæmdvm vier

[1]) Svo.

fýrskrifader xij prestar. j fýrstv fýrnefndan þostein ormsson langliga firir kalladan hier j dagh ok stefnvna lavgligha. J annare grein dæmdum vier þav prof eida ok vitne sem þostein ormsson hefer latit sneria fyrir eigle grimssyni j hvnavatzþingi olavgliga tekin ok ecki afl hafa j þessv male saker þess ath þav voro af þeim tekin ok dæmd sem þess mals var ecki domare ýfer. Þui dæmdum vier biskupen skýlldvgan ath leida avll þav vitne hier j dag sem hann hefer vpp á fýrgreinda landareign. ok hier epter liet biskupen sueria fiora skilrika votta þar fyrir oss. sóór þat enn fýrste ath selfôr var hôfd fra skraptatungu fyrir austan æna j miofvadæl ok var þa reiknud eign jardarennar j skrapatnngu ok þetta sama visse hann haft ok halldit vpp a halfan fiorda tavg vetra ath skrapatnnga ætti miofuadal fyrir austan ána. annar sóór þar ath hann visse þenna sama dal hafa (verit) hallden eign skraptatnngv vpp a .xxx. vetra akærnlaust ok þar med gulltungvr. bardardæl ok ambattardæl til motz vith þnera j nordrardal. adrer tveir sóórv þat ath fýrskrifadur miofvadalr hefdi verit hafdr ok hallden eign skrapatungv vpp á halfan fiorda tavg vetra ok þar med gulltungnr. bardardæl ok ambattardæl. Jtem j þridiv grein dæmdvm vier epter þeirre skodvn. gognvm ok vitnvm sem hier hafa verit svaren j dag sem oss leizt aullum skieligre ok suarligre enn þav sem þosteinn fram leiddi eda hafdi leitt einkanligha saker þess bokareids sem þeir fiorer prestar sóórv sem fýrskrifader standa. þui dæmdvm vier landeign j miofuadæl firir austan æna skrapatvngv j laxardæl epter þeirre hefd sem hier hefer verit svarit j dagh til æuinligrar eignar nema þosteinn late sveria af tueimnr skilrikum vottum ath þat sie eign jardareñar á manaskal epter þni sem logboken wtuisar ef hvn skal orænt vera. skal hann þessi vitne leitt hafa jd sidazsta j vor fyrír krossmessv heim á holvm firir biskup olafve edur hans vmbodsmanne. Suo ok eigi sidur dæmdvm vier opt nefndan þostein skylldugan ath syna hier j dagh ath honnm hafi verit selld landareign fyrir austan æna j miofuadæl med jordvnne manaskal. getur hann þat sýnt þa dæmdum vier honum

tylftareid ath hann hygdi siña eign epter kaupi sino skal hann vinna hier j dagh þenna eid firir biskupenvm edur hans vmbodsmanne. sverr hann þenna eid sem fẏr skrifad stendur þa dæmdvm vier hann kvittan fyrir halld ok medferd ǘ landareignenne þo ath hann geti eigi eignarvitnen leitt. fellzst þosteine þesse eidr ok þav vitne sem fẏr skrifad stendnr þa dæmdvm vier bisknpen skẏlldngan ath leida þau vitne ath honnm hefdi verit firirbodit ath nautna fẏrskrifadan miofuadæl fẏr enn laga vegur geinge ǘ titt nefnda landareign. var þat ok svarit epter vorum dome af þeim presti sem þa var radsmadur ǘ holnm ok einvm leikmanne þar til ath honum var firirbodit ǘ kirkiunnar vegna ath hafua sier til nytta fyr sagdan dæl fẏr enn laga vegur geinge ǘ millvm kirkiunnar ok hans hnort kirkian ætti ednr hann fẏr sagda landareign. barv þeir ok þat ath þat hefdi verit tvav snmur sidan med þui sem þa var ok nv ẏfer stendur. enn titt nefndur þosteinn kendizst ath hann hefdi dalen haft. ok en ath þessvm vitnum leiddum dæmdum vier opt nefnder prestar þrattnefndan þostein ormsson skẏlldugan ath luka heilagre holakirkiu sextige marka vpp ǘ hvort þat svmarit sem hann hefer þar haft selfôr j fẏr skrifaudvm dal firir austan ana sidan honum var fyrirbodit ǘ kirkinnnar vegna med slikn landname sem logbok vtuisar sno framt sem hann getur eigi eignarvitnen sẏnt ok hann fellr ǘ eidenvm þeim sem vier haufvm honum dæmt. skulu þessir peningar lukazst ath næstum fardaugvm biskupenvm edur hans vmbodsmanne heim ǘ holum ok þostein skylldugan ath taka lavsn ok skript af biskupenvm epter kirkiunnar laugvm ef hann fellzst ǘ malenv þui oss lizt hann þa fallen j bann af sialfv verkenv.

var þessi vor domur vpp sagdur j sama stad. dag ok ær sem fẏr segir.

ok til sannenda hier vm settvm vier fẏrskrifader xij prestar vor jncigle firir þetta domsbref skrifat æ holum j hialltadæl þrim nottum sidar en fyrr seigir[1]).

---

[1]) Þ. e. 7. Sept.

603. 9. September 1472. á Hólum.

Ólafr biskup á Hólum staðfestir Mjóvadalsdóm.

AM. Fasc. XIX, 18, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — Apogr. 3221. Sbr. dóm frá 4. Sept. 1472, Nr. 602.

Samþickt biskups olafs a xij presta Dom[1]).

Víj oläf med guds nad biskup a holum giorum godum monnum viturligt med þessu voro opnv brefi ath þa er lidit var fra hingatbvrd vors herra jhesv christi þvsvnd. cccc. lxx. ok tvav ar ä flvgvmyre j skagafirde faustvdagen næsta fyrir marivmessv sidare[2]) beiddv oss ok kravfdv vorer .xij. prestar þeir sem vier haufdum þar j dom nefnt ath dæma j millum heilagrar hola kirkiu ok þosteins ormssonar vm þa akærv sem víj kærdum þar til hans kirkiunnar vegna ok þeirra domsbref þar vm giort wtvisar. wrskurdar vpp ä huort oss litizst sa domur logligur eda eigi sem þeir haufdu þar vm dæmt.

Nv saker þessarar þeirra beidzslu segivm víj adur nefndvr biskup olaf oss j domsæti sitiande jn nomine domini Amen. med fvllvm laga wrskurde þenna þeirra dom sem þetta vort bref er med fezt j alla stade laugligan med aullum sinvm greinvm ok articulis ok obrigdeliga halldazst eiga kirkiunnar vegna. var þessi vor wrskurdur vpp sagdur j sama stad ok dag sem fÿr seiger. ok til sannenda hier vm heingium víj vort jncigle fyrir þetta wrskvrdarbref skrifat a holum j hialltadal fim nottvm sidar enn fÿr skrifat stendur.

---

604. 9. September 1472. á Hólum.

Vitnisburðarbréf um landamerki milli Geldingaholts og Glaumbæjar í Skagafirði.

AM. Fasc. XIX, 21, frumrit á skinni. Bæði innsiglin eru fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 3224.

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [2]) Þ. e. 4. Sept.

vm landamerki j mildom geldingaho(l)t oc glambæ[1]).

Þath giorvm vith sueinbiorn þordarson ok nicholas þormodsson prestar holabiskups dæmis godum monnum viturligth med þessv ockrv opnv brefi ath þar voru vith j hia sæm ok heÿrdvm ꝺ́a ath biorñ amundason ok jon þordarson hændfestv biskup olaf svo felldan vitnisbvrd vm landamerki j millvm gelldhinga holltz ok glavmbæiar. ath þat var haft ok halldit landamerki j millvm sagdra jarda ath gelldhingaholt ætti svnnan ath kelldvnne þeirre sem geingur vr holltz tiorn ok ofan j glavmbæiarqwisl enn halldorstader ath wtan en glavmbær ætti ath þverqwislenne þeirre sem handan gengr wr votnonvm ok heim j glavmbæiarqvisl. samaleidiss handfestv fÿrskrifader menn adur nefndvm biskup olaf ath þeir vissv firir fvll sannende ath selfor var havfd j reÿkiaskard firir svnnann læken fra geldhingahollte ok alldre heÿrdv þeir þar tvimæle ꝺ́a hafa leikit ath annar ætti fÿrgreinda selfor meir enn vpp ꝺ́a xl vetra. ok hier epter saugduzst þeir villdv sveria ef þvrfva þætti. ok til sannenda hier vm settvm vith fÿr nefnder menn ockvr jncigle firir þetta bref skrifat ꝺ́a holvm j hialltadæl midvikvdagen næsta epter marivmessv sidare. anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ secvndo.

---

605. um 16. September 1472. 3. Janúar 1474. á Hólum.

Vitnisburðr þriggja manna um að síra Jón Broddason, ráðsmaðr Hólakirkju, og Þorvaldr Jónsson hafi riðið á landamerki milli Hóla og Reykjarhóls í Fljótum.

AM. Apogr. 3581 með hendi síra Snorra Jónssonar eptir frumritinu, sem var í bréfasafni Hólastóls. „Þetta bref er original á pergament“ (S. J.). Þrjú innsigli höfðu verið fyrir bréfinu, en þá var ekki eptir annað en brák af tveim þeirra. „Brefid liggr i Stiftskistunne á Holum. Copian

---

[1]) Utan á bréfinu með samtíða hendi norskulegri, og er það líklega hönd Ólafs biskups sjálfs.

kom til min fra Sra Snorra Jonssyne 1721“ (A. M.). Nýleg afskript af bréfinu er í Landsb. 18. Fol. I, 176.

Þath giorum uier þorgeir bauduarsson. jon þordarson ok arne biornsson godum monnum viturligt med þessu voru opnv brefi ath vier vorum j hia saum ok heýrdum ꜳ j ymbruuiku vm haustit anno domini ꝏ°. cd.° lxx.° secundo. ath sira jon broddason radzman æ holum ok þorualdur jonsson rijdu ꜳ landamerki j millum hola iord holastadar ok reýkiarhols er liggia j holltz kirkiusokn j fliotum. ok vm þann teigh er fýrnefndur þorualldur eignar sier ok sagdi ath arne hauskaullzson hefdi sellt sier. Enn vier hyggium epter uorri sannvizsku[1]) ath holar jord hola stadar eigi fyrskrifadan teigh ok hennar eign vera saker þeirra likenda ok merkia er ganga j millum fyrskrifadra jarda. Spurdi þa adurnefndur sira jon optnefndan þorualld ath huert skial hann hefdi fur fyrgreindum teig medan hann stod ecki skrifadur j hans kaupbrefi er sira jon lass. suaradi þa tittnefndur þorualldur ath hann hefdi þar nogh vitne til ath arne hauskaulldzsson hefdi rijdit æ ok sellt sier ok afhent sier optnefndan teigh elligar ætti hann ecki. ok ecki hefdi hann sellt sier hann[1]). Bad optnefndur sira jon oss ath minnazst þessa hans lysing. firirbaud ok þa sira jon þorualldi ath nytia fýrnefndan teigh edr undan skiale ath skiota edur hann j bruttu fꜳ fyr enn reittur[1]) laga uegur geingi heir vm. Enn hann suaradi ath hann skýlldi hann j burt fꜳ. suo ath þeir skýlldu ecki fꜳ hann.

Ok til sannenda hier vm heingium vijer fýrnefnder menn vor jncigle firir þetta bref skrifat ꜳ holum j hialltadæl tivnda dagh j jolum anno domini ꝏ°. cd.° lxx.° iiij.°

---

606. [5. Október 1472].

Vitnisburðr Guttorms Krákssonar um landamerki Hamraènda og Snóksdals í Dölum.

---

[1]) Þannig.

AM. Apogr. 1433, án efa eptir frumriti.

Suo felldan uitnisburd ber eg guttormur kraksson um landamerki j mille hamraenda j daulum og snoksdals. þa eg uar þar heimamadr hia ara dadasyni xij manudu at eg heyrda eigi aunnr landamerki halldin þar j mille enn upp at þresskillde og adr nefndr ari dadason hellt ecki aunnr landamerki og alldri let hann uina so eg uissa. Suo og uissa eg at ari dadason og aller hinu ellztu menn þar helldu þat og kaulludu leirmula sem stendr fyrir ofan barnhyl fyrir nedan þresskielld. heyrda eg og fyrnefndr guttormur kraksson optnefndan ara dadason alldri kalla aunnr landamerki eda lata uinna enn nu eru greind medan eg uar þar og suo let hann alldri uinna upp yfer steinbogann. og her epter uil eg sueria ef þurfa þicker.

---

607. 5. Október 1472. á Skarði.

Vitnisburðr Þórarins Aronssonar, að hann hafi, í umboði Ólöfar hústrú Loptsdóttur, tekið vitnisburðinn Nr. 606 af Guttormi Krákssyni.

AM. Apogr. 1433, án efa eptir frumriti.

Þat giore eg þorarinn aronsson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi at eg medkennumzt at eg hefi tekit suo felldan uitnisburd j vmbodi hustru olofar loptzdottr af guttormi krakssyni med svordum bokareidi. svo latanda ord epter ord sem þessi skrain utuisar sem her er med fest brefit. þessum monnum hia verundum birni helgasyni og joni petursyni. og maurgum audrum godum monnum hiaveraundum. Og til saninda her um set eg mitt inncigle fyrir þetta bref skrifat á skardi á skardzstraund manudaginn næsta epter michaelsmessv. þa lidit var fra hingatburd uors herra ihesv christi ɱ. cccc. lxx og ij. ar.

---

608. 7. Október 1472. í Björgvin.

Bjarni Þórarinsson fær með samþykki Solveigar Guðmundardóttur, konu sinnar, bróður Gunnari Jónssyni af Þingeyraklaustri af Íslandi, klaustrinu til fullrar eignar jörðina Kaldaðarnes í Bjarnarfirði, en Bjarni hafði feingið 290 gyllini af Gunnari af fé klaustrsins.

Frumbréfasafn Jóns Sigurðssonar á skinni Nr. 5. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu, og er nú einungis eitt af þeim eptir, enn allir eru þveingirnir fyrir.

kalldadarnes.

Ollvm monnvm þeim sem þetta bref sia edder heyra senda meistare alf jvarsson meistare asgavt kanunkar j þrandheim hening mikelsson markuard heinreksson radmen j bergvin arne hoskolldsson[1]) þord eyiolfsson jon bersson leikmenn kuediu gvds ok sina kvnigt giorande med þessv woro brefe arvm epter gvds bvrd ꝏ cccc siotiger ok ii ar m(i)dvikvdaginn j festo sancti brigidi vidve woro ver j hia sagvm ok heyrdum æ ord ok handaband þessara mana brodurss gvnars ionsson(ar) af þingeyraklavstre af jslande ok biarna þorarensson(ar) af einne alfv at svo firir skilldv at fyr greindur biarne feck þingeyraklavstre til fvllrar eignar jordina kadlldadarnes[2]) er ligur j biarnarfirde med vpplage ok samþyke ok handabande solveigar gvdmundardotur hans egin hvstru med ollvm gognvm ok gędum sem greindre jordv fylger ok fylgt hefur at fornv ok nyv firir þa peninga sem fyr greindur broder gvnar hafde feingit fyr nefndvm biarna. medkendezt þrat nefndur biarni at hann hefde vpp boret af tit nefndvm brodur gvnare a klavsturins[2]) vegn(a) a þingeyrvm fimtigi gyllene ens þridia hvndrads vtañ klavsturins[2]) forman ok conventu brędur vile helldur hafa adrar jarder edur lausagosz. lofade fyr nefndur biarni ok hans hvstrv ad fornegia adur greinda peninga klaustrenv.

Ok til saninda hier vm setum ver fyr nefnder menn

---

[1]) hoskoksson, frbr. [2]) Svo.

vor jnsigle firir þetta bref skrifat j bergvin deige ok are sem fyr seiger.

609. 18. Októher 1472. á Skarði.

Hrólfr Björnsson selr Egli Grímssyni jörðina Síðu á Skagaströnd, með sölvaiferð í Svansgrundarfjöru gegn beit, fyrir lausafé.

AM. Fasc. XIX, 25, frumrit á skinni, götugt og skemt af fúa. — Fjögur innsigli hafa fyrir bréfinu verið, en þau eru öll dottin frá.

jardabref sidv[1]).

Þat giorum vier halldor magnusson jon gizvrarson amvnde ormsson oc sygrdr þorbiarnarson godvm monnum kvnnegt med þessv vorv opnv brefe at þa lidet var fra hingatbvrd vors herra jhesv christi þvsvnd fiogr hvndravt siavtiger oc tavo[2]) ar svnnvdagen fysta j vetre æ skarde j langadal voro vęr j hia savm oc heyrdvm ǫ́ ord oc handaband egels grimssonar oc hrolfs biornsonar at svo firir skildv at fyr nefndr hrolfr sellde nefndvm egle alla jordena sidv er liggr æ skagastravnd j havskavlldzstada kirkiv sokn̄ med avllvm þeim gavgnvm oc giędvm sem greindri jordv fylger oc fylgt hefer ad fornv oc nyiv oc hann var fremst eigande at orden. sagde hrolfur at sida ętte einsaman jferd æ svmar til savlvatekiv j svansgrvndar fiorv enn svansgrvnd beit j staden sem mavgvlegt þiker. hier j mote gaf egell svo ordna peninga. fiora gelldinga gamla þar vpp æ staden oc sex fiordvnga smiors oc þar til fiogr bvlęg kvgillde ad nęstvm fardavgvm oc frida ti[v] avra. skyllde opt nefndr egell hallda iordvne til laga enn þratt nefndr hrolfur suara lagariptingum ef æ verda.

Oc til sannenda hier vm settum vęr fyrr nefnder menn vor jnsigli firir þetta jardar kavps bref er giortt var j sama stad dege oc are sem fyr seiger.

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi. [2]) Svo.

610. **18. December 1472.** **á Möðruvöllum.**

Úrskurðr Brands lögmanns Jónssonar um kaup milli þeirra hjóna Björns Sæmundssonar og Snjófríðar Björnsdóttur, þar sem Björn seldi henni jörðina á Einarsstöðum í Reykjadal.

ÍBfél. 125A. 4to, bl. 64—65, skr. c. 1680; en til samanburðar er haft ÍBfél. 67. 4to, bl. 47b—48, „Iclis“ með hendi síra Eyjólfs Jónssonar á Völlum. Afskript af bréfi þessu frá öndverðri 17. öld er og í AM. 199. 4to, bls. 74—77.

Wrskurdur brands Jonssonar logmanns. wmm kaup mille þeirra Hiona Biornz Sæmnndssonar og Sniofrijdar Biornsdottur[1]).

Aullnm monnnm sem þetta Breff sia ednr heÿra sendir Brandnr Jonsson logmann nordann og vestann a Jslandi knediu gudz og sijna. kunnugt giorandi. þa lidid var fra [gudz burd 1472[2]) ar fimtndaginn næstann eptir Michaelsmesso[3]) j Saurbæ j Eyafirdi a þingstad rettnm kom firir mig sniofridur Biornsdotter og birtti firir mier. xij. manna dom so latandi ad þeir hofdn dæmt vndir minn vrskurd. huortt þad kaup og fiar vmmskipti være logligt edur ei[4]) sem Biorn Sæmundsson og Sniofrijdur biornzdotter hofdu giortt sijn a millnm wmm jordina Einarstadi j reikiadal. Stod og so j þeirra domi ad sniofridur biornzdotter hefdi birtt firir þeim vmmbodzbref vndir[5]) godra manna Jnnsiglum ad biorn Sæmundsson Bondi hennar hefdi feingid henni vmmbod med handsolnm[6]) ad kaupa og skipta vid sig vmm jordina Einarstadi j Reikiadal og þeim peningum sem hun atti j hans gard j mala sinn. Birtist og so j þeirra domi ad sniofridnr biornzdotter hafdi synt[7]) kanp þeirra Biorns Sæmnndssonar vmm fyrr greinda jord. ad hun hefdi sellt honum jordina Einarstadi j reikiadal til fullrar eignar firir. LLc.[8]) j frijdum peningum og ofridnm er hun atti adur j

---

[1]) Útskript af orskurdi Brands lögmanns um Einarsstadi 67. [2]) [hingatburd vors herra Jesu Christi MCDLXX og tvö 67. [3]) Nicolausmesso 67. [4]) eigi 67. [5]) med 67. [6]) handabandi 67. [7]) þar, b. v. 67. [8]) tiutygi 67.

hans gard j māla sinn. og þar til jordina Kross j Liosavatzskardi firir .xx^c. og var þad[1]) sȳnt og suarid af .ij. skilrijkum uottum ad biorn sæmundsson hefdi afhent med handabandi sniofridi biornzsdotter konu sinni jordina Einarstadi j re[i]kiadal thil fullrar eignar eptir þui sem þeirra kaupbreff þar vmm giortt vtvijsar og hann medkendist ad hann hefdi fulla peninga upp borid af fyrr greindre sniofridi. so honum vel nægdi[2]) firir optnefnda jord Einarstadi. vtvijsadi þrattneffndur domur ad Sygurdur Biornzson heffdi þar verid logliga fyrir kalladur og hans var þar beidstz og krafist af kongs vmmbodzmanne og Sniofridi Biornzdotter. Enn hann kom eigi þar og einginn hans vmbodzmadur. nockur suor firir sig ad vitna[3]) edur adra. vottadist[4]) suo j þeirra domi ad þeir hefdi dæmt sniofrijdi Biornzdottur loglega meiga ad sier taka jordina Einarstadi j Reykiadal og hallda til laga[5]) kaupi sijnu og affhendingu. Beiddi og krafdi Sniofridur[6]) mig laga wrskurdar hier vpp ā. huortt hun skylldi meiga[7]) eiga jordina Einarstadi[8]) eptir sijnu [kaupi og[9]) fiar ummskipti. Nu saker þess ad logbok vottar[10]) so. eff bondi sendir husfreyiu sijna[11]) ad kaupa badum þeim til þarfa þa skulu halldast kaup hennar ofolsud. Enn mier lijst j kaupi þeirra huorki uiel. arfsuik nie fals fyrir þa grein ad hennar vitagotz og mali stodu j hans gardi og hon keypti dyrari[12]) jordina enn fie la j henni. enn malinn var eyddur. var þad og ei synt firir mier ad nockur væri su skulld j gard Biornz Sæmundssonar ad greïnd Sniofridur ætti sinn mala þar firir ad missa. edur jordin mætti henni þar firir ei seliast. Stendur og suo j landzlaga bokini[13]). ad giallda[14]) skuli allar logligar skulldir af eignum ef ei er lausafie til. so og þo hann[15]) selie jord sijna huorium sem hann vill. þa er kona hans þar ecki fra skilin helldur enn adrer menn. Enn oll handsolud mal skulu halldast þau

---

[1]) og b. v. 67. [2]) aanægdi 67. [3]) veita 67. [4]) vottadi 67. [5]) eptir b. v. 67. [6]) Biornsdottir, b. v. 67. [7]) sl. 67. [8]) i Reykjadal b. v. 67. [9]) [sl. 67. [10]) kaupa(b). 24 (á spássíu). [11]) til kaupa, b. v. 67. [12]) dyrra 67. [13]) Mannh. 1 (á spássíu). [14]) gialldast 67. [15]) madur 67.

sem bok[1]) mælir ecki á moti. Hefur og optneffndur Biorn Sæmundsson þetta þeirra kaup og fiar wmmskipti huorki brigt nie rofid ad sier lifanda. Enn kaupid er bædi sýnt og suarid. og þui ad til kolludum hinum[2]) bestum monnum sem hia mier voru og mier samþyckiundum og eptir ollum fyrrskriffudum greinum og skilrijkium. og ad so proffudu máli sem þa kom firir mig. sagda eg j gudz naffni amen med fullum laga vrskurdi. sniofridi Biornzdotter jordina Einarstadi j reykiadal thil fullrar eignar eptir þui kaupi og fiar vmmskiptum sem Biornn Sæmundsson og opt neffnd Sniofridur hoffdu giortt sijn a millum og þeirri afhending ad hann afhenti henni jordina ad sier lijfanda. Og thil sanninda hier vmm set eg mitt jnnsigli firir þetta vrskurdar Breff skriffad a Modruvollum j Eyafirdi fostudaginn firir thomasmesso postula a sama ári sem fyrr seigir.

---

611. [eptir 1472].

Skrá um peninga þá, er gefizt hafa til Skúmsstaðakirkju í Út-Landeyjum, síðan síra Finnr tók við.

AM. 260. Fol, bls. 32—33 (niðrlag Skúmsstaðamáldaga Lx); AM. 256. 4to, skb. 1640; AM. 259. Fol., skr. c. 1640; Landsb. 350. 4to, skr. 1643; JSig. 147. 4to. skr. 1655. Bók skrifuð á Látrum vestra 1665.

Jtem hafa svo mykler peningar giefist til kirkiunnar sijdan sira Finnur tok vid.

Gunnvør kugilldi.
Þorbiorn kugilldi.
Bergþor oc kona hanz .ij. kugilldi.
Gudmundur Hrafnsson .v^c^.
Hrafn son hanz .ccc.
Magnus Oddsson .ccc.
Ragneidur epter Magnus heitinn Jonsson .x^c^.
Hallsteinn Þorsteinsson kugilldi[3]).

---

[1]) kaupa(b). 14 (á spássíu). [2]) þeim 67. [3]) eitt, b. v. 147.

612. **17. Janúar 1473.** **á Hólum.**

Stefnubréf Ólafs biskups á Hólum til Þorláks Gíslasonar um það, að hann hefði farið til Efsta-Lands, jarðar Hólakirkju, brotið upp bæinn, raskað húsum og hrakið Ásgrím Árnason, landseta heilagrar kirkju.

AM. Fasc. XX, 7, frumrit á skinni með tveim bráknðum innsiglum. — AM. Apogr. 3231.

bref vm þorlak gislason[1]).

Vj olaf med guds nad bisknp a holum giorum þik viturligt þorlakur gislason ath vj berum þig þeirri sak ath þu fort til efsta landz til uorrar jardar ok heilagrar holakirkiu. bravztn upp bæinn ok raskader husunum ok rænter peningum ok þar ofan æ drot þu ok hrakter vorn man ok heilagrar kirkin landseta asgrim arnason med fnllre heimsokn. firir þessar saker krefium vj ok biodum þik vnder skýllda hlýdne ath koma til oss heim til hola edr þar vj erum inan sunnvdagin j faustungang[2]) ath forsnara þik firir þetta mal er vj berum til þín. En villt þv vera þriozknr ok þrar ok ecki koma forsuar ath veita þa settinm uj þik utt af guds þionostu ok heilagri kirkiu ok fyrirbiodum uj hverium presti ath sýngia edr lesa ufer[3]) þic. fra þeim svnnvdeiginum j faustungang[2]) nn næst er kemur ok þar til er þetta þitt mal er vtt af geingit med laugum þui vj haulldvm þic fallin j ban af sialfs þins verki éf þn afbatar þic ecki um þetta mal sem vj þeinkinm. biodnm vj þik sira olafnr þorgeirson under skyllda hlýdne ath lesa þetta vort bref fyrir þorlaki gislasyni sua hatt ath hann megi vel heýra ef hann uill. ok sendi oss aptur þetta vort bref innciglat med þinu incigle ad secundam caudam til sanz vitnisburdar her um ath þu hafer trulega þessa nora skipan giort. Ok til sanenda her vm settvm vj vort incigle fyrir þetta bref giort æ holvm j hialltadal svnnvdagin næsta epter geisladaghin anno domini m cd lxx tercio.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Svo. [3]) Svo = yfer.

613. **23. Febrúar 1473.** **á Hólum.**

Ólafr Rögnvaldsson biskup á Hólum staðfestir dóm Jóns prófasts Snorrasonar frá 21. Okt. 1454 um lambseldi til Vallakirkju í Svarfaðardal, Nr. 114.

AM. Fasc. XIII, ad 19, frumritið á skinni. Er bundið saman við úrskurðarbref Jóns Snorrasonar, en innsigli biskups er dottið frá. AM. Apogr. 174, og er þar ártalið lesið sem 1476.

Víj olaf med guds nad biskup ǫ́ holum giorum monnum viturligth med þessu voro opnv brefi ath sira magnus jonsson curatus ǫ́ vollum j suarfadardæl beiddi[1]) oss vrskurdar vm þat lambseldi sem kirkian ǫ́ vollum æ vm allan suarfadardal ok jnn til haga ǫ́ strǫnd sem domsbrefit þar vm giort vottar. þui jn nomine domini amen segium víj fyrnefndr biskup olaf med guds nad med fullum laga wrskurde þenna dande manna dom sem þetta vort bref er med fezst j alla stadi logligan med ollum sinum articulis. ok obrigdeliga halldazst skulu kirkiunar vegna æ vollum vm fyrnefnt lambselde. var þessi vor vrskurdur giorr ok vpp sagdur æ holum j hialltadæl jn vigilia sancti mathie apostoli. anno domini ꝏ.º cd.º lxx.º iijº. ok til sanenda hier vm heingium víj vort jncigle firir þetta bref skrifad j sama stad dag ok ǫ́r sem fýr seger.

---

614. **26. Febrúar 1473.** **á Ökrum.**

Guðmundr Húnrauðsson kvittar Finnboga Jónsson um þau fimm jarðar hundruð, er hann hafði selt Finnboga.

AM. Fasc. XX, 11, frumrit á skinni. Af þremr innsiglum er nú eitt eptir. Frumrit hafði sira Skúli átt á Grenjaðarstað. — AM. Apogr. 553.

Þat gio(r)um uier magnus hallason. helgi gudmu(n)zson og steirn steinmodson godum monnum vitnrligt med þessu uorv opnn brefi ath þa lidit nar fra hingadbvrd nors

---

[1]) beiddu, frumbr.

herra jhesu christi. ꝏ. cd. lxx. og .iíi. ar æ faustudagin nęsta epter matiasmessu um uetturin a þolleiksstodum j skagafirdi uoru uier hia saum ok heyrdum æ ath gudmundur hunraudsson gaf finnboga jonsson aurlungis kuitta(n) ok akerulausan med handabandi um þau fimm hundrud sem hann hafdi honum skylldugur ordid fyrer þann iardar partt er greindur gudmundur hafdi sellt ÿrnefndum finnboga ok adr nefndur gudmundur medkendiz ath hann hefdi þessi fimm hundrud upp borit af titt nefndvm finboga suo honum uel anęgdi. Ok til sannenda hier um settu uier fÿr nefnder menn vor jncigli fyrer þetta bref gertt æ aukrum j skagafirdi a degi ok ari sem fyr seger.

---

615. 27. Febrúar 1473. í Vatnsfirði.

Úrskurðr Jóns prests Gíslasonar, prófasts milli Geirhólms og Langaness, um svör og sektir Hákonar Jónssonar, Ólafs Jónssonar og Jóns Sigmundssonar, er Þorleifr Björnsson kærði fyrir það, að þeir hefði ranglega haldið fiskitollum Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apogr. 1071, eptir frumritinu, sem var á kálfskinni, og er afskriptin staðfest í Skálholti 30. Dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Snorra Jónssyni og Þórði Þórðarsyni. „Þetta bref er accuratè afskrifad. Er allt þad rangt i originalnum sem hier er rangt inne“ (AM.). — Apogr. 947 eptir kopiubók Ara Þorkelssonar, er rituð var með hendi Ara Magnússonar í Ögri á yngri árum.

Vm̄ allan(!) fisketholla aff vathzfirde[1]).

Þat giöri eg jon prestur gislason profastur millum geirholms ok langanes godum [monnum[2]) kunnigt med þessu minu opnu brefi þa er lidit var fra hingatburd vor(s) herra jhesu christi. ꝏ.° cccc. og lxx. og iij ær laugardagin næsta epter mathiasmessu j uazfirdi j isafirdi kom fyrer mig ær-

---

[1]) Þetta stóð, að sögn Árna Magnússonar, utan á frumritinu með „gamalli hendi“. [2]) [vantar í 1071; b. v. 947.

ligur mann þorleifur biornsoñ og beiddi mic og krafði laga orskurdar huerra suara edur segta ad þeir. hakuu jonsson og olafur jonson og jon sigmundson yrdi skylldýger kirkiunni j vazfirdi fýrir þær saker ad fýrgreindur þorleifur kærdi þat til þeirra ad þeir hielldi rangliga fiskitolli adur greindrar kirkiu er þeir attu ad giallda firir sig og þeir haufdu roit j kirkiunar tollveri og aunguan toll lugt j þeim tima sema fýr greindur þorleifur hefur þeim akæru vm veitt. Beiddunz eg þar allra þeirra profa ok vitna fýrgreindra manna er þeim mat(t)i til gagns ok afbatanar verda j greindu mali enn þau komu þar eingin fram. Enn mier leizt stefnan lauglig med aullum sinum greinum ok ártículis. Þui j guds nafni amen segi eg jon prestur gislason profastur j greindu takmarki mier j domsæti sitiandi med fullv doms atkuædi og laga orskurdi epter þeim dandimanna skilrikium sem þa komu firir mic og biskupsins vrskurdi. þessa adur greinda menn laugliga firir kallada ok þa skýllduga ad giallda suo marga fiskatolla sem þeir uerda skyllduger fýrgreindri kirkiu og þriggia marka segt á huerium tolli þeim sem rangliga hefer halldinu verit ok Maurk j stefnufall á huoru hinna Olaf og Jon. skulu þessir peningar lukaz ællir halfir jnnan manadar og tollarnir med enn halfer ad næstum fardaugum ad heýrdum dominum og rettgolldner j aullum laugaurum fullvirdum lagder huorki til frids ne til uauru.

var þessi min giord og domur [uppsagdr[1]) og in skriptis fram borin mier j domsæti sitiandi og mórgum dandimonnum nærueraudum og mier samþýckivndum bædi lærdum og leikum.

Og til sanninnda hier um setta eg mitt jnsigli firir þetta domsbref er skrifat uar j sama stad degi og ari sem fýr seger.

---

[1]) [vantaði í frumritið; Árni vill bæta því inn, og þarf þess.

616. 11. Apríl 1473. á Starnesi.

Kvittanarbréf, er Henrik Kepken hirðstjóri yfir alt Ísland gefr Ólafi biskupi Rögnvaldssyni fyrir afgjaldi Skagafjarðarsýslu.

AM. Apogr. 3570, með hendi síra Snorra Jónssonar eptir transskripti á skinni frá 16. Júlí 1474, sem þá var í bréfasafni Hólastóls, en nú finst ekki í Biskupsskjalasafni. Afskriptir af bréfinu eru í Landsb. 115. 4to, I, 415—417 (með hendi síra Jóns í Hitardal); Landsb. 18. Fol. I, 195; ÍBfél. 126. 4to, 205; ÍBfél. 256. 4to, bl. 120b.

Ek henrick kepkin hyrdstior[e] of alt jsland viderkennis med þesso minv opnv brefue at ek hefer vpp borit fim spytinga vadmal vppa mins herra kongs vegne af virdeligom herra med gvdi biscop olafue j holvm firir þan sidarsti argang som han hafdi skagafiord af minum herra kongin. þvi gefur ek fyrr nefndan biscop olaf quittan oc allvngis lidogan fyrir minom herra kongin meer oc minom epterkomandom hirdstiorom her yfer islandeno. Ok til meire uisso þa henger ek mitt jncigle firir þetta bref skrifuat a starnese a rosthvalanesi sabato palmarum anno domini ꝏ.° cd.° lxx.° tertio.

---

617. 22. Apríl 1473. í Kaupangi.

Steinmóðr Höskuldsson selr Magnúsi bónda Oddssyni jörðina Þóristaði (Þoroddsstaði) á Svalbarðsströnd og segir til landamerkja.

MSteph. 27. 4to, bls. 475—476, skr. c. 1730. „Effter þessu brefe liet eg skrifa a Læk a Bardastrond 16 Februarij 1619
Jon Magnusson E(lldre)
med Eiginn hendi“.

Mældaga og kaupbref fyrer Þoroddsstodum ä Svalbardsstrond.

Þat giorum vier Sigurdur Þorbiarnarson og Hallur Hermannsson godum mönnum vitannlegt med þessu ockar opnu briefe umm veturenn ä Grytubacka j Hofdahverfe 9

dag j Jolum vorum vid j hiā sāum og heirdum a ord og handaband þessara manna Magnusar Bonda Oddssonar og Steinmodar Hauskulldssonar ad svo fyrer skilldo ad Steinmodur sellde Magnuse ȷǒrdena Þorestadi er liggur j Svalbardsþingum til fullrar Eignar med samþicke og upplægi Ingvelldar Gunnlaugsdottur modur Steinmodar med ǒllum þeim gǒgnum og giædum sem þeirre ȷǒrdu hefde filgt ad fornu og nyu og þau hefde fremst Eigande at ordit.

Enn hier j mot gaf Magnus Oddsson Steinmodi Hauskulldssyne 60c. var þar tilskilin Midvijk. er liggur j Laufæssþingum firir 30c. med ǒllum þeim gǒgnum og giædum er þeirre ȷǒrdu filgt hefdi. og þar til 30c.

Jtem luckti Magnus Steinmoþi allt þetta ȷardar verd svo ad vid vissum fyrskrifader menn og tok qvittan fyrer af Steinmodi med handabandi.

Keiffte Magnus B(ondi) ȷǒrdena Þorestadi ad Steinmodi Hauskulldssyne med þessum landamerkium:

Sudur j merkisgard þar geingid er ofann effter monum̄ fyrer sunnann Þorestadagil. Enn Riettsyness þadann sem gardenn þrytur og ofan j hofdan fyrer sunnann Þoroddshǒfda. Enn ut frā j lækiargilid fyrer sunnann Bakkagierdi. stodu þar tveir ʀaudir flater steinar j lækiar osenum. voru uppe umm fiǒru. enn nidri umm flod. Sagdi Steinmodur þad merkisteina vera. Þadann Riettsyne uppi Gardinn er legi under breckunne fyrer sunnann Snæbiarnargierdi og ofann j lækinn og þadann Riettsyne uppi nautastein. og þadann sionhending nordur j Hrossadal. Svo og ætti Þorestader landeign ut a Flateyardalsheidi og gielldfiār rekstur a millum mǒgilia til motz vid Gardswijk.

Og til sanninda hier umm settum vid fyrrskrifader menn ockar ȷnncigle fyrer þetta ockar vitnisburdarbref er skrifad var j Kaupange j Eyafyrde fimtudagenn j Pāskaviku þa er lided var fra Gudz burd 1473 ær.

618. 1. Maí 1473. í Westminster.

Samningr milli Kristjáns Danakonungs hins fyrsta og Edvarðs Einglakonungs fjórða með því nafni, þar sem þeir koma sér saman um frjálsa verzlan hvor í annars ríki um tveggja ára tíma, en þó fráskilr Danakonungr verzlan Íslands.

Rymeri Fœdera ed. Holmes V, III, 29. — Dipl. Christierni I., Kh. 1856, Nr. 186.

. . . .

Quarto diffinitum est, quod infra biennium antedictum mercatores incoleque nostrorum et dicti Dacie regis regnorum prenominatorum, et quilibet ipsorum pro libito sue voluntatis secure et libere, quociens placuerit, regna prefata hincinde, [de Dacia videlicet Suecia et Norwegia ad Angliam, atque de Anglia ad Daciam, Sueciam et Norwegiam[1]) poterunt[2]) cum rebus et mercibus suis tam per mare quam per terram visitare . . . . hoc specialiter excepto, quod incole regni nostri Anglie predicti, sine speciali licencia atque salno conductu a [dicto serenissimo principe[3]) Cristierno rege Dacie[4]) sepefato specialiter obtinendis[5]), per huiusmodi biennium terram suam[6]) Islandiam nullatenus visitabunt aut inibi suas mercancias excercebunt. . . . . .

[Teste rege[7]) apud Westmonasterium primo die Maii anno regni nostri terciodecimo.

---

619. 2. Maí 1473. á Eyri í Arnarfirði.

Sigríðr Þórðardóttir selr Þórði Sigurðssyni föður sínum fjórðunginn í Haga á Barðaströnd, er hann hafði skilið sér aptr á hennar brúkaupsdegi, en hún skildi börnum sínum þremr framfæri hjá Þórði föður sínum m. fl.

AM. Apogr. 1122, eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu; eitt af þeim var dottið frá. Um innsigli Jóns Björnssonar segir Árni: „innan i hundr. er stort, plumpt og flassalega stunged".

[1]) [Dipl. Chr. I. snýr setningunni við: de Anglia &c. [2]) poterint, Dipl. Chr. I. [3]) [sl. Dipl. Chr. I. [4]) sl. Dipl. Chr. I. [5]) obtinendo, Rymer. [6]) b. v. Dipl. Chr. I. [7]) [Datum, Dipl. Chr. I.

Þath giorum uær kodran prestr jonsson. jon biornsson. jon þordarson. thomas hrafnsson ok sueinn þorgilsson godum monnum kvnnigt med þessv woro opnu brefi at þa er lidit war fra hingatburd wors herra iehsu christi þusund fiögur hundrvd siautiger ok .iij. ár á hrafnseyri j arnarfirde á tueggia postula messu[1]) worum uær j hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband þessara manna þordar sigurdzsonar af einni alfu. Enn sigridar þordardottur af annare at suo firir skildu at adrgreind sigridur selldi fyrr nefndum þordi faudur sinum fiordunginn j haga æ bardastraund til fullrar eignar ok hun lysti þui firir oss at hann hefdi skilit sier aptur fiordunginn j haga til kaups ok til eignar at hennar brudlaupsdegi. Enn hier j mot skilde þratt nefnd Sigridur framfæri baurnum sinum þremur hia fôdr sinum þordi sigurdzsyni ok modr sinni. Enn ef þeirra misti wid þordar ok ingibiargar lofati opt nefndur þordr tittnefndre sigridi at skipta j helminga milli sinna barna ok hennar barna þessara þriggia aullum þeim peningum sem þa eiga þau er gud kallar þav fra ef þordr ok ingibiorg hafa eigi leyst þau af adr med peningum. So ok æigi sidr heyrdum uær fyrr nefnder menn at optnefnd sigridur gaf tittnefndan þord fødur sinn aullungiss quittann firir sier og sinum epterkomendum wm þenna sama iardarpartt fiordunginn j haga ok hun medgeck at hun hefdi fulla ok alla peninga wppborit so henne uel anæger firir þenna adrgreindan iardar partt fiordunginn j haga.

For þessi þeirra giorningur fram á hrafnseyri j arnarfirdi.

Ok til sannenda hier wm settum vær fyrnefnder menn wor insigli firir þetta iardar kaupsbref skrifat á hrafnseyri j arnarfirde á sama ári degi sidar enn fyrr seger.

---

[1]) Þ. e. 1. Mai.

620. 6. Maí 1473. á Þykkvabæ í Veri.

Katrín Óladóttir gefr Kirkjubæjarklaustri með samþykki Þórðar bónda síns Guðmundssonar og sona þeirra, síra Pétrs og síra Guðmundar, á þrjátigi hesta við æfinliga upp í Skálarjörð á Síðn.

AM. Apogr. 2862, eptir transskripti Árna Henrikssonar, Hávarðs Loptssonar (að Á) og Jóns Runólfssonar, og er afskriptin staðfest i Skálholti 7. Sept. 1708 af Hákoni Hannessyni, Þórði Þórðarsyni og Hafliða Bergsveinssyni.

Þad giornm vid Sigmundur prestur Eisteinzson. Eirekur Biarnarson. Eyolfur Gunnarzson. Nichulaz heinrekzson. Sigurdur Jonsson oc Olafur Olafzson godum monnnm vitanlegt med þezu voro opnu brefe ad vier vornm j hia oc heyrdum a j storu stofunne j Skal nndir fialle a Sidn ad Katrin Oladottir gaf klanstrenn j kirkiubæ a þriatijge hesta vid æfinliga. upp a hnortt ar j Skalar jordu eptir sinn dag. for þeze giof fram adnr firgreind Katrin Oladottir gaf adnrgreinda jord Þorbiorgu dottur sinne med samþýcke þordar Gudmundzsonar bonda hennar þar nærverðndum sonum þeirra sira Petre oc sira Gndmnnde oc heyrdum vier firnefnder menn hier aungvan j mote tala oc hier epter vilium vier sveria ef þurfa þiker. Og til sannenda hier um settum vier firnefnder menn vor jncigli firir þetta vitnizburdar bref skrifad j þyckvabý j vere jn festo sancte johannis ante portam latinam. anno domini ꝏ.° cd.° lxx.° iij°.

---

621. 21. Maí 1473. í Garpsdal.

Sveinn biskup í Skálholti staðfestir máldaga Hagakirkju á Barðaströnd.

AM. Apogr. 1123, eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd. „Vid brefit hanger innsigle Sveins biskups heillt og ospiallat“ (A. M.). — JSig. 143. 4to, bls. 271, afskr. c. 1600.

Þesse er maldage kirkiunnar j haga a bardastrðnnd. ath hunn á haga enn minna. mula lannd. allt slígt j rek-

um ok skógum. sem hunn hefer átt ath fornu. skóg j wazdal j ámótum. þesse jtauk j morudal. skog mille aulldugils ok skridu ofan fra haga. þessi jtauk j krosslaugarhuamm ok skog upp þadan. ok þuerárnes. á krossbreckr. ok eyda eige firir krosse. ok j sæfarhýlenn. Þetta æ kirkia j haga. skog firir ofan aligil ok fram j geitærmúla. attung j. hualreka æ skiallandafosse. skóg under skogarbreckum. j trostansfirde. j mille gauto ok árinnar.

Vær sueinn med guds nad biskup j skalhollti ok visitator yfer allt skalholltz biskupsdæme giorum godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi at vær hofum giorla skodat ok yfer lesit maldaga kirkiunar j haga j maldagabok vorar kirkiu j skalhollti er giort hefer biskup vilchin godrar minningar vorr forverari suo latanda sem hier fyrer stendr skrifat[1]). samþyckium vær ok greindan maldag[a] stödugan ok obrigduliga halldazt eiga med ollum sin[um] greinum ok articulis.

Ok til sannenda hier vm settum vær vort jnnsigle fyrer þetta bref skrifat j garpsdal j gilsfirde faustudag hinn næsta firir festum sancti augustini episcopi et confessoris anno domini ϖ.⁰ cd.⁰ lxx.⁰ tertio.

---

622. 27. Maí 1473. í Hítardal.

Helga Gilsdóttir selr Haldóri Þorgeirssyni tvo hluti í jörðunni Snorrastöðum í Kolbeinsstaðakirkjusókn og þar til fimm hundruð í Kaldárósi fyrir Höfða á Akranesi og 40 álnir í bænhússkyld á Snorrastöðum, er Helga átti að svara.

Eptir afskript staðfestri 15. Maí 1704 á Reykhólum af Gísla Jónssyni og Steindóri Helgasyni, eptir transscripto frá 13. Dec. 1612.

Þad Giörum vier Sigurdur Jonsson. Sveirn Sigurdsson prestar. Þorlakur Þorkielsson. Sigurdur Dadason. Jnge-

---

[1]) Hér hefir Sveini biskupi skotizt, því að þetta er kafli úr Oddgeirs máldaga frá 1. Aug. 1375 (Dipl. Isl. III, 245) nokkurn veginn orðréttr, en þetta vantar að mestu um ítökin í Vilchinsbók.

mundur Jonsson og Gudmundur Jonsson Leijkmenn Godum monnum viturlegt med þessu voru opnu briefe. ad þar uorum vær i hia i hitardal fimtudagenn i fardogum þá er lided var fra hingadburdi Jesu Christi M iiij^c siotiger og iij ár. sá(um) og heirdum (á) ord og handaband þessara manna Halldors Þorgeirssonar af eirne álfu. en Helgu Gils Dottur af annare. ad so fyrer skilldu. ad firgreind Helga Gilsdottur sellde firgreindum Halldore Þorgeijrssyne til fullrar Eijgnar ij hlute i Jordunne Snorrastodum er liggur i Kolbeinsstada kirkiu sokn og þar til v^c i Kalldáros. er henne var luckt i sijna tilgiöf. med øllum þeim gögnum og giædum sem greindre Jordu Snorrastodum fillger og fillgt hefur ad fornu (og) nýu og hun vard fremst eigandi ad. Hier i mot gaf ádur nefndur Halldor Jördena hofda er liggur i Garda kirkiu sokn á akranese og þar til xl alna annars hundrads i Bænhus skilldu á Snorrastodum. er Helga atte ad svara og þar til adrar xl alner annars hundrads i mille Jardanna. Sellde hun ádurgreinda Jord med øllum þeim gögnum og Giædum. sem henne hefur fillgt ad fornu og nýu og hun vard fremst eigandi ad. og skillde huort um̄ sig hallda til laga sinnė Jordu. enn hvort um̄ sig svara lagariptingum á annars Jördu.

Og til sannenda hier um̄ setium̄ vier firnefnder menn vor Jnnsigle fyrer (þetta) Jardar kaups brief er skrifad var i sama stad deige og áre sem fir seiger.

---

623. 29. Maí 1473. á Hólum.

Dómr útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um ákæru síra Jóns Broddasonar, ráðsmanns Hólastaðar, til Þórarins Þorsteinssonar, að hann hefði ekki goldið leigur af sex kúgildum Hólastaðar og tvö ásauðar kúgildi.

AM. Fasc. XX, 4, frumrit á skinni. Af 6 innsiglum eru nú að eins tvö fyrir. — AM. Apogr. 3228. — Afskriptir af þessum dómi eru til í fjölda af dóma- og skjalabókum frá 17., 18. og 19. öld, og hafa menn talið hann skjallegan um kúgildaleigur. Sbr. Lærdómslistafélagsrit VI, 81. Allar þessar afskriptir eru misjafnar að gæðum, og finst dómrinn

opt með ártali 1470 og stundum 1478, en hvorttveggja er vitanlega rangt.

domsbref vm þoraren[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda eirekur einarsson. þorgils sueinbiarnarson. petur jonsson. eirekur stefansson. prestar. olafur klængsson ok eirekur jonsson messudiaknar holabiskupsdæmis. kuediu gudz ok sina kunnigt giorandi. ad anno domini ൬⁰ cd⁰ lxx⁰ tercio laugardagin næsta epter ascencionem domini j skrudhusinu a holum j hialltadaal. vorum vær j dom nefnder af uirduligum herra. herra olafi med gudz naad biskup aa holum. ad dæma um þa akæru er sira jon broddason radzmadur a holum kærdi til þorarens þorsteinssonar kirkiunar uegna a holum. j fyrstu grein ad firnefndr sira jon kærdi til hans. ad hann hefdi ecki lukt leigur af sex kugilldum ok tauo[2]) asaudar kugilldi. er radzman holastadar bygdi honum med handahandi holastadar uegna. ok skilde aa hann. ad skilazst skylldi heim til hola ad mikelsmesso. beidizt sira jon fir nefndra leigna opt ok feck ecki. J annare grein kærdi tíjt nefndr sira jon til adr nefnz þorarens. ad hann hefdi vth tekit tiu aura af sigurdi biornssyni epter sinne beizlu er hann lofade ath luka holastad. uegna palls aa skalḋ. afheñdi sigurdur tíjt nefndum þorarne j þessa penninga veturgamla kuigu. fiorar alner uadmals ok þar til tuo saudi ueturgamla. er þoraren lofade sialfur ad luka. hefer þratt nefndr þoraren markat kuiguna anars marke en holastadar vtañ radzmansins leyfi ok eignat sier hana. ok suo haft saudena ok uadmalit j aungu leyfi edr frelsi radzmansins. Þui jn nomine domini amen. dæmdum vær fyrnefnder menn þratt nefndan þoraren logliga firir kalladan epter þui sem hann sialfur kendizst stefnuna þar j dęiginum. suo ok dæmum ver um þa fyrstu grein ad hann hiellt atta malnytu kugilldi j ofrelse ok lukti ecki leigur j nefndan tima sem fir scrifat stendur. ad opt nefndr þoraren skal luka radz-

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Svo.

manninum holastadar uegna. half uætt smiors. tunnu skýrs. tunnu sýru epter huert kugilldi. suo ok kalf epter ku. ueturgamlan saud epter hueria áá. skullu þesser peñingar lukazst ad heyrdum dominum. J annare grein dæmdum ver sigurd biornsson skýlldugan ad sueria lýrtar[1]) eid en minna firir biskupsins vmbodsmanni jnnan halfs manadar ad forfallalausu. ad hann hafi afheñt þrattnefndum þorarne fýr sagda peninga aa holastadar uegna. en þoraren skýlldugan ath luka fyr nefnda peninga med aldre. enn fyrir þat ad hann markadi kuiguna ok dro dul aa. dæmum ver ad hann skal luka þriatigi marka hola kirkiu j fullretti sitt. ok þar til hann uera fallen j bann ok skylldugan ad taka lausn ok script ad suordum eidinum. enn ef fyrnefndr sigurdr fellr aa eidnum. þa dæmum ver opt nefndan þoraren kuittan ok akærulausan ꜳ hola kirkiu uegna fyrir adr greinda sauk.

Var sia domur vpp sagdr ok jn scriptis fram borinn vorum herra biskupinum hiaveranda ok abota einare med audrum dandi monnum lærdum ok leikum þenna vorn dom samþyckiandum.

Ok til sanninda hier vm settum ver firnefnder menn vor jncigli firir þetta domsbref er skrifuad var aa sama stad. dag ok ar sem fyr seigir.

---

624. 1473.

Skrá um eignir Gufudalskirkju, þegar síra Loptr Filippusson tók við, en erfingjar síra Helga Þorkelssonar afhentu.

AM. 266. 4to, bl. 1a, frumrit, á fremsta blaði af gamalli messubók á skinni frá Gufudal. Þar með er afskript Árna Magnússonar, og er hún fyllri en skinnb. nú, því dottið hefir úr henni síðan. Það eitt, sem ekki var læsilegt í Árna tíð, er hér sett í hornklofa.

Suo mikit ornamenta kirkiunnar þa sira loptur tok sem hier fyrir stendur skrifad[2]) ok svo mikit gamalt.

---

[1]) Svo. [2]) Þ. e. í máldaganum frá 1470, Nr. 521.

tueir [krossar] ok einn lestur. fimtigir boka ok tvttvgv vondar skrædur. þriv altaresklæde hversdagleg. þriar kopparstik[ur]. eit[t] gl[odark]er. einn ample. baxtur jarnn sæmeleg. einn forme ok einn lektare ok tveir lektarar litler a alltare. ij pax[b]la[ud] [1]).

Anno domini ꝏ.° cccc.° lxx.° tertio. tok sera loptur filipvsson svo mikla penninga stadarins j gvfudal er erfingiar sera helga þorkelssonar afhentu.

Jn primeis xj kyr. tuær ær ens fimta tigar þrir tigir geldin(g)s ok þrir j vetur gamlir. þriu hross ok einn hestur. pottur brotinn. uond sæng at avllv. fim marka ketill. fim hundrud j gamalt porcio j fridum penningvm svo laugdum sem hier seigir. lx. fiordunga keralld fyrir hvndrad. sex fiordvnga ketill fyrir þriu hundrud. sæng ath avllv fyrir hvndrad. tvo hundrud j mortualivm ok eitt .c. j gamalt porcio. fim vetra gamlan avxa ok tiju hundrud j avllvm penningum er sera hellge skipade j desem[2]) partem.

---

625. 1. Júní 1473. á Svínavatni.

Dómr tólf manna útnefndr af Egli Grímssyni, er þá hafði sýslu í Húnavatnsþingi, um heimreið Þorbjarnar Eyjólfssonar til Sigurðar Þorkelssonar á Langamýri og töku á munum hans og grip á hesti.

ÍBfél. 309. 8vo bl. 54—55 (Öxnafellsbók), skr. c. 1620 (ártal 1573!). — ÍBfél. 125B. 4to, nr. 221, skr. c. 1680, maukfúið (rétt ártal). — ÍBfél. 315B. 4to, bls. 43—44, skr. c. 1670—80 (vantar niðrlag). — Landsb. 122. 4to, bls. 573—75. — AM. 196. 4to, bl. 37a—38a, skr. c. 1657—65 (lök afskript, og ártal rangt 1573). — AM. 211_c. 4to, bls. 163—165, skr. c. 1700 (ártal 1585!). — Dómabók Jóns landritara Magnússonar og Þóru konu hans, í Fol. bl. 234—35, skr. um 1600 (ártal 1573!). Enn fleiri afskriptir eru til af þessum dómi.

---

[1]) Hér kemr svo sem sex lína autt bil, en báðar klausurnar eiga þó saman og eru með sömu hendi. [2]) Þannig.

Domur umm heimsokn· [til langamyrar[1]).

Þat giorum vier skuli Jonsson. Gudmundur Þorbiarnarson[2]). sigurdur[3]) palsson. [þorsteinn ansson. olafur soluason. Illugi Þordarson. Hakon Eigilsson. Helgi Ellingsson. Halldor Magnusson. Andrez Boduarsson. Bergur Jôrundsson og Sigurdur Magnusson[4]) godum monnum kunnigtt med þessu voru opnu brefi at þa lidit var fra gudz burd ɱ. cd. lxx og iij ær þridiudaginn næstann eptir gangdaga[5]) vijku a suinavathne a asum [a þingstad riettum[6]) vorum vier j dom nefnder af Eigle grimszine er þa hafdi syslo j hunavatzþingi at dæma mille þeirra sigurdar Þorkelssonar og Þorbiarnar Eẏolfssonar. kiærdi greindur sigurdur til þorbiarnar at hann hefdi farit hèim til langamẏrar a sitt heimile med sinum .iiij. filgiorum. brotid upp sin hus og kistur og borit j burt sina[7]) peningu. smior. skreid og miol og enn adra peninga fleire[8]). enn birgt sitt[8]) heimafolk j afhuse[9]) so þad skilldi ecki af vita huad þeir hofdust ath. sor þar og eitt vitne ad Þorbiorn hafdi kienst ad hann hafi verit a langamyre er þessir peningar voru burtt fluttir [a langamyre[10]). Suo og var þad [almælis ordromur þar j sueitum[11]) at hann hefdi þar verit j audrum[12]) giorningum sem[13]) sigurdur þæ fram bar.

Nu sakir þess at þorbiorn var þar laugliga firir kalladur. Þui dæmdum vier honum settareid ad hann hefdi alldri j þeirri ferd werit a langamẏri at hws fyrnefnds sigurdar [edur hirdslur være[14]) brotnar. edur hans peningar burtu gripnir. enn ef þorbiorn [fellst æ[15]) þeim eidi þa dæmdum vier hann skylldugann at flitia aptur til[16]) langamẏrar vndir sinn suarinn eid suo micla peninga [ur þeim peningum[10]) sem j þeirre ferd voru burtt hafdir fra Langamẏri sem a hanz hlut kiemur. eptir riettri tiltolu eptir[18])

---

1) [oc grip á hosti 125; sl. 315. 2) Þorkelsson 125, 315. 3) Sigmundur 125, 315. 4) [. . . . . Jonsson. Hallur Jonsson 125; sl. 315. 5) gagndaga 125. 6) [sl. 315. 7) adra, b. v. 125. 8) sl. 125, 315. 9) affhyse 125. 10) [sl. 125, 315. 11) [almennilegur orðrómur 125, 315. 12) sl. 125. 13) og 125. 14) [og hirðslur voru 125. 15) [fellur af 125. 16) Sigurdar og 125, 315.

manmergd huertt sem þeir hafa verit fiorir eda .v. oc hier med skilldi hann luka optnefndum Sigurdi .iiij.r merkur. j fullrietti sitt en kongi. [x. morkum[1]). Skal hann peningum aptur skila jnnann .xiiij. natta at heyrdum dominnm. enn seckttirnar at næstnm fardogum. enn ef þorbiorn flitur ecki aptnr peningana edur lyknr eige seckttirnar þæ dæmnm vier hann vtlægann j burtt aff landino.

Suo og bar sigurdnr at þorbirni j annari grein at hann hefdi gripit fra sier hest ur miofadal[2]) med somu lijkindum sem fir seigir nm heimferd til langamyrar oc þar dæmdum vier þorbirni .vj. eid annann at hann hefdi eigi hestinn gripit. enn ef hann fellst af þeim eidi þæ skal hann lwka Sygurdi .iiij. merknr j Riett og skadrædi æ hestgripinn en kongi. iiij.r merkur. Hier med skal þorbiorn sina lýsing firir hestinnm annathuert sijna ednr þess sem med honnm hefur farit[3]). enn ef hann hefnr eigi[4]) eirnn farit at gripa hann og skal honnm þat þæ full lýsing. enn ef hann gietnr eigi fulla lýsing sýnt þæ er hann þar þiofnr fýrer sno micit sem hestnrinn er nerdnr. Sknlu .vj.ar eidarnir [og um lýsingina æ hestinum sueriast[5]) firir syslnmanni j hunavatsþingi jnnann vij natta [at heirdnm dominum. suo[6]) og skulu seckttirnar fyrer hestgripit lukast æ næstnm fardognm. [enn eidurinn nm þad hnersn micla peninga þorbirni [ber] aptur at leggia[7]). skal hann [sneria þæ hann skilar[6]) heim peningum thil signrdar.

[Og til sanninda hier um setium vier fyrnefnder menn vor Jnsigli firir þetta domsbreff er giortt var a skardi j langadal a sama ari deigi sidar enn fir seigir[8]).

Samþykte[9]).

---

[1]) [xiij. merkur 125, 315. [2]) Mýradal 125(!) [3]) að grípa hann b. v. 125. [4]) eigi sl. 125, 315. [5]) [innast og um sverjast 125, 315. [6]) [fúið úr 125. [7]) [. . . . . og öllum peningnm, sem lögbók gerir ráð fyrir, svo og kóngdóminnm svara . . . . hversu mikla peningn Þorbjörn sknli aptr leggja 125. [8]) [sl. 125. [9]) [sl. 309.

626. 1. Júní 1473. undir Felli í Kollafirði.

Andrés Guðmundsson selr, með samþykki Þorbjargar Ólafsdóttur konu sinnar, Guðmundi Stephánssyni jörðina Arnarstapa undir Jökli, en Gnðmnndr geldr á mót, með samþykki Hildar Svarthöfðadóttur konu sinnar, alla jörðina Köldukinn í Staðarfellskirkjusókn.

AM. Fasc. XX, 14, frumrit á skinni. Öll (3) innsiglin eru dottin frá.

koolldukinar bref[1]).

Þat gerum uær hallnr siguatzzon. marcns jonsson ok jon gunnarsson godnm monnum vitnrligt med þessv voro opñu brefi þa er lidit uar fra hingathurde uors herra jesv christi. ꝍ. cccc siautiger ok ííj ar. ꝍanndagin næsta fyrir bonifacíí episcopi[2]) under felle j kollafirde uoro uær j hia saum ok heyrdum á ord ok handaband þessara manna. Andres gudmundzsonar ok Gndmnndar stefansonar at suo firir skilldu. ath fir nefndr andres sellde adr greindum Gvdmnnde stefansyne jordina halfa arnarstapa er liggur j hnarar kirkiu sokn med samþycke þorbiargar olafsdottur eigin konu sinar med aullum þeim gognnm ok gædnm sem greindri halfri jordu fylgde ok fylgtt hefde at fornu ok nyiv efter þui fremzta sem hann hefde hennar eigande ordit. Hier j mot sellde optt nefndur Gudmundur stefanson þratt nefndnm andrese gudmvndzsyne jordina alla kaulldukinn er liggur æ efri bygd j stadarfellz kirkiusokn med samþýcke hilldar suartthaufdadottnr eiginkninnu sinnar med ollum þeim gognum ok gædnm sem greindri jordn fylgde ok fylgt hefde at fornu ok nyiu efter þui fremzta sem hann hefde hennar eigande ordit ok serliga med þeim tungu spotte er þorsteinn bonde gudmnndzson lagde til fir nefndrar jardar kaulldo kinar ok þar til fiogur malnytu kugillde ok tueggia hundrada hest. Skýllde huor um sig andres ok

---

[1]) „Bref vm halfañ arnarstapa og kolldu kinn j Stadar Sueit", stendr og utan á bréfinu með hendi frá 17. öld, en þetta fyrir ofan er með gamalli hendi. [2]) Þ. e. 31. Mai.

gudmundr at ser taka adr greindar jarder þegar upp ꜳ stadin ok æfinliga eignazt. enn hnor þeirra snara laga Rипtt-ingnm ꜳ þeirre jordo er sellt hefde audrum. enn bader hallda til laga.

Ok til saninda hier um settu nær fyrr nefnder menn nor jnzciglle fyrir þetta ıardarkanps bref er skrifat var j sama stad ꜳ hinu sama are dege sidar enn fyr segir.

---

627. 4. Júní 1473. á Lýtingsstöðum.

Magnús Benediktsson selr Ólafi Grímssyni jörðina Nantabú í Skagafirði fyrir Hafralæk í Aðaldal og Árskóg á Árskógarströnd.

Bréf þetta er prentað hér eptir frumritinu á skinni, sem komið er úr safni Jóns háyfirdómara Pétrssonar til Landsbókasafnsins í Rvík, og ern öll (6) innsiglin dottin frá. Bréfið er áðr prentað eptir þessu frumriti í Tímariti Jóns Péturssonar IV, 63—65. Til hliðsjónar er hér höfð afskript þeirra Þórðar Þórðarsonar og Þorláks Þorsteinssonar, gerð 11. Júlí 1704 eptir transskripti þeirra Jóns Teitssonar og Jóns prests Guðmundssonar, gerðu á Reynistað 29. Febrúar 1620 „eptir bréfi á kálfskinni" „með þremr innsiglum, þó löskuðum".

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heýra senda. Jllughe halldorsson. arne einarsson. gudmundr hrafnsson. briann halldorsson. jngemundr olafsson. ok sigurdr jonsson. knediu gudz ok sina kunnigth giorandi. þaa lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund fiogur hundrut siðtiger og þr(i)n ar. a lýtinghstaudum j tungusueit. þridiudagenn næsta epter johannes ante portam latinam[1]. vorum uær j hia sꜳm ok heýrdnm ꜳ ord ok handaband þessara manna af einne halfu magnus bonda benedictssonar. en af annare olafs grimssonar. skilldizst þat under þeirra handaband. ath adr nefndr magnus selldi fyrr nefndum olafue til fullrar eignar jordina nantabw er liggur j tungusueit j mælifellzþingum med aullum þeim gognnm ok gædum sem greindre jordu fýlger ok fýlgt hefer ath fornu ok nyio ok hann vard fremst eigande ath med þessum vmmerkium. ath mælifellzꜳ rædr fyrir sunnan ok sa grande sem geingur

[1]) Þ. e. 12. Mai.

fyrir sunnan beitenes. er áaen hefer geingit ath fornu ok gardr fyrir ofan. enn lækur fyrir utan ok medur þvi jtaki ath mælifellzá ætti tueggia manada rekstur annat dægur j nefnda jord. annan á uetur enn annan á sumar ok hallda á sumar sudur med á j þokum ath skadlausum taudum ok eingium. enn nautabw ætte hier j moti vpp j mællifellzáar jord tueggia manada rekstur ok beit bædi dægur á sumar aullu bwfie edur selfor ef þat uill helldr fram j mælifellzáar jord suo leingi sem adr seiger ok elldivid sem selinu þarfuar. hier j mot gaf olafur med samþýcki konu sinar salbiargar gunnarsdottur. nefndum magnuse jordina hafralæk er liggur j adaldáal j nes kirkiu sokn med bænhuss skýlld ok aullum þeim gognum ok gædum sem greindre jordu fýlger ok fýlgt hefer ath forno ok nyiu ok jordina halfa arskogh er liggur j árskogs kirkiu sokn med sama skilmala ok þar til fim hundrut ok gaf adrnefndr magnus þau kuitt j sama handabandi. kynne ok af ath ganga jordin áarskogur med laugum. þa skýlldi aptur gialldazst fimtan hundrut j annare jordu. skýllde huor nefndra manna suara lagha riptingum fyrir þeim jordum sem sellt hafdi. enn hallda huor sinum jordum til lagha. Ok til sanninda hier vm settum vier fyrrnefnder menn vor jncigli fyrir þetta bref scrifat j sama stad á lýtingstodum faustudagen næsta fyrir huitasunnu á sama áari sem fýr seiger.

---

628. 13. Júní 1473. á Rosthvalanesi.

Tveir menn vidimera bréf Kristjáns Danakonungs hins fyrsta með því nafni frá 8. Apr. 1470 (Nr. 504), er hann sendi með Henriki Kepken.

AM. Apogr. 3570, eptir transskripti frá 16. Júlí 1474, er þá var í bréfasafni Hólastóls, en nú er ekki í Biskupsskjalasafni; er með hendi séra Snorra Jónssonar.

Ok til sannenda at þetta bref er j sinne fulle makt med heilo oc oskaddo jncigle svo lydande ord fran ordo som forskriuit stendr þa hengiom vit joan otzsson logrettu-

mann oc gisle bodversson vor jucigle firir þetta transkripat bref er skrifuat var a rosthvalanesi anno domini m° cd.° lxx.° tertio sebato trinitatis.

---

629. 25. Júní 1473. á Víðivöllum.

Dómr tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um ákæru biskups til Þorsteins Ormssonar um dómrof.

AM. Fasc. XX, 3, frumrit á skinni. Af 12 innsiglum eru 8 fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 3227.

bref vm þostein ormsson[1]).

Þath giorum uier þosteinn jonsson. jon broddason. þorle(i)fur magnusson. magnus jonsson. sygurdr þorlaksson. sigmundur steinþorsson. eirikur einarsson. nichulas þormodzson. ketill grimolfsson. biorn þosteinsson. þorgrimur jonsson ok þoraren þordarson prestar hola biskups dæmis godvm monnum viturligt med þessv voru opnv brefi ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesv christi þusund cccc lxx° ok .iij. ár. á videwollvm j blondvhlíjd j skagafirde fostvdagen næsta epter jonsmesso baptiste a almennueligri prestastefnu vorum vier j dom nefuder af vorum nadugum herra ok andaligvm fodur herra olaf med guds nad biskup á holum ath dæma vm þa akæru er biskupenn kærdi til þosteinss ormssonar vm þat domrof sem hann hiellt ecki ok dæmt var á flugumyre j haust ok domsbref þar vm giort vt uisar. þess ok annars ath nefndur þosteinn ormson skyllde koma med þat bref sem hann leit[2]) lesa heima á holum j vor firir krossmessv firir biskupenvm. vnder rett rannsak.

Þui ath gvds nafue tilkolludv dæmdvm vier fyrskrifader xij prestar. j fyrstv fyrnefudan þostein ormsson hier j dag logliga firir kalladan ok stefnuna lavgliga. j annari grein kom fyrir oss bref þosteins er hann leit[2]) lesa fyrir

---

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi. [2]) Svo.

biskupenvm ok fẏr skrifat stendur med þrimur jnciglum. þat fẏrsta jnciglit er ecki bar saman vith brefit. var þat suarit af þrimur prestum sem þat skódudu ok ẏferlasv. annat vard ecki lesit. þridia vard lesit. leizt oss ollum þat sama bref vera afskafningvr. Þui dæmdvm vier fir nefnt bref þosteins ormssonar onẏtt ok ecki afl hafa hiedan fra. enn nefndan þostein skylldugan ath hallda domen epter þui sem dæmt var a flvgvmẏre ok fẏr skrifat stendur. jnnan siondar. enn vm þàt domrof sem bisknpen kærdi til þrattnefndz þosteins sor hann tẏlftareid epter vornm dome ath hann hefdi ecki falsat nie falsa latit þat sama bref sem hann bar fram vnder adr greint ransak. Þni dæmdvm vier opt nefndan þostein kuittañ vm fyrnefnt domrof.

var þessi vor domur vpp sagdur ok jn skriptis fram boren.

ok til sannennda hier vm settvm vier fyr nefnder xij prestar vor jncigle fẏrir þetta domsbref skrifat j sama stad. dag ok ár sem fẏr seigir.

---

630. 8. Júlí 1473. í Galtarholti.
12. August 1475. í Hjarðarholti.

Salomon Einarsson fær hústrú Ólöfu Loptsdóttur fult og löglegt umboð um næstu þrenna tólf mánnði á öllum þeim peningum, sem hann átti hjá Einari Oddssyni, en Salomoni höfðu til erfða fallið eptir Sumarliða heitinn Gnðmundsson, móðurföður sinn, en Ólöf skyldi fá Salomoni Hjarðarholt með tólf (sjö?) kúgildum og kapli, en öðrum peningum kirkjunnar skyldu þau skipta í helminga.

AM. Fasc. XX, 12, frumrit á skinni með tveim bráknðum innsiglum. Aptan á horn bréfsins hefir Árni ritað: „Fra torfa Jonssyni i Flatey“, en skafið það aptr út.

Vm̄ Hiardarhollt[1]).

Þat giorum wær gudmundr einarsson ok olafur kod-

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

ransson. biorn helgason ok þorlaknr audunarson godum monnum witnrlegt med þessn woro opnu brefi. á fimtudagen næsta fyrir septem fratrum filiorum[1]) þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesn christi ꝏ. cccc. lxx. ok iij ár j galltarhollte j stafholltz kirkiv sokn warum wær j hia sæum ok heyrdum æ ord ok handaband þessara manna. hnstru olofar loftzdottur af einne alfo enn salamons einarssonar af annare at svo firir skildu at nefndr salamon feck adr nefndri kuinnn hustrv olofn loftzdottur fullt ok loglegt wmbod wm næstu þrenna xij manade á aullnm. þeim peningum sem hann atte hia einare oddzsyni enn fyrnefndum salamone hafde til erfda fallet efter sumarlida heiten gndmnndzson modrfandr sinn bæde a fanstn ok lausu á fridum peningum ok ofridum. kvikum peningum ok daudum. huort sem þeir hefde helldr inn komet wnder adr nefndan einar ad láne edr leigu med anllum áwexte ok álangum sem á kynne ad seigiast medan fyr greindvm peningum hefur ranglega halldit werit. skyllde oftnefnd hustru olof loptzdotter wera reint[2]) soknare ok heimtingarmadnr allra þeirra fyr greindra peninga huort sem henne gagnadizt betur til eignar eda wmbods. j suodan mata at hvn[3]) skyllde fa salamone jordina hiardarhollt ok þan xij[4]) kvgillde ok kapal þar med sem kirkinnne til heyrdi enn aullum andrum peningum kvikum ok davdum. fanstnm ok lavsum innstædu ok ábata skylldu þan skipta j helminga med sier. Ok til sanninda hier wm settum wær fyrr nefnder menn wor innsigle fyrir þetta opit bref skrifat j hiardarhollte j stafholltz tungum manudagenn næsta fyrir assumpcio sancte marie uirginis. þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesv christi. ꝏ. cccc. lxx. ok fimm ár.

---

[1]) fratrem filiorum, skbr. [2]) Svo. [3]) hér er utstrykað *at* í frbr. [4]) eða: vij.

631. **11. Júlí 1473.** **á Hólum.**

Sigurðr prestr Þorláksson og Kolli Magnússon lofa Ólafi biskupi á Hólum að gera upp á sinn eiginn kostnað kirkjuna í Ási í Hegranesi svo góða sem hún áðr var, nema biskup skyldi leggja til sex hundruð, og taka þeir jörðina á leigu um þrjú ár.

AM. Fasc. XX, 6, frumrit á skinni. Af þrem innsiglum er eitt dottið frá. — AM. Apogr. 3230.

bref vm áás j hægranesi[1]).

Þath giorum vier jon broddason. eirekur einarsson ok nicholas þormodsson prestar godum monnum viturligth med þessu voru brefi ath anno domini ᴍ⁰ cd⁰ lxx⁰ iij⁰ laugardagen næsta epter jons ᴍesso baptiste[2]) a videuollum j skagafirde æ almenneligre prestastefnv vorum vier j hia sæwm ok heýrdum áá ord ok handaband virduligx herra. herra olaf med guds náád biskup áá holum af einne halfu. enn af annare sira sýgurdar þorlakssonar ok kolla magnussonar. ath suo firir skildu ath fýrnefnder menn sira sýgurdur ok kolle lofudu adur nefndvm biskup olafue ath giora upp kirkiuna j æse j hægranesi suo goda sem hvn uar fýr med kluckur ok ornamentis sem fýr uar upp áá sinn eigin kostnat ath ollu nema biskupen skýllde leggia til sex hundrvt. toku þeir heima jordena ass vm iij ær næst epter komande ok skylldv þeir luka leigur ok landskullder ok hallda jordenne sem leigulida ber ath giora ok fyr hefer verit. kýnne ok ath skie ath annars huors þeirra miste vith þa lofade sa ath hallda allañ fyrskrifadan skilmala sem epter lifde.

for þessi sattmaJe fram epter eñ[3]) domurenn var dæmdur adur. voro hia þessum giorninge marger dande menn bædi lærdir ok leikir er þetta heýrdu.

ok til sannenda hier vm settum vier fyrnefnder menn vor jncigle fyrir þetta bref skrifat æ holum j hialltadal sunnodagen næsta firir festvm diuisio[4]) apostolorum. anno domini ᴍ⁰ cd⁰ lxx⁰ iij⁰.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Þ. e. 26. Júní. [3]) = er = at. [4]) Svo.

632. 7. August 1473. á Reykhólum.

Þórðr Sigurðsson selr, með samþykki Ingibjargar Haldórsdóttur konu sinnar, Gísla Filippussyni hálfan Haga á Barðaströnd fyrir níutigi hundraða alls.

AM. Apogr. 1121, eptir frumriti frá Haga. „Sex eru þveingerner, enn vottarner eru ei nema fimm" (AM.). 1., 2. og 4. innsiglið var enn fyrir bréfinu. Á 2. innsiglinu stóð: „S. JOHANNI. GVDM. [ita evidenter)".

Þat giorum uær sigurdr helgason. jon gunarsson. sigurdr ionsson. grimur branzson ok petur narfason godum monnum uiturligt med þesu uoru opnu brefi. at þar uorum uær hiaa sam ok heyrdum aa ord ok hand[a]band þesara manna. þordar sigurdzsonar af eine alfu en gisla filipussonaf anare med þesum kaupmala sem hier seiger at þordr sigurdzson seldi gisla filipussyne iordina halfa haga aa bardastrond med samþyki ingebiargar halldorsdo(t)tur konu hans ok do(t)tur hans sigridar med ollum þeim gognum ok gædum sem greindre halfri iordu fÿlger ok fylgt hefur at fornu ok nyo ok hann uard fremzt eigandi at. Enn hier j moti gaf gisli med samþyki ingebiargar eyolfsdo(t)tur konu hans. xl.[1]) hundrada .iiij. hundrada jord ok .xx. botn i patrexfirdi er ligr i saurbæiar kirkiusokn aa raudasandi ok þar til .xx. frid kugildi ok skip firir halft fiorda hundrat. kugildis hest ok þar til halft annad hundrad. ok skylldi adrnefndr gisli suara kirkiu reikningum. attv fyrnefnder menn þordr ok gisli at hallda greindum jordum til laga ok suara lagariptingum huor aa sine jordu er keÿpt hafde. skylldi optnefndr gisli eiga allann rett ok sokn aa þui sem kirk(i)une hefur uaulaga uerit tilgiort eda rangliga firir henni haft eda halldit ok eigi er adr logligur sattmali aa gior.

for þesi giorningur fram i haga aa bardastrond olafsmessu enu seinne[2]).

Og til sanninda hier um settium uær fyrnefnder menn uor insigli fyrer þetta iardar kaupsbref er skrifad uar a

---

[1]) „xl. extat" (AM.). [2]) Þ. e. 3. Aug.

reýkholum a reyk(i)anese laugardaginn næstan fyrer laurencius ꝳesu þa er lidit uar fra hingat burd uors hera iehsu christi ꝳ.º cccc.º lxx. ok .ííí. ar.

---

633. 11. August 1473. á Kvennabrekku.

Áreiðargerð og úrskurðr Sveins biskups í Skálholti um landamerki þess jarðarparts kirkjunnar í Snóksdal, sem er milli Þreskjaldar og Hamraenda.

AM. Apogr. 1434, eptir transskripti gerðu 20. Febrúar 1643 á Fellsenda í Dölum af Pétri Þórðarsyni og Jóni Björnssyni, en þeir rituðu eptir frumriti bréfsins.

Vær Sueirñ med Gudz nad Biskup j skalhollti oc visitator ýfer allt Skalholltz Biskupzdæmi. Giorum godum monnum kunnigt. med þessu voru opñu Brefi ad sub anno Gratie mº cd lxx tertio jn festo sancti tiburcij martiris. sem vær vorum j vorri visitatione j breidafiardardolum. Ridum vær med vorum prestum og morgum odrum dande monnum a þau landamerki sem maldagabækur vorrar kirkiu j skalhollti vtvisa ad vera skuli j millum þess jardarpartz sem kirkiañ j Snoxdal a. j millum þreskielldar oc hamrenda jardar. leÿst ollum med einu samþicki epter þeim profum oc skilrijkium sem þar komu fram̃. ad þad sama hollt. sem næst er fyrir austañ grænu toptt muni vera sa leirmuli sem greinder mǻldagar tilvisa. ad landamerki sie med sionhendingu fram̃ j midđ j millum greindz jardarpartz oc fyrrnefndrar hamrenda jardar. Þui fyrirbiodum vær strÿdliga vnder fullt forbod og bannz pijnu ollum oc sierhuorium Bædi lærdum og leikum ad Biuara sig nockud med fyrrnefndan jardar part j millum adur greindra takmarka þresskialldar oc leirmula. nema med minni oc samþicki þess sem helldur kirkiuna j snoxdal og hennar peninga.

Og til sanninda hier vm. settum vær vort jnncigli fyrir þetta Bref. skrifad a kuennabrecku j greindri sueit. a sama degi og ari sem fýrr seiger.

---

634. 28. August 1473. Í Vatnsfirði.

Úrskurðr og skoðunargerð Sveins biskups í Skálholti, með ráði þriggia presta og þriggja leikmanna, um skóg Vatnsfjarðarkirkju á Tjarnarnesi, sem henni er eignaðr í Vilkinsmáldaga.

AM. Apogr. 901 „Ex origin. Vatzfiord. accuratè". Á þessu bréfi segir Árni sig minni („1710 in Julio"), að sé sama og hönd og á meðmælabréfinu með Stepháni Jónssyni $^{28}/_{8}$ 1472—$^{28}/_{4}$ 1476, Nr. 589.

Vær sueinn med guds nad biskup j skalhollti ok visitator yfer allt skalholltz biskupsdæmi giorum godum monnum kunnigth med þessu voru opnu brefi at vær haufum siet yferlesit ok giorla skodad maldaga kirkiunnar j uatzfirdi j maldagabok heilagrar skalholtzkirkiu sem giort hefer biskup vilkin vorr foruerare godrar minningar j huerium suo stod skrifad j medal annara greina ath kirkian j vatzfirdi æ skogarhögg æ tiarnarnesi[1]) suo sem vill ok þriar vætter skarpra fiska huert missere j skalavik. Suo ok nefndum vær til þessa presta vors biskupsdæmiss sira lopt filippusson sira brand teitzson ok sira stephan jonsson ok þria skiallega leikmen. sölmund ellendzson. olaf michelsson ok gisla gudmundzson sama biskupsdæmiss ath sia heyra ok innuirduliga ath skoda greindan maldaga adrnefndrar kirkiu j vatzfirde suo ok at skoda saumuleidiss huersu landzlegi var hättat æ fyrrsogdu tiarnarnesi. saum vær þar eingiñ likende til at frame a þui sama nese hefdi nockurn tima skogur verit. helldr saum vær allér ath skogurinn var ok verith hafdi vppe j fiallzhlidinne fyrir ofan adr greint tiarnarnes. Nu saker þess at greindr sira loptr lagdi vnder vorn dom edr orskurd ok þeirra presta ok leikmanna sem vær kölludum til med oss at skoda þetta mal vpp æ fyrsagdrar vatzfiardar kirkiu uegna ok þorleifs biornssonar allt þat tilkall sem opt greind vatzfiardarkirkia hafdi til fyrsagdz skogarhoggs æ tiarnarnesi. suo ok somuleidiss lagdi einar

[1]) „Tiarnarnes þetta liggur milli Laugabols og Arngerdareyrar. mille þessarra iarda landamerkia" (AM.).

jonsson vnder vorn dom edr vrskurd ok greindra presta ok leikmanna sitt mal þar vm er þa bio a laugaboli j isafirdi ok atte part j þeirre somu jordu. Þui at sno profudu ok firir oss komnu ad heilags anda nad til kalladre dæmdum vær ok vrskurdudum med radi ok samþycke fyrr nefndra presta ok leikmanna kirkiunne j vatzfirde opptskrifat skogarhogg til æfenligrar eignar eiga at vera beint vpp j fiallzhlidinne af nesinu þui sama sionhending vpp vr þeirre víjk sem næst er jnn fra tittnefndn nesi ok þar vpp j hinu efztu fiallz brun sem þar mæ næst sia. ok suo langt takmark vt fra hinum fremzta odda æ tittnefndu tiarnarnesi sem er jnn j greinda víjk fra þeim sama odda ok þadan somuleidiss sionhending vpp j fyrsagda fiallzbrun. Jtem samþyckium vær greindan maldaga þrattnefndrar kirkiu j vatzfirde med ollum sinum greinnm ok artic(u)lis.

Ok til sannenda hier vm settum vær vort jnnsigle med fyrnefndra presta ok leikmanna jnnsiglnm fyrir þetta domsbref skrifat j vatzfirde j isafirde laugardaginn jnfra octauos assumpcionis beate marie virginis anno domini. ᴍ⁰. cd.⁰ lxx.⁰ tercio.

---

635. 31. August 1473. á Ærlæk.
4. Janúar 1474.

Jón Ólason selr Kolbeini presti Ingimundarsyni, heilagri Hólakirkju til eignar, þrjú hnndruð í Núpi í Öxarfirði fyrir fimm hundruð, og kvittar um andvirðið.

AM. Fasc. XX, 8, frumrit á skinni. Af fimm innsiglum eru tvö fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 3232.

bref vm nup j avxarfiord[1]).

Þath giorum uier magnus ionsson. ion jsleiksson. gisli þorualldzsson. gudmundr jonsson og bergnr þorarensson godum monnum uiturligt med þessu vorv opnv brefi ath þa

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

er lided var fra hingadburd uors herra jhesu christi þushund fiogur hundrut. siautiger og þriu ar. þridiadagin nesta epter augustinus messu æ ęrlęk j auxarfirde voru uier j hia saum og heyrdvm æ ord og handaband þessara manna kolbeins prestzs jngemundarsonar er þa hafde vmbod ẏfer heilagrar holakirkiv peningum j þingeẏiarþingi fyrir nordan mẏrarkvíjsl og jons olasonar at suo fyrir skildu ad adr nefndr jon sellde fẏr nefndum kolbeiene[1]) prest heilagri holakirkiu til fullrar eignar og frials forredes þriu hundrud j jordune nupi er liggur j auxarfirde j skinnæstadæ kirkiusokn med þeim gaugnum og gędum er greindum jardar parti hefer fẏlgt ath fornu og nẏu. hier j moti gaf fẏrskrifadr kolbeirn prestur optnefndvm jone olæsẏne fimm hundrud af holæ kirkiu peningvm. medkendezst fẏrnef(n)dur jon þæ þar fyrir oss ath hann hefde þessi greind fim hundrud ut tekid og upp borid af optnefndum kolbeine prest ingemundarsẏne sem honum ucl anęgde og tittnefndr jon olason gaf og giorde þæ med handabande þrattnefndan sira kolbein aurlungis kuittan og akęrrvlausan um greint jardar verd æ heilagrar holæ kirkiu uegna og sinnæ. ætti greindr jon ath suara lagariptingum æ saugdum jardarparti en umbosmenn[1]) heilagrar holakirkiu hallda til laga.

samþẏkti þorlaug arnadotter eigenkona titt nefndzs jons olasonar þetta kaup og jardar saulu med handa bande.

Óg til sannenda hier um settum uier fyrnefnder menn vor incigli firir þetta jardar kaups bref er giort uar æ ęrlęk j auxarfirde þridiu dagin nęsta fẏrir ephiphanie domini ari sidar en fẏr seiger.

---

636. 5. September 1473. undir Felli.

Þórðr Magnússon selr Andrési Guðmundssyni jörðina Smáhamra í Steingrimsfirði með tilgreindum reka og landeign.

---

[1]) Svo.

Landsbókasafn 389. 4to, bls. 224—226, með hendi séra Markúsar Snæbjörnssonar í Flatey 1757, og segist hann rita þau bréf, sem þetta er á meðal, „sumpart“ eptir „eiginhenduglega undirskrifuðum og forsigluðum, sumpart af sál. sýslumanninum Ormi Daðasyni útskrifuðum og verificeruðum, samt fidimeruðum af sáluga prófastinum í Barðastrandarsýslu síra Eyreki Thorsteinssyni og nú enn lifandi sýslumanni í Strandasýslu Einari Magnússyni, Exscriptis“.

Um̃ Smǻhamra i Steingrimsfirdi.

Þat giorum vær Sera Gunnstein Asgrimsson sera Oddr Sveinsson og Sera Ari Steinsson prestar godum monnum viturlegt med þessa vǻru opnu brefi ad þǻ er lidit var fra hingadburdi vorz Herra Jesu Christi þushundrud cccc siautiger og iij ǻr i kirkiunne i Tungu i steingrimsfirdi fimtudaginn næsta efter apostolorum Petri et Pauli[1]) vorum vær i hiǻ. sǻum og haurdum[2]) ǻ ord og handaband þessara manna. af einni alfu Andres Gudmundssonar enn af annari Þordar Magnussonar ad so fyrer skildu. ad fyrrnefndr Þordr Magnusson selldi ǻdrgreindum Andresi gudmundssyni jordina alla Smǻhamra er liggr i Steingrimsfirdi i Fells kyrkiu sőkn med ollum þeim gognum og gædum. sem greindri jordu fylgde og fylgt hefdi at fornu og nyu. eftir þvi fremsta sem hann hefdi hennar Eigandi ordit med ollum Reka i millum Geitalækiar og Karhafnar. enn landeign alla i millum Geitalækiar og Feyskialækiar so langt sem þau vỏtn drægi frǻ fialli og til fiỏru. frǻ Skőndǻlargili. Lysti Þordr Magnusson þvi. at hann selldi oftnefndum Andresi sierlega Jỏrdena Smǻhamra til æfen̄legrar eignar. eftir þvi fremsta sem honum hefdi til Erfda fallid. eftir Olaf heitinn Þordarson skilgetinn son sinn. enn halfa selldi hann honum med fullu og ollu upplagi og samþycki Illuga Þordarsonar sonar sins. þvi þrattnefndr Þordr lïsti ad Illugi sonr sinn hefdi longu fengid sier til fullrar Eignar sinn hluta i Smǻhỏmrum. ad Þordr fadir hanz skylde meiga lauglega selia og af giỏra er hann villdi. og hann skylde þad alldregi brigda. Hier i moti gaf tittnefndr Andres Gudmunds-

[1]) Þ. e. 1. Júlí. [2]) Svo.

son Þordi Magnussyni mőt allri Jordenne Smăhömrum tvituga vod. og ă med lambi og skylde gialldaz þă um̃ haustid og ij gelldfiăr kugillde at vori komanda og mălnytu kugillde. og gelldfiăr kugillde ă þridia vori. og þar til x aura i ollum peningum. Skylde tittnefndr Þordr Magnusson svara lagariftingum ă oftgreindri jördu. enn þrăttnefndr Andres Gudmundsson hallda til laga. atti og oftnefndr Andres at sier ad taka tittnefnda jörd Smăhamra þegar upp a stadinu ă hinu sama vori og æfiñlega eignast. Ok til sanninda her um̃. heingium vær fyrrnefndir prestar vor innsigli fyrer þetta jardarkaupzbref. er skrifad var undir Felli i Kollafirdi sunnudæginn næsta fyrer Nativitas sancte Marie ă sama ari og fyrr segir[1]).

---

637. 22. September 1473. á Grýtubakka.

Eyvindr Eyvindsson selr Eyjólfi bónda Arnfinnssyni, með samþykki Sölva Jónssonar, til fullrar eignar jörðina Skarðsdal með kotinu Leyningi í Siglufirði fyrir fjórtán hundruð í lausafé.

AM. Fasc. XX, 5, frumrit á skinni með öllum (þrem) innsiglum. Á síðasta innsiglisþvenginn er nokkuð ritað; þetta má þar víst lesa: Bratt var budla do(tt)er", og er það upphaf að vísu. — AM. Apogr. 3229.

Brief um skardsdal med kotenu leininge
J Siglufirde[2]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda vilialmur finzson. bauduar andresson oc ărne sigurdzson quediu gudz oc sina kunnictt giorandi med þessu vóru opno brefui. ad þa er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi. M. cd. lxx. oc. iíi ăr. ă hreidarstaudum j suarfadardal. faustudagin næstan firir mariomessodag

---

[1]) Aptan við afskriptina stendr: „Brefid var orotid og oskafid, og ad ollu falzlaust, med undirhangandi þremr innsiglum, þeirra sem fyrer brefid eru i aundverdu skrifadir, sem ásamt brefinu voru vel læsileg, heil og obrotiñ ad mestu". [2]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

sidarri[1]). vorum vær j hia sám oc heyrdum a ordh oc handaband þessara manna eyiolfs bonda anfinzsonar af einni álfuo. en eyuindar eyuinzsonar af annarri med þessum skilmála at greindr eyuindr selldi nefndum eyiolfui med sampýcki oc handabandi salua jonssonar til fullrar eignar jordina skarzdal med kotiuo leyningi er þar hefer med fylgtt. stendr þessi iord j siglufirdi j siglunes kirkiu sokn. selldi hann þessa iord jtalulasa med ollum þeim gagnum oc gædum er greindri iordu fylger oc fylktt hefuer at fornu oc nyio oc hann mátti framarst med lagum selia. en her j mót á fyr nefndur eyiolfur at giallda xiiii hundrut. vii mælnytu kugilldi oc vij hundrvt j þarfligum peningum. Skal optnefndr eyuindr suara lagariptingum ef nockur vill ákæra enn titt nefndr eyiolfur halldi ædur nefndri iordu til laga.

Oc til sanninda hier vm settum vær fyrr skrifader menn vor inscigli fyrir þetta kaupbref er giortt var á grytubacka j hafdahuerfui miduikodagin næstan fyrir Michaelsmesso dag á hinu sama ári sem fyr segir.

---

638. **30. September 1473.** **á Grýtubakka.**

Steingrímr Ísleifsson selr Eyjólfi bónda Arnfinnssyni fjórðunginn í Grenivík í Höfahverfi, ásamt skógarparti, skemmu, nausti á sjóarbakka og skipstöðu í Þernuskerslandi fyrir „eitt gott þing propiciatorium forgylt, er vegr vart fjórar merkr".

AM. Apogr. 4069 „Ex originali" með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. „Brefed er á kálfskinn, hafa vered fyrer 4. Jnnsigle, er epter eitt og brot af ödru og tveir þveinger lauser" (J. M.).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda þorkell þorkelsson. oblaudr sigmundzson. ion oddzson oc ion sigurdzson. quediu gudz oc sína kunnict giorandi med þessu voru opno brefui. ad sub anno gracie M.º cd.º lxx.º iij.º a grytubacka j hafdahuerfui þridiudagin næstan firir festum

[1]) Þ. e. 3. Sept.

sancte Michael[is] archangeli[1]). vórum vær j hia sám oc heyrdum á ord oc handaband þessara manna eyiolfs bonda annfinzsonar af einni álfuo enn af annarri steingrims isleifssonar med þessum skilmæla at fyrrgreindur steingrimur selldi ádurnefndum eyiolfui til fullrar eignar fiordungin j iordunni greniuik er liggr j grýtubacka kirkin sokn med ollum þeim gognum oc gædum er greindum iardar part fylger oc fylgt hefer at fornu oc nýio oc hann vard fremst eigandi at. lagdi steingrimur þetta til iardar parts þessa skogar part þann er hann keypti af árna sigurdzsýni oc stendur i bordatiannar landeign. eina skemmu firir sunnan kirkiu j greniuik þar med eitt naust á siofarbacka oc skipstavdn æ þennunskers landi. En her j mot æ eyiolfur bondi at giallda eitt gott þing propiciatorium forgýllt oc vegur vart .iiij. merkur oc er þa allt golldit firir greindan iardar part. En ef suo kann til bera at herra Einar æboti á munkaþverá vill ei kavpa med þui verdi sem þratnefndum steingrimi likar vel þa lofadi optnefndur eyiolfur at giallda honum .x. mælnytn kugilldi. v. gelldfiar kugilldi. oc þar til .ij. hundrut. Skal tittnefndr steingrimur suara lagariptingum á ádrnefndum iardar part ef nockur vill ákæra. Enn eyiolfur bondi annfinzson hallda til laga.

Oc til sanninda her vm settum vær fyrrskrifader menn vór inscigli firir þetta bref er skrifuat var sancte ieronimi dag sanctissimi presbyteri j sama stad oc ári sem fýrr segir.

---

639. 1. Október 1473. Í Skálholti.

Sveinn biskup í Skálholti kvittar Jón Jónsson (randkoll) af brytastarfs reikningi Skálholtsstaðar.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 10. Frumrit á skinni; innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 2489, með hendi Árna Magnússonar „Ex origin. Scalholt. accuratissime“.

---

[1]) Þ. e. 28. Sept.

knittanarbref raudkollz fyrir brytastarfi
Anno 1473.

Vær sueinn med guds nad biskup j skalhollti ok visitator yfer allt skalholltz bisknpsdæmi giorum godum monnum kunnigth med þessu voru opnu bréfi at jon jonsson sem kalladr er RandkolIr. hefer giort oss ok vorum radzmanne j skalhollti fullan ok allan reikningsskap af þni brytastarfi sem hann hefer haft a stadnum j skalhollti sem oss vel anæger. Þui giorum vær greindan jon ållvngiss kuittan ok akiærulansañ fyrer oss ok ållum vorum efterkomendum kirkiunnar formonnum. Ok til sannenda hier vm settum vær vort jnnsigle fyrer þetta kuittunarbref skrifat j skalholti jn die deposicionis sancti germani episcopi et confessoris anno domini. ꝏ.° cd.° lxx.° tercio.

---

640. 2. Október 1473. á Grund.

Vitnisburðr fjögurra manna, að Sumarliði Eiríksson lýsti Svein son sinn lögarfa eptir Eirík Loptsson og sig löglegan fjárhaldsmann hans, og fyrirbauð hverjum manni í að setjast eða að sér að taka þessa peninga.

AM. Fasc. XX, 13, frumrit á skinni. Af fjórum innsiglum eru nú tvö eptir. — AM. Apogr. 549. Frumbréfið hafði Árni feingið frá Halldóri sýslumanni Einarssyni.

Þath giorum vid jon sigurdarson. jon þorlaksson. arnfinnur jonsson ok biorn jonsson godum monnum knnigt med þessu noru brefi ath þa er lided var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushnnd fiogur hundrud siantiger ok þriu ar manudagin næsta firir mathiasmessu[1]) a grund j eyiafirdi vorum vier j hia ok heyrdnm a ath sumarlide eireksson lysti snein son sinn langarfa efter eirek loptzson. en sig laugligan hans fiarhalldzmann a aullnm þeim peningum sem efter fyrgreindan eirek hefdi fallit fridum ok ofridum faustum ok lausum. Sno ok fyrirbaud hann huerinm monn-

[1]) Þ. e. 22. Febr.

um j þeim at sitia edr ad sier ath taka adrgreinda peninga vtan hans væri lof edr leyfi til. Suo ok lagdi adrgreindr sumarlide dom fyrir optnefnda peninga alla samt þa er efter þratt nefnan eirek hafa fallit.

Ok til sanenda hier vm settum vier fyrnefnder menn uor insigli firir þetta vitnisburdarbref skrifat messudag heilags leutegari j sama stad ok ari sem fyr seger.

---

641. 5. Október 1473. á Grýtubakka.

Steingrímr Ísleifsson selr Einari bróður sínum ábóta á Munkaþvera propiciatorium með silfr forgylt, er vegr vart fjórar merkr, klaustrinu til eignar, fyrir tíu málnytukúgildi og fimm geldfjárkúgildi, tvítuga voð, tvær stikur klæðis og tvo klyppinga á ári meðan fimm hundruð sé ólukt af skuldinni.

AM. Fasc. XX, 10, frumrit á skinni. Bæði innsiglin eru fyrir bréfinu, en hrákuð. — AM. Apogr. 3010.

kavpbref vm propiciatorivm¹).

Þat giorum vid oblaudr sigmundzson oc ion sigurdzson godum monnum kunnict med þessu ockru opno brefui ad vid vorum þar j hia sǫ́m oc heyrdum ǫ́ ord oc handaband þessarra manna herra ǫ́bota einars med gudz nǫ́d æbota ǫ́ munkaþuera oc steingrims isleifssonar brodur hans med suo felldum skildaga at nefndur steingrimr selldi greindvm herra einari ǫ́bota eitt propiciatorium med silfur forgyllt oc vegur iiij merkr vartt klaustrino til heidrs oc sæmdar oc til fullrar eignar. Enn hier j mot lofadi herra einar æboti honum at giallda .x. mǫ́lnẏtu kugilldi oc .v. gelldfiar kugilldi oc giallda efter vǫ́rlagi nær sem hann vill wt taka. oc hier til tuituga vód íj stikur klædis oc .íj. klẏppinga vpp ǫ́ huertt ǫ́r æ medan .v. hundrvt standa efter af ǫ́dr greindum peningum oluctt. Oc til sanninda her vm

---

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi.

settum vid fÿrr skrifadir menn ockr iñscigli firir þetta bref er giortt var ꝍ grÿtubacka j haufdahuerfui þridiudagin næsta firir sancte fidesdagh virginis et martiris. anno domini. ꝍ.º cdº lxx.º iij.º

---

642. **4. Nóvember 1473.** **á Hólum.**

Vitnisburðr Kolla Magnússonar um teiginn milli „Hóla" og Reykjarhóls í Fljótum, að hann hafi fylgt „Hólum" meir en upp á tuttugu ár.

AM. Fasc. XX, I, frumrit á skinni. Innsiglið er fyrir, en brákað. — AM. Apogr. 3225.

bref vm jordena hol j fliotum[1]).

Þath giorer ek kolli magnusson godum monnum viturligt med þessu mino brefi ath ek medkennumzst ath þan teiguren[2]) sem liggur j millum hola j fliotum er holastadr ꝍ. ok reykiarhols j holltzþingum hefi ek heÿrt eignadan hola stadar jordu fÿr nefndum holum[2]) meir enn upp ꝍ .xx. vetur. suo ok firirbaud ek þorualldi jonssyni þa ek hafdi holastadar vmbod j fliotum ath ÿrkia eda sier ath nyta fÿrskrifadan teigh nema hann sÿnde med logum ath hann ætti hann. voru hier hia þorsteinn magnusson ok jllughi helgason ok marger adrer dande menn sem þetta heÿrdu. Suo ok sagdi arne hauskaulldzson mier ath hann hefdi ecki sellt fÿrnefndum þorualldi jonssyni þenna teigh med jordunne reykiarholi þui hann sagdizst ecki vita huort hon ætti hann eda eigi. lysti hann þessu fyrir mier j storustofvnne ꝍ holum j nærueru biskupsens ok margra annarra godra manna. ok hier epter vil ek sueria ef þurfua þiker. Ok til sannenda hier vm setta ek mitt jncigle fyrir þetta bref skrifat æ holum j hialltadal [miduikudagin[3]) næsta fyrir marteins ꝍessu anno domini ꝍº cdº lxxº iijº.

---

[1]) Utan á bréfinu með gamalli hendi. [2]) Svo. [3]) [skafið.

643. 4. Nóvember 1473. á Hólum.

Jón Þórðarson vottar, að hann hafi heyrt teiginn milli „Hóla" og Reykjarhóls í Fljótum, er Hólastaðr á, eignaðan „Hólum" meir en í þrjátigi vetra.

AM. Fasc. XX, 2, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3226.

Vitnesburdur vm ħol j fliotum[1]).

Þath giorer ek jon þordarson godum monnum viturligth med þessu mino brefi. ath ek medkennvmzst þat ath ek hefi heyrt eignadan holum j fliotum er holastadur ꜵ þann teigen er liggur j millum reykiarhols ok hola j holltzþingum upp ꜵ þriatige vetra. suo ok bio·ek ꜵ fyrnefndum reykiarholi xij manudu enn biorn þorleifsson atti þa reykiarhol ok var þa adurnefndur teigur eignadur holum holastadar jordu ok suo hiellt ek þa. er sidan vel halfur þride togur vetra. ok þetta hefi ek heyrt af morgum monnum talat. ok hier epter uil ek sueria ef þurfa þiker. Ok til sannenda hier um setti ek mitt jncigle fyrir þetta bref skrifat ꜵ holum j hialltadal miduikudagen næsta firir marteins ꝍessv anno domini ꝍ° cd° lxx° iij°.

---

644. 27. Nóvember 1473. á Grund í Eyjafirði.

Sumarliði Eiriksson fær og geldr Þorleifi Björnssyni til fullrar eignar jörðina Stóradal undir Eyjafjöllum og selr það meira var fyrir fulla peninga.

AM. Fasc. XXIV, 12, frumrit á skinni. Öll innsiglin eru dottin frá. — Apogr. 5511. Bréf þetta er í bréfaregistri Grunnavíkr-Jóns ranglega sett við ár 1479, og aptan á bréfið er ritað ártalið 1479 með hendi frá 18. öld.

Þat giorum uer eigel grimsson narfi gudmu(n)dzson eyolfur boduarsson godum monnum kunickt med þessu uorv optnu brefi. at þar uorum uær i hia saum ok heyrdum ꜵ

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

ord ok handaband þesara manna þorleifs biornssonar ok sumarlida eirexson(ar) af anari alfu. þat falz ok skildiz under þeira handabandi. at fyr nefndr sumarlidi galtt ok feck þorleifi biornsyni til fullrar eignar iordina storadal under eyafiollum ok seldi þa þat meira var fyrir fulla peninga med aullum þeim gognum ok gædum sem greindri iordu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok hans fader uard fremz eigandi at ok alla sockn ǻ heni at eiga huer heni heldi rangliga. kyni suo ske at iordin dalur gengi af med laugum þa skyldi fyrnefndur þorleifur eignaz þæ peninga sem fyrir dal hefdi komit. ok til sanenda her nm settu vær fyr nefnder men uor jncigli fyrir þetta uittnisburdarbref skrifat var ǻ grund i eyafirdi laugardagin næsta fyrir andresmessu þa er lidit uar fra hingatburd uors hera jhesu christi þusund fiogur hundrut siotiger ok ííí ar.

---

645. 9. December 1473. á Hólum.

Ólafr biskup á Hólum setr Jón prest Snorrason af kjól og kalli fyrir manndrápsáburð, áverka við prest, rán og gripdeildir, óhlýðni, ill orð og verk, og hótar að bannfæra hann.

AM. Fasc. XX, 9, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3233.

bref vm̄ hridiu Verk Sera Jons Snorrasonar[1]).

Vij olaf med guds nǻd biskup ǻ holum giorum godum monnum viturligth med þessu voru brefi ath saker þess ath sira Jon snorrason hefer haft sigh j morgvm osuarligum giorningum hier j landit j mote rettenum sem ongvm presti berr ath giora sem fyrst er ath hann er boren tueimur mandrapum enn alldre uiliat hreinsa sigh nie skira epter kirkiunnar logum hier firir sem honum bæri. J annari grein er hann hefer hogguit vorn prest til blods sira þorar-

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

en á fagranesi fyrir longu ok alldre lausn þar fyrir tekit. vtan haft sigh verr sidan med þui at hann hefer messat ok annat guds embætti flutt j þessv banz verki þui epter kirkiunar logum erv þeir j papans banne sem presta sla saklansa til blods med anfund ok jllzku. J þridin grein hefer hann leingi farit gripande ok rænande sem einn vikingur vm jsland sem oss er sagth ok þetta eth sama hefer hann giort oss ok heilagre hola kirkin ath hann greip ok rænti firir sunnan á nesino tneimur koplum wr vorri lest nu j sumar ok halldit þeim oss til skada ok heilagre holakirkiu j ongu voro frelsi. j fullu banne af sialfs sins verki. J fiordu grein hefer hann verit oss ohlyden med ord ok verk j ollum stodum j fullri þriozsko ok jllzsko sem eingin dandi mann sem eingin prestur skýlldi giora j mote sinom biskupe. hofum víj þetta reýnt ok vmdregit þolinmodligha med hann upp á morgh ár med þeim fleirum soknum sem víj munum ecki ath skrifa nu ath sinne. hofum víj alltíjd vænt betringh af honum en hvn hefer alldre fram komit. vtan hann hefer helldur vesnat j ollum hlutum ok ecki bætt vm sidan vort forbodsbref var lesit yfer honum þui hann kom heim til hola ok deillde vpp á oss ok gaf oss vond ord ok villde ongua hlydne syna helldur hardnat j sinne þriozsko ok jllzsko enn víj budum honum bædi skript ok lausn fyrir sin brot. vilium víj þetta ongualeidiss leingur þola þui firir þessar saker ok adrar fleiri setium víj hann vt af officio ok beneficio ok af guds embætti ok ollum sinom prestligum heidre ok wt af heilagre kirkiu ok olln(m) hennar sacramentis. fyrirbiodande ollum prestum ath sýngia edur lesa yfer adurnefndum sira Jone snorrasyni edur honum nockra guds þionustu ath veita. Suo ok setium víj hann vt af samneýti allra kristenna mana. firbiodandi hueriom manne lærdum ok leikum ath hysa hann edr hallda edur honum nockurn stýrk ath veita þui níj vilium vara alla menn with ath þeir fordizst opt nefndan sira jon sem þer vilit fordazst reide guds. þar til sem hann geingur til hlýdne vit oss ok heilagha kirkin ok bæter sin brot. Enn ef hann vill enn leingur þriozskast ok hardna j sinne jllzsku þa skulum

vij sýngia hann j bann j heilagre kirkiu med vorum prestum ok klerkum med hringdum kluckum ok steýptum kertum epter þui sem kirkiunnar logh vtvisa. Biodum víj vorum diakna þorbergi steffanssyni vnder hlydne ok banz pino ath lesa þetta vort bref hier vm skagafiord suo hatt ath huer madur meghi þar heýra ef þeir vilia allz stadar þar sem hann kann til[1]) ath koma. ok fær oss þetta vort bref igen til sanz vitnisburdar hier vm ath þu hafer þetta vort bod trvligha giort.

Ok til sannenda hier vm heingium víj (vort) jncigle firir þetta bref skrifat a holum j hialltadæl fimtvdagen næsta epter concepcionem sancte marie virginis. anno domini ꝏ° cd° lxx° iij°.

---

646. 11. December 1473. á Kirkjubóli.

Vitnisburðr Teits Magnússonar, að Magnús Hallsson hafi búið í Hjarðardal í Önundarfirði og átt þá jörð.

AM. Fasc. XX, 15, frumrit á skinni. Innsiglið er enn fyrir bréfinu.

Vitnizburdur vm̄ Hiardardal i Onundarfirde[2]).

Þat giorir eg teitur magnusson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefui ad eg hefui handfest halldori hakunarsýni suo latanda vittnisburd ad eg uissa magnus hallson buā j hiardardal enum ytra j aunundarfirdi er liggr j hollz kirkiu sokn og tiundadi[3]) sier og sina eign hiellt og eingin ækærdi suo ad eg uissa. Suo og uissa eg ad ædur greindr magnus gallt halli sýni sinum segstan hundrut og .xx. j adur greindri jordu hiardardal. lýsti og fyrnefndr magnus ad þa stodu epter .xij. hundrud j fasta eign vegna adr nefndz hallz sonar sins. tok og fýrgreindr hallr þau tolf hvndrut af oskiptum arfui upp j adr greinda jord epter magnus hallson fódr sinn latin. voru þa epter

---

[1]) máð og áfast: kann. [2]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld
[3]) tiundada, frbr.

fiogur hundrut og .xx. j oppt greindri jordu er erfingiunum fiell til erfda þeim sy(s)kinnm er suo hietu hallur. gisli. þordr og herdis. jorun og olof epter opptnefndan magnus faudr sinn. toku þau anll jafnan arf epter rettri tiltaulu or adr greindum jardarparti. Enn þau atta hundrut og .xl. er hallr eignadizt j jordunni ad auk annarra skipta, gullduzt honum fyrer sinn modrarf. Og til sanninda hier um setta eg mitt jnsigli fyrer þetta uittnisburdar bref er skrifuat var ꜳ kirkiuboli j ualþiofsdal j aunundarfirdi laugardagin næsta fyrer magnusmessu ꜳ jolafaustu: þa er lidit nar fra hinga(d)burd uors herra jhesu christi þusund fiogur hundrut siotiger og þriu ᴀᴀʀ.

---

647. 1473.

Bᴊᴀʀɴɪ Ívarsson gefr klaustrinn á Munkaþverá og jungfrú Maríu messubók, er Jón Þorláksson hafði ritað, og skilr sér lann af Maríu annars heims, þegar honum liggr mest á.

AM. 80. 8vo, ritað á milli línanna með rauðu letri á blað í arkarbroti úr latínskri nótnasaungsbók. Þar með fylgir afskript Árna Magnússonar. Útgefið af Kr. Kålund i Smaastykker udgivne af Samf. til udg. af gl. nord. literatur Nr. 6, bls. 127—30 (En kontrakt med jomfru Marie).

Jon þorlaksson[1]) hefir skrifat þessa bok. En hana liet giora biarni son junkæra Juars holms. og hann gaf hana J[u]ngfru Mariu ad munkaþnera med þeim skilmala ad þau laun sem Maria uill honum unna hier fyrer. uill hann annars heims hafa þa honum liggr mest á [og] hans sæl uardar mestu og allra þeirra hans næunga sem hun uill at þessa nioti. hefir fyrr skrifadr biarne lyst þessa bok fysta enn hann bio aa medalfelli j kios sudur.

þa uar einar aboti a munkaþnera.
biskup olafur a holum.
biskup sueinn j skálahollte.

---

[1]) Þ. e. Jón Þorláksson á Hóli í Bolungarvík, sem hélt við Solveigu Björnsdóttur.

kong kristofur[1]) yfir noregi suiariki og danmark. Anno domini. ꝺ. quadringentesimo septuagesimo tercio. bidit fyrer biarna munkar.

---

648. 3. Janúar 1474. á Hólum.

Vitnisburðr Þorvarðs Þorfinnssonar um teiginn milli „Hóla" og Reykjarhóls í Fljótum, er Þorvaldr Jónsson hafði undir sig tekið.

AM. Apogr. 3583a, að því er virðist eptir frumriti, heldr en kopíubók Þorláks biskups af Hólastaðarbréfum 1641—42 (Bisk. 3. Fol.).

Þath giore ec Þoruardr Þorfinsson godum monnum uiturligt med þessu minn brefi ath ec leigdi upp æ ıx xij manude holastadar jord er heiter j holum j fliotum j hollz kirkiu sokn med ollum þeim gognum og giædum sem leignlida bar ath hafa enn þorualldur jonsson af reykiarhole greip og tok fyrer mier minn leigumala vpp æ aull arin j aungu minn frelsi og skar þar torb og liet þar sla hey og beitti j minu forbode. Sno og eigi sidr lysti jon gudmundzson fyrer mier þa hann bio j holum uel upp æ .u. xij manude ath hann hefdi lied boduare eyiolfssyne þann teigin til at sla er þorualldr þickest nu eiga og fann þa eingin ath og heyrde ec sigurd augmundzson og elldiarn stufsson lysa þui at þa þeir byggu æ reykiarhole. hofdu þeir alldri þennan teig þui þeir uogudu alldre at setia sinn steck nær en fyrer utan merkigardin.

Og til sannenda hier um set ec mitt jncigle fyrer þetta bref skrifad æ holum j hialltadal tiunda dag j iolum anno domini m. cd. lxx. iiij.

---

[1]) Svo; rétt: christiern. Þó segir Werlauff, að Kristján fyrsti hafi líka heitið *Christofferus* (þ. e. bæði Kristján og Kristopher), en ekki segist hann vita hvernig á því standi (Skandinav. Literaturselsk. Skrifter, Kh. 1819, XVI, 150).

649. 7. Janúar 1474. á Kirkjubóli.

Vitnisburðr Kolbeins Sigurðssonar, að Magnús Hallsson hafi búið í Hjarðardal í Önundarfirði og átt þá jörð.

AM. Fasc. XXI, 7, frumrit á skinni, með heilu innsigli.

Þad giðrer eg kolbeinn sigurdzson. Godum monnum vitnrligt med þessn minn brefui. ad eg hefui handfest halldori hakonarsýni suo latandi vittnisburd ad eg uissa magnus hallzson bua j hiardardal enum meira j aunnndarfirdi er liggur j hollz kirkin sokn og tiundadi sier og sina eign hiellt og eingin ꝺ́ kærdi suo ad eg uissa. Suo og uissa eg ad adur greindur magnns lugti halli syni sinnm halfa adur greinda jord j sinn modurarf. lýsti optt nefndur magnns ad þa stędi epter tolf hundrnt j fasta eign. tok og fýr greindur hallnr þau tolf hundrut ad oskiptum arfui epter faudur sinn latin. vissa eg og ad þann partnrinn j iordnni sem þa uar epter. og titt nefndum halli og andrum hans sýskinnm er suo heita. Gisli. og Þordur. herdis og jorun og olof. fiell til erfdar epter magnus heitin hallzson saladan faudur sinn. langdn þan til jafnadar skiptis med sier og tokn aull jafnan arf ad rettri tiltaulu. Sno uissa eg og ad fyr nefndnr hallur rýmdi af þrattnefndri jordn fýrer gudmnndi ꝺ́rasyni. kom hann þa til wifilsmýra. bio minn fader þar sigurdnr þordarson og skipadi mier ad reida hann npp ꝺ́ altafiardarheidi.

Og til sanninda hier wm set eg mitt jnsigli fyrer þetta vittnisburdarbref er skrifat uar ꝺ́ kirkinboli j nalþiofsdal æ faustudagin næst(a) epter en þrettanda dag jola. þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jhesu christi þnsund fiognr hundrut siotiger og fiogur ꝺ́r.

---

650. 12. Marts 1474. í Skálholti.

Sveinn biskup í Skálholti afleysir og kvittar þau hjón Árna Guðmnndsson og Steinnni Sigurðardóttnr, að settnm skriptum, fyrir það, að þan voru með Þorleifi Björnssyni og hans

fylgjurum í heimreið til Oddgeirshóla í Flóa, þegar kirkjan var saurguð með slögum og blóðsúthellingum; kvittar biskup og fyrir bæn þeirra hjóna Þorleif og fylgjara hans af fjársektum, en bannar þeim kirkjugaungu fyrr en þeir hafi tekið skriptir.

AM. Fasc. XXI, 1, frumritað transskript á skinni frá 1. Maí 1474. — AM. Apogr. 3234.

Wær sueinn med guds nad biskup j skalhollte og uisetator ýfer allt skalhollzt biskups dæmi giorum godum monnum kunigt med þessu uoru opnu brefi at uær hofum afleýst arna gudmunzson steinune sigurdardottur og þeirra eigeñ folk er voru j heimreid til oddgeirshola j floa j arnese j samþýcke. radum og j fullu fýllgi med þorleifi biornssyni og hans fýlgiorum þa er kirkian þar var saurgut og hennar gridar stader med hog(g)um. slogum og blods vthellingu upp æ þæ menn sem þar voru þa fyrir og set(t) þeim tilheýrilegar skripter. svo og hofvm vær giort þau og þeirra greint eigen folk aullungess kuit(t) og ackiærulaus upp æ heilagrar skalholzt kirkiu vegna og uora um þær fiar seckter sem þau urdu oss skýldug þar vm fyrir oss og ollum uorum epter komendum heilagrar kirkiu formonnum suo framt sem fýr greind hion hallda alla sina lofan vid oss. hier med at beidzlu fýr sagdra manna arna og steinunar lofudum uær at greindr þorleifur og hans fylgiarar skyldu kuit(t)er uera vm fiar seckter fyrir adr skrifat brot svo framt sem þeir tæcki lausn og skrifter af oss eda af þeim nockrum ærlegum presti sem uær serlega þar til skipudum adr en þeir margfolldudu logbrot oleýster j ingaungu heilagrar kirkiu. j atstodu gudlegs embættes inan kirkiu og j ofdirfan fullri med teckningu hennar sacramentuorum[1]) fyrir vtan logliga betran. en sacker þess at oss er skýlt at hirta openbera logbrodzmenn[1]) þa sem brotit hafa j motti logvm heilagrar kirkiu j uoru biskupsdæmi þeim til saluhialpar en oss til afsackanar fyrir gudi og godum monnum og allra hellzt

---

[1]) Svo. [illegible]

meun sem med fadæmeligri ofdirfan hallda sig olluuges osecka[1]) þo at þeir hafi fallit j þuilick storbrot. þui fyrirbiodum uær ollum uorum prelatum og prestum at fremia messu embæt(t)i j naueru fyruefndra logbrodzmanna suo at þeir se jnnann kirkiu eda juañ annars sauughvs j uoru biskupsdeme og at ueita þeim nockur sacramenta heilagrar kirkiu þar til sem þeir koma til hlydui og betrauar vid heilag(a) kirkiu og oss og tacka lausu og skripter sem til ber upp æ guds uegna og heilagrar kirkiu med faudurlegum kiærleick æminnvm uær optnefudan þorleif og hans fylgessmeun einn tima auuann tima og hiun þridia tima at þeir tacki lausu og skripter fyrir adrskrifat brot af oss eda af þeim presti sem vær serliga þar til skipum juan .xu. dag(a) at heyrdu uoru brefe.

Og til sanninda hier um settum uær vort iusigle fyrir þet(t)a bref skrifat j skalholti iu festo saucti gregori pape et coufessoris auuo domiui ↄↄ.º cd.º lxx. qvarto.

---

651. 2. Apríl 1474. á Hólum.

Ólafr biskup á Hólum tekr Iugibjörgu Þorláksdóttur til æfiulegrar próveutu á Hólastað, en Kolli Magnússon bóndi hennar gefr í próventuna hálfa jörðina Skálá í Sléttuhlíð og þar til tuttugu og tvö huudruð í gaugandi fé.

AM. Fasc. XXI, 15, frumrit á skiuni. Innsiglið er dottið frá. — Apogr. 3238.

Brief um halfa Skaala j proveutu giefna[2]).

Vij olaf med guds nad biskup ꝍ́ holum giorum godum mouuum viturligt med þessu voru opnu brefi ath vij hofum tekit jngebiorgu þorlaksdottur til æfiuligrar prouentukouu heim til domkirkiunnar ꝍ́ holum j hialltadall med suo uordnum skildaga ath kolle magnusson heuuar eigenbonde gaf j proueutu med henne med heunar ræde ok samþycke

---

[1]) oseckan, skbr. [2]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

domkirkivne ꜵ holvm til æfinligrar eignar halfua jordena skalæ er liggur j felltz kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok gædum rekum ok odrum hlunnendum sem greindre halfre jordu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nýio ok kolle magnusson uard fremst eigande ath. skýllde biskupen taka halfa jordena fyrir atian hundrut ok þar til gaf fyr greindr kolle .x. malnýtv kugillde ok .xij. hundrut j gielldfie j fýr skrifada prouentu. skýlldu þessir allir peningar luktir uera ath næstum fardogum. Enn jorden stadarens eign þegar giorningurenn for fram ok jngebiorg koma þa strax ꜵ prouentuna. skýllde hun hafa vod ꜵrliga sier til klæda af stadnum fra þui er peningarner væri luktir ok sit[1]) hia odrum prouentumonnum ok hafa bordhalld sem þeir prouentumenn er best hefdi. skylldi hun hafa hus af stadnum er kollut eru jonshus nema onnur prouentuhus ýrde lauss þau sem hun uillde helldr hafa þa skyllde hun hafa huor hun uillde. hier med skýllde hun hafa sem adrer prouentumenn sæng ok kistv til stadarens. Enn stadnren skýllde eignazst huortueggia epter hana danda. ok til sannenda hier vm heingium víj uort jncigle fyrir þetta bref skrifat æ holum j hialltadæl laugardagenn næsta epter festum sancte marie magdalene. anno domini ꝏ° cd° lxx° iiij°.

---

652. 12. Apríl 1474. í Skálholti.

Sveinn biskup í Skálholti gefr séra Oddi Pétrssyni, officialis heilagrar Skálholtskirkju, umboð til að afleysa Þorleif Björnsson og þá, sem með honum voru í Oddgeirshólareið 3. Okt. 1473, og setja þeim skriptir, nema Eyjólf lázara Gunnarsson, sem var í Krossreið, og Eyjólf Fúsason, sem bannsunginn var af Ólafi biskupi á Hólum; ennfremr umboð til að skripta Þorleifi og Ingveldi Helgadóttur fyrir síðustu barneign þeirra.

AM. Fasc. XXI, 1, frumritað transskript frá 1. Maí 1474. — Apogr. 3234.

---

[1]) Svo = set = sæti.

Vær sueinn med guds nad biskup j skalholti og uisitator ýfer allt skalholtz biskupsdæmi giorum godum mónnum kunnigt med þessu voru opnu brefi at uær hofum gefit ærligri personu sera oddi peturssyni heilagrar skalholtz kirkiu og vor officialis vort fullt og logligt umbod til at af leysa þorleif biornsson og alla hans menn þa sem voru j heimreid og uppsteýt er þeir giordu j oddgeirsholum j floa j hraungerdess kirkiu sokn æ sunnudags kuelld hit næsta epter michaelsmessu j haust sem var anno domini ᴍ° cd° lxx° tercio[1]) þa er þeir saurgudu kirkiuna j oddgeirsholum og hennar gridastadi med hoggum slogum og blods uthellingu upp æ þa menn sem þar voru þa fyrir at fra tecknum þeim hans monnum sem adr voru vid heilaga skalholtz kirkiu edr hola kirkiu [brotleger[2]) og aungua lausn hafa þar fyrir teckit sem er eýolfur gunnarsson er kalladur er lazare at var einn af fýlgiorum þoruarz heitens eirexsonar er þeir slogu j hel ofursýniu ᴍagnus heiten jonsson og saurgudu kirkiuna æ krosse j eystrum landeýum og hennar gridastadi. hefer greindr eýolfur aungua lausn teckit sidañ huorki til samneýtes ne til ingaungu heilagrar kirkiu þui fyrirbiodum uær ollum kristnum monnum j voru biskupsdæmi at hafa suefn edr samneýti vit hann og vorum prestum at seigia messu yfer honum og at ueita honum nockr sacramenta heilagrar kirkiu þar til sem hann kemur til hlýdni og betranar suo og þeim fra tecknum sem hafa uerit opeñberlega forbodader edr bannsungner fyrir siñ storbrot af uorum uirdulegum brodr hera olafi med samri nad biskupe æ holum sem oss er sagt at se eýolfur fusason og ef þeir eru nockrer fleire af greindum selskap sem standa j þuilikum saluhaska. skal þo adr nefndr sera oddr beidazt þess af greindum þorleifi og hans fýlgorum adr en hann gefur þeim aflausn at annat huort standi þeir æ dome heilagrar kirkiu um greint brot jngaungu heilagrar kirkiu atstodu messu og annars gvdlex embættes og medteckningu

---

[1]) Þ. e. 3. Okt. 1473. [2]) [Þetta orð vantar í skinnbr., en það má til að standa hér; transscriptores munu óvart hafa hlaupið yfir það.

hennar sacramentorum ellegar giore heilagri skalholztkirkiu og oss sæmd suo at ostrafanlegt se fyrir oss. hier med skal fyrsagdr sera Oddr beidazt sæmdar af adr nefndum þorleifi og hañs barna modr jnguelldi helgadottur fyrir þa fiar segt sem þau hafa uordit skýlldug heilagri skalholzt kirkiu og oss fyrir þa siduztu barñeigñ sem þau hafa oppenber at ordit sin j millum j frændsemes spiollum og skriptaofum og ef þau giora af sinum parti þar vm suo sem þeim ber þa skal oppt greindr sera oddr somuleidess af leýsa þau af greindu broti og setia þeim mogulegar skripter. jtem skal hann settia skripter oppt skrifudum þorleifi og hans fylgiorum þeim sem lausn tacka af honum fyrir greinda kirkiu saurgan og hennar gridastada og giora allt þetta med uægd og mýskun ef optnefndr þorleifur og hans adrgreint folk vill betra sig og hier eppter uernda og veria heilagrar kirkiu gridastadi og prevelegia.

Og til sanninda hier um settum uær vort insigle fyrir þetta bref skrifat j skalholte feria tercia ebdomade paske are sidar en fýr seiger.

---

653. **13. Apríl 1474.** **í Rómaborg.**

Bréf Sixtus's páfa hins fjórða til (Sveins) Skálholtsbiskups (Pétrssonar), þar sem hann, samkvæmt persónulegri beiðni Kristjáns konungs hins fyrsta, leyfir biskupi að afleysa þá menn, sem fyrrum (1433) réðu Jóni Skálholtsbiskupi (Gerrekssyni) bana, þó svo, að þeir, auk vanalegra aflausnarskilmála, láti reisa steinkapellu við dómkirkjuna, þar sem jafnan sé lesnar tíðir fyrir sál Jóns biskups.

Dipl. Norveg. VI, Nr. 579 (bls. 617—618) eptir frumritinu á páfagarði í Rómaborg (Bull. div. Sixti IV., Tom. IV., bl. 97), og þar eptir er bréfið prentað í Kirkehistoriske Samlinger (2den Række VI) VIII, 560—562.

Sixtus episcopus s(ervus) s(ervorum) d(ei) venerabili fratri episcopo Sclalotensi salutem et apostolicam benedictionem. Et si antiquus et versatus hostis humano inuidens

generj non cessans querere quos deuoret quam plures inducat sepe in laqueum peccatores redemptor noster tamen Jesus Christus nonnullos fraudibus ipsius hostis deceptos quotidie de ipsius faucibus eripit et ad se reuocat penitentes. Sane carissimus in Christo filius noster Cristiernus Dacie Suetie Norwegiæ Slauorum Gotorumque rex jllustris in nostro conspectu constitutus pro parte incolarum et habitatorum terre Jislandie tue diocesis nobis clementer exposuit quod ipsj olim humanj generis jnimico suadente in bone memorie Johannem episcopum Sclalotensem missarum et diuina officia tunc celebrantem manus ausu nefario inicientes jpsum immaniter interfecerunt propter quod excommunicationis ac alias sententias censuras et penas in tales tam a jure quam alias latas damnabiliter incurrerunt in quibus per I^ta^ et vltra annos re . . . . .[1]) ausu insorduerunt. Cum autem jncole et habitatores predictj de premissis ex intimis doleant cordis visceribus, cupiantque per eos perpetratum facimus condignis penitentie fructibus expiare ac perinde iuges ad dominum preces effundere. Jdcirco idem rex pro parte jncolarum et habitatorum sub cuius temporali dominio existunt, cum graue et difficile admodum eis foret pro obtinendo super hoc salubrj remedio apostolice sedis conspectui se exhibere, nobis humiliter supplicauit vt ipsis super hoc de opportune absolutionis beneficio ac alias animarum suarum salutj condigne prouidere benigne dignaremur. Nos igitur attendentes quod apostolice sedis indefessa clementia non consueuit petentibus et ad sue pietatis et misericordie sinum recurrentibus veniam denegare, sed lapsis de solita sue benignitatis affluentia dexteram porrigens ab ymo retrahere et ad salutis semitam reducere satagit huiusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tue de qua in hijs et alijs specialem in domino fiduciam obtinemus per hec scripta committimus et mandamus quatinus incolas et habitatores predictos si hoc humiliter petierint, recepta prius ab eis cautione ydonea, quod si heredibus dictj episcopj occasione episcopicidij huiusmodj non satisfecerint, satis-

[1]) skorið úr spássíu bréfabókar páfa.

faciant competenter quodque de bonis sibj a deo collatis vnam capellam cuius structure et edificia lapidea sint in ecclesia in qua tam nefarium facinus perpetratum extitit de nouo fundabunt ac pro vno perpetuo presbitero missas et alia diuina officia inibj celebraturo ac pro anima ipsius episcopj oraturo sufficienter dotabunt, ab episcopicidij reatu nec non excommunicationis aliisque sententijs censuris et penis huiusmodj quas premissorum occasione incurrerint, vt prefertur, auctoritate nostra hac vice dumtaxat absoluas in forma ecclesie consueta jniunctis inde eis inter alia sub virtute iuramenti per eos in tuis manibus prestandj quod de cetero talia non committent, nec ea committentibus prestabunt auxilium consilium vel fauorem et pro modo culpe penitentia salutari et alijs que de jure fuerint iniungenda. Et nichilominus ipsorum jncolarum et habitatorum filios et nepotes ad beneficia ecclesiastica in ciuitate et diocesi Sclalotensibus imposterum obtinenda eadem auctoritate reabilites aboleasque omnem inhabilitatis et infamie maculam siue notam per eos dicta occasione contractam. Non obstantibus premissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Rome apud Sanctum Petrum anno jncarnationis dominice mcccclxx quarto. Jdus Aprilis. pontificatus nostri anno tertio.

L. de Fulgineo.

---

654. 29. Apríl 1474. í Víðvík.

Víðvíkrdómr tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um Hólateig í Fljótum.

AM. Fasc. XXI, 2, frumrit á skinni, og hafa aldrei fyrir það komið fleiri innsigli dómsmanna en fimm, en þau eru nú öll dottin frá, nema eitt. — Fasc. LXVI, 13, annað frumrit á skinni, og hafa verið fyrir því tólf innsigli, en þrjú ein þeirra eru nú eptir, og innsigli Ólafs biskups, sem læsir þetta bréf og úrskurð hans frá 1. Maí 1474 (Nr. 655) saman. Frumrit þetta fékk Árni „hia O(dde) S(igurds)s(yne) 1727. til að senda til Hola i Hialltadal, hvar þad heima á". Frumbréf þetta er nú skemt

og sköllótt. Hafði vöknað hjá Oddi 1726, en verið þurkað ógætilega. Eptir þessu frumriti hefir Árni skrifað dóminn upp (Apogr. 570), en fylt skallana eptir „Copiu med hende Biörns á Skardzá“ „i hans Sirpu in octavo“. Afskript Björns eyðilagði Árni 1726 eða líklega öllu heldr 1727. Hjá Birni var skakt ártal (1473).

Domur vm teigiuu a millum hola og reykiarhols j fliotum[1]).

Þath giorum vier sueinbioru þordarson. jou broddason. þosteinn jonsson. magnus jonsson. þorleifur magnusson. sýgurdur þorlaksson. eirikur einarsson. nichulas þormodsson. þorkell þorgeirsson. þorarenn þordarsou. jon þorualldsson ok bessi swartsson prestar holabiskups dæmis godum monnum viturligt med þessu voro opnu brefi ath þa er lidit uar fra hiugatburd vors herra jhesu christi þusund fiogur hundrut siotiger ok fiogr ǻr j viduik j viduikar sueit faustudagen uæsta fyrir tueggia postula messu philippi ok Jacobi vorum uier j dom nefuder af vorum nadugum herra ok andaligum fodur herra olaf med guds nad biskup ǻ holum ath dæma vm þa akæru er biskupen kærdi til þorualldz jonssouar. j fýstu ath þorualldur hefdi geingit jn j fasta eign heilagrar hola kirkiu. haft ok halldit teigh þanu er liggur j hola jordu j fliotum jordu holastadar j holltz kirkiu sokn er biskupeu reiknar vera ok verit hafa eign fýrgreindrar jardar epter þeim profum ok skilrikium sem hanu hafdi þar til. beidde ok krafdi biskup olaf þar fýrnefndz þorualldz enn hanu kom ecki ok eingi af hans halfu suo hans vmbod sýnde. Var þar suaren stefnan ok þui dæmdum vier hana logliga ok þorvalld jonsson[2]) logliga fyrir kalladau hier j dagh. Suo ok eigi sidur var þar svarit af þrimur skilrikum vottum ath sira jon broddason radsmadr heilagrar holakirkiu hefdi ridit ǻ landamerki millum hola ok reykiarhols ok þorualldur jonssou med honum. fyrirbaud þa fýrskrifadr sira jon nefndum þorualldi ath uýtia fyruefudan teigh edr uudan skiale ath skiota edur hann j burttu ath fǻ fýr enn rettur lagavegur geingi ǻ heilagrar hola kirkiu vegna vm

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) sl. LXVI, 13.

adurgreindan teig huor jorden eiga skyllde. kom ok þar fram fyrir oss bref vegna þorualldz jonssonar ath þat hefdi verit snarit af þrimur monnum fyrir brandi logmanne ok hann sialfur medkendizst þar fyrir oss ath hann hefdi þessa eida tekit ath fyr skrifadur teignr hefdi verit hafdnr af reykiarholsmonnum upp á langan tima. hafdi ok brandnr logmadr þessi prof tekit longu seirna enn sira jon hafdi akært vith þornalld jonsson vm fyrskrifadan teig kirkinnnar vegna. Nu saker þess ath kirkiunnar log suo vtuisa ath þat er banz sok ath draga þau mæl vnder leikmanna dom edr profualeitzlnr sem heilaga kirkiu á hrærer edur hennar eigner. þui ath guds nafne til kolludu dæmdum vier fyr nefnder xij prestar þessi fyrskrifud prof ologliga teken hafa uerit af brandi logmanne epter þui sem kirkiunnar log vtuisa [j þessv male ok ecki afl hafa[1]) saker þess ath þau voro af þeim tekin sem þess mals var ecki yferdomari. leitt[2]) biskupen þar sueria fyrir oss jon elldiarnsson ath fader hans hefdi bvit á fyrnefndnm[3]) reykiarholi meir en vpp á xv uetnr ok haft alldri fyr[4])greindan teigh nie eignat reykiarholi enn hann uisse hann eignadan ok yferwnnen fra holnm j þessum tima ækærulausañ ok ongnan uisse hann annat hallda nie hafa en holar ætti hann meir enn upp á .xl. vetra nu sidan ok sá gardur sem liggur ofan wr fialle ok ofan ath á soor hann ath þa hefdi nerit hallden [landamerkia gardur[5]) j millum fyrgreindra jarda. Suo ok ei sidur sor steingreimur[6]) oddason ath þann same gardur sem jon sór j sinnm eide hefdi uerit hallden landamerkia gardur npp á ix netur ok xx millnm fyrskrifadra garda suo hann uisse. Sor hann ok ath þa þorualldr bio á reykiarholi hefdi verit skorit torf j greindvm teig ok flutt heim til reykiarhols ok suo hafdi þosteinn magnnsson latit sla þar hey ok flutt j brutt. Suo ok ei sidnr sór jon þordarson ath hann hefdi heyrt eignadan þrattnefndan teig

---

1) [ok ecki afl hafa j þessu male Lxvi, 13. 2) Svo. XXI, 2; leit Lxvi, 13 = liet. 3) fyrgreindum Lxvi, 13. 4) adur Lxvi, 13. 5) [landamerki Lxvi, 13. 6) xxi, 2; steingrimur Lxvi, 13.

fýrskrifudum holum upp a þriatige vetra. Sor ok kolle magnusson ath hann hefdi heyrt eignadan tittnefndan teig meir en upp á xx uetur opt nefndvm holum. hafdi ok jon arason suarit fyrir[1]) fullañ bokareid fyrir biskupenum ath hann hefdi alldre heýrt tuimæli á vera ath holar ætti þrattnefndan teig meir en upp á þriatige uetra fýr enn þorualldur hafdi eignat sier hann. var hans eidr suarenn fyrir oss af tueimur skilrikum uottum. hafdi ok gudný jonsdotter suarit fullañ bokareid ath tittnefndur teigur hefdi uerit hallden eign hola upp á vj uetur ok xx suo hun uisse akærulaust. Suo ok eigi sidur bar þoruardur Þorfinzson med sino brefi ok jncigle ath þorualldr jonsson hefdi ýrkt ok ýfer wnnit opt nefndan teig j ongu sino frelsi upp á ix uetur er hann bio j holum ok jon gudmundzson hefdi lyst þui fyrir honum ath þa hann bio j holum hefdi hann[2]) leid[3]) bauduare eýiolfssyni tittnefndan teig til slægna ok hafdi eingin ath fundit. Enn hier á ofan soru þrír prestar sem ridit hofdu á landamerki millum fýrskrifadra jarda. var fýstur af þeim sira jon broddason. annar sira magnus jonsson ok þridie sira þorkell þorgeirsson ath þeir hugdu þat landamerkiagard uera j millum fýrskrifadra jarda sem upp liggur j fiall ok ofan ath á. þui epter þessum ollum gognum ok uitnum. hefdum ok profum sem hier hefer verit svaret fyrir oss j dagh kirkiunnar vegna ok biskupsens dæmdum vier fýrskrifader xij prestar þrattnefndan teig eign jardarinnar j holum vera ok uerit hafa utan tittnefndur þorualldur jonsson leidi tuo loglig vitne jnnan manadar ath heýrdum domenum fyrir biskup olawe edur hans vmbodsmanne heima ath domkirkiunne á holum ath optnefndur teigur sie eign jardarennar á reykiarholi ef hun skal orænt vera. Suo ok ei sidur dæmdum vier þrattnefndan þorualld skýlldugan ath sýna jnnan manadar ath heyrdum domenum med tueimur logligum vitnum heima á holum fyrir biskupenum edur hans logligum umbodsmanne ath honum hafi uerit selldr ok afhentur tittnefndur teigur med jordunne á

[1]) sl. Lxvi, 13. [2]) vantar i bæði. [3]) xxi, 2; lied Lxvi, 13.

reýkiarholi. getur hann þetta[1]) sýnt þa dæmdum uier honum tylftareid ath hann hugdi þenna teig sina eign epter kaupe sino. sner hann þenna eid sem fyr skrifat stendur þa dæmdnm uier hann knittan fyrir halld ok medferd ꜵ þrattnefndum teig þo ath hann geti eigi eignar uitnen leitt. fallazst honum vitnen þa dæmdum uier greindan þorualld Jonsson skylldugañ ath leggia aptnr heý ok torf ok awerkabot med landname ok sveri þar ath settareid fyrir biskupenum edur hans vmbodsmanne huersu mikit hann hefer haft ꜵ huerio ꜵri sier til nýtta af sogdum teig. suo ath stadnren sie þa skadlauss af. enn ef hann ma huorki heý nie torf aptur leggia þa leggi hann aptur stadnum suo mýkla adra peninga sem kirkian ok biskupen sie uel halldeu af. enn fyrir hueria xij manadi sem hann hefer halfrar merkur skada giort ꜵ kirkiunnar jordn dæmdum uier hann skýlldugan ath lnka heilagri holakirkin lx marka j fullretti. enn þau ꜵren sem minne averki hefer ordit ꜵ jordunne luki anfundarbot epter domi ok hier a ofan mork j stefnufall ok þorualld jonsson skylldugan ath taka lausn ok skript af biskupenum epter kirkiunnar logum ef hann fellzst ꜵ maleno þni oss lizst hann þa fallenn j bann af sialfu verkino. skal eth fýsta fullrettit nera lukt jnnan halfs manadar fra þui er greindr þorualldr er fallenn ath malenu heima ath domkirkiunne ꜵ holum biskupennm edur hans vmbodsmanne. en allir adrir peningar skulu vera lnktir eth seinazsta ath næstum fardogum heima ath domkirkinnne a holum.

var þessi vor domur npp sagdnr j sama stad. dag ok ꜵr sem fyr seiger.

ok til sannenda hier um settum uier fyrr skrifadir xij prestar vor jncigle fyrir þetta doms bref skrifat ꜵ holum j hialltadall tueim nottum sidar enn fýrr skrifat stendur[2]).

---

[1]) Svo bæði, en Árni (Apogr. 570) setr á spássíu: „adde *eigi*". [2]) Þ. e. 1. Maí.

655. 1. Maí 1474. á Hólum.

Ólafr biskup á Hólum staðfestir og samþykkir Víðvíkrdóm frá 29. Apr. 1474 (Nr. 654) um Hólateig í Fljótum.

AM. Fasc. LXVI, 14, frumrit á skinni, stungið með innsigli Ólafs biskups saman við Víðvikrdóm frá 29. April 1474. — AM. Apogr. 570 með hendi Árna Magnússonar sjálfs eptir frumritinu, sem hann hafði „feinged hia O(dde) S(igurds)s(yne) 1727. til ad senda til Hola i Hialltadal, hvar þad heima á".

Uíj olǎ́f med guds nǎ́d biskup ǎ́ holum giorum godum monnum viturligt med þessu voro opnu brefi ath þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogur hundrut lxx og fiogur ǎ́r j uiduik j uiduikarsueit fostudagen næsta fyrir tueggia postula messu philippi et jacobi beiddu oss ok krofdu vorer xij prestar þeir sem víj hofdum þar j dom nefnt. ath dæma j millum heilagrar hola kirkiu ok þorualldz ȷonssonar vm þa ǎ́kæru sem víj kærdum þar til hans kirkiunar uegna ok þeirra domsbref þar um giort vt uisar. vrskurdar upp ǎ́ huort oss litizst sǎ́ domur logligur eda ei sem þeir hofdu þar vm dæmt. Nu saker þessarar þeirra beizslu seigium víj adurnefndur biskup olaf oss j domsæti sitiande ȷn nomine domini amen. med fullum laga urskurde þenna þeirra dom sem þetta vort bref er med fest j alla stadi logligan med ollum sinom greinum ok articulis. ok obrigdeliga halldazst eiga kirkiunnar vegna.

var þessi vor urskurdr upp sagdr j sama stad. dag ok aar sem fẏr seigèr.

Ok til sannenda hier vm heingium uíj vort jncigle fyrir þetta urskurdarbref skrifat ǎ́ holum j hialltadæl tueim nottum sidar enu fẏr skrifat stendur.

---

656. 1. Maí 1474. á Bessastöðum.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. XXI, 1. Frumtransskriptið á skinni. Öll innsiglin (4) eru dottin frá. — AM. Apogr. 3234.

lausnarbref þ(orleifs) og giorningsbref byskupsins[1]).

Þat giorum uær arñfinur jonsson. jngimundr jonsson og tumas þorbiarnarson godum monnum kunnigt med þessu voru oppnu brefi at uær saum og ẏferlasum æ bessastodum tueggia postola messu filipi og jakopi þa lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi ɱ. cccc. lxx og iiii ar oppen bref byskups sueins er þa var j skalhollti med hans heilum og oskod(d)um hanganda jnsiglum suo latanda ord epter ord sem hier seiger. [Hér kemr:

1) Bréf Sveins biskups um Oddgeirshólareið, 12. Apr. 1474, Nr. 652;

2) Bréf hins sama um sama efni 12. Marts 1474, Nr. 650].

Ok til sanninda hier um setum uær fẏr nefnder menn uor insigle fyrir þetta trañskriptarbref er skrifat uar æ bessastodum æ alltanese sama stad og dag og ari sem fẏr seiger.

---

657. 1. Maí 1474. á Kirkjubóli.

Vitnisburðr Teits Magnússonar um arf eptir Hall Magnússon undir Hesti í Önundarfirði.

AM. Fasc. XXI, 14, frumrit á skinni og er innsiglið enn fyrir. — AM. Apogr. 783.

Vitnizburdur vm̃ arf[2]).

Þat giorer eg teitur magnusson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefui at eg uar under heste j avnundarfirde kalladur til uirdingar og olafur magnusson og fleire dande mén adrer epter hall magnusson latenn og uirtizt þar vel hundrat j fridum peningum og ofridum og tok gisle magnusson þan arf allan eptér adr greindan hall brodur sinn. hefur adur greindur gisle þenan arf haft og halldit og eignazt suo eingi hefur æ kært suo at eg uité. og til sanninda hier vm sett(a) eg mitt jnsigle fyrer þetta bref er skrifat uar æ kirkivbole j valþiofsdal æ tueggia

---

[1]) Utan á bréfinu með samtíða hendi. [2]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

postula messu dag philippi et jakobe þa er lidit var fra hingatburde vors hera jhesv christe. þvsund fiogur hundrut siotiger og fiogvr ar.

---

658. 5. Maí 1474. í Fjósatungu.

Snorri Bjarnason selr Einari ábóta og klaustrinu á Munkaþverá jörðina Hróastaði í Fnjóskadal með þeim gögnum og gæðum, er hann og Rannveig Björnsdóttir kona hans varð eigandi að, en ábóti leggr í mót Kross í Ljósavatnsþingum.

AM. Fasc. XXI, 17, frumrit á skinni; af átta innsiglum eru fjögur dottin frá. — AM. Apogr. 3012 (eptir þessu frumriti). — AM. Fasc. XXI, 16, annað frumrit á skinni með sömu hendi, fúið; fyrir því eru nú þrjú innsigli. — Apogr. 3011 (eptir þessu frumriti).

bref vm horadstadi[1]) j fnioffskadal 1474[2]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda ellendr prestr broddason. loptr marteinsson. ion þoresson. hallvr ionsson. eirekr þorarensson kuediu guds ok sina kvnnigt gerandi ath þa er lidit uar fra hingadburd vors herra iesv christi þvsvnd c.c.c.c. siav tiger ok í.í.í ı. ar i fiosatvngv i fnioskadal fimta daginn næsta fyrir festvm iohanes apostoli ante portam latinam vorv vær i hia savm ok heÿrdvm a ord ok handaband einars abota a mvnckaþvera af einni alfu ok snorra biarnasonar af annari. ath suo fyrir skilldv ath greindr snorre selldi einari abota ok klavstrinv a mvnckaþvera til fullrar eignar iavrdina hroastadi i fnioskadal er liggr i hals kirkiv sokn med ollvm þeim gognvm ok gædvm sem greindri iavrdv fÿlger sem hann ok hans eiginkuinna rannueÿg biornsdotter vrdv fremzt eigandi ath. var savgd ranueÿg þar nærr samþykiandi med ordvm ok handabandi þessa iardar savlv. hier i moti gaf einar aboti titt nefndvm hionvm snorra ok ranveÿgv iavrd-

---

[1]) XXI, 17; hroastadi XXI, 16. [2]) Utan á XXI, 17, og svipuð áskript á XXI, 16. Þar stendr og með yngri hendi „Bref sem Munkaþverarklanstre vidvikur“.

ina kross er liggur i liosavaz þingvm med ollvm þeim gognum ok gædum sem klavstrit a mvnkaþvera vard fremzt eigandi ath. sagdizt ellendr prestr nær hafa verit. ath conueñtvbrædrner samþycktv þessi iardakavp. skilldi hvor hallda til laga þeirri iaurdv er keýptv ok hvor svara lagariptingvm a þeirri iavrdv er seldi. Ok til sannenda hier vm settv ver fýrr skrifader menn vor inncigli med abotans ok hans conventvbrædra inciglvm fyrir þetta bref skrifath a illugastodvm a sama ari degi sidar enn fýrr seiger[1]).

---

659. 11. Maí 1474. í Miklagarði.

Klængr prestr Einarsson vottar, að hann hafi lesið dóminn um Hólateig frá 29. Apr. 1474 (Nr. 654) yfir Þorvaldi Jónssyni.

AM. Fasc. XXI, ad 2, frumrit á skinni læst við dóminn um teiginn milli Hóla og Reykjarhóls í Fljótum frá 29. Apr. 1474.

Þat giorer eg klængur prestr einarsson godum monnum viturligt med þessv minu brefi ad þa er lidet var fra hingatburd vorss herra jhesv christi þvssund fiogur hundrut lxx og fiogr ær. æ þridiudagen næsta efter krossmessv vm vorit[2]) var eg æ maudrvaullum j eyiafirde og lass eg þann sama dom yfer þorvallde jonssyne. sem þetta mitt bref er vid fesst sua hætt at hann matte vel heyra ef hann villde og hier efter vil eg sveria ef þvrfa þicker. Og til sannenda hier vm setta eg mitt jncigle fyrir þetta vittnesbvrdarbref skrifat ꝺ myklagardi j eyiafirde. degi seirna en fyr seger.

---

660. 19. Maí 1474. á Hóli í Bolungarvík.

Jón Alexíusson vottar, að Björn Þorleifsson hafi handlagt Kristínu Björnsdóttur móður sinni, að Solveig dóttir Björns skyldi eiga Vatnsfjörð, sem Solveig Þorsteinsdóttir móðurmóðir hans gaf honum.

---

[1]) Þ. e. 6. Maí. [2]) Það er 10. Maí.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 174—176, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Þad giöri eg Jon Alexiusson godum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefi. ad eg var i hiä. sä og heyrda ä ord og handaband Kristijnar Biörnsdottur. og Biörns Þorleifssonar sonar hennar. ad äðurnefndur Biörn handlagdi Kristijnu modur sinni. ad Solveig Biörnsdottir skylldi eiga Jordina Vatzfiörd. er liggur i Jsafÿrdi. er honum gaf Solveig Þorsteinsdotter modur moder hans. sem med samþycki optnefndrar Kristijnar Biörnsdottur . . . . .[1]) for þetta handaband fram̄ j Eydeÿ i Jsafyrdi þessara fyrnefndra manna. Hier eptir vil eg sveria ef þurfa þykir. Og til sanninda hier um setta eg mitt Jnsigle fyrir þetta vitnisburdarbref. Skrifad ä Holi j Bolungarvijk uppstigningardag þa lidid var frä hingadburd vors herra Jesu christi ∞. cccc. lxx. og .iiij. ar.

---

661. 29. Maí 1474. á Þingeyrum.

Ólafr Haldórsson kvittar Egil Grímsson um þau sextán hundruð, sem hann varð honum skyldugr fyrir Útibliksstaði á Miðfjarðarnesi.

AM. Apogr. 3952, með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna „Ex originali á kalfskinn“.

Þat giorum uær sigurdur þosteinsson. gizor biornzson ok amunde ormsson godum monnum viturligt med þesso uoro opnv brefi. at þa er lidit uar fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund fiogur hundrut siotiger ok fiogur ar. a refsteinsstodum j uidedal fostodagen i fardogum[2]) uorum uær j hia saum ok heÿrdum a ord ok handaband þeirra eigels grimssonar ok olafs halldorssonar at suo fyrer skildu at greindur olafur medkendizt at hann hefdi uppborit ok uidtekit ollum þeim sextan hundrodum er fyrr nefndur eigell

---

[1]) Eyða fyrir ⅓ hluta línu í hdr. [2]) Þ. e. 27. Maí.

uard honum skylldugur fyrer jordena alla utibliksstadi er liggur a midfiardarnesi i mels kirkiu sokn suo honum uel anægde epter þui sem i kaup þeirra kom ok þui giorde optnefndur olafur þrattnefndan eigel ollungiss kuittan fyrer sier og[1]) sinum erfingium um allt adur greint iardar verd. Ok[1]) til sannenda hier um settum uær fỳrr nefnder menn uor insigle fyrer þetta bref er giort uar a þingeỳrum i hunauazt þinge a sama are tueim nottum sidar enn fyrr seger.

---

662. **31. Maí 1474. í Holti í Saurbæ.**

Ættleiðingarbréf Stepháns Loptssonar, er Loptr Ormsson faðir hans ættleiddi hann.

AM. Fasc. XXI, 9, transskript á skinni gert 30. Júlí 1492 á Járngerðarstöðum í Grindavík. — AM. Fasc. LXVII, 3, transskript á skinni gert á Staðarfelli 2. Maí 1519. — AM. Apogr. 5894 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti frá 7. Maí 1554. — Margar eru fleiri afskriptir til af bréfi þessu aðrar, og er einna helzt að geta þeirra, sem eru í skjalabók Jóns Björnssonar i AM. 234. 4to, frá c. 1600. — Prentað í Lagasafni M. Ketilssonar I, 343—345.

Brief vm̄ ættleiding Steffans Loptssonar[2]).

Þat giorvm ver oddur petursson. olafur[3]) grimsson. skvle þordarson. brỳniolfur sỳgurdzson. Magnus halldorsson og joṅ sueinsson godum monnum viturligt med þessu voro opnu brefe. þa lidit var fra gudz bvrd M cccc lxx og iiij ar manudagin j paska viku[4]) fyrir kirkiudyrunum a stadarhole j savrbe vorum wer j hia savm og heyrdum a. at loptur ormsson arfleid(d)i stefan son sinn til fiar þess er hann gaf honum. voro þat ij hundrvd hundrada til gial(d)s og til giafar. til ses og til sætis. avds og arfs ok[5]) allz þess[6])

---

[1]) Svo fullum stöfum. [2]) Þetta stendr utan á XXI, 9, með hendi, ég held víst, Eggerts lögmanns Hannessonar, og þar með: „og adrer ij domar huortt skylldi taka arf epter Lopt Ormsson". [3]) Narfi, stendr í afskriptum Jóns Björnssonar. [4]) Þ. e. 11. April. [5]) Svo hér. [6]) Ap. 5894; sl. hin.

rettar sem logbock vottar at ættleidingr a at hafa at lögum.

voro þesser peningar til greinder. jordin biarnar hofn er liggur j helgafelz sueit fyrir .lx. hundrada[1]). iij jarder er so heita er liggia j vazfiardar kirkiu sokn: reykiarfiordur. heydalur og kellda fyrir lx hundrada. iij jarder er so heita eyrardalur. svarthamar. hattardalur fyrir xuj hvndrvd og xx. liggia þessar jarder j altafirdi j eyrar kirkiu sokn. hamar fyrir .xv. hundrud er liggur j jsafirdi j kirkivbols kirkiv soku og þar til viii h(undrud) og lx hvndrada i lausagoze og kvgilldvm og ollvm þarfligvm peningvm.

heldu þesser menn aller æ einne bok loptur ormsson er arfleid(d)i og stefan sonur[2]) hans er arfleiddr var og hustru solueig þo(r)leifsdotter jatade og samþyckte fyrir sig þessa arfleiding.

ffor þesse arfleiding fram eptter laugbokarinnar ordvm.

Ok[3]) til saninda hier um settum ver fÿrnefnder menn vor incigle fyrir þetta arfleidingarbref er giort var j hollte j saurbe þridivdagin næsta eptter hvitasunnv ꜳ sama are sem fyr seiger.

1474.

663. **8. Júní 1475.** **á Eiðum.**

Stephán Helgason selr Bjarna bónda Marteinssyni jörðina Eiríksstaði í Jökulsdal í umboði Guðrúnar Káradóttur móður sinnar, en Bjarni gefr í mót Tókastaði, sex hundruð að dýrleika, og þar til lausafé.

AM. Fasc. XXI, 4, frumritið á skinni. Öll innsiglin (4) eru dottin frá.

Ollum monnum þeim sem þetta bref siꜳ eda heÿra senda arngrimr prestur birgisson. jon ormsson. jfar biörnson. gudmundr olafsson kuediu guds og sina kunnigt gerandi þæ lidit var fra hingatburd vors herra jehsu christi þushund fiogur hundrut siautiger og fiogur ar vorum ver j

---

[1]) hundrud 5894. [2]) Lxvii, 3, 5894; sl. xxi, 9. [3]) Svo hér xxi, 9.

hiá saum og heyrdum æ ord og handaband greindra manna á milli biarna bonda marteinssonar af einni alfu og steffans helgasonar af annari at svo fyrir skildu at steffan helgason selldi biarna bonda marteinssyne med handabandi jordina eireksstadi er liggr j jokulsdal j modrudalsþingum j vmbodi gudrunar karadottr modr sinnar med ollum þeim gögnum (og) giædum sem greindre jördu fylger og fylgt hefer at fornu og nyiu og gudrun karadotter vard fremst eigandi at. hier j moti gaf biarne marteinsson gudrunu karadottur jordina tokastadi sex hundrud og þar til fiogr malnytu kugilldi og hest fyrir fim hundrud. tuæuett naut. tiv aura j vadmalum fyrir hundrat. ketel fyrir tiu aura og þria(r) vetter föstumatar fyrir adra tiv aura. skylldu fyr nefnder menn biarne og gudrun suara lagariptingum a greindum jördum enn bædi hallda til laga. skildi optnefndr biarne j sama handabandi at kaupa fystur aptur jordina tokastadi ef gudrun villdi selia. medkendiz og gudrun karadotter og samþyckti med handabandi þenna giorning steffans sonar sins sem hann hafdi giort vid þratt nefndan biarna marteinsson. og til sannenda hier vm settum ver fyrr nefnder men vor jnsigli fyrir þetta bref er giört var á eidum á vtmanasueit fimtadagin næsta fyrir festum barnabe áapostoli ari sidar en fyrr seger.

---

664. 17. Júní 1474. í Skálholti.

Próventusamningr Jóns rauðkolls Jónssonar við staðinn í Skálholti.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 12. Frumrit á skinni. Innsigli biskups er dottið frá. — AM. Apogr. 2491. með hendi Árna Magnússonar „accuratissime“ eptir frumritinu. Neðan í bréfið var fúið skarð þegar á dögum Árna, og hefir hann spáð því í eyðurnar, sem hér er sett í hornklofa.

Proventubref Jons Raudzkollz j tijd biskups Sueins Anno 1474.

Vær sueinn med guds nad biskup j skalholti ok visita-

tor yfer allt skalholtzbiskupsdæmi giorum godnm mouuum kunnigt med þessu vorn opnu brefe. ath med ʀade ok samþycke sira oddz peturssonar heilagrar skalholtzkirkiu ok vors officialis j millnm botzær ok hrntafiardaræar. Sira gisls joussonar officialis j millum greindrar botzær ok helkunduheidar. sira jous snorrasonar ʀadzmaunz j skalholti. sira olafs oddzsonar kirkiuprestz j sama stad ok fleire aunarra dandimanna bædi lærdra ok leikra hofnm vær giort þetta kaup ok skilmala vit jon jonssou sem kalladr er ʀaudkollr at greiudr jou skal fa kirkiunue. staduum j skalholti ok oss .xl. hundrada j siua pronentu med þessum fridleika.

Jn primis .vi. malnytu kugillde. xxx. anra silfnrs gyllt ok grafit ok einn stack med gott klædi fyrir .xij. malnýtu kugilldi. atta huudruth j gelldum saudum. fiogra vetra gamallt nant ok tno nant tuænetr fyrer tuo kngilldi. Jtem atta hnndruth j koplum ok andrum þarfligum peningum ok þar til .cccc. j vine. mallte ok aklædum. hefer fyrsagdur jon luckt greiuda peuiuga oss ok vorum greiudum ʀadzmaune j skalholti epter þni sem oss vel anæger. þui skal adrgreiudr jou hier j mot hafa æfenligau kost ok proueutu æ stadnum j skalholti. hier med skal haun hafa þar af staduum tuituga vod til klæda sier ok .iiij. stickr lereptz a hnerium xij. manudum a medan hann lifer. hann skal hafa til stadarins sæng ok kistn. skal stadrinn hallda þa somu sæug epter þni sem hann hefer hana til stadarin̄s enn eignazt huortueggia epter hans dag. Jtem skal optnefndr jon mega at frialsu giora sier upp hus æ sinn kostnad sialfs heima æ stadnum j skalholti j nockrum hreinmaunligum stad þar sem vær giorum ʀad fyrer ok eignazt þat sama hus suo lengi sem hann lifer. Enn hanu skal þo adrgreiut hus sialfur endrbæta æ sinn eigin kostnad sem honum vel hentar. Jtem skal tittgreindr jon mega setia manu j sinu stad æ stadarins kost j skalholti j siune fravero suo lengi sem hann stendr j uock[rn st]arfi edr eyriudum greiudrar skalholtzkirkiu heunar formanz edr optuefndz stadar j skalholti. Ok til sanueuda hier vm se[ttum vær] vorth juusigle med vorra adrgreindra prelata ok presta jnnsiglum fyrer þetta pro-

uentubref er skrifat var j skalholti jn [festo san]cti[1]) botulphi abbatis et confessoris anno domini. ꝏ.° cd.° lxx.° quarto.

---

665. 19. Júní 1474. í Skálholti.

Sveinn biskup í Skálholti skipar Jón rauðkoll Jónsson og Ásdísi konu hans umboðsmenn Pétrs sonar sins (biskups) og Ásdísar, með þeim ummerkjum, sem bréfið greinir.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 11. Frumrit á skinni. Innsigli biskups er dottið frá. — AM. Apogr. 2490, með hendi Árna Magnússonar „accuratissimè".

Vmbodzbref Jons ʀaudkollz vegna peturs Sueinssonar[2]).

Vær sueinn med guds nad biskup j skalhollte ok uisitator ẏfer allt skalholltz biskups(dæmi) giorum godum monnum kunnigt med þessu woru opnu brefi ath wær haufum sett ok skipad ȷon ȷonsson. sem kalladr er ʀaudkollur. ok astise olafsdottur. laugliga wmbodzmenn peturs wors arfleiddz sonar sem er ok sonur greindrar astisar. Skulu greinder menn jon ok astis ad sier taka hafa ok hallda alla þa penninga fasta ok lausa. frida ok ofrida sem wær haufum skipat ok gefit worum adr nefndum syne petri. sem er jordin ꝺ́ nedri bru j grimsnesi er liggur j burfellz kirkiu sokn. ok þar til fimm kẏr ok hinu settu þa bænhusku sem þar fẏlger. sex asaudar kug|elld hest ok hier med alla þa penninga sem fẏrr sagdr petur wor son hlẏtur epter worn dag j sitt arfskipte j motz wid sigurd worn son saumuleidis arfleiddan̄. sem war sonur þorunnar heitinnar sẏgurdardottur. Skulu greind hion jon ok astis fostur ok fram̄færi weita til kostar. klæda. þionuztu. ok annarra naudsẏnlegra hluta worum opt greindum sẏne petri þar til sem hann er af omaga alldri ok hann ma sialfur ad laugum

---

[1]) Árni getr og til, að fylla mætti hér með: vigilia beati, og yrði það 16. Júní. [2]) Utan á bréfinn með ekki miklu yngri hendi en bréfið.

sitt wmbod hafa. Skal þesse wor skipan obrigdeliga halldazt. nema wer sialfer heiler ad uite ok skýnsemi giorum adra skipan ꝍ́. wm fýrrskrifad omagagotz saker nauckurra forfalla. Ok til sannennda hier wm settum wær wort jnsigle fyrer þetta wmbodsbref skrifad j skalhollte. sunnudag hinn næsta fyrer natiuitatem sancti johannis baptiste. anno domini. ꝏ.º cd.º lxx.º quarto.

---

666. 20. Júní 1474. á Héðinshöfða.

Vitnisburðr tveggja manna um það, að Finnbogi Jónsson lýsti því, að Björn Snæbjarnarson hefði handsalað sér fyrstum kaup á hálfri jörðunni Héðinshöfða fyrir það andvirði, er hann mætti kjósa og bréfið greinir.

AM. Apogr. 655, eptir frumriti hjá Páli lögmanni Vídalín. — Afskript af bréfinu er í AM. 255. 4to, 212 (bréfasafn séra Skúla Þorlákssonar).

Þath giorum uit magnus hallason ok simon palsson godum monnum uiturligt met þessu ockru opnu brefe ath uit uorum þar hia ok heýrdum æ er finnboge ionsson lýste suo felldum landzsmala fýrer sex gronnum sinum. i fýrstu ath hann sagde ok lýste þui er biorn snebiarnarson hefde handsalat sier sunnudagin nesta epter mikaelsmessu i haust er nu nęst uar[1]) ath selia sier fyrstum halfa iordena hedenshaufda er liggur æ tiornese i husauikurþingum fýrer suo ækueded uerd ath biorn atte ath kiossa huertt er hann uillde af þrimur fýrst tiu hundrada iord hrafnagil er liggur i laxardal i huams kirkiu sokn ok þar til tiu kugillde. annat tuttaugu hundrada part i iordune eýstra raufarfelle under eyiafiollum. þridia halfan þridia tug hundrada. lýste adur nef(n)dur finnboge ionsson þessum mala ok skildaga fýrer fýrskrifudum sex graunnum sinum ath laugmali rettu. Ok til sannenda hier um settum uit fýr nefnder menn ock-

---

[1]) Þ. e. 3. Okt. 1473.

ur incigli fýrer þetta bref skrifad æ fýrskrifadre iordu hedenshaufda manudagin nęsta fyrer ionsmessu baptiste anno domini. ꝏ.⁰ cd.⁰ lxx.⁰ quarto.

---

667. 26. Júní 1474. í Miklagarði.

Ólafr biskup á Hólum baunar leikmönnum að taka prófaleiðslur og ganga dóma um eignir heilagrar kirkju og draga þær svo undir sig.

AM. Fasc. XXI, 10, frumrit á skinni, nú innsiglislaust. — AM. Apogr. 3236.

holar i fliotum[1]).
forbod biskups Olafs ad leikmenn take profaleislur og giore doma um Hoola kirckiu fie.

Víj olaf med guds nǻd biskup æ holum giorum godum monnum viturligt med þessu voru brefi. ath saker þess ath víj þikiumzst fulla raun hafa feingit þar vt af ath leikmenn taka ath draga ok hafa dregit mal heilagrar kirkiu vnder sigh med huatskeýtligum profua leislum ok olaugligum domum ok atferdum heilagre kirkiu til nidurbrotz ok hennar reitti[2]) til nidranar þuert j moti logmale heilagrar kirkiv j voru biskupsdæmi. Þui fyrerbiodum víj hier epter af guds halfu ok heilagrar kirkiv vnder hæsta forbod ok bann ath nockur leikmadr dirfuizst ath taka þær profua leizlur edur ganga þa doma sem heilaga kirkiu ǻ hrærer edur hennar eigner ok guds log vt uisa ath fyrir hennar formonnum ǻ ath leidazst ok dæmazst. þui huer þat giorer hann fellur j bann af sialfu verkenu. epter þui sem kirkiunnar logh vt uisa. enn ef nockur leikman vill straffa vora doma edur giorninga edur vor(r)a presta. sem víj ok þeir giora. ǻ heilagrar kirkiu uegna edur hitt ef þeim þicker víj ok vorer prestar uera framlutare ǻ leikmanna mal enn

---

[1]) Þetta af fyrirsögninni utan á bréfinu er með hendi frá 15. öld, en það annað er frá 17. öld. [2]) Svo.

oss berr epter logum þa biodum uíj þeim hueriom sem þat uill tala fram vnder ranzsak erkibiskupsens j nidarose ok hans dom. edur under hæsta kirkiunnar ualld ef þess þarf med. er þat ok vort rad ok bæn til allra dandi manna ath þeir fordizst slikar ovenior sem heilagre kirkiu koma til skada ok þeim sialfum til storan saluhaska sem þat giora ath koma suo myklu osamþycki millum kirkiunnar ok kongxins þegna þar sem huorer ætti adra ath styrkia til rettra laga ok þetta eth sama biodum víj fyrir oss. vora presta ath oskoddum kirkiunnar retti.

ok til sannenda hier um heingium víj uort jncigle fyrir þetta bref skrifat j mýklagardi j eýiafirde sunnodagen næsta epter festum sancti johannis baptiste anno domini ꝏ° cd° lxx° iiij°.

---

668. 28. Júní 1474. á Möðruvöllum.

Ólafr biskup tekr staðinn i Miklabæ af Sigmundi presti Steindórssyni um þrjú ár, fyrir óhlýðni hans, og segir hann skyldugan að taka lausn og skriptir.

AM. Fasc. XXI, 8, frumrit á skinni. Innsigli biskups er dottið frá. — AM. Apogr. 3584, eptir transskr. frá 31. Janúar 1476, og Apogr. 286 eptir frumritinu.

Wij olaf med guds nad biskup ꜳ holum giorum godum monnum viturligt med þessu voru opnu brefui ath saker þess ath vorer xij prestar dæmdu vnder vorn vrskurd vm þær saker er víj kærdum til sira sigmundar steinþorssonar vm þa ohlýdne sem hann hafdi oss sýnt ok þeirra domsbref þar vm giort vtuisar. huersu harri sok hann skyllde þar firir suara æ heilagrar kirkiu uegna. Þui jn nomine domini amen. Segium víj adur nefndur biskup olaf oss j domsæti sitiandi med fullum laga wrskurdi sira sigmund steinþorsson firir þessa sina ohlýdne af settan sino beneficio myklabæ j blonduhlíjd er liggur j skagafirde æfinliga fra þessum degi. ok sino officio upp ꜳ þriu ar nema víj vilium meiri myskun̄ ꜳ giora. ok skylldugan ath taka lausn af

oss fyrir sina ohlýdne. var þessi vor wrskurdur upp sagdur ꝏ eyrarlandi j eyiafirde manudagen næsta epter jonsmessu baptiste ꝏ almenniligre prestastefnv morgum uorum prestum nærnerondum ok med oss samþýckiondum þenna vorn vrsknrd þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesv christi þusund fiogur hundrut lxx tiger ok iiij ꝏr.

ok til sannenda hier vm heingium víj vort jncigle firir þetta vrskurdarbref er skrifat uar æ modruuollum j haurgardæl. degi sidar enn fýr seigir.

---

669. 30. Júní 1474. á Munkaþverá.

Einar ábóti á Munkaþverá selr Sigurði príor og klaustrinu á Möðruvöllum skóg með tilgreindum ummerkjum í Skuggabjarga jörðu í Laufássókn, fyrir vervist út í Flatey með öllum vergögnum, saltbrennu, húsgerð og naustgerð.

AM. Fasc. XXI, 12, frumrit á skinni; af þrem innsiglum eru tvö bráknð fyrir, en hið fyrsta er glatað. — AM. Apogr. 2982.

vm̄ skuggabiarga skog[1]) [i Laufass kirkiu sokn Mǒdruvallaklaustri tilheyrandi[2]).

Þat giorer ek broder einar med gvds nad abothi á munckaþverá godum monnum viturligt med þessv mino brefi ath ek hefi sellt prior sigurdi a maudrovaullum ok sogdu klaustri skog er stendr j skuggabiarga jordu i laufáss kirkiu sokn. er þessi greindr skogur sudur fra bænum á skuggabiorgum ok er kalladr marioskogur. fra gili þui er kallad er kleifargil ok sudur ath dæli þeirri sem nærr er gagnuert vtanverdum uellenum á þverá vpp i fiall svo langt sem skogur er vaxinn ok ofan ath hnioská alt i millum kleifargils ok dælarinnar. sagdi magnuss prestr þorbergsson mér til þessarra skogarmarka er þa bio í laufási ok reid á siálfr med mér ok þesser menn olafur magnuss son. ingimundr halldorsson ok marger adrer. ħier i mote gaf fyrr sagdr prior sigurdr mér ok klaustrinu á munkaþveræ vervist vt í flatey til æfinligrar eignar fyrir þuiligt skip ok skips áhofn sem formenn klaustursens vilia vt giora. sknlo ok þeir hafa

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) [með hendi Árna Magnússonar.

þar aull vergogn þau sem þeir þurfa. saltbrenno. husgiord ok naustgiord þar sem hentar ok ath stinga torf til þar sem huorki spillizt af tada ne eing. farma alla ok epterflutningar skulo þeir þar á land leggia ok suo leingi liggia lata sem þeir vilia huortt sem er flvtt af sio eda landi.

samþýkti þetta kaup virduligr herra olafur med guds nad biskup á holum ok aller conventubrædur munckaþuerár klausturs ok settu sin inncigli med mino inncigli fyrir þetta bref er skrifath var á munkaþverá fimta daginn næsta fyrir visitacio beate marie virginis anno domini ɱ⁰ cd⁰ septuagesimo quarto.

---

670. 30. Júní 1474. á Öxarárþingi.

Tylftardómr, útnefndr af Oddi lögmanni Ásmundssyni á alþingi, um vígsmál Þórólfs Ögmundssonar, sem í hel sló Jón Böðvarsson, er dæmdr hafði verið óbótamaðr.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 13. Frumrit á skinni. — AM. Apogr. 2492, með hendi Árna Magnússonar, „accuratè".

Domur þorolfz b(onda) er i hel slo obotamann.

Þat giorum uær eigill grimsson. þoruardr steinmodzson. eýolfur hialltason. þorsteinn sigurdzson. eirekur arnason. gisle jonsson. helgi oddzson. jon landbiartzson. eýuindr tumasson. þorsteinn stefansson. tvmas þorbiarnarson ok eýolfur helgason laugrettumenn godvm monnum viturlegt med þessv uorv opnv brefe. þa er lidit uar fra hingatbvrd vors herra jhesv christi þvshund fiogur hun̄drud siotiger ok iiij ar. næsta dag epter peturs messv ǫ́ almenniligv avgsarárþingi uorvm uær j dom nefnder af ærlegum manne oddi asmvndzsýni laugmanne sunnan ok austan ǫ́ jslandi. at skoda ok dæma hverra suara edr sekta at þorolfe avgmundzsýni bære at svara fyrer þat mannslag er hann j hel slo jon bauduarson. er adur hafde dæmdur verit obotamadur ok ogilldur huar sem hann yrde fangadur. vtan gridastada fyrer þat mannslag ok heimsokn er hann hafde med verit. þa er magnus jonsson var j hel sleigin ǫ́ krossi j landeýivm ǫ́ sinv heimili. Var ok birtt fýrer oss þar ǫ́ þinginu viglys-

ing. er bæde hafde verit svarin ok dæmd lauglig j allañ mata at adr nefndr þorolfur hafde j hel slegit fyr nefndan jon bauduarsson. Nv saker þess at uor lavgbok vottar svo at þat mǽ eingi sẏndalaust giora at taka menn af vtan sǽ sem kongs ualld hefer j hende til rettra mala þui dæmum vær þennañ sama mann þorolf augmundzson ok allt hans mal fram ǽ mins herra kongsins nader vñder þa skipan er hann vill sialfur ǽ giora edr giora lata. Enn optnefndan mann þorolf fridhelgañ fyrer hverium manne vtan landz ok jnnan. þar til er hann kemzt ǽ mins herra kongsins nader.

Samþẏkti þennan uorn dom med oss oddr laugmadr sunnan ok austan ǽ jslande. suo ok ei sidr brandr jonsson laugmadr nordan ok vestan æ jslande huerer sin jnnsigle settv med uorum jnnsiglvm fyrer þetta domsbref. skrifat j hafnarfirde ǽ jslande svnnudagin næsta fyrer sancta margretardag[1]) ǽ sama are sem fẏr seiger.

---

671. 2. Júlí 1474. á Þingvelli.

Ketill Ormsson selr Lopti Ormssyni fimtán hundruð í Hamrendum í Dölum fyrir lausafé, frítt og ófritt.

AM. Apogr. 1435, án efa eptir frumriti. Til samanburðar er og höfð afskript Magnúsar Einarssonar á Jörva meðal Hamrendabréfa (í minni eigu), gerð stafrétt eptir frumritinu (c. 1730—40), og ber þeim ekki orð á milli.

Þat giorum vær sigurdr dadason magnus þorolfsson sigmuñdr halldorsson grimr grimsson bryniolfur sigurdzson ok þorolfur avgmundzson godum monnum viturlegt med þessv vorv opnu brefi. þǽ er lidit var fra hingatburd uors herra jhesu christi þushund fiogr hundrud siotiger ok .iiij. ar. Vorum uær j hia saum ok heẏrdum ǽ ord ok hañdabañd þessara manna loptz ormssonar af einne alfv. enn ketils ormssonar af annare at suo fyrir skildu at ketill

---

[1]) Þ. e. 10. Júlí.

ormsson sellde adr nefndum lopti ormssyni j jordunne hamrendum fimtan huñdrud er liggr j saudafellz kirkiu sokn j middaulvm. med aullum þeim gaugnum ok gædum sem adr greindre jordu a at fŷlgia ok fylgt hefer at fornu ok nŷiu. ok hann vard fremzt eigande at. Enn hier i moti gaf nefndur loptr ormsson greindum katle ormssyni. iiij. malnytu kugilldi. ij. asaudar kugillde ok tuær kyr ok fiogur hundrud frid ok þar til sio hundrud ofrid. ij. aura silfurs smidat fyrir hvndrad enn halfan þridia eŷre osmidat fyrir hundrat. þreuett naut at haustlagi j huñdrad. iiij. sauder gamler fyrir huñdrad. niv stikr klædis fyrir huñdrad edr svo lagda peninga. Skŷlldi tittnefndr loptur ormsson hallda adur greindum jardarparte til laga. enn adurgreindr ketill suara lagariptingv á greindum jardarpartte. Skŷllde þesser peningar vtgolldner á .iij. arum ok þat fyr sem hann villde giortt hafa.

Ok til sanninnda hier vm settum uær fyrnefnder menn uor jnnsigle fyrir þetta jardar kaups bref.

for þesse giorningr fram favstudagin næsta epter petursmessu[1]) á þinguelle j grimsnesi. skrifat j sama stad ok are deigi sidar enn fyr seiger.

---

672. 7. Júlí 1474. í Skálholti.

Transskriptarbréf.

AM. Fasc. LXVI, 15, frumtransskriptið á skinni.

Þat giorum wer jon arnason. oddr magnusson godum monnum kunnigt med þessu ockru brefi at vid heŷrdum ok saum lesit sua latanda bref med heilum ok ooskoddum jnsiglum sem hier seger.

[Hér kemr bréf frá 14. Okt. 1462, Nr. 328].

Ok til saninnda hier wm settum vid jon arnason ok oddur magnusson okkur jusigli firir þetta transkriptar[2])

---

[1]) Þ. e. 1. Júlí. [2]) transkriptarar, frbr.

bref skrifad j skalaholllti fimtudagin jñ octauo visitacionis sancte marie virginis anno domini ꝏ⁰. cccc⁰. lxx⁰. quarto.

---

673. 16. Júlí 1474. á Hólum.

Transskript fjögurra presta af fjórum bréfum.

AM. Apogr. 3570, með hendi síra Snorra Jónssonar eptir frumritinu í bréfasafni Hólastóls. „Þetta bref er transscriptum a pergament. Under brefinu hafa verid 4 insigle" (S. J). Eitt af þeim var dottið frá „Denne Copie kom mig til Hænde 1721 fra Hr. Snorre Jonsen. Originalen ligger udj Stiftskisten paa Holum og er paa pergament. A. M". Nú er frumritið ekki í Biskupsskjalasafni.

Þat giorvm ver sveinbiorn þordarson. jon broddason. eirikvr einarsson. nicholas þormodsson prestar hola biskupsdæmis godvm monnum viturligt med þessv vorv opnu brefe at ver savm ok yferlasvm open bref med heilvm ok osk[a]vddom hangandvm inciglvm þeirra manna sem her epter nefnast j brefvnvm. [Hér kemr:

1. Kvittan handa Ólafi biskupi Rögnvaldssyni fyrir afgjaldi Skagafjarðarsýslu, útgefin af Eiríki Björnssyni 17. Sept. 1469 í Björgvin, Nr. 490;
2. Kvittan Henriks Kepkens um sama 11. April 1473 á Starnesi, Nr. 616;
3. Bréf Chr. I. frá 8. Apr. 1470 með Henriki Kepken, Nr. 504;
4. Vidimus tveggja manna af því bréfi frá 13. Júní 1473, Nr. 628].

Ok til sannenda her vm heingom ver fyrr nefnder prestar vor jncigle fyrir þessi transkriptarbref skrifat [a] holvm j h[i]aaltadaal lavgardagen nesta fyrir festum sancti thorlaci episcopi anno domini ꝏ.⁰ cd.⁰ lxx.⁰ quarto.

---

674. 22. Júlí 1474. á Hólum.

Ólafr prestr Ingimundarson vottar, að hann hafi í sumar lesið í lögréttu fyrir Brandi lögmanni og öllum ríkismönnum og almúganum dóm frá 29. Apr. 1474 (Nr. 654) um Hólateig í Fljótum, og lét Brandr lögmaðr samþykkja prófaleiðslur biskups löglegar.

AM. Fasc. XXI, 3, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3235.

Vitnisburdur Olafs prests ad hann hafi lesid Brief Bisknp Olafs[1]).

Þath giorer ek olafur prestur jngimnndarson godum monnum viturligt med þessu mino brefe ath ek las þat sama bref sem biskup olaf mik til skipade ok þetta mitt bref er nidnr fest ꜵ alþinge j logrettu næsta dagh epter petursmessu vm sumarit æ jslande þa er þar var sett logþing brande logmanne nærueranda ok þeim ollum rikismonnnm ok allmugannm sem j logreittunne[2]) voru. enn epter þat nefnde brandur logmadur logrettumennena wt af logrettunne med sier ok leit[3]) samþýckia þær profna leizdlur loglegar sem fýrskrifadur bisknp olafur[4]) hafdi tekit nm þau malaferli sem domkirkinna[5]) ꜵ holum ꜵhrærdi ok hennar jord holar[3]) j fliotum̄. hans .xij. prestar hofdu þar um dæmt adr efter þui sem doms bref þar vm giort vtuisar. Ok til sanenda hier vm setta ek mitt jucigle fyrir þetta bref skrifat ꜵ holum j hialltadæl jn festo sancte marie magdalene anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx⁰ iiij⁰.

---

675. 22. August 1474. á Skarði í Laugadal.

Finnbogi bóndi Jónsson selr Egli Grímssyni jörðina Brúsastaði í Vatnsdal fyrir Hafralæk í Aðaldal og nokkurt lausafé, og er bænhúss skyld á báðum jörðunum.

AM. Apogr. 387 „Ex originali Sr Olafs Stefanssonar, accuratissime“. Um frumritið fer Árni svo feldum orðum: „Kaupbrefed um Brusastade og Hafralæk 1474 er skrifad á uppskafning ur einhvoriu Jslensku documente. Er það sama so örskafed, ad eckort verdur samfleytt lesed. Það synest sem þetta mune hafa vered i litlu folio edur storu 4to. Er skriften þar á ecke ung, helldur ad visu langtum elldre enn brefed þetta. giörningsbref getur þad oi hafa vered propter formam tam vastam. Það hefur og vered skrifad á badar sidur, ad visu med sköllum. Ur sögn

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. [2]) Svo. [3]) Svo. [4]) lata, b. v. hér skbr., en því er ofaukið. [5]) domkirkiana, skbr.

synest mier þad ecki mune vera kunna. því skriftarlaged er ei þesslegt, helldur krokott, þo vel skrifad af því slage. Mier virdest þetta mune hafa vered saurblad framan eda aptanvid bok: og mune þar á ecki hafa annad skrifad vered enn skullda registur, eda qvigillda registur, eda aunad þvilikt, kannske kirkiu einnar hverrar, kynni og vera riks manns. Mier synest [jmo ita est[1]) þad hafa á badar sidur vered skrifad med köflum, enn ei samfleytt, og er þad þá likara registre enn ödru. linurnar hafa og örstuttar vered (ad visu sumar, imo allar eda flestar) og hverge nærre nád ad extremitatibus membranæ. [Jmo er hier á skrifad med köflum og stundum 2. kaflar á sömu sidu, hver utundañ öd.um, og skalle á mille. certissime Regestum fuit, vel memoriale, enn eckert viktugra[1]) qvod iterum Regestum fuisse arguit. Eckert verdur samfleytt lesed sem sagt er, alleinasta er i einum stad skirt: *fiogr*, og þar strax nedan under: *þorvalldr*. Mier synest þad *fiogr h. f'd*[2]) mune vered hafa: *hia þorvallde*". Sbr. bréf frá 28. Dec. 1475.

Um Brusastade i Vatnzdal og Hafralæk.

Þat giorum vęr þordr þordarson jon þoralfsson jon bryniolfson og amvnde ormsson godvm monnum viturlegt med þessv voro opnv brefe þa er lidit var fra hingadbvrd vors herra þvsvnd fiogr hvndravt siavtiger og fiogr ar mariv Messo fyrre vm̃ svmared æ skarde j langadal voro vęr j hia savm og heyrdum æ ord og handaband þeirra finnboga bonda Jonssonar og Egels grimssonar ad svo fyrir skildv ad nefndr finnboge sellde greindvm egle javrdena alla brvsastade er liggr j vazdal j vndenfellz[3]) kirkiv sokñ med avllvm þeim gavgnum og gięđvm sem greindre jordv fylger og fylgtt hefer at forñv og nyiv og hann var fremzt eigañde ad ordenn. Hier j mot gaf fyr nefndr egell adr greindvm finnboga jordena alla hafralęk er ligr j adaldal j ness kirkiv sokñ med avllvm þeim gavgnvm og gięđvm sem henne hefer fylgt ad fornv og nyiv og hann var fremst eigande ad orden og hier til niv kvgillde fimm j asavd og fiorar kýr og eitt gelld kvgillde ed tivnda og þar til tavo[4]) hesta fyrir þriv hvndravd og afhentte þa þar vpp æ stadenn. sagde hvor vm̃ sig bęnhvs skylld æ þeirre jordv er sellde og skyllde hvor svara þvi fyrir þa er þa atte. hier med

---

[1]) [b. v. í neðanmálsgrein. [2]) Þ. e. fiögr hundruð frið. [3]) ritað: vndnfellz. [4]) Svo = tvo.

skyllde hvorr þeirra fyr nefndra manna finnboge og Egell hallda til laga þeirre jordv er hann keypte enn svara lagaripttingvm a þeirre er hann sellde. og til sannenda hier vm settum vęr fyr nefnder menn vorr jnnsigle fyrir þetta bref giortt a skarde j langadal a sama are siav nottum sidar enn fyrr seiger.

---

676. 18. September 1474. á Grenjaðarstöðum.

Ásgrímr Hallsson selr Finnboga Jónssyni hálfan Héðinshöfða á Tjörnesi, þann er Björn Snæbjarnarson hafði áðr selt Ásgrími, að tilskilinni Lundey og eins manns aungulveiði á Botnsvatn, fyrir tuttugu hundruð í lausafé.

AM. Apogr. 653, eptir frumriti hjá Páli lögmanni Vídalín. — Afskript af bréfinu er og í AM. 255. 4to. 207—208 (bréfasafn séra Skúla Þorlákssonar).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda þorsteinn þorleifsson magnus geirsson hallkell palsson magnus hallason Runolfur þorsteinsson ok gudmundur þorleifsson. Q. G. ok sina kunnigt giorande ath þa lidid uar fra hingadburd uors herra jhesu christi þushund fiogur hundrud siau tiger ok fiogur ar a laugardagin nęsta epter krossmessu um haustid[1]) j midhuame j reykiadal uoru ueir[2]) j hia saum ok heyrdum a ord ok handaband finnboga jonssonar ok asgrims halldzsonar ath suo fyrer skildu ath greindur asgrimur halldzson sellde finnboga jonssyne til fullrar eignar jordena halfan hedenshaufda er liggur a tiornese j husauikur kirkiu sokn þan sem biorn snębiarnarson hafde adur sellt fyr nefndum asgrime med aullum þeim gognum ok gędum sem greindre halfre jordu fylger ok fylgtt hefer ath fornu ok nyu ok optnefnder menn asgrimur ok biorn haufdu frèmzst eigande ath ordid ath tilskilinnė halfre lundey ok eins manz aungulueide a bottnzuattn.

---

[1]) Þ. e. 17. Sept. [2]) Svo.

hier j mote gaf opt uefndur finnboge jonsson þrattnefndum asgrime halldzsýne tuttaugu hundrud med þessum fridleika tolf malnýtu kugillde atta geldfiar hundrud. skýlldu þesser peningar golldner jnan þreunra tolf manada en æ medan ei uęre þesser fyr greiuder penniugar luckter þa skýllde tittnefndur fiuuboge giallda optnefndum asgrime hundrat a hueriu are svo sem j afgialld edur leigu af fýrgreindum peningum eu huad fýr lýcktizst af greindu jardar uerde en þriu ar uęre umlidin þa skyllde þat skerda fýr nefut afgialldz hundrad ath ʀettre tiltaulu. atte þrattnefndur finnboge ath hallda fýr sagdre jordu til laga en tittnefndur asgrimur halldzson suara laga riptingum. Ok til sanneuda hier um settum uier fýruefnder meuu uor jncigli fýrer þetta bref skrifad a greniadarstaudum j Reýkiadal æ sama are dege sidar en fýr seger.

---

677. 19. September 1474. á Skriðu í Fljótsdal.

Vitnisburðr tveggja manna, að Hallsteinn Þorsteiusson hafi gefið Þórði Jóussyni frænda sínum hálfa jörðina Hól í Siglufirði og þar til tíu huudruð í þarflegum peuingum.

AM. Fasc. XXI, 11, frumrit á skinni. Af þrem innsiglum er brák ein eptir af þriðja innsiglinu. — Apogr. 3237.

hol i siglufirde[1]).

Þat gerum vid hermundr benedictzsou ok tvmas einarssou godum monnum kunnigt med þessu ockru brefi at þar voro vid j hia savm ok heyrdum æ manadaginu næsta fyrir Matheus Messo j imbruuiku vm haustid at hallsteinn þorsteinssou gaf þordi jonssyni frænda siuum joʀdina halfa hol j siglufirde j siglunesþiugum med ollum þeim gognum ok gædum sem greiudri jordu fylger ok fylgt hefir at fornu ok nyiu ok hann vard eigaudi at fremtz ok hier til gaf hann honum onn(u)r .x(.) c. j ollum þarfligum peningum. voro þetta xx. c. sem hallsteiuu gaf þorde joussyue at framtoldu.

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi.

Ok til saninda hier vm setti hallsteinn sitt jnsigli med ockrum jnsiglvm fyrir þetta bref skrifat a skridu j fliotzdal sama dag sem fyr seger anno domini ꝏ⁰ cccc⁰ septuagessimo quarto.

---

678. **19. September 1474. á Grenjaðarstöðum.**

Vitnisburðr sex manna, að Ásgrimr Hallsson hafi selt Finnboga Jónssyni hálfa jörðina Héðinshöfða, og að það hefði verið tilskilið, ef Finnbogi sækti með lögum hálfa jörðina, þá handseldi Ásgrímr Finnboga jarðirnar Áland í Þistilfirði og Hlíð á Langanesi fyrir þá peninga, er Finnbogi hafði gefið Ásgrími fyrir Héðinshöfða.

AM. Fasc. LXV, 5, frumrit á skinni. Af sex innsiglum eru fjögur dottin frá. Frumrit þetta var fyrrum i eign séra Skúla Þorlákssonar, en síðar (1724) hjá Páli lögmanni Vidalín. — AM. Apogr. 654.

Þath giorvm vier þorsteirn þorleifsson. magnus geirsson. hallkell palsson. runolfur þorsteinsson. magnus hallason og[1]) gudmundr þorleifsson godum monnum viturligt med þessu vorv opnu brefi ath þar voro vier j hia saum og heẏrdum æ j midhuammi j reẏkiadal þa asgrimur hallzsson sellde finboga jonssẏne jordena halfan hedenshaufdæ epter þui sem þath[1]) kaupbref vtvisar er þar um skrifad stendr. var þad[1]) ok[1]) þæ skilid under fẏrnefndræ mannæ handaband. asgrims og finbogæ. ef finbogi jonsson sękte med laugum greinda jord halfan hedenshaufda epter þeim giorninge og handsali er biorn snębiarnarson hafde fẏr giort med þrattnefndan finboga þa handsellde opt nefndur asgrimur títnefndum finbogæ til fullrar eignar jardernar aland j þistelfirde j sualbards þingum og hlid a langanesi j saudanes þingum fyrir þæ peninga er sagdr finbogi hafde gefit nefndum asgrime fyrir optnefndan hedenshaufda. skẏlldi finbogi hallda greindum jordum til lagæ en tittnefndr asgrimur suara lagariptingum. Og til sannenda hier um settu uier

---

[1]) Svo.

fyrnefnder men uor jncigli fyrir þetta bref skrifad æ greniadarstaudum j reykiadal manudagin nęsta fyrir mattheusmessu um hanstid. anno domini. ᴍ.º cd.º lxx.º quarto.

---

679. 3. Október 1474. í Flatatungu.

Solveig Þorleifsdóttir selr Sveini Guðmundssyni jörðina Hamra í Tungusveit og kvittar hann nm andvirðið.

AM. Fasc. XXI, 13, frumrit á skinni, og er innsigli Solveigar fyrir bréfinu. — Apogr. 5695. — Á frumbréfið ritar Árni: „fra Sæmundi Magnussyne á Holi i Bolungarvik".

Vm hamra j tungusueijt j skagafirdi[1]).

Þath giore ec solueig þorleifsdotter godvm monnum uiturligt med þesso mino oppno brefi ath ek medkennvnz ath ec hefer sellt sueine gudmundzsyni jordina hamra j tungusueit j mælifelz kirkiv sokn med ollum þeim gognum ok gædvm er greindri jordu hefer fylkt at fornn ok nyio ok ec vard fremz eigandi at undan mer ok minnm erfingium en under suein ok hans erfingia. hefer ec fulla ok alla peninga vpp borid fyrir adur greinda jord efter þni sem j kavp ockar kom. ok hann lofadi mier. Og[2]) þui giorer eg solueig þorleifsdotter fyr nefndan suein gudmnndzson olldungis kuitan vm adr greint jardar uerd fyrir mier. ollum minum loglignm erfingi(u)m efterkomendnm. Og[2]) til sane(n)da hier um setta ec fyr nefnd solueig þorleifsdotter mitt jnsigli fyrir þetta kuittanarbref er giort var j flatatungu manudagin næsta epter mikaels ᴍesso anno domini mº cdº lxxº quarto.

---

680. 27. Október 1474. í Miklabæ.

Vitnisburðr tveggja presta nm rán Ásgríms Sigmundssonar frá sira Jóni Broddasyni í Miklabæ.

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi frá 16. öld. [2]) Svo.

AM. Apogr. 3583b, óvíst eptir hverju ritað.

Þat giorum vid ketill grimolfsson ok olafur klængsson prestar holabiskupsdæmis godum monnum uiturligt med þessu ockrv brefe. ad þa er lidit var fra hingatbvrd vors herra iesu christi þushundraud. cccc. lxx. ok .iiij. ar. æ miclabæ j skagafirdi j blaunduhlid. fimta dag hin næsta fyrer simonsmessu vorum vid j hia sævm ok heýrdum æ. ad sira jon broddason geck heim ad kalldyrunum med sina menn æ greindvm stad. voro dyrnar sterkliga aptur streingdar fyrer honum ok tygiat folk til uarnar fyrer innan. spurdi þa fýrnefndr sira jon asgrim sigmvndzson ok hans fýlgiara er tittnefndan stad havfdv rænt ok gripit ok hans peninga. vpp æ hvern mat(a) þeir hefdi þetta giort. enn fýr nefndr asgrimur sigmvndzson sagdi sira sigmvnd steinþorsson þetta hafa skipat þeim. ok þeir hefdi ecki þangat farit elligar. hier epter skilldi þrattnefndr sira jon adr en þeir vt geingv svo fyrer. ad þeir skýlldu alldre standa j mote heilagre kirkiu edr honum. ok þvi lofudu þeir. ok geingu utt sidan.

Ok til sanninda hier um settum vid fýr nefnder prestar ockur incigle fyrer þetta bref skrifat æ flugumýri j skagafirdi tveimur dögvm sidar enn fýrr seger[1]).

---

681. 28. Október 1474. í Miklabæ.

Vitnisburðr tveggja manna, að síra Jón Broddason hafi kvatt sex menn til að virða þær þrettán kýr, sem settar voru meir en hálfan mánuð upp á hey hans í Miklabæ, og voru þær virtar honum til halds fyrir níu hundruð.

AM. Apogr. 3582, að því er virðist eptir frumriti, heldr en kopíubók á Hólum.

Þad giorum vid marcus illavgason ok þorbiorn þormodsson godvm monnum uiturligt med þessu ockru brefi ad þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi þushvndrud .cccc. lxx ok .iiij. ár. a mýklabæ j blaunduhlid j

[1]) Þ. e. 29. Okt.

skagafirdi. upp a simunsmessu dagh. Vorum vid j hia. saum ok heyrdum a. ad sira jon broddason nefnde utt þria presta ok þria leikmenn j giord ad uirda þær þrettan kýr. er a stadnum miclabæ voro settar meir enn halfan manud. ok gefit hans heý j avngu frelse. med svo ordnvm lit ok ok morckvm sem hier seger. en fýsta suartfleckott ad lit. sneiddr helmingr et vinstra eyra halfur stufur et hægra. onnvr ravd. stýpt et hægra. gagnbitat. sneiddr helmingr et vinstra ok gagnbitat. en þridia ravdfleckott. stýpt et hægra. enn sneiddr helmingr et vinstra. en fiorda graskeýlldott. stýfd bædi eýrv ok ravf j env vinstra. en fimta suanrt[1]). sneiddr helmingr a badnm eýrum. en sietta dvmbkrossott. tuistýpt et hægra enn sýllt et vinstra. siavnda suartfleckott. hamarskorat et hægra. enn sýllt et vinstra ok ravf j. en atta bleikkrossott. stýfd bædi eyre[2]). biti aptan nr env vinstra. en nivnda svaurt[3]). þristýpt et hægra enn bladstvpt et vinstra. en tiunda bleik. sýllt et hægra ok bite framan vr. enn þristýpt et vinstra. en ellepta gra. tvistýfdr helmingr et hægra. enn stýpt et vinstra ok biti framan vr. en tolfta suanrt[1]). sneiddr helmingr a badvm framan. en þretanda snaurtt[4]). sneidd bædi eýrv framan ok nvmit aptan et hægra.

voro þessar fýrskrifadar kýr uirtar fyrer niv hvndravd. ok þrattnefndum sira joni til halldz ok medferdar þar til sa leidir sig til med lǫgvm. er eiga þikkizt. ok tíjtnefndr sira joñ hefer feingit bot fyrer sinn skada. lysti þrattnefndr sira jon fýrskrifndvm kvm fyrer ockur ok fleirum dandi monnum er þar voro.

Ok til sanninda hier vm settvm vid fýrnefnder menn ockur incigle fyrer þetta bref skrifat a flugumýri j skagafirdi degi sidar enn fýr seger.

---

[1]) sa²t, Apogr. [2]) Svo, Apogr. [3]) svʳt, Apogr. [4]) sa²tt, Apogr.

682. 2. Nóvember 1474. í Síðumúla.

Transskriptarbréf.

JSig. 66. 8vo, með hendi Grunnavíkr-Jóns 1741 „Ex originali pergameno“.

Þat giorvm vær þorlakur þorkelsson sigurdr dadason þordr ionsson helge biarnarson gnnsteirn isleixson einar brandsson godum monnum niturlekt att vær haufum sed ok yferlesit opit domsbref med heilum ok oskauddum hanganda jnsiglum svo latanda sem her seger. [Hér kemr Bólstaðarhlíðardómr Einars Þorleifssonar frá 17. Janúar 1447, Nr. 24 í þessu bindi].

Ok til sannenda her nm settnm vær fyrnefnder menn nor insigli firir þetta transkriptarbref er skrifat var j sidvmvla j borgarfirde midvikudagin næsta firir festum et hugberti (!) þa er lidet var fra hingatburd vors herra ihesv christi þvshvndrat[1]) fiogur hvndrvd siautiger ok fiogur ar.

---

683. 16. Nóvember 1474. í Hænuvík.

Vitnisburðr Jóns Pálssonar nm eignarmenn að Krossi og Skjallandafossi, og nm vör og verstöð á Skjallandafossi.

AM. Fasc. XXI, 18, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 1152.

Þat giore ek jon palson godum monnnm kunnugt med þessu minu brefe at ek hefe handfest sigfuse petursene þaꝁ vitnesburd at ek ogx vpp æ bardastraund j haga kirkiu sokn ok uar þar fiorotigera[2]) vetra eda meir ok uissa ek ad petur þordarson tiundade ser til eignar iardernar kross ok skiallandafoss allt til sins dandadags ok sidan tok þær j erfd epter han sigfus son hans ok hans mann nar ek langa tima ok uissa at han hafde þa naur ok verstaud sem jn er fra tungune æ skiallandafosse tnttngn vettnr eda meir ok einge fan at þui sno ek heyrda ok sno heyrda ek segia

---

[1]) rat, var skafið í frumritinu. [2]) Svo.

sigridi steinolfsdottur modur mina at skiallandafoss ætte þan naust ok vaur. sem jn er fra tungvne ok þar kuestz han hafa uered næst epter manplagu enu myklu ok þan vetur at kalladr uar rekavetur en mykle ok fossarmeʒ at þa attu skiallandafoss hefde haft huert þat kefle sem rak at enum innare varar uegg ok[1]) einge hafe at þui funded ok iardar eign ætte skiallandafoss sioñhending af enum innara varar vegg ok upp j giana storv j fiallenu ok alldre hefer mule att ne haft þa vaur ne verstand suo ek hafa heyrt þess geted ok her epter uil ek sneria ef þurfa þicker. Ok til sanenda her um setta ek mitt jnsigle fyrir þetta bref skr(i)fad j hænnvik miduikudag næsta fyrir cesseliumessv þa lided var fra hingadburd vors hera ihesv christi þusund fiaugr hvndrvd siautiger ok fiaugur ar.

---

684. 16. Nóvember 1474. 5. Janúar 1475. á Þingeyrum.

Jón ábóti á Þingeyrum selr Egli Grímssyni til fullrar eignar fjóra tigi hundraða í Hofi í Vatnsdal með tilgreindum ítökum fyrir eignarhlutann í Spákonufelli og Árbakka.

AM. Apogr. 757, með hendi Jóns Magnússonar 1729 „Ex originali“ á kálfskinni meðal Hofsbréfa í Vatnsdal.

Þat giorum vier skule loptzson gisle þorgilsson sigurdur þorsteinson ok amunde ormsson godum monnum viturlickt med þessu voru opnu brefi. þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi þusund fiogur hundrut siotiger ok fiogr ar a þingeyrum j hunanazþingi midkudagin næsta epter marteins messo vorum vier j hia saum ok heyrdum a ord ok handaband þeirra af einne alfu herra jons abota a þingeyrum med radi ok samþycki sinna conuentubrædra þess sama klausturs. en eigels grimsonar af annari at suo fyrir skildu at greindr jon abote selldi nefndum eigle til fullrar eignar fiora tigi hundrada j jaurdunni

---

[1]) triskr.

hofi i nazdal er liggr j huamsþingnm med anllum þeim gognum ok gædum sem greindri jaurdu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyio ok klaustrit var fremst eigandi at ordit med suo vordnum jtoknm j adrar jarder sem hier seger. manadar eingiteig i hninks jord torbsknrd j gilstada jord ok brusastada jord halfan hnart epter þui sem sa þarf er a hofi byr. reit i sandadal. selferd a mulanazheidi til hæeggia. hier i moti gaf eigell grimson klaustrinu a þingeyrnm þessar jarder er sno heita halfan eignar hlnt slikan allan sem hann atte j jaurdnnni a spakonnfelli er liggr a skagastrond fyrir tuttugu hnndrnt ok arbacka fyrir annnur xx hnndrut er liggr a skagastrond j spakonnfellzþingum med aullnm þeim gaugnum ok gædum sem greindum jaurdum fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyio ok hann nard[1]) fremst eigandi at ordin annari halfri en annari allri. skilldu hnorer vm sig abotin ok klaustrit kuittur nm þann reikningskap er þeim bar at suara vid kirkiuna a hofi. en greindr eigell vm þann reikningskap er honum bar at suara vid kirkiuna a spakonufelli. skylldn ok hnorer vm sig hallda til laga þeim jaurdnm er keypti en suara lagariptingum a þeim er selldu. Ok til sanninda hier vm setti aboti ok conventubrædr sin jnnsigli med vorum fyrrnefndra manna jnnsiglum fyrir þetta jardakanpsbref skrifat j sama stad a þingeyrum tolfta dag jola are sidar enn fyr seger.

---

685. 20. December 1474. í Geldingaholti.

Bannsetningarbréf Jóns officialis Broddasonar yfir Solveigu Þorleifsdóttur.

AM. Fasc. XXI, 6, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá.

Þat giðrer eg jon prestur broddason officialis generalis. vikarins. hola bisknpsdæmis godvm monnum viturligt med þessv minv brefe. ad saker þerss ad þv solveig þorleifsdotter hefer nv leinge verit j ohlýdne og þriozskv. vid gvd. heilaga kirkiv og mic.

---

[1]) Svo.

fyst j þvi ad þv hefer halldit sira sigmund steinþorsson. sidan hann var vrskurdadr j bann fallin af sialfvm biskupenvm firir þær saker sem biskupen kærdi til nefndz sira sigmnndar. og þar vm gior bref votta.

j annare grein forbodade biskupen hann og vt sette af heilagre kirkiv. og samneyte cristinna manna. skeytter þv hier vm hvorcki hans banne ne forbodi. vtan hiellt. samneytter og styrckter greindan sigmund prest j fullv forþroti moti retti heilagrar kirkiv.

J þridiv grein gefur eg þier solveig þorleifsdotter. fvlla radasock. ad þv hafer j bvrtv flvtt og latit flytia. mielabæiar stadar peninga frida og ofrida. og latit nytia þa j avngv minv frelsi. helldr j fvllv forbodi.

J fiordv grein sor sira hallr jonsson fullan bokar eid. ad þv solveig þorleifsdotter hefdir rvskat sier og tekit af sier brefen þav sem hann for med. og byriadi ad lesa. j kirkivnne j flatatvngv svnnvdagin næsta firir marteinsmesso nv næst er var[1]). jtem sor og þorsteinn gvdleicksson fvllan bokareid. ad hann hefdi sied vpp a. a sama svnnvdag sem fyr seger. ad þv solvęig þorleifsdotter. drott og tocktt af sira halle jonssyni vtan hans vilia. fyr nefnd bref. j kirkivnne j flatatvngv. hefer þv og opt nefnd solveig þorleifsdotter þat syneligt giört. med radvm. styrck og fvllv vercki. ad heilagrar kirkiv rett og friheit. skylldir þv fullkomliga forsma og fottroda. med morgvm þinvm ogiorningvm.

Jtem hefer eg þetta allt vm borit hier til. og þat þeinckt. ad þv myndir vilia ganga til sattar og hlydne. vid gvd. heilaga kirkiv og mic. Ꞓnn þv hefer helldr hardnat og þriozskazst j hveriv. j moti gvds retti og heilagre kirkiv. þvi ber mier nv a gvds vegna og heilagrar kirkiv. ad fylgia og fram fara moti þier med rette og stride heilagrar kirkiv. epter þvi sem til heyrer þriozskvm og þralyndvm og illzskvfullvm. firir þessar saker fyrskrifadar og adrar fleire þær sem eg kann med lögvm til þin ad tala. setnr eg þic adrnefnd solveig þorleifsdotter vt af heilagre kirkiv og ollv(m) hennar sacramentis. og af ollv samneyti cristinna manna.

[1]) Þ. e. 6. Nóv.

firirbiodandi hverivm presti. ad syngia edr lesa ýfer þier solveig þorleifsdotter. edr þier nockura gvds þionvzsto ad veita. þar til sem þv geingur til hlydne vid gvd. heilaga kirkiv og mic.

Og til sanninda hier vm setta eg officialatus incigle firir þetta bref. skrifat j gelldingahollti j skagafirdi. jn vigilia thome apostoli. anno domini ꝏ° cd° lxx quarto.

---

686. **27. December 1474.** **í Ögri.**

Ingibjörg Hákonardóttir og Erlingr Jónsson sonr hennar samþykkja þá sölu, er Jón Erlingsson fékk Haldóri Hákonarsyni, bróður Ingibjargar, partinn í Arnardal hinum neðra í Skutilsfirði, með öðru því skilorði, er bréfið greinir.

AM. Fasc. XXI, 5, frumrit á skinni. Öll innsiglin (4) eru nú dottin frá bréfinu.

Arnardals bref[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra señda[2]) jon æsgeirson. olafur jsleikson. þordur knararson. tiorfui þorsteinson. Godum monnum uiturligt med þessu voro opnu brefui worum uær j hia saum og heýrdum (a) ord og handaband þessara manna vpp æ mariumessu dag j augri j isafirdi af eirni alfu halldors hakunarsonar enn af annari jngibiargar hakunardottur systur hans og erlings sonar hennar. faldizt þat og skildizt under þeirra handabandi ad fyrgreind męđgin medkenduzt ad þar hefdi samþýkt med fullu handabandi. þa jardarsaulu er jon erlingsson fieck adr greindum halldori jardar partinn j arnardal enum nedra j skutilsfirdi er liggur j eýrar kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum og gædum sem greindum jardar parti til heýrer og hann hafdi fremst eigandi ad ordit og hans jardarkaup(s)bref utuisar. hier j mot skýlldi opt nefndr halldor taka ad sier hakun son jons erlingssonar og lata kenna

---

[1]) Utan á bréfinu með hendi c. 1600. [2]) Svo.

haunum suo ad hann mætti uigiazt til prestz fẏrer knnnattu saker. Suo enn af nẏiu j sama handabandi fieingu fẏrgreind mædgin jngibiorg og erlingur tittnefndum halldori fẏrgreindan jardar part til fullrar eignar med samþẏcki hakunar jonssonar sonar optnefndraʀ jngibiargar med aullum þeim gaugnnm og gædum sem þau hanfdn fremst eigandi ad ordit med sama skilmala sem j fẏr greindu jardar kaup(s) brefni stendur. Og til sanninda hier um settum ueʀ fẏr nefnder menn vor jnsigli fyrer þetta jardar kaups bref er skrifuat uar j augri j isafirdi upp a þridia dag j jolum þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jhesu christi. ꝳ.° cccc. lxx. og iiij áʀ.

---

687. 1474—1475.

Skrá um eignir og porcio Hrepphóla kirkju, þegar síra Guðmundr Narfason slepti staðnum, en síra Sigurðr Sveinsson kom til.

AM. Apogr. 2176, með hendi Árna Magnússonar eptir skinnblaði úr kirkjubók frá Hrepphólum, sem Árni svo eyðilagði. AM. 262. 4to, bl. 2a skr. c. 1600 (afskr. ónákvæm, og hleypur yfir sumt, en fyllir þó skalla, sem voru í skránni).

Sionndi mældagi kyrkiunnar¹).

Anno Domini ꝳ.° cd.° lxx.° qvarto voru svo miklir penningar [afhentir stadnum²) i Holum [i Hr[unamanna hrepp]²) þa er sira Gudmundr Narfason afhenti³). en Jon Jonsson tok med i umbodi sira Sigurdar Sueinssonar. [sem hier segir²).

[Jn primis²) xv. kyr.

[viiij. asaudar kugilldi. oc xij. saudir veturgamlir fyrir vj ær⁴).

fiorir hestar⁵).

ij. hross.

---

¹) 262. ²) [sl. 262. ³) afventi 262. ⁴) [lx asaudar 262. ⁵) og b. v. 262.

[Jtem[1]) v. vetra gamallt naut fyrir v kalfa [oc i abæti ofan a kyr oc hross[1]).

Jtem luktizt i porcio [þa er[2]) fallit hafdi medan [greindr[1]) sira Gudmundr [hafdi halldit[3]). half tolfta[4]) mörk [oc þriar merkur er sira Hre[inn] hafdi lukt[1]).

Jtem a kirkian [suo mikit fyrir innann sig[1]).
þriar klukkur.
tuenn messuklædi alfer[5]).
[ij kantara kapur[1]).
[6])kalekr [brakadr. stendr vel halfmork.
iij. alltaris steinar lansir oc hinn fiordi fastr i alltarino[1]).
sloppr vondr.
tuo alltarisklædi. annat vonth
iij. alltaris dukar [glitadir[1]).
ij.[7]) hoklar[8]) [lansir[1]) vondir. [oc einn corporall[1]).
metaskalir [oc vantar til metin sum[1]).
bakstur iarn.
[glodarker.
uáz klucka.
kanannm bok.
handbok god.
ordobok.
missale de tempore d[e sanctis].
lesbok fra paskum til advento de tempore.
  atta oc xx. med skrædum oc olln saman.
j. koparstika.
fontz nmbuningr.
  ein bialla.
  Mario skript.
  Olafs skript.
kross yfir kordyrum med engum undirs[todum][1].
[9])brik yfir altare[10]).
[ij. krossar.
þridi smelltur.

---

[1]) [sl. 262. [2]) [sem 262. [3]) [hiellt stadinn 262. [4]) fimtanda 262. [5]) alfær 262. [6]) [eirnn, b. v. 262. [7]) 262; eyða í 2176. [8]) holkar(!) 262. [9]) eina, b. v. 262. [10]) altarenu 262.

iij. paxblad.
skruda kista[1]).

[Anno Domini ɱ.º cd.º lxxv. fiell svo mikil porcio þa sira Sygurdur hiellt[2]) Holastadh fy[rsta] ar .vj. aurar[3]).

---

688. 16. Janúar 1475. á Hóli í Bolungarvík.

Oddr Bjarnarson vottar, að Björn Þorleifsson hafi lýst því, að hann ætlaði Solveigu dóttur sinni Vatnsfjörð eptir sinn dag og skyldi hann fylgja nafni.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 179—180, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Þad giöre eg Oddur Biarnarson godum monnum viturlegt med þessu mijnu opnu brefi. ad eg heyrda Biörn bonda Þorleifsson lysa þvi i Breidastofunni i Vatzfyrdi. ad hann sagdist ætla Solveigu dottur sinni Jördina Vatzfiörd epter sinn dag. og hann skylldi nafni fylgia. og hier eptir vil eg sveria ef þurfa þykir. Og til sanninda hier um setta eg mitt Jnsigli fyrer þetta bref. Skrifad á Holi j Bolungarvijk mánudaginn næstan eptir Geijsladag. þá er lidid var frá hingadburd vors herra Jesu christi ɱ. cccc. lxx. og v. ar.

---

689. 18. Janúar 1475. á Flugumýri.

Dómr tólf presta, útnefndr af Sveinbirni Þórðarsyni officialis Hólabiskupsdæmis, um ákæru síra Jóns Broddasonar, ráðsmanns Hólastaðar, til Runólfs Þórarinssonar, að hann hefði fullan styrk til veitt og samþykki, þegar rænt var í Miklabæ og staðrinn gripinn.

AM. Fasc. XXI, 26, frumrit á skinni. Öll (12) innsiglin eru dottin frá. — AM. Apogr. 2167.

---

[1]) [sl. 262. [2]) heillt, 2176. [3]) [vantar í 262.

domur vm mal rvnolfs þorarenssonar
nm adtekt myklabæar[1]).

Þat giorum vier þorstein jonsson. þorleifur magnusson. magnus jonsson. sigurdr þorlaksson. ketill grimolfsson. magnus halldorsson. kár jonsson. þoraren þordarson. bessi svartzson. geir vigfvsson. þordur ingimvndarson ok lodvik hallzson. prestar holabiskups dæmis godvm monnvm vitvrligt med þessv voro opnv brefi ad svb anno gracie ꝳ⁰ cd⁰ lxx⁰ quinto manudaghin næsta epter geisladaghin[2]) a seÿlv j skagafirde vorum vier j dom nefnder af ærligvm manne sira sveinbirne þordarsÿne er þa var officialis holabiskupsdæmis. ath dæma vm þa akærv. er sira jon broddason officialis sama biskupsdæmis ok radzman heilagrar holakirkiv. kærdi til rvnolfs þorarenssonar ath hann hefde fvllan stÿrkt[3]) til veitt med samhallde er gripen hafde verit hans stadr ok beneficium mÿklabær j skagafirde j blavndvhlid. þar med heÿ ok eldividr ok onnur þarfinde epter þui sem dandimonnum þotti vert hafa verit heÿit til iiij^ra hvndrada þat sem sira jon hafde þar mist. var þar svarit af tveimur skilrikvm vottvm at rvnolfur þorarinsson hafde lagt sik þar med handabande vnder þann dom sem kirkivnnar valld þar yfer nefnde hverra svara edr sekta ath fyrgreindr rvnolfur yrde skÿlldvgur oppt nefndum sira jone ok heilagri holakirkiv fyrir þessa hans akærv. Svo ok eigi sidr var þar svarit af tveimur vottum ath tíjt nefndr rvnolfur hafde medkennz ath hann hefde gefit þar heÿ hesti sinvm. var ok svarit af tveimur vottvm ath þratt nefndr rvnolfur geck vtt a myklabæ med vópnum ok navktvm tÿgivm þar er þeir menn rymdv myklabæiar stad sem hann havfdv gripit fyrir þratt nefndvm sira jone.

Þvi ath gvds nafne til kavllvdv dæmdvm ver fÿrskrifader .xij. prestar oppt nefndan rvnolf hier lavgliga fyrir kalladan j dagh og skÿlldvgan ath tvigillda aptur allan þann skada sem hann hafde þar giort vnder sinn svarinn bokareid ok þar til .xv. merkur j fvllretti þrattnefndvm

---

[1]) Utan á bréfinu með forníi hendi. [2]) Þ. e. 16. Janúar. [3]) Svo.

sira jone ok .xxx. marka heilagri holakirkiv j sinn rett. hier med dæmdvm vier oppt nefndan rvnolf fallen j bann af sialfv verkinv ok skylldvgan ath taka lavsn ok skript fyrir þessi sin brot. skavlv aller fẏrskrifader peningar lvkazt heima æ myklabæ ath næstvm fardavgvm sira jone j havnd eda hans vmbodsmanni.

var þessi domur vpp sagdr j sama stad og dåg sem fẏr skrifat stendr. sira sveinbirne officialis nær verande ok med oss samþẏkiande þenna vorn dom. huer er officialatus incigle setti med vorum inciglum fyrir þetta domsbref skrifat a flvgvmẏri j skagafirdi tveimur nottvm sidar enn fẏr seger.

---

690. 19. Febrúar 1475. á Holi í Bolungarvík.

Vitnisburðr Guðrúnar Egilsdóttur, að Björn Þorleifsson hefði lýst því við barnsölið í Breiðastofunni í Vatnsfirði, er Solveig dóttir hans var nýfædd og þangað borin, að hún skyldi eiga Vatnsfjörð eptir sinn dag, og vildi hann unna því nafninu hans af óskiptu, eins og Solveig Þorsteinsdóttir móðir sín hefði sér unt.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 176—178, með hendi Styrs Þorvaldssonar c. 1700.

Þad giöre eg Gudrun Eigilsdotter godum monnum viturlegt med þessu mijnu opnu brefi. ad eg heyrda Biörn Þorleifzson lysa þvi i Breidastofunni i Vatzfyrdi i Jsafyrdi. Laugardaginn næstañ epter Jonsmesso Holabiskups um̃ vorid. Eñ Solveig dottir hans kom til j þennañ heim midvikudaginn næstañ fyrir Jonsmessu i þeirré sömu vikunni. Eñ Solveig var boriñ upp i Breidastofuna er druckid var Barnsölid. ad ádurnefndur Biörn Þorleifsson sagdi ad þesse en sama Solveigiñ skylldi eiga Jördina Vatzfiörd er liggur i Jsafyrdi. og sagdist nu skylldi unna þessu nafninu af oskiptum peningum ádurgreinda Jörd Vatzfiörd. sem hin fyrra Solveigiñ Þorsteinsdotter modur modir hans unti honum hann. og hun skylldi hann eiga eptir hans dag. Heyrda eg

og fyrgreindañ Biörn Þorleifsson svo opt lysa þvi. ad Solveig dottir hans skylldi eiga fyrgreinda Jördina Vatzfiord. Hier epter vil eg sveria ef þurfa þyker. Og til sanninda hier um̃ setta eg mitt Jnsigli fyrir þetta bref. skrifat a Holi j Bolnngarvijk sunnudaginn næstañ fyrir Pietursmessu ä̃ veturinn. þä̃ lidid var frä̃ hingadburd vors herra Jesu christi ↀ. cccc. lxx. og .v. är.

---

691. 16. Marts 1475. á Hólum.

Eiðr sira Sigmundar Steindórssonar, að hann skuli lúka Miklabæjarkirkju hennar peninga, sem reikningr hennar til stendr, og heilögum kirkjum smátt og stórt eptir því, sem honnm aflast peningar, og aldrei skuli hann gripa peninga fyrir heilagri kirkju né síra Jóni Broddasyni eða honum hugmóð gera.

AM. Apogr. 3585, og sést ekki eptir hverju ritað er.

Þat giorvm vier ketill grimolfsson kirkiuprestur æ holum. kolle magnusson. jon þordarson. illavge halldorsson. suein jonsson ok jon stefansson godvm monnum viturligt med þessu vorv brefi. ath þar vorum vier j hia sæum ok heyrdum æ holvm j hialltadal j litlu stofunne biskupsens. fimtndagskuelldit j ymbrvvikv æ langafaustv. at sira sigmvndr steinþorsson svor svo felldan bokareid fyrer sira jone broddasyne radzmanni æ holvm ok officialis sem hier epter stendr skrifadr.

Til þess legg ek havnd æ helga bok ok svo skyt ek minv male til guds at ek skal heilagri myklabæiar kirkiv fyrst lvka sina peninga sem hennar reikningur til stendr. en þad sem ek hefer nv eigi peninga til skal ek luka heilavgvm kirkivm ok biskupenum smatt ok stort epter þvi sem mier aflazt peningar til ok alldreigi hier epter gripa eda lata gripa nockura peninga heilagrar kirkiv. edr sira jons broddasonar. fasta edr lavsa edr honum hvgmod giora. ok suo skal ek fulla uttvegn til hafa ath afla peninga sem

ek er mann til ok kirkivnvm lvka þangat til ath þær hafa fvllt ef mier endizt lif til. ok ath sva stanfudum eidi se mier gud hollnr sem ek satt seigi. gramur (ef) ek lýg.

Ok til sanninda hier vm settvm ver fýrnefnder menn vor incigle fyrer þetta bref skrifat æ holum j hialltadal manndagin næsta epter passionem domini[1]). anno domini ꝳ.º cd.º lxx.º qvinto.

---

692. 31. Marts 1475. á Hofi á Kjalarnesi.

Guðrún Jónsdóttir samþykkir, að Guðmnndr Ívarsson bóndi sinn, seli hústrú Margrétu Vigfúsdóttnr jörðina Öndverðarnes fyrir fjóratigi hnndraða.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 14. Frumrit á skinni. — AM. Apogr. 2493, með hendi Árna Magnússonar.

aunduardarnesbref[2]).

Þath giorum vær nicholas prestr arnason. gudlaugnr þordarson ok gudmnndnr jonsson godum monnum uitnrligth med þessn noro opnv brefi ath þar uorum vær j hia sævm ok heyrdum æ fiorda dagh j pasknm æ reyneuollum ȷ kios. þa er lidit uar fra burd kristz þusnnd fiogur hundrut siautiger ok v. aʀ. ord ok handaband þessara manna gudmundar juarssonar ok gudrunar ȷonsdottur konn hans. skildizt þath under þeirra handabandi ath fyrnefnd gudrun samþyckti ath adnrsagdr gudmundr skylldi selia jordina aunduerdunes hnstrv margretv vigfusdottnr fyrer fioritigi hundrada ȷord ok þar til penninga sem til kemnr. Ok til sanninda hier vm settvm vær fyrrskrifader menn vor ȷnsigle fyrer þetta bref skrifath a hofi a kialarnesi faustudagin j paschauikn a sama are sem fyrr segiʀ.

---

[1]) Þ. e. 11. April. [2]) Utan á bréfinu með tvennslags gamalli hendi, og stendr á öðrum staðnum: aunduordu-

693. 16. Apríl 1475. á Möðruvöllum.

VITNISBURÐR Semings Jónssonar um Nýgræði og Flæðar, eingjar Grenjaðastaða, og Múlaskarð, rekaland Múlakirkju.

MSteph. 27. 4to, bls. 128—29, Svartskinna, með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar c. 1730.

Vitnisburdur um Mulaskard Semings Jonssonar
med einu hanganda Jñsigle.

Þad giore eg Semingur Jonsson godum monnum viturlegt med þessu minu opnu brefe. ad eg hefe hejrt mier elldri ménn seigia og svo hafa hafft og hallded. sidann eg visse til first er eg var fimtan vetra gamall. enn eg er nu meir enn lxx vetra gamall. ad landeign og eingiar sem þa voru kalladar flædar enn nu eru kollud nygræde være gomul eign greniadarstadar. visse eg og so bigt vera af Greniadarstadar formònnum meir enn upp a þriatiju vetra og þeir hielldu vera Greniadarstadar eign fra þui òrnefne er kallad hefur vered helmingar geil og geingur ur vofvolæk og vestur i fliot og alla landeign þar firir utann i sio ut. So og hefur reiknad vered og hallded firir mier sidann eg man first til ad Reke sa sem eignadur hefur vered Mulakyrkiu og kalladur er Mulaskard. er liggur j millum Greniadarstada Reka og Uxastadar Reka. være ej leingre enn tijutije fadma med siafarstròndu. enn sijlalækur ætte þar landeign under. og so visse eg Greniadarstadar formenn under sina eign taka er þeir kolludu vogrek tvo skip er rak a firrgreindum Reka Mulaskarde.

Og til sannenda hier um setta eg mitt Jnnsigle fyrer þetta bref skrifad a Modruvollum i Horgardal sunnudaghenn næstann fyrer Jonsmessu biskups[1]) M.º cd.º lxxv.º

---

[1]) skrifað fullum stöfum, og getr það ekki vel annað verið en Jónsmessa Hólabiskups 23. April, nema mislesið hefði verið úr bp̄e (= baptiste), og gert úr því biskups eins og staðið hefði bp̄s.

694. 21. Apríl 1475. í Hvilft í Önundarfirði.

Jón Einarsson selr Örnólfi Einarssyni jörðina Breiðadal fremra í Önundarfirði fyrir fjórtán hundruð í lausafé, og kvittar Örnólf um andvirðið.

AM. Fasc. XXI, 24, frumritið á skinni. Seinna innsiglið er dottið frá.

Þath giorum vid sveinn þorgilsson. gudmundr jonsson godvm monnum viturligt med þessv vorv opnu brefi ath vit vorum hia saum og heyrdvm á ord og handaband þessara manna af einne halfu aurnolfs einarssonar. annare jons einarssonar. skildezt þat vnder þeirra handaband ath adr greindr jon sellde fyrr greindvm aurnolfi jordina alla breidadal hinn fremra fyrir tolf hundrut er liggr j aunundarfirde j hollz kirkiu sokn med avllum þeim gögnum og gædum sem greindri jordv hefer fylgt og att ath. fylgia ath fornn og nyv og hann vard fremzt eigande ath. Hier i mot gaf greindr anrnolfr titt nefndvm jone .x. malnytv kugilldi. og fiaugur hundrut frid. skyllde þratt nefndur jon svara laga kriptingum a fyrr greindre jordu. enn opt nefndur aurnolfur hallda til laga. ok þui handlagde titt greindur jon opt greindan avrnolf öllvngis kuittan og akærvlavsan fyrir sier og ollvm sinum logligvm epterkomendvm vm adr greint iardar verd. enn titt nefnd jord æfinlig eign titt greindz aurnolfs og hans erfingia.

samþykti jngibiörg þorsteinsdotter kvinna opt nefndz jons þenna giorning logligan fyrir sig med fullu iayrdi. Og til sanninda hier vm settum vit fyr nefnder menn ockr insigli fyrir þetta jardarkaups bref er giort var á hvilt j önvndarfirde fimtvdaginn næsta fyrir jonsmessv holabiskups. þa er lidit var fra hingadburd vors herra ihesv christi þvsvnd .cccc. siautiger og .v. ar.

---

695. 24. Apríl 1475. á Þingvelli.

Transskriptarbréf tveggja manna.

Bisk. Skalh. Fasc. XI, 13, transskriptið á skinni. AM. Apogr. Nr. 2440, eptir frumritinu „ordriett og stafriett". AM. Apogr. Nr. 5902, brot.

Þat giore ek jon prestr oddzson ok þorgeir jonsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefi at vit haufum set ok yferlesit opit domsbref tolf presta þeirra er dæmdu j millum sira lopz jorunzsonar ok jons prestz oddzsonar med heilum ok oskaudum jnsiglum sva latanda ord efter ord sem her seiger.

[Hér kemr bréf frá 28. Júní 1448, Dipl. Isl. IV, Nr. 759].

Ok til sanninda her vm settum vid fyrnefnder menn ockr jnsigli firir þetta transkriptum bref er skrifat var a þingnelli jn crastina die sancti johannis episcopi holensis anno domini. ɱ.º cd.º lxx.º v.º

---

696. 12. Maí 1475. í Holti.

Narfi prestr Böðvarsson lýsir því, að hann hafi tekið bókareið af Magnúsi Ólafssyni og Guðrúnu Egilsdóttir um tolllaust skip undir Meiri-Hlíð í Bolnngarvík.

AM. Fasc. XXI, 19, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 1070.

Þath giorer egh narfi prestur baudnarsson godnm monnum kunnigt med þessu minu opnn brefi ath eg tok suo felldan bokareid af magnwsi olafssyni ær sagdur uar og gudrwnn eigilsdottnr ath þau suorn þann fullan bokareid ath vnder meiri hlid j bolungarvik ætti ath vera tolllaust skip. suoru þav þenan eid fyrir mier ꝍ eyri j skutulsfirde jnnan þeirra fiortæn daga sem eg hafda þar til sett. sagda eg þar af olafi magnwssyni þꝍ saumu sekt sem eg hafda ꝍdur æ hann dæmt ef hann giæti eigi leitt fyr greind vitni jnnan þess tima. og til sannenda hier nm setta eg mitt jnnzsigle fyrir þetta bref skrifath j hollti j aunundarfirde faustudagen næsta fyrir huitasunnu. þæ lidith var fræ

hingath burd nors herra jhesu christi. þwsnnd. fiogur hnndranth. siö tiger og fimm ær.

---

697. 15. Maí 1475. á Gufunesi.

Tveir menn votta, að hústrú Margrét Vigfúsdóttir bygði Hermanni Lafranzsyni jörðina Dali og eyðijörðina Bjargir í Hanðskeiðs sókn á Rogalandi leigulaust í þrjú ár í þá peninga, sem hústrú Hólmfríðr systir hennar skuldaði honum í þjónustulaun hans.

AM. Dipl. Orig. Norv. Fasc. XLVI, 2, í transscripto á skinni frá 13. Okt. 1475. Bréfið er prentað í Dipl. Norv. IV, 979. Hólmfríðr Vigfúsdóttir Hólms þekkist ekki annarstaðar frá að öðru en því, að líklegt er, að það sé sú dóttir Vigfúsar, sem nefnd er *Ulfrida* í bréfi 7. Okt. 1415 (Dipl. Isl. III, 640), og ætla eg víst að svo sé, og er þar í framburði mjótt á milli (= Úlfríðr = Ólfríðr = Hólfríðr = Hólmfríðr). Það er af öllum þessum bréfum, þessu og þeim frá 10. Apr. 1467 (Nr. 424) og 29. Nov. 1471 (Nr. 581) auðséð, að Gnðríðr kona Vigfúsar Hólms og Ragna systir hennar, kona Jóns mokrs, hafa verið ættaðar af Rogalandi, úr því að eignir þessar, er hér eru taldar, eru einmitt þar. Guðmundr Ívarsson gæti verið sonr Ívars junkæra Vigfússonar og bróðurson Margrétar.

Þath gernm vier gvdmnndur juarsson og eigell jonsson godum monnum viturlegt med þessv ockru brefe ad vid vorum þar j hia savm og heyrdum æ ath hvstrv margret vigfusdotter bygde hermann lafranzsyne jordena dale er liggr j rennis eynne og eyde iordena biarger halfa i havdskeids kirkivsokn. skyllde greindur herman hafa þessar iarder leigulavsar j þriu ar i þæ peninga sem hvstrv holmfrid hennar syster vard greindum herman skyllvg j sin þionvzstv lavn og þess leingr sem greind hvstrv margret giorde ei adra skipnn a.

Og til sanninda hier vm sette fyrrskrifud hvstrv margret sitt insigle med ockrvm fyrnefndra manna insiglnm firir þetta bref skrifat æ gufunese manudagen j hvitadögum þa lidet var fra hingath burd vors herra jesu christi þvsvnd fiogr hvndröth siotigir og fimm ar.

---

698. 22. Maí. 1475. undir Felli.
31. Maí. á Stað á Reykjanesi.

Úrskurðarbréf Jóns prests Jónssonar, prófasts og almennilegs dómara milli Geirhólms og Hrútafjarðarár, um tíundir og tollagjald frá Þrúðadal til Fellskirkju í Kollafirði.

Bisk. Skalh. Fasc. XIV, 16, frumrit á skinni. — AM. Apogr. 2477, afskript gerð fyrir Árna Magnússon „Ex originalib. Scalholteñ. accuratè, etiam qvautum ad mendas“ (AM.). — AM. 382. Fol., transskript gert í Skálholti 2. Marts 1664 af Oddi Eyjólfssyni, Ólafi Jónssyni, Bjarna Eiríkssyni og Vigfúsi Magnússyni, og eptir því transskripti er afskript meðal Apogr. 2478, og saman við þá afskript hefir Árni borið trosnað transskript frá 20. Júní 1476, sem hann fékk frá Einari Einarssyni sýslumanni í Barðastrandarsýslu. Utan á Skálholtsfrumritinu stendr: „Urskurdarbref Sueins Biskups vm Þrudardal Til fellzkirkiu j Kollafirde. — Anno 1603. þann 10. Julij liet siera snæbiörn þetta bref epter hia herra Odde“. Sbr. bréf 5. Júlí 1475.

Um Þrudadal[1]).

Þat giore ek jon prestur jonsson profastur og almennelegur domare j millvm geirholms og hrutafiardarár godum monnum kunnigt med þessv minu opnu brefe at sub anno gracie. ꝏ.° cd.° lxx.° quinto. vnder felle j kollafirde. manvdaginn næsta fyrir festum corporis[2]) christi kom fyrir mic andres bonde gudmundzson. er þá atte jordina vnder greindv felle. og kærde þat fyrir mier at hann hefde hvorke feingit kirkiutiund ne prestz tiund upp æ tuo ær samfleytt af .xuj. hundrada jordv er þrudadalur heiter. er þangad atte at lykiazt til fyr greindrar kirkiv under felle. Medkennumzt ek og greindur sira jon at ek sá og yferlas maldaga optnefndrar kirkiu vnder felle hver er suo uar latande at gialldaz skyllde til þratt nefndrar kirkiu veturgamall saudur og lambselde á hueriu áre. Nu af þui at fyrskrifader tollar ok[3]) tiunder haufdu eigi lukter ueret upp æ greindann tima huoriga xij manuduna. af adur nefndri jordu þrudadal. enn greindrar sancte olaf(s) kirkiv maldage þat utuisar at þrattnefnder tollar og tiunder eiga at lykiaz æ hveriu

[1]) Með hendi Árna utan á Apogr. 2478. [2]) Apogr. 2478; corforis, frumritið. [3]) Svo hér.

are ꝩf greindri iordu þrudadal til títtnefndrar kirkiu nnder felle. Ok saker þess greindur andres beidde mic ok krafde at giora sier ʀett ok sinne kirkiv um greint mal. af þeim sem þrattskrifada jord þrudadal ætte eda þeim sem fyrir hana ætte at suara at logum. beidde ek hans þar þǻ ok krafde. enn einginn kvnne mier þat at segia huerr hennar logligur eigande uere. eda hverr fyrir hana ætte at snara at logum. Þui at heilax anda nad til kalladri at sno profudu ok fyrir mic komnu sege ek jon prestur jonsson. profastur ok almennelegur domare j fyrsogdu tacmarke med fullv doms atkuæde ok lagavrskurde. fulla sekt ok alla æ uera fallna æ greindvm tollnm ok tinndum epter þui sem heilagrar kirkiu log þar vm gior fremzt utvisa. þriar merkur æ huorre tinnd hit fyrra aret. enn sek(s) merkur æ huorre adurskrifadri tivnd ed seinna ared. Suo ok eigi sidur dæmda ek adurgreindnr sira ion med sama dome. þriggia marka sekt æ optgreindum kirkiutollvm edur ɳskylldvm æ env fyrra arenu. enn aꝁara þriggia marka sekt æ enu seinna. enn tuigillda alla tolla ok tiunder npp æ huora tolf manvdn. Jtem med sama dome. dæmda ek þratt skrifadvr sira jon sno micit fallit uera upp j optnefnda iord þrvdadal sem þesser peningar reiknazt at framtoldu til hallz. halft kirkiubondanum. enn halft profastenvm. suo framt sem logligur eigande leysir eigi tittnefnda jord aftur jꝁan xij manada med fullum peningum ok ollvm sem ek hefe hier æ dæmt. ꝁema minum herra herra sueine med gnds nad biskupe j skalhollte litiz anad loglegra uera hier vm med beztu manna ʀade.

Var þesse minn domur af mier uppsagdnr ok inscriptes fram borenn. mier j domsæte sitianda. morgnm godum monnum lærdum sem leikum nærverndum. Og[1]) þennan minn dom med mier samþyckundum. Ok[1]) til sannenda hier um setta ek mitt jnsigli fyrir þetta domsbref skrifad a stad ǻ ʀeykianese. æ sama ari. ıx nǒttum sidar enn fyr seger.

[1]) Svo.

699. 29. Maí 1475. á Guðrúnarstöðum.

Gísli Þorgilsson og Steindór Sölvason leggja niðr fyrir kvitt öll þau skipti og peninga reikning, er þeirra hafði milli farið, á þann hátt, að Gísli fékk Oddfriði dóttur sinni fimm hundraða part í Hofi (í Vatnsdal), en Steindór skyldi gera Gisla tveggja hundraða sæmd innan tólf mánaða.

AM. Apogr. 4181 „Ex originali Haldoru Erlendzdottur i Bolstadahlid“ (AM.). Innsigli Ljóts var fyrir bréfinu. Hin bæði voru dottin frá.

Þath giornm vær þordr jonsson. liotur þorleifsson ok ormur einarsson godvm monnum vitvrligt med þessv vorv opnu brefe at vær vorum j hia sőm ok heyrdvm ő. ő hofe j vazsdől ord ok handaband þessara manna gisla þorgilssonar ok steindors sölvasonar at so firir skildv at þeir lögdu nidr firir kvitt avll þan skipte ok peninga reikning er þeirra hafdi j millvm farit fram til þess er þa var komit j svo máta ath adr greindr gisle þorgilsson fieck oddfride dottur sinne fimm hvndrada partt j hofe til æfinligrar eignar enn fyrnefndr steindor skyllde giora opt nefndum gisla sæmd ok skyllde fram koma jnnan .xij. manada. atte sæmdenn ath vera .ij. hvndrut ok hier epter vilium vær sveria ef þvrfa þikir.

Ok til saninda hier vm settvm vær fyr nefndir menn nor jncigle firir þetta bref er giortt var ő gudrvnarstodvm j vazdől mőnndagin næsta epter dyradag þa er lidit uar fra hingatbvrd vorss herra jehsu christe þusund fiogvr hundrut siotigir ok fimm őr.

---

700. 5. Júní 1475. á Espihóli.

Magnús Benediktsson selr Sigurði príor Jónssyni og klaustrinn á Möðruvöllum jörðina Skuggabjörg í Fnjóskadal með tilgreindum skógarmörkum og landamerkjum, en ábóti galt Magnúsi Sírelsstaði í Kræklingahlíð, og gaf Magnús fimm hundruð í milli.

AM. Fasc. XXI, 27, frumrit á skinni. Öll (9) innsiglin eru dottin frá, nema eitt. — AM. Apogr. 2983.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda stigur ingimundarson. brian olafsson. prestar. biarne olason. jon sigurdar(son). helge sigurdarson. are sigurdar(son). jon steinsson ok hallur erlendzson Q. Guds ok sina kuuigt gerandi ath þa lidid var fra hingatburd uors herra jhesu christi þvshund fiogur hundrud siautiger ok fim ar miduikudaginn næsta fyrir barnabe apostoli æ hespiholi j eyiafirde voru vier j hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband þessara manna brodur sigurdar priors a maudruvollum ok magnus benedictssonar ath sua fyrir skildu ath magnus benedictsson seldi priornum ok klaustrinu a maudruvollum jordina skuggabiorg j fnioskadal er ligur j laufas kirkiu sokn med þessum vmmerkium. rædr gasagil fyrir vtan en melshornit fyrir sunnan er næst er skogi þeim er eignadr er þveræ. Sagdi magnus benedictsson ath hann hefdi heyrt sagt ath grytubacka kirkia ætti skog a skuggabiarga jord er kalladr væri þorlaks skogur. Suo ok skogrunna nockura fyrir nedan gautur vt fra skuggabiorgnm er hann hefdi heyrt eignada eyulfi arnfinzssyni en eigi uisse hann hier nauckur sanendi til. Skildi ok fyrnefndr magnus þat til ef nauckur skogar jtauck yrde eda profadizst med laugum j gre(i)nda jord þa skyllde hann þar aungu fyrir suara en hann sagdizts hier eingin til vita. ɧier j mot gaf adr nefndr priur sigurd med samþycki conventubrædra æ maudruvollum jordina Sirelstadi[1]) j kræklingahlid. er ligur j glæsibæiar kirkiu sokn med aullum gognum ok giædum sem greindre jordu hefer fylkt ath forno ok nyiu. gaf tittnefndr magnus j millum greindra jarda fim malnytukugillde ok fim hundrud j þarfligum peningum ok gialldazt ath næstvm fardavgum. Skilde huar þessara manna hallda þeirri jordu til laga sem keypte en huor suara lagariptingum sem selldi. Ok til sanenda hier vm setti eg magnus benedictsson mitt

---

[1]) Það mun vera sama jörð og í síðari jarðabókum heitir Sílastaðir.

jncigle med fyr nefndra manna jnciglum fyrir þetta jardakaups bref er skrifat var j sama stad degi ok ari sem fyr seger.

---

701. 8. Júní 1475. á Reynistað.

Jón Einarsson selr Þorsteini presti Jónssyni jörðina í Sólheimum í Glaumbæjarkirkju sókn með kirkjuskyld fyrir þrjátigi hundraða í fríðum peningum.

AM. Apogr. 351, eptir frumriti, sem sent var Jóni Magnússyni til Íslands 1731, eptir beiðni hans.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyrra señda magnus einarsson añdres jonson arñoddr einarsson prestar Oddi kolbeinsson sknli gunnlauxsson þorgils einarson ok biorñ sygurzss son kuedin gnds ok sina kunnigtt giorandi þa er lidit nar fra hingatburd uorss herra ihesu christi þusshundrod ara fiogor hundrot siotiger ok fimm ar a faustndagin nęsta fyrir huitt drottinss dag[1]) j solheimum j sæmundarhlid j skagafirdi vorum uęr þar j hia saum ok heyrdum æ ord ok hañdabañd þeira þorsteins prestzs joñssonar af einne alfno enn joñs einarssonar af annari. ath suo fyrir skildu kaupi ath adr nefndur jon einarsson seldi þorsteiñi prest jonsyni jordina halfua j solheimum j sęmundarhlid er liggur j glaumbęjar þingum med ollum þeim gognum ok gędum sem greindri jordu halfri hefer fyllgt ath fornu ok nyo ok adr nefndr jon uard fremzst eigandi ath ok hann tok j erfd epter einar magnusson faudur sinn. sagdi tittnefndur jon til kirkin skylldar ath syngia etti þar hnern dag helgan ok takazst heima liosstol(l)ar ok tinnder. hier j mott gaf þorsteinn prestnr joñson þratt nęfndum joni þriatigi hundratta j fridum peningum ok friduirdum. skylldi þorsteinn prestur hallda halfri jordunni til laga en jon suara lagaʀipttingum a fyr greindum jardar parti. vorv þetta jardarkaup samþyckiandi skilgetner brędur joñs einarssonar.

---

[1]) Þ. e. 12. Mai.

ok til sannenda hier nm settum nęr fyr nefnder men uor jnzsigli fyrir þetta jardarkaups bref er giortt uar a stad j Reýnissnesi fimtudagin næsta fyrir festum sancti barnabbi apostuli a sama aRi sem fýr seger.

---

702. 8. Júní 1475. á Reynistað.

Jón Einarsson gefr Þorsteini presti Jónssyni í prófentu með sér þrjátigi hundraða, er Þorsteinn prestr skuldaði fyrir hálfa jörðina í Sólheimum.

AM. Fasc. XXI, 22, frumrit á skinni. Öll (5) innsiglin eru dottin frá. — AM. Apogr. 2166.

solheimabref[1]).

Þath gorum uer aṅdress prestur jonsoṅ. oddi kolbeiṅson. skuli gunnlauxsoṅ. gissli einarsson ok bioṙṅ sygurzsson leikmenn godum monnum viturligt med þessu uoru brefui a faustudaginn nęsta fýrir huittdrottinsdag[2]) j solheimum j sæmundarhlid j skagafirdi vorum ner j hia saum ok heyrdum a ord ok handabaṅd þorsteins prestzst joṅssonar af einne alfvo en joṅs einarssonar af annarri. faldizst ok skildizst þath vnder þeira haṅdabandi ath adr nefndr jon einarsson gaf j prouenṫu med sier fýr nefndum þorsteine prest jonssyni þriatigi hundratta j fridvm peningum ok friduirdum þeim somum sem þorstein prestur var skylldvgr adr greindum joni fyrir halfva jordina j solheimum. hier j moti skilde titt nefndr jon af optt nefndum þorsteiṅe presti kost ok ęfeṅligt fraṁfęri sem dandimanni bęrri ath hafua suo leingi sem hann lifdi ok hier med sęmiliga þionvstzo ok þar til xij alner vadmals a hverivm xij manodum. skylldv aller peningarner vera þorsteins prestz þegar jon vęri kominn a provęntvna skýldi[3]) jon ath eingibiorg kona sin hefdi hvss ok miolka kv j krinkvm vm arit medan jon uęri til ok hann

---

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. Árni ritar á bréfið: „Um Solheima". [2]) Þ. e. 12. Maí. [3]) = skildi.

lifdi ok hvn skýlldi þath reiknast vpp a þa peninga sem jon gaf sier til framfęris huer kostnadr þorsteine presti ýrdi þar af. kynne þath at skę ath þorsteinn prestur dęíj fýr enn jon þa skýlldi joñ fyllgia þeim peningum sem hann ętti epter. Ok til sannennda hier um settum vęr fýr nefnder menn uor jnzsigli fýrir þetta prouentubref er giortt var a stad j reýnissnessi þrim nottum fyrir fesstum barnabbi apostoli anno domini ꝺ.° cd.° septuagessimo quinto.

---

703. 12. Júní 1475. á Reyðarvatni.

Þorsteinn Árnason selr Guðmundi Jónssyni og Ingigerði dóttur hans jörðina Gunnarsholt á Rangárvöllum, með þeim atvikum sem bréfið skýrir frá, að tilgreindum máldaga og ítökum kirkjunnar, og tekr meðal annars í mót jörðina Lágafell í Eystri-Landeyjum.

AM. Apogr. Nr. 2158, með hendi Þórðar Þórðarsonar, og er afskriptin staðfest í Skálholti þann 10. Julii 1711 af Þorleifi Arasyni, Gísla Bjarnasyni, Þorgilsi Sigurðssyni og Þórði Þórðarsyni, en hún er gerð eptir transskripti Guðbrands Björnssonar, Torfa Guðmundssonar, Eiríks Bjarnasonar, Eyjólfs Björnssonar, Ólafs Sveinssonar, Odds Jónssonar og Þorvalds Jónssonar gerðu á almennilegu manntalsþingi á Reyðarvatni á Rangárvöllum 10. Maí 1680, en Reyðarvatnstransskriptið var aptr gert eptir vidimus Sveins Árnasonar og Þórðar Bjarnasonar gerðu á Nesi í Selvogi þann 7. Aprilis 1640, og var það vidimus gort eptir frumritinu, sem þá var með fimm hangandi innsiglum.

Ollum mǫnnum sem þetta bref sią́ edur heýra senda Finnur Magnusson. Marteinn Einarsson. prestar. Eyolfur Einarsson. Hallur Jonsson. Haflide Jonsson. Helge Oddsson og Helge Teitsson leikmenn kvediu Gudz og sina kunnugt giǫrande þa lidid var frą́ hingadburd vors herra Jesu Christi. þusund .iiijc. siǫtiger og fimm betur[1]) j Gunnarshollte ą́ Rangą́rvǫllum mą́nudaginn j siǫundu viku sumars[2]). vorum vier i hią́ saum og heýrdum ą́ ord ok handaband

---

[1]) = vetur? [2]) = 29. Maí.

þessara manna. þorsteins arnasonar af annare álfu. enn Gudmundar Jonssonar og Jngegerdar dottur hans af annare. Skildist þad under þessu handabande. ad nefndur þorsteinn sellde greindum Gudmunde til eignar Jngegerdi dottur hans jördina Gunnarshollt med öllum þeim gögnum og giædum sem greindri jördn hefur fýlgt ad fornu og nyu og greindur þorsteinn vard fremst eigandi ad i erfd epter Lopt heitinn Loptsson sonarson sinn. med svo vordnum skilmála. ad greind Jngegerdur skyllde eignast .40c. i iördunne Gunnarshollte. greindust þar i. xxc. ad Loptur heitinn þorsteinsson bonde Jngegerdar hafde gefid henni j fiordungsgiöf. Enn fyrer onnur .xxc. i jordunne skyllde þorsteinn taka under sier alla þá peninga til eignar sem hann var henne skýlldugur epter son sinn látenn. og þá voru ogolldner. Enn fyrer önnur .40c. j jördunne Gunnarshollte gaf Gudmundur Jonsson og Jngegerdur dotter hans jordina alla Lagafell j Eystre landeyinm. sem liggur j Krosskirkiu sokn. med öllum þeim gögnum og giædum sem greindre jördu hefur fýlgt at fornn og nýn. og þau urdu fremst eigande ad. Og hier til skyllde þorsteinn arnason taka under sier [i] greint jardarverd allt þad lansagotz sem kirkiañ j gunnarshollte ætte. voru þad greind atian[1]) kngillde bnlæg. tolf kyr og sex ásandar kugillde. fiögra vetra gamallt naut. iij hestar. og .iijc. er golldin voru kirkiunne medann þorsteinn hiellt. og þad meira sem ʀeikningurinn til greiner. Skilde optnefndur þorsteinn arnason allan kirkiu ʀeikning af sier smáan og storan sem hönum bar ad luka fyrer sig og Snorra heitin Jonsson mág sinn. Enn optnefnder menn Jngegerdur og Gudmundur Jonsson underbnndust ad svara kirkiunne j Gunnarshollte þeim öllum ʀeikningskap sem tittnefndur þorsteinn skilde af sier. hier til skyllde Gudmundur Jonsson og Jngegerdur dotter hans giallda optnefndum þorsteine arnasyne .xc. vj bufiar kugillde. fimm med jördunne Lágafelle. enn eitt ad ödru vore. og þar til .iiijc. j þarflegum peningum. niu stikur klædis j hundrad. ef klædi

---

[1]) stendr: átta, en Árni segir: les atian.

er golldid. fiörutiu ásmunda annars hundradz ef jarn er golldid.

Sagdi greindur þorsteinn ad j Gunnarshollte ætte ad vera prestur og diakne. og kirkiañ ætte þar fiordung j heimalande. kotbreckur og Grákollsstade. og kirkian og jordin i Gunnarshollte ætte itök i annara manna jarder. áttrædar torfgrafer til moskurdar j Helluvadz jörd árlega. fiskveide j Hroadslæk tvo daga j hvorre viku fyrer hvors manns jörd. ofan ur vatne og ut i á. þá sem sá kys er j Gunnarshollte byr. og stinga torf til vatz upptöku j meire breckna jord a vetur sem þarfnast. Tveir skogar i Næfurholltz jördu. fiara med ummerkium fyrer Stackhollte og backa. eru þau örnefni hin eystri. Ellding i milli biarnareyiar og Ellidaeyiar uppe. Enn hin vestri ad Sudurey á ad brydda framm undan klett. Hellunam j Eystre kirkiubæiar jörd sem þarfnast. fimm hrossa beit j ytre kirkiubæiar jörd á sumar enn .x. á vetur og gefa alin til geymslu á hvort hross. Gunnarshollt á og ey i Rangá fyrer ofan bölversfoss honum hina næstu. aullu gelldfe beit ur Gunnarshollte j Nordurkinn. og hallda upp Nautgarde med ödrum þeim er þangad eiga rekstur. og fá mann i safn á haustid. Skylldu hvorer hallda til laga þeirre jordu er keypte. enn svara lagariptingnm ef á kynne falla. hvor fyrer sig á þeirre er sellde.

Og til sanninda hier um setium vier fyrrnefnder menn vor innsigle fyrer þetta bref. er giört var á ysta Reidarvatne j Averiahrepp. næsta mánudag epter festum Barnabé apostula á sama áre og fyrr seiger.

---

704. 21. Júní 1475. í Viðey.

Transskript nokkurra Viðeyjarklaustrsbréfa.

AM. 238. 4to, bl. 35b, Bessastaðabók, skr. c. 1570. Til eru allmargar aðrar afskriptir bréfsins, en þær eru allar komnar frá Bessastaðabók, og þeim ber ekki annað á milli en misskriptir.

Þat giorvm vier gvnnar prestvr magnvsson. gvnnsteinn

asgrímsson. arne jonsson. prestar skalholltz biskvpsdæmis. Skvle loptzson. Sygvrdvr jonsson og Eigill jonsson leikmenn godvm monnvm kvnnigtt med þessv opnv brefi at vær savm ok yfer lasvm ok heyrdvm yfer lesid opiñ bref tveggia biskvpa virdvligs herra jons med gudz nad biskvps j skalhollti ok herra arna med samre nad biskvp(s) j skalhollti ok jons abota j þyckabæ. med þeirra heilvm ok oskoddvm hangandi insigllvm. og þar med insiglle presta ok leikmanna svo latanda ord epter ord sem hier seiger. [Hér koma:

1, bréf Jóns Skálholtsbiskups 26. Júlí 1413, Dipl. Isl. III, Nr. 626;
2, bréf Árna biskups frá 6. Marts 1417, Dipl. Isl. IV, Nr. 311;
3, bréf Jóns ábóta frá 25. Júlí 1405, Dipl. Isl. III, Nr. 581;
4, bréf Gríms lögmanns frá 1346, Dipl. Isl. II, Nr. 514].

Og til sannenda hier vm settum vier fýrskrifader menn vor insiglle firir þetta transkriptabref er giort var j videý midvikudæginn næsta fýrer jonsmesso baptiste Año domini ꝏ⁰ cd⁰ lxxv ar.

---

705. 25. Júní 1475. í Ási.

Ingveldr Magnúsdóttir samþykkir sölu Ásgríms Hallssonar bónda síns, er hann hafði selt Finnboga Jónssyni hálfan Héðinshöfða.

AM. Apogr. 86 „Ex origin. fra Sr Skula Þorlakssyne".

Um halfañ Hedinshǒfda.

Þath giorum wier jon prestur skeggiason. magnus hallason oc helge gudmundzson godum monnum uiturligt med þessu uoru opnu brefe ath þa lidid uar fra hingadburd uors herra jhesu christi þushundrud fiogur hundrud siau tiger oc fimm vetur sunnudagin nęsta eptér jonsmessu baptistę i æsii j auxarfirde i kellduhuerfue woru wier i hia saum oc heýrdum æ ath jnguelldur magnusdotter eiginkonæ asgrims hallzsonar samþýckte med handæbande uid finnboga jonsson oc asgrim bonda sinn þath sama kaup oc jardar saulu fast oc staudaugt reitt oc laugligt oc obrigduligt uera

oc uera skylldn fýrir sier oc siunm erfinginm oc efterkomendum sem fýr nefndnr asgrimur hallzson bonde hennar hafde sellt adur nefndum finnboga jonssýne jordena halfan heidinshaufda[1]) er liggnr æ tiornesi j husauiknr kirkin sokn med aullum þeim skilmala oc greinnm er þath kaupbref utuisar sem þetta wort bref er med fest[2]). Oc til saunenda hier um settn vier fýr nefnder menn wor jncigli fyrir þetta bref skrifuad j sama stad æ deghe oc ari sem fýr seger.

---

706. 25. Júní 1475. á Skarði á Landi.

Bréf um landamerki Merkr og Merkihvols á Landi í Landmannahrepp. (*Viðsjárvert bréf*).

AM. 969. 4to, bl. 209, á pappír frá hér um bil 1850. — Landsbókasafn 112. 4to, bls. 334—335, með hendi Steingríms biskups eptir gömlu blaði austan af Landi 1843. — Þetta er tortryggilegt bréf, bæði um mart orðalag, og ekki siðr hitt, að það er dagsett að mánaðardagatali, en ekki messu, og ekki bætir vottorðið frá 1682 heldr mikið úr skák. Verðr því vandséð, hvað mikið sé hafandi af þessu bréfi.

Anno 1475 á Skarði í Landmannahrepp.

Það gerum vér kunnugt með þessum vorum vitnisburði: Oddur Ásmundsson, Björn Jónsson, Þorsteinn Þórðarson, Sigurður Eiríksson, Hafliði Sigurðsson, tilskikkaðir[3]) af sýslumanninum í Rangárþingi Erlindi Erlindssyni, sem hefur umboð yfir kongsjörðum Mörk og Merkihvoli liggjandi í Landmannahrepp, augljósa að gjöra vora sannleiksmeðkjenning og staðfestan vitnisburð með eiði um landamerki áðurgreindra jarða, hvað Merkurlandeign áhrærir, er vort sannferðugt vitni: fyrst[4]) í Gloppubotn, ræður svo lækur sá, er rennur i fult suðnr, og svo út yfir í Fögrubrekku, svo í þúfuna fyrir sunnan lækinn, þaðan og í Markagróf, svo í Markhól. Ræður svo garður sá, er stefnir í Markhól ytri, sem[5]) líka er kallaður Klofahóll. Svo í Skógtorfu. Ræður

[1]) Svo. [2]) „Þad kaupbref er nu slited fra þessu" (AM.). [3]) Svona stendr það í báðum afskriptunum, og er *það* varla frá 15. öld. [4]) 1, 969: 1. fyrst, 112. [5]) er 112.

svo Merkurlækur alt að Dyralæk[1]), er Prestskelda er kölluð. Sjónhending þaðan og i Markmel. Þaðan og í Markhryggi. Þaðan í Markhellu. Svo í gróf þá, sem liggur með Almenningsgötum[2]), alt fram í fyrrgreindan Gloppubotn.

Hafa og nokkrir af oss séð og lesið máldaga jarðarinnar Merkur, sem þá var kölluð .lx^c. jörð, og stóð þar sem nú er kölluð Fornamörk, og fylgir henni alt hið sama land innan áður greindra takmarka.

Þennan vorn vitnisburð staðfestum vér með eiði á Skarði í Landmannahrepp þann 25ta Júní 1475.

Þetta áðurskrifað máldagagildi var útdregið úr gamli máldagabók á Hliði á Álptanesi[3]) þann 31ta[4]) Mai 1682. Vitna rétt sé samhljóða sinum original

Sigurður Sigurðsson — Jón Jónsson

[Rett skrifad eptir gömlu bladi mer meddeildu i brefe af 17 Oct. 1843 fra bónda Joni Fimbogasyni i Mörk.

Steingrímur Jónsson[5]).

---

707. 4. Júlí 1475. í Bjarnarhöfn. 22. Maí 1476. í Snóksdal.

Loptr Ormsson fær Sigurði Daðasyni til fullrar eignar þrjátigi hundraða í Hamrendum í Dölum, og kvittar Sigurð fyrir andvirði jarðarinnar.

AM. Apogr. 1436, án efa eptir frumriti (= *a*). Til samanburðar er höfð önnur afskript stafrétt eptir frumritinu meðal Hamrendabréfa (i minni eigu) með hendi Magnúsar Einarssonar á Jörva c. 1730—40 (= *b*).

Þad geiorum[6]) uær þordur klemensson. bryniolfur sigurdsson. jon jonsson. jon magnosson[7]) ok gvdmvndur jonsson godum monnum uiturligt med þessv vorv brefe. at þá er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi m cccc lxx ok fimm ár. þridivdaginn næsta efter visitacio sancte marie virginis j biarnarhavfn j helgafellzsueit. voro uær þar j hia sáum ok heyrdum á ord ok handaband þessarra manna

---

[1]) 112; diralækur(!) 969. [2]) -götunni 112. [3]) Altarnesi (Seltiarnarnese) 112(!) [4]) 3, 112. [5]) [Þessi staðfesting Steingríms biskups er tekin eptir 112. [6]) giorum *b*. [7]) Svo *a* og *b*.

lopz ormssonar ok signrdar dadasonar at svo fyrir skildv. at greindur loptur fieck adur nefndum signrde til fvllrar ok allrar æfenlegrar eignar þriatige hvndrada[1]) j iaurdunne hamrendvm er liggur j breidafiardardavlvm j savdafellz kirkiv sokn med aullum þeim gangnum ok gædnum er greindum jardarparte fylger ok fylgt hefer at fornv ok nyiv ok hann vard fremzt eigande at. jtem skyllde loptur suara laga Riptingvm ǻ fyrnefndre jaurdu hamrendnm en sigurdur hallda til laga. suo ok eigi sidnr medkendizt þrattnefndur loptur j sama handabande at hann hefde fulla ok alla peninga vpp borit af[2]) títtnefndum signrde dadasyne fyrir optnefndan iardarpart sem honum vel ǻnægde. ok suo[3]) gaf optnefndur loptur greindan sigurd aullunges kuittan ok akærvlavsan fyrir sier ok avllnm sinum riettvm epterkomendum um̃ fyrgreint jardarverd ok jaurd.

Ok til meire sanninda hier um settvm vær fyrnefnder menn uor jnsigle fyrir þetta bref skrifat j snoxdal j middavlvm midvikudagen næsta fyrir uppstigningardag ǻre sidar en fyr seiger.

---

708. 5. Júlí 1475. í Skálholti.

Sveinn biskup í Skálholti samþykkir og staðfestir úrskurð Jóns prófasts Jónssonar um tíunda og tollagjald úr Þrúðardal til Fells i Kollafirði frá 22. Mai 1475 (Nr. 698).

Bisk. Skalh. Fasc. XIV, 16, frumrit á skinni. — AM. Apogr. 2476 „accurate" eptir frumritinu. — AM. 382. Fol. transskr. frá 2. Marts 1664, og afskript þar af meðal Apogr. 2478, sem borin er saman við trosnað transskript frá 20. Júní 1476, og er afskript af því meðal Apogr. 2362.

Vær svein med gvds nad biskup j skalhollte ok visitator ýfer allt skalhollz bisknpsdæme giorvm godvm monnum kvnnigt med þessv voro opnv brefe ath vær[4]) havfvm sied ok yferlesid ok giolla skodat þann dom ok vrskurd sem

---

[1]) hundrud, b. [2]) at, b. [3]) þui, b. [4]) Apogr. 2476 og frbr. bætir hér við v' (= ver), sem er ofaukið.

sira jon jonsson vor profastur mille geirholms ok hrvtafiardaræar hefer dæmt vm þa kirkivtivnd ok presttivnd sem lvkazt hefde att af jordvnne þrvdardal er liggr j fellz kirkivsokn j kollafirde. lizt os sem sa sami domur se skialigur ok uel hallande. þvi samþýckivm ver hann med avllvm sinvm greinvm ok articulis logligan. Ok til sanninda hier vm settvm vær uort innsigle fyrir þetta samþyctarbref vnder eins med adrgreindv domsbrefe skrifath j skalhollte midvikvdagin næsta epter translacionem beate martini episcopi confessoris. anno domini. ꝏ.º cd.º lxx.º quinto.

---

709. 30. Júlí 1475. á Reyðarvatni.

Finnr prestr Magnússon selr Þorsteini Árnasyni jörðina Hvalnes i Lóni fyrir jörðina Árbæ á Rangárvöllum. (*Athugavert bréf?*).

Bréf þetta er tekið hér eptir tveim afskriptum, báðum nýlegum: *a*, afskript staðfestri af tveim sýslumönnum i Skaptárþingi, Kristjáni Kristjánssyni og Jóni Guðmundssyni. Aptan við þessa afskript stendr: „Rétt afskrifað eftir gömlu skjali vitnar Christiansson.

Þessi Copia samhljóða eptirriti því sem þinglyst var á Stafafellsmanntalsþingi 1ta Mai 1850 vottar Jon Guðmundsson".

b, afskript með hendi Guðmundar Guðmundssonar á Miðskerjum gerð um 1860 og send hinu íslenzka Bókmentafélagi. Fyrirsögn i báðum afskriptunum er „Copia af því gamla Hvalnesbréfi dat. 1475". Bréf þetta var borið i lögréttu 2. Júlí 1592 og dæmt af Þórði lögmanni Guðmundssyni „i allan máta skjallegt, þó innsiglið væri þar frá". Sbr. lögfestu frá 2. Nóv. 1733 og 28. Mai 1772.

Þad giorum ver Guttormur Ögmundarson[1]). Steirn Þorgrijmsson og Jon Biörnsson godum monnum kunnugt med þessu voru opnu brefi. þa lidid var fra vors herra Jesu Christi hijngadburdi þusund fiögur hundrud siötygi og fimm vetur. á Breidabolstad i Fliotshlijd drottins daginn i fimtu viku sumars[2]) vorum ver i hia heyrdum og saum a ord og

---

[1]) Øgmundsson, *a*. [2]) Þ. e. 14. Mai, sem 1475 er hvitasunnudagr, og er hér því grunsamlega til orða tekið. Eptir séra Bjarna Sveinssyni

handaband sira Finns Magnussonar og Þorsteins Arnasonar ad svo fyrir skildu. ad sira Finnur seldi fyrgreindum Þorsteini Arnasyni jördina Hvalnes. er liggur i Loni i Stafafellsþinghá[1]) med [öllnm gögnnm og giædum[2]). sem greindri jördu Hvalnesi fylgir og fylgt hefur ad fornu og nyu og hann vard fremst eigandi ad af Oddi diakna Jonssyni med reknm sndur ad Höfda og nordnr i Hlaupgeira nndir Skordum og allt landid a fiörnnni og inn ad jardbruarlæk þeim sem fyrir jnnan Myrarstein er. enn anstnr ad Hlaupgeira. Jtem med skogum. veidum og eingium. Sagdi hann þessari jördu fylgia ætti tveir skogar á[3]) Hlijdardal. þeir Holmar heita á Hlijdardal. á tvö hross árlega vidar[4]) undir Þijngmannabrekku i vijknr jördn og lietorfna[5]) skurd á x. hesta. eingiteig i Svijnhola jördn med nmmerkium. fimm hrossa beit i Krossa landi og taki ei nndann[6]) folöld.

Her i mót seldi Þorsteinn Arnason sira Finni jördina alla Árbæ fyrir .xx. hundrud. er liggnr i Árveriahrepp á Rangárvöllum i Keldna kirkiu sokn. med öllnm þeim gögnum og giædum. sem greindri jörd Arbæ hefnr fylgt ad fornu og nyu. sem hann vard fremst eigandi ad. og þar til fiögur hundrud. tvö kugildi búlæg med leign ad ödru vori. og tvö hundrud ofrijd. hvort sem þan verda leyst ad hausti eda ödru vori. Her til skyldi sira Finnur taka undir ser tvö hundrud af þvi jardar verdi. er hann atti ad lnka Oddi diakna. skyldi hvor svara lagariptingnm á jörd er seldi. enn kaupandi halda til laga. [Og] til sanninda her um setium ver fyrnefndir menn vor nöfn undir þetta jardar kaupsbref skrifad a eystra Reydarvatni i Árveriahrepp næsta daginn eptir olafsmessn sama ar sem fyrr seigir.

Guttormur Ögmnndarson. Steirn Þorgrijmsson.
Jon Biörnsson[7]).

---

i Stafafelli (d. 1889) sagði mér og Jón prófastr Jónsson á alþingi 1893 og aptr 1. Okt. 1898, að bréf þetta mundi vera „interpólerað“ og ekki alstaðar falslaust; einkum hafði séra Bjarni talið ítakið í Svínhólaland til þess, er falsað væri.

[1]) þingi, *a*; [2]) [gögnum og gjædum öllum, *a*; [3]) í, *a*; [4]) viður, *a*; [5]) létorfa, *a*; [6]) sl. *a*; [7]) Undirskriptirnar vantar í *a*; það er og mjög

710. 15. September 1475. Í Hafrafellstungu.

Óli Oddsson selr Jóni Ólasyni fjögur ágildi hins þrettánda hundraðs upp í jörðina Ærlæk í Öxarfirði fyrir jafnvirði í fríðvirðum peningum.

AM. Fasc. XXI, 35, frumritið á skinni, og er faldrinn saumaðr á bréfið. Fyrra innsiglið er fyrir því; hitt er týnt. — AM. Apogr. 3013.

vm ærlæk[1]).

Þat giorvm vid einar prestr halldorsson. jon finnbogason godum monnum vitanligt med þessv ockru brefi at þa er lidit var fra hingadburd vors herra jesv christi þushundrud fiögr hundrud siautiger ok fim ær a þridiadaginn næsta fyrir mariumesso hina sidari[2]) æ ærlæk j öxarfirdi voro vid j hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband þessara manna ola odzsonar ok jons olasonar at suo fyrir skildu at fyr nefndr oli selldi adr nefndum joni til fullrar eignar fiogr agilldi hins þrettanda hundrads vpp j jordina ærlæk

---

bugavert, að hér í niðrlagi bréfsins er komizt svo að orði, að þeir sem útgefa bréfið, seti „nöfn“ sín undir það, því að það var ekki tízka orðin fyrr en laungu eptir að þetta bréf á að vera gert, svo að annaðhvort er bréfið falsbréf, eða þá að þeir, sem einhvern tíma hafa gert þá kopíu, sem legið hefir til grundvallar fyrir þeim afskriptum, sem hér eru notaðar, hafa breytt orðinu „innsigli“ í „nöfn“, og svo bætt sömu nöfnum undir bréfið, sem þeir sán að stóðu í upphafi þess. Í öðrum löndum finnast þess dæmi á 15. öld, að menn undirskrifuðu skjöl, en þó er það mjög fátítt á Norðrlöndum, nema um konunga eða sekretera. Þorsteinn Árnason í Gunnarsholti þekkist frá öðrum bréfum (Nr. 703); sömuleiðis séra Finnr (Nr. 703; sbr. Nr. 611). Afskriptin *b* setr að lyktum þessa klausu: „Þessa kopíu af Hvalness jarðarbréfi vitnar prófastur sera Högni Sigurðsson á Stafafelli af 13. Mai 1748 samkvæma og samhljóðandi því kalfskinns originalbréfi er á Hvalnesi hjá ábúendum legið hefur og þeir hafi honum léð. Að þetta sé rett samanlesið og útskrifað og samhljóða sinum originali vitnar undirskrifaðr

Sra Magnús Ólafsson.

Framanskrifuð lögfesta [frá 1733 og 1772] var upplesin þann 3. Mai 1808. Testerar

Borgur Benidiktsson
p. t. sýslumaðr“.

[1]) Utan á bréfinu með fornri hendi. [2]) Þ. e. 5. Sept.

er stendur j öxarfirdi med öllum þeim gögnum ok giædum sem greindum jardarpart til ber ok hann vard fremz eigandi at. hier j mot gaf jon titt nefndum ola fiögr agilldi hins þrettanda hvndrads j fridum peningvm ok fridvirdum. skylldi oli svara laga riptingum a greindri iordu en jon hallda til laga. Ok til sanenda hier vm settum vid ockr jnnsigli fyrir þetta bref skrifat j hafrafellztvngv j oxarfirdi föstudaginn næsta epter krossmessu vm haustid a sama ari sem fyr seiger.

---

711. 22. September 1475. á Hofi.
10. Apríl 1483. í Laxárnesi.

Guðmundr Magnússon selr Margrétu Vigfúsdóttur tíu hundruð í jörðunni Flekkudal í Kjós fyrir Straum í Hraunum, tíu hundruð að dýrleika.

AM. 238. 4to, bl. 7 b, skr. c. 1570. JSig. 143. 4to; AM. 65. 8vo; AM. Apogr. 1802.

Bref vm Stravm.

Þat giorum vid Halldor Hakonarson [oc] Felix Þorarensson godvm monnvm vitrligt med þessv ockrv opnv brefi at vid vorvm þar j hia savm oc heyrdvm æ æ Hofi æ Kialarnesi fostvdeiginn[1]) j imbrvvikv vm havstid þa er lidit var fra gvdz byrd ꝏ. cd. lxxv ar: ord oc handaband þessara manna Margretar Vigfvsdottvr oc Gvdmvndar Magnvssonar. skilldizt þat vndir þeirra handabande at fyrgreindr Gvdmvndr seldi advrnefndri Margretv x^c j jordinne Fleckvdal er liggr j Kios j Reynivalla kirkiv sokn med ollvm þeim gognvm oc giædvm er greindre jordv fyllger oc fyllgtt hefir at fornv oc nyiv oc hvn vard fremst eigandi at.

Hier j moti gaf fyrnefnd Margret opt nefndvm Gvdmvndi jordina Stravm er liggr j Hravnvm j Alltaneshrepp j Bessastada kirkiv sokn fyrir .x^c. oc þar til eitt malnytv kvgilldi med avllvm þeim gognvm ok giædvm er þessari jordv fyllger ok fylgtt hefir at fornv ok nyiv ok hvn vard fremst eigandi at. Skyllde hvort fyrgreindra manna svara

---

[1]) Svo.

laga riptingvm æ þeirre jordv er sellde ok hvort hallda þeirre til laga er keypti.

Ok til sannenda hier vm settvm vid fyrnefndir menn ockvr innsigle fyrir þetta bref er skrifat var j Laxarnesi j Kios fimtvdagenn fyrstan j svmre viii arvm sidar enn fyr seiger.

---

712. 24. September 1475. á Hólum.

Vitnisburðarbréf, að Ormr Einarsson hafi lýst því, að Solveig Þorleifsdóttir hafi sagt, að þau sömu innsigli, sem hún sýndi honum, hefði hún tekið af síra Halli Jónssyni í kirkjunni í Flatatungu, og Ólafr Filippusson lýsti því, að hann hefði tekið af síra Halli liggjanda í sömu kirkju það bréf, sem hann fékk Solveigu.

AM. Fasc. XXI, 23, frumritið á skinni. Öll (4) innsiglin eru dottin frá.

lýsing orms einarssonar ok olafs philipussonar[1]).

Þad giörvm vier olafur klængsson. þorbergur stefansson. prestar. hola biskups dæmis. colle magnus(son) ok jon þordarson leikmenn. godvm monnvm viturligt med þessv voro brefe. þar vorvm vier j hia ok heyrdvm a ad ormur einarsson taladi þessi ord fyrir oss ok fleirvm monnum ödrvm vnder stvdddevm[2]) a holvm j hialltadal. lavgardagin[3]) næsta epter micelsmessv vm havstit. ad solveig þorleifsdotter hefdi sagtt sier ad þav savmv jncigle sem hon syndi honum. hefdi hon tekit af sira halle jonssyni j kirkivnne j flatatvngv. ok a savmv vættfangi medkenndizt olafur filiphusson fyrir oss. ad hann hefdi tekit af liggianda þrattnefndvm sira halle j greindre kirkiv. þat bref sem hann hafdi j hendinne ok feingit solveigv þorleifsdottur. Ok til sanninda hier vm settvm vier fyr nefndir menn vor jncigle

---

[1]) Utan á bréfinu með forni hendi. [2]) Svo = Studium. [3]) — dadin, frbr.

fyrir þetta bref. skrifat a holvm j hialltadal. svnnvdagin næsta epter micelsmessv. anno domini ꝏ⁰ cd⁰ lxx quinto.

---

713. 11. Október 1475. Í Hereyjum á Sunnmæri.

Þrír menn transskríbera bréf frá 15. Maí 1475 um eignir hústrú Margrétar Vigfúsdóttur, sem hún á á Rogalandi í Noregi.

AM. Dipl. orig. Norv. Fasc. XLVI, 2, frumtransskriptið á skinni. Innsiglin eru fyrir. Bréfið er prentað í Dipl. Norv. IV, 979. Transskript þetta er með íslenzku handarlagi og víst ekki norsku, nema það, sem ritað er aptan á það, og gert er síðar. Auk þess þekkjast tveir af mönnum þeim, er útgefa bréfið, sem Íslendingar. Loptr Ormsson er sonr Orms Loptssonar ens ríka og kvæntist hann á Hálogalandi 1470 Gunnhildi Pétrsdóttur (Nr. 501). Hrafn Brandsson er án alls efa sá, er síðar varð lögmaðr á Íslandi (1479—83) og var nafnkunnr maðr á sinni tíð.

Þat giorum vær jon olaffsson prestur loftur ormsson og hrafn brandzson leikmenn godum monnum viturlegt med þessv vorv opnu brefe ath vær hofum siet og yfirleset opeth bref med heilum og oskôddum hanganda insiglvm svo latanda ord eftir ord sem her segir.

[Hér kemr bréf frá 15. Maí 1475, Nr. 697].

Og til meire sanninda hier vm settum vier fyrskrifader menn vor insigle firir þetta transkriftar bref skrifath i Hereyium midvikudagenn næsta firir festum reliquiarum arum eftir gvdz bvrd þvshvnd fiogur c siötigir og fimm ær.

---

714. 23. Október 1475. á Kirkjulæk.

Dómr útnefndr af Erlendi Erlendssyni sýslumanni í Rangárþingi um mál þeirra Þorleifs Björnssonar og Helga Teitssonar um Efra-Dal undir Eyjafjöllum; dæma þeir Helga Dal, en Þorleifi aðgang að Kollabæ í Fljótshlíð.

AM. Fasc. XXI, 20, transskript á skinni frá 1. August 1480. —

Fasc. XXI, 21, forn pappírsafskript af transscripto frá 1480. — AM. Apogr. 2897.

Dalsdomur[1]).

Ollnm monnnm þeim sem þetta bref sia edr heyra senda oddnr asmundzson. helge oddzson. ornolfur oddzson. gudmundr ionsou. þorsteinn palsson. einar branzson. eyuindr thumasson. hafidi jonsson. jon magnusson ok arnfinnnr jonsson knedin gnds ok sina knnnigt gerandi. ath anno domini. ꝺ.° cd.° lxx.° quinto. á manudagenn næsta fyrir tueggia postula messu simonis et jude á kirkiulæk j fliozhlíjd á þingstad rettvm vornm vær j dom nefndir af ærlignm manni ellindi elleńzsyne er þa hafdi kongsins syslu j Rangærþinge ath dæma j millum Þorleifs biornssonar ok helga teitzsonar vm jordina efra dal vnder eyiafiollum. ok þau bref er þeir haufdu fyrir ædr greindre jaurdu er þeir badir þottuzt eiga sem þeirra bref þar vm giord vtvíjsa. kom þar fyst fram af hendi fyr nefndz þorleifs bref sumarlida eireikssonar[2]) med hans heiln ok oskauddu hanganda jnnsigle. ath hann hefdi sellt optnefndum þorleife ádur greinda jord efra dal til æfinligrar eignar. Sno ok liet þorleifur lesa þath bref ath gudrun harallzdotter fieck lopte guttormssyne til fullrar eignar efra dal vnder eyiafiollum j sin þionuztn laun. kynne fyr nefnd jord af ath ganga med langum af adur nefndnm lopte. þa skylldi hann eignazt þa peningana sem fyrir jordina kiæme.

hier j mote tiedi helgi teitzson sin transkriptarbref fyrir oss. tolf manna dom þann ath helga styrssyne hafdi verit dæmd opt nefnd jord efri dalur til fullrar eignar af gudrnnn harallzdottnr. enn luka fulla peninga fyrir jnnan siav natta epter godra manna virdingn ok þar med orsknrd jons[2]) asmundzsonar logmannz þann ath hann hafdi orskurda(t) þenna sama dom laugligań med aullum sinum greinnm ok artikulnss[2]). epter þni sem hann hafdi dæmdr verit. J þridiu grein las helgi virdingarbref sex manna ath þeir haufdn virt j iardar verdit j efra dal janrdina kollabæ fyrir

---

[1]) Utan á XXI, 21, með fornri hendi. [2]) Svo.

fimtigi hundrada ok þar thil[1]) tiu bufiar kuilldi ath tiundar lage. Nu saker þess ath þessir fẏrr nefndir menn þorleifur biornsson ok helgi teitzson laugdu vnder med handabande þann dom sem ellendur ellenzson þar ẏfer stefnde huors þeirra bref skẏlldu meira afl hafa vm tíjtt nefnda jaurd efra dal Eda huar þorleifur biornsson skylldi athgang eiga ef jordin dælur geingi af med laugum. Ok ath þessum fẏrr skrifudum brefum aullum skodudum ok fleirum audrum er þar fram kuomu af beggia hende. leizt oss þau bref fyrir eiga ath ganga sem helgi teizson bar þar fram suo framt sem þau bref er hann vændizt hafa j sinni geẏmslu med heilum ok oskauddum hangandi jnnsiglum (eru) suo latandi ord fyrir ord sem j þeim transkriptarbrefum stod er fyrir oss kuomu. Þui dæmdum uær fẏr nefndir domsmenn helga teitzsyne jaurdina efra dal vnder eẏiafiollum til fullrar eignar ok frials forrædiss. Enn þorleifur biornsson eiga athgang med lavgum ath jordunne kollabæ ok þeim tiu kuilldum er þar voru til vird fyrir jordina efradal. En ef nauckvt fals kẏnne j ath metazt þeim brefum er helgi atte fram ath leggia vnder dandi manna skodan þa dæmdum vær þorleife biornssyne þrattnefnda jord efra dal vnder eẏiafiollum til æfinligrar eignar epter þui sem hans bref þar vm giord vt visa. Ok til sanninda ok fullrar samþẏcktar hier vm sette ellendr ellenzson sẏslumadur j Rangarþinge sitt jnnsigle med vorum fẏrr nefndra manna jnnsiglum fyrir þetta domsbref skrifat j yztu Maurk vnder eẏiafiollum á sama are deige síjdar enn fẏrr seigir[2]).

---

715. 30. Október 1475. í Fíflholti.

Dómr útnefndr af Erlendi Erlendssyni sýslumanni í Rangárþingi um Dals og Kollabæjarmál Þorleifs Björnssonar, og hafði umboðsmaðr Þorleifs stefnt Guðmundi Eiríkssyni um hald á Kollabæ.

---

[1]) XXI, 21; sl. XXI, 20. [2]) 24. Okt.

AM. Fasc. XXI, 20, transskript á skinni frá 1. Aug. 1480. — AM. Fasc. XXI, 21, afskript forn á pappír af transscripto frá 1480. — AM. Apogr. 2896.

Dalsbref ok um kollabæ[1]).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda einar oddzson. aurnolfur oddzson. arnfinnur jonsson. eyuindr tumasson. arne jonson. hreinn hallzson. brandr jonson. biarne þosteinsson. þorlakur hreinson. helge sigurdzson. brodde þorlaksson ok halldor audunarson kuediu guds ok sina kunnigt giorandi ath anno domini. ꝏ.⁰ cd.⁰ lxx.⁰ quinto. á manudagenn næsta fyrir allra heilagra messu j fiflhollte j uestra[2]) landeyium á þingstad riettum vorum vær j dom nefndir af ærligum manne ellinde ellinzsyne er þa hafdi kongsins syslu j Rángærþinge. ath dæma j millum þorleifs biornssonar ok gudmundar eireikssonar[2]) er þar var þa stefndr af vmbodsmanne þorleifs biornssonar fyrir þa sauk ath þorleifur kíærdi þat til adr greinz gudmundar ath hann hiellde jaurdina kollabæ j fliozhlid er liggur j breidabolsstadar kirkiu sokn. enn þorleifur þottizt eiga. Nu fyrir sakir þess ath oss leizt gudmundr eireiksson[2]) þar riettliga fyrir kalladr ok þess anars ath fyr nefndr þorleifur liet lesa þar þau bref. ath sumarlide eireiksson[2]) hefde sellt honum jaurdina efra dal vndir eyiafiollum til fullrar eignar epter þui sem þeirra bref þar vm gert vtvíjsar ok þat annat bref ath gudrun harallzdotter hefdi feingit lopte bonda guttormssyne til fullrar eignar fy(r)nefnda jaurd efra dal j sin þionuztu laun. kynne dalr af ath ganga med laugum þa skylldi loptur eignazt þá pe(n)inga sem fyrir jaurdina kiæme. Þat hid þridia bref ath jordin kollabær var virttur[3]) af sex dandi monnum j iardar verdit fyrir efradal undir eyiafiollum fyrir fimtigi hundrada ok þar til tiu bufiar kuilldi. hier med kom þar fyrir oss tolf manna domur suo látande ath þeir hefdi dæmt helga teitzsyne opt nefnda jord efradal til fullrar eignar epter þui sem hans bref vtvisudu. Enn þor-

---

[1]) Utan á transscripto (XXI, 20) með fornri hendi. [2]) Svo. [3]) virth XXI, 21.

leife biornssyne riettan athgang ath kollabæ. hier[1]) j moti þessum brefum ok fleirum audrum er þorleifur bar þar fram. beidduzt vær af gudmundi eireikssyne ath hann legdi þar fram þat skial sem hann hefdi fyrir jaurdunne kollabæ. Enn hann sagdi nei til ok sagdizt ok ecke hafa. ok þui dæmdum vær fýrr nefndir domsmenn jorduna kollabæ erfingium eireks heitins loptzsonar til æfinligrar eignar ok frials forrædiss. Enn þorleif biörnsson laugligan medtaukumann epter þui sem hans bref þar vm giord vt visa enn gudmund eireiksson skýlldugañ ath afenda fýrr nefnda jord kollabæ jnnan mắnadar þorleife biornssyne eda hans vmbodsmanne. Enn hafa ắbud ắ jordvnne til næstu fardaga ok giallda þæ[2]) þar med jordvnne suo maurg kugillde sem hann tok af þeim tiu kvilldum sem virt vorv j fýrr greint jardar verd. skýlldi þrattnefndr gudmundr lata vj menn meta tíjttnefnda jord kollabæ. ok ef jordin virtizt betre enn fimtiger hundrada þa skýlldi hann hafa lika fyrir af þeim sem þắ eignadizt jordina. Ok til sanninda ok fullrar samþýcktar hier vm ſſette ellendr ellenzson syslumadur j Rangắrþingi sitt jnnsigle med vorum fýrr nefndra manna jnnsiglum fyrir þetta domsbref er skrifat var j ýztu maurk vndir eyiafiollum ắ sama ắre deigi sidar en fýr seiger[3]).

---

716. 4. December 1475. í Holti.

Sveinn Þorgilsson fær með samþykki Steinunar Jónsdóttur konu sinnar síra Jóni Gíslasyni jörðina Vatnadal í Súgandafirði til fullrar eignar gegn því, að síra Jón hjálpi honum að borga skuldir sínar og byggi honum jörð og kúgildi.

AM. Fasc. XXXVII, 7, transskript á skinni frá 1504.

Þath giorvm vid olafur prestur teizson. aurnolfur einarsson godvm monnum vitvrligt med þessu woru opnv brefi ath vid worum j hia savm og heyrdvm ắ ord og handa-

---

[1]) sl. XXI, 21. [2]) XXI, 21; moltnað úr XXI, 20. [3]) Þ. e. 31. Okt.

band þessara manna af eine alfv sera jons gislasonar. af anari sueins þorgilssonar. ath suo fyrir skildv ath fyrgreindr suein fek adr nefndum sera joni jordina vattnadal til fullrar eignar er lig(g)ur j svgandafirdi j dalstadar kirkiv sokn med jaẏrdi og samþẏcki og handabandi steinvnar jonsdottur kuinnu hans. hier j moti lofadi tittnefndr sera jon þrattgreindum sveine ath hialpa honum til ath giallda sinar skullder og bẏggia honum jord og kugilldi. Og til sanninda hier wm settv vid fyrnefnder menn ockar jnncigli fyrir þetta jarda kaups bref er giort var j hollti j aunundarfirdi manudagin næsta fyrir nichulas messu. arum eptter gudz burd ꝏ° cccc.° lxx og v ar.

---

717. 28. December 1475. á Ökrum.

Finnbogi bóndi Jónsson selr Egli Grímssyni jörðina Brúsastaði í Vatnsdal fyrir Hafralæk í Aðaldal og nokkurt lausafé, og er bænhússkyld á báðum jörðunum.

AM. Apogr. 388 „Ex originali Sr Olafs Stefanssonar, accurate. Skriftarlaged á þessu brefi er nylegra enn þeirre tid sambiode á hverre þad er daterad. þo eru eingar notæ falsitatis á þvi, hverki rasa membrana nie neitt þvilikt. annars er þad sierlegt ad þesse giörningur er rett hinn same sem giördur var árenu fyrr um þessar bier nefndar iarder, á mille sömu manna“ (AM.). Sbr. bréf frá 22. Aug. 1474, Nr. 675.

Um Brusastade i Vatzdal og Hafralæk.

Ollum monnum þeim sem þetta bréf sia edr heẏra Senda hallur gudmundzsson magnus hallason helgi gudmundzsson oc sẏgurdr broddason. Q. G. oc sina kunnigt giorande. ath þa er lided uar fra hingathburd uors herra ihesu christi. þushund fiogur hundrud siautiger oc fimm ar. mariumessu enu fẏrre um sumarid æ skarde j langadal voru uier hia saum oc heẏrdum æ ord oc handaband finboga jonssonar oc egels grimssonar ath suo fẏrir skildu ath nefndr finboge sellde saugdum egle grimssẏni til fullrar eignar jordena brusastade er liggur j undenfellzs kirkiu sokn j uatzsdal med aullum þeim gaugnum oc gędum sem greindre jordu

hefer fylgt ath fornu oc nyu oc hann hafdi fremzst eigande. ath ordeth. Hier j moti gaf oc sellde adrnefndr egell fyrsaugdnm finboga jonssyne til fullrar eignar jordena hafralęk er liggnr j nes kirkiu sokn j adaldal fyrer fimm hundrud oc tuttugu j fyr sagt jardar uerd med aullnm þeim gaugnum oc gędum sem greindre jordu fylger oc fylgt hefer ath fornu oc nyn oc egell hafde fremzst eigande ath ordeth oc þar til .x. kugillde oc tuo hesta fyrer þriu hundrud. skyllde egell oc suara fyrer bęnhns skylld er nidr hafde fallid a tittnefndre jordn brusastandum. sagde egell oc til bęnhu(s)skylldar a hafralęk. Skyllde hnor nm sig hallda til fullra laga þeirre jordu sem keypt hafde en sa þeirra skyllde snara lagariptingnm sem sellt hafde. Oc til sannenda hier um settum uier fyr nefnder menn uor jncigli fyrer þetta jardakaupsbref giort a ankrnm j skagafirde en fiorda dag jola a sama ari sem fyr seiger.

---

718. 1475.

Heydala máldagi (ágrip).

AM. Apogr. Nr. 4425, ágrip með hendi Árna Magnússonar, sbr. ár 1382, 1388, (Dipl. Isl. III, Nr. 309 og 355), 1538.

Ur Heydala maldaga de anno 1475.
kaplar pro utriusqve generis eqvis.
krossar ij. smellter oc ij. rodukrossar.
ij. merke.

---

719. [1475].

Loptr Ormsson stefnir Solveign Þorleifsdóttur móður sinni um hald á Víðidalstungn, er hann taldi sér til erfðar fallið hafa eptir Einar Ormsson bróður sinn.

ÍBfél. 309. 8vo, bl. 159. Öxnafellsbók með hendi Ara Magnússonar i Ögri, skr. c. 1620. Þessi stefna mun vera frá 1475 (sbr. M Ketilss. Lagasafn I, 341).

Steffnna Lofftts Ormssonar wid modur sijna
Solueigu Þolleiffsdotter.

Eg Lopttur Ormmsson steffnne þier solueig þolleiffsdotter stundarsteffnu til seilu j skagafirde æ þingstad riettann æ fostudaginn fyrir Magnusdag firir brand jonsson logman nordann og vestann æ Jslandi vnder þann dom sem hann þar yffer neffnner. edur þann wrskurd sem hann þar yffer seiger. hnörra suaræ edur seckta þu werdur mier þar skylldug firir þessa mijna akiæru. ad jeg kiære þad til þijn. ad þu heffur og helldur jordina wıȷdedal(s)tungu. er jeg re(i)ck(n)a mier til Erffda haffæ falldítt Epter Einar Ormsson brodnr minn[1]) og slijktt bu sem þar var æ ȷordinne. Sno og eij sijdur kiære ieg þad til þijn ad þu hefur lagtt mier j valld þig og alla þijna peninga fasta og lausa og hallditt þar ecki af. Hier med helld jeg þijna peninga suo fara og farid haffa med skada og spiöllum aff [þijnum framferdnm[2]) ad mier þycker þn ecki þar firir þitt vmmbod haffa meiga og werttu komin firir hædeige æ fyrrgreindann dag og stad med oll þijn proff og skilrijke sem þier mæ til bata verda j greindu mæle. suo og eij sidur verttn þar logliga steffnnd fyrer allar þær greiner sem ieg mæ med logum til þijn talæ j greindu mæle. Sittu suo leinge steffnuna sem endiligur vegur verdur æ malnm med domi eda vrsknrdi ockar æ mille.

steffnne jeg þier ad ordfulln og logfullu og logmale riettn ad vitne þijnu ꜧ ꜧ son og þijnu ꜧ og allra þeirra sem ord mijn heyra.

---

720. 1. Febrúar 1476. á Skarði á Skarðsströnd.
Haldór Þorgeirsson selr hústrú Ólöfu Loptsdóttur alla jörðina á Snorrastöðum í Kolbeinsstaðahrepp, að fráteknum skóginum í Árkinnargeilum, og lýsir landamerkjum, en Ólöf leggr í mót Mela á Skarðsströnd og Hafnareyjar.

---

[1]) Einar dó 1470. [2]) [þijngū | tvanferdum, hdr.

Eptir afskript staðfestri 15. Maí 1704 á Reykhólum af Gísla Jónssyni og Steindóri Helgasyni eptir transskr. frá 13. Dec. 1612.

Þad Giorum vær þoraren ǻronsson. Steinþor Jonsson. Pietnr narfason. Jon asmundsson og Jon Jonsson Godum mȯnnum vitnrlegt med þessn voru opnn briefe ad þar vorum̄ vær i hia ǻ Skarde ǻ Skardsstrond fijmtndægen fyrer Purificacio Mariæ þǻ lided var fra Gnds bnrd M. iiij^c Lxx og vj ǻr saum̄ og heirdnm̄ ǻ ord og handaband þessara manna. Hustrn Olofar Loptsdottnr af eirne ǻlfu. Enn Halldors Þorgeirssonar af annare. ad so fyrer skilldu. ad Greindnr Halldor Þorgeirsson sellde fyrnefndre Hustru Olufu Loptsdottur Jȯrdena alla Snorrastade i Kolbeinsstada kirkiusokn til fullrar eignar ad frateknnm skogenum i ǻrkinnar Geijlum. med øllum þeyjm gȯgnum og giædnm sem greindre Jordu fillger og fillgt hefur ad fornn og nýu og hann vard fremst eigande ad. sellde hann Jordena Jtakalansa. nema firgreindañ skogarpart. med þessnm Landamerkium̄. ad Borgargata rædur fyrer nordañ og sndur i Borgarlæk. Enn fyrer snnnañ Kalldǻ. er sionhending ur Grasteijne og sndnr i Gȯtu þǻ er þar er næst. Rædnr þǻ gatañ ofañ giegnt Tottavatnsenda enum̄ nedra. Þadan sionhending utj Margrofarlæk og svo til siofar. Enn þadañ ǻ Osflȯgu ur ǻrkinnahamre firer ofañ Salltness ǻl. og so nordur i Borgargȯtn. Hier i mote gaf offtnefnd Hnstru Olof Jordena alla ǻ Melum ǻ Skardsstrȯnd er liggnr i Skards kirkin sokn. og þar til Eyiar er heita Hafnarejar er liggia i sȯmu kirkiu sokn. med øllnm þeim Gøgnum og giædum̄ sem Greindre Jordu og Eynm̄ fillger og fillgt hefnr ad fornu og nýn og hun vard fremst eigande ad. Skillde hvortt um̄ sig svara laga Riptingum ǻ þvi sem sellde. enn hallda til laga sijnu kaupe. Og til sannenda hier nm̄ setinm̄ vier firnefnder menn vor Jnnsigle fyrer þetta Jardakanps brief er skrifad var i sama stad og are deige sijdar enn fir seiger.

721. **3. Febrúar 1476.** **á Skarði.**

Húsfrú Ólöf Loptsdóttir gefr og geldr Jóni Erlingssyni í sin þjónustulaun jörðina Múla í Kollafirði og þar til tuttugu kúgildi.

AM. Fasc. XXII, 6, frumrit á skinni. Innsiglin öll (4) eru dottin frá.

Þath giorum vær þorarin áronsson. jon asmundzson. jon jonsson og[1]) biorn helgason godum monnum kunnigt med þessu uóru opnu brefi at þar vorum vær j hia a skarde a skardzstrond upp á blasiusmessudag þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogr hundrut siotigir og sex ár. saum og heyrdum a ord og handaband þessara manna hustru olofar loptzdottur af einne halfu en jons erlingssonar af annare at suo fyrir skildu at fyrr nefnd hustru olof loptzdotter gaf og gallt adrnefndum jone erlingssyne j sin þionustulaun jordina alla mula j kollafirde er liggur j gufudals kirkiu sokn til fullrar eignar og frials forrædis med ollum þeim gognum og[1]) gædum sem greindre jordu mula fylger og fylgt hefer at fornu og nýu og hun vard fremst eigande vndan sier ok[1]) sinum erfingium en vnder hann og hans erfinga. hier med gaf optnefnd hvstru olof tit nefndum jone tutugu kugillde j sama handabande til fullrar eiguar. skyllde þratt nefnd hustru olof suara lagariptingum á greindri jordu enn tíjt nefndur jon hallda til laga. Ok[1]) til sanninnda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jnsigle fyrir þetta bref er skrifat var j sama stad dege og áre sem fyr seiger.

---

722. **7. Febrúar 1476.** **í Geldingaholti.**

Transskriptarbréf fimm manna.

AM. Apogr. 3584, með hendi séra Snorra Jónssonar eptir frumtransskriptinu, er þá var meðal bréfa Hólastóls, en nú er ekki í Biskups-

---

[1]) Svo hér.

skjalasafni. „Originalbrefed liggr i Stiftskistunne a Holum. Copian kom til min 1721 frá Sra Snorra Jonssyne“ (AM.).

Þad giorvm vier gvnnar jonsson. andres jonsson. þordr jngemundarson prestar hola biskupsdæmis. jon þordarson oc vilhialmur thomasson leikmenn godvm monnum viturligt med þessv voru brefe. ad vier sævm oc yferlasvm med heilv oc oskavddv hangandi jncigle vrskurdarbref vors nadvga herra med gvds nad biskups olafs a holvm svo latanda ord epter ord sem hier seger.

[Hér kemr afsetningardómr Ólafs biskups yfir séra Sigmundi Steindórssyni geinginn á Laugalandi 27. Júní 1474, en bréfaðr 28. Júní á Möðruvöllum = Fasc. XXI, 8 i frumriti, Nr. 668].

Og til sanninnda hier vm settum vier fyrnefnder menn vor jncigle fyrer þetta transkriptabref er skrifat var J gelldingahollti j skagafirdi midvikvdagin næsta epter purificacio sancte marie anno domini ᴍ.° cd.° lxx. sexto.

---

723. 14. Febrúar 1476. á Hólum.

Vitnisburðarbréf um ránið í Miklabæ og um peninga staðarins.

AM. Apogr. 3595, eptir transskripti frá 13. Júní 1480. — Afskriptir af þessu bréfi i kopiubókum (Landsb. 115. 4to, II, 183; ÍBfél. 126. 4to, bls. 259; MSteph. 78. Fol. 180—181; Biskupsskjalasafn 3. Fol.) eru athugaverðar, því þær hætta í miðju kafi við bréfið, og skeyta aptan við það niðrlagi af bréfi frá 9. April 1476.

Þad giorum vid halldor þorgrimsson ok sigurdr olafsson godum monnum uiturligt med þessv ockrv brefi ath þar vorum uit j hia sævm ok heÿrdum æ favstudaghinn næsta fÿrer nivvikna föstv[1]. a flvgvmÿri j skagafirde. j stofvnne ath þorolfur þorfinnzson ok alridr gvnnlavgsdotter sórv fullan bokareid fyrir sira jone broddasyni. officalis holabiskupsdæmis. ath æ affaranot(t)ina lavgardagsens næsta epter kyndilmesso nu næst er var[2]). vissv þav fyrir fvll sann-

---

[1]) Þ. e. 9. Febr. [2]) Þ. e. 3. Febr.

inndi. ath þessir peningar voro j kirkivnne æ myklabæ [j] skagafirdi j blavndvhlid[1]) v. vætta kista med smior ok lavsasmiðr ath avki. navta slatvr. savdaslatur. fiskar. rikling. hakall ok rafabellti. verk bvssgögn. katlar. pottar. mvnlavg. vazkall. sængarklæde. kista læst. önur olæst. avrk. net. kvern. pallklæde. med þui fleira sem þar var. sav ok vissv adrnefndir menn þorolfur ok alridr. ath þessir sömv peningar voro brut borner vr greindri kirkiv. af fylgdarmonnum sira sigmvndar steinþorssonar. lagde ok fÿr nefnd alridur þat j sinn eidstaf. ath hun sæ vpp æ. ath drottin fyrir ofan hvrdina j kirkivnne æ mÿklabæ var nidrslegin. ok greindr sira sigmundr for þar fÿst inn. Ok til sanninnda hier vm settvm vid fÿr nefndir menn ockur incigle fyrir þetta bréf. skrifat æ holvm j hiallta[dal] midvikvdaghin fÿrstan j nivvikna föstv. þa lidit var fra hingatbvrd vors herra jesv christi þvshvnd fiögur hvndravd. siavtiger ok sex ár.

---

724. 17. Febrúar 1476. á Hólum.

Lýsing Jóns Jússasonar um þá peninga, er hann lét bera í kirkjuna í Miklabæ áðr síra Sigmundr Steinþórsson og hans fylgjarar gripu staðinn og ræntu þar.

AM. Apogr. 3596, eptir transskripti frá 13. Júní 1480. — Afskriptir af bréfinu eru í nokkrum kopíubókum: Biskupsskjalasafni 3. Fol.; Landsbókasafni 115. 4to, II, 162; ÍBfél. 126. 4to, bls. 257—59; MSteph. 78. Fol. bls. 179—180.

Þat giorer ek jon iussason godum monnum uiturligt med þessu minv brefi ath æ affaranottina lavgardagsins næsta epter kyndilmesso nv næst er var. let ek bera sua ordna peninga j kirkivna æ mÿklabæ j skagafirdi j blaunduhlid. adr en sigmundr prestur steinþorsson med sinvm fÿlgiorum. gripu nefndan stad ok rænti fyrir sira jone broddasÿni. sem hier seger.

---

[1]) Hér hætta kopíubækrnar við bréfið, og taka niðrlagið af bréfinu frá 9. Apríl 1476.

j fýrstu kista ok var vegnar j fimm vætter smiors ok lausasmior at auk.

vxa ath aullum limum næma vantadi til skamrifen.

kýrþio .ij.

halft vij[a] saudarkrof med bogum ok .ij. skamrif.

mor. smalka matur. bivgv ok sperdlar ok vndermorvar.

fiskar halft annat hundrat harder ok .xx. blauter. hakals lýkiur .xij. riklingur ok rafabellti. skautvbavrd.

sængr .iij. ok eitt aklædi.

huder .ij. heilar. €n þridia ristnar af .ij. leingur.

klýppingar .v. ok uar a einum vllen af þeim.

selskinn .iij.

reip a .iiij. hesta. vantade til eitt.

katlar .v. med tveimur hola stadar kavtlvm.

pottar .iij.

halfkavnnur .ij. munlavg ok vazskall.

vlldvkur ok vllhañklæde.

pallklæde.

vondr er olafur bondi atti.

net. kvorn.

kvotra ok skak.

altvnnur .ij. fra holastad ok halftvnna.

kvartel .ij. ok avnnur halftvnna er olafur bondi atti.

avrk. matarlok ok læst kista.

halftvnna malz.

miol j stampi.

sma bvsgagn oreiknad. trog. kerolld. diskar. skaler. askar. spæner. smiorjarn.

liaer .iiij. avx.

nafrar iij.

hardsteinar .ij.

þverfare. ok svdþvare[1]).

beinasavg. hornasavg. þuersagarefne.

hialltahnifs brot.

kolskara brotin.

---

[1]) Svo hér.

tangarbrot.
vefer .ij. kastader.
hnodn med garñ iiij.
vindvr xxx.
var þetta gamallt verk. enn tætt j vetvr garn af vij. fiordvngvm vllar ok vindnr smar ok storar .xl. var svmt j kirkiunne af þessv adr.

Ok til sanninda hier um setti ek mitt incigle fyrir þetta bref skrifat æ holum j hialltadal fanstndaghinn næsta fyrir cathedra petri apostoli. anno domini ɱ.º cd.º lxx.º sexto.

---

725. **20. Febrúar 1476.** **á Reynistað.**

Þorgils Einarsson selr Eyjólfi Teitssyni tíu hundruð í jörðunni í Sólheimum í Sæmundarhlíð fyrir lansafé, og kvittar um andvirðið.

AM. Apogr. 352, tvær afskriptir eptir frumriti, sem var sent Jóni Magnússyni til Íslands 1731 eptir beiðni hans.

Þat giorer ek þorgils einarson godnm monnnm uiturligt med þessn minu opnu brefi. ath ek medkenumz ath ek hefi selt eyolfi teizsyne tiu hnndrud npp j jordena j soleymum j sæmnndarhlid er stendur j skagafirdi ok liggur j klaumbæiar[1]) kirkinsonk[2]) med ollum þeim gaugnnm ok gædnm sem greindum iardarparte til heýrer ok ek uar fremz eigandi ath. hier j moti gaf adr nef(n)dur eyolfnr mier suo ordna peninga sio malnytn kngilldi ok þriu hundrud j ollum peningum ok þar til leigur ok abata af þessum peningum um eitt ar er ek nar honum skyllngnr. hefi ek þessa peninga ath mier tekit ok nppborid fýrer greindan jardar part. suo mier uel anægir. þui giorer ek fyr nefndan eyolf teiztson[3]) kuittan ok akærulausan fyrer mier ok ollum minum erfingium um adr greint iardar partz nerd.

---

[1]) klaumbædiar, hin afskr. [2]) Þ. e. kirkjusókn. [3]) teizson, hin afskr.

fyrerbiodandi huerium manni at kilia edur kæra ok omaka. [skylldi fẏr nef(n)dur eyolfur hallda adr greindri jordu til laga en þorgils uera forsuarsmadr fyrer henni[1]). Ok til sanenda hier um setta ek mitt insigli fyrer þetta bref giort a stad j reynisnesi tueim nottum fyrir Petrusmesso a uetrin. anno domini. ꝏ.⁰ cd.⁰ septuagessimo sexto.

[1]) [sl. hin afskr.

Lagfæringar og viðaukar.

II. bindi.

Bls. 138. Bréfin Nr. 62 og 63 munu öllu heldr vera frá vorinu eða fyrra hluta sumarsins 1276 heldr en 1277 (sbr. Bps. I, 705—706).

— 238. Ártal bréfsins Nr. 111 er ef til vill réttara sett 1283 heldr en 1282, því að svo er að sjá sem Loptr Helgason hafi farið utan með bréfið sama sumar, sem útlegð Jóns erkibiskups og fleiri biskupa fréttist til Íslands, sem sýnist hafa verið 1283 (sbr. Bps. I, 727—729).

— 241. Árfærsla Brautarholtssamnings (Nr. 114) um Staðamál sýnist og réttari 1284 en 1283 (sbr. Bps. I, 730—734; Annálar ár 1284).

— 451.[8] Gunnar sá, sem hér er nefndr, mun án efa vera sami maðr og Gunnar[1] Pétrsson (lögmanns Haldórssonar) í Auðbrekku, og mun því klausan: kyrckia ä eina ku &c. vera yngri viðbót (frá c. 1370) við Auðunarmáldaga.

— 451.[10] Stulli Geirsson mun að vísu vera sonr Geirs á Seylu (1340—50) Þorsteinssonar úr Auðbrekku, og mun hálfbróðir samfeðra Árna og Jóns, og faðir Arnórs, Magnúsar, Runólfs og Þórðar.

III. bindi.

Bls. 12[10]: „Modvr Ingibiargar"; þótt svo standi í handriti ættartölunnar (AM. 748 4to), mun það tæplega vera rétt, heldr mundi hér eiga að standa: „oc Ingibiargar", því ekki getr það staðizt tímans vegna, að Ingibjörg föðurmóðir þeirra Jónssona, Pétrs og herra Sturlu — sem kominn er á legg 1289, og er litlu síðar gerðr skutilsveinn Eiríks konungs Magnússonar, og riddari fyrir 1296 (Bps. I, 784—785; Annálar) — hafi verið

1) Jón og Ólafr hafa verið bræðr hans.

dótturdóttir Þórdísar Snorradóttur, Sturlusonar. Börn Þórdísar, þau er nú þekkjast, eru, eptir Sturlungu, fædd á árunum 1226–1232, og væri Sturla riddari fæddr svo sem 1270—1275 (en síðar getr hann naumast verið fæddr), þá verða aðeins rúm 40 ár frá fæðingu dætra Þórdísar Snorradóttur (c. 1230) til fæðingar Sturlu riddara (c. 1270—1275), og kemr þá nokkurn veginn heim við þann reikning, að Jón prestr faðir Sturlu væri dóttursonr Þórdísar, þó að ekki komi þá nema svo sem 20 ár niðr á hvert þeirra mæðgina, Ingibjargar og Jóns (Ingibjörg f. c. 1230, — Jón prestr f. c. 1250). Er því líkast, að þær *Steinunn*, er fyrgreind ættartala nefnir, og *Ingibjörg*, er þar virðist vera talin dóttir Steinunar, hafi verið systr, og dætur Þórdísar Snorradóttur. En hvernig sem á þeim ruglingi stendr, þá gæti hvorki móðir eða amma Jóns prests, er átti Hallkötlu Hrafnsdóttur, Oddssonar af Söndum (d. 1234), hafa verið dóttir Odds (og Þórdísar), því að þá hefðu þau hjónin, Jón prestr og Hallkatla, verið of skyld í augum klerkavaldsins: annaðhvort systkinabörn, eða þá að 2. og 3.:

Oddr { Hrafn — Hallkatla
[Steinunn] — Ingibjörg — Jón prestr.

Er því einmitt líklegt, að þessi dóttir Þórdísar sé dóttir Ólafs Æðeyings; hann átti barn við Þórdísi árið 1232 (Sturl.[1] II, 142).

Bls. 494[27]: Nr. 320, les: Nr. 340.

— 497: Ártalið efst á spázíu, yfir bréfinu Nr. 408, hefir misprentazt: 1389, fyrir: 1394.

— 784, á fyrra dálki (registr): Ártalið milli sviga við nafn Andrésar prests Arnórssonar, sem mun vera faðir Steinþórs, hefir misprentazt 1392 fyrir 1412.

Bls. 842, á fyrra dálki (registr): Hallr Kolbeinsson. Jósafat Jónasson ættfræðingr telr hann fæddan um 1280, og farast svo orð um hann:

„Það er án efa þessi Hallr (Kolbeinsson), sem Gottskálks-annáll telr að andazt hafi 1363, og nefnir hann „Hall karl í Hvammi"; hefir „karl" líklega verið kenninafn Halls, enda hefir hann víst verið orðinn gamall 1363, því að hann sýnist, eptir ýmsum atvikum, sem nú eru ljós orðin, vera faðir Brands Hallssonar, er bjó í Kalmanstungu um 1330—c. 1360 (f. c. 1300—1305); en með því að þeir feðgar hafa átt Kalmanstungu, getr ekki verið mikill vafi á um kyn þeirra, að þeir eru komnir af Sturlungum, er áttu Kalmanstungu á 13. öld. Mun því Hallr í Hvammi (d. 1363), er hefir verið merkr maðr og kunnr vel á sínum tíma, vera sonr Kolbeins Auðkýlings, með fyrri konu Kolbeins, Hallberu dóttur Egils bónda Sölmundarsonar úr Reyk-

holti (sbr. Bps. I, 696, Árna bisk. s., 12 k.). Hallr Kolbeinsson mun vera fæddr um 1280. Hallr Svarthöfðason frá Kalmanstungu (Brandssonar, Hallssonar) bjó og í Hvammi (um 1400) og má Hvammr hafa verið eign þeirra langfeðga".

Bls. 973, 2. dálkr í registrinu, lína 31 (ofan frá): Húnakappi, Snorri Böðvarsson, les: Húnakappi: Böðvar Snorrason.

-- 979, 1. dálkr í registrinu: Þorbjörg Guðmundardóttir, Arasonar, kona Guðna Oddssonar, ætti að vera: Þorbjörg Guðmundardóttir, Ormssonar (ɔ: Orms frá Skarði, Snorrasonar), því að þótt ættfræðingar hafi talið Þorbjörgu konu Guðna systur þeirra bræðra Ara og Hrafns lögmanns (Guðmundarsona), þá er það með öllu heimildarlaust, og þegar betr er aðgætt, sést að þessi ættfærsla fær ekki staðizt, því að ef Þorbjörg kona og barnamóðir Guðna bónda Oddssonar hefði verið systir þeirra Ara og Hrafns, þá hefðu þau Hrafn lögmaðr Brandsson og Margrét Eyjólfsdóttir kona hans verið þrímenningar:

Guðmundr { Hrafn lögm., d. 1432 — Ragna — Hrafn lögmaðr yngri.
[Þorbjörg] — Snælaug — Margrét, kona Hrafns Brandssonar.

Enn fremr er hitt einnig getgáta yngri sagnaritara og ættfræðinga, að Guðmundr faðir þeirra Hrafns lögmanns og Ara hafi verið Arason, eins og það er bersýnilega misskilningr þeirra, að hann hafi búið á Reykhólum og verið þaðan kynjaðr, því að vitnisburðr þeirra Gunnlaugs Teitssonar og Sigurðar Þorbjarnarsonar frá 24. Apríl 1424 (DI. IV. Nr. 372) sýnir án allra tvímæla, að Guðmundr faðir þeirra hefir búið á Skriðu (Rauðuskriðu) í Aðaldal, og er sú jörð í vitnisburðinum talin „föðurleifð þeirra" Hrafns og Ara og Snjólfs (d. 1403). Sýnist einmitt líklegast, að Guðmundr í Skriðu hafi andazt 1402—1403, í svartadauða, og kynni hann helzt að vera *Guðmundr Stígsson* (frá Ljósavatni, Jónssonar), er Skinnastaða-ártíðarskrá nefndir við 28. Maí („Árt." 172. bls.; sbr. s. r. 174—175. bls. og ættskrá XX); væri það þá að þakka frændsemi Hrafns Guðmundarsonar við Loga officialis Stígsson, að Logi veitir Hrafni Grenjaðarstað við brottför Þorleifs Árnasonar þaðan 1406 (DI. III. Nr. 587). Í bréfum 15. aldar kemr það og í ljós, að Hrafn hefir átt fasteignir miklar í Þingeyjarþingi, einkum um ættstöðvar þeirra Ljósvetninga. Ari Guðmundarson kvæntist Ólöfu dóttur Þórðar undan Gnúpi í Dýrafirði (og Solveigar frá Reykhólum [systur Gísla Svartssonar]) 1394 (Flateyjarann.), og hefir auðsjáanlega feingið með henni jörðina Reykhóla, höfuðból þeirra Svartanna á 14. öld. Hefir kvonfang þetta líklega farið fram að

ráði Bjarnar Jórsalafara, því að Ari mun þá hafa verið í vestrförinni með Birni. Að Þorbjörg kona Guðna bónda Oddssonar hefir verið dóttir Guðmundar Ormssonar, af Skarðverjaætt vestra, sést ljósast af eignum Guðna, er hann átti í Dalasýslu, á stöðvum Skarðverja; voru það t. d. jarðirnar Þykkviskógr, Miðskógr og Harrastaðir (DI. IV, Nr. 394). Guðmundr Ormsson frá Skarði, Snorrasonar, er fyrst nefndr 1385 (Flateyjarannáll); 1386 rænir Guðmundr um Sunnlendinga- og Vestfirðingafjórðung, og fer utan það ár (Annálar). 1388 hvarf Guðmundr í Færeyjum „um nátt með undarligum hætti“ (Annálar). Sytskin hans voru þau Guttormr faðir Lopts ríka (veginn 1381) og Þorbjörg Ormsdóttir á Staðarhóli (enn á lífi 1394; Ann.), kona Ólafs tóna (d. 1393). Hefir Þorbjörg Guðmundardóttir borið nafn Þorbjargar Ormsdóttur (föðursystur sinnar).

IV. bindi.

Bls. 395. „Þórðar Þorleifssonar“ (í fyrirsögn bréfsins Nr. 434) og „Þórði Þorleifssyni“ (í fyrirsögn bréfsins Nr. 435) les: Þorleifs Þórðarsonar (á fyrra staðnum) og Þorleifi Þórðarsyni (á síðari staðnum).

— 492. Af bréfinu í V. bindi Nr. 182 (ár 1459) er það nú komið í ljós, sem ekki var jafnljóst, þegar IV. bindi var prentað, að Sigurðr Þórðarson í Haga hefir dáið 1448; eru því vitnisburðirnir Nr. 531 og 532 réttara ársfærðir „1448 eða síðar“ heldr en „eptir 1431“, þó að það sé í sjálfu sér ekki rangt.

— 573 (í fyrirsögninni fyrir bréfinu Nr. 613): Skálholtsbiskups, les: Skálholtsbiskup.

— 658[14]. Skúli, les: Hallsteinn.

— 781, fyrri dálkr (registr). Við nafn Bergs Þorvaldssonar hefir fallið niðr að geta þess, að hann var prestr.

— 818, í 2. dálki registrsins; þar er Haldóra Helgadóttir, sem í bréfi 19. Maí 1442 telst kona Ara Bessasonar, haldin vera sama kona og Haldóra Helgadóttir (Guttormssonar), systir Þórðar bónda á Staðarfelli, sú er selr honum erfðahluta sinn í Staðarfellsjörðu 1449; getr það naumast verið rétt, heldr hafa Haldórurnar Helgadætr verið tvær, og hefir önnur þeirra verið kona Ara (DI. IV, Nr. 672). Er hún enn á lífi 19. Maí 1442, og samþykkir þá kaup þeirra Ara bónda síns og Bjarnar bónda Þorleifssonar, þá er Ari selr Birni Kleifar í Gilsfirði; en þá jörð hefir Ari fengið með Haldóru, sem þess vegna hefir verið kynjuð af Vestfjörðum eða úr Dalasýslu. Þó er óvíst, að hún

hafi verið af Staðarfellsætt. Reyndar áttu þeir Skarðverjar og Staðarfellsmenn jarðir í Gilsfirði. — Haldóra þessi hefir að líkindum andazt 1442, eða 1443 í síðasta lagi; því í gerningi frá 6. og 28. Febr. 1444 er getið Margrétar konu Ara Bessasonar (DI. IV, Nr. 692). Hefir Margrét þessi verið síðari kona Ara, og munu þau hafa gipzt seint á árinu 1443. Er því annaðhvort, að Ari hefir áðr skilið við Haldóru Helgadóttur, eða hún hefir, — eins og fyr var getið, — verið önduð, þegar Ari giptist Margréti, og er hið síðara líklegra; en þar af leiðir, að Haldóra Helgadóttir, systir Þórðar á Staðarfelli, sem er við gerning 14. Júní 1449, verðr að vera önnur kona; en vel gat hún verið systir Haldóru konu Ara, þótt það verði nú ekki sýnt með fullum rökum. Þess skal getið, að svo virðist sem þeir Þórðr Helgason og Gunnar Jónsson í Sælingsdalstungu hafi verið mágar, og að Haldóra Helgadóttir (1449) systir Þórðar hafi verið kona Gunnars; enda er hann (ɔ: Gunnar) fyrstr vottr að því, er Haldóra selr Þórði hluta sinn í Staðarfellsjörðu (1449; DI. IV, Nr. 786). — Helgi „bóndi“ Guttormsson[1] leiðir ýms vitni um landamerki Sælingsdalstungu (um 1410; DI. III, Nr. 606—607), og er af því að ráða, að hann hafi þá búið í Sælingsdalstungu eða átt þá jörð. Síðar afhendir Úlfrún Þorsteinsdóttir Gunnari Jónssyni Sælingsdalstungu, og hefir það verið eptir 1427 (DI. IV, Nr. 334). Úlfrún hefir auðsjáanlega verið ekkja eptir Helga Guttormsson, er andaðist 1427, og hefir hann fyrst, meðan faðir hans lifði, búið að Sælingsdalstungu, en síðar á Staðarfelli, og er því líklegt, að hann hafi verið eigandi beggja jarðanna. Verðr þá skiljanlegt, hvernig á því stóð, að Ulfrún Þorsteinsdóttir átti að svara reikningum beggja kirknanna eptir fráfall Helga, og svo hitt, að Gunnar Jónsson tók Sælingsdalstungu við brottför Úlfrúnar þaðan. Ketill bóndi Ásgrímsson (Snorrasonar), er bjó í Sælingsdalstungu fyrir og um 1400, má hafa verið móðurfaðir Helga Guttormssonar.

Um forfeðr Ulfrúnar verðr fátt með vissu sagt, en nafnið sjálft er mjög fátitt, og finst varla í ættum vestra, er nú þekkjast, nema í Seldælaætt.

V. bindi.

Bls. 26 (í fyrirsögn að Nr. 27) Brandr, l. Haldór. — 28^{26} (í fyrirsögn að Nr. 29) sex presta og sex leikmenn, l. þrjá

---

1) Í bréfi frá 19. Júní 1427 er Helgi nefndr „bóndi“ (DI. IV, Nr. 394), og bendir það á, að hann hafi verið auðugr maðr.

presta og þrjá leikmenn. — 30^{10} „mill“ í orðinu *milli* hefir í sumum eintökum fallið framan af línunni. — 34 (í fyrirsögn að Nr. 34) Björn Jónsson l. Björn Sveinsson. — 52^{24} eccesiasticis l. ecclesiasticis. — 53^{21} episcus l. episcopus. — 58^{16} vnder l. vader. — 60^{11} disputatus l. deputatus; 60^{12} konoka l. kanoka. — 63^{2} rue l. eru. — 94 nm. henda l. hendi. — 97^{25} briosta, l. briost. — 98^{16} skyrkivm l. styrkivm. — 103^{21} recipmus l. recipimus. — 121^{12} „mitt“ falli niðr; 121^{17} Apopr. l. Apogr. — 136^{13} (í fyrirsögn að Nr. 123) Kaldbak l. Harðbak. — 143^{13} biskup l. biskups. — 183_{5} „n“ (í sumum eint.) l. En. — 187_{9} pappírsskriptir l. pappírsafskriptir. — 189_{14} mm. þui[1]) þui l. þui[1]). — 200^{5} (í fyrirsögn að Nr. 185) tveggja l. þriggja. — 206_{16} Barðasrönd l. Barðaströnd. — 211_{9-10} gagndagwiku l. gagndagawiku. — 215^{12} Eriki, réttara væri: Ercki; 215 nmgr. 1. besögiliz l. besögilsiz. — 222_{2} mm. Landshókasafn l. Landsbókasafn. — 223^{15} Lýsetallar l. Lýsetollar. — 228_{13} þessa l. þess. — 230, Nr. 216: Dagsetning þessa bréfa í fyrirsögn á að vera 1. Júní. — 233. Reistará á syðri, l. Reistará syðri á. — 235, 1. nmgr. Þórðarson, l. Þórðarsonar. — 245^{18} domsmenn l. domsbref. — 247 (undir árinu *1480* neðst til hægri) bætist inn III, á undan IV. — 248^{1} (efst undir árinu 1491) III falli niðr; 248^{3} (ár 1485) III bætist inn í fyrir framan VIII. — 271^{10} cx⁰ l. xc⁰. — 295_{10} æfinglirar l. æfinligrar. — 305^{5} skep l. skip. — 306—307: Þau Gunnsteinn, Þorljótr, Jóreiðr og Þórey, er koma við rekaskrá Munkaþverárklaustrs (hér, og í DI. II. Nr. 35), munu vera börn Halls Gunnarssonar, sem þar er nefndr, og getr hann verið sami maðr og Hallr kvistr, er Sturlunga nefnir, og sem hefir verið merkr maðr, og haft goðorð í Þingeyjarþingi (að líkindum Ljósvetningagoðorð), því að hann var einu þeirra, er játtu skatti á alþingi 1262 (Sturl[1]. III 298, 312, 319). Hverrar ættar Hallr Gunnarsson hefir verið[1]), er nú bágt að segja með vissu, en sé hann faðir þeirra systkina (Gunnsteins, Þorljóts, Jóreiðar og Þóreyjar), þá má það ráða af rekaskránni, að hann hafi búið á Ljósavatni, og verið Ljósvetningr að ætt, og eins og bent hefir verið á í athugagrein fyrir rekaskránni í II. bindi Fornbréfasafnsins eru þau systkyn sjálfsagt af kyni Gunnsteins Þórissonar á Einarsstöðum (1160), er átti Hallberu dóttur Þorgils Oddasonar. En ekki þykir mér líklegt að þetta séu börn Halls prests Gunnsteinssonar (d. 1228), er farið hefir vestr ásamt þeim bræðrum sínum, Þorgilsi og

---

1) Hann getr naumast verið Hallr prestr Gunnarsson (d. 1201), því bæði virðist þessi Hallr vera uppi um og eptir miðja 13. öld, og ekki getr rekaskráin þess, að hann hafi verið prestr.

Lambkári, og hafa þeir aukið þar ættir sínar. Hitt sýnist sennilegra, að einhver grein þessarar ættar, líklega einhver sonr Gunnsteins, hafi orðið eptir þar nyrðra og búið á Ljósavatni, eða á Einarsstöðum, þar sem Gunnsteinn bjó. Ég tel vafalaust, að þessi sonr Gunnsteins sé einmitt Ögmundr prestr, sá er bjó á hálfum Einarsstöðum í Reykjadal, til móts við Höskuld Gunnarsson árið 1220 (Bisk.s. I, 511—512; Sturl.[2] I. 240—241), og átti hann tvo sonu, sem nefndir eru: Gunnstein (er heitinn hefir verið eptir Gunnsteini Þórissyni) og Odda skeiðkoll, er borið hefir nafn Odda prests Þorgilssonar (d. 1150). Odda er getið 1220 (Bps. II. 511—512; Sturl.[2] I. 241), en Gunnsteinn Ögmundarson var veginn, ásamt föður sínum, af Höskuldi Gunnarssyni árið eptir 1221 (Bisk.s. I. 523; Sturl.[2] I. 254). Resensannáll getr, við ár 1221, um „víg þeirra Ögmundar“, en Konungsannáll og Flateyjarannáll geta um „víg Liosvetninga“ sama ár (sbr. Flateyjarbók III. 525), og eiga þessir staðir allir vafalaust við sama atburð, er hefir þótt merkilegr. Að annálar kalla þá feðga Ögmund prest og Gunnstein „Ljósvetninga“, tekr af öll tvímæli um ætt þeirra, þar sem vér vitum, að þeir bjuggu þó ekki á Ljósavatni, heldr á Einarsstöðum, og Ögmundr prestr, er verið hefir roskinn 1221, hefir því án alls efa verið sonr Gunnsteins á Einarsstöðum, Þórissonar. Með þessu staðfesta og annálar þá ætlun manna, að Gunnsteinn Þórisson hafi sjálfr verið Ljósvetningr (sbr. DI. II. 90, 861—862 bls.), og það hlýtr hann að hafa verið, því Hallbera kona hans var ættuð að vestan (Sturl.[2] I. 40), og er ætt hennar alkunn. Skal ég við þetta tækifæri geta þess að mér þykir ekki ósennilegt, að Þórir prestr Símonarson, er annálar telja að veginn hafi verið 1128, sé faðir Gunnsteins, og sýnist ekki fjarri sanni að ætla, að þeir væri að öðrum og þriðja að frændsemi Þórir prestr og Símon Þorgrímsson, Özurarsonar, Oddbjarnarsonar, Þorkelssonar háks (Ísl. sögur[2] I. 354. bls.). Sámr prestr, sonr Símonar Þorgrímssonar, átti Guðrúnu systur Hrafns Sveinbjarnarsonar, og hefir hann því lifað (fulltíða) um 1200 (d. fyrir 1211). Þorgrímr assi, er veginn var (samkvæmt annálum) 1146, og hefir verið norðlenzkr (Bps. I. 441), mun einmitt vera sami maðr og Þorgrímr Özurarson, og er þá kenninafnið „assi“ komið af föðurnafni Þorgríms. Hefir það leingi leigið í ætt Ljósvetninga, að þeir hafa verið óeirðamenn og miklir fyrir sér. Getr naumast verið efamál, að þau Gunnsteinn, Þorljótr, Jóreiðr og Þórey sé af þessum ættlegg Ljósvetninga, og gætu þau verið dótturbörn,

eða svo, annarshvors þeirra, Gunnsteins eða Odda[1]) skeiðkolls, Ögmundarsona. Þess skal getið, að Þorljótr sá, er rekaskráin nefnir, getr með eingu móti verið Þorljótr sá, er bjó á Helgastöðum (ekki Einarsstöðum) 1220, og var þá í bardaga með Guðmundi biskupi, því sonr þess Þorljóts (Sigurðr) er þá fulltíða, og hefir Þorljótr bóndi því verið roskinn um 1220 (sbr. Sturl.[1] II. 53; [2]I. 241; Bps. I. 512^1). — 308_9 guluofin l. gulu ofin. — 322 í yfirskript á blaðsíðunni: Ljósavatn l. Hvammr. —325 neðst. Þó að það standi: haganda í máldagabókinni mun það vera misskript fyrir hanganda. — 334_2 Vestuaa. l. Vesturaa. — 348^{11}. Á eptir „nedrum[4]) fitium“ bætist inn *holi*. — 351^{12} aspicienskok l. aspiciensbok.— 357^9 hænhús l. bænhús. — 386 (í fyrirsögn að Nr. 335) Brunnáreyum l. Brunnáreyrum. — 388. Artalið yfir fyrirsögn bréfsins Nr. 337 hefir misprentazt 1464 fyrir 1463. — 394_5 innsiglum[2]). l. innsiglum[1]). — 397^{14} stod l. stad. — 400 (í fyrirsögn að Nr. 348) Maríukirkju l. Þorlákskirkju. — 412_{13} prestursson l. petursson. —415^6 sapenciam l. sapienciam.— 423_{12}, 18. Sept. l. 25. Sept.— 431^{16} (í fyrirsögn að Nr. 378) Ásgeirssonar l. Asgrímssonar; 431^{18} Þorgrimssyne l. Þorgeirssyne.— 440_8 egyphania l. epyphania.—441^3 „Biarna“ stendr svo, en er í sjálfu sér rangt fyrir „Helga Bjarnarsonar“. —449_5 snorra l. snorri. —467. Fyrirsögnin að Nr. 415 hefir farið öfugt saman svo, að Einar Erlendsson selji Brynjólfi Jónssyni Oddgeirshóla í Flóa, í stað þess að Brynjólfr selr Einari. — 489^{24} „giore“ stendr svo í frumbr.; mun misskrifað fyrir „giorde“. — 509_5 Þorteinsdotter l. Þorsteinsdotter. — 519 í fyrirsögn að Nr. 458 Þorvarðssonar l. Þórðarsonar. — 540_{10} ef l. af. — 560 síðasta orð í neðstu línu textans „og“ l. *eda*. — 569_7 Vijdedalstunga l. Vijdedalstungu. — 589. Nr. 528 mætti ef til vill eins vel árfæra til c. 1460 (Sbr. Nr. 196). — 596_{12} sequunciubok l. sequenciubok. — 654^1 í fyrirsögn að Nr. 584 hefir ártalið misprentazt 1471 fyrir *1472*. — 754_{15} 31. Janúar l. 7. Febrúar. — 769^3 „han“ mun eiga að vera *hun*. — 777_{16} móðir l. móðurmóðir. — 783^{16} 13. Okt. l. 11. Okt. — 800_7 „hvn“ mun að réttu lagi eiga að vera *hann*. — 812^{11} Langalandi l. Eyrarlandi.

Um ættfærslu Brands lögmanns Jónssonar

(eptir Jósafat ættfræðing Jónasson; sbr. registrið hér á eptir).

Um ættfærslu Brands lögmanns Jónssonar, í registri þessa

1) Hér (í Guðmundarsögu 72. k. Bps. I. 512) er Sigurðr sagðr „bróðir“ Þorljóts, en það mun vera rangt, fyrir „sonr“. „Oddr“ skeiðkollr (Bps. I. 511) mun og rangt fyrir Oddi, sem hann er nefndr þar litlu fyr.

bindis, er þess að geta, að við nánari athuganir hefi ég fundið góð rök fyrir því, að Brandr hafi, eins og þar er bent á, verið sonr Jóns Ketilssonar, en ekki sonr Jóns prests Maríuskálds (d. 1471), Pálssonar, eins og Björn á Skarðsá hefir, eptir einhverjum óljósum sögnum, ritað (Annálar Björns I. 66; sbr. Esp. árb. II. 33,49,59 og víðar; Safn II. 88; Sýslum. æfir A. 170—171), enda hefir Espólín efazt um þá ættfærslu, og enn fremr Jón háyfirdómari Pétrsson (Sýsl. æfir A. 170; Tímarit J. Pét. III. 52—53). Enn fremr sýna það rit þeirra tíma, einkum bréf og annálar, að þeirra Jóns prests og Brands er naumast meiri aldrsmunr en svo sem 10—15 ára. Jón prestr er skipaðr ráðsmaðr Hólastóls 1423 (Nýi annáll), og er hans þá getið í fyrsta sinn; er hann því varla fæddr fyr en um 1390— c. 1395; hefir hann að líkindum verið hér um bil áttræðr að aldri 1471, þegar hann andaðist, en víst eigi eldri. Brandr Jónsson (sem án efa er Brandr, sá er síðar var lögmaðr) kemr fyrst við bréf 1426 (DI. IV. Nr. 389), en þá er hann heldr ungr, því að hann er þar talinn síðastr gerningsvottanna. Þó mun hann ekki síðar fæddr enn um 1405—6. Er því allólíklegt, að Brandr geti verið sonr Jóns prests Pálssonar; en ýmislegt, bendir til þess, að þeir hafi verið náskyldir (sbr. einkum DI. IV. Nr. 625; V. Nr. 464). Í Tímariti sínu (III. 52) hefir Jón Pétrsson eftir Árna Magnússyni, að Brandr lögmaðr muni hafa verið sonr Jóns Arnfinnssonar (hans getr í dómi frá 21. okt. 1454; DI. V. Nr. 114); en bæði efast hann um það síðar (Sýslum. æfir A. 170, ath. 1), enda hefi ég eingin rök fundið fyrir þeirri ættfærslu, og munu þau trauðla finnast hér eptir, því flest bréf frá þeim tímum, sem að nokkru eru nýt, eru nú þegar orðin kunn. Brandr lögmaðr bjó — eins og kunnugt er — á Hofi á Höfðaströnd 1432—1465 (DI. V. 251. bls.), og mun sú jörð hafa verið höfuðból hinna fyrri ættmanna hans, og eign þeirra. 1433, eða næsta ár eptir að Brandr tók Hof, hefir hann átt í deilum við Magnús Benediktsson (frá Ökrum) út af kirkjufjám á Hofi, er Magnús átti að lúka Brandi í umboði Margrétar Eiríksdóttur, móður sinnar (DI. IV. nr. 568). Má af því ráða, að Margrét hefir haldið Hof, næst fyrir Brand, og líklega vegna einhverra venzla við foreldri hans; eða hún hefir þózt eiga eignartilkall til Hofs eptir þau Steinmóð prest Þorsteinsson (d. 1403) og Ingileifu Eiríksdóttur systur sína, sem var fylgikona Steinmóðar prests. En Steinmóðr prestr tók við Hofi 1395 af Jóni nokkrum, er þar hafði áðr verið prestr, (DI. III. 528. bls.). Í vitnisburði frá 23. Apríl 1414 er þess getið, að Steinmóðr prestr hafi feingið Eiríki Bjarnarsyni, Þorleifssonar, 20 hundruð í jörðinni Brúarlandi í Deildardal (í Hofskirkjusókn) í móðurarf Eiríks, og hafi hann leyst þar með 20 hundruð úr jörðinni Hofi (DI. III. Nr. 631). Samþykti þetta Björn Þorleifsson faðir Eiríks, Björn Bjarnarson bróðir Eiríks, og Ketill Pálsson, er átti systur Eiríks, dóttur Bjarnar Þorleifssonar. Hélt Ketill síðar Brúarland í ómagaeyri Eiríks, er hefir verið ungr, þegar gerningr þessi fór fram; en það hefir verið um, eða litlu fyrir, 1400. Hefir Steinmóðr prestr auðsjáanlega verið skyldr þeim Bjarnarson-

um eða teingdr þeim í móðrætt þeirra, og því haft fjárhald Eiríks á hendi. Hefir hann ekki viljað láta jörðina Hof ganga upp í ómagaeyri Eiríks, og þess vegna hefir hann lukt Eiríki jörðina Brúarland, en að líkindum sjálfr haldið partinn í Hofi, er hann leysti, og líklega ætlað hann sonum sínum, sem síðan önduðust ungir. Þeir Bjarnarsynir hafa og andazt barnlausir, líklega í Svartadauða (1402—1404), og hefir þá Ketill Pálsson mágr þeirra, eða erfingjar hans, kallað til Hofseigna í hendr örfum Steinmóðar prests. Var Margrét Eiríksdóttir þar til svara eptir systursonu sína (sonu Steinmóðar prests og Ingileifar). Jón Ketilsson, er kemr við bréf á Hofi 25. Dec. 1416 (DI. IV. Nr. 309), hefir án efa verið sonr Ketils Pálssonar, og dóttarsonr Bjarnar Þorleifssonar á Hofi (1395). Jón hefir einmitt búið á Hofi um þessar mundir (1416—1417), og hefir verið merkr maðr. Hann kemr og við bréf gert á Höfða á Höfðaströnd 30. Ágúst 1417 (DI. IV. Nr. 319), og er hann fyrri vottr beggja þessara bréfa. Það getr naumast verið efamál, að þetta sé faðir Brands lögmanns. Hitt er dálítið vafasamt, hvort þetta er sami maðr og sá Jón Ketilsson, er heldr Nes í Aðaldal 1429—1431, og hefir áðr verið sveinn Jóns biskups Vilhjálmssonar (DI. IV. 376. bls. og Nr. 432). Systkin þess Jóns Ketilssonar voru Þorsteinn, Teitr prestr og Úlfhildr, sem, eptir því sem séð verðr af bréfum, hafa naumast verið fædd fyrir 1390. En Jón Ketilsson faðir Brands lögmanns sýnist vera eldri en svo, að hann geti verið bróðir þessara systkina, og naumast er hann á þeim aldri, að hann geti verið einn maðr og Jón Ketilsson biskupssveinn (1429), sem í fyrsta lagi er fæddr um 1390[1].

Bræðr Brands lögmanns Jónssonar, sem nú þekkjast með vissu, voru þeir Björn, er ásamt Brandi kemr við bréf á Hólum í Hjaltadal 3. Febr. 1439 (DI. IV. Nr. 622), og Steinþór Jónsson[2], er 1429 fær veitingu fyrir Miklabæjarstað í Blönduhlíð, fyrir bænastað Lopts ríka, til fardaga 1430 (DI. IV. Nr. 416). Steinþór bjó síðar á Þverá í Skagafirði; hann var tvíkvæntr, og voru börn hans (að líkindum öll með fyrri konu): Arnór Steinþórsson, kemr við bréf 1432, og síðar (DI. Nr. 534 og 536); Ásgrímr Steinþórsson, er orðinn djákni 1423 (DI. IV. 307. bls.), og heldr hann þá staðinn í Miklabæ, og enn 1429, enn sýnist þá hafa verið erlendis; Haldór Steinþórsson, selr Nýlendi á Höfðaströnd 1435 (DI. IV. Nr. 591); Jón Steinþórsson kemr við bréf, er snertir Sigmund prest (bróður hans) 1449 (DI. IV. Nr. 782); Sigmundr Steinþórsson prestr í Miklabæ í Blönduhlíð (d. 1502) hefir og verið sonr Steinþórs Jónssonar. Sigmundr prestr selr part úr jörðunni Ási í Vatnsdal 1449, og

1) Hann mun vera faðir Ketils Jónssonar, er kemr við bréf í Þingeyjarþingi 17. Mai 1446 (DI. IV. Nr. 726).

2) Að Steinþór Jónsson hafi verið bróðir Brands má einkum ráða af DI. IV. Nr 647 og 724, og af ýmsu fleira má sjá frændsemi þeirra.

er hans þá fyrst getið (DI. IV. Nr. 782). Brigit Steinþórsdóttir var fulltíða 1445 (DI. IV. Nr. 713).

Sonr Brands lögmanns hét og Sigmundr, og hefir það nafn því verið algeingt í ætt þeirri.

Nafnið Páll á syni Brands lögmanns bendir á föðurnafn Ketils Pálssonar; en Björn bróðir Brands mun hafa borið nafn Bjarnar Þorleifssonar á Hofi.

Þess skal hér getið, að Eiríkr á Marðargnúpi Þorleifsson, sá er kemr við bréf nyrðra 1369—1409[1]), hefir án efa verið bróðir Bjarnar á Hofi (1395). Kynni þeir bræðr að vera í ætt við Brodda Þorleifsson (mág Kolbeins unga), er bjó á Hofi á 13. öld.

Þeir Brandr lögmaðr og Steinþór á Þverá hafa tæplega verið sammæðra, því Steinþór hefir, samkvæmt aldri Ásgríms djákna, er hefir verið elztr sona hans, verið fæddr um, eða litlu eptir, 1380. Jón faðir þeirra Brands er því fæddr um 1360. Hefir því móðir Jóns, — fædd um 1340, — verið dóttir fyrri konu Bjarnar bónda á Hofi. Enda má, af bréfinu frá 1414, er fyr var getið, sjá að kona Ketils Pálssonar var fulltíða og gipt, þegar þeir Björn og Eiríkr synir Bjarnar Þorleifssonar voru enn á ómagaaldri.

Björn Þorleifsson á Hofi hefir því verið gamall maðr 1395 (f. um 1320).

Bræðr Ketils Pálssonar kynni þeir Brandr og Narfi Pálssynir, er koma við bréf fyrir og um 1400, að hafa verið.

Páll Grímsson, er kemr við bréf 1377, í Skagafirði, og Ketill Grímsson í Hvammi á Vatnsnesi (1372), munu að einhverju leyti eiga skylt við Ketil Pálsson; en að svo stöddu verðr naumast með vissu séð hvernig frændsemi þeirra hefir verið háttað.

En mart er það, sem sýnir að forfeðri Brands lögmanns hefir verið göfugt, og einkum sýnast nöfnin: Grímr, Ketill, Narfi og Páll, benda á ættir þeirra Hítdæla, Kolbeinsstaðamanna og Skarðverja, og enn fremur Ásgríms nafnið og Sigmundar. Í þeim ættum voru og allmargir lögmenn á 14. öld.

---

1) Eiríks er og getið í Flateyjarannál við árið 1394, og hefir hann verið merkr maðr. Í registri III. bindis er þeim Eiríki í Vík blandað saman; en þar, á 718. bls., sést að Eiríkr í Vík er annar maðr en Eiríkr Þorleifsson.

Registr.

---

[1]) Mun hvorttveggja einn maðr.
[2]) Sýnist vera alt einn maðr.

[1]) Gæti þó verið einn maðr.

[1]) Kynni að vera sami maðr og sá, er Hannes biskup telr lögmann sunnan og austan (Safn II, 83), og væri hann þá líklega sonr Pétrs, er gaf Kálfholtskirkju 1439 fjöru fyrir Þykkvabæ eða Bryggju og Krossi í Landeyjum (DI, IV, Nr. 623). En sá Pétr var sonr Þorsteins Styrkárssonar (líkl. Gizurarsonar frá Nesi).

²) Gæti þó, ef til vill, átt við Ásgrím Þorkelsson, ef það feingi staðizt tímans vegna.

[1]) Svo réttara færðr til ættar en í registri III. bindis.

[1]) En ekki Upsum, eins og stendr af vangá í registri IV. bindis.

[2]) Prestr þessi er ranglega kallaðr „Bárðr" í Prestatali séra Sveins, sem án efa er mislestr úr „Berdor" (sbr. IV, 465).

---

[1]) Af þessum stöðum verðr það nokkuð óvist, hvort faðir Bjarna prests sé Sigurðr Þórðarson i Haga.

---

[1]) Björn á Brimnesi og Björn bóndi á Myrká mun vera einn maðr (sbr. IV, Nr. 350, 461, 662).

---

[1]) Þessi úrgreiðsla hér um þessa tvo Birni kemr fyrir það, sem sagt er í registri IV. bindis um þrjá fyrstu Birni Jónssyni, er í því registri standa.

---

[1]) Brigit gæti verið dóttir Erlends á Eyri (um 1390—1395, DI, IV, 165), en hann mun sami maðr og Erlendr Þórðarson, bróðir Odds lepps; mun Brigit laundóttir Erlends, og Oddr, sem erfði Erlend, hefir því gefið henni jarðir í Álptafirði. Þórðr Erlendsson vestra 1462 gæti verið bróðir Brigitar.

[1]) Hefir verið bróðir Torfa hirðstjóra, og munu þeir komnir af Torfa Koðranssyni á Ökrum (d. 1394).

1) Þessi staðr gæti þó átt við Egil Magnússon, sem kynni að hafa búið á Mælifellsá fyrir 1467.

[1]) Mun alt einn maðr.

[1]) Mun vera einn maðr hvortveggja.

[2]) Gottskálksannáll og ýms yngri rit telja r a n g l e g a dánarár Einars 1473.

---

[1]) Mun alt einn maðr; hefir farið norðan með Magnúsi á Draflastöðum, er hann fékk Sigríðar úr Ögri (1467).

[1]) Virðist alt vera einn maðr.

[1]) Er alt án efa sami maðr.

———

[1]) Getr hvorttveggja verið einn maðr.

---

[1]) Skúli Loptsson kallar Guðna „systurson sinn" í bréfi 30. Maí 1456, en það er ekki svo að skilja, að Kristín móðir Guðna væri systir Skúla, heldr að þau Skúli væri systkinabörn.

---

[1]) Ásbjarnarson í yngri afskript dómsins virðist afbakan ein. Bjarni (rétt: Björn?) Óttarsson, sem kemr fyrir ásamt Gunnari í bréfi 1417, gæti verið faðir hans, og má hafa verið sonr Óttars Bjarnarsonar og (Sigríðar?) dóttur Torfa Koðránssonar (d. 1394).

---

[1]) Svo er hann færðr til ættar í ættartölubók séra Jóns á Lambavatni (frá 1681), og reynist það með öllu rétt, en Þorkell prestr og Árni biskup hafa verið synir Ólafs tóna Þorleifssonar (d. 1393). Sbr. Dagskrá III, Nr. 49—50.

[1]) Sýnist alt einn maðr.

---

[1]) Þetta orð hefir misprentazt (í III.): Bessastöðum, og því er nafnið hér tekið upp aptr.

---

[1]) Guttormr kemr við bréf 24. Jan. 1420 ásamt Helga bróður sínum (DI, IV, Nr. 335).

[2]) Helgi þessi mun vera hinn

---

sami „Helgi Bjarnarson“, sem kemr við kaupmálabréf Vigfúsar Hólms (1397) og kynni að vera sonr Bjarnar Ólafssonar á Hvalsnesi, en Margrét kona Hrafns lögmanns, er af nokkrum talin dóttir þess Bjarnar.

[1]) Guðni Sæmundarson, sem gæti verið faðir Helga lögmanns, kemr við bréf 1399 í Skagafirði, og mun vera bróðir Ingibjargar á Silfrastöðum.

[2]) Mun alt einn maðr.

[1]) Hefir orðið hirðstjóri eptir Arnfinn Þorsteinsson 1420, en Arnfinnr hafði hirðstjórn um alt land 1419; munu þeir Arnfinnr hafa verið mágar, og hafa þau Páll á Víðimýri og Sigríðr kona Helga líklega verið börn Þorsteins lögmanns, er margir ætla, að hafi búið á Víðimýri.

---

[1]) Er að líkindum sonr Guðmundar Stigssonar (Ártíðaskrár bls. 172) frá Ljósavatni, og þá

---

bróðursonr Loga officialis, er veitir Hrafni umboð yfir Grenjaðarstað 1406.

[1]) Gæti þó verið einn maðr.

[1]) Gæti verið sama kona og næsta á undan.

[2]) Kynni að vera faðir Einars prests á Breiðabólstað og Þorbjarnar prests föður Ólafs lögréttumanns, föður Einars prests í Görðum.

---

[1]) Það sýnist naumast efamál, að þessir menn sé af Akrætt á Mýrum og synir Jóns Styrssonar (1447); en Ingimundr mun vera sá hinn sami og veginn var 1480 (DI, VI, Nr. 256—257).

[2]) Úþyrmir í Dali kemr við norsk bréf um 1330 og er án efa faðir Ingimundar.

---

[1]) Þenna Jón Arnfinnsson kvað Árni Magnússon hafa haldið föður Brands lögmanns (sbr. Tímarit J. Pét. III, 52), en við nánari athugun reynist Brandr sonr Jóns Ketilssonar.

[2]) Jón getr eins vel verið rétt eins og Árni í þessum leshætti.

[3]) Gæti verið sami maðr og Jón lögmaðr.

[1]) Gæti verið einn maðr.

¹) Eignir Jóns ábóta í Suðrþingeyjarþingi benda á, að hann sé sonr Gamla Marteinssonar á Ljósavatni (sjá DI, IV, Nr. 579).

²) Í Nýja annál er getið láts Jóns „Gíslasonar", og mun það án efa villa fyrir „Gilssonar".

[1]) Ísleifsson stendr í afskript, en það mun misskript fyrir Ísleiksson.

[2]) Þetta mun alt einn maðr, þó að ekki verði það með öllu ábyrgzt.

[3]) Sumt af þessum stöðum gæti þó eins vel átt við næsta mann á undan.

[1]) Jón þessi mun vafalaust vera faðir þeirra Bjarnar, Brands lögmanns, Ketils og Steinþórs, því að Brandr átti Hof á Höfðaströnd.

[1]) Getr verið sami maðr og næsti á undan.

---

[1] Gæti verið einn maðr.

¹) Ekki er með öllu víst, að þetta sé alt einn maðr.

²) Þetta virðist alt vera einn maðr.

[1]) Þeir voru tveir bræðrnir Jónar Þorlákssynir, og er óvíst, nema eitthvað af þessum stöðum kunni að eiga við hinn.

---

[1]) Dagr Ívarsson kemr við bréf í Deildartungu og í Ási í Borgarfirði 24. Mai 1384 og 15. Janúar 1385 (DI, III, Nr. 320); mun hann vera faðir Ketils og Snorra. Bróðir Dags mun og vera Ketill Ívarsson á Varmá í Mosfellssveit (um

———

1890; DI, IV, bls. 112); eru þeir auðsjáanlega bræðr Vigfúsar hirðstjóra Hólms, synir Ívars hirðstjóra Hólms (d. 1371), Vigfússonar hirðstjóra 1371 (d. 1371), Jónssonar frá Ferjubakka (1310—1329), Erlendssonar sterka. Ætt þessari, *sem áðr hefir verið skakt rakin*, verðr að eins komið heim við tímatal og önnur atvik á þennan hátt. Hefir Jón á Ferjubakka átt dóttur Vigfúsar á Hlíðarenda (líkl. Hallberu, d. 1326) Magnússonar agnars, Andréssonar, og er svo Vigfúsarnafnið og eignin Hlíðarendi komin í þessa ætt. En Vigfús Jónsson (d. 1371) hefir átt dóttur Ívars Hólms Jónssonar (1312) og Ástu Klængsdóttur, Teitssonar.

———

[1] Ólafr faðir Þorvarðs er án efa Ólafr Skeggjason, bróðir Ketils Skeggjasonar; Ólafr átti Reyki (sbr. DI. IV, Nr. 714).

---

[1]) Sbr. DI, VI, Nr. 460. Kolbeinn sýnist fæddr nær 1400 (—1405).

---

[1]) Sbr. DI. IV, Nr. 317, 695.

[1]) Sbr. DI, IV, Nr. 349.
[2]) Líklega alt einn maðr.
[3]) Sbr. DI, V, Nr. 434.
[4]) Gæti verið sami maðr og Magnús á Grund.

[5]) Þetta er réttara heldr en á Tjörn, sem stendr í registri IV. bindis.

[1]) Sbr. DI, V, Nr. 380, 703, og bls. 292.

[1]) Þessir staðir munu allir eiga við sama mann. Röð Árskógspresta og ártöl reynast röng um þetta leyti í Prestatali sira Sveins Níelssonar, og hefir Jón Helgason tekið staðinn 1472, en ekki 1480, eins og þar segir.

---

[1]) Svo er rétt talið (sbr. Gottskálksannál), en síðr hitt, sem talið er í registri III. bindis, að þetta sé sami maðr og Njáll prestr Þorsteinsson.

[2]) Kona Halls í Dal hefir verið dóttir Þorsteins Skeggjasonar úr Skógum.

[1]) Sbr. DI, IV, bls. 682.

---

[1]) Þessi tilvitnan stendr við Odd lepp í registri IV. bindis, en á hér við.

[1]) Mun alt einn maðr, þótt ekki sé það með öllu víst.

[1]) Mun alt einn maðr, þó að ekki sé það með öllu víst.

---

[1]) Hér með leiðréttist ártalið „1401—1403“ í registri IV. bindis.

[2]) Mun vera sonr Sveins Bjarnarsonar og Þuríðar Ólafsdóttur hins staða Marteinssonar.

---

[1]) Sbr. DI, IV, Nr. 700.

[1]) Samkvæmt Víðidalstungumáldaga (bls. 349) 1472 hefir Solveig ekkja Orms haldið kirkjuna 21 ár, en þá Einar sonr þeirra 5 ár. Hefir því Ormr dáið 1446.

[1]) Þar misprentað „Jón“ fyrir Bjarni.

---

[1]) Sbr. DI, III, Nr. 532.

[2]) Þetta orð er fallið úr registri IV. bindis.

[3]) Mun hvortveggja staðr þessi eiga við þenna mann.

---

[1]) Pétr er án efa faðir Sigfúsar og Narfa, föður Guðmundar, Jóns, Ólofar og Pétrs.

[2]) Gæti þó verið einn maðr.

¹) Sbr. Safn I, 115—116; Sýslum.æfir I, 168, 306—308.

[1]) Sbr. DI. II, bls. 451.

[1]) Svo mun réttara fært til ættar en í registri III. bindis.

---

[1]) Nafn þetta er tekið hér upp eptir rannsóknum Jósafats á II.—IV. bindi, registrunum til leiðréttingar og eins lögmannatali í Safni (II, 62).

[1]) Sagnfræðingar og ættfræðingar hafa lengi talið, að Sigurðr hvítkollr væri sami maðr og Sigurðr í Ögri, og svo er gert í registri III. og IV. bindis. Af Flateyjarannál 1394 sést það ljóslega, að Sigurðr Þórðarson kolls (Sigurðr Kollsson) í Ögri er annar maðr en Sigurðr hvítkollr, sem óvíst er, hvar búið hefir og hvers son var.

[2]) Sbr. DI. IV, Nr. 10, og 676.

[1]) Sbr. DI. V, Nr. 179 og 182.
[2]) Sbr. Sigurðr hvítkollr.

[3]) Nafn þetta er á réttan hátt tekið upp í registr II. bindis, en þess þar ógetið, að það sé sami maðr og Sigurðr lögmaðr. Jóni Sigurðssyni hefir og sézt yfir Sigurð þenna lögmann í lögmannatali sínu í Safni (II).
[4]) Það getr einginn efi á því verið, að þetta sé Sigvaldi langalíf (sbr. Sunnanfara I, bls. 17), sem Jón Gizurarson segir að hafi

---

verið sveinn Björns Þorleifssonar og Ólöfar, og séra Jón á Lambavatni segir, að hafi verið úr Ísafirði og hafi (c. 1460—1470) smíðað kirkjuna í Vatnsfirði (Bps. II, 599). Hvorki séra Jón Egilsson, Jón Gizurarson né séra Jón á Lambavatni geta móðernis né faðernis Sigvalda, né virðast kunna neitt um það að segja, og var Jón Gizurarson þó beinn afkomandi hans. En einn af sonum Sigvalda langalifs hét einmitt Gunnar (Safn I, 674; Bps. II, 599), og kemr því vel heim, að hann hafi verið Gunnarsson. En á 18. öld hafa menn þózt kunna frá því að segja, að móðir Sigvalda hafi verið Ólöf Loptsdóttir, og hafi hún átt hann í föðurgarði með Illuga svarta, vinnumanni föður sins. En ekkert er til, sem bendir á, að sú sögn hafi við neitt að styðjast. En hitt er órækara, að Sigvaldi fíflaði Þuríði Einarsdóttur, bróðurdóttur Björns Þorleifssonar, flutti með hana austur á Síðu og átti hana að eiginkonu.

[1]) Sbr. DI. IV, Nr. 606.

[1]) Þorgrímr krókr hefir búið á Álptanesi á Mýrum litlu fyrir 1400 (DI. IV, 187) og hefir verið bróðir Ívars króks, og þeir bræðr Odds lepps og synir Þórðar Flosasonar, sem bjó á Álptanesi 1354. Skúli hét einmitt bróðir Þorgríms, Ívars og Odds, og hefir þessi Skúli orið nafn hans.

[1]) Sbr. DI. IV, Nr. 599.

[1]) Sbr. DI. IV, Nr. 353.

---

[1]) Sbr. Bps. II, 419.
[2]) Gæti þó verið sami maðr og næsti á undan.

---

[1]) Svo réttara en Oddssonar lepps, eins og talið er í registri IV. b.

[1]) Sbr. Flateyjarannál 1393—1394.

[2]) Kynni þó að vera sami og næsti maðr á eptir.

[1]) Fremr svo eða 1423, heldr en 1421, eins og talið er í registri IV. b.

[1]) Mun hvorttveggja eiga við sama mann.

[1]) Sbr. DI. IV, Nr. 639.

¹) Þessi staðr mun án efa eiga við Vermund Kolbeinsson, sem hefir legið sjúkr í Björgvin 1459 og dáið það ár.

[1]) Mun án efa einn maðr.

[1]) Ættfærsla þessi og aðgreining er réttari en í registri IV. bindis.

¹) Í registri IV. bindis er prentvilla „prestr“ fyrir „prests“.

---

[1]) Ekki Guðmundardóttir Arasonar, eins og alment hefir áðr verið talið.

[1]) Þessi tilvitnan stendr í registri IV. bindis undir nafni Jóns Hróðbjartssonar, en bæði nafnið og tilvitnanin á að falla þar burt.

[2]) Mun án efa alt einn maðr.

[3]) Ekki er alveg víst, að þetta eigi hvorttveggja við einn mann.

[1]) Sbr. DI. IV, Nr. 510.

[2]) Í registri IV. bindis er Þórðr talinn Sigurðarson (sbr. Flateyjarannál 1391, 1394), en hitt er þó varlegra að láta hann ófeðraðan. Hitt mun víst, að Þórðr kollr yngri var Sigurðarson, líklega Þórðarsonar kolls.

---

[1]) Sbr. DI. IV, Nr. 10. Sbr. og Nr. 16.

[2]) Þó ekki sé fullyrt um þetta í registri IV. bindis, má þó svo fast telja, sem hér er nú gert.

[1]) Á þessum stað er nefndr „Gísli Einarsson", en það sýnist þó vera sami maðr og Þorgils Einarsson.

---

[1]) Helgastaða-afhendingin, sem prentuð er í DI. IV, Nr. 383 og heimfærð til „um 1425“, reynist nú, að réttara mætti heimfærast til „um 1440“.

---

[1]) Árni Einarsson, föðurfaðir Björns ríka, kaupir Gunnarsholt 1398 (DI. III, Nr. 528). Þorsteinn, sem hefir verið gamall maðr 1475 — sonarsonr hans er þá dáinn — hefir verið sonr Árna og síðari konu hans, Ragnheiðar Sæmundardóttur.

[1]) Sbr. DI. III, Nr. 333.

[1]) Þetta er án efa svo (sbr. Sýslumannaæfir I, 306 neðanm.), en ekki eins og stendr í Safni I, 116 (sbr. Sýsl. I, 168, ath.), að Magnús Jónsson á Krossi (d. 1471), hafi verið fyrsti maðr Ragnheiðar. Þorsteinn hefir orðið skammlífr. Þau Magnús og Ragnheiðr hafa verið saman 4—5 ár og átt 3 sonu: Eyjólf og Magnús (Safn I, 116) og Jón, er bjó á Núpi í Gnúpverjahrepp um 1500.

Magnús á Krossi keypti Núp 1470.

[1]) Svo leiðrétt úr því, sem stendr í registri III. b. Þar á og nafn „Þorsteins Þormóðarsonar" að falla burt.

[1]) Um ætt hans sjá Ísl, sögur Kh. 1843, I, 356, 359—360. Einar bróðir hans (DI. II, Nr. 466, 484) kynni að vera faðir Dálks í Bólstaðarhlíð.

69*